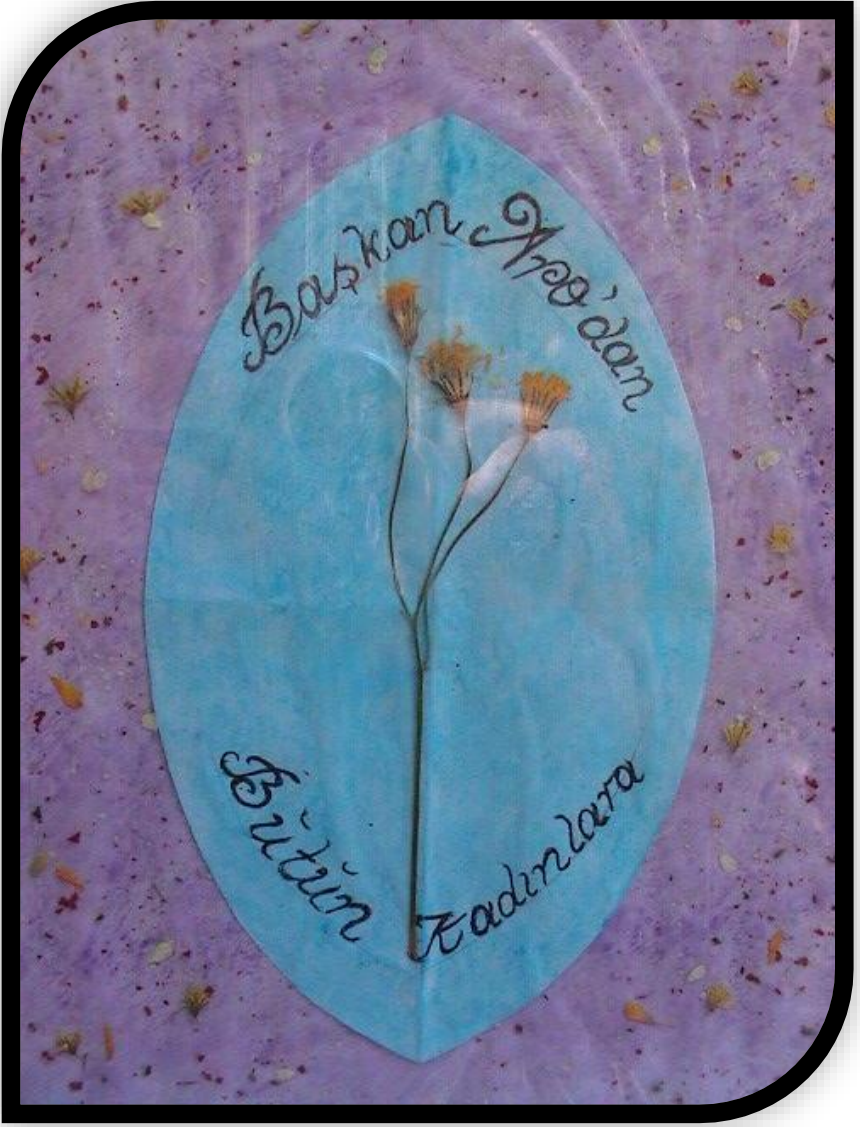

ÖNDERLİĞİMİZİN HÜCRESİNDE BİTEN TEK
CANLIVARLIĞA YÜREĞİNİ KATARAK BİZ KADINLARI
KUCAKLAMAYA GÖNDERDİĞİ DÜNYANIN EN GÜZEL
ÇİÇEĞİ

**21. YÜZYIL GERÇEĞİNDE KADIN DEVRİMİ
VE
ÖNCÜLÜK SORUNU**

İKİNCİ KİTAP

Ş. ZEYNEP KINACI ÖZGÜR KADIN AKADEMİSİ YAYINLARI
2020

Basım Yeri: Azadi Matbaası

Basım Tarihi: 2020

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM:

İNSANLIĞIN KURTULUŞUNDA İLK VE ÖNCÜ ADIM OLARAK KADIN DEVİRİMİ VE GÖREVLERİ

A-Neden Devrim, Nasıl Bir Devrim?	11
B-Kadın Devriminin Zihinsel Dayanağı: Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması	37
a- Karşılıklı Bağımlılık	67
b-Farklılıkların Birliği	70
c-Tamamlayıcılık	75
d-Eşitsizlerin Eşitliği	79
C-Kadın Özgürlük Devriminin Mücadele Araçları Ve Yöntemleri	82
1-Öncelikli Olan İdeolojik İşgale Karşı, Öncelikle Kadın Özgürlük İdeolojisi	85
2-Doğduğu Topraklara Bağlılık (Yurtseverlik) İlkesi	90
3-Özgür Düşünce, Özgür İrade İlkesi	92
4-Özgürlüğe Dayalı Bir Yaşam Paylaşımı İçin Örgütlülük	94
5-Örgütlülükle Birlikte Mücadele İlkesi	97
6-Yaşamın Estetikle, Güzellikle Olan İlişkisi İlkesi	100
1-Jineoloji	105
2-İdeolojik ve Zihniyet Öncülük Olarak Partileşme	111
3-Sonsuz Boşanma Gerçekleşmeden Devrim Gerçekleşmez	121
4-Prometheuslaşmayı Göze Alan Erkeği Ortaya Çıkarmak	130
5-Özgür Bir Yaşam İçin Yeniden Kadının Toplumsal Sözleşmesine İhtiyaç Vardır	140
6-Kadının Özgür Bir Yaşama Erişmesi ve Öz Savunmanın Stratejik Rolü	151
7-Kadın Özgürlüğünde Radikal Devrimci Adım Olarak Eş Başkanlık ve Eşit Temsiliyet	169
D-Kadın Devriminin Siyasal Hedeflerine Ulaşmak ve Ahlaki ve Politik Topluma Yol Almak	181
Devletçilik ve Cinsiyetçilik	182
Dincilik	191
Milliyetçilik	211
Bilimcilik	227

Sonuç olarak	249
E- Yaşamın Yeniden Tanımlanması Ve Felsefi Anlamın Yaşam Tarzına Dönüştürülmesi	260
F- Ahlak, Politika, Ekoloji, Ekonomi, Eğitim, Sağlık Alanlarını Tanımlama Ve Örgütlenme Görevleri.....	276
G- Kadın Devriminin Eylem Çizgisi ve Kapsamı	285
H- Kadın Devriminin Merkez Mekânı Olarak Ortadoğu Kadın Devrimi Ve Dinamikleri.....	297

2. BÖLÜM:

KADIN DEVRİMİNİN BAŞARISINDA ÖNCÜLÜĞÜN ÖNEMİ	306
A-Ortadoğu Kadın Devriminde Kürt Kadın Hareketinin Rolü ve Deneyimler	310
1-Kuzey Kürdistan’da Kadın Mücadelesi.....	312
2-Rojava Deneyimi.....	317
3-Güney Kürdistan’da Kadın	329
4-Doğu Kürdistan’da Kadının Durumu	333
B-Kadın Partileşmesinin Dönem Görevleri	336
C- Öncü Militan Kadrolaşmanın Önemi ve Devrimsel Rolü	347
D- Ortadoğu ve Dünya Kadın Hareketleriyle İlişki-İttifak ve Ortak Örgütlenme Gerekliği.....	368
E- Demokratik Ortadoğu Konfederal Sistemini Örgütlenme	379
F- Kadın Öz Savunma Örgütlülüğünün Geliştirilmesi Ve Süreklileşmesinin Sağlanması	391
8 Mart Kadınına	406

1. BÖLÜM:

İNSANLIĞIN KURTULUŞUNDA İLK VE ÖNCÜ ADIM OLARAK KADIN DEVRİMİ VE GÖREVLERİ

"Kadın özgürlüğü, özgürlük mücadelemizin en temel direğidir. Benim Ortadoğu'daki en destansı çalışmam, kadın özgürlüğüne ilişkin olanıdır. Bana göre kadın özgürlüğü, anavatan ve emeğin kurtuluş çalışmalarından çok daha önceliklidir. Çünkü kadın, gericiiliğin ve köleciliğin ilk ve köklü ezilen sınıfı, ulusu ve cinsidir. Bu nedenle kadın özgürlüğü çok büyük bir mücadeleyi göze almaktır."

Rêber APO

A- Neden Devrim, Nasıl Bir Devrim?

"Kadının özgürce yeniden doğuşu, toplumun tüm alt ve üst kurumlarında genel bir özgürleşmeyi, aydınlığı ve adaleti zorunlu kılacaktır. Savaşın yerine barışın daha değerli olduğuna ve yüceltilmesi gerektiğine ikna edecektir. Kazanan kadın, her düzeyde kazanan toplum ve birey demektir. Bu kısa çerçeve bile kadın hakları ve özgürlükleri alanında demokratikleşmenin ne kadar tarihsel olduğunu açıkça göstermektedir. 21. yüzyılın bu anlamda uyanan, özgürleşen ve güçlenen kadının çağını başlatması, sınıfsal ve ulusal kurtuluştan da önemli bir olgudur. Demokratik uygarlık zamanı, her dönemden daha fazla kadının yükseldiği ve kazandığı bir çağ olacaktır."

Rêber APO

Kapitalist modernitenin toplumu tüm yönleriyle kısıpaca alıp özünden boşaltmaya çalıştığı, aynı zamanda sistemin hem devrevi hem de sistemik yapısal bir krizinin daha fazla derinleştiğı bir zamandan geçiyoruz. Bu saldırıların ve krizlerin temelinde özde binlerce yıldır kadının kısıpaca, erkek akli ve kurumlaşmasının bunun üzerinden toplumu da bir cendere altına alması yatmaktadır.

Toplumun doğurucusu ve yaratıcısı olarak ana-kadının, devletçi-iktidarçı uygarlığın ortaya çıkışıyla birlikte sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel vb. yaşamın tüm alanlarından atılması ile başlayan insanlığın ve toplumun cendere altına alınması, günümüz uygarlığının en son halkası ve zirvesi olan kapitalist modernite çağında daha da derinleşmiş ve yaygınlaşmış bir hal almıştır. Kapitalist modernitede kriz ve kaosun tarihin en derinlikli halini alması, devrevi olduğu kadar aynı zamanda yapısal ve sürekli bir halin ifadesidir. Süreklilik halindeki bir kriz ve kaos durumu, sistemin yapısal olarak kriz ve kaos üzerinden oluşumunun ve onun bir ürünü olmasından ileri gelmektedir. Bu yapısal krizin kökenleri ise insanlığın uygarlık denilen iktidar kurumlaşmasının tahakkümü altına girmesinde yatmaktadır. Nitekim uygarlık ve devletçi sistemin kendisi bir kriz-kaos düzeni anlamına gelmektedir, kendisini sürekli olarak kriz ve kaos düzeni üzerinden üretmekte, geliştirmekte ve yürütmektedir. Bu nedenle de toplumsal sorunlar tarihin tüm dönemlerinde zaman ve mekâna yayılarak daha da derinleşmiş ve bir kangren halini almıştır.

Toplumun doğal gelişim çizgisinden uzaklaştığı ve kendi iç dinamiklerinden ziyade dıştan dayatma ve müdahaleyle yeni bir forma kavuşturulduğu devletçi uygarlıklı hali, özde toplumun kendi özsel varlığından uzaklaşmasının, formsuzlaşmasının ve krizli bir yapısalığa bürünmesini de ifade etmektedir. Tarih

boyunca bu krizli yapıyla toplumun özsel varlığı sürekli olarak bir çelişki ve çatışma halinde ilerleyerek günümüze kadar ulaşmışlardır. İktidarcı sistemin çokça dillendirdiği gibi, merkezi uygarlık olarak nitelendirilen devletçi uygarlığın ortaya çıkmasının ardından toplumlar, kendi doğalarında gelişme ve ilerleme kat ederek bugünkü konumlarına ulaşmamıştır. İnsanlık, sürekli olarak bir kriz ve kaos halinin varlığıyla aydınlıktan karanlığa evrilen, kimi zaman aydınlıklara kısmi de olsa kapı aralayan bir tarih ve ilerleyiş içerisinde yürüyüşünü sürdürmüştür. Karanlığı yırtmak ve ötesine geçebilmek için kimi zaman sert müdahalelerle, kimi zaman uzlaşarak, kimi zaman benzeşip içten mücadele etme yöntemleriyle bir yol izlemeye çalışmıştır. Bu anlamda insanlık tarihi, bir özgürlükler tarihi ile tahakküm tarihinin çatışması ve çelişkisi şeklinde bir seyir izlemiştir. Bir taraftan özgürlük geleneği ve bu geleneğin yeniden güncellenip yaşamsallaştırılması mücadelesi, diğer taraftan erkek akli ve ruhunun bir karabasan gibi kadın ve toplumu üzerine çökmesinin bir sonucu olarak gelişen iktidarcı-tahakkümcü geleneğin kendini ölümsüzleştirme ve tek seçenek olarak sunma mücadelesi. Erkek akli ve sisteminin varlık ve kurumlaşma bulduğu tüm uygarlık tarihi boyunca kendisini eşsiz, zorunluluk, benzersiz, biricik ve en son 'süreksiz' olarak sunmasına rağmen; tarihin-toplumun ana yapıcıları olan kadınlar ve özünde kadın toplumunun inançlıları olan özgürlükçüler için aydınlık çağların ardından karanlığın çökmesi, başlangıcından bu yana her zaman için daha iyisine, reelin ötesine, hakikate ulaşmanın arayışını da beraberinde getirmiştir.

21. yüzyıl gerçekliğinde de toplumun ve sistemin bu kaos ve krizli hali ile birlikte özgürlükçü gelenekçilerin hakikat arayışı ve ona ulaşma mücadele ve direnişleri süregelmektedir. Erkek egemenlikli zihniyetin yaratımı olan sistemin üçlü sacayağı olan

hiyerarşi, iktidar ve devlet ile toplumun iç gözeneklerinde halen varlığını koruyan, ahlaki ve politik toplumun ifadesi olan komünal değerlerin yani kadın toplumunun çatışması kadar, birbirlerini etkileyen yanlarının da hâkim olduğu bir kaos süreci yaşanmaktadır. Bu anlamıyla iki ideoloji, iki felsefe, iki toplumsal yaşam tarzının çatışması devam etmektedir. Nitekim bu tür süreçler, sistemsel değişimlerin yaşanmasına kapı aralayan süreçler olmaktadır. İstikrarlı ve alışlageldiği gibi bir seyir izlemeyen, belirsizliklerle ilerleyen böylesi süreçler, her türlü olasılığı da kendi içlerinde barındırabilmektedir. Bu dönemlerin karakterini en iyi kavrayan ve buna göre kendini yeniden yapılandırabilen güçler gelişmelerin yönünü belirleyebilme beceresini ve inisiyatifini kullanabilirlerse, toplum yürüyüşünde temsil ettikleri çizgiyi ve rengi hâkim kılabilirler. Bu, içinde yaşanan çağın ruhunu ve ihtiyaçlarını doğru tespit edip analiz etmek ve doğru çözüm perspektifleri ile uygulanması arasındaki optimal dengeyi yakalamakla bağlantılı bir durumdur.

Bu açıdan bakıldığında uygarlığın yaşadığı kaosu, erkek egemen sistemin maddi ve manevi yaşamı tüketmesi olarak değerlendirmek doğru bir tanım olacaktır. Kapitalist uygarlığın krizi derinleştikçe, erkek egemen sistemin hiyerarşik zihniyet yapılanmasının ürünü olan tüm paradigmlar iflasın eşiğine gelmekte ve bu paradigmlar ekseninde gelişen tüm alternatif arayış ve çözümler işlevini yitirmektedir. Mutlaklaştırılan, denenip sınanmış tüm çözüm olasılıkları insanlığın yaşadığı çıkmazı aşma gücünü gösterememekte, ne devrevi ne de yapısal krizler aşılamamaktadır. Ne özgürlük arayışındaki kesimlerin çözüm arayışları ve sundukları alternatifler, yürüttükleri mücadeleler; ne de merkezi uygarlığın gün be gün yeni formüllerle sunduğu çözüm reçeteleri ve yöntemleri bu durumu aşmaya yetmemektedir. İnsanlık gün geçtikçe daha derin bir

krizin içine sürüklenmekte, ahlaki çöküntü derinleşmekte, maddi ve manevi değerlerin yitimi çoğalmaktadır.

Kapitalist modernite çağının son evresi olan günümüz dünyasında erkek egemen zihniyet paradigmaları, yaşadıkları sarsıntıdan çıkma hamlesi olarak küresel emperyalizm şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Küresel emperyalizm hamlesi uygarlık bunalımını aşma, kaos aralığını değerlendirerek tüm kesimleri içine alma, alternatif ve muhalif bırakmama politikalarıyla erkek aklının ürünü yeni bir yapılanmaya gitmeyi hedeflemektedir. Kapsamına tüm kesimleri alıp eriterek alternatifsiz kılma ve mutlak erkek hükümrانlığına dayalı devletçi uygarlığın varlığını yeni formlar ve yapılanmalarla devam ettirme bu hamlenin esas öznesi olmaktadır.

Yaşanılan toplumsal sorunların, bunalımların, mücadelelerin bir yüzünde '*kurnaz ve güçlü erkeğin*' beşbin yıl sonra yinelenerek süregelen hile ve yalana dayalı yeni bir karşıt hamle arayışı ve yürüyüşü varken; diğer yüzünde ise tarihin kendi öz yapıcıları olan kadınlara yeni bir toplum modelinin yaşamsallaştırılması ve bunun öncülüğünü dayatması gerçekliği vardır. Nitekim yaşanan her kriz ve kaos bir biçimiyle aşılacak durumundadır ve bunun aşılmasında eskinin farklı bir formla kendisini güncellemesi olasılığının yanında, yeni bir toplumsal modelin açığa çıkması da söz konusudur. Esas önem taşıyan husus ise yeni bir toplum modeline yönelirken ve karşıt cepheden bunun mücadelesi yürütülürken, tüm bunların kendisini dayandıracağı bilimsel, ideolojik ve paradigmasal temelleri, kullanılacak araçları, yürünecek yolu doğru belirlemektir. Çünkü bu aynı zamanda uygarlık karşısında güçlü bir karşıt hamle anlamına gelmektedir ve bunun kimler tarafından ve hangi ekseninde geliştirileceği önem taşımaktadır. Toplumsal krizi aşma yönündeki arayışlar, hemen hemen dünyanın her yerinde belirgin olarak ortaya çıkan ortak

özelliklerdir. Her kesim kendi cephesinde kaostan çıkmanın yollarını aramaktadır. Özellikle küresel emperyalizmin kuşatmasına karşı tepkiler hızla çoğalırken, mücadele zeminlerinin, yöntemlerinin doğru tespit edilememesi, yükselen sistem karşıtı seslerin cılız bir serzeniş olarak kalmasına yol açmaktadır. Sorunun kaynağının doğru tespit edilememesi ve ortak bir dilin yakalanamaması, yürütülen mücadelelerin başarıya ulaşmasının önündeki temel engel olmaktadır.

Nitekim uygarlık tarihi boyunca yaşanan toplumsal sorunları aşma, özgür yaşama dair sorulara cevap olma temelinde açığa çıkan gerek toplumsal, gerek dinsel, gerek felsefik vb. hareketler sistem içerisinde gerçekleştirdikleri reform ve restorasyonlarla iktidarsal sistemi kısmi olarak yumuşatma ve inceltmiş yöntemlerle derinleştirmenin ötesine geçememişlerdir. Ne 124 bin peygambersel çıkış, ne köle, emekçi, işçi ayaklanmaları ne de sistemi sorgulayan ve yargılayan düşünsel ve toplumsal hareketler ile şahsiyetler, toplumsal sorunlara tam olarak bir cevap olma, yeni bir toplumsal sistemi açığa çıkartma niteliğine kavuşamamışlardır. Tarihin çok büyük kalkışma ve ayaklanmalara tanıklığına rağmen hakikate ulaşılabilmesi, hakikatin Hermes'in ulaşmaya çalıştığı Zuhal Yıldızı gibi her yaklaşılan adımda fersah fersah daha fazla uzaklaşması, tüm bu karşıt hareketlerin hakikatin esas özünü doğru tespit edemeyişleri ve insanlığın kaybettiği noktadan yeniden kazanmayı esas alamayışlarındayattmaktadır. Toplumsal sorunların özünün kadının kaybedişi olmasının analiz edilemeyişi, uygarlığın kadının köleleştirilmesi ve erkek sisteminin bu ilk köleleştirmeye tüm toplumu ve doğayı da köleleştirdiği gerçekliği görülmediği, bunun üzerinden bir mücadele perspektifi oluşturulmadığı müddetçe, hiçbir değişimin bir toplumsal özgürlük niteliği taşıması mümkün değildir.

Rêber APO'nun da belirttiği gibi; "Sistem reformla düzelme şansını çoktan yitirmiştir. Gerekli olan tüm toplumsal alanlarda yürütülecek bir "kadın devrimi"dir. Nasıl ki kadın köleliği en derin kölelikse kadın devrimi de en derin özgürlük ve eşitlik devrimi olmak durumundadır. Kadın devrimi hem kuram, hem eylemde en köklü çıkışları gerektirir. Öncelikle cinsiyetçi ideolojiye karşı ardıcıl, sürekli bir savaş gereklidir. Günün yirmi dört saatinde yürürlükteki tecavüzcü zihniyete karşı ahlâki ve politik olarak da savaşın derinleştirilmesini gerektirir. İktidar ve sömürü amaçlı çocuk doğurma olgusunun mahkûm edilmesini, reddini gerektirir. Çocuk doğurma iradesini tamamen özgürleşmiş kadına bırakmayı gerektirir. Hanedanlık ve aile ideolojisinde devrim gerektirir. Herhalde en önemlisi de kadınla yaşam felsefesinin daha doğrusu felsefesizliğinin aşılmasını gerektirir. Kadınla yaşamın gücünü çocuklara sahip olma ve cinsel iştahı giderme anlayışına bağlı olarak değil de en derin dostluk, arkadaşlık, toplumsallık bağı olarak, güzelliğin, sadakatin, barışın, soyluluğun üretilmesinde, eşit ve özgürce paylaşımında görmek gerekir. Şüphesiz kadınla yaşamın eşit ve özgürce paylaşımı toplumsal hakikatin mutlaka doğru seyreden karşılıklı bilgeliğini gerektirir. Gerçek aşk ancak karşılıklı toplumsal hakikatin güç dengesinde yaşanabilir. Köleliğe, tecavüze, iktidara bulanmış kişiliklerde aşk asla gerçekleşmez. Yoğun ve sürekli yaşanan başarısız deneyimler ve aile iflasları bu gerçeği doğrulamaktadır. En az erkek kadar kadının da toplumsal güce ve bilgeliğe sahip olması durumunda sevginin, güzelliğin, iktidarsız, barış içinde eşitçe ve özgürce üretilerek ve paylaştırılarak yaşanması sağlanabilir. Günümüz, 21. yüzyıl kadın devrimine öncelik vermeyi şart kılıyor. "Ya yaşam ya barbarlık" sloganı bu devrimi dayatıyor".

Bu açıdan bakıldığında, eski paradigmaların sunduğu çözüm alternatifleriyle toplumun içinde bulunduğu çıkmazdan

kurtulması pek mümkün görünmemektedir. İnsanlık ilk çıkmazını ve yapısal olarak toplumsal sorunlarını, erkeğin kadının toplumsallığı karşısında gerçekleştirdiği karşıt devrimle yaşamıştır. İnsanlığın ve toplumun yaşadığı sorunlar, bugün özünde iflasa uğrayan bu karşıt devrimin yarattığı ve yaşadığı sorunlardan kaynağını almaktadır. Bu nedenle de iflasa uğrayan bir sistemin yol ve yöntemleri, hakikat olarak sundukları ile onun zihniyet ve düşünce kalıplarıyla toplumsal inşa çalışmalarına yönelmek ve karşıt hamleler geliştirmeye çalışmak bir tekerrürü ortaya çıkarmaktadır. Rêber APO'nun demokratik uygarlık güçleri ve direnişleri olarak değerlendirdiği, tarihten günümüze değin devam eden merkezi uygarlık karşısındaki tüm mücadelelerin tam bir başarıya ulaşamamaları, çoğu zaman karşıtlarına benzeşmeleri, sundukları alternatiflerin yalnızca dönemsel bazı çözüm seçenekleri üretmeleri, dayandıkları zihniyet yapılanması ve buna dayalı yol ve yöntemlerden kaynağını almaktadır.

Bu nedenle kadının ve toplumunun egemen erkek uygarlığının sunduğu tüm çarpıtmalardan, yol ve yöntemlerinden kendilerini arındırarak kaybettikleri öze geri dönüşü sağlayarak çıkış sağlaması, hakikate yol alan bir alternatifi ortaya çıkarabilecektir. Bu bir nevi çağdaş neolitik diyebileceğimiz bir yeniden toplumsallaşma süreci anlamına da gelecektir. Alternatif oluştururken çıkışı buradan yapmak ve toplumsal sorunların başlangıç kaynağına inerek keskin retleri ve karşıtlığı buradan oluşturmak önem kazanmaktadır. Nitekim kadın akli, duygusu, yaratıcılığı ve öncülüğüyle gerçekleşen neolitik devrimin yarattığı değerler ve birikimlerin gaspı, çarpıtması üzerinden yükselerek gelişen ve her çağda farklı ideolojik kimlikler ve düşünüş tarzlarıyla aşama aşama zaman ve mekân koşullarına kendisini uyarlayarak günümüze kadar gelen erkek egemen zihniyet, son aşama olarak küresel emperyalizmle karşımıza çıkmaktadır. Bu

anlamda erkek aklının son evresi anlamına gelen kapitalist modernite ve onun yeni yapısallığı olan küresel emperyalizm hamlesine kadın toplumsallığının ifadesi olan ahlaki ve politik toplumun yeniden güncellenmesi, yeniden inşası ile cevap vermek, toplumsal sorunların aşılmasının da temelini oluşturacaktır.

Kapitalist modernitenin kadın, bir bütünen toplum ve hatta doğayı da içine alan kapsayıcı, sömürgeci potasına karşı toplumsal aklın ifadesi olan ahlaki ve politik değerlerle 21. yüzyılda kadın kimliğiyle yeniden bir toplumsal doğuş kaçınılmaz görünmektedir. Rêber APO kadın rengiyle gelişecek olan ve günümüz itibariyle demokratik uygarlık güçlerinin yaşadığı çağ olarak nitelendirdiği toplumsal yapılanmayı demokratik modernite olarak tanımlamaktadır. Bu temelde demokratik modernitenin inşası ve geliştirilmesinin ancak kadın öncülüğünde gelişebilecek bir devrimle mümkün olabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu devrim, insanlığın yeniden hakikatine erişmesi ve hakikatini bulması devrimi olacaktır. Egemen erkek sisteminin kendisini insanlığa bir hakikat olarak sunduğu en az beşbin yıllık süreçten bu yana tüm toplumsal hakikatler anlam yitimine uğramış, çarpıtılmış ve özünden uzaklaştırılmıştır. Kadının, kadınla birlikte tüm toplumun ve doğanın erkek egemenliğinin bir gölgesi ve uzantısı olarak yaratılan ve yaşatılan gerçeklik, insanlığa tüm tarihsel süreçlerin ebedi ve ezeli hakikatiymiş gibi sunulmuştur. Bu yalan, talan ve gasp sistemi kendisini tek mutlak hakikat olarak, kendisinin dışındaki her şeyi de adeta bir simülasyon olarak sunmaktadır. Böylelikle insanlığın zihni, ruhu, bedeni, duygusu yani bir bütün varlığı üzerinden bir tahakküm kurularak hakikate yabancılaşma derinleştirilmektedir.

Hakikat, karanlığa gömülen ötsel gerçeklik, hakikat arayışı da bu ötsel gerçeklikte insanın kendini bulma arayışıdır. Bu arayış, hiyerarşik-devletçi uygarlığın ortaya çıkışından bu yana farklı yol ve yöntemler denenerek devam eden bir arayıştır. Kaybedilen insan, toplum, cins yani en toplam ifadesiyle varlıksal kimliktir. Erkek akli ve kurumlaşmasının kadın üzerinden topluma dayattığı bu kimliksizlik hali aslında varlığın yok sayılması ve hiçleştirilmesi halidir. Varlığın kendi doğal oluşumunun, gelişiminin engellenerek farklı oluşumlara, farklı doğalara ve var oluşlara zorlanması, buna evriltilmesi sorunun esas kaynağını oluşturmaktadır. Merkezi uygarlık güçlerinin karşıt cephesinde yer alan insanlık değerlerinin binlerce yıllık direnişi, esas olarak varlığın yani özün korunmaya çalışılması, o öz üzerinden yeniden kendi ötsel kimliğine ulaşma mücadelesidir. Bu mücadeleyle insanlık, yeniden kendi varlığının ifadesi olan öz kimliğine ulaşma mücadelesi vermektedir. Çünkü kendini bulan insan, aslında kendini bilen, tarihini, bugününü ve geleceğini doğru tanımlayıp tespit edebilen ve geleceğini özgürce inşa edebilen erdemli insanı ifade edecektir. Var olan ve var kılınan gerçekliğin aşılması hakikate ulaşılması, bu erdemin kendisi olacaktır. Tarih, yitirilen erdemi bulma arayışındaki insanın izleriyle doludur. Tarihin gelişim seyrini incelediğimizde bu izler kimi zaman silik, kimisinde ise taze halleriyle önümüze çıkmaktadır. İnsanlık karanlıktan sıyrılarak yeniden bir doğuş, bir varlık-varoluş kazanma mücadelesini sürdürmektedir. Hakikatin yitimiyle kutsallığını yitirmeyle yüzyüze kalan tüm toplumsal kutsallar, tarihin seyri içerisinde sürekli olarak yeniden eski anlamlarına kavuşma arayışı ve mücadelesi içerisinde olmuşlardır.

Hakikat yitimi, kadının yitimidir. Kadının yitimi özgürlüğün, öz gücün, öz iradenin, öz düşüncenin, duygunun, ruhun, özgür yaşamın yitimidir. Yitirilen kutsallık, insanın kendisini var kıldığı,

farklılığını ortaya çıkardığı ve bunun üzerinden gelişim sağladığı bu öz değerlerdir. Yitirilen kutsallık ahlaktır, vicdandır, toplumsal akıldır. Kutsal olan kadının kendi hakikatini katarak yarattığı özgür-eşit yaşamı oluşturan tüm maddi ve manevi değerler ve onun toplumsal örgüsü, kültürüdür. Bu kutsalın yitirilmesi, yerine yeni kutsalların ikame edilmesi erkek sisteminin kadını ve toplumu cendereye almasının da başlangıcı, kök hücrelidir. Kadın yüreği ve beyniyle geliştirilen toplumun yitimidir söz konusu olan. Yitirilen bu anlamda insanı diğer tüm varlıklardan farklı kılan, örgütlü bir güce dönüştüren ve yaratıcı kılan toplumsallığıdır. Böylelikle tarihin ilk örgütlü yaşam sistemi ve yine ilk devrimi olan neolitik devrim ve toplumunun doğurucu gücü olan kadın, uygarlık tarihi boyunca gücünü sürekli olarak yitirmeye karşı karşıya bırakılmış, öncülük konumundan düşürülmüş, kimliksizleştirilmiş ve adeta hiçleştirilmiştir. Sınıflı toplum tarihi boyunca sürekliliğinden hiçbir şey kaybetmeden yükselen hiyerarşi ve sömürü sisteminden en çok etkilenen ilk sınıf, cins ve ulus olma özelliği taşıyan kadın olmuştur. İnsanlığın ilk toplumsal devriminin ilk eli kırılmış, ilk akı, ilk ruhu, ilk düşüncesi, ilk öncüsü yaşamın tüm alanlarının dışına itilmiş, yabancılaştırılmış, 'saçı uzun akı kısa' bir ikinci cins ve varlığa dönüştürülmüş, ilk el ilkel bir varlık gibi tüm hafızalara kazınmıştır. Tarihin ilk özgürlük devriminin ters yüz edilmesi, çarpıtılması, çalınması, gasp edilmesi gerçekleştirilmiştir. Erkek akı, ruhu ve düşüncesiyle oluşturulan yeni toplumsal yapılanma kadının tüm ilklerine bir ilk karşıt devrimle hâkim kılınmış, tarih artık erkek akı ve ilkleriyle yazılır hale getirilmiştir. İlk karşıt devrimden sonra yazılan tarih bu anlamda yükselen sınıflı toplumla birlikte, yükselen egemen erkek tarihidir. Böylelikle de toplumun erkek egemen karakteri günümüze kadar kadının kendi özsel kimliği ve varlığıyla yaşama katılımına, kendi rengini gerçek anlamıyla yansıtmasına fırsat tanımamıştır. Bu tarihin tersine

çevrilmesinin, derin toplumsal sonuçları beraberinde getirmesi kaçınılmazdır. Kadının özgürce yeniden doğuşu, toplumun tüm alt ve üst kurumlarında genel bir özgürleşmeyi, aydınlığı ve adaleti geliştirecektir.

Tersyüz edilmiş ve baş aşağı bir gidişata gark edilmiş toplumu, kadının özgün ve özgür zekâsıyla yeniden ayakları üzerine oturtmak, tekrardan kadın öncülüğü ve zekâsıyla teorik, pratik çözümler geliştirmek özgürlükçü yaşam anlayışını da geliştirecektir. Bu özgürlükçü yaşam anlayışı aynı zamanda ahlaki ve politik toplumun yeniden inşası anlamına da gelecektir. Egemen zihniyete karşı, kadının özgürlükçü doğal zihniyetini yetkin kılarak ideolojik anlamda kazanmayı esas almak gerekmektedir. Çünkü kadında yaşanan geleneksel teslimiyetçilik toplumsal bir olgu olarak geliştirilmiş, kölelik içselleştirilerek kadının hücrelerine kadar yedirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle kadının ve kadınla birlikte toplumun teslimiyetçi düşünce ve duygulardan arınmayı gerçekleştirmesi gerekmektedir. Kadın kendisinin olmadan, kendince yaşamadan, yeniden kendisine ait bir toplumsallık ve onun yapısallığını oluşturmada egemenlikli erkek sistemi ve kurumlaşmasını yenemeyecek, özgür bir toplumu oluşturamayacaktır. Toplumsallığın başlangıcında nasıl ki kendi devrimini rengi, akli, düşüncesi, sözü, dili, duygusuyla gerçekleştirip yaratıcı öz gücüyle tüm insanlığa analık yaptıysa ve tarihin ilk özgürlük devrimini gerçekleştirdiyse, bugün de aynı şekilde yeni bir devrimi gerçekleştirme gerekliliği ve ihtiyacı bulunmaktadır. Yeniden güncel ve çağdaş bir ilki gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu, kadının kendi varlığıyla toplumu yeniden anlamlı ve kimlikli kılma devrimi de olacaktır. İktidarsal zihniyet ve yapılanmalarının başlangıcından bu yana insanın yaşadığı ahlaki, felsefi, kültürel, düşünsel bunalımlara yol açan egemenlikli zihniyetin tüm

yönleriyle çözümlenmesi, eleştirilmesi, aşılması temelinde yeni bir toplumsal inşanın gerçekleştirilmesi anlamına da gelecektir. Bunun dışında toplumun yeni bir özgürlük devrimini gerçekleştirmesi, yeniden ahlaki ve politik bir toplum olarak yaşam bulması mümkün değildir.

Nihayetinde toplumsal sorunların aşılması, ancak ahlaki ve politik dokuya dayalı bir toplumsal modelin ve yaşamın inşası ile mümkün olabilecektir. Bu da yeni bir ahlaki-politik devrimin, diğer bir deyimle yeni bir özgürlük devriminin gerçekleştirilmesiyle olabilecektir. Erkeğin karşıt devrimi niteliğindeki uygarlıksal sistemine ancak yeni bir kadın devrimiyle cevap verildiği takdirde sistem kökünden sarsılabilecek, değişime zorlanabilecektir. Bu, tarihin tanık olabileceği ikinci büyük toplumsal devrim niteliğinde olmak durumundadır. Diğer bir yönüyle ise, bu devrim aynı zamanda tarihin tanık olabileceği ikinci büyük karşıt devrim olacaktır. Bu kez karşıt devrimin gücü ve devindiricisi kadın ve kadının etrafındaki toplumsallık olacaktır. Devrim ve devrimcilik de kendi öz niteliğine ancak bu şekilde kavuşabilecektir. Nitekim bugüne kadar tarihsel gelişim seyri içinde farklı zaman ve mekânlarda, farklı kesim, toplum ve topluluklarca yüzlerce mücadele, direniş sergilenmiş, onlarca reform ve devrim gerçekleştirilmiş olmasına rağmen; hiçbirinin gerçek anlamıyla bir sonuca ulaşamamış olmaları ve bir süreden sonra ya karşıtlarına benzeşmeleri, ya mezhepleşmeleri ya da ortadan kalkmaları uygarlık ve yaratımlarını doğru tahlil edip buna göre mücadele yöntem ve araçlarını geliştiremeyenlerinden kaynağını almaktadır. Kök hücreyi doğru tespit edememek, hakikati görememek ve ona göre pozisyon alamamak demektir. İlk yitim kadın özgürlüğünden başlamışsa, yitimin başladığı yerden yürüyüşü başlatmak ve ona göre mücadele araçlarını

geliştirmek önem taşımaktadır. Bunun dışındaki hiçbir yol ve yöntem, özgürlüğe giden yolu oluşturamamaktadır.

Rêber APO bunu çok çarpıcı olan şu değerlendirmelerle ortaya koymaktadır; *"Kadının toplumsal alt edilişi çözümlenmeden, daha sonraki erkek egemen toplum kültüründeki temel özellikler doğru anlaşılamaz. Erkekliğin toplumsal kuruluşu akla bile getirilemez. Erkeğin toplumsal kuruluşu anlaşılmadan da devlet kurumu çözümlenemez. Devletle bağlantılı 'savaş' ve 'iktidar' kültürü doğru tanımlanamaz. Konu üzerinde yoğunca durmamızın nedeni daha sonraki tüm sınıflaşmaların sonucu olarak gelişen korkunç tanrı-kişilikler ve her türlü sınır, sömürü ve can almalarına gerçek bir açıklık kazandırmaktır. İnsanlığın lanetine -siyasal iktidar, devlet- kutsal paradigmasıyla bakılırsa, insanlık zihniyetinin en kirli karşıdevrimi gerçekleşmiş olacaktır. Gelişen de bu olmuştur. Buna ilerlemenin zorunlu etkeni denilmesi -Marksizm de dâhil- karşıdevrimlerin en tehlikelisidir. Tarihin bu açıdan kesinlikle eleştiri süzgecinden geçirilip doğrultulması sağlanmadıkça, yapılacak her devrim kısa sürede karşıdevrime dönüşmekten kurtulamayacaktır".*

Rêber APO'nun bu değerlendirmesi ışığında da ele alabileceğimiz onlarca tarihsel veri bulunmaktadır. Toplumu aydınlığa çıkarma amaç, hedef ve niyetiyle yola çıkan her tür sistem karşıtı eylem bir süreden sonra karşıtına benzeşmekte, sistemin bir çarkına dönüşerek içinde erimekte ve etkisizleşmektedir. Bunun temel sebebi de dayandıkları temel zihniyet yapılanması ve sistemi bütünlüklü hedeflememeleri olmaktadır. Özellikle insanlığın son 200 yıllık mücadele ve devrim tarihlerine baktığımızda bunu çok daha çarpıcı bir şekilde görebilmekteyiz. Mevcut sistemi son halkası üzerinden ele alıp analiz etmek, mücadele yol ve yönteminde son halkayı hedef almak, uygarlık veya moderniteyi sadece bir ayağı üzerinden

reddetmek, kadın özgürlüğünü doğru tanımlayamamak ve egemen erkek sisteminin analizini güçlü gerçekleştirememek bu hareketlerin esas handikabını oluşturmaktadır. Gerek reel sosyalist, gerek anarşist, sosyal demokrat ve ulusal kurtuluşçu hareketlerin ve gerekse de feminist hareketlerin tam anlamıyla bir karşıt sistem hareketine dönüşememeleri, özellikle sosyalist hareketlerin gerçekleştirdikleri devrimlerin tamamıyla bir karşıt devrim niteliği taşıyamamaları da yine bu gerçeklikten kaynaklanmaktadır. Bir bütünen uygarlık karşıtı bir durum yaşamamaları, paradigma, teori, ideoloji ve programlarında bunu eksik ve yanılgılı bir biçimde ele almaları ve mücadele perspektiflerini de bunun üzerinden oluşturmaları uygarlığa kapitalist modernite çağında eklenmelerine neden olmuştur.

Rêber APO bu durumu şu şekilde dile getirmektedir: *"Modern devrimlerin en trajik yanı, gerçekleşmesine katkıda bulundukları modernizmin kurbanı olmalarıdır. Ortak eksiklikleri modernizmi çözememek olan bu devrimler, modernizmle ilişkilerini ve çelişkilerini çözmeden de peşinde koştukları amaçlarında başarılı olacaklarını sanmışlardır. Böyle olunca, ütöpik içerikli bu devrimler çok geçmeden modernitenin buzlu hesaplarında erimekten kurtulamamıştır. Genelde beşbin yıllık, özelde son dört yüz yıllık uygarlık ve modernite tarihinden çıkarılabilecek sonuç, tüm direnişler ve devrimlerin başarısızlığa uğramasındaki temel etkenin karşı çıktıkları sistemle farklarını ortaya koyamadıkları ve kendi sistemlerini oluşturmamalarıdır. Uygarlıkları ve moderniteyi tekçi yaklaşımla değerlendirmişler, bunları uyulması gereken evrensel yaşamla özdeşleştirmişlerdir. Sayısız direniş, yıkmadık uygarlık bırakmamasına rağmen, bu direnişler sonucunda gerçekleşen şey, eski uygarlığın yeni bir versiyonunu oluşturmak olmuştur.*

Burada karşımıza uygarlıkların güç kaynağı çıkmaktadır. Çok az istisna dışında, en büyük devrimciler de dâhil, insanlar genellikle kendi dönemlerindeki uygarlıkların çocuklarıdır. Gerçek ana-babaları, içinde yaşadıkları çağdır. Konuya kaderci yaklaşmıyorum; beşbin veya dört yüz yıllık da olsa, köklü bir yanlışlık aşılmadıkça, en radikal söylemli ve eylemli devrimlerin bile başarısızlığa uğramaktan kurtulamayacaklarını vurgulamak istiyorum. Toplumsal direniş ve devrimlerin hiç miras bırakmadıklarını asla söyleyemeyiz. Bu miras olmasaydı, yaşamamızın bir anlamı kalmazdı. Ama kendine en çok güvenen kapitalist modernitenin yaşadığı bunalım bile, sorunların kaynağına inip çözmekten uzak bulunduğunu yeterince kanıtlamaktadır. Uzun sürelere yayılması yanlışlığı yanlış olmaktan kurtaramaz, sorunları da sorun olmaktan çıkarmaz. Bu böyle sürdükçe eşitlik, özgürlük ve demokratik yaşam hayalleri de ütopya olarak kalır.

...

Uygarlığa ve moderniteye ilişkin söylediklerim mübalağa sayılmamalıdır. Peygamberlerin nemrut ve firavun düzenlerini tanrı kelâmıyla eleştirirken büyük içtenlikle hareket ettiklerinden asla kuşkuya düşülemez. Ama her zaman bu peygamberlerin izinde yürüdüklerini idea edenler, sonunda aynı nemrut ve firavun düzenlerini geride bırakan yeni nemrut ve firavun düzenleri inşa etmişlerdir. Sultanlar, şahlar ve padişahların aynı düzenin esiri durumuna düşmelerinde, yine bu uygarlıkların gücünü görmek gerekir. İyi niyet ve peygamberlerin izinde olduğu inancı, nemrut ve firavun sistemine tabi olmaktan kurtarmıyor.

Marks, Lenin ve Mao kapitalizmle boğuşurken samimiydiler. Hatta kapitalizme karşı sosyalizmi kurduklarına da inançları tamdı. Fakat çok geçmeden ortaya çıkan sonuç, kurdukları

yapının kapitalizmden pek farklı olmadığını gösterdi. Burada da gücünü konuşturan yeni uygarlık, yani moderniteydi. Sermaye üzerine yüzeysel değerlendirmeleri sosyalizmi geliştirmek için yeterli değildi. Eksik olan, modernite çözümlemeleriydi. Derinden etkisini yaşadıkları pozitivist dünya görüşü, moderniteyi gerçekliğin en kutsal hali olarak sunuyordu. Eleştiri şurada kalsın, onu daha da mükemmelleştireceklerini düşünüyorlardı. Bunun sonuçları ise ortadadır. Tarihsel yanlışlık zincirleme devam ettikçe, en soylu ve kutsal amaçlar bile uygarlık ve modernitenin buzlu hesaplarına araç olmaktan kurtulamıyor."

Bu değerlendirmeler temelinde ele aldığımız zaman, uygarlık ve modernite karşıtı bir toplumsal devrimi gerçekleştirebilmek için öncelikle onun tüm zihniyet ve yapılanmalarını aşan bilimsel bir bakış açısı, buna dayalı bir ideoloji ve paradigmayla karşıt durmak gerekmektedir. Bunun için de kadın öncülüğünde bu kez gerçekleştirilecek karşıt devrimin çıkış noktası, öncelikle erkek egemen kurumlaşmasının ifadesi merkezi uygarlık ve kapitalist modernite aşamasının temel dayanak noktalarından olan bilgi ve bilim yapılarından kurtulmak olmalıdır. Özellikle özgürlükçü gelenekçilerin son iki yüz yıllık mücadele tarihlerine bakıldığında, temel kaybediş ve güçlü bir alternatif oluşturamayışlarının altında yatan temel sebeplerin bu bilgi ve bilim anlayışlarını aşamamaları oldukları görülmektedir. 17. yüzyıl Aydınlanma düşüncesiyle birlikte açığa çıkan pozitivist bilim anlayışı ve paradigmasıyla yola koyulmaları, devrim kuram ve programlarını bu perspektif ışığında oluşturmaları, mücadele yol ve yöntemlerini buna göre belirlemeleri temel hata ve yetmezliklerinin kaynağını oluşturmaktadır. Dayandıkları sosyal bilim anlayışı da aynı pozitivist bilim ve felsefe anlayışıyla örülü olduğundan, sonuç olarak vardıkları kapı yine egemen erkek aklının yaşamsallaşmasının başka bir formla açığa çıkması olmaktadır.

Tüm iyi niyet, söz ve eylemlerindeki bütünsellik, pratik ve mücadelelerindeki bedellere rağmen sonucun böyle olması kaçınılmaz bir sonuç olarak çıkmaktadır. Bilgi ve bilimin beşbin yıldır egemen erkeğin tekeline ve kurumlaşmasında olduğu göz önünde bulundurulduğunda, erkek aklı ve diliyle geliştirilen tüm bilgi ve bilim yapılarının da buna göre bir toplumsal sisteme ve yaşama yol açması doğaları gereğidir. Özgürlükçü gelenekçiler açısından da bu bilgi ve bilim yapısıyla yola çıkmak, devrim ve mücadele kuram ve perspektifini bunun üzerinden oluşturmak, daha fikir aşamasından itibaren iktidar ve devlet odaklı olmak anlamını taşır ki, bunun da nihayetinde zikisel ve eylemsel olarak varış noktası beşbin yıllık uygarlık ve moderniteye eklemleme olacaktır. Nitekim iktidar ve devlet odaklı olmak, devrim kuram ve programını bunlar üzerinden oluşturmak, kadın ve kadına dayalı yaşam karşıtlığı anlamına gelmektedir ki, niyetten ve amaçtan bağımsız olarak ortaya çıkan sonuç bu olmaktadır. Gerçekleştirilen özgürlük mücadeleleri ve devrimsel süreçlerden de çıkarılacak temel sonuçlardan biri tam da bu noktada netleşmektedir. Demek ki, kadın öncülüğünde geliştirilecek yeni karşıt devrimin dayanacağı bilgi ve bilim anlayışı bu pozitivist bakış açısını aşmak, sosyal bilim anlayışı öncelikle kendi kuramını demokratik uygarlık geleneğine, diğer bir ifadeyle ahlaki ve politik topluma dayandırmak durumundadır. Pozitivizmin nesnel, düz ilerlemeci, hakikatin özünden ziyade biçimi ve sonucuyla ilgilenen, dogmatik bakış açısı ve yapılanmasını aşarak, kadın bakışı, kadın aklı, kadın dili, kadın bilgisi ve bilimine dayalı ahlaki ve politik toplumu yeniden açığa çıkarmak, kadın devrimi kuramının temelini oluşturmaktadır. Toplumu yeniden yaratma amaç ve hedefiyle değil, topluma yeniden toplumsal niteliklerini geri kazandırma, toplumsallığı ve toplumsal bireyi savunma amaç ve hedefiyle yola koyulma temel perspektifidir.

Bu anlamıyla kadın devrimi ne yeni bir toplum yaratma, oluşturma anlamına gelmektedir, ne fi tarihinden kalma masalımsı ölü bir yaşamı diriltme vaadidir, ne de salt geleceğe dayalı güzel bir ütopyadır. Binlerce yıllık erkek iktidarsal topluma karşılık varlığını tüm yok sayılmalara, zayıflatılmalara, hiçleştirilmelere, değerden düşürülmelere rağmen sürdüren, cılız, daha az görünür olduğu halde insanlığın ve toplumsallığın kök hücrelerini oluşturan, koruyan ve sürdüren ahlaki ve politik toplumun yeniden görünür kılınması devrimidir. Bu devrim, insanlığın ilk demokratik toplumsallığının yeniden güncellenmesi, demokrasinin anlamsallığına yeniden kavuşarak devletçi-hiyerarşik-iktidarcı sistemin tekelinden çıkması ve yeniden topluma devredilmesi devrimidir.

Bir eylemsellik toplumda niteliksel sıçrama, değişim ve dönüşüm yaratabiliyorsa devrim olarak tanımlanabilir. Genel olarak devrim, bir durumdan başka bir duruma geçiş, dönüşüm olarak tanımlanmaktadır. Bu toplumsal değişim dönüşümler kendiliğinden değil, insan iradesiyle hızlandırılarak oluşturulur. Belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli bir şekilde gerçekleşir. Bu anlamıyla devrimler, aslında bir durumdan başka bir duruma geçişin aynı zamanda politik değişim süreçleridir. Devrim sözcüğü de, kelime kökeni olarak devirmekten gelmektedir. Yani var olan fakat artık kabul edilmeyen bir durumun devrilmesi ve yerine yeni bir oluşumun geçirilmesini ifade etmektedir. Kadın devrimi ise var olan egemen erkek sistemini devirip yerine kadın egemenlikli bir sistem yaratma anlamına gelmemektedir. Amaç yeni bir egemenlik düzenine yol vermeden toplumun kısıtlanan, yok sayılan, çarpıtılan, özünden uzaklaştırılan doğasına geri dönüşünü sağlamaktır. Bu anlamıyla toplumun kök hücrelerinde var olan, halen yaşamsallığını koruyan özgürlük kanallarını açmak, nefessiz bırakılan topluma nefes aldırarak özgürlükle

yeniden buluşmasını sağlamaktır. En öz ifadesiyle toplumun yine kendi kendisini yönettiği, kendi kararlarını kendisinin aldığı, kendi plan ve programlarını kendisinin belirlediği, kendisinin düşünüp kendisinin uyguladığı topluma geri dönüşü sağlamak, toplumun DNA'sında bulunan politik dokuyu yeniden açığa çıkartarak işler kılmaktır. Devrime öncülük etmenin kendisi politik öncülük anlamını taşımaktadır ki, kadının beşbin yıl sonra yeniden politik öncülüğü sağlaması, toplumun yeniden politik nitelik kazanması da demektir.

Devrim ve devrimciliğin rolü ve işlevi konusunda Rêber APO şu tespitlerde bulunmaktadır: *"Toplumu yeniden yaratmak modern tanrıcılıktan başka anlam ifade etmez. Daha doğrusu, her yeniden yaratıcı hamlenin altında yeni bir sermaye ve iktidar-devlet tekeli yaratma eğilimi vardır. Ortaçağ tanrıcılığı nasıl mutlak monarşilerle (padişahlık, şehinşahlık, sultanlık) ideolojik bağ içindeydiyse, yeniden yaratım olarak modern toplum mühendisliği de esas olarak ulus-devletin tanrısal eğilimidir, ideolojisidir. Pozitivizm bu anlamda modern tanrıcılıktır. Devrimler toplumu yeniden yaratma eylemleri olarak yorumlanamaz. Aksi halde pozitivist tanrıcılıktan kurtulamazlar. Devrimler toplumu aşırı sermaye ve iktidar yükünden arındırdıkları oranda, toplumsal devrim olarak tanımlanabilirler. Devrimcilerin görevi, projelendirdikleri herhangi bir toplum modelini yaratmak olarak belirlenemez. Ancak ahlaki ve politik toplumun gelişimine yaptıkları katkı oranında, doğru bir görev tanımlanmasını hak ederler.*

Toplumu yenilemek, yeniden yaratmak gibi deyimler, ideolojik içerikleri itibariyle yeni sermaye ve iktidar tekelleri oluşturma operasyonlarıyla ilgilidir. Uygarlık tarihi, bu yenilemelerin tarihi olarak, sermaye ve iktidarın kümülatif birikim tarihidir. Topluma ilişkin tanrısal yaratıcılık yerine gerekli olan temel eylem,

toplumun ahlaki ve politik dokusunun gelişimini ve işlevini yerine getirmesini engelleyen unsurlarla mücadele olmalıdır. Ahlaki ve politik boyutlarını özgürce çalıştıran toplum, gelişimini en iyi sürdürecektir. Devrimler ancak toplumun ahlaki ve politik işlevini özgürce yerine getirmesi ve sürdürmesi katı biçimde engellendiği zaman başvurulacak toplumsal eylem biçimleridir. Devrimler yeni toplumlar, uluslar ve devletler yaratmak için değil, ancak ahlaki ve politik toplumu özgürce gelişme işlevine kavuşturmak için geliştirildiğinde, toplumca meşru kabul edilebilir ve kabul edilmelidir. Devrimci kahramanlık, ahlaki ve politik topluma yaptığı katkılarla anlam bulmalıdır. Bu anlamı taşımayan her tür eylem, çapı ve süresi ne olursa olsun, devrimci toplum kahramanlığı olarak tanımlanamaz. Toplumda bireylerin rolünü olumlu anlamda belirleyen şey, ahlaki ve politik toplumun gelişimindeki katkılarıdır. Bu ana özellikleri derinliğine araştırma ve inceleme konusu yaparak geliştirilmesi gereken sosyal bilim, ne evrenselci düz çizgisel ilerlemeciliği, ne de sonsuz döngüsel tekilci göreliliği esas alabilir. Son tahlilde uygarlık tarihindeki sermaye ve iktidarın kümülâtif birikimlerini meşrulaştırmaya hizmet eden bu dogmatik kalıpsal yaklaşımlar yerine, analitik ve duygusal zekânın uyumunu ifade eden, katı öznellik ve nesnellik kalıplarını aşan, yok edici olmayan bir diyalektik yöntemi esas alan sosyal bilim geliştirilmelidir."

Devrim ve devrimciliğe yönelik bu çok çarpıcı belirlemeler de ortaya koymaktadır ki, kadın devrimi ve devrimciliğinin özü, ahlaki ve politik topluma yaptıkları katkılar oranında kendisini koruyabilecektir. Kendi özü de ahlaki ve politik olan kadının, bu öz üzerinden yeniden ahlaki ve politik toplumu hâkim toplum haline getirme amacıyla gerçekleştireceği devrim de, bu anlamıyla mevcut hâkim zihniyet yapılanması ve bunun kurumlaşmalarını aşmak durumundadır.

Toplumun özgürlükler sorunu kadının köleleştirilmesi ve hiçleştirilmesinden kaynağını alıyorsa, bunun aşılmasının yolu yine kadının erkeğin malı, mülkü olmasından çıkarak özgürleşmesi ve kimlik kazanması, kendisiyle buluşması, kendisi olması yani xwebûn olmasından geçmektedir. Toplumun yeniden kendine ait olabilmesi, köle-sürü mantalitesinden çıkmasının yolu kadının özgürlüğünden ve yine xwebûn olmasından geçmektedir. Çokça dile geldiği gibi ‘toplumun özgürlük düzeyi kadının özgürlük düzeyinden geçiyorsa’, o halde kadının öncülüğü ve kadın öncülüğünde bir devrim ve sistem değişimi olmadan bunun gerçekleşmesi mümkün değildir. Devletçi ve iktidarcı zihniyet ve yaratımlarının binlerce yıldır kadın ve toplumu kıyımdan geçirmesinin önüne geçilmesinin tek yolu bu olmaktadır. Xwebûn olamamak, xwebûn olmaktan çıkarılmak, xwebûn olmamayı kabullenmek bir ahlaksızlık durumudur. Bu bir krizli kimlik, aynı zamanda bir kimliksizlik halidir. Erkeklerle tanımlanan, erkeğin gölgesinde ifade bulan kadın kimliği ve varlığı aynı zamanda yarı ölü bir kimlik ve varlıktır. Kendisi olamayan kadınlık, yarım kadınlıktır. Kendisi olamayan varlık, başkalaşıma uğramış ve deforme olmuş bir varlıktır. Kadının günümüz dünyasındaki mevcut durumu tam da budur. Kadın bu krizli durumu, toplumun krizli durumunun toplamının ifadesi, toplumun krizi de kadın krizinin en somut ifadesidir. Bu nedenle politik dokuyu açığa çıkartırken, toplumun aynı zamanda ahlaki örgüsünün de yeniden güçlenmesi ve öncelikli kılınabilmesi için en temelde başta kadının yeniden kendisine ait olması, kendisi olmasının sağlanması ve bununla birlikte toplumun da kendisine ait kılınması gerekmektedir. Egemenliğe, köleliğe, tahakküme boyun eğme, kabullenme ve bunu içselleştirme ahlaki zayıflığın temel sebeplerindendir. Egemen sistemin tahakkümü dayatması ve bunu bir sisteme dönüştürmesi ne denli büyük bir ahlaksızlık, bunu kabullenmek ve xwebûn olmaktan çıkmaya karşı

durmamak, bunun mücadelesini vermemek de o denli büyük bir ahlaksızlıktır. Öze dönüş, xwebûn olmayı başarmadan gerçekleşecek bir durum değildir. Yine kadın devriminin gerçekleşmesi de öncelikle kadının xwebûn olma mücadelesi vermesi ve bunu başarmasıyla mümkündür. Devrimin öncelikli koşulu bu olmaktadır.

"Ahlaki ve politik toplum en özgür toplumdur. Ahlaki ve politik doku ve organların çalışması kadar toplumu özgürleştiren, özgür tutan başka belirleyici bir dinamik söz konusu değildir. Devrimler ve kahramanların hiçbirisi, ahlaki ve politik boyut kadar toplumu özgürleştirme yeteneğinde olamaz. Kaldı ki, devrimler ve kahramanları ancak ahlaki ve politik topluma katkıda bulundukları oranda belirleyici rol oynayabilirler" belirlemelerinde bulunan Rêber APO özgür toplum tanımını çok net bir biçimde ortaya koyarken, devrimlerin ve devrimcilerin rollerini de bu konuda çok somut bir biçimde belirlemektedir. Bu anlamıyla kadın devrimi-kadın devrimciliğinin esas görev ve rolü de xwebûn olmayı başarırken, kendisiyle birlikte ahlaki ve politik doku ve organları yeniden işlerli kılma ve toplumu da xwebûnlaştırma devrimi olacaktır.

Kadın yeniden kendisinin olabilirse, toplum da kendisinin olabilecektir. Kadının öze dönüşüyle toplum özüne dönecektir. Kadın kendisini aşabilirse, toplum da mevcut durumunu aşabilecektir. Elbette ki bu öncelikli olarak bir zihniyet devrimi anlamına gelmektedir. Bugüne kadar kölelerin öncülüğünde gelişen hiçbir devrim ve mücadele gerçek anlamıyla bir başarıya ulaşamamıştır. Belirli zaman aralıklarında etkide bulunmuş, sistemde belirli esnemeler yaratmışlarsa da gerçek bir değişim ve dönüşüm sağlayamamışlardır. İktidarcı ve devletçi zihniyetle yola koyulan her bir devrim, kendisiyle birlikte bir süre sonra yeni kölelik sistemleri açığa çıkartmanın ötesine geçememişlerdir.

Tarihin ilk ve son sömürgesinin, ilk ve en köklü kölesinin kendi sömürge ve kölelik durumunu aşacak bir zihniyet değişim ve dönüşümünü yaratmadan güçlü bir öncülüğü sağlayabilmesi ve köklü bir devrimi gerçekleştirebilmesi de mümkün değildir. Kadın devriminin tarihin en büyük ikinci karşıt devrimi olabilmesi için en öncelikli koşul zihinsel değişimin sağlanmasıdır. Rêber APO *"Kadının zihinsel devrimde yerini bulması gerekir"* demektedir. *"Köle kadınla devrim olmaz"*, devrimin amacı toplumsal özgürlüğü sağlamaksa, o halde öncelikle özgürlük sorunun yaşandığı en temel noktadan devrimin yapılması gerekir. Rêber APO bu konuda; *"köle kadınla devrim yapılmaz, küçük-burjuva kurnazlığıyla da devrim yapılmaz. Bir kocakarıyla da devrim yapılmaz. Yiğit kadınla devrim yapılır. Burası çok önemli. Sorun; yiğit kadın kimdir, yiğit kadına nasıl ulaşılacak sorunudur"* demektedir. Köle kadınla devrim yapılamayacağına göre, temel ölçüt özgürleşmesi, yani öncelikli olarak zihinsel ve iradesel devrimi kadının kişiliğinde gerçekleştirmesidir. Kadının zihinsel ve iradesel devrimi xwebûn olması, xwebûn olmayı başarması demektir. Xwebûn olabilmiş kadın, xwebûn olabilmek için mücadele ve savaşım veren kadın, aynı zamanda yiğitleşmiş kadının da ifadesidir. Yiğit kadın olmak, toplumun da xwebûn olabilmesinin doğru öncülüğünü yapabilen, toplum özgürlüğü için mücadele yürütmeyi gerçekleştiren kadındır. Bu aynı zamanda iktidarcı, devletçi uygarlıktan başta kadınlar olmak üzere tüm demokratik kesimler adına hesap sormak ve intikam almak demektir de.

Rêber APO toplumun köleleştirilmesinde zihniyet hegemonyacılığının önemini şu sözlerle dile getirmektedir: *"Şüphesiz bir toplumu sömürüye açık hale getirmenin ilk koşullarından biri olan ahlak ve politika yoksunluğuyla, bu iki dokunun düşünsel temeli olan toplumsal zihniyet çöküşü"*

sağlanmadan, bu yoksunluk gerçekleştirilemez. Tarih boyunca egemenler, sömürgeci tekeller amaçları için ilk iş olarak ‘zihniyet hegemonyasını’ bu nedenle inşa ederler.” Bu anlamıyla en büyük yığıtlik de zihinsel ve iradesel öncülük yapabilmektir. Zihinsel ve iradesel olarak öncülük yapabilmek, devlet ve iktidar odaklı düşünsel, ruhsal ve yaşamsal anlayışı aşmak, kendisini toplumsal ihtiyaçlar temelinde yeniden örgütlemek demektir. Kadının bugüne kadar kovulan tüm yaşam alanlarında yeniden kimlik sahibi olabilmesi, akışkanlığını kazanması, sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel vb. tüm alanlarda varlığını yeniden inşa etmesi demektir.

Yine bu konuda Rêber APO; *“Zihniyet devrimiyle kastedilen özgür toplum bilinci ve inancıdır. Bilinç sadece olup biteni bilme değildir. Nasıl yapılacağını da bilmektir. İnanç ise, bildiğine inanmak ve gereklerini yapmaktır. Uygulama gücünü, kararlılığını ifade eder. Zihniyeti kazanmak demek, donanmamız gereken toplumsal bilinci ve inancı büyük bir emek ve ahlaki duruşla elde etmek demektir. Zihniyet dünyasını büyük kılmayan, uzun süreli özgürlük mücadelesini yürütemez”* demektedir. Bu değerlendirmelerden de anlaşıldığı gibi özellikle devletli uygarlık karşısında mücadele yürütürken, öncelikle yapılması gerekenin bir zihniyet devrimi ile sistemin her türlü zihniyet yapılarından kopuşu sağlamak olmalıdır. İktidarcı-devletçi zihniyetinin kendini dayandırdığı milliyetçi, dinci, bilimci ve cinsiyetçi düşünce yapıları ve zihni algılamalarından kurtulmak en önemli çaba olmak durumundadır. Kadının ve toplumun toplum kırımından kurtulmasının en öncelikli yolu ve koşulu budur. Bu anlamda kadın devrimi aynı zamanda bir zihniyet devrimi olacaksa, kadının da hâkim zihniyetten kurtulmasıyla ancak bu devrim mümkün olabilir. Erkek egemen zihniyetin yarattığı değer yargıları, ideolojiler, inanış biçimleri, yorumlama ve ele alış tarzlarından

kopuş gerçekleşmeden, o zihniyete karşı bir mücadele de yürütülemez. Devrim bir anlamda bu zihniyetin yarattığı kişilik yapılanmaları, düşünce kalıpları ve davranışlardan kendini arındırarak yeni toplum in acılı ıdır. R ber APO'nun demokratik modernite olarak somutla tırdı ı yeni toplum modelini oluşturmak için de, öncelikle devletçi yapılanma dışındaki sosyalitenin kendi zihniyet kurumla maları ve siyasal yapılanmaları oluşturulmak durumundadır. Bu anlamıyla kadın devrimi, komünal toplum zihniyetini bir sistem haline getirip toplumsal bir forma kavu turmaktır.

Bu, aynı zamanda beşbin yıllık egemen erkek kültürünün sürekli olarak hapsedip derin bir kuyuya gömmeye çalıştığı kadın enerjisinin, yeniden neolitik ruhun akı kanlı ına kavuşmasını da getirecektir. R ber APO bu konuda; *"Kendini örgütle, enerjini örgütle ve yeni enerjilere d n  t r. jinerji diyorlar ya kadınlar için çok önemli. O enerjiyi ortaya çıkarmak çok önemli. Toplumun kalkınmasında,   r mesinde de kadının rolü önemli. Kadının müthiş örgütlenmesi gerekir. Kadın enerjisi üretimden uzak kalırsa, yutar. Erke i de yutar, çocuğu da yutar ve toplumu bitirir. Devletten her şeyi beklemekle olmaz. Bütün bunları öz gücünle yapacaksın"* belirlemelerinde bulunmaktadır. Kadının ortaya çıkaracağı böylesi bir jinerjiyle sosyal ve siyasal alana yönelmesi, devrimin temel niteliğini de ortaya koyacaktır. Bu anlamıyla kadın öz gücüyle yeniden sosyal, siyasal alan başta olmak üzere yaşamın tüm alanlarına geri d n    sağlayarak devletçi sistemi açacağı, kendi doğasına d n    sağlayacağı gibi, toplumun da yeniden kendi doğasıyla bulu masını sağlayacaktır. Böylelikle de devrim, bir  ze dönüş devrimi olacaktır.

B- Kadın Devriminin Zihinsel Dayanağı: Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması

"Benim devrimim üç aşamalıdır. Daha öncede söyledim. Cinsiyet, ekolojik ve demokratik devrim diyorum. Sadece sınıf siyasetine dayalı devrim dardır benim için. Kadın için çok büyük bir cinsiyet devrimi düşünmüştüm. Bunlar asıldır. Benim getirdiğime ne diyorsanız deyin, devrim olayına böyle bakıyorum."

Rêber APO

Tarihsel toplum içerisinde ortaya çıkan toplumsal değişimler, toplumsal oluşumlar uzun süre çerçevesinde ele alınmalıdır. Temel toplumsal değişimler aniden ortaya çıkmazlar. 21. yüzyıl gerçekliği içerisinde köklü ve radikal bir toplumsal değişim geliştirme amaç ve hedefi ile yol alıp, özellikle de bir kadın özgürlük devrimi iddiasıyla mücadeleyi yükseltirken bu gerçekliği göz önünde bulundurmak önem taşır. Kadın devrimini gerçekleştirirken, onun toplumsal modelini, bu modelin dayandığı düşünce ve iradesel gelişimin temellerini doğru oturtmak en temel husustur. Nitekim zihinsel ve iradesel olarak toplumsal değişim dönüşüm, onun örgütlenme biçimi ve modeli ile devrim beraber, iç içe gelişecek olgulardır.

Toplumun kendisi doğanın bir devamıdır, bu nedenle de ikinci doğa olarak nitelendiriyoruz. Nasıl ki birinci doğanın kendine has bir yapısı, doğası varsa, toplumun da kendine has bir yapısallığı ve doğası bulunmaktadır. Toplum birinci doğa içerisinde çıkmış, ama aynı zamanda birinci doğadan farklı bir varlık ve oluşumdur. Birinci doğanın kendine has değişim-dönüşüm yasaları vardır. Farklı bir oluşum olarak toplumun da bir felsefesi, değişim-dönüşüm yasaları bulunmaktadır. Birinci doğada evrimsel süreçler içerisinde döngüsel-çevrimsel değişimler yaşanır. Bu şekilde dönüşümler olur, bu tarz değişim ve dönüşümler ise çok

uzun zaman süresince çok az yaşanan değişimlerdir. Her ne kadar doğanın kendi içinde düzenli, günlük, yıllık, mevsimlik değişimler belirli bir dönüşüm halinde gerçekleşiyorsa da, çok temel değişimler kısa dönemler içerisinde ortaya çıkmamaktadır. Evrenin ve birinci doğanın kendi iç kanunları gereği bu tür değişimler kolay kolay gerçekleşmez. Evrenin yaklaşık olarak 14 milyar yıllık bir sürede bugünkü halini aldığı belirtilmektedir. Evren ve doğa bugünkü haline milyarlarca yıllık değişim, dönüşüm sonucu ulaşmıştır. Milyarlarca yıllık sürede, çok uzun zaman aralıklarıyla yeni formlar, yeni varlıklar ortaya çıkarmıştır. Bu değişim dönüşüm süreci halen de devam etmektedir. Evrenin ve doğanın kendi iç dengeleri ve yasaları sonucunda bir sistem oluşmuştur. Örneğin, dünyanın bugünkü halini alması milyarlarca yıllık bir değişim dönüşümün sonucu ortaya çıkmıştır. Yaşanan her değişimin her zaman için ilerici olmayabileceği gerçeğini evrenin ve doğanın oluşum sürecine baktığımızda da görmekteyiz; evrenin oluşumunda milyarlarca, milyonlarca yıllık süreye baktığımızda yaşanan değişimler, gerçekleşen dönüşümlerin bazen yıkıcı olduklarını da görebilmekteyiz. Bu değişim dönüşümler içerisinde gerçekleşen yıkımların ardından, yeni bir oluşum için yine milyonlarca yıllık sürelerin geçtiği de bilinmektedir. Bugün halen gelişen doğal afetler, volkan patlamaları gibi doğasal olaylar da bu tür değişimlerin örneklerindendir. Doğadaki her tür değişim ilerleme olmadığı gibi bu toplumsal doğa için de böyledir, toplumsal doğada da her değişim ve dönüşüm ilerlemeci değildir ve çok temel değişimler ne kısa zamanda ne de kolayca gerçekleşir.

Toplumsal tarihe baktığımız zaman, insanlığın ve toplumun da çok büyük ve köklü değişim dönüşümleri uzun süreler içerisinde gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Hatta yüzlü veya bin yıl gibi süreler, toplumlar tarihi için çok kısa süreler olmaktadır. Belirli

hususlarda değişim dönüşümler yaşansa da, çok büyük ve köklü değişim-dönüşümlerin yaşanması kısa süreler içerisinde çok fazla gerçekleşmemektedir. İkinci doğa olarak toplumların oluşumları çok uzun bir zaman sürecine dayanmaktadır. Tespit edilebildiğı kadarıyla doğal toplumun ilk başlangıç aşaması olan alt paleolitik çağın yaklaşık olarak 2,5 milyon yıl önce başladığı belirtilmektedir. İnsanın bugünkü halini alması yani Homo Sapiens'in oluşumu ise 200.000 yıl öncesine dayandırılmaktadır. İnsanın simgesel dile geçişi ise 60.000-50.000 yıl öncesine, ilk yerleşik yaşama geçiş ise M.Ö. 12.000'lere tarihlenmektedir. Toplumun hiyerarşik sistemle ilk karşılaşması M.Ö. 5000'lere, devletçi uygarlık sistemine geçişi ise M.Ö. 3500-3000 yılları olarak belirlenmektedir.

Tüm bu tarihsel toplum süreçlerine baktığımız zaman günümüzde kadiri mutlak, ezel ve ebed gibi algılanan ve kendisini böylesi bir zihniyetle kurumlaştıran hiyerarşik ve devletçi uygarlığın esasta en uzun süre kapsamında var olmadığı ortaya çıkmaktadır. Gerçekleştirdiğı ideolojik işgal sonucunda kendisini toplumsallığın tek hakikati ve temel örgütleniş tarzı olarak zihinlere yerleştirmiş ve hegemonyasını kurumlaştırmıştır. Hâlbuki evrenin oluşumundan devletçi uygarlığın doğuşuna kadar olan süreyi ele alırsak, hiyerarşi ve devletin 7000 veya 5000 yıllık ömrü çok da uzun bir süre olmamaktadır. İnsanlığın tespit edilebildiğı kadarıyla en az 2,5 milyon yıllık yürüyüşünün içinde hiyerarşinin, iktidarın, sınıf ve devletin ömrü ancak bir tırtılın ömrü kadar bir zamana sahiptir. Aynı zamanda hiyerarşik ve devletçi uygarlığın bu çıkışı, insanlık tarihi için ilerici bir adım, bir gelişim değil, bir geriye düşüş, bir yıkımı ifade etmektedir.

Tarihsel toplumun gelişim ve ilerlemesine böylesi bir açıdan baktığımız zaman, insanlığın en temel sorunu olan özgürlük sorununa da daha geniş ve farklı bir açıdan bakabilmemiz

mümkündür. Nitekim özgürlük sorununu doğru tespit edip bunun üzerinden mücadele yol ve yöntemlerini geliştirmek önem taşımaktadır. Özgürlük sorununun ortaya çıkışı ve toplumsallığın alt üst edilmesi, insanlığın milyonlarca yıllık birikim ve emeklerinin sonucu oluşan temel kültürünün çarpıtılması, evrenin 14 milyar yıllık ve bununla bağlantılı olan doğanın varlığının insanın varlığına kurban edilip hizmetine koşturulması, esasta toplum yaşının sadece % 2'lik bir oranını kapsayan bir süreyi kapsamaktadır. Bu yüzde ikilik süreyi kapsayan egemen aklın ve bu aklın somutlaştığı toplum ve doğa karşıtı kurumsallık olarak uygarlık ve devlet; toplumu, toplumun dayandığı değerleri, ölçü ve ilkeleri, en genel anlamıyla insanlık kültürünü, bununla bağlantılı olarak içinde varlık bulduğu doğa ve evreni büyük çarpıtmalar ve saptırmalarla kendi ömrüne feda etmiş, kendini tek geçerli hakikat ve özgürlük olarak sunmuştur. Hâlbuki özgürlük, toplumun var oluşu ve yaşamı için gerekli olan en iyi işlerin belirlenmesi kadar, bunların doğru yapılmasını ve toplumun doğal yaşamının önündeki engellerin kaldırılmasını gerektirir. Toplum doğası özgürlük içerir. Özgürlük, ötsel olarak toplumun varoluşu ve yaşamla olan bağı üzerinden gelişir. Özgürlük bilinci, toplumun ilk örgütlenme tarzında insanın varoluşunu sürdürme arayışı kadar yaşama doğal katılımıyla oluşan, yaşam karşısındaki sorumluluğu, katılımı, en iyisini ve doğrusunu yapma arayışı ve yaşama bağlılıkla bağlantılı olarak gelişim göstermiştir. Bu anlamıyla insanın toplumsallık bilinciyle özgürlük bilinci iç içe ve birbiriyle bağlantılı olarak gelişmiştir. Tam da bu nedenle devletçi uygarlık, toplum ve özgürlük karşıtı bir karakter taşımaktadır. İnsanlığın binlerce yıl dayandığı ahlaki ve politik toplum değerlerine karşıt olarak, dayandığı iktidarcı zihniyet ve paradigmayla özgürlük karşıtlığını çok keskin bir tarzda ortaya koymaktadır. Bu paradigma ve zihniyet hegemonyasıyla iktidarcı-devletçi yapılanmayı toplumsal

özgürlüğün ve düzenin teminatı olarak koyarken, ahlaki ve politik toplumu da herkesin herkesin kurdu olduğu, düzensiz, ilkesiz, ölçüsüz, bilinçsiz ve vahşi, farkındanlıkların olmadığı tek tip veya farkındanlıkların karşıtlık olarak görüldüğü bir toplum, doğayı da bunun daha da gerisinde ehlileştirilmesi gereken tamamıyla vahşi bir olgu olarak ortaya koymaktadır. İktidarcı ve devletçi paradigma kendisini toplum, kadın ve doğa karşısında konumlandırırken, bunlar üzerindeki egemenlik ve tahakkümle de kurumlaşmasını sağlamakta, yaşamı tekdüze bir hale indirmektedir. Yaşamın doğasına, özüne dair ne varsa hepsi nesneleştirilmiş, özneleşen bir tek iktidar ve devlet olmuştur.

Hâlbuki insanın ikinci doğaya doğru evrilen varoluş mücadelesi, kendi farkındanlığını ortaya koyması ve uzun süre içerisinde öz bilince dayalı bir gerçekleşmeyle kendisini tanımlar konuma gelmesi, özgürlük ve kendini tamamlama arayışının bir sonucu olarak gerçekleşmiştir. Bu, insanın kendi hakikatini arama, bu hakikat arayışında farkındanlığını yaratma ve kendisini bu farkındalıkla beraber yapılandırma süreci olarak da gelişmiştir. İkinci doğa olarak toplumsallaşma bu anlamıyla insanın hakikatini bulduğu, birinci doğa içerisindeki tüm varlıklardan ayrılarak farkındanlığını ortaya koyduğu ve insan kimliğini oluştururken aynı zamanda birinci doğayı tamamlayan ve bütünleyen bir olgu olarak gelişim sergilemiştir. Bu tamamlama ve bütünlemede özne ve nesne ayrımı olmadığı gibi, her bir varlık bir zenginlik ve varoluşun bir kaynağı olarak görülmüştür.

İnsanlığın gelişiminde devrimsel bir değere sahip olan en temel olgulardan biri düşüncenin gelişimidir. Düşüncenin ilk gelişimi insanın doğayı algılamasıyla bağlantılı olarak gelişmiştir. Nitekim ikinci doğanın birinci doğadan niteliksel farkını ortaya koyarak gelişim sergilediği husus da bu olmaktadır. İnsan doğayı algıladıkça farklılığını kavramış ve bununla birlikte hem doğayla

hem de çevresiyle ilk ilişki biçimini açığa çıkartmıştır. İlişki; kendisinin dışındaki bir olguyla olan yakınlaşma, onu algılama yani etkileşimdir. İlk düşünce de bu temelde açığa çıkmaktadır. İnsanın hem birinci doğayla olan etkileşimi hem de ikinci doğayı oluştururken kendisini de bunun içerisinde yapılandırması, birinci ve ikinci doğa arasında uyumlu ve dengeli bir ilişki biçiminin de oluşmasını açığa çıkarmıştır. İnsanlığın çocukluk dönemleri olarak tabir edilen doğal toplum süreçlerindeki düşünüş biçimleri insanın kendini, doğayı, evreni anlama, kavrama ve tanıma arayışları temelinde gelişim sergilemiştir. Anlam arayışı, insanın ilk düşünce sistemlerinin gelişiminin temelini oluşturmuştur. İnsanın kendisini ve doğayı anlamlandırması, bir bütünsellik ve iç içelikle gelişmiştir.

Doğal toplum tarihi boyunca doğadan ilham alarak kendisini anlamlandırmaya ve hakikat arayışında olan insan, en özlü ve anlamlı cevaplarını ise kadın kimliği ve kişiliğinde bulmuştur. Doğayla özdeşleştirdiği kadınla kendi anlamına ulaşmaya çalışmış, düşünce sistemlerini ve toplumsal örgüsünü bunun etrafında geliştirmiş, ahlaki yapısını buna dayalı olarak yapılandırmıştır. Toplumsal sürekliliğin ve canlılığın insandaki en somut ifadesini de yine kadın varlığı ve kimliğinde bulmuştur. Toplumun ahlaki ve politik örgüsü kadın öncülüğü ile kimliğinde somutlaşmakta, toplumun ilk örgütleniş tarzı kadın etrafında gelişmektedir. İnsanlığın insanlaşmaya doğru yürüyüşünün başladığı paleolitikten toplumsal kurumlaşmanın gerçekleştiği neolitik çağa ve kadının binlerce yıllık birikimlerinin üzerinden gelişen hiyerarşi ve devletçi uygarlığın doğuşuna kadar, insanlık kadınca bir toplum olarak yaşamıştır. İnsanlık tarihinin % 98'lik bölümünü oluşturan doğal toplum, kendi doğasını en özlü olarak kadın kişiliğinde bulmuş ve oluşturmuştur. Bu anlamıyla aslında tarihin % 98'lik bölümü bir kadın tarihidir. Toplumun doğası, bir

kadın doğasıdır. İnsanlığın ilk toplumsal devrimi olarak nitelendirilen neolitik süreç kadın aklı, eli ve öncülüğüyle toplumsallaşmanın kurumsallaşmasının geliştiği, topluluk aşamasından toplumsal yaşam aşamasına geçilen süreci ifade etmektedir. İnsanlığın binlerce yıllık birikimi kendi hakikatini kadın öncülüğünde gelişen neolitik kültürde bulmuştur. Bu kültür, öncelikle kadın öncülüğünde, kadın eliyle geliştirilen bir kültürü ifade etmektedir.

Bu dönemde kadını-erkeği, insanı-doğası, genci-yaşlısı her şey birbiriyle bir karşılıklı bağımlılık ilkesi temelinde varlık bulmakta, farklılıkların birliktenliği zenginliği, çok renkliliği, çokluğu ortaya çıkarmakta, tamamlayıcılık ve bütünleyicilik dayanışma, ortaklaşma ve paylaşımı geliştirmekte, herkesin kendi gücü ve yeteneğine göre yaşama sorumlu katılımı eşitlikçi bir yaşam anlayışını geliştirmektedir. Tüm bunlar toplumsal ekolojinin gelişmesini sağlamaktadır. Toplumun doğası en özgür haliyle ortaya çıkmakta ve kendisini akışkan kılmaktadır. Yaşamın birbirini her açıdan gözeten ve tamamlayan, karşılıklı etkileşim ve bu etkileşimin zenginleştiren tarzdaki örgütlenmesi, toplumun kendi eko-sistemini ortaya çıkarmaktadır. Bugün bizim oluşturmak istediğimiz yeni toplumsal sistem de, bu gizil hafızaya dayalı olarak gelişim göstermektedir.

Rêber APO'nun ev hırsızı olarak nitelendirdiği güçlü ve kurnaz erkeğin (şaman, yaşlı-tecrübeli ve güçlü erkek ittifakı ile başlayan ve günümüzde kapitalizme kadar uzanan egemen erkek sistemi),kadının bu toplumu gasp ederek egemenliğini kurmasıyla birlikte yeni bir bakış açısı, yeni bir düşünce, yeni bir yaşam anlayışı geliştirilmiştir. Bu bakış açısı, toplumun yeni bir düşünce ve zihniyetle tanışmasının da başlangıcını teşkil eder. Ahlaki ve politik topluma alternatif, kadın toplumuna yönelik ilk operasyon bir karşı darbe şeklinde gelişir. Politik ve ahlaki

toplumun tamamlayıcı ve bütünleyici felsefesine karşın, güçlü ve kurnaz erkeğin uygar sisteminde toplum parçalanır. Kadınlar ikinci cins konumuna indirgenip toplumsal köleliğin ilk halkası oluşturulurken, toplum da sınıflara bölünerek ayrıştırılır. İnsan toplum üstü bir varlığa dönüştürülerek doğadan kopuş yaşar. Bu uygar toplumun doğuşuyla birlikte kadın, doğa ve toplum nesneleştirilir, güçlü ve kurnaz erkek ve onun yaratımı olan sistem özneleştirilir. Uygarlıkla tanışan insanlık tarihinin bundan sonraki aşamalarda karşılaştığı tüm erkek egemen damgalı düşünce ve sistemler, bu paradigmanın derinleştirilerek geliştirilmesinin bir sonucu olarak açığa çıkmıştır. İnsanlık artık karanlık bir paradigmanın pençesindedir. Bu karanlıktan çıkmak için insanlık tarih boyunca arayışını sürdürmüş, çeşitli yöntemler denemiştir. Mitoloji, din, felsefe ve en son bilim bir yandan bu karanlıktan çıkma arayışının yöntemleri olurken, diğer taraftan da karanlığın baskın çıkmasıyla bu paradigmanın derinleşerek kendisini hâkim kılmasının ifadesidir. İnsanlık tarihinin % 98'lik bölümü doğal toplum paradigmasıyla yol almasına rağmen, % 2'lik bir kısmını ancak oluşturan bu tahakkümcü paradigma hâkim paradigma haline gelmiş, pozitif bilimle en gelişmiş haline ulaşarak modern paradigmaya dönüşmüştür.

Günümüz 21. yüzyıl gerçekliğinde ise güçlü ve kurnaz erkeğin geliştirdiği paradigmanın son halkası olan modern paradigma, toplumsal sorunların giderek büyümesi ve çıkmazların yaşanmasının önüne geçememektedir. Sınıflı toplum paradigmasının en gelişmiş hali olan modern paradigma, artık sorunları çözemediği gibi sorun olmaktadır. Sorunlara çözüm bulunamadığı için toplumsal çözümler, çöküntüler, çürümeler de giderek çoğalmakta, kriz ve kaos derinleşmektedir. Bu da çok acilen yeni bir paradigmaya ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur. Bugüne kadar geliştirilen hiçbir paradigmanın var olan toplumsal

sorunlara çözüm olamadığı açıktır. Paradigma değişimleri hemen ve kolayca gerçekleşmemektedir. Paradigmasal değişimleri gündeme getiren en temel husus, var olan paradigmaların artık mevcut sorulara, sorunlara cevap veremeyişi ile kriz ve kaos durumunun derinleşmesi olmaktadır. Paradigmaların değiştirilmesinde öncelikle bilimsel bakış açısı ve buna dayalı altyapısal birikim ve yeni bir kuramsal çerçeve gereklidir. Aynı zamanda yeni bir paradigmayı geliştirmek için var olan mevcut paradigmaların dışına çıkmak, eleştirmek ve o paradigmayı aşmak gerekmektedir.

Kavram olarak paradigma, Yunanca paradeigma kelimesinden gelir. Paradigma, kendisini ve etrafını yorumlama, algılama ve bilme süreçleriyle ilgili tüm etkenlerin yarattığı örgütlü ve dinamik düşünce sistemidir. Düşünce bütünselliğidir. İnsanın dünyaya bakış açısı demektir. Paradigma kavramını ilk olarak kullanan Amerikalı felsefeci Thomas Samuel Kuhn paradigmayı; *"belli bir zaman dilimi içinde bir grubun ya da topluluğun düşünme biçimi ve davranışlarını belirleyen bir dünya görüşü, bir algı dayanağı, bir izlenceler bütünü, bir perspektif, bir model"* olarak tanımlamıştır. Bu çerçevede Kuhn, her bilimsel gelişmenin paradigma olarak ele alınamayacağını, bir düşüncenin veya bir bilimin paradigma olabilmesi için daha önce ortaya atılmış ve çözümsüz kalmış bazı problemlere ikna edici ve yeni çözümler sunması gerektiğini belirtir. Kuhn, paradigma kavramını pozitivistin eleştirisi üzerinden geliştirmiştir. Pozitivist düşüncenin sorunları çözemediğini ve bilgi metodolojisinin de yanlış olduğunu belirtmiştir. Çünkü pozitivistlere göre bilimsel bilgi parça parça ve birikimsel olarak gelişir. Bilginin bilimsel akılla örtüşmesi ve mutlaka kuramın bir kanıtla örtüşmesi gerekir. Bu bakış açısı, aydınlanma dönemi sonrasında gelişen, adına bilimsel yöntem veya pozitivist denenen yöntemin sonucudur. Kuhn, bu

yöntemin belli bir gelişmeden sonra tıklandığını ve bilimi geliştirmedeğini, aksine bilimi krize sürüklediğini görerek, bu bilgi teorisini sorgulayarak, yavaş yavaş ilerleyen ve üst üste biriken bilim anlayışının terk edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun yerine bilimsel ilerlemenin birikimli bir yapıda olmayıp tam tersine ani, devrimci kesintilerle, kökten kopmalarla ve niteliksel dönüşümle kendisini gösteren paradigmatik bir yapıda olduğunu belirtmiş ve bilim tarihinden örneklerle ortaya koymuştur.

Rêber APO ise paradigma kavramını, temel dünya görüşü, evren anlayışı, bütünlüklü düşünce, zihniyet yapısı anlamlarında kullanmaktadır. Toplumlar tarihinin düşünce evrelerini ve düşünce evrelerindeki genel bakış açısını paradigma kavramı ile ifade ederek, *“insanın doğaya, evrene ve topluma temel bakış açısı”* olarak ifade etmektedir. Bu temelde paradigma daha çok doğa, toplum ve evreni anlamanın yol, yöntem ve biçimleri için kullanılan değerler sistemidir. Bu anlamıyla belli bir dönemin düşünce kalıplarını, bu düşünce kalıplarının oluşturmuş olduğu değerler sistemini ifade etmektedir. Rêber APO bu temelde esas olarak toplumlar tarihine damgasını vuran iki temel paradigmanın olduğunu belirtir. Bunlardan biri doğal toplum paradigması olarak da adlandırdığı demokratik uygarlık paradigması, diğeri ise egemen erkeklik paradigması olan devletçi uygarlık paradigmasıdır. Devletçi düşüncenin çeşitli aşamalarında ortaya çıkan mitolojik, dinsel, felsefi ve bilimsel düşünce biçimlerini de kendi dönemlerinin paradigmaları olarak tanımlamaktadır. Devletçi uygarlık paradigmasına karşın demokratik uygarlık paradigmasını yeniden güncellemek, yaşamsal kılmak ve bu temelde demokratik-ahlaki ve politik toplumu yeniden ayakları üzerine oturtmak için de kendi paradigmasını *Demokratik, Ekolojik ve Kadın Özgürlükçü Paradigma* olarak ortaya koymaktadır. Doğayı, toplumu, evreni

izah etme noktasındaki düşüncelerinin bütünlüklü ifadesini en genel anlamıyla 21. yüzyıl paradigması olarak nitelendirmektedir. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmayı, mevcut hâkim paradigma olan ve kapitalizmin kendisini üzerine oturttuğu modernist düşünce biçimine, modernizmin olay ve olguları ele alma tarzına, kullandığı yol, yöntem ve bakış açısı olan modernist paradigmaya karşı en temel alternatif paradigma olarak tanımlamaktadır.

Nitekim bir paradigmanın gelişimi, kendisinden önceki paradigmanın çözüm gücü olmaktan çıkması ve yaşanan sorunlarına çözüm olamaması sonucunda gelişir. Her yeni paradigma o güne kadar alışılmamış yeni yöntemler kullanarak, birikmiş sorunlara çözüm önerir. Paradigmalar, sorulan sorulara ve yaşanan sorunlara çözüm gücü olabildiği oranda toplumsallaşırlar. Toplumsallaştığı oranda da temel bakış açısı haline gelirler. Başlangıç noktası eleştiri olan paradigmalar, yeni arayışların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Elbette ki oluşmuş düşünce kalıplarını değiştirmek, yenisini oluşturmak kolay değildir. Bir nevi Hz. İbrahim'in Nemrut'a karşı başkaldırısı gibi oluşan düşünce kalıplarını, putları kırmayı gerektirir. Bir paradigmayı değiştirmek ve yerine yeni bir paradigmayı koymak her zaman ve herkesin yapamayacağı bir iştir. Dolayısıyla paradigma değişikliği hem büyük bir entelektüel birikim, hem kuramsal bir çerçeve hem de bilimsel bir temel gerektirir.

Rêber APO'nun çözüm alternatifi olarak koyduğu demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma evreni ve doğayı, kadını ve toplumu yeni bir bakış açısıyla yorumlayıp ele alarak, demokratik kriterleri yaşamın her alanında geliştirmeyi sorunları aşmanın anahtarı olarak koymaktadır. Bu paradigmayla esasta kendimizde oluşturduğumuz putları kırmamızı, öncelikli olarak düşünce yapımıza, davranış tarzımıza, felsefik yaklaşımlarımıza,

yaşam tarzımıza yansıyan iktidarcı ve devletçi kodlamaları kırmamız gerektiğini ortaya koymaktadır. Nitekim özgür yaşam idealine sahip olmak, öncelikli olarak özgürlük karşıtı tüm düşünce, zihniyet yapılanmalarından kurtulmayı, bundan arınmayı gerektirir. İnsanlığın, kadının köleleştirilmesiyle başlayan beşbin yıllık kölelik tarihi, bu denli uzun bir zamana yayılarak kendisini sürekli olarak yenileyip güçlendirerek yol alıyorsa, bundaki en temel etken insanlığın hafızasına işlenmiş olan kölelik kodlamaları ve bu kodlamaların dayandırıldığı ideolojik ve paradigmasal yapılanmalardır. Uygarlık, yedi bin yıla varan hiyerarşik-devletçi sisteminin başarısını da bu ideolojik ve paradigmasal yapılanmalara borçludur.

Egemen erkeğin kadının fethiyle başlattığı insanlığı fetih harekâtı, ilk hamlesini zihniyet alanında başlatmış ve bugüne kadar da farklı form ve yeniliklerle bu zihinsel hamleleri geliştirmiştir. Her ne kadar tarihsel süreç içerisinde farklı paradigmalardan çatışması ve çelişkileri yaşanmışsa da, Sümer uygarlığının ortaya çıkışından bu yana insanlık, devletçi paradigmalara dayalı düşünce ve sistemsel yapılanmalara dayalı bir yaşam tarzına mahkûm kılınmıştır. Bu nedenle zihniyet alanında bir değişim dönüşüm gerçekleştirilmeden, devletçi uygarlık paradigmasından çıkarak yeni bir düşünce sistematikle çözümü alternatifleri geliştirmeden, yeni toplumsal sistemler inşa etmek mümkün değildir. Rêber APO bu konuyu şöyle dile getirmektedir:

"Tüm toplumsal inşalar zihniyet ürünüdür. Söylenenin aksine, eller ve ayaklar toplumu inşa etmez. Öyle olsaydı, karşımızdaki dünya bambaşka olurdu. Tarihin tüm önemli olayları, gelişme süreçleri ve yapılanmaları etkili zihniyetler ve iradelerin eseridir. Marksist yöntemin en büyük hatalarından biri, devrimi zihniyet alanlarında yoğunlaştırmadan, yeni toplumsal inşayı günlük baskı

ve istismar altındaki proleterden beklemesidir. Marksistler proleteri yeniden fethedilmiş köle olduğunu görememişler, 'özgür işçi' safsatasına bizzat düşmüşlerdir. Diğerleriyle birlikte bu hatanın sonuçları bilinmektedir."

Yine aynı şekilde modernist paradigma ve ona dayalı yaşam tarzının yarattığı tehlikeyi dile getirirken, aynı zamanda tarih boyunca bu konuda egemenlerin paradigmasal hâkimiyetleriyle orantılı olarak iktidarcı sistemlerin varlıklarını sürdürdüklerini de şu değerlendirmelerinde ortaya koymaktadır:

"İnşa edilen toplumsal gerçekliğin bir üretimi olan bu yaşam tarzını yetkince anlayamazsak, 'modernitenin aptallarını' oynamaktan kurtulamayız. Dağıdaki çobana kadar herkesi esir alan, özünde yaşamın bitmesi anlamına geldiğini en yetkin filozofların ağzından çıkan sözlerle vermeye çalıştığımız ve hepsinden çok kendimin de öyle olduğundan kuşku duymadığım kanserli modernite yaşamından kurtulmadıkça, zihniyet ve irademizle (düşünce-örgüt-eylem) mümkün kıldığımız özgür yaşamı, kaynağıyla birlikte edindiği tüm zenginlikleri içinde yaşayamayız. Er veya geç 'yanlış kurgulanmış hayatlarımızın doğru yaşanmayacağını' anlayacağız."

Bilim bilincin bir biçimidir. Bilimin tek ayrıcalığı, bilginin deneye doğrulanan kısmını ifade etmesidir. Bilim tüm bilgileri değil, özel anlamı olan, deneye doğrulanan bilgileri ihtiva etmektedir. Geniş anlamda deneysel olmayan bilgi yoktur. Deneye dayanan ve dayanmayan, pozitif ve metafizik, teorik ve pratik bilgi ayrımları uygar toplumda gelişir. Bu durum bilginin iktidarla ilişkisine bağlıdır. Tarih, bilimsel bilgi anlamında üç büyük devrimi tanımaktadır. Neolitik kurumsallaşma (M.Ö. 6000-4000 Tel Hâlâf dönemi) ve bununla bağlantılı olarak Sümer toplumunun katkıları birinci dönemi, Batı Anadolu ve Atina toplumu dönemi ikinci

dönemi (M.Ö. 600-300), Batı Avrupa dönemi ise (M.S. 1600 ve sonrası) üçüncü dönemi oluşturur. Bilimsel bilginin uygarlık aşamalarıyla bağlantısı açıktır. Her tarihsel aşama kendi bilimsel devrimiyle gelişmektedir. Fakat bilimi din, felsefe, edebiyat, sanat ve hukukla yakın bağ içinde görmek gerekir. Bilimle felsefe arasındaki ayrımı fark etmek zordur. Her ikisi aynı olayın teorik ve pratik yanları olarak da düşünülebilir.

Bir bütün olarak uygar toplumla bu anlam kategorileri arasında kurulacak bağ anlam-iktidar ikileminde ifade edilebilir. İnsan toplumunun pratiğinden ve ona yol açan zihniyetinden doğan bu büyük anlam kategorileri ve pratik ifadeleri, uygar toplumun devletleşmiş kesimince gasp edilmekte ve çarpıtmaya uğramaktadır. Bunları kendi toplumsal paradigma ve pratik güç kaynakları halinde düzenlemek, devletleşmiş kesimin el attığı ilk işlerden olmaktadır. Her aşamada uygarlık yeni bir paradigma (dünyaya köklü bakış açısı, sistemi) temelinde düzenlenmektedir. Bu düzenlemeler yönetenler açısından son derece pozitif (görünür olgular) iken, yönetilen durumunda olanlar için muazzam karartma, perdeleme ve ZİNCİRLEME anlamına gelmektedir. Açık zorba yönetimlere kıyasla yeni paradigmaların sağladığı meşruiyet yönetimler için hep esas olmuştur. Bütün ağırlıklarını ve çıkarlarını tüm toplumun çıkarları ve hatta kaderiymiş gibi sunmak, yönetimlerin temel uğraşlarıdır. Bunda başarılı oldukları nispette, uygar diye addettikleri toplumlarının ömrünü uzatabilmektedirler. Temelde meşruiyetini yitiren her uygarlık, bir zamanlar dev bir cihan uygarlığı da olsa, yıkılmaktan kurtulamaz. Örneğin Roma uygarlığının çöküşünün asıl nedenleri içte Hıristiyanlık, dışta kavimler göçü tarafından darbelenip saygınlığını ve çekiciliğini yitirmiş olmasıdır. İnsan toplulukları, yeni dinsel topluluklarla kavimsel topluluklar halinde

birleştğinde, müthiş Roma gücü meşruiyetini kaybetmiş ve dağılmıştır."

Günümüz 21. yüzyıl gerçekliğinde Roma vahşetini katbekat aşan bir sistemsel gerçeklik yaşanmaktadır. Rêber APO bu sistemsel gerçekliğe karşın, toplum ve doğayı içine alarak kapsayan, doğa-toplum-kadın dengesini paradigmasal yaklaşımının temeline oturtan bir demokrasi anlayışıyla, 21. yüzyılda kadın kimliğine dayalı bir toplumsal sistem inşasını ortaya koymaktadır. Bu temelde Rêber APO, kadın rengiyle gelişecek olan modeli *"demokratik uygarlık veya demokratik modernite"* olarak tanımlamaktadır. Tüm çelişkilerin ve sorunların temel kaynağının Sümerlerden günümüze değin süregelen toplum-devlet ikileminden kaynakladığını belirterek, küresel bir demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü modeli önümüze koymaktadır. Rêber APO kendi modelini ortaya koyarken, modernist paradigmanın eleştirisini de geliştirmekte ve kadına, topluma, bireye ve doğaya da yeni bir yaklaşım ve bakış açısının gelişmesini sağlamaktadır. Toplumun özgürleşmesi ve doğaya yaklaşımda ekolojik yaklaşımın gelişmesinin temeline ilk halkadan başlayarak yaklaşmakta, tüm özgürlüklerin temeline ilk halka olan kadın özgürlüğünü koymakta ve paradigmasını buna oturtmaktadır. Bu temelde de kadın özgürlüğünü tüm özgürlüklerin temeli olarak belirlemektedir. Bireyselliğin aşırı uçlaşmış hali olan bireyciliğin yerine birey olgusunu, hiyerarşinin kurumlaştığı temel merkez olarak devlet olgusunun yerine demokratik toplumu yerleştirerek, demokratik uygarlık paradigmasının yeni ideolojik kimliğinin dayandığı esasları da belirlemektedir. Yine merkezi bir devlet otoritesinin yerine, devletin iş ve rol koordinasyonu oynayan bir düzeye çekilmesini önemli bir husus olarak belirlemektedir.

Şüphesiz yeni toplumsal modeli teşkil eden demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü topluma ulaşmak, her şeyden önce bir zihniyet devrimini gerektirmektedir. Öncelikle zihinlerde kurumlaşmış olan kadın, toplum ve doğa karşıtlığı temelinde vücut bulan hiyerarşik ve iktidarcı zihniyetin aşılması önem taşımaktadır. Bu, insanlık olarak yeniden bir doğal evrime girmek anlamına da gelmektedir. Hiyerarşik ve devletçi yapının gelişmesiyle toplum, doğal gelişim evriminden uzaklaşmış ve adeta mutasyona uğramıştır. Bu zihniyeti aşmak, insanın yeniden doğayla doğal bir ilişkilene geliştirilmesi kadar, eşitlik ve özgürlüğe dayanan toplumsallığın gücü ile birlikte özgür insanı da yeniden açığa çıkartan, kadın bakış açısı ve özgürlüğünü tüm bu kavrayış ve sistemin temeline oturtan bir modelin oluşmasını da sağlayacaktır.

Böylesi bir toplum modeline ulaşmak kadın kültürünün özgür insan, özgür toplum ve özgür doğa felsefesini ifade ettiği kadar, kadının ve tüm insanlığın yeniden öze dönüşünü de ifade etmektedir. Toplumlar tarihine baktığımız zaman esas olarak her çağda yaşanan çatışma ve çekişmeler, devletçi uygarlık paradigması ile kadının toplum ve dilini, yaşama bakış açısını ifade eden demokratik uygarlık paradigması arasında geçmiştir. Bugün yaşanan çatışma ve çekişmelerin özü de budur. Kadın kimliğiyle yeniden bir yapılanma, bu paradigmanın yeniden hâkim paradigma haline gelmesi anlamına gelecektir. Nitekim bununla birlikte demokratik sosyalizm anlayışı da yerli yerine oturacak ve yaşamsallaşacaktır.

Demokratik kriterlerde gelişen bir sosyalizm anlayışı gerçek anlamda bir toplumsal özgürlüğü sağlayacağı gibi, ekolojik toplumu da doğru bir temelde oturtacaktır. Gerek Marksizm'in gerekse reel sosyalizmin içine düştüğü temel hataların kaynağında hem kadın ve toplum hem de doğa olgusuna

yaklaşımında devletçi zihniyet yapılanmasını aşamamaları vardır. Devlet anlayışından çıkamama, kadın sorununu tali ve genel sorunun kaynağı değil bir parçası olarak görme, aşırı toplumsallaşmayla birlikte bireyin adeta yok edilmesi, doğanın tamamlayıcı bir öge olarak görülmesinden ziyade salt bir nesneye indirgenmesi çözülüşü de beraberinde getirmiştir. Sosyalizm, özünde demokratik ilkeleri barındırır ve demokrasi ise özsel olarak kadın özüne dayalıdır. Sosyalist ve demokratik ölçeklerin ilk verilerinin kendini gösterdiği neolitik toplumun etkilerinin halen sürmesindeki temel hususlar da bu dönemin ahlaki ve politik yapısı, bu yapı içerisinde kadın, toplum ve doğaya olan bakış açısıdır. İnsanlığın halen özgürlüğün ve eşitliğin doğal koşullarla geliştiği bir yaşama özlem duymaları da bundan ileri gelmektedir. Bu nedenle demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü bir toplumun yeniden oluşturulması, kadın rengi, sesi ve bakış açısının yeniden toplum ilişkilerine kazandırılması, yani gerçek anlamıyla sosyalist ve demokratik bir toplumun yeniden açığa çıkarılması anlamına gelmektedir.

Nitekim toplumun özgürlüğü özgür insandan geçtiği gibi, özgür insanın ve toplumun kaderini belirleyecek olan da kadın özgürlüğüdür. Bu da her şeyden önce bilimin dogmalarından süzölmüş arı bir bilimsel düşünüşe dayalı aydınlanmayı gerektirmektedir. Kant, aydınlanmayı '*insanın kendi aklını kullanma cesareti*' olarak ele almaktadır. Rêber APO ise "*duyguya dayanmayan akli devletçi sosyalitenin bir kalıntısı*" saymaktadır. O halde, duygu yüklü bir aklın eleştirisel algı ve düşüncesine dayalı bir aydınlanma zihniyet dönüşümünü de getirecektir. Bu, modernist paradigmanın aklın araçsal amaçlar için kullanılmasının aksine, toplumsal dönüşümün aydınlanma projesini de açığa çıkaracaktır. Her şeye anlam biçen ve ötekiyi tanıyan bir akıl, kuşkusuz duygu yüklü bir kişilik yapılanmasından

bağımsız değildir. Aydınlanma incelemeyi, irdelemeyi, nedenini, nasılinı soran ve yanıtlarını araştıran bir düşünsel gelişimi ifade eder. Binlerce yıldır kör bir cehaletin içerisinde sokulan kadının ve bir bütün olarak toplumun, çağın pragmatist aydınlanmasının aksine toplum özgürlüğü için böylesi bir iradeleşmeye büyük ihtiyacı vardır. Manipüle edilen değerler, başta kadın kimliği olmak üzere gün yüzüne çıkabilecektir. Bu, felsefesizleştirilen toplumda yeni bir yaşam felsefesini de doğuracaktır. İnsana ilişkin bir felsefe yaratmayan, tartışmayan, gerek görmeyen bir toplum geleceksiz bir toplumu ifade eder. Ki modern dünyanın en fazla yaptığı da budur. Felsefesizleştirdiği, aydınlanmayı salt pragmatist araçlar için kullandığı bir toplumda 'ideolojilerin sonu'nu ilan etmesi de son derece açıklayıcıdır. Bu nedenle aydınlanma, salt bilgi yığını veya bireyin kendisini bilgiyle donatması olarak ele alınmamalıdır. Aydınlanma, zihinsel ve toplumsal değişim-dönüşümün temel anahtarı olarak yorumlanmalıdır. Günümüz dünyasının bilimsel ve teknik düzeyi, bu ihtiyacı karşılayacak düzeye ulaşmış bulunmaktadır. Gerçek bir aydınlanma için bilimsel verilerden ve tekniksel düzeyden yararlanma, bu olguları gerçek etiksel ilkelere de ulaştırmak anlamını taşıyacaktır.

Zihniyet devrimi kadar kadın eliyle yörgülmesi gereken diğeri bir toplumsal olgu da vicdan ve ahlaki değerler olmaktadır. Tüm toplumsal yozlaşmaların ve çürümüşlüklerin temelinde ahlaki çöküntü yatmaktadır. Bu, yaşadığımız çağ gerçekliği için daha da fazla böyledir. Yeni bir toplum modelinin oluşumunda bilinçli davranış biçimlerini içeren manevi değer yargıları olarak ahlak kadar, olay ve olguları akılcı analizlere tabi tutarak irdeleyen etik değerlerin de yeniden oluşturulması önem taşımaktadır. Bu da her şeyden önce bir demokratik ahlak ve kültürün topluma benimsetilmesi gerektiğini göstermektedir. Zihniyet ve vicdan

devrimi birbiriyle bağlantılıdır, biri olmadan diğersinin olamayacağı bir diyalektik bağ içermektedir. Yitirilen değerler, toplumun kısırdöngüsü karşısında vicdani değer yargıları ve muhakemesi olmadan başkaldırıda bulunmak çok fazla sonuç alıcı olmayacaktır. Vicdani sorgulama, öncelikle kadının kaybettiği öz değerlerini yeniden sahiplenmesini ve topluma aktarmasını getirecektir.

İktidarcı ve devletçi zihniyet yapılarının aşılmasında, bunun alternatifi olarak demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmanın doğru kavranması ve temel zihniyet yapısı olarak içselleştirilip pratik gerekliliklerinin yerine getirilmesi önem taşır. Yeni paradigma anlaşılmadan ve gereklilikleri uygulanmadan hiyerarşik zihniyetin aşılması mümkün olmayacak, aşılsa dahi ilkesiz, kuralsız ve kaosa sürüklenen bir toplumsal yapıyı açığa çıkaracaktır. Bu nedenle demokrasi, ekoloji ve kadın özgürlüğü konularını doğru kavrayıp buna göre pratik gereklilikleri yerine getirmek gerekmektedir.

İnsanlığın geldiği aşama 21. yüzyılın temel karakterini demokrasi olarak koymaktadır. Çağın gereklilikleri dar sınıfsal yaklaşımların aşılmasına neden olurken, demokrasi de ezilen ve sömürülenler başta olmak üzere tüm toplumsal kesim ve tabakaları kapsayan bir sistem olarak gerçek karakterini öne çıkarmaktadır. Merkezi uygarlık tarihi içerisinde demokrasinin uygulama biçimleri çoğunlukla belirli sınıflara hitap etmiş olup, günümüzde bu yaklaşımın aşılması zorunluluk kazanmıştır. Demokrasi kavramının kökeni Yunanca olup 'demos ve kratia' sözcüklerinden türemiştir. Demos halk demektir, kratia ise yönetim anlamındadır. Bu biçimiyle de demokrasi, halkın yönetimi, halkın kendi kendisini yönetmesini ifade eder. Rêber APO ise demokrasiyi '*devlet dışı kalmış toplumsal kesimlerin kendilerini yönetmesi*' biçiminde ele almaktadır. Bu biçimiyle

devlet ile demokrasi arasındaki sınırları çizmektedir. Halkı da toplumsal doğanın politik ve ahlaki yapısına göre yaşayanların oluşturduğu bir birliktelik, yani devlet dışı kalmış toplumsallık olarak değerlendirmektedir. Bu temelde baktığımız zaman demokrasinin devlet dışında kalan halkın, toplumun kendini yönetme biçimi olduğu daha net bir şekilde anlaşılmaktadır. Halkın ahlaki ve politik topluma dayalı komünal özü demokratik yaşam tarzını ifade ederken, devlet ile halkın yaşam tarzlarını ve kendilerini yönetme biçimleri de bu biçimiyle ayrılmaktadır.

Demokrasinin ilk kez tartışılmaya başlandığı, demokrasiye yönelik kuramların oluşturulup kurumlarının yaratıldığı yer Atina olsa da, biçim ve uygulama olarak demokrasinin kökeni neolitik topluma kadar uzanmaktadır. Özellikle de kadın devriminin zirvesini, tarihteki ilk entelektüel, bilimsel ve teknik devrimlerin başlangıcını teşkil eden Tel Xelef aşamasında, demokratik yönetim biçiminin kendisini iyice belirgin kıldığı görülmektedir. Kabile tarzı yaşamın, daha organize aşiret örgütlenmelerine dönüşmeleri sürecinde demokratik kriterler daha fazla belirginlik kazanırlar. Doğal toplumun tüm dönemlerine damgasını vuran doğal yönetim anlayışı, bu dönemde ahlaki ve politik toplumun daha da kurumlaşarak sistematik bir form kazanmasını getirmiştir. Tüm ilklerin yaşandığı Mezopotamya toprakları, bu anlamda demokrasinin ilk biçimlerine de kaynaklık etmiştir. Toplumsal yaşam, en doğal haliyle bir demokratik yaşam anlayışı temelinde örülmüştür. Ancak demokrasinin doğrudan tartışma konusu olması ve sistematik kurumlarının yaratılması Atina site devletinde M.Ö. 6-4. yüzyıllarda gerçekleşmiştir. Ancak Atina demokrasisi erkeğe ve yerli yurttaşlara dayalı bir demokrasi anlayışı olmuştur. Yabancılar barbar olarak değerlendirilirken, aynı zamanda bu demokraside kadının yeri yoktur. Bu anlamıyla Atina demokrasisi, bir üst tabaka erkek demokrasisidir. Atina’da

demokrasinin kurumları olarak halk meclisleri oluşur. Daha çok sınıf demokrasisi olarak gündeme gelirken, M.Ö. 4. yüzyıllarda aristokrasinin demokrasiyi baskıyla sindirmesi ardından Atina demokrasisi çözülür ve yerini yeniden monarşik ve aristokratik yapılara bırakır. Feodal döneme gelindiğinde dinsel dogmaların ön planda olması dinsel şovenizmin çok güçlü yaşanmasına yol açarken, demokratik uygarlık güçlerinin tüm karşıt mücadele ve arayışlarına rağmen, devletçi-iktidarıcı kesimler tarafından demokrasinin adı bile anılmaz. Kadın silikleştirildikçe silikleştirilirken, insan tanrının mutlak kulu olmaktadır. Avrupa'da hümanizm, Rönesans ve Reformun gelişmesiyle belirli oranda topluma nefes aldırılırken, Ortadoğu'da İslamiyet'in katı dogmalarıyla tüm arayışların önü alınır. Kapitalizmin özellikle endüstriyalizm aşamasına geçişinde toplumsal kriz ve sorunların derinleşmesiyle birlikte, demokrasi tartışmaları daha fazla gündeme gelmiştir. Demokrasinin temsili biçimlerine geçişler yaşanmış, bunun yanı sıra devlet dışı kalan kesimlerin demokratik arayış ve mücadeleleri de daha fazla açığa çıkmıştır. Bu mücadele kesimlerinin birçoğu sonradan sisteme eklemlenmiş olsa da, insanlığa önemli bir miras ve tecrübe bırakmışlardır. Kapitalist modernitenin içinde bulunduğumuz emperyalist ve finans kapital aşamasında da yaşanan toplumsal sorunların gün geçtikçe daha fazla derinleşmesi, ötsel demokrasi tartışmaları ve arayışlarını daha fazla öne çıkartmaktadır.

Bugüne kadar denenmiş tüm sistemlerin, kadınlar ve halklar açısından çok başarılı toplumsal yapılanmalar açığa çıkartmadığı bir gerçektir. Demokrasinin günümüz toplumları açısından önemini ve çözüm yöntemlerini ortaya koymak kavranması gereken en temel husustur. Günümüz toplumsal yapılanmaları son derece karmaşıklaşmış bir yapı arz etmektedir. Toplumların zihniyet yapılarında köklü değişimler yaşanmakta ve bilgiye,

bilime daha çok yakınlaşan toplumsal yapılar açığa çıkmaktadır. Bilimsel gelişmelerin toplumların zihniyet ve düşünce düzeylerinde değişimlere yol açmasıyla beraber, sorunlara çözüm yöntemleri de farklılık kazanmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında demokratikleşme bilimsel gelişmelerle paralel bir gelişim seyri izlemektedir. Her ne kadar bilim, emperyalizmin elinde pozitivizmle ve katı akılcılıkla, katı deneysel yaklaşımlarla dogmatikleştirilse de halkların yaşadığı aydınlanma düzeyi bilimselliğın kendisi olmakta ve demokrasi, halklara daha yakın durmaktadır. Yani sınıf demokrasileri yerine halk demokrasileri daha gerçekçi çözüm yolu olarak gelişme göstermektedir.

Demokrasi, çözümde en istikrarlı ve inançlı, kendine güven gerektiren bir sistem olma özelliğindedir. Demokrasiyi inançla uygulayan ve toplumsal kesimler arasındaki çelişkilerin çözümünde dengeli bir ilişkiyi yakalayan toplumlar, en gelişkin toplumlardır. Bu yönüyle demokrasi, en pratik çözüm yollarının başında gelmektedir. Demokratik sistemlerin en önemli özelliğı şiddete başvurmaması ve bununla bağlantılı olarak şovenizme – cinsiyetçi, dinsel, milliyetçi, ulusal vs.- düşmemesidir. Dinsel alandan tutalım düşünceye kadar her bireyin hak ve özgürlüklerini savunan, hoşgörüye dayanan bir sistemdir. Herkes inancında, düşüncesinde özgür olduğu kadar belirlenmiş olan demokratik kriterlere de uymak zorundadır. Yani bu boyutuyla da kurlsızlığa, ilkesizliğe düşmeden en ilkeli, planlı, programlı ve belirli amaçlar doğrultusunda hizmet eden bir sistem olma özelliğini korumaktadır. Toplumsal sorunlardan yola çıkarak sorunları en bilimsel temelde ne ütopyalarla ne de geçmişin saplantılarına takılmadan çözme gücüne sahiptir. Önemli olan, sorunlarda uzlaşa noktasının yakalanmasıdır. Özgünlüklerin kendini ifade etmesine en fazla olanak tanıyan, ancak özgün genel bağlantısını da en iyi kurabilen bir sistemdir.

Demokratik sistemin en önemli özelliklerinden biri de bilimsellikle paralel bir gelişime sahip olması ve bu anlamda son derece diyalektik bir yöntem izlemesidir. Bu yönüyle bakıldığında zihniyeti, düşünceyi dogmatikleştirmeden en doğal evrimsel bir tarzda geliştirme gücüne sahiptir. Oysaki şiddete, zora dayalı yapılar baskıya dayalı olup düşünceyi donuklaştırmakta ve insanlığın, toplumların doğal gelişim evrelerine ters düşüp cevap olamamaktadır. Bu açıdan demokratik çözüm bireye, topluma daha yakın olmakla beraber, bireyi açığa çıkarma gücü tüm sistemlerden çok daha fazladır. Devletçi yapılar, bireyi iradesizleştiren bir yapıya sahip olurken, bu, devletin dayandığı zihniyetin tamamıyla iktidara dayalı şekillenmesinden kaynaklıdır. Demokraside iktidara yer olmadığı gibi karşılıklı özgünlükleri gözeterek birlikteliğe dayalı bir yaşam anlayışı hakîmdir. İktidar, demokrasiyle zıtlıklar içerirken bir nevi uzlaşmaz çelişki niteliğini taşımaktadır. Rêber APO; *“Toplumlari, dolayısıyla bireyleri hiçbir sistem kendi doğallığında bu kadar açığa çıkaramamış ve yaratıcı kılamamıştır. Gücünü, özgürleştirmeden alır. Basit ve zor gelişir, ama sonuçlarının en hızlı ve güçlü görünen rejimden daha güçlü olduğu günümüzde tamamen kanıtlanmıştır”* belirlemesiyle demokratik sistemin temel karakterini formüle etmiştir. Bu boyutlarıyla ele alındığında demokrasi, toplumların özüne ve özsel gelişimine en güçlü cevabı verirken, temel yaşamsal dayanağı kendini süreklileştirmesi de bu özelliğinden kaynaklanmaktadır. Çünkü toplumu kendisine bağlayan bir sistem olup bu yönüyle çözüm gücü yüksektir. Baskıya dayalı yapılar insan özüne, toplumsal gelişmelere yabancı olmaları itibarıyla toplumlarda tepkiye, isyana ya da geniş çapta mücadelelere yol açarlar. Tıpkı yabancı bir maddenin insan vücuduna girmesiyle açığa çıkan refleks, alerji gibi. Oysa demokrasi insanın kendi özsel gelişimine, kadın özüne en yakın

sistem olurken, toplum tarafından da en çok sahiplenilen bir sistemdir.

Demokrasi her şeyden önce bir zihniyet sorunudur. Devletçi-iktidarcı paradigmaların geliştirmiş olduğu düşünce sistemleriyle insanlık zihni dumura uğratılmış, en anti-demokratik uygulamalar benimsenir kılınmıştır. Tüm toplumlar açısından ve yaşadığımız bölge olan Ortadoğu gerçekliğinde aile içi baskıdan tutalım ilişkilerdeki şiddete, toplumsal çelişkilerin açığa çıkardığı sorunsallıkların ulaşmış olduğu düzey veher tür reçetenin çözüm geliştirmeyişi, sorunun temelde bir zihniyet sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm bu sorunların aşılması ancak hoşgörüyeye dayalı doğrudan ve katılımcı bir demokrasi anlayışının geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. Demokrasi temel mantık yapısı olarak içselleştirilmeden toplumun gelişiminden söz edilemez. Demokratikleşmeyi yaratacak olan hoşgörüyeye, diyaloga ve farklılıklara yer verebilen yaklaşımlardır. Demokrasinin temel özelliklerinden birisi de katı mutlaklığa, dogmatizme düşmeden sorunları tartışarak diyalog yoluyla çözme yöntemidir. Bu anlamıyla demokrasi dogmatizmin, şiddetin ve zorun panzehiridir de diyebiliriz.

Demokratikleşme dogmalarla güçlü bir mücadeleyi gerektirirken bu yaklaşım geleneği inkâr etmek ya da yadsımak değildir. Geleneğe bağlılık, köklerinden kopmama ve doğru, yeterli tarih bilinci demokrasinin güçlü gelişiminin temelini oluşturur. Geleneğe bağlı kalmak ilkesel bir yaklaşım olurken, dogmalara saplanmamak anlamına da gelir. Demokrasi bu boyutuyla en ilkeli rejim olma özelliğini taşır. Bir çoğunluk yönetimi olarak, çoğunluğun çıkarlarını esas alsa da azınlıklar inkâr edilmeden, kendi özgünlük ve hak taleplerini elde edebilirler. Demokratik toplumlarda, farklı toplumsal gruplar ve kesimler arasında sürekli bir iletişim, diyalog gerçekleşir. Tartışma ve katılımcılık

demokrasinin iki temel ilkesidir. Hoşgörü ve uzlaşı esas olduğu kadar, her düşünceenin kendisini en rahat ifade edebileceği bir özgürlük ortamını da ifade eder. İlişkilerde egemenliğe dayalı baskı, bastırma, kendi düşüncesini dayatma türünden yaklaşımlara geçit vermeyen, ikna ve hoşgörüye, katılıma dayalı bir sistem olma özelliğindedir. Bu anlamıyla a-devlet özelliği taşıırken, toplum ve devlet arasındaki ilişkilerde de toplum lehine en optimal dengeyi yakalayan tek sistem de yine demokrasidir. Demokrasi günümüz sorunlarının tek çözüm yolu ve özgürleşmenin tek geçerli yöntemidir. Özgürlük, eşitlik demokrasinin temel ilkeleridir. Demokrasi, yeni zihniyetin gelişmesine olanak tanıyacak, yeni toplumsal gelişmelerin hem başlangıç hem de sonucu olarak rol oynayacaktır. Demokrasi ve demokratik kültür geliştikçe devletçi zihniyet yapısı aşılacak, böylesi bir toplumda ne şiddete ne de baskıya yer kalmayacaktır. Toplumsal gelişim en doğal sürecine girecek, en azami derecede bir gelişim söz konusu olacaktır. Bilim ve sanat ruhu en köklü sürecine ve hızlı gelişim aşamasına girerken, dostluk gerçek anlamına kavuşacaktır. Bu temelde bir anlayışla herkes kendi rengiyle yaşama renk katacak, özgürlük gerçek anlamına ulaşacaktır.

Yeni paradigma temelinde gelişecek toplum modeli; en temelde de kadın özgürlüğünü, toplumun ve doğanın ekosisteminin yani *"üçüncü doğanın"* oluşmasının teminatı olarak koymakta ve bu temelde toplumun kendi iç ilişkilerinde gerçek bir demokrasi anlayışıyla bir sistemin yaratılması kadar, insanın ve toplumun doğayla da barışık yaşamasını öngören bir toplumsal sistemi içermektedir. İnsan-toplum-doğa ilişkilerinde doğal bir dengenin yeniden yakalanması, bir ilişki ve diyalog zemininin yaratılması yabancılaşmayı ortadan kaldıracak ve farklılıkları bir zenginlik kaynağı olarak yaşatacaktır.

Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum, insanlığın içinde bulunduğu kaosu ve mevcut uygarlık çağının üzerinde şekillendiği zihniyeti ve onun kurumlaşmalarını aşmayı hedef olarak belirlemektedir. Kaostan çıkmayı ele alırken yalnızca toplumsal sorunları değil, yaşanan ekolojik bozuklukları ve yaratılan tahribatları da kökten dönüşüme uğratan bir zihniyetle aşmanın mücadelesini insanlığın temel mücadele hedefleri olarak belirlemektedir. Özellikle günümüz dünyasında bilimsel-teknik gelişmelerle paralel bir büyümeyi yaşayan ekolojik ve toplumsal sorunları, insan-insan ve insan-doğa ilişkilerindeki paradoksu, demokratik uygarlık perspektifiyle çözümü ve yeniden inşayı esas almaktadır. İnsanın kendi hemcinsiyle ilişkileri doğru tanımlanmadığı ve itaat mantığı aşılmadığı müddetçe doğayla da doğal bir ilişkilenebilmeyi yakalayamayacağı aleni bir gerçekliktir. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü bir toplumda ilişkilenebilmelerin yeniden yaratılması ihtiyacı, ilişkilenebilmelerde yaşanan paradokstan ve bugüne kadar ortaya çıkan ekolojik ve demokratik hareketlerin mevcut hiyerarşik zihniyet döngüsünden çıkamamalarından dolayı bir ihtiyaç olarak açığa çıkmıştır. Ne tek başına bir demokrasi hareketi, ne feminist vb. kadın hareketlerinin ne de çevreci, ekolojik hareketlerin başarı sağlayamayacağını bugüne kadar yaşanan deneyimler göstermiştir. Erkeğin kadına, insanın insana tahakkümü aşılmadığı takdirde doğayla barışık bir ilişkilenebilmekten de söz edilemez. Ekolojik bozulmalar, toplumsal bozukluklardan kaynağını almaktadır. Toplumsal bunalımın aşılması doğal dünyayla buluşmayla bağlantılıdır. Toplumsal bozulmalar aşılmadan, ekolojik bozulmaların aşılması da söz konusu değildir. Bu toplumsal ve ekolojik bunalımdan çıkmak, eşitlikçi ve özgürlükçü bir yaşam sisteminin kurulabilmesine bağlıdır.

Çevrebilim anlamına gelen ekoloji, terim olarak ilk kez 19. yüzyılda Einst Heackel tarafından ortaya atılmış ve birinci doğaya yönelik araştırmalara yönelmiştir. Bitki, hayvan ve inorganik (cansız varlıkların) varlıkların incelenmesini ve bunların arasında karşılıklı ilişkilennemeleri ifade etmek için kullanılmıştır. Ancak, doğa yalnızca insani olmayan varlıklarla sınırlı bir alan değildir. Doğa insanı da içerdiğine göre, bu dinamik denge içerisinde insanların rolünün de irdelenmesi gerekliliği açığa çıkmıştır. İnsanların doğal dünyadaki rolü ve uyumlu denge içindeki konumu kadar, doğadaki diğer türlerle ve biyotik çevrenin tüm varlıklarıyla ilişkilennemelerini ve yapısını da ele almaktadır.

Ekoloji dalının kapsamı genişledikçe toplumsal olguları da kapsayan ve bunların ilişkilennemelerini de içeren bir muhtevaya kavuşmuştur. Özellikle insanın doğaya yabancılaşması ve doğal dünyadan ayrılmasıyla birlikte ortaya çıkan dengesizliği eleştirel bir bakış açısıyla ele alıp irdelemektedir. Günümüz dünyasında ekolojinin kapsamı daha fazla genişlemekte ve bilimsel araştırmaların geldiği seviyeyle birlikte inorganik doğanın varlığı bile tartışma konusu olmaktadır. Tüm varlıkların sezgi ve canlılık gücünün var olabileceği Kuantum Fiziği'ne dayanılarak araştırmalara konu olurken, eski paradigmaların mekanik bakış açıları aşılmaya başlanmaktadır.

Murray Boockhin *“Her ekolojik mesele aynı zamanda toplumsal bir meseledir”* demektedir. Nitekim ekolojinin kendisi zaten insanın ve toplumun doğayla olan ilişkilerini inceler. Belirtilen sorulara doğru yanıtları verebilmek, toplum-doğa arasındaki ayrılıklardan doğan dengesizlikleri giderme çabasını ortaya koyar. Bu, toplumsal ekolojinin amacını da açığa çıkarır. Toplumsal ekolojide amaç, ayrıntıları bir araya toplamak değil, bütünlüktür. Toplumsal ekoloji, bilimin ekosistemlerdeki doğal ve toplumsal ilişkilennemelerini karşılıklı bağımlılıklar içinde ele almaktadır. Doğal

veya toplumsal alandaki karşılıklı ilişkilene biçimini ve modellerini açığa çıkarmaya çalışır. Bütünlük, çeşitliliğin dinamik birliğini ifade eder. Karşılıklı bağımlılık da bu çerçevede oluşur. Aksi takdirde türdeşlik varlığını koruyamayacak veya olmayacaktır. Türdeşliği yaşamsal kılan, onun çeşitlilikle olan karşılıklı ilişkilene meleridir. Ekolojik denge, sürekli değişim halindeki farklılıklar ve genişleyen çeşitlilikle var olur. Bu anlamda ekolojik istikrar aynılığın değil, karmaşıklığın ürünüdür.

Bu toplum modelinde, çeşitliliği ve farklılığın birliğini ifade eden insan-toplum-doğa ilişkilerinde istikrarı sağlamak esas amaçtır. Toplumsal ve ekolojik bozulmaların kaynağı bu istikrarı göz ardı etmek, başka bir deyimle düalizme veya aynılığa götüren düşüncelerin sonucudur. Doğayı toplumsallıktan ayırdığımız zaman düalizme, birbirinden kesin koparmaya veya birisini diğerinin içinde eriten kaba bir indirgemeci yaklaşıma düşme hatası açığa çıkar. Bu açıdan insanın toplumsal ilişkilerinin, doğal dünyadaki –birinci doğadaki- varlıkların ilişkilene biçimlerini aştığını unutmamak gerekir. Çünkü toplumsallık yalnızca insani bir olgudur. Hayvanlar ise, ancak topluluklar oluşturabilirler. Farklılıkların ve yaratıcılıkların dışlanması kaba bir indirgemeciliğe ve anlaşılmas bir birlik anlayışına götürür. Hâlbuki evrenin kendisinde dahi ikilik ve çelişki mevcuttur. Evrendeki hareket kanunları bu düalite ve çelişkili yapı üzerinde gelişir. Evrenin bu yaratıcı hareket halini geliştiren çeşitlilik ve değişimdir. Toplumun yeniden yapılanmasında özgünlükler ve farklılıklar ekseninde hareketi esas almak değişimi yaratacaktır. Bu durum, insan-insan ve insan-doğa ilişkilerinde de bir istikrarı açığa çıkaracaktır.

Yeni toplum kuruculuğuna yönelirken, yeni bir felsefi bakış açısına ulaşmak önem taşımaktadır. Analitik zekâ kadar duygusal zekâyâ da yönelmek tüm olguları anlamlandırmayı ve önemsemeyi de getirecektir. Bilimin salt analitik zekâyâ dayanan

pozitivist yorum ve yaklaşımına karşın, evrendeki tüm varlıkları bir bütünlük içerisinde ele alan ve çözümleyen bir felsefenin yaratılması önemlidir. Bir taştan bir kum taneciğine kadar her şeye sezgisellik ve anlam biçmek, yaşamın ve doğanın kendisine değer vermeyi ve özümsemeyi de getirecektir. Rêber APO *"Bizim felsefemiz bir atın gözlerindeki anlamı sezmekten tutalım, bir kuşun sesindeki anlamı çözmeye kadar yaşamı bir bütün olarak algılar. Yaşlı bilgeye büyük saygıdan başlayıp, bir ceylan kadar ürkek bir genç kızın gözlerindeki arayışa yanıt olmaya kadar her şeye anlam yükler. Soykırımdan beter bir cinsellik anlayışının sonucu olan çocuk yapımındaki büyük cehaletin insanda ve hegemonik sistemlerdeki nedenlerini çözümleyen ve yaşamın tüm evrim halkalarını kendinde çözmeye çalışan bir bilimi esas alır"* diyerek, bu felsefeyi en çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bilimsel verileri esas almak kadar, varoluşun tüm düzeylerinin gerçekliğine anlam vermeyi de bilmek gerekmektedir. Nihayetinde bilimin geldiği aşamada canlı-cansız varlık tartışmaları yeniden araştırma kapsamına girmiştir. Rêber APO ise, yeni felsefi düşünceyle yöneldiği yaşam anlayışında *"cansız varlık yok"* belirlemesinde bulunarak, tüm varlıklara anlam biçerken her şeyi bütünlük içerisinde ele almaktadır. Mikro kozmos olarak nitelendirdiği insandan yola çıkarak evreni ve tüm olguları çözümlemeyi yeni felsefenin temel esası olarak koymaktadır. Bu bakış açısı, ekolojinin kendisine de yeni bir tanım getirmektedir. Tüm olgulara canlılık ve sezgisellik atfeden felsefi yaklaşımın temelinde birbirinden koparan ve yabancılaştıran salt akılcı düşünüşün aksine, yeni bir tamamlayıcılık etiği oturtulmaktadır.

Çağın en öncelikli ele alınması gereken sorunlarının başında, yeni bir özgürlük etiğinin oluşturulması yatmaktadır. Rêber APO'nun oluşturduğu yeni felsefi bakış açısında bu özgürlük

etiğine yanıtlar, evrensel bir bütünlük içerisinde verilmektedir. Bu özgürlük etiğinde sosyalist ideoloji de yeniden ele alınmaktadır. Kadın özgürlüğü sağlanmadan, ekolojik ve demokratik bir toplumsal yapılanmaya ulaşılmadan doğru bir sosyalistleşmeden bahsedilemeyeceği açıktır. Özü itibarıyla kadın toplumsallığının kendisi, sosyalist toplumu ifade eder. Kadın özgürlüğü ve öncülüğünün geliştiği, demokratik ve ekolojik bir yaklaşımla toplumsal yapılanmaya eğilme, gerçek anlamdaki demokratik sosyalizmi açığa çıkaracaktır. Bu anlamda hem doğa hem de insan, tahakkümün bir zorunluluk alanı olmaktan çıkacaktır. Marksizm'in içine düştüğü temel hatalardan biri olan ve doğayı yedeğine alan tahakkümcü, insan merkezîyetçi yaklaşımın yeni demokratik sosyalist anlayışta aşılması önem taşımaktadır. Doğa kadar insanın tahakkümünü de içeren her türlü zorunluluk anlayışının aşılması, Marksist ideolojinin içine düştüğü hiyerarşik zihniyet yaklaşımının aşılmasında da belirleyici olacaktır. Yeni zihniyet yapılanmasında, hiçbir cinsin, hiçbir sınıfın iktidarı kabul edilmediği gibi iktidarcı zihniyetin çözülmesi de öncelik taşımaktadır. İktidarcı zihniyet yıkılmadan ne tahakküm ortadan kaldırılabılır ne de özgürleştirici kurumlar oluşturulabilir. Bu anlamda devletçi anlayışının aksine, toplumsal özgürlüğü esas alan kurumsal yapılanmanın oluşturulması önemli bir konu olmaktadır. Devletin küçültülerek bir tahakküm aracı olmaktan çıkarılıp toplumun örgütlendirilmesinde ve koordinesinde bir işleve büründürülmesi, demokratik sosyalizmin toplum anlayışının temel ilkesi olmaktadır.

Tüm bu hususları ele aldığımızda demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum formülasyonunda birinci ve ikinci doğa ve yine ikinci doğadaki kadın-erkek, birey-toplum arasındaki ilişkiler, karşılıklı bağımlılık ve bütünlük içerisinde ele alınmaktadır. Kuantum felsefesi temelinde yeni toplum modelinde özgünlükler

saklı tutularak, parça-bütün ilişkisi ele alınmaktadır. İnsan-insan ve insan-doğa ilişkilerinde ötekiyi tanıma ve tamamlamayla optimal bir dengenin sağlanması kadar, yine bu dengenin yaratılmasında karşılıklı bağımlılık, farklılıkların birliği ve bütünlük çerçevesinde yaşanılan toplumsal ve ekolojik dengesizlikler aşılmaya çalışılmaktadır. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum esaslarında bir iç içe geçmişlik ve tamamlayıcı bir bütünsellik bulunmaktadır. Her bir olgu bir diğerini etkilemekte ve karşılıklı bir bağlayıcılık içerisinde olduğu görölmektedir. Bu esasları dört temel başlık altında ele almak da mümkündür.

a)Karşılıklı Bağımlılık:

Evren ve doğada kesin bir mutlaklık olmadığı gibi, toplum ilişkilerinde de böylesi bir mutlaklıktan söz edilemez. Her şey birbiriyle karşılıklı etkileşim ve ilişki içerisindedir. Bu etkileşim, karşılıklı bir dengeyi sağladığı gibi, karşılıklı bir bağımlılığı da açığa çıkarmaktadır. Bu karşılıklı bağımlılıkta özgünlükler saklı tutulmakta, parça-bütün ilişkisi tamamlanmaktadır. Evren en küçük parçacıktan ele alınıp irdelenirken, toplumsal yapı da en temelde insan olgusu ele alınarak özömlenmektedir.

Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum modelinde tüm olgular arasında karşılıklı bağımlılık ilkesi esas alınmaktadır. Evrenin kendisinde nasıl ki mutlak bir doğru anlayışı reddediliyorsa, insan ve toplumun hem birinci doğayla olan ilişkilenmesinde hem de ikinci doğanın kendi içerisindeki ilişkilerinde mutlak bir özgürlük ve mutlak bir bağımlılık düşüncesi kabul edilmemektedir. Birey, toplum ve doğadan bağımsız olmadığı gibi onların bir parçası ve tamamlayanıdır da. Mutlak bir birey özgürlüğünden söz edilemeyeceği gibi, bireyin mutlak bir toplum ve doğa bağımlılığından da söz edilemez. Birey

kendi öz kimliği ve iradesiyle toplum ve doğada yer almaktadır. İnsan olarak doğadaki diğer tüm varlıklardan ayrılmak ve farklılıklarıyla doğal dünyanın bir tamamlayıcı ve bütünleyeni olmak insan olmanın öncelikleridir. Aynı şey, toplumsal olguda da bir benzerlik göstermektedir. Toplumsal örgütlülükteki insan-insan ilişkilerinde ben-merkeziyetçi, bireyci 'ben' olgusu yerine 'biz' olgusunun esas alınması, gerçek anlamda bireysel kimliği de açığa çıkaracaktır. Ötekileştirmeyi aşan, toplumsal ilişkilenmelerin tamamlayan ve bütünleyen olarak görüldüğü bir yaşam anlayışı kendini doğru tanımlamayı ve tanımayı da getirecektir. Bu, aynı zamanda özne-nesne ayırımına yol açan zihniyeti de aşırarak, düşüncesi, iradesi ve öz kimliğiyle kendisini var eden özgür insan ve bununla birlikte özgür toplumu da açığa çıkaracaktır.

Tüm toplumsal ilişkilenmelerde ve aynı zamanda insan-doğa ilişkisinde tahakkümü içermeyen, bir tarafın diğer tarafa üstünlüğünün gözetilmediği optimal bir dengeyi yakalamak önem taşımaktadır. Toplumun kendisi düşünen ve üreten bir varlık olarak insanların, insani olmayan doğayla farklılıklarını açığa çıkararak oluşturdukları örgütlülüğü ifade eder. Karşılıklı etkileşim içerisinde varlık bulan ilişkilenmelerde biri olmadan diğerinin olmayacağı veya herhangi birinin üstünlüğü durumunda uyumlu bir dengenin yakalanamayacağı belirgindir. Ne biri diğerinin varlığı olmadan gerçeklik kazanabilir ne de bir uyumdan söz edilebilir. Bu durum en fazla da kadın kimliği ve varlığı için geçerlidir. Kadın kimliği ve özgürlüğünün tanınmadığı ve hiçleştirildiği bir toplumda, özgür bir toplumdan söz edilemez. Kadın özgürlüğü olmadan, toplumsal özgürlük gerçekleştirilemez. Kadın özgürleşmediği, özgürce yaşamın her alanına katılım sağlamadığı müddetçe özgür insanın oluşması ve özgür insan kimliğine ulaşılması mümkün değildir. Kadının özgürlük sorunu,

tek bir cinsi ilgilendiren bir özgürlük sorunu değildir. İnsan doğası ve toplumsallığı evrenin bir devamı ve mikro sistemini ifade ediyorsa, evrenin kendi işleyişindeki düzene bakmak bile bu gerçekliği görmek açısından öğreticidir. Evrende karşılıklı birbirini etkileyen ve dinamize eden bir hareket kanunu bulunmaktadır. İnsanda ve onun toplumsallığında da böylesi bir bütünlük ve dinamizm vardır. Kadının bu toplumsallıkta bütünleyen ve dinamize eden rolü göz önünde bulundurularak geliştirilecek bir toplumsal sistem, toplumun doğasına yeniden geri dönüşü de sağlayacaktır.

Karşılıklı bağımlılık ilkesi, toplumun yeniden yapılandırılmasının temel dayanaklarından biri olarak belirlenen devletin küçültülmesinde de önem taşımaktadır. Hiyerarşik sistem yapılanmasındaki piramit örgütlenmede devlet, en üst katmanda bulunarak belirlenimci bir yetkiyle donatılmıştır. İçinde bulunduğumuz çağ uygarlığının toplumsallığı ve doğayı parçalamada atomize ettiği bireyin, hiyerarşik zihniyetin en temel kurumlaşma alanı olan devletin küçültülmesinde karşıt bir atomize güce ulaştırılması, bu temelde a-devlet+a-iktidar anlayışının geliştirilmesinde önem taşımaktadır. Hiyerarşik ve iktidarcı zihniyet ve kurumlaşmasının başlangıcının kadına dayatılan kölelik statüsü ve kadın toplumsallığının geriletilmesi olduğu gerçekliğinden yola çıktığımızda, iktidarcı ve devletçi zihniyetin aşılmasının, özgür düşünce ve özgür iradeye dayalı özgür insan ve toplumsallığının gelişmesinin de yine kadında somutlaştığını görmekteyiz. Kadın özgürleştiği takdirde toplum ve doğa sınıflandırmalara, kategorize edilmelere, merkeziyetçiliklere, bölünmelere veya belirli merkeziyetçiliklerle denetim altına tutulmalara maruz kalmaktan kurtulacaktır. Yeniden yapılanma aşamasında kadının tartışmacı ve katılımcı bir demokratik kişiliği başta kendinde yaratması, toplumda da

karşılıklı bir etkileşim yaratacaktır. Toplumda demokratik bir zihniyetin yer edinmesi hiyerarşik ve iktidarcı zihniyetin ürünü olan devlet örgütlenmesinden, karşılıklı denetim mekanizmalarının kurulduğu ve toplumun yönetimde işlerlik kazandığı demokratik bir örgütlülüğe geçişi sağlayacaktır.

Yeni paradigma çerçevesinde geliştirilmek istenilen toplumun en temel çözüm arayışında bulunduğu sorunların başında gelen kadın sorunu, böylesi bir zihniyetin gerçekleşmesiyle gerçek anlamda bir çözüme kavuşacaktır. Kaldı ki, kadın sorunuyla ekolojik sorunların özü ve dayandıkları temel zihniyet yapılanması birdir. Cinsler arası ilişkilenebilirlikte tahakkümü ve itaati barındırmayan karşılıklı bağımlılık, hoşgörü ve eşitliğe dayanan bir ilişkilenebilirliğin gelişmesi toplumsal yapılanmada da bir etkileşimi yaratacaktır. Bu aynı zamanda ekolojik sorunların çözümünde de en temel etkenlerin başında gelecektir. Doğayla özdeşleştirilerek bir öteki olarak dışlanan ve tahakküme maruz kalan kadının, tamamlayıcı ve bütünleyici karşı bir cins olarak görülmesi doğayı da ötekileştiren ve bir hükümlanlık alanı olarak gören zihniyetin değişiminde de bir etkileşimi yaratacaktır. Hiyerarşinin ilk kurumsal alanı olarak kadın dünyasında parçalanmaya başlaması, demokratik bir kadın-erkek ilişkisini açığa çıkaracaktır. Bu, tüm toplumsal dokularda da karşılıklı bir etkileşimi yaratacaktır.

b)Farklılıkların Birliği:

Bilimsel bir demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplumun çözmesi gereken sorunların başında, çeşitliliği esas alarak ötekiyi bir tamamlayan olarak gören etiksel bir bakış açısının yaratılması vardır. Günümüzde farklılıkların aykırılıklara, yabancılaşmalara ve en önemlisi de parçalanmalara yol açması, farklılıkların bir

zenginlik olarak görülmesini sağlayacak yeni bir bakış açısının yaratılmasını gerekli kılmaktadır. İktidarcı zihniyetin yeni dönem politikası olan farklılaştır-yönet, parçalanmaları derinleştirmektedir.

Hâlbuki farklılıklar zenginlik olarak görüldüğü ve farklı olanla gerçek anlamda bir paylaşım yakalandığı takdirde doğru bir toplumsallık ortaya çıkacaktır. Varlığın ikilimli haline baktığımızda, iklimin bir farklılığı ifade ettiği ve bu farklılığın da birbirini tamamlayan ve bütünleyen bir gerçekliği açığa çıkardığı bilinmektedir. Kadın ve erkeğin varlığın iki farklı formunu oluşturması ve bu iki farklı formun yaşamın sürdürülmesi ve devam ettirilmesinde zenginliğin kaynağı olduğu görülmektedir. Diğer taraftan uygarlık sistemleri tarafından tek tip insanın yaratılması, farklılıkların ortadan kaldırılması, diğer taraftan birbirine yabancılaştıran ve ötekileştiren politikalarla parçalayan farklılıkların yaratılması, ancak farklılıkları tanıma ve farklılıkların birliğiyle ortadan kaldırılabilir. Evrenin kendisi bile farklılıkların birliğinin bir ürünüdür. Makro kozmosun içindeki farklılıklar olmazsa, evrenin kendisi var olmaz. Yine bu, toplum için de geçerlidir. Bir parçası ve bütünleyeni olarak insan, doğanın içinden çıkmıştır. Doğa, insan da dâhil olmak üzere tüm varlıkların bileşiminden oluşur. Bir makro fenomen alan olarak doğa, tüm varlıklardaki çeşitliliğin bir ürünü olarak varlık bulur. Çeşitli farklılıklar içeren insan gruplarının birliğinden de toplum açığa çıkmaktadır. Bu, karşılıklı bağımlılık ilkesini de içinde barındıran bir olgudur. Evrenin en küçük parçacıklarını oluşturan atomların toplumsal olgudaki karşılığı insan olmaktadır. Yani hiyerarşik-iktidarcı zihniyetin ürünü olan bakış açısının aksine insan olgusu nesne değil, özne konumundadır.

Demokratik yapılanmanın temel ilkelerinden biri, çok sesliliği, çok renkliliği, farklılıkları içinde barındıran çatı bir örgütlenme

olmasıdır. Bu, ekolojik toplumun oluşturulmasının da temel kriterlerinden biridir. Farklılıkların bir arada karşılıklı bağımlılık temelinde özgürce yaşaması, toplumsal yaşamın zenginliğini ve birbirini tamamlayan komünalitesini, sentezlenmeyi açığa çıkarır. Sentezlenme bir yok olma değil, değişime uğrama, yeniden yapılanma halidir. Ekolojik bir toplumun yaratılması kadar, demokratik kriterlerin oturtulmasında da bu ilke belirleyicidir.

Çeşitliliği esas alan bir toplumsal örgütlülükte, farklılık bir karşıtlık olma durumundan sıyrılıp bir tamamlayan olma konumuna geçecektir. Nihayetinde insan, insanlaşma evresinde diğer varlıklardan farklılığını açığa çıkararak gelişim sergilemiştir. Bu farklılıklar işlevsellik kazanmasaydı insanlaşma süreci de başlayamazdı. İlk insan evriminin gelişim aşamasındaki farklılığın açığa çıkmasıyla başlayan insanın birinci doğayla olan farkını ortaya koyarak gelişimini sağlaması, bir yabancılaşma değil, bir tamamlamadır. Doğayı anlama ve yaşanılır kılma çabası bir tamamlayıcılık etiğinin göstergesidir. İktidarcı zihniyetin ürünü olan tahakkümcü farklılıktan çok, tamamlayıcılığa dayanan bir farklılığın benimsenmesi yeni zihniyet ve vicdan devriminin temel ölçütlerinden biri olmaktadır. Farklılıkları barındırma ve benimseme, hoşgörüyü içselleştiren toplumsal bir zihni yapılanmayı gerekli kılmaktadır. Ekoloji kapsamına giren tüm konularda olduğu kadar, kadın kimliği ve kültürel kimliklerin tanınması da hoşgörünün temel esasıdır. Ekosistem içinde yer alan tüm farklı varlıkların birbirini tamamladığı ilkesi ve karşılıklı hoşgörü temelinde bir gelişim diyalektiğinin oluşması gerektiği, toplumsal ekolojide temel ilkelerden biridir. Devletçi zihniyeti aşma açısından da bu yaklaşımın esas kılınması önem taşımaktadır. Biçimi ve içeriği ne olursa olsun, tüm devletçi otoritelerin gerçek anlamıyla bir hoşgörü anlayışını

barındırmadığı bir gerçektir. Devletçi yapılanmalarda hoşgörü, yalnızca elit bir kesim için makul görülen bir lüks sayılmaktadır.

İktidarcı ve devletçi yapılanmaların hoşgörüsüzlüğüne en fazla maruz kalan ise kadındır. Kadın başta olmak üzere bir öteki olarak görülen tüm insanların, bütün bir toplumsal ekosistemden dışlanması ve bir karşıt olarak görülmesi, hoşgörüsüz, erkek egemen zihniyetten kaynağını almaktadır. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum her şeyden önce, farklılıkların birliği temelinde yeni bir ilişkilendirme modelini esas almaktadır. İtaat ve komutaya dayanmayan, daha çok karşılıklı bağımlılık ve tamamlayıcılığa dayanan yeni bir ilişki ağının kurulması önem taşımaktadır. Yeni toplum modelinde kimlikler arasında köprü kurmak kadar, özgünlüklerin –cinsiyet, dil, din, ulus-kültür vb.- korunması da önemli bir husus olmaktadır. İnsan farklılıklarını ve özgünlüklerini koruduğu müddetçe kimliğini koruyabilecektir. Tüm bu özgünlükler, gerek devletin gerekse herhangi bir otoritenin hükümlerine boyun eğdiği ve esasta toplumsal zenginliği oluşturan farklılıktan ödün verdiği takdirde, gerçek anlamda bir toplumsal birliktelikten ve iradesel katılımdan söz edilemez. Çünkü bir anlamda kendi kimliği ve farklılığıyla kendini var ederek katılım sergilemeyi başarabilme -düşüncesi, iradesi, sesi, rengi, bir bütün olarak her tür farklılık ve özgünlükleriyle- özgürleşme anlamına da gelecektir. Gerçek anlamda bir toplumsal özgürlük de bu farkların toplamından meydana gelmektedir. Farklılıkların korunarak toplumsallığa katılım ve toplumsallığın böylelikle derinleştirilmesi, devletçi zihniyetin kurumsal alanını daraltıp küçültecektir. Bu en temelde de kadın kimliğinde yaşanan sorunsallığı aşma konusunda belirginlik kazanacaktır. Çünkü özgür insan kimliği ile kadın kimliğinin alaşağı edilmesi aynı zihniyetin ürünü ve paralel oluşan bir sorunsallığı ifade etmektedir. Cins farklılıklarının cinsler arası

ilişkilerde bir karşıtlık değil, tamamlayıcı bir özgür birlik temelinde geliştirilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Hiyerarşik zihniyetin hükümlerliğiyle ilk öteki konumuna düşürülen kadının, karşıtıktan bütünleyici bir öteki konumuna geri dönmesi ekolojik sorunların çözümünde de en belirleyici etmen olmaktadır.

İktidarcı zihniyetin karşıt öteki anlayışını yıkabilmek için, her şeyden önce bir öteki olabilmeyi göze alabilmek gerekmektedir. Öteki olabilmeyi başarabilmek, farklılıklarını ortaya koyabilme gücünü gösterebilmek demektir. Bu en çok da kadın için geçerlidir. Egemen erkek sisteminin köleleştirerek ötekileştirdiği kadının, bu köleliğin dışına çıkıp karşıt ötekiliğini yaratarak kendi özünü açığa çıkartması toplumsal özgürlüğün en temel yapıtaşı olmaktadır. Nitekim farklılıkları ret, doğal olanı yadsımak anlamına gelmektedir. Erkek egemen sistem kadını retle doğal olanı, doğal yaşamı reddetmiştir. Kadın olsun, doğa olsun, insan veya farklı bir toplumsal kültür ya da ulus olsun farklılıklarını inkâr, bastırma, hiçleştirme, yok sayma ve kendine benzeştirme birliği değil, başkalaşımı açığa çıkarır. Kendisi olmaktan çıkma, özünden boşalmanın yaşanması demektir. Böylesi bir durum birliği değil, itaati ve kul mantığını ifade eder. Erkek egemen sistem en fazla da bunu geliştirmiştir. Bu nedenle başta kadınların, bu zihniyetin yıkılabilmesi için farklılıkları ve özgünlükleriyle öteki olabilmeyi başarabilmeleri önemlidir. Diğer ötekileri tanıma, kendini tanımayla özdeştir. Karşısındakini tanır ve tamamlarken, kendisinin farklılıklarıyla bir öteki olduğunu kabul etmek demektir. Bu, hem insan olabilmenin bir ifadesi hem de birlik olabilmeyi gerçekleştirmek anlamını taşımaktadır. Bu anlamda farklılıklar, yaşamın zenginliği ve temel varoluş ilkeleri olmaktadır. Farklılığın olmadığı bir birliği Hegel *‘tüm öküzlerin siyah olduğu bir geceye’* benzetmektedir. Demek ki, farklılıklar olmadan yaşanan bir birlik, doğal olanı ve renkliliği yok etmek

anlamına gelecektir. Yaşamın çok renkliliği ve doğal olanı ise kadının kendi kimliği, düşüncesi, duygusu, rengi ve sesiyle yaşama katılmasıyla mümkündür. Siyah olan gece o zaman farklı renklerin de görüldüğü bir zamana dönüşecektir.

c)Tamamlayıcılık:

Yeni bir toplumsal oluşuma yönelirken ne tür bir duyarlılığın gelişmesi gerektiğinden ziyade, ne tür bir toplumun oluşturulacağı hususu daha fazla önem taşımaktadır. Yaşanılan ekolojik ve toplumsal sorunlara eğilmede duyarlılığın gelişmesi değişimin bir ön koşulu olmakla beraber, değiştirilecek olanın yerine ‘nasıl bir alternatif toplum?’ sorusunu cevaplamak gerekmektedir.

Ahlak, insanlığın ilk ortaya çıkışıyla beraber var olan bir insani ölçüttür. Ne var ki kadın-erkek ve yine birey, toplum, doğa arasındaki karşılıklı bağımlılığa dayalı tamamlayıcılık etiği, hiyerarşinin kurumlaşmasıyla beraber yerini itaat ve tahakküme bırakmıştır. Sümer rahip devletinin ortaya çıkışıyla birlikte gelişen güçlü ideolojik hiyerarşik donanım, bütünlük ve tamamlayıcılığı ortadan kaldırmıştır. Bu ideolojik mitin yıkılmasının hedeflenmesi, yeni bir toplumsal zihniyeti gerekli kılmaktadır. Tamamlayıcılık ve bütünlük bir toplumsal modeldir. Her şeyden önce bir zihniyet durumudur. Farklılık, tamamlayıcılık ve bütünlüğe dayalı bir toplumun kurulması, yeni zihniyetin inşası anlamına gelmektedir.

Bu, yeniden felsefeye dönüşü ve insandan yola çıkarak evreni ve onu tamamlayan tüm olguları çözümlmek anlamına gelmektedir. İnsan metabolizmasının kendisi evrenin oluşum ve işleyiş hareketinin bir özetidir. Evrenin adeta küçük bir prototipi olan insan olgusu, kendisini oluşturan tüm parçacık ve kaynakların bileşimiyle evrensel düzenin bir ifadesi olmaktadır.

Bu temelde insan bir mikro kozmostur. Aynı şekilde bu, doğanın işleyiş ve gelişim evreleri için de geçerlidir. İnsan, doğada bulunan tüm bitki ve hayvanların evrimsel tarihinin toplamı gibidir. Adeta bu gelişim evrelerinin çözülmesinde tamamlayıcı olan en temel varlıktır. İnsan en fazla da bu anlamda özneselliğe sahiptir.

Hiyerarşinin kurumlaşmasıyla, yani devletin ortaya çıkışıyla birlikte insan olgusundaki bu öznesellik inkâr edilmiştir. Evren, doğa ve doğanın parçası ve bütünleyeni olarak insan arasındaki ilişki ve tamamlayıcılık reddedilmiştir. Toplumun etiksel çözülüşü ilk olarak bu bağın koparılışıyla baş göstermiştir. Bilinemeyen bir olgu doğru tahlil de edilemez. Tüm kör inançların ve dogmatizmin doğuşuna da kaynaklık eder. Hâlbuki yoktan var, vardan yok olamayacağına göre insanı oluşturan özelliklerin -canlılık, sezgisellik, özgürlük gibi- evrenin kendisinde bir karşılığı bulunmasaydı insanda da bu özellikler gelişmeyecektir. Evrendeki ve doğadaki oluşum özellikleri elbette ki insanda, insanın özgünlükleri çerçevesinde işlemektedir.

Toplum ve tarihin canlı organizmalar olması da bu evrimsel gelişim tarihinin birer tamamlayıcı olmalarının sonucudur. Diyalektik bir ilişki içerisinde gelişim sergilemektedir. Hiçbir toplumsal çağ, kendiliğinden bir oluşum sergileyerek varlık bulmaz. Kendinden önceki toplumsal değerler ve birikimler üzerinden yol alarak gelişim sağlar. Toplumsal sistemlerde kaos dönemleri, yeni toplumsal yaratımlara en fazla kapı aralayan dönemlerdir. Bu kaos dönemlerinde iki çelişkinin karşılıklı mücadelesi sonucunda ortaya çıkan durum yeni bir aşamayı ifade etmektedir. Anti-tez konumundaki çelişkinin baskın çıkması durumunda mücadele yeni bir evre kazanarak sentez durumunu açığa çıkarır. Sentez, kendinden önceki birikimleri ve yaratımları reddetmeden, daha yeni bir yapılanmayla ve sistemle geleceğe

taşırmak anlamına gelmektedir. Bir nevi yeninin eskiyi tamamlayarak bir süreklilik kazanmasıdır. Bu anlamda, tarih, günümüz ve gelecek birbirini tamamlayan ve döngüsel ve çevrimsel bir karşılıklı bağımlılık içerisinde bulunan olgulardır. Elbette ki bu tamamlayıcılık, düz bir çizgide değil, iniş-çıkışlarla ilerleme kat eden bir bütünlük sağlamaktadır. Bu durumu bir örnekle açıklayacak olursak; kalbin çalışma mekanizmasını gösteren kalp grafiğinde (EKG-Elektrokardiografi) gözlemlendiği gibi, kalbin normal çalışması durumunda grafik kesintisiz, ama iniş çıkışlarla ilerleyen bir sonuç vermektedir. Kalbin durması durumunda ise, düz bir çizgi belirmekte ve insan yaşamı kesintiye uğramaktadır. Toplumun ilerlemesi ve gelişim kat etmesi de buna benzer bir seyir izlemektedir. Gerek toplumların gerekse insanlık tarihinin gelişim evrelerinin de düz bir çizgide olabileceğini iddia etmek, bitimi ifade edecektir. Hâlbuki devinim süreklidir ve birbirini tamamlayan bir özelliğe sahiptir.

Bu nedenle demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplum paradigmasında karşılıklı bağımlılıkla birlikte tamamlayıcılık ilkesi de esastır. Bu paradigma, bilimsel izahlar ile evrenden insana kadar tüm olgular arasında karşılıklı bir bağının ve tamamlamanın olduğunu ortaya koymaktadır. İnsandan yola çıkarak evrensel gelişim ve evrim diyalektiğinin çözülebileceğini savunmaktadır. Dahası insan, evrensel düzenin bir özeti olarak ele alınmaktadır. Bu bütünlük, toplumun varlığı ve ilerleme kat etmesiyle tamamlanmaktadır. Tüm olgular arasındaki bağlam konusunda 1400'lerde yaşamış olan Şeyh Ahlati'nin sözü oldukça öğreticidir. Şeyh Ahlati; *'bir çiçeğin sapından tutup sallayın, yıldızların dayandığı temel sarsılır'*demektedir. Bu söz, tüm olgular arasındaki karşılıklı ilişkiyi ve tamamlayıcılığı oldukça anlamlı kılmaktadır.

Yeni toplum inşasında her şeye anlam biçen bir ekolojik bakış açısının yaratılması kadar, demokratik kriterlerde tamamlayıcılık ilkesiyle inşaya yönelmek önemlidir. Ne erkek kadının, ne kapitalist modernitedeki gibi birey toplumun efendisi ve hükmedenidir, ne de toplumsal yaşam egemenlerin cenneti, ezilenlerin cehennemidir. Kadın-erkek ilişkilenmeleri, toplumsal yaşam bir bütünlük içerisinde birbirini tamamlayarak varlık bulmaktadır. Bu doğayla olan ilişkilenmelerinde de benzer bir işlerlik içermektedir. 'Gerektiği kadar bireysellik, gerektiği kadar toplumsallık' yaklaşımı tamamlayıcılık ilkesinin bir esasıdır. Tüm iklimler arasında karşılıklı bağımlılık ve tamamlayıcılık bulunmaktadır. Beşbin yıllık bir tahakküm geleneğinden gelen devletin küçültülmesi ve dönüşümünün sağlanarak sönükleştirilmesi de bu kapsama girmektedir. Bu nedenle toplum-devlet ikileminde de bir tamamlayıcılığa ulaşmak önemlidir. Devlet toplumun hak ve özgürlüklerine saygılı olmak, devlet+demokrasi anlayışı kapsamında toplumun işlerli ve rol kazanmasıyla yükümlüyken, toplum devletin demokratik kriterleri kabul etmesine ve değişim-dönüşümüyle mükelleftir. Tahakkümün ve iktidarcı zihniyete dayalı tüm toplumsal dengesizliklerin ortadan kalkması da yine bu toplum-devlet ikileminin bir tamamlayıcılık etiğine kavuşturulmasıyla bağlantılıdır. Bu, vicdan devriminin gerçekleşmesi anlamına da gelecektir.

Vicdan devriminin gerçekleşmesi, özde toplumsal duyarlılığın gelişmesidir. Nitekim Rêber APO vicdanı '*toplumun kolektif bilinci*' olarak tanımlamaktadır. Toplumun kolektif bilincinin gelişmesi, özgürlüksel çıkışların gerçekleşmesi ve toplumun doğal özüne geri dönüşünü de getirecektir. Toplumsal duyarlılık, kadının yaşadığı kırılmalara ve bununla bağlantılı olarak kırıma uğrayan doğaya yönelik duyarlılık gelişmeden gerçekleşemez.

Hepsi bir bütünlüğü ifade eden ve tamamlayan özelliklere sahiptir. Toplumun ilk vicdani ve ahlaki bozulmaları yaşaması kadın kırılmalarında gerçekleşmişse, kadının gerçek anlamda tamamlayıcı rol oynadığı bir toplumsal sistem oluşmadan gerçek bir ahlaki ve vicdani devrim de mümkün değildir. Kadın öncülüğünde gelişecek bir kolektif bilinç, insanın kendi özel bilincine kavuşmasını da getirecektir. Aynı zamanda insan, toplum ve doğanın bir tamamlayıcı ise, duyarlılığın öncelikle insani öze karşı gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu duyarlılık, gerçek demokrasi hareketinin boy vermesi anlamına da gelmektedir. Doğru bir demokratik kimliğe ulaşmak, insan, doğa ve toplum olarak etik bir bütünsellikten geçmektedir.

d)Eşitsizlerin Eşitliği:

Tanımlanmayı gerektiren diğer olgular kadar, yeni paradigma çerçevesinde eşitlik kavramının da doğru tanıma kavuşturulması gerekmektedir. Demokrasinin temel ilkelerinden biri olarak eşitliği, biçimsel eşitlik anlayışından özel bir eşitliğe kavuşturmak önemlidir. Her şeyden önce, eşitsizliğin olmadığı bir mekânda eşitlikten söz etmek de fazla anlamlı olmayacaktır. Biçimsel eşitliğin nicel eşitlik anlayışından, özel eşitliğin nitel eşitlik anlayışına geçiş farklılıkların birliğini gerektirir. Nitel eşitlik anlayışı iktidarcı zihniyetin nicel eşitliğinin aksine yaş, cinsiyet, bireysel zekâ, yetenek, fiziki ve sağlık durumlarındaki farklılıkları gözetken eşitlik anlayışını barındırır. Özünde eşit olmayanların eşitliğine dayanan bu durum, toplumsallık içinde bütünsel bir tamamlayıcılığı da açığa çıkarır. Bir insanın kapasitesi ve gereksinimleri, aynı zamanda yetenekleri ve sorumlulukları kadar bir katılımı ve haklarını ifade eder. İktidarcı zihniyetin niceliksel eşitliği farklılıkları göz ardı ederek, herkesin topluma katkısı oranında sanal bir eşitliği barındırır. Nicel eşitlikte, elitist kesimin bile ancak kendi aralarındaki biçimsel eşitliğinden söz edilebilir.

Bu eşitsizlik, toplumun geneline indirgendiğinde daha da biçimsel bir içerik kazanır.

Eşitliğin bozulması ve niceliksel eşitlik anlayışının hâkim hale gelmesi, erkeğin kadın üzerindeki tahakkümünün başlamasıyla ortaya çıkmıştır. Toplumsal eşitsizliğin kaynağı, kadının erkeğin yedeğine düşürülmesi, ikinci cins konumuna indirgenmesi, özgürlüğünün elinden alınması ve bununla bağlantılı olarak tüm toplumda iktidarcı zihniyetin hâkim hale gelmesidir. Eşitsizliğin ortaya çıkması özgürlüklerin sınırlandırılması, yok edilmesi ve gasp edilmesiyle bağlantılıdır. Bu nedenle özgürlüğe ulaşılmadan, bir eşitlik anlayışından söz etmek de mümkün değildir. Özgürlüğün olduğu yer ve toplumlarda eşitlik sorunu yoktur. Özgürlüğünün ilk elinden alındığı insan ve cins olarak kadının özgürlüğü sağlanmadan gerçek bir eşitlikten, eşitlikçi toplumdan söz etmek de mümkün değildir. Aynı zamanda eşitliğin niteliği de toplumsal eşitlik konusunda önem taşımaktadır. Bunun da temel kıstası yine kadın ve erkek arasında doğru bir eşitlik anlayışının oluşturulmasıyla bağlantılıdır. Kaba tarzda bir eşitlik anlayışı, egemen zihniyetin ürünü olan bir eşitlik anlayışıdır. Nitekim kadın ve erkek, aynı zamanda tüm insanlar fiziki ve biyolojik olarak birbirlerinden farklılık arz ederler. Bu nedenle fiziki ve biyolojik eşitlik değildir söz konusu olan. Herkesin kendi özgür düşünce ve iradesiyle, sorumluluklarının bilinciyle katılım sergilemesi doğru bir eşitlik anlayışının temelidir. Özgürlükçü ve demokratik toplumlarda insanların toplumsal yaşama katılımındaki eşitsizlikler, tamamlayıcılık etiğiyle dengeye oturtulur. Öze; tamamlayıcılık, eşitsizlerin eşitliğinin optimal dengesini oluşturur.

Eşitsizlerin eşitliği ilkesinde farklılığın dinamik birliği önem taşır. Bu birlik sağlanmadan bir eşitlikten söz edilemez. Bireylerin fiziksel ve düşünsel güç farklılıkları kadar, bunların yüklendikleri sorumlulukları ile ihtiyaçlarının karşılanması gözetilmek

durumundadır. Bu konularda çıkan eşitsizlikleri uyumlu bir dengede eşit kılmak önem taşımaktadır. Eşitlik konusunda da kesin, mutlak bir eşitlikten söz edilemez. Mutlak, kesin doğrulanmış bir eşitlik veya eşitsizliğin varlığından bahsetmek farklılıkları göz ardı etmek anlamına gelir. Farklılıkların dinamik birliği ise, toplumsal eşitsizlikte karşılıklı bağımlılık temelinde eşitlikçi dengeyi oturtur. Karşılıklı etkileşim bağlamında ele aldığımızda eşitlik ve özgürlük de birbirine eş güdümlü gelişim sergileyen olgulardır. Özgür bir toplum geliştirilmeden eşitlikçi bir topluma ulaşamaz. Aynı şekilde demokrasi de, özgürlüğe giden yolu açar ve eşitliğin oluşum koşullarını barındırır. Tarihte örnekleri görüldüğü gibi, demokrasiyi esas almayan eşitlik ve özgürlük, yine devlete hizmet etmenin ötesine gidemez. Bu anlamda demokrasinin kendisi de, eşitlik ve özgürlükle karşılıklı bağımlılık içerisinde bulunmaktadır.

İnsan-insan ilişkilerinde gerçekçi ve özgünlükler ekseninde eşitliği sağlamanın yanı sıra, doğal dünyayla ilişkilende de bir eşitlik anlayışının yakalanması gerekmektedir. Bu, ekolojik toplumun esaslarından başlıca gelenidir. Nihayetinde, erkeğin kadına olan tahakkümü bütün büyük trajedilerin de başlangıcıdır. İnsanlar arasında baş gösteren eşitsizlik, insanın doğaya tahakküm etmesini de beraberinde getirmiştir. Daha önce insanın doğaya karşı güçsüzlüğünden doğan eşitsizlik, bu kez doğanın insanın yedeğine düşmesini getiren bir eşitsizlikle yer değiştirmiştir. Bu, doğanın sürekli insana hakim olması veya başka bir deyimle insanın doğanın güçsüz ve zayıf varlığı olarak kalması gerektiği şeklinde anlaşılmamalıdır. Fakat birey ve doğa arasında tamamlayıcı bir ilişkilmenin yeniden yaratılması, eşitlikle uyumlu bir dengeyi yaratacaktır. Doğa insanın ihtiyaçlarını karşılayıp yaratımlarını sunarken, insan da doğadan yabancılaşmadan koparak, özünü ifade eden doğal dünyaya geri

dönecektir. 'Doğa dostu olma' burada önem kazanmaktadır. İnsan-doğa arasında yeniden kurulacak dostluk, eşitsizler arasındaki eşitliği de yeniden doğuracaktır.

Nitekim ekolojik dengenin kendisi, doğal dünyadaki farklı türdeki varlıkların birbirlerini tamamlaması sonucu ortaya çıkmaktadır. Eşitsizlerin eşitliği olarak da değerlendirilebilecek birinci doğadaki varlıklar arasındaki mücadele ve tamamlayıcılık, doğanın kendisinde bir eşitliğin olduğunu kanıtlar. Ekolojik dengeyi sağlayan tamamlayıcılığı ve doğal dünyanın eşitlikçi yapısını kavramak, insan-insan ilişkilerinde doğru bir eşitlik anlayışını da açığa çıkaracaktır.

C- Kadın Özgürlük Devriminin Mücadele Araçları Ve Yöntemleri

"Kadın hareketi 21.yüzyıl hareketidir. 19.yüzyıl nasıl işçi hareketi damgalıysa, 21. yüzyıl da kadın hareketi için öyle olacaktır."

Rêber APO

Kürdistan Kadın Hareketi olarak, tarihsel ve güncel değerleri birleştirerek demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma temelinde kadın eksenli bir yaşamı oluşturma, bunun ilkeleri ve esaslarını geliştirip yaşamsallaştırma hedefiyle yol alıyoruz. İlk tanrıçaların mekânı Kürdistan'dan kadın akli ve duygusuyla örülmüş bir yaşamı yeniden geliştirmek için başlattığımız mücadelemizde yolumuzu daha da genişletiyor, böylesi bir yaşamı geliştirmek için bunun Ortadoğu'daki öncülüğünü yapmayı esas alıyor, evrenselleşme iddiasıyla tüm dünya kadınlarına ulaşmaya çalışıyoruz. Kadın toplumsallığına dayalı komünal değerlerin demokratik bir sisteme dönüşümünü amaçlayan mücadelemizle, kadınların ve tüm insanlığın sorunlarını çözmeyi, kadın öncülüğünde insanlığın yeniden kendi

özüyle buluştuğu, kendi öz yönetim ve öz örgütlenmesine dayanan bir yaşam felsefesini geliştirmeyi hedefliyoruz.

Özgür kadın kimliğine ulaşılmadan toplumun özgür bir kimliğe ulaşamayacağı, özgür insan kişiliğinin oluşmayacağı açıktır. Özgürlüğe ulaşmak ise en temelde insanın ahlaki ve politik değerleri yeniden kendisinde yaratma ve bununla birlikte toplumsal örgüyü bunun üzerinden dokumasıyla mümkündür. Rêber APO, ahlaki "*özgürlüğün katılaştırmış hali*", politikayı ise "*özgürlük sanatı*" olarak değerlendirmektedir. Bu anlamıyla özgürlüğün anahtarı kadınsa, ahlaki ve politik toplumu yeniden açığa çıkarma göreviyle en fazla yükümlü olan da kadındır. Kadının, katı bir özgürlük bilinci ve bir sanatçı ustalığıyla yaşamı yeniden özüne kavuşturma sorumluluğu vardır.

Bizden çalınmış, gasp edilmiş bir dünyada kendimiz olmaya çabalayarak yol almaya çalışırken, kendini yeniden inşa ve yapılandırma arayışlarımıza yön veren ve bizi yeniden kimlikli kılmaya yönelten çok büyük değerlerimiz ve dayanaklarımızın olduğunu da biliyoruz. Bu büyük değerler, özsel ve tarihsel dayanaklarımızla özgür yaşamı yeniden inşa etmeye çalışıyoruz. Kendisini kadın inkârı ve köleliği üzerinden kurumlaştıran erkek egemenlikli toplum ve onun sisteminin kadına yüklediği rol ve misyona, kimlik ve kişiliğe, duruş, düşünce ve ölçülere başkaldırırken, erkeğin bizlere biçtiği rol ve misyonu, kabul ölçülerini ret ederek yeniden İnnana'nın Me'lerinin ardına düşüyor, Tiamat'ın silahlarını kuşanıyor, Afrodite gibi yeniden güzelliğin aşkına düşüyoruz. Bizden çalınanları, bizden alınanları, bize ait olanları yeniden almak, yeniden özgür kadın aklıyla gelişecek bir toplumsallığı oluşturmak için Sara, Beritan, Zilan, Sema, Arinleşiyor, özgür kadın kişiliğine ulaşmanın mücadelesini en radikal biçimiyle yürütüyoruz. Yaşamın kendi doğasından yaşadığı sapmayı aşmak ve çirkinleştirilen yaşamı yeniden

güzelleştirmek için beşbin yıllık erkek egemen toplumun belki de gördüğü en radikal mücadeleyi geliştiriyoruz. Rotasından çıkarılmış ve saptırılmış yaşamın doğasını yeniden özülle buluşturma mücadelesi verirken, özgür yaşam kültürünü Kürt kadınının teşîsiyle (iğiyle) bin yıllar sonra yine aynı topraklarda yeniden eğiriyoruz.

Kürt kadınları olarak toplumun egemen sistem despotizmi karşısındaki 'Ya Star' yakarışlarına, kendimizi örgütleyerek, erkek egemen aklı, ruhu ve sistemini reddedip buna karşın alternatif bir yaşam modeli geliştirme hedefiyle cevap veriyoruz. Kadını kırıma uğrattıktan sonra kendisini her yönüyle kurumsallaştırmış beşbin yıllık egemen erkek sistemini sarsmanın, değiştirmenin kolay olmadığını da bilerek, bu sistemi Rêber APO'nun belirttiği gibi *"günlük, anlık olarak kusmadan"*, ona karşı her yönüyle örgütlü bir mücadele yürütmeden başarıya ulaşamayacağını da biliyoruz. Düşüncesi, duygusu, ruhu, dili, bedeni kendisi olmaktan çıkarılmış, her yönüyle erkeğin bir malı-mülkü konumuna düşürülmüş, sistemin üzerinde her tür uygulamayı gerçekleştirdiği bir nesneye dönüştürülen kadının erkek aklı, ruhu, dilinden kendisini arındırarak, kendisiyle yeniden bir buluşmayı sağlayarak bir karşıt duruş sergilemesi bu nedenle çok önemlidir. Bu anlamıyla xwebûn olabilmek için öncelikli olarak içimizdeki erkeği öldürmemiz, içimizdeki erkeği söküp atmamız gerekmektedir. Duygumuza, düşüncemize, ruhumuza, dilimize, bedenimize işlenmiş erkek egemen dünyasına ait tüm yaratımlarla mücadele, xwebûn olmanın en öncelikli koşuludur. Erkeğin gözleriyle bakan gözlerden, onun diliyle konuşan dilden, onun aklıyla düşünen akıldan, onun gibi hisseden kalpten, onun gibi duyumsayan her tür davranıştan, egemen erkeklığe dayalı olan ve bizi bizden eden her tür xwemallikten (aidiyetten, özelleştirilmekten) kurtulmak gerekmektedir.

Rêber APO *"iktidarın doğası kölelik ister"* demektedir. Bu kölelik isteyen doğa, erkek egemenliğinin doğasıdır. Kadının doğası ise özgürlük istemektedir, doğası özgürlük doğasıdır. Kendimize ait doğayı oluşturmak, yeniden kendi doğamıza dönmek ise xwebûn olmamızla bağlantılıdır. Bu da erkekle en keskin bir tarzda kopuşla mümkündür. Bugüne kadar erkek egemen dünyası ve tüm yaratımlarıyla yapılmış olan tüm zorunlu birliktenliklerden boşanmak gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek için çok güçlü dayanaklarımız, mücadele araç ve yöntemlerimiz bulunmaktadır. Hem ideolojik hem de stratejik esaslara dayalı bir mücadele perspektifiyle beşbin yıllık egemenlikli sistemden bir intikam hareketi olarak gelişim sergilerken, bu aynı zamanda zihniyet, irade ve vicdan devriminin öncülüğünü de üstlenmek anlamına gelmektedir. Zorba ve yalancı erkeklik tarafından işgal edilmiş zihinleri, tutsak edilmiş iradeyi özgürlükle yoğurup eğirdikçe köreltilmiş vicdanları da yeniden bilemek mümkün olacaktır.

1- Öncelikli Olan İdeolojik İşgale Karşı, Öncelikle Kadın Özgürlük İdeolojisi

Erkeğin kadın ve toplum üzerinde gerçekleştirdiği en temel tahakküm ve işgal operasyonu, öncelikle zihniyet alanında gerçekleştirilmiştir. Egemen erkeklik kendi toplumunu inşaya başlarken, öncelikle toplumu zihinsel olarak cendereye almış, ideolojik inşayla toplumun doğasıyla oynamıştır. Toplumsal sorunlar ve krizler de egemen erkeğin bu ideolojik müdahalesi sonucunda açığa çıkmıştır. Bu nedenle kadın ve toplum sorununun özü ideolojiktir ve egemen zihniyetin ürünü olan ideolojik yaratımlar aşılmadığı müddetçe, yapılacak müdahaleler bir restorasyondan öteye gidemeyecektir.

Rêber APO *"İdeoloji, irade haline gelmiş ortak fikirler paketidir. Bunun diğer bir adı da toplumsal ahlaktır"* demektedir. Bu

anlamıyla ideoloji ve ahlak bir iççelik oluşturmaktadır. Toplumsal eylemin iyi, doğru ve güzelini açığa çıkaran ahlaki ilkeler, dayandığı zihinsel ve ideolojik yapılanmadan beslenmektedir. Bu biçimiyle *"toplumun vicdanı"*na dönüşmektedir. Uygarlık sistemi bu nedenle kadın toplumuna ilk müdahaleyi zihinsel ve ideolojik alanda gerçekleştirirken, özünde toplum vicdanını da hedeflemiştir.

Genel olarak ideolojiler, *"evrenin oluşumu ve iç dengesini belirleyen faktörlerle bağlantılı, doğanın ve toplum gerçekliğinin kavranmasını sağlayan, aynı zamanda insan yaşamını ve ilişkileri bu bütünsellik içerisinde ele alıp değerlendiren, toplumun ihtiyaçlarına ilişkin tanımlamalar"* olarak değerlendirilmektedir. Rêber APO ise ideolojiyi; *"iradeye kavuşmuş, programlaştırılabilen, içinden strateji ve taktik çıkartılabilecek irade, düşünce sistemi"* olarak değerlendirmektedir. Bu anlamıyla Rêber APO, bu tanımlamalarıyla ideolojiyi hem toplumsal ahlak hem de iradeleşmiş düşünce sistemi olarak nitelendirmektedir. Nitekim her çağ kendi ideolojik kimliğini yaratırken, bu olguları bir paradigma çerçevesinde tanımlayarak yer aldığı koşullar ekseninde cevaplandırmaya çalışır. Paradigmaların sistematik, disiplinli uygulama gücünü açığa çıkarmaları ideolojiyi oluşturur.

İdeolojik kimliklerin insan toplumları üzerindeki etkileri tarihin gelişim evreleri tek tek alınıp incelendiğinde de görülebilmektedir. Tüm çağlara damgalarını vuran ideolojik kimlik özellikleri olmuştur. Geçmişin yaratımları, günün koşulları ve geleceğin ütopyları ideolojilerin oluşumunda önemli etmenler olarak belirginlik kazanmaktadır. Bu anlamıyla kadın kimliğiyle yeni bir ideolojik kimlik yaratma mücadelesi, günün ihtiyaçlarına cevap vermek kadar geleceğin yaratılmasının perspektifini taşıyan ve aynı zamanda tarihle de bağı

koparmadan kendi paradigmasını insanlığa sunma amacını taşımaktadır. Tarihsel toplum süreçlerinin açığa çıkardığı birikim ve arayışlar yeniye yön vermede belirleyici olmaktadır. Tüm ideolojik kimlikler birbirleriyle iç içe ve gelişim içerisinde bir etkileşimi sergilemektedir. Toplamların örgütlenme tarihlerine baktığımızda ise ilk ideolojilerin kadın eksenli geliştikleri görölmektedir. Neolitik döneme damgasını vuran ana tanrıça kültü, insanlık tarihinin ilk ideolojik kimliği olup kendisinden sonra gelişecek olan tüm ideolojilerin doğuşuna da kaynaklık etmiştir.

Tarihin bu ilk ideolojisi, sınıflı toplum ideolojileri tarzında varlığını ilan eden bir düşünceler sistemi değildi. Özgürlük ve eşitlik kavramları gibi kadın ideolojisi de yaşamda vücut bulmaktaydı. Kadın bakış açısının, yaşamı örgütleme ve yönetme sanatının toplum ve bireye kanallze edilmesi, gerek eşitlik ve özgürlüğü gerekse ideolojiyi bir toplum formu olarak ortaya çıkarmaktaydı. Neolitik dönem, ideolojik kimliğini ana tanrıça kültüründe bulmaktaydı. Bu sistemin yıkılışıyla başka bir ideolojik sistem erkek egemen kimliğiyle dolaysız yoldan ben-merkeziyetçi bir otoriteyle direkt dayatılmakta, sınıflı toplumun ortaya çıkışıyla doğuş gerçekleştirilmekteydi.

Kadın eksenli bu ilk ideoloji, bugün çağdaş kriterlere uyarlanarak yeniden yaşamsallaştırılmaya başlanmaktadır. Bu ideoloji, yine Kürt kadınının mücadelesiyle başta dünya kadınları olmak üzere yeniden tüm dünyaya bir insanlık değeri olarak sunulmaktadır. İlk ideolojinin çıkış tarihi günümüzün tüm öz değerlere yabancılaşmış dünyasının özgürlük dersleriyle doludur. Bu tarih, kadının ve insanlığın öz tarihidir ve çağdaş kriterlerde bu tarihi günceler taşımak, demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü topluma uyarlamak öze dönüşün de ifadesi olacaktır.

Rêber APO Kadın Özgürlük İdeolojisi olarak ifadelendirdiği yeni özgürlük ideolojisini 8 Mart 1998 tarihinde ilan ederek, biz kadınlara ve tüm topluma egemen sistemden çıkış yolunu göstermiştir. Kadın Özgürlük İdeolojisi, tarihin yeniden güncelle taşırılması ve neolitik dönemin sonuyla beraber baş aşağı ilerleyen insanlık tarihinin yeniden ayakları üzerinde dikilerek geleceğe yönelmesinin öncüsü olma iddiasını taşımakta ve beş temel ilkeye dayanmaktadır:

- 1- Doğduğu topraklarda yaşamak, yani yurtseverlik
- 2- Özgür düşünce, özgür irade
- 3- Özgürlüğe dayalı bir yaşam paylaşımı için örgütlülük
- 4- Örgütlülükle birlikte mücadele
- 5- Yaşamın estetikle, güzellikle olan ilişkisi

Bu ilkelerden de anlaşılacağı gibi, Kadın Özgürlük İdeolojisi *"salt bir cins ideolojisi değildir"*. Mevcut sistem ideolojilerine karşı alternatif olma iddiasını taşımaktadır. Bu da toplumun tüm kesimlerini ve bir bütün olarak toplumsal sorunları hedef aldığını göstermektedir. Sınıflar arası çelişkilerden cinsler arası çelişkilere, doğa-toplum sorunlarından toplum-birey sorunlarına kadar yaşanan tüm çelişkileri kadın eksenli ideoloji temelinde çözmeyi esas almaktadır. İdeolojiler, toplumsal çıkarlar temelinde formüle edilmiş düşünceler olduğuna göre, toplum çıkarlarının ve ihtiyaçlarının ne olduğunun tespit edilmesi ve bunun üzerinden mücadele geliştirilmesi önemlidir. Bu açıdan Kadın Özgürlük İdeolojisi, tüm toplumun çıkar ve ihtiyaçlarını hedefleyerek bir mücadele yürütmeyi esas aldığı için toplumsal özgürlük ideolojisi olarak da ele alınabilir. Kadının erkekle, insanın insanla ve insanın

doğayla çelişkilerinin çözümünü ortaya koyarken, aynı zamanda özgür insanı açığa çıkarma hedefini de taşımaktadır.

Bu anlamıyla 21. yüzyılın ideolojik kimliğini, kadın kimliği belirleyecektir. Kadın kimliği, bugüne kadar muğlak ve erkek egemen sistemin vurduğu mühürle ikinci cins statüsüne mahkûm edilmiş ve bu şekilde krizli bir kimlik olmaktan çıkamamıştır. Hâlbuki kadın kimliği, toplumun esas kimliğidir. Kimliksizleştirilen kadınla toplum kimliksizleştirilmiştir. Bu açıdan kadının, özgür bir toplumsallığı ve özgür insanı ortaya çıkarabilmesi için, her şeyden önce erkek egemen zihniyetin kazandırdığı kimlikten-kimliksizlikten arınması ve kendi kimliğini yeniden yaratması gerekmektedir. Neolitiğin yaratıcı ve özgür kadını bu konuda bizlere bunun örneklerini ve 'nasıl'ının cevaplarını vermektedir. Neolitik dönemin kadın kimliğiyle yaşanmış olması demek, özde kadın bakış açısının ve kadın öncülüğünün yaşamsallaştırılmış olması demektir. Esas almamız gereken de bu olmaktadır.

Rêber APO bu konuda şunları dile getirmektedir: *"Ortada gerçekten kimlik kaybı var, kimliğini konuşturan kişilik yok. Belli bir ulustan, sınıftan, hatta kültürden olan insanlar yok. Şimdi kadının bu konudaki sınıfı nedir, kültürü nedir, ulusu nedir? Şüphesiz her kadın belli bir kültürdendir, ulustandır, sınıftandır. Kadın olarak nedir? Bütün ulusal özelliklerden, sınıfsal, kültürel özelliklerinden sıyrılalım, geriye kadın kimliği adına bir şey kalır mı veya böyle bir soru ortaya atılabilir mi? Atılabilir bizce. İlla toplumsal tarih ve onun baskı, sömürü bağıını gerçek kabul ediyorsak, o zaman kadını yerli yerine oturtmak, köklü bir insanın kurtuluşu açısından kaçınılmaz oluyor. Bu anlamda kadının kurtuluşu olmadan, toplumsal kurtuluş olmaz deniliyor. Kadını gerçek kimliğine kavuşturamadan, sağlıklı bir insan kimliğine kavuşmak, toplum, ulus kimliğine kavuşmak eksik kalacak."*

Diğer açıdan, 21. yüzyılın felsefi yaklaşımının da doğru belirlenmesi, kadının eşitliğe ve özgürlüğe dayalı felsefesini hakîm kılması demektir. 21. yüzyılın demokratik modernitenin yaratıldığı bir yüzyıl olabilmesi için felsefi yaklaşımının netleştirilmesi gerekir. Rêber APO 20. yüzyılı değerlendirirken; *“Bu kadar kanlı ve bu kadar ilkesiz geçmesinin nedeni de kendine özgü bir felsefeyi yaratamamış olmasındandır. 20. yüzyılda bir zihniyet dönüşümü yaşanmamıştır”* demektedir. 21. yüzyılın öncülük misyonunun kadına biçilmesi göz önüne getirilirse, ilkeli yaşamın ve gerçek anlamda bir özgürlük felsefesinin yaratılmasının da özgür bir düşünceye ulaşmayla gerçekleşebileceği de görülecektir. Bu anlamıyla Kadın Özgürlük İdeolojisi, bunun öncülüğünü üstlenme iddiasıdır.

Kadının 21. yüzyıl ideolojik kimliği, esas itibariyle çağın yeni ideolojik kimliği olmaktadır. Demokratik modernitenin inşasında hem entelektüel hem ahlaki hem de politik görevlerin yerine getirilmesinde de kadın öncülüklü bir zihniyet devrimini gerçekleştirme hedefi bulunmaktadır. Bu da öncelikli olarak Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin ilkelerini yaşamsallaştırmakla mümkündür.

2- Doğduğu Topraklara Bağlılık (Yurtseverlik) İlkesi:

İnsanlığın yurt edinmesi, toprağa bağlılık esas itibariyle kadın eksenli yaşam çerçevesinde gelişen bir olgudur. İnsanlığın avcılık ve toplayıcı topluluk yaşamında tarım-köy devrimi olarak nitelendirilen ilk yerleşik toplum aşamasına, diğer bir deyişle neolitik döneme geçiş, esas olarak toprağa bağlılığın geliştiği, yurt edinme olgusunun anlam kazandığı bir süreçtir. Bu süreç, öncelikle Mezopotamya topraklarında, en temelde de Altın Üçgen olarak ifadelendirilen Kürdistan'da başlamıştır. Rêber APO bu nedenle de kadının ve kadın öncülüğünde gelişecek olan

toplumun özgürlüğe yol alışında temel olan Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin birinci ilkesi olarak, kadının kendi öz topraklarıyla olan bağını güçlü kurması olarak belirlemiştir. Çünkü yaşadığı topraklarla kuracağı güçlü anlam birliği, kadının özgürlük adımlarının yönünü de belirleyecektir. Bu, kadının kendi öz kimliğiyle olan bağını da güçlendirecek, erkek egemen sistemin çarpıttığı toprak veya yurtseverlik olgularını da yeniden gerçek anlamlarına kavuşturacaktır. Nitekim bir toplumun özgürlük düzeyi, üzerinde yaşadığı coğrafya ile kurduğu bağın niteliği ve bunun dayandığı düşünce yapısıyla da bağlantılıdır. Bu anlamda yurtseverlik ve özgürlük birbirinden kopmaz en temel iki bağıdır. Bugünkü sistemin içinden çıkılmaz bir hale getirdiği yaşam mantığı ile onun iktidarcı örgütlenme ve sistemleşme biçimi, en temelde halkların kendi yaşadığı topraklarla arasındaki bağı zayıflatma ya da faşizm, mülkiyetçilik vs. gerçeğiyle çarpıklaştırmasıyla bağlantılıdır. Bu aynı zamanda bir zihniyet ve mantık örgüsü olmuştur.

Rêber APO *“insan doğduğu toprağa bağlılıkla insandır”* belirlemesinde bulunmaktadır. Bu bağlılıktır ki, insanın yeniden insanlaşma sürecine girmesinin mücadelesini doğurmuştur. Devletçi zihniyetin ortaya çıkışıyla birlikte özgürlük anlamında kullanılan *‘amargi’*, yani *‘anaya dönüş’* diğer bir anlamıyla doğaya dönüş özelemleri de belirginlik kazanmış ve yaşam kavgası olan toprağa bağlılığın ifadesi olarak özgürlük mücadelelerini de yaratmıştır. Bu anlamda insanın doğduğu topraklara bağlılığı, insanın özgürlüğe olan bağlılığını da ifade etmektedir. Kulluk sistemini, sömürülmeyi ret ve buna başkaldırı, özünde insani öze olan yakınlığı da açığa çıkarmaktadır. Yurt sevgisi, insanın ana topraklara bağlılığı gelişmeden evrenselleşme ve enternasyonalist duygular da gelişemez. Aynı zamanda gerçek yurtseverlik, gerçek anlamda bir kadın sevgisiyle de özdeştir.

Günümüzde insanlık, hücrelerine kadar gerçek anlamdaki özgürlük ve yurt sevgisinden koparılmıştır. Gerçek anlamda bir özgürlük mücadelesinin yürütülebilmesi için her şeyden önce kelimenin gerçek anlamında bir toprağa bağlılığın yeşertilmesi gerekir. Bu da, insani özün yeniden kazanılmasıdır. Nihayetinde öz değerlerden kopuş, insanın kendisine yabancılaşması kadar her şeye yabancılaşmasını da getirmiştir. Sonuç; köksüzleşme, farklılıklara kapalı, sınırların ve setlerin çekildiği bir dünya görüşüyle milliyetçiliklerin, ırkçılıkların, faşizmin Demokles'in Kılıcı gibi toplumun üzerinde kol gezmesidir. Kadın öncülüğünde gelecek yurtseverlik mücadelesi, her şeyden önce bu köksüzleşmenin ve sınırların ortadan kaldırılmasının mücadelesidir. Doğru bir yurtseverlik anlayışı, yerelle evrenselin bağıni güçlü kurarak bu temelde bir örgütlenme ve yaşam anlayışını da geliştirecektir. Yurt sevgisinden küresel demokrasiye, diğer bir ifadeyle demokratik modernitenin inşasına geçiş bu şekilde bir kez daha Altın Üçgen kadınlarının sorumluluk ve öncülüğünü açığa çıkarırken, kadın ve toplumu yeniden kendi özülle buluşturacaktır.

3- Özgür Düşünce, Özgür İrade İlkesi:

Egemen erkek sistemi lanetli doğuşunu gerçekleştirirken, öncelikli olarak kadına yönelik gerçekleştirdiği operasyonlarla kendisini yaşayabilir kılmıştır. Bunu da en temelde kadını kimliksizleştirerek, krizli bir kimliğe dönüştürerek gerçekleştirmiştir. Kimliğin krizli olması demek varlığının, düşüncesinin ve iradesinin silikleştirilmesi, yok sayılması, hiçleştirilmesi, sürekli olarak arafta bırakılması demektir.

Kadının krizli kimliği aşabilmesi için öncelikli olarak düşünsel ve iradesel olarak yeniden bir çıkışı, başkaldırışı ve kendisini yeniden inşasını gerekli kılmaktadır. Bunun için öncelikle düşüncesinde,

duygusunda ve ruhunda yer edinmiş erkek putlarını kırmayı, erkek yaratımı her tür düşünce ve ölçüyü sorgulaması, "niçin, neden, nasıl, kim" sorularını çoğaltması gerekmektedir. Özgür bir düşünce ve iradeye yeniden kavuşabilmesi için Zerdüş'tün tanrıları sorgulaması gibi erkeğe "sen kimsin?" diyebilmeyi başarabilmesi ve kendisi olabilmesi için "egemen erkek öldü" diyebilmesi gerekmektedir.

Erkek egemen sisteme başkaldırmak, meydan okumak, sorgulamak ve hesap sormak bir bilinç ve örgütlülük gerektirir. Bu durum kadın için bir varlık, oluş ve bilinç olayıdır. Varlığı hiçleştirilmiş, bilinci çarpıtılmış, kendisini oluşturmaya engellenmiş kadının yeniden varlığını bilinçle yoğurarak kendisini oluşturmaya, özgürlük duruşu ve özgür kadını ortaya çıkaracaktır. Erkeğin verili tüm düşünce, duygu ve davranış kalıplarını ret, kadının kendi aklı ve bilgeliğine güvenerek kendini örgütlemeye yaşamı yaşanılır kılacak niteliğe kavuşturacaktır. Bunu da en temelde neolitik kadının imbiğinden damıtılarak gelen bilinçle kendisini oluşturan kadın bilimi, yani jineoloji temelinde oluşturmaya, egemen erkeğin bilmelerine, bu bilme temelinde oluşturduğu düşüncesine, bu düşünce temelinde kıldığı iradeye en büyük cevap olacaktır. Beşbin yıldır erkeğin form kazandırdığı ve kendisine ait kıldığı varlığımızı, bilinçlenerek ve kendimizi bu bilinçle yeniden yoğurarak bir özgürlük varlığına dönüştürebiliriz. Şehit Sara Yoldaş (Sakine Cansız); *"kadının kendi özgürlüğü uğruna tutkusu asla sahteliğe dayandırılmaz, asla ilkelliğe yer vermez"* demektedir. Bu da özgürlük tutkusunun çok yüce ve sağlam temellere dayandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Özgür irade ve bu temelde özgür düşünmeyle hiç kimseye ait olmadan, kendimiz olmayı belirlediğimiz zaman erkeğin egemenlik halkalarını kırabilir, özgür olmaya doğru adım atabiliriz. Varlığı, düşüncesi, duygusu, davranışları, ruhu erkeğe

ait olan kadın, tüm bu yönleriyle erkeğe başkaldırıyı gerçekleştirdiği ve erkekten kopuşu keskin bir şekilde sağladığı oranda xwebûn olabilecek, özgür düşünerek varlığını özgür kılabilir. Rêber APO Kadın Özgürlük İdeolojisi'ni geliştirirken, bir bütünen kendi varlığımızın sahibi olabilmemiz ve kendimizi yeniden oluşturabilmemiz için bizlere özgürlüğe yol alacağımız kapıları açmıştır. Bizlere kalan ise, bu yolda olan yürüyüşümüzde bağımsız irade ve düşünceye ulaşabilme gücünü kazanabilmek için bilinçle yoğrulmuş bir mücadeleyi gerçekleştirmektir. En öz ifadesiyle zihniyet ve irade devriminin öncülüğünü yapmaktır. Toplum nasıl ki ilk zihinsel yapılanmasını kadın öncülüğüyle gerçekleştirmişse, ilk entelektüel birikimlerini ve devrimini kadın bilgeliğiyle gerçekleştirmişse, ilk toplumsal iradesini tarihin ilk kadın devrimiyle ortaya çıkarmışsa, bugün de önümüzdeki temel görev bunu güncellemek ve binlerce yıllık birikimin yoğrulması ve özgürlük özlemiyle yeniden geliştirmektir.

4- Özgürlüğe Dayalı Bir Yaşam Paylaşımı İçin Örgütlülük:

Erkek egemenlikli sistem kendisini kurumlaştırırken yöneldiği, parçaladığı ve yok ettiği en temel husus kadının örgütlü duruşu, örgütlü kimliği olmuştur. Kadının parçalanmışlığı esas olarak örgütlülüğünün parçalanması üzerinden ortaya çıkmıştır. Rêber APO mitolojilerin şifrelerinin kırılması gerektiğinden söz etmektedir. Kadının örgütlü duruşunun parçalanmasının en çarpıcı anlatışlarından biri Babil Yaratılış Mitosu'nda dile gelmektedir. Tiamat ve Marduk savaşımında Tiamat'ın sonunda Marduk'a yenilmesi ve Marduk tarafından paramparça edilerek her bir parçasının bir tarafa savrulması bunun en çarpıcı anlatımlarından birini oluşturmaktadır. Kafası, gövdesi, bedenindeki her bir parça dünyanın başka bir yerine savrulan Tiamat, artık bir daha dirilemeyecek, ölüsü bile bir bütünlük içerisinde olamayacaktır. Parçalarından biri göğe biri yere

atılacak, diğer parçalarının her biri de bir yerlere savrulacaktır. Daha sonrasında tek tanrılı dinlerde mahşerin kopmasının dile getirilişine baktığımızda ise, yer ve göğün birleştiği zaman mahşerin kopacağı öyküsü karşımıza çıkmaktadır.

Dinlerin bu öyküsüne baktığımızda, evrenin yıkılışı ve yeni bir oluşuma gitmesi düşüncesi ile bir daha bir araya gelemesin diye parçalarıyla yerin ve göğün oluşturulduğu Tiamat'ın hikâyesi arasında bağlantı çarpıcı olmaktadır. Kadın gözü ve kadın aklıyla bu mitolojiyi okumaya çalıştığımızda aslında parçalananın, yok edilenin kadın örgütlülüğü, kadının bütünlüğü olduğu gerçekliğiyle karşılaşmaktayız. Bir parçası yerde bir parçası gökte olan kadın, bir daha hiçbir zaman bir araya gelemeyecek, bir araya geldiği, yani bütünlüğü oluşturduğu, örgütlülüğünü yeniden kazandığı taktirde erkek egemen sistem için mahşer kopacaktır. Tiamat'la başlayan kadının parçalanışı, hem varlıksal, hem kimlikssel hem de toplumsal olarak bütünlüğünü yitirmesi, daha sonraki tüm tarihsel toplum süreçlerinde kadının kaderini belirleyici bir nitelik taşımaktadır.

Bu aşamadan sonra hem tüm mitolojilerde hem de tarihsel süreç içerisinde artık kadının bütünselliğine, örgütlülüğüne ve örgütlü bir mücadelesine tanık olmamaktayız. Nitekim Babil Yaratılış Mitosu'yla dile gelen salt tek bir kadın olarak Tiamat'ın öldürülmesi, parçalanması ifade edilmemektedir. Parçalanın, esas olarak kadının örgütlü yaşamı, örgütlü, iradeli duruş ve toplumsallığıdır. Erkek egemenliğinin güç kazanması, kendisini iyice kurumlaştırması ve merkezileştirmesi esas olarak da bu aşamadan sonra ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle de en çok hedeflediği, günah, yasak, tehlikeli olarak zihinlere kazıdığı ve keskin bir şekilde savaştığı esas husus kadın örgütlülüğü olmaktadır. Kadının örgütlülüğü, erkek egemenliğinin en korktuğu ve sakındığı konuların başında gelmektedir. Nerede

kadının küçük bir örgütlenme ihtimali veya gücü varsa, erkeğin komplovari akli ve yöntemleri devreye girmekte, bu örgütlülüğü yok etmek için her tür yol ve yöneme başvurmaktadır. Çünkü kadının örgütlü olacağı, kadının kendi özsəl kimliğiyle kendisini var kılacağı bir toplumsal yaşamda, erkek hükümranlığı kendisine yaşam zemini bulamayacağını bilmektedir.

Biz kadınlar da, erkeğin bu korkusunun ve korkunun temellerinin bilinciyle bin yıllar sonra yeniden örgütlülüğümüzü oluşturarak ve bu örgütlülüğün bizleri özgürlüğe ulaştıracağını bilinciyle hareket etmek, Tiamat'la başlayan ve ardından bir tahakküm kültürüne dönüşen kadın kırımının intikamını bu şekilde almak durumundayız. Kendimizi bu bilinçle örgütleyip, örgütlü bir kimlik ve duruşa kavuştukça, yeni kadın devrimin öncülüğünü yapabileceğiz. Rêber APO *"örgütsüz insan bir hiçtir. İlk örgütlenme kadınla başlamıştır. En çok örgütlenmeyi esas alması gereken güç kadındır. Erkek belki örgütsüz olabilir veya erkeğin örgütü çoktur zaten. Kadının kendi özgün örgütünü genelleştirilmesi gerekir. Bütün toplumsal alanlara duyurgalarını yayması gerekir. Kadının örgütlü olması gerekiyor. Bunu bir defa kulağınıza küpeleriniz var da, bu küpelerinize örgütlülüğü yazmalısınız. Öyle başka anlama gelmemeli bu küpeler"* diyerek, kadın örgütlülüğünün ne anlama geldiğini, kulağımıza nasıl küpe yapmamız gerektiğini bizlere anlatmaktadır. Bu perspektiften yola çıkarak, Kadın Özgürlük Hareketi olarak bu devrimin öncülüğünü üstlenip bunun iddiasını taşıırken, örgütlülüğün gücünü, örgütlü olmanın anlamını, örgütlü kadının özgürlük duruşunu yaşama akıttıkça kadın devrimini gerçekleştirebileceğiz. Gerçek anlamda öncülük de bu şekilde açığa çıkacaktır. Erkeğin binlerce yıllık derin örgütlenmesine karşı derin bir kadın örgütlülüğüyle egemen sisteme karşı güçlü ve radikal bir duruş sergileyebiliriz. Kadın için örgütlenme, aynı zamanda kadının

politik bir güç haline gelmesi, politik alanda kendini ifade etmesi ve toplumun yeniden politik bir nitelik kazanması anlamına da gelecektir. Bu anlamda kadının sosyal, siyasal, ideolojik, kültürel, ekonomik, diplomasi vs. her alanda kendi öz örgütlülüğüne dayalı gelişimi, erkeğin binlerce yıllık iktidarcı-devletçi derin örgütlenmesine karşı da derin kadın örgütlülüğünü açığa çıkaracak ve toplumu aydınlığa ulaştıracaktır.

5- Örgütlülükle Birlikte Mücadele İlkesi:

Özgürlük arayışında yol ve yöntem sorunu ve sorunların kökeninin doğru tespit edilememesi, bugüne kadar yürütülen mücadelelerin gerçek anlamda başarıya ulaşmalarını engelleyen temel etkenlerdir. Bununla birlikte egemen bakış açısının yarattığı kölecilik ve kaderci felsefenin temelinde, insanın ve özelde de kadının dünyayı anlamaya ve değiştirmeye gücü olmadığı anlayışı yatmaktadır. Bu görüşle mücadelelerin anlamsızlığı ve sonuç alınamayacağı, erkeğin kadın ve insanlığın alınına yazdığı kaderin her koşul altında yaşanacağı fikri empoze edilmektedir.

Rêber APO 21. yüzyılı değerlendirirken, bu yüzyılın *“cins çelişkilerinin keskinleşeceği”* ve *“kadın yüzyılı”* olacağı belirlemelerinde bulunmaktadır. Bu belirlemelerden de yola çıkarak ele aldığımızda, elbette ki bir kadın yüzyılının gerçekleşmesi kendiliğinden ve olurlara bırakılarak gelişecek bir seyir izlemeyecektir. Kadının her yönüyle çok güçlü hazırlanması ve güçlü bir karşıt duruşu sergileyebilmesi önem taşımaktadır. Çelişkilerin derinleşmesi, erkek egemen sistemle kadın özgürlük mücadelesi arasındaki karşılıklı mücadelenin keskinleşeceğini de göstermektedir. Bu nedenle mücadele, erkek egemen sistemine karşı her şeyden önce örgütlülüğün bilincine ulaşılmasını gerektirmektedir. Egemen ideolojilerin kadında ve toplumda

yarattığı mücadelesizlik felsefesinin aksine, kadın bilimine dayalı, aynı zamanda zengin yol ve yöntemlerle sorunların kaynağına inen değişim gücünü de açığa çıkaracak bir mücadele felsefesinin yaşamsallaşması güçlü bir örgütlülüğü ön görmektedir.

Kadın, erkek egemenliği tarafından her çeperden sarılıp saldırı altında kaldığına ve yaşam alanı böylelikle sınırlandırıldığına göre, kadının öncelikli olarak her çeperden örgütlenmesi ve buna dayalı olarak bir mücadele geliştirmesi, sınırlandırılan yaşam alanlarını genişleterek mücadele yürütmesi, güçlü bir örgütlenme ağıyla güçlü bir mücadele ağını ortaya çıkarması gerekmektedir.

Bu da örgütlülükle birlikte mücadelenin de sağlam temeller üzerine oturtulması gerektiği anlamına gelmektedir. Örgütlülükle mücadelenin kendisi de bir inşa çalışması olmaktadır. İnsanın temelleri ne kadar sağlam atılırsa, o denli sağlam olur ve inşa çabuk gerçekleşir. Kadın Özgürlük Hareketi'nin en temel projesi olan özgür toplum modeli olan demokratik modernite inşası da sağlam bir örgütlülük ve mücadele yöntemine dayandığı müddetçe yaşamsallaşabilmesi mümkün olabilecektir. Mücadeleye bilimsel yaklaşım kadar, Kürt kadınının öncülüğünde yaşamsallaştırılmaya çalışılan Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin ve özgür yaşam projesinin, Özgürlük Hareketi içerisinde yer alan kadın gücüyle sınırlı kalmaması gerekmektedir. Özgürlük ideolojisi ve kadın örgütlülüğünün yaygınlaştırılarak Ortadoğu ve dünyadaki kadınlara taşırılması ve bu temelde mücadelenin kapsamının genişletilmesi büyük önem taşımaktadır. Özgür düşünce ve özgür iradenin yaratılabilmesi için, en temelde kadın olmak üzere toplumun genelinde güçlü bir örgütlülük bilincinin yaratılması ve mücadelenin evrenselleştirilmesi gerekmektedir. Kadın eksenli bir toplum modelini ifade eden demokratik moderniteyi geliştirmek, toplumsal bir mücadeleyi ve örgütlülüğü gerektirmektedir.

Bilindiği gibi ikinci cins konumuna düşürülmesiyle birlikte, kadının özgürlük arayışları ve mücadeleleri sürekli var olmuştur. Zaman zaman güçlü kadın kişilikleri ve özgürlük yolunda canlarını feda eden kadın kahramanlar da çıkmış, fakat örgütlü bir mücadelenin geliştirilememesi arayışların salt bireylerle sınırlı kalmasını getirmiş ve mücadeleler bireysel kahramanlıkların ötesine pek gidememiştir. Yine, feminist kadın hareketlerinin tüm kadın kesimlerini içine almaması, güçlü bir kadın örgütlülüğünü sağlayamamalarını getirdiği gibi, kadın sorununun kökenlerinin ve çözümünün doğru temellere dayandırılmaması mücadeleleri pasif kılabilmektedir. Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin aktif bir mücadele ortamını yaratması, tüm kadın hareketlerini kapsayan bir örgütlülüğü ve farklılıkları, tüm kadın renklerini de içinde barındıran bir kapsama ulaştırmasını gerektirmektedir.

Örgütlülükte ortak bir dilin yakalanması çok önemli bir mücadele aracıdır. Ortak bir dilin yakalanması ve kurulan bu iletişim ağıyla mücadeleyi yükseltme büyük önem taşımaktadır. Kadının parçalılığı ve dağınıklığı aşması için ortak bir mücadele dilinin yaratılması güçlü bir örgütlülüğü de açığa çıkaracaktır. Bugüne kadar yürütülen kadın mücadelelerinin başarıya ulaşmamasının etkenlerinden birisi de ortak bir dilin yakalanamaması olmuştur. Ortak bir dilin yakalanmasında kadının ortak çıkarları, sorunlarının ele alınması örgütlülüğünün kapsamını genişleteceği gibi, bilimsel-teknik gelişmelerden yararlanma, bu sorunların çözümü ve alternatifinin ortaya konmasında amaca ulaşmada etkili araçlar olabilecektir.

Kadının yeni uygarlıksal sistemin yaratılmasında mücadelesi olmadan ne özgür topraklarda yaşamak ne enternasyonalist bir düzeye ulaşmak mümkündür. Erkek egemen sisteminin bin yıllara dayalı yarattığı kırım ve ufalma aşılardan, bunu yaratan

zihniyet karşısında güçlü bir mücadele yürütülmeden ne düşüncelerin özgürce ifade edilebilmesi ne de öz güce dayalı iradenin yaratımı söz konusu olabilir.

Diğer açıdan, örgütlü bir toplumsal mücadelenin yürütülebilmesi için her şeyden önce kadının birey olarak yeniden kendini yaratması, yani içsel bir mücadele gerekmektedir. Kendisine biçilen geleneksel, toplumsal rolden ve kişilik yapılanmasından arınması, düşüncesi, sesi, rengi, iradesi ve kadın kimliğiyle bir bütün olarak kendini yeniden var etmesi gerekmektedir. Elbette ki bu kişilik dönüşümü ve birey olmayı başarabilme, kendiliğinden veya kolayca gerçekleşebilecek bir olay değildir. Güçlü bir iç hesaplaşmayla birlikte mücadeleyi ve derin bir tarih bilincini gerektirir. Kadının tarihini öğrenmesi ve bu tarihi içselleştirmesi, güçlü bir mücadele azmini yaratacağı gibi kendine güvensizliğinden ve erkek sisteminin yarattığı küçülmekten de sıyrılmasını sağlayacaktır. Özgür kadın kimliğine ulaşma ve kadın devrimini gerçekleştirme de bu şekilde gerçekleşebilir.

6- Yaşamın Estetikle, Güzellikle Olan İlişkisi İlkesi:

"Güzel olan, cesur olan, iradeli olan kadın dünyayı fetheder."

Rêber APO

Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin ilk dört ilkesi, özünde yaşamı yeniden güzelleştirmenin ve kadın öncülüğünde toplumu yeniden ahlaki bir topluma dönüştürmenin içeriğini taşımaktadır. Beşinci ilke, dört ilke temelinde ortaya çıkacak gelişmeleri ahlaki ve politik toplumu geliştirme, bunun etiğini oluşturma temelinde yapılandırmayı ve demokratik modernite sistemini kadının özüne dayalı anlayış, ölçü ve tarzla yaşamsallaştırmayı amaçlamaktadır. Demokratik modernitenin kadının özüne dayalı olarak

geliştirilmesi, yeni bir toplumsal felsefenin oluşması anlamına da gelmektedir.

Kadının köleleştirilmesi ve kadın sisteminin ters yüz edilmesiyle başlayan kadının, insanın ve bir bütünen toplumun çirkefleştirilmesi gün geçtikçe daha fazla yaygınlaşmaktadır. Kapitalist modernite sisteminde toplum derin bir ahlaki çöküntüye ve etik değerlerden kopuk bireyler dünyasının içine terk edildikçe renksiz, donuk, yaşamın güzelliklerinden uzak zihniyet daha fazla derinleşmektedir. Erkek egemen paradigmanın yaratmak istediği felsefe, yerli yerine oturmakta, daha doğrusu felsefesiz bireyler topluluğu gün geçtikçe artmaktadır. Düşünceden, iradeden, örgütlülüğten, mücadeleden kopan kadın başta olmak üzere tüm toplum gittikçe çirkinleşmekte, ahlaki değerlerden kopukluk derinleşmektedir. Kölelik ve köleliği kabul etmek çirkinlik, çirkinliği kabul etmektir. Çirkinleşme esas olarak köleliğin kabul edilmesi, buna karşı durmamayla başlamaktadır. Yaşamın çirkinleşmesi de köleliğin, itaatin kabulüyle açığa çıkmaktadır. Sorgulamayan, körü körüne bağlı, boyun eğen insan, yaşamı bir kader olarak algılamakta, erkek egemen sistemin kendisine göre uyarladığı gerici ölçüler temelinde kadınla birlikte doğa ve toplum da kısaca alınmakta ve sıkıştırılmaktadır. Sistemli bir şekilde egemen erkek iktidarının kurumlaşmasıyla kadınlara karşı yürütülen savaş toplumun tüm hücrelerine nüfuz etmekte, tüm toplum bir savaş alanına dönüştürülmektedir.

Kadın köleliğiyle birlikte çirkinleşen kadın kadar erkek ve bir bütünen toplum da çirkinleşmekte, kadın ve erkek ilişkilerindeki eşitsizlik ve uçurum derinleşmekte, bu durum toplum yaşamının tümünü etkileyerek uyumsuz bireyler topluluğunu ortaya çıkarmaktadır. İnsan ilişkilerindeki uyumsuzluk ve çirkinlikler doğaya da yansıtılmakta, doğal denge hasar görmeye ve insanlığı

tehdit etmeye başlamaktadır. Egemenliğin ruhundaki çirkinlik, yaşamın ne doğadaki ne de toplumdaki hiçbir güzelliğine tahammül gösterememekte, ya yok etmekte ya da mülkleştirmektedir. Mülkleştirme kendine ait kılma ve nesneleştirmeyi, metalaştırma iradesizleştirmeyi, iradesizlik köleliği, kölelik de çirkinliği geliştirmektedir. Egemen erkek sistemi kendisine göre yaşam ilkeleri belirlemekte, erkek aklın felsefesinin ürünü olan ve ahlaki kurallarını belirleyen bu ilkeler, salt kadın dünyasına indirgenmekte, erkek ürünü olan toplumsal çirkinlikler bundan muaf tutulmaktadır. Güzellik, estetik, ahlak ve etik bu şekilde çarpıtılmakta, özlerinden boşaltılmakta, erkek egemenliğinin kazanında yeniden yoğrulmakta, kadın ve topluma bu şekilde sunulmaktadır. Böylelikle etik ve estetik ilkelerden uzak yaşam, donuk bir canlılar dünyasını, erkek egemenliğinin ölçülerine göre bir ahlak felsefesini toplum nezdinde beşbin yıllık bir zihniyetle derinleştirmektedir. Yaşamın güzel renklerine kör ve ahlaki değerlerden kopuk, sağır vicdanlı insan figüranları toplum üzerine çökmektedir.

Toplumun içine girdiği bu ahlaki kaosu aştıracak yeni bir insanlık felsefesinin topluma kanalize edilmesi, yaşamın yeniden estetiğe kavuşturulmasını getirecektir. Bu şeffaf bir toplumun yaratılması da demektir. Çünkü ahlak öncelikle şeffaflığı göze alabilme gücünü gerektirir. Ayrıca felsefenin bir dalı olan ahlak ve bunun bilimi olarak düşünsel analizlere dayalı etik, yine felsefenin bir dalı olan güzellik, yani estetikle de çok bağlantılıdır. Bu nedenle Rêber APO'nun önümüze koyduğu kadın felsefesinin özünü taşıyan etik ve estetik anlayışa dayalı bir anlayışın toplum yaşamına kanalize edilmesi ve evrenselleştirilmesi bu açıdan önem taşımaktadır. Özellikle bin yılların kölelik ve iktidarcılık felsefesiyle beslenen günümüz modernitesinin aşılacak insanın

yeniden ahlak normlarına kavuşturulması, gerçek anlamda bir estetik anlayışının da yaratılması anlamına gelecektir.

Güzellik, erkek egemen sisteme başkaldırı, ona karşı savaşmak demektir. Şehit Beritan Yoldaş güzelliğin egemen sisteme karşı savaşımla bağını "*savaşılan güzelleşir, güzelleşen sevilir*" sözleriyle çok çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Kadının güzellik ve estetiğe kavuşması düşüncesini, duygusunu, ruhunu, bedenini erkeğin verili güzellik ölçülerinden arındırması ve ona karşı savaşmasından geçmektedir. Nitekim Rêber APO da güzellik ve düşüncenin bağını "*benim için güzel olan zeki, zeki olan güzeldir*" diyerek ortaya koymaktadır. Güzel olan düşünce ve bunun dayandığı zekâ, özgürlükle bağlantılı olandır. Özgür düşünce ve iradeyle, bunun örgütlülüğü ve mücadelesiyle özgür yaşamı inşa güzelliğin kendisi, yaşamın estetiğe kavuşturulması anlamına gelmektedir. Yaşamın yeniden güzellik ilkesi temelinde inşası her şeyden önce, insana, topluma, doğaya karşı sorumluluk duygusunun kazanılmasıyla ilintili bir durumdur. Sorumluluk duygusunun kendisi kadının doğasında var olan bir özelliktir. İnsanı ve yaşamı doğal sahiplenme, düşünceye ve yaşamın her ayrıntısına estetik kazandırma, kadın dünyasının doğal evriminin bir ürünü olarak ilk çağlardan günümüze değin belirginlik kazanan bir kadın felsefesinin izlerini taşımaktadır. Aynı zamanda kadının, köleliğin ve iktidarcılığın çirkinleştiren özelliklerinden kendini arındırarak kişiliğini, kimliğini oluşturması ve bununla birlikte toplumu da buna çekmesi güzelliği oluşturmasının temelidir. Etiksel yaklaşım da bu güzellik anlayışıyla yakından bağlantılıdır. Nitekim Rêber APO "*Kadının kendi şahsında güzelliğini estetik olarak belirledim. Etik meselesine de gelince, "Ben benim" diyeceksiniz. Kendi kendinizin olacaksınız*" diyerek, etik ve estetiğe yönelik perspektifini ortaya koymaktadır.

Yine R ber APO'nun bu konuda Kadın  zg rl k Hareketimize sunduğu Şu perspektifler de daha fazla önümüzü aydınlatmaktadır: *"Kadın olmadan yaşam olmaz.  zg rl k olmadan etik ve estetik olmaz. Bütün yaşamı sosyal olarak ve estetik olarak siz belirleyeceksiniz. Ekonomik yaşamı, sosyal yaşamı, estetik yaşamı siz inşa edeceksiniz. Ve böylelikle biz vahşi erkekleri d zelteceksiniz. Kendinize g veneceksiniz. Sabrınız var, emeğiniz var,  ekiciliğiniz var.  alıŐmalarınızın temeline  zg r kadın arayışını alın. Umutlu olun, emek harcadığınız. İnanarak yapın. Kadın temelli çalışma önemlidir. Kadınlara Ortadoğu'da öncülük ediyorsunuz, ancak bu Şekilde lider olursunuz. Kadına saygı budur."*

Kadın  zg rleŐtik e,  zg r bir düşünce ve iradeye kavuştukça, kendisi oldukça, kendisini metalaŐmaktan ve m lleŐtirmekten kurtardık a güzelleŐecek ve bunun etrafında yeni bir toplumsal ahlak oluŐturdukça öz değerlerine kavuşacaktır. Bunun için de her Şeyden önce düşüncenin estetiğe kavuşturulması, var olanın deėiŐtirilmesine yönelik bilinçli başkaldırı ve değiştirme çabasının yaratılması gerekmektedir. Yaşamın güzeline ve ahlaklı olanına yönelmek ve bunun için mücadele etmeyi göze almak, elbette ki her Şeyden önce  irkinleŐtirilmeye, ahlaksızlığa büyük öfke duymayı gerektirir. Giderek derinleşen ve yaygınlaŐan kadın ve kadınlı birlikte toplumun özünden uzaklaŐtırılmasına karşı durmak ve kolektif sorumluluk bilinciyle  zg r yaşamı inşaya yönelmek, bu konuda yaratıcılığı geliştirmek önem taşımaktadır. Yaratıcılığın kendisi, var olana başkaldırmak, karşı koymaktır. Yaratıcılıkla karşı konulan, özünde kadının d Ő r l Ő yle birlikte insani  z n engellenme, ezilme, sömürülmesine; insan kişiliğinin, toplumsal değerlerinin, etik ve estetiğin gaspına tepkidir. Kadınlı birlikte tüm insanın düşüncede, duyguda, ruhta, ifadede ve fizikte yeniden estetiğe kavuşturulması demektir. Bu, estetiğin

kapitalist modernitenin salt fiziksel yapıya indirgeyerek, bunun üzerinden bir kâr ve sermaye sektörüne dönüştürdüğü biçiminden çıkarılması ve özgürlük felsefisiyle bağlantılı yaşamsal içeriğine kavuşması anlamına da gelecektir.

Kendi yaratıcı olmak, kendi kendini dönüşüme tabi tutmak kadının kendisine ait olmasını, toplumsal ahlakı yeniden geliştirmesi ve bununla birlikte yaşamı güzelleştirmesi, yani özgürleşmesiyle toplumu da özgürleştirilmesi anlamına gelmektedir. Erkek egemenliği tarafından toplumun en küçük ve en değersiz parçası olarak görülen kadının, egemen sistemin hiçleştirme, çirkinleştirme ve değersizleştirme formülasyonlarına karşı kendisini bilinçle donatması, bu bilinçle özgür yaşamı inşaaya yönelmesi önem taşımaktadır. Yaşamın bütünleyeni ve tamamlayıcı olabilmek için baştan aşağı kendini yeniden donatması ve gerçek anlamda özündeki sanatçı ruhu tekrardan açığa çıkarması gerekmektedir. Estetik, kadının öz doğasında var olan bir hakikattir. Bu özü, bilinçle, ahlakla ve özgür iradeyle yeniden açığa çıkarmak önemli bir konu olarak önümüzde durmaktadır. Bunu gerçekleştiren Afrodite'nin güzelliğine ulaşabilecek, onun akıl, ruh ve duygu dünyasıyla yaşamı yeniden örgütleyebilecek ve çirkinliği dayatan erkeği dahi hizaya getirerek, egemen bir erkek olarak doğan erkeği özgür bir erkeğe de dönüştürme gücünü gösterebilecektir.

1- Jineoloji

Kadınlar olarak kendi çağımızı yaşama iddiasıyla mücadele yürütürken, erkeğe endekslenmiş tüm zamanları doğru tahlil ve çözümlemeyle yeni adımlar atıyor, buna göre zamanın ruhunu okuyor ve kendi zamanımızı oluşturmaya çalışıyoruz. 21. yüzyılın kadın yüzyılı olacağı tespiti de zamanın biz kadınlardan yana işleyeceğini, ama bu zamanın bizim lehimize gelişebilmesi için de

buna göre her alanda kendimizi oluşturarak, geliştirerek ve somut adımlar atarak gerçekleşebileceğini bize öğütlemektedir. Zamanın ruhunu, kadının özgürlük ruhuyla donatmaya çabalıyoruz. Bu çabamızın en temel ifadelerinden biri kadın bilimini gerçekleştirme iddiamız olmaktadır.

Kadın bilimi olarak jineoloji, 21. yüzyıl kadın devriminin ruhunu oluşturacak ve bunun bilimsel temellerini sağlam ayaklar üzerine oturtacak kadının bilgi, bilim ve düşüncesine dayalı gelişimini amaçlamaktadır. Elbette ki hiçbir devrim, hiçbir düşünce, bilimsel temellerden yoksun gelişmemektedir. Kadın devrimi de bilimsel düşüncesini jineolojiye dayalı olarak geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu anlamıyla jineoloji kadın devrimine doğru yol alan özgürlük mücadelesinin hem bir birikimi, sonucu, ulaştığı düzeyin bir yansıması olarak gelişmekte ve açığa çıkmakta hem de bu devrimi besleyecek, yön verecek ve ona bilimsel-düşünsel anlamda öncülük yapabilecek bir bilim olarak gelişmektedir.

Kadının “ben kimim, neyim, neydim, ne oldum, nasıl ve neden böyle oldum, bu durumu nasıl aşabilirim, neler yapabilirim?”in cevaplarını oluşturmak üzerinden kendine yönelik sorularına cevap arayışı olarak gelişen jineoloji, gerçekleştirmeyi hedeflediğimiz kadın devriminin dayanaklarını oluşturmanın bilimsel temeli olmaktadır. 2008 yılında Rêber APO’nun “Özgürlük Sosyolojisi” kitabıyla gündemimize koyduğu jineoloji, kadının kendi akklı, bilgisi, yorumu ve elde ettiği sonuçlarla geliştirilmeye başlanan bilimi ifade etmektedir. Bilimin anası kadından, yaşamın bilgisini, bilimini oluşturan kadın-tanrıçadan, jin-jıyan ikiliminin en yalın biçimde dile, öze, anlamsallığa kavuştuğu varoluş biçiminden, kadının nasıl yaşamın en temel alanlarından atılan, yaşamdan koparılan, oluşturucu, yaratıcı, öğretici, eğitici ve öncülük eden yapısına yabancılaştırıldığını bir taraftan ortaya çıkarırken; aynı zamanda jineoloji egemen erkek

aklını en küçük ayrıntısına kadar sorgulayan, inceleyen ve deşifre eden, yalancılığını gün yüzüne çıkaran, egemen erkek yaratımı tüm oluşum, düşünce ve yapıları şüpheyile bakan, kadının ve yaşamın özünü açığa çıkaran, doğruluğa ve hakikate dayalı yaşamın bilimini oluşturmaz. Bu anlamıyla egemen erkek bilimine ve geliştirdiği epistemolojiye de şüpheyile yaklaşarak, onun karşısında kendi alternatif epistemolojisini geliştirmeyi esas almaktadır.

Rêber APO kadın özgürlük sorununu ortaya koyarken ve mevcut sosyal bilim anlayışı ile bilimcilik eleştirilerini geliştirirken, bilimin birçok dala ayrılmasına, birçok farklı konuda bilimin gelişmesine rağmen neden bir kadın biliminin olmadığını, mevcut bilim anlayışının bu konuya neden eğilmediğini sorarak eleştirilerini koymakta, bu temelde de bir kadın biliminin gerekliliğini belirtmektedir. Bu konuda şunları dile getirmektedir: *“Tüm bilimlere olduğu gibi sosyal bilimlere de damgasını vurmuş erkeklik söyleminde kadından bahseden satırlar, gerçekliğe hiç dokunmayan propagandif yaklaşımlarla yüklüdür. Kadının gerçek statüsü bu söylemlerle tıpkı uygarlık tarihlerinin sınıf, sömürü, baskı ve işkenceyi örtbas etmesi gibi belki de kırk kez örtülmektedir. Feminizm yerine jineoloji (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir. Jineoloji’nin ortaya çıkaracağı olgular herhalde teolojinin, eskatolojinin, politikolojinin, pedagojinin, velhasıl sosyolojinin birçok bölümüne ilişkin loji’lerden daha az gerçeklik payı taşımayacaktır. Kadının, toplumsal doğanın hem fizik hem de anlam olarak en geniş bölümünü teşkil ettiği tartışma götürmez. O zaman neden çok önemli olan bu toplumsal doğa parçası bilime konu edilmesin? Pedagoji gibi çocuk eğitim ve terbiyesine kadar bölümlenmiş sosyolojinin jineolojiyi oluşturmaması, egemen erkek söylemli olmasından başka bir hususla izah edilemez.*

Kadın doğası karanlıkta kaldıkça, tüm toplum doğası aydınlanmamış olarak kalacaktır. Toplumsal doğanın gerçek ve kapsamlı aydınlanması, ancak kadın doğasının kapsamlı ve gerçekçi aydınlanmasıyla mümkündür. Kadının sömürgeleşme tarihinden ekonomik, sosyal, siyasal ve zihinsel sömürgeleştirilmesine kadar konumunun açıklığa kavuşturulması, tarihin diğer tüm konularının ve güncel toplumun her yönüyle açıklığa kavuşmasında büyük katkıda bulunacaktır.”

Bu anlamda jineoloji, her şeyden önce kadının karanlıkta bırakılan doğasının, dolayısıyla da toplumsal doğanın aydınlığa çıkartılmasının arayışı ve bilimidir. Jineoloji, kadının kendisini tanımlamasının, kendi doğasını açığa çıkarmasının bilimidir. İlk oluşumundan bu yana evreni ve doğayı bilme, hakikate ulaşma arayışı ve çabası içerisinde gelişen ve günümüze değin gelen mevcut bilim, çok ironik bir şekilde doğanın özü ve en temel varlığı olan kadına mesafeli ve taraflı yaklaşp, egemen erkekliğin güdümünde bir ilerleme kat ederek hakikati açığa çıkarmaktan ziyade örtüleyen, görmezden gelen bir seyir izlemiştir. Erkeğin tekelleştirdiği bilgi ve bilim alanı, kadını tanımlamayı, kadına dair hakikati ele alıp açığa çıkarmayı bir yana bırakalım, kadının bu alandaki emeğini görünmez kıldığı gibi oldukça çarpık kadın tanımlamalarıyla da kadın doğasının ve hakikatinin karanlıkta kalmasına yol açmıştır. Bilim erkekle anılan bir alana dönüşmüş, ‘bilim adamlarınca’ dile gelen kadın gerçekliği bir zihniyet hegemonyası oluşturmuş ve toplum da bu algıyla yönlendirilmiştir. Böylelikle de bilim ve etik arasındaki uçurum açıldıkça açılmıştır.

Jineoloji, bu anlamda bilimin elit bir kesim olan ‘bilim adamlarının’ tekelinden çıkartılarak, yeniden etiksel bir anlayışa kavuşturulması ve toplumsallaşmasını ifade etmektedir. Bu açıdan jineoloji salt bir kadın bilimi değil, bir insanlık bilimidir,

yaşamın bilimidir; inşa etmeyi amaçladığımız, özünde bir kadın sistemi olan demokratik modernitenin bilimidir. Özellikle egemen erkek toplumunun oluşumundan, kadın ile toplumun bilgi ve biliminin erkek tarafından çalınmasından bu yana açığa çıkan ve günümüz kapitalist modernite çağında bilimciliğe varan etikten kopuk iktidarlaşmış bilim anlayışının aşılmasına karşı kadın öncülüklü toplumsal bilimin yeniden oluşturulması, gün yüzüne çıkartılmasıdır.

Nihayetinde bin yıllardır kadının aleyhine gelişen sistemin bu denli derinleşmesine, adaletsizliğin gün geçtikçe çoğalmasına, ötekileştirilmeye mevcut bilim anlayışı da su taşımış ve taşımaya devam etmektedir. Erkekleşmiş, kadını dışlayan, kadının bu alandaki emeğini yok sayan, yaratımlarını, buluşlarını kendine mal edip gasp eden bilimin, kadın aleyhine ortaya çıkardığı sonuçları yalnızca eleştirmek yetmemektedir. Önemli olan eleştiriyle birlikte kadına yönelik geliştirilen algıyı yıkabilmek için bir kadın bilimi ve bilgisi ile alternatif bir yaklaşım ortaya koymak, bu alanı da dönüştürebilmeyi başarmaktır.

Kürt Kadın Özgürlük Hareketi olarak kırk yılı aşkın mücadelemizin sonucunda ulaştığımız birikim ile tecrübeye dayanarak ve temelini elde ettiğimiz kazanımlara olan güvenle, egemen erkek sisteminin her alanda olduğu gibi bilim alanındaki tekelsizliğini sadece eleştirmekle değil, aynı zamanda bunun karşısında alternatif bir bilim anlayışını geliştirerek tüm kadınlara cevap olabileceğimizin bilinciyle jineolojiyi geliştiriyoruz. Bu temelde jineoloji, mevcut gerçeği ve özsel gerçekliği ortaya koyarak, gerçeklik ile hakikat arasındaki farkı tüm topluma yeniden tanıtmaya, kadının yeniden kendini bilmesini sağlama, kendini bilen kadınla yeniden kendini bilen ve bulan toplumu yaratmayı hedeflemektedir. Egemen bakış açısından arındırılmış bir doğanın yeniden tanımlanması kadar, aynı zamanda sosyal

bilimleri de yeniden tanımlama ve yeni bir sosyal bilim anlayışını oluşturma da jineolojinin temel hedeflerinden olmaktadır.

Özellikle cinsiyetçi olan bilim anlayışının aşılması, tekellikten kurtarılması, bilimin özgürleşmesini de getirecektir. Bu da öncelikli olarak, kadının kendi kendisini egemen erkek zihniyetinin oluşturduğu zihniyet kalıpları ve düşünce tarzlarından bağımsız olarak tanımlamasından geçmektedir. Bugüne kadar kadına yönelik yapılan tanımlamaların tümü cinsiyetçi bakış açıları ve analizlere dayalı olarak gelişmiştir. Yaşamın tüm alanlarına, tüm düşünce yapılarına nüfuz etmiş cinsiyetçi düşünce nasıl ki mitolojide, dinde, felsefede, sanatta kadına en dip noktayı gösteriyor ve kadını buna göre tanımlıyorsa, pozitivist bilim de aynı geleneğin bir devamcısı olarak kadını yine en dip noktada tanımlamaktadır. Pozitivist-nesnelci bilim anlayışında ne varlık olarak kadını doğru bir tanımlama, ne kimliksel tanımlama gerçekleştirilmemiştir. Kadının binlerce yıllık emeği, ilk bilginin ve bilimin yaratıcısı olduğu, buluşları, keşifleri, edimleri, tarih boyunca yürüttüğü mücadeleler ya görmezden gelinmiş veya çarpıtılarak dile getirilmiştir. Sosyolojik olarak kadının doğru bir tanımlaması ve analizi yapılmamıştır. Sosyal bilimler kadın konusuna cinsiyetçi bakış açısını aşarak yaklaşmamıştır. Her ne kadar bilimin belirli disiplinlerinde kadına yönelik kimi araştırmalar geliştirilmiş, tezler oluşturulmuşsa da, kadını varlık olarak bütünlüklü bir ele alma ortaya çıkmamıştır.

Bir taraftan da, salt akılcılığa dayalı bilim anlayışının aşılp analitik ve duygusal zekânın optimal dengesi yakalanarak yeni bir bilim anlayışını geliştirmek önem taşımaktadır. Dahası kadını analitik akıldan yoksun veya eksik akıl olarak gören bakış açılarının aşılması ve kadının bilimsel olarak ele alınması, her iki zekânın optimal bir dengede kullanımıyla mümkündür. Bu,

toplumsal doğanın doğru bir tanımını da getireceği gibi aynı zamanda birinci doğanın da doğru tanımlamasını da sağlayacaktır.

Kadının yaşamla yeniden özgür temellerde buluşmasını amaçlayan jineoloji, bu temelde etik-estetik, ekonomi, politika, tarih, ekoloji, sağlık, demografya, eğitim vb. alanlarda inceleme, araştırmalar yaparak, bu konuda bilimsel analizler ve sonuçlar açağa çıkararak, kadının yeniden yaşamın tüm alanlarına katılımını ve sorumluluğu üstlenmesini hedeflemektedir. Kadının toplumsal yaşamla bağlarının en güçlü ve temel olduğu bu yaşamsal alanlarda kadının bilgisi, aklı, ruhu, sezgisi ve bilimiyle katılımı geliştikçe, kadının üzerindeki karanlık perde aralanacak, kadın aydınlığa kavuştukça yaşam aydınlanacaktır. Kadın ve yaşamın gerçek anlamlarına kavuşmaları, anlamın anlamını bulması, bu açıdan jineolojinin temel ilkesi olmaktadır. Bu anlamda jineoloji, aynı zamanda anlamın yeniden anlama kavuşması bilimidir de denilebilir.

2- İdeolojik ve Zihniyet Öncülük Olarak Partileşme

"19. yüzyıl nasıl burjuva partilerinin, 20. yüzyıl emeğe dayalı partilerin yüzyılı olmuşsa, 21. yüzyıl da kadına dayalı partileşmenin yüzyılı olacaktır. Yüzyılımızı da özgür kadın iradesinin yükseleceği bir toplumsal zaman olarak görmek gerçektir. Kadının özgürce yeniden doğuşu, toplumun tüm alt ve üst kurumlarında genel bir özgürleşmeyi, aydınlığı ve adaleti zorunlu kılacaktır. "

Rêber APO

Rêber APO'nun *"Nasıl Yaşamalı?"* sorusu ile başlattığı özgürlük arayışı PKK'yle karşılığını bulurken, toplumun özgürlük sorununun Kürt Özgürlük Hareketi'ni beşbin yıllık devletçi uygarlık sistemine

karşı daha da derinleşmiş bir özgürlük arayışıyla *"Ne Yapmalı?"* sorusuna yönelmiş ve insanlığın beşiği Kürdistan topraklarından başlatarak, yine tüm dünyaya alternatif bir toplum modeli oluşturma hedefini geliştirmiştir. Başından beri tüm insanlığa hitap eden özgür yaşam çağrısı temelindeki toplumsal örgütlülük anlayışını, Rêber APO son olarak demokratik modernite olarak isimlendirdiği alternatif toplum modeliyle somutlaştırmıştır. Demokratik modernite bu anlamıyla özgür insan ve özgür toplum modelini ifade etmektedir. Özgür toplumsallığın ve özgür yaşamın adı olan demokratik modernitenin nasıl geliştirilebileceği ise *"Nereden Başlamalı?"* sorusunu daha da yakıcı hale getirirken, toplumun kaybettiği yerden ve en zayıf halkanın güçlendirmesinden başlamalı cevabını açığa çıkarmış, buna göre bir örgütlenme modeli, mücadele perspektifi ve bu perspektife dayalı mücadele araçları kendisini ortaya koymuştur.

Demokratik modernite bir kadın sistemidir ve demokratik modernitenin bir sistem haline dönüşebilmesinde kadının özgürlüğü en başat faktördür. Toplumun özgürlüğünün kaybedildiği ve zayıf bırakıldığı en temel nokta, kadın özgürlük konusudur. Bu nedenle de kadın özgürlüğü sağlanmadan bir toplumsal özgürlüğün gelişmeyeceği, özgür insan kişiliğine ulaşılamayacağı çok açıktır. Dolayısıyla da demokratik modernitenin inşası ve tam olarak ayaklarının üzerine oturması da mümkün değildir. Nitekim Özgürlük Hareketi'nin daha başlangıcından itibaren kadın özgürlük sorununu mücadelenin temel konusu yapan Rêber APO; *"Kadının özgürlük düzeyi toplumun düzeyini gösterir. Benim için nirengi noktasıdır"* diyerek, özgürlük felsefesinin merkezine kadın özgürlüğüne koymuştur. Bu temelde de özgün kadın örgütlülüğü, kadın ordulaşması, Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin ilanının ardından kadın partileşmesiyle toplumsal özgürlüğün temeli olan kadın özgürlük

sorununa cevap bulmaya çalışmıştır. Rêber APO'nun 21. yüzyılın bir kadın yüzyılı olacağı belirlemesine paralel olarak Kadın Özgürlük Hareketi'nin 21. yüzyıla girişi, partileşme hamlesiyle gerçekleşmiştir. Rêber APO kadına partileşmesi gerektiği perspektifini sunarken, esas olarak kadın toplumsallığının ve bunun sistemi olan demokratik moderniteye giden yolun esas taşlarını döşemiştir.

Bu anlamıyla kadın partileşmesi beşbin yıllık egemen erkek sistemiyle mücadelenin, Mezopotamya'nın tanrıça kültürü temelinde yeni bir özgür toplum arayışı anlamına gelen demokratik moderniteyi yaratmanın temel aracı olarak örgütlenmiştir. Kadın partisi, demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmaya dayalı ve Kadın Özgürlük İdeolojisi temelinde örgütlenirken, kadının erkek egemen sistem karşısında yeniden özgür düşünce ve özgür iradeye dayalı bir özgürlük çıkışı için yürüttüğü mücadelede kadın örgütlülüğünün öneminin en önemli ifadesi ve aracıdır. Özellikle kapitalist modernitenin özgürlüğü sapırtıcı, maniple edici liberalizmine karşı durmak kadar, bir bütünen egemen erkek sisteminin geleneksel kültürüne karşı özgür kadınlığı geliştirme temel hedefidir. Rêber APO kadın partileşmesini geliştirirken Marksizm'in ve reel sosyalizmin kadın özgürlüğünü ikincil planda tutan, genel özgürlük ile devrim sorununun yedeğine düşüren ve özgürlüğün temel sorunsalı olarak görmeyen yaklaşıma karşı da bir cevap oluşturmuş, 19. ve 20. yüzyıllarda gelişen devrimlerin neden tam anlamıyla özgürlük sorununa cevap olamadıklarını da ortaya koymuştur. Kadın özgürlüğü olmadan demokratik sosyalizmin gelişmeyeceğini belirlemiştir. Bu temelde de parti örgütlenmelerinin devlet odaklı, iktidarcı ve meşru savunmanın dışındaki savaş anlayışının eleştirisini yaparak, bunların

demokrasi, özgürlük ve eşitlikle çelişki içinde olduğunu ortaya koymuştur.

"Devlet odaklı olmayan, iktidar ve savaşı yeni toplumsal dönüşümün merkezine koymayan bir tanımlama gerekir. Son sınıflı toplum sistemi olan kapitalizmin temelinde de iktidar ve savaş olduğuna göre, kapitalizmi aşmayı hedefleyen bir partinin, iktidarı ve savaşı da toplumun temelinden dışlaması gerekir. Bu da ancak toplumun komünal varoluş ve demokratik duruşunu demokratik, özgür ve eşitçi bir topluma dönüştürmekle gerçekleşebilir. Bu unsurları göz önüne getirip tanımladığımızda, parti demokratik, özgür ve eşitçi topluma doğru dönüşmeyi esas alan bir programla bu programdan çıkarı olan tüm toplumsal kesimleri ortak bir stratejiye bağlayan, başta sivil toplum örgütlenmesi -çevreci, feminist, kültürel- olmak üzere geniş bir örgütlenmeye ve eylem biçimlerine dayanan, meşru savunmayı ihmal etmeyen bir taktiği esas alan toplumsal hareketin kurmay örgütüdür diyebiliriz.

Parti tanımımızın içeriğine yön veren temel bakış açısı olarak teorimize vereceğimiz ad da bu bağlamda olmak kaydıyla yine eskiden olduğu gibi 'bilimsel sosyalizm' olabilir. Veya sosyal bilimin en kapsamlı genellemesi olarak felsefe, toplumun özgürlük bilinci olarak ahlâk ve dönüştürme iradesi demek olan politika üçlüsünün ortak ifadesi olarak 'demokratik sosyalizm' de denilebilir. Mühim olan ad değil içerik tanımlamasıdır. Parti teorisiz olamaz, zihniyetsiz beden düşünülemez gibi teorisiz parti düşünülemez. Teori bilimsel gelişmenin en üst genellemesini kapsamak kadar, ahlâkı ve toplumu dönüştürme iradesi olarak politikayı bir sanat olarak kavramayı içermek durumundadır. Parti zihniyeti sosyal bilimi, ahlâkı ve politikayı birlikte sürekli kullanarak toplumsal dönüşümü kendi kendine yürüten bir olgu

haline getirinceye kadar, kapitalist sistem altında yaşadıkça gereklidir."

Rêber APO'nun toplumsal hareketin kurmay örgütü olarak tanımlaması partinin rolü, misyonu ve niteliğini de ortaya koymaktadır. Kadın partileşmesinin sosyal bilim anlayışında jineolojiye dayalı bir teorik ve bilimsel altyapıyla birlikte kadın toplumsallığının özü olan ahlak ve politikayı da yeniden özgür yaşam anlayışının temeline oturtarak mücadeleyi süreklileştirmesi, aynı zamanda öncelikle bir kadın düşmanı olan kapitalist moderniteye karşı kalıcı bir kadın özgürlüğünün gelişmesinin de teminatıdır.

Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmaya dayalı parti tanımını Rêber APO aynı zamanda şu şekilde değerlendirmektedir: *"Partiler bir ideoloji, zihniyet örgütüdür. Devlet olalım vs. demez; demokrasi düşüncesini ve zihniyetini örgütler, sorunları tartışır, seçkin kadro yetiştirir, akademik çalışmalar yapar. Akademi kurabilirler, kendi idari kurullarını seçebilirler. Önde gelen kadroları devlet biçiminde olan bir güç olarak görmemek gerekir. Genel tanım budur. Mühim olan güçlü kadın ve erkeği; mücadele edebilen, ideolojik yetkinliği olan ve dışa karşı da kendini ifade edebilen kadın ve erkeği ortaya çıkarabilmektir."*

Bir ideoloji ve zihniyet örgütü olarak kadın partisi de öncelikli olarak devletçi ve iktidarcı zihniyete karşı mücadele ederek, kadın özgürlüğünü geliştirmeyi esas almaktadır. Bu anlamıyla kadın partileşmesi olarak PAJK, kadının özgür bir kimlik ve kişiliğe dönüşmesidir. Kadın Özgürlük İdeolojisi'ni yaşamsallaştırma, bunun zihniyetini oluşturma, ahlakını, felsefesini, estetiğini geliştirme temelinde kadının özgür bir kimliğe ulaşmasının mücadelesidir. Cinsiyetçiliğe karşı mücadele ederek, cinsiyetçi

ideolojilere karşı alternatif bir yaşam anlayışı ve felsefesini oluşturup yeni bir kadın dünyası yaratmanın öncüsüdür. Kadının krizli kimlikten çıkarak, erkek egemen sisteminin kimiksizleştiren tüm yaratımlarına karşı örgütlü duruşunun ve yeniden kimlik kazanmasının ifadesidir. Rêber APO'nun da belirttiği gibi; *"Kürdistan'da PAJK'ta ısrar ve gelişme tanrıça erdemlerine, melek saflığına ve Afrodit güzelliğine taşıyabilir. Böylesi bir kadın sentezinin çözemeyeceği bir erkek kültürü, çekemeyeceği bir yaşam gücü, yürütemeyeceği bir eylem olamaz. Tarihte, mitolojide tanrıça kutsallığına denk bir kadın erdemini -uygarlık tarihi boyunca sürekli derinleştirilen bir kölecilik kültürü olarak karışmaya ve despot erkekliğe karşı- geliştirilmedikçe yaşamda soyluluk, özgürlük ve eşitlik sağlanamaz. Bu değerler sağlanmadan yaşam yitik bir değer olmaktan kurtulamaz."* Dolayısıyla PAJK sadece amaca ulaşmanın bir aracı değil, aynı zamanda amaca göre yaşamının, düşünmenin, yapmanın, söylemenin tarzı ve eylemidir. Kadın için partileşme beşbin yıl önce yine bu topraklarda egemen erkeklik tarafından tarihin karanlığına gömülen, paramparça edilen, *"saç telinden ayak topuğuna kadar fiyat biçilen"* tüm kötülüklerin kaynağı olarak lanse edilen ana-kadının torunlarının intikam aracı ve örgütüdür. PAJK örgütlülüğü ve mücadelesinde somutlaşan ana kadın değerlerine, tanrıça kültürüne, insanlığın özgürlük eğilimine bağlıdır. Özgürlük zihniyeti ve eğilimini geliştirip güçlendirerek kadının öz yaşam tarzı olan ahlaki ve politik toplumu, bu toplumsallığın kimlik ve kişiliğini, davranışını, eylemi, sevgisi ve estetiğini geliştirmedir.

Kürdistanlı kadınların öncülüğünde gelişen kadın partileşmesi tarihte bir ilktir. Kadın Özgürlük Hareketi'nin ve bunun ideolojik ve zihniyet örgütü olan PAJK'ın geliştiği, büyük emek, çaba, bedellerle kendisine ait yaşamı yarattığı mekân Kürdistan

dağlarıdır. Bu anlamıyla PAJK, Hurri tanrıçası Ninhursag'ın mekânından kadının yeniden dirilerek, özgür yaşamı inşa etmesinin öncü gücüdür. Dağlarda yaşamı yeniden yaratmak ve kendi toplumsallığını geliştirmek uygarlığın ataerkil kurumlaşmasının, egemenlikli zihniyetinin, tahakkümcü karakterinin dışına çıkmak demektir. Egemen erkek dünyasının zihniyet yapılanmasından bağımsız düşünme, bağımsız konuşma ve bağımsız davranabilme gücüdür. Fikrini, zikrini, eylemini erkek akli, dili ve eyleminden arındırarak açığa çıkartmak ve geliştirmektir. PAJK bu anlamda kadının fikrini, zikrini ve eylemini kadınca geliştirmenin, bunun örgütlü gücünü oluşturmanın eylemselliğidir.

21. yüzyılda bir kadın devrimini gerçekleştirmenin en temel koşulu, erkekten sonsuz boşanmayı gerçekleştirebilmektir. Bu anlamıyla Kadın Özgürlük Hareketi açısından erkekten sonsuz boşanmanın gerçekleştirilmesi ve yaşamsal kılınmasında parti öncülüğü vazgeçilmezdir. Çünkü partileşme, ideolojik ve zihniyet olarak kadının erkekten kopmasının, bu kopmayı derinleştirerek sınırsız boşanmayı gerçekleştirmesinin temel aracı ve örgütlülüğüdür. Kadın açısından bu nedenle partileşme, ahlaki ve politik toplumun geliştirilmesinin ve bunun öncülüğünü yapmanın ifadesidir. Partileşme ve bunun öncülüğünde demokratik sosyalizme dayalı yaşam ve mücadele ölçülerinin netleşmesi, buna dayalı zihniyet ve bilinç gelişiminin doğrultu kazanması söz konusudur. Binlerce yıldır erkek egemenliği tarafından kadında parçalanmış olan öz ve biçimin yeniden estetik ilkeye dayalı bütünlüğe kavuşturulması, yine kadın partileşmesinin en temel mücadele hususlarından biri olmaktadır. Tüm bunların gerçekleştirilmesinde kadının ortak akıl, ruh, bilinç, anlayış ve tarz birliğini yakalayarak mücadeleyi yükseltmesi önem taşımaktadır.

Rêber APO kadın partisinin perspektifini şu şekilde dile getirmektedir: *"Nasıl sosyalizm partisi varsa, kadınların da partisi olmalı. Kürdistan Devrimci Kadın Partisi ciddi bir gelişme olabilir. Büyük bir çelişki ancak büyük bir parti ile aşılabılır. Sorunlarınız ağırdır. Partileşin! Kendinizi örgütlemeniz gerekir. Bu kadar kadın yanlısı bir düşünceye sahip olmama rağmen, sanırım bastıran bir erkek yönüm daha ağır basabilir... O açıdan kendi kurtuluşunuzu kendiniz ilerletmelisiniz... Erkeklerin bütün yaklaşımlarına, kadın örgütü adına cevap verebilmek ilginç olur. Tüm planlarınız, ne kadar kadın hayali varsa, hepsi örgütle hayata geçirilir değil mi? Hem en renkli düşünün, hem pratik değeri olan adımlar atın. Ben bir kadın mücadelesininsempatizanı olarak bunları söylüyorum. Benim öyle kadın kurtuluş önderi olmaya fazla niyetim yok. Beni yandaş olarak görebilirsiniz.Özgür bir kadın kurtuluş partisine, ben yandaşım. Hatta içine tek tük erkekleri de alabilirsiniz. Yani salt cins örgütü değil. Kadın şartlarını tam kabul eden erkeği alabilirsiniz. Fikri Baygeldi gibi bir erkek, bu partiye üye olabilir."*

Bu perspektifle kadın partisinin ölçü, ilke ve niteliğini belirlerken, erkekle mücadele etmenin, insanlık tarihinin en büyük çelişki ve sorunu olan kadın sorununun aşılmasındaki temel araç olarak da partileşmeyi koymaktadır. Bununla birlikte erkekle paylaşımın, kadının yoldaşlık edebileceği erkek ölçülerini de kadın öncülüğünü kabullenen, kadın kimliği, kişiliği ve özgürlüğüne saygının ifadesi olan, 1998 yılında Çanakkale Zindanı'nda Şehit Sema Yüce arkadaşın ardından fedai eylem gerçekleştiren ve Sema Yüce yoldaş için *"benim komutanımdır ve eylemiyle komutanlaşan Kürt kadınının sadece bir askeriyim. Asker komutanın talimatları doğrultusunda hareket etmek zorundadır. Ve ben bu zorunluluğun bilincindeyim. Gerçekleştireceğim eylem bilincine vardığım şeyi hayata geçirmek*

olacaktır” diyen Şehit Fikri Baygeldi Yoldaş şahsında somutlaştırmaktadır.

Kadın tarihinde bugüne kadar çeşitli özgün örgütlenmeler gelişmiş, farklı girişimler olmuşsa da, tamamıyla erkek egemen sistemi karşında alternatif bir güç oluşturma ve tüm kadınları kapsayan, tüm kadınlara hitap eden bir öncülük düzeyi açığa çıkmamıştır. Bu örgütlenmelerin birçoğu iktidarcı-devletçi zihniyeti ve bunların ürünü olan ideolojik formasyonları aşamadıklarından, bir süre sonra ya marjinalleşmiş ya da ataerkil iktidarcı düzene eklemlenmekten kurtulamamışlardır. Her ne kadar son iki yüz yıldır özellikle feminist hareketlerin oluşturdukları bir miras, yoğun bir emek ve çaba da olsa, egemen erkek sisteminin aşılması ve tüm toplumun kesimleri kapsayacak bir mücadele anlayışına ulaşamamışlardır. Tam anlamıyla toplumsallaşamamaları, yaygın ideolojik ve örgütlü güçten çok mücadelecı kadın şahsiyetler, gruplar, sınıflar ve ülkeler çapında kalmalarıyla bağlantılıdır. Her kesimdeki, her ülkedeki, her sınıftan kadına ulaşamamaları ve hepsine hitap edecek ortak bir dil ve anlayışı yakalayamamaları bunda bir etkenken, egemen erkek sisteminin bu hareketleri maniple eden ve marjinalleşmeye çeken politikaları da diğer bir etkidir. Hâlbuki erkek egemenliği ve buna dayalı olarak toplumsal cinsiyetçilik evrenseldir; uygulamaları sınıf, ülke, renk, dil, din tanımamaktadır. Bu nedenle de kadın özgürlük anlayışının da evrensel olması, dayandığı ideolojinin evrensel bir kadın diline, felsefesine ve anlayışına sahip olması gerekir. Bunun dışındaki özgürlük arayışları ve örgütlülüklerinin kapitalist ideolojinin manipölasyonlarından kurtulamayacağı açıktır. Köklerini tarihin beşbin yıllık sürecine salan, bu kadar derinlikli, sistemlileşmiş ve kurumsallaşmış bir egemenliği ortadan kaldırmak büyük bir ideolojik donanımı, büyük bir özgürlük ufkunu ve anlayışını

gerektirir. Bu cinsiyetçi dünyayı değiştirmek, tarihin en büyük devrimini gerektirir. Büyük devrim de güçlü devrimcileri gerektirir. Kadın devrimini gerçekleştirmek ve kadın özgürlüğünü geliştirmek bu nedenle sınıfsal, grupsal, dönemsel bir mücadele değildir. Uzun vadeli, sistemli, bilinçli, iddialı ve örgütlü bir toplumsal mücadeledir. İnsanlığın kadın öncülüğünde geliştireceği zihniyet ve vicdan devrimidir. Böylesi bir mücadele, bir kadın ideolojisine dayanmak durumundadır. Kadın Özgürlük İdeolojisi böylesi bir zihniyet ve vicdan devrimini gerçekleştirmenin aracıdır ve bunu parti öncülüğüyle gerçekleştirmek mümkündür. Bu anlamıyla PAJK bu amaçla örgütlenen, bunun bilinci ve sistemini oluşturan, inancı ve iddiasını ortaya koyan mücadelenin öncü kurmay örgütüdür.

Her ideoloji yaşamsallaşabilmek için bir partiye dayanmak durumundadır. İdeolojilerin yaşamsallaşması ve pratikleşmelerinde partiler zorunlu araçlardır. Partiler ise kadrolara dayalı örgütlenmelerdir. Partilerin somutlaşması, kimlik ve kişiliğe dönüşmesinde kadroya ihtiyaç vardır. İdeoloji, parti ve kadro birbiriyle ilintili, karşılıklı bağımlılık ilişkisi bulunan olgulardır. İdeolojilerin yaşamsallaşmak için partiye, partilerin ise ideolojik öncülüğü gerçekleştirebilmek için kadroya ihtiyacı bulunmaktadır. Kadın özgürlük mücadelesi aćısından bu çok daha önemli bir olgudur. Hakikatini yitirmiş, hakikati kaybedilmiş, hakikati inkâr edilen bir gerçeklik aćısından bunun önemi çok daha fazla geçerlidir. Rêber APO; "*Kadro örgütlenmiş ve eylemsel kılınmiş hakikattir*" demektedir. Bu anlamıyla partileşmek öncüleşmektir, öncüleşmek eylemselleşmek, eylemselleşmek ise hakikatleşmektir. Kadro bu anlamıyla öncüleşmektir, öncüleşmeyle hakikati aćıęa çıkarmak ve yaşamsal kılmaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için de Rêber APO; "*Hakikat devrimi, bir zihniyet ve yaşam tarzı devrimidir; kapitalist modernitenin*

ideolojik hegemonyasından ve yaşam tarzından kurtulma devrimidir" demektir. Demek ki, PAJK kadrolarının da hakikat devrimini gerçekleştirebilmelerinde temel ilke, zihniyet ve yaşam tarzında devrimi gerçekleştirmek, yani hakikati kendi kişiliklerinde eylemsel kılabilmeleridir.

Gerçekleştirmek istediğimiz devrim, insanlığın hakikatle yeniden buluşması devrimidir. Bunu gerçekleştirebilmek, kadın özgürlüğünü gerçekleştirmek demektir. Bu da tarihin en zorlu, çok büyük örgütlülük ve fedakârlık gerektiren mücadelesidir. Kadın Özgürlük İdeolojisi temelinde PAJK öncülüğündeki bu mücadelenin başarıya ulaşması, yeni bir toplumsallığa ve yaşam tarzına dönüşmesi ise güçlü kadro öncülüğünü gerektirmektedir. Kadın devrimini gerçekleştirebilmek, mücadele ve örgütlülüğünün kadrolarda kimlik ve kişiliğe dönüşmesini ve bununla birlikte erkek egemenliğiyle yetkin, profesyonel tarzda amansızca bir savaşımlı gerektirmektedir. Bunun başarısı ideoloji, parti, kadro ilişkisini ve bütünlüğünü doğru kurabilmekle mümkündür. İdeoloji, parti ve kadro ilişki ve bütünlüğünü doğru kurabilmek Şehit Sakine Cansız yoldaş gibi bir öncülüğe ulaşabilmek demektir; kadın hakikatiyle buluşmak, yaşamının her anını erkek egemenliğiyle bir kavgaya dönüştürerek hakikatleştirmek ve bu hakikatle erimek demektir.

3- Sonsuz Boşanma Gerçekleşmeden Devrim Gerçekleşmez

"Ben kadın sorunu için beşbin yıllık tecavüz kültürü dedim. Nasıl Marks'ı anlamak için Hegel'i anlamak gerekir deniliyorsa, iyi bir kadın özgürlük savaşçısı olmak için de egemen olan beşbin yıllık tecavüz kültürünü iyi anlamak gerekir. Hegel'deki köle-efendi diyalektiği ben de kadın-zorba egemen erkek diyalektiği şeklinde ifadelendirilmiştir. Bu ilişkiyi iyi görmek gerekir. Hegel köle-efendi diyalektiği temelinde ele alıyor ama biz beşbin yıllık bir kadın-

zorba erkek çelişkisini işleyip kendimizi, bu sorunu çözümleyerek bu güne kadar taşıdık. Daha önce de söylemiştim; “sınırsız boşanma sınırsız aşk” demiştim. Ne ile boşanma? Bu beşbin yıllık egemen kültürden boşanmadır. Kadınlar bu beşbin yıllık pislikten kurtulmalıdır. Yine aşka nasıl ağrı yapıyorum? Aşka ağrım şu şekildedir; zgr ve demokratik bir yaşama olan aşktır. Kadınlar da yaşları ilerledikten sonra, 30-40 yaşlarına geldiklerinde aman evde kaldık diye korkmasınlar, korkmaya da gerek yok. Herkes şunu anlamalıdır ki, kadınlar zgrleşmeden hiç kimse, toplum zgrleşemez.”

Rber APO

Kadınlar olarak özgürlük mücadelesini yürütürken kendimizi özgürlük arayışçıları, özgürlük aşıkları olarak nitelendiriyoruz. Bu anlamıyla özgürlük ve aşkı birbirinden kopuk, iki ayrı olgu olarak değil, birbirini tamamlayan ve birbiriyle bağlantılı bir iklim olarak ele alıyoruz. Rber APO “*Hakikat Aşktır, Aşk zgr Yaşamdır*” demektedir. Bu belirlemeden yola çıktığımızda aşkımızın hakikatimizde, hakikatimizin ise zgrlğmzde yattığı sonucuna ulaşıyoruz. Kendimize ulaşma mücadelemiz, kendimizi bulma savaşımız, verdiğimiz büyük bedellerin tümü kendi hakikatimize ulaşmanın arayışlarıdır.

Bu arayışımızı gerçekleştirirken, yitirdiğimiz yerde kendimizi aramak ve yitirdiğimiz yerden mücadeleyi başlatmak önem taşımaktadır. Hakikatimizi yitirdiğimiz yer ve zaman, egemen erkek sisteminin bir ur gibi kadın ve toplum yaşamında bittiği yer ve zamandır. Bu ur oluştuğu günden beri kadını ve toplumu güçten düşürmüş, deforme etmiş, özünden ve biçiminden uzaklaştırmıştır. Bu urdan kurtulmadıkça, bu uru söküp atmadıkça ne kadının ne de toplumun sağlıklı düşünce, duygu, ruh ve bedene kavuşması mümkün değildir. Hakikatimize

ulaşabilmemiz, aşk ve özgürlük iklimini doğru kurabilmemiz de ancak egemen erkek sisteminin geliştirdiği tüm düşünce, duygu, ruhsal yapılanma ve bedenleşmelerden kurtulmakla mümkündür. Bu, erkekten köklü kopuş ve sonsuz boşanma, sınırsız-sonsuz bir aşka ulaşmak demektir.

Hakikat arayışımıza sürekli olarak yön veren Rêber APO, 1997'de ilan ettiği Kopuş Teorisi'ni yeni paradigmayla daha da derinleştirmiş ve bunu sonsuz boşanma biçiminde yeniden formüle etmiştir. Dolayısıyla temelini Kopuş Teorisi'nden alan sonsuz boşanma, bir bütünen devletçi-iktidarcı sistemden, ataerkil-hiyerarşik yapılanmalardan kopuşu sağlama anlayış ve yaklaşımına dayanmaktadır. Demokratik sosyalizm ve demokratik modernite ilkesi temelinde yeniden örgütlenirken, bir bütünen Özgürlük Hareketinin de ilkesel olarak tüm hiyerarşik, iktidarcı, devletçi anlayış ve yapılanmalardan kopmasını ve bunlardan arınmasını esas almaktadır. Nitekim Rêber APO Kadın Özgürlük Hareketi'ni geliştirirken, başından itibaren kadının devletin mikro tipi olan aileden, sistemden ve tüm bunların yaratıcı olan erkekten fiziksel, ruhsal, düşünsel, duygusal kopuşunun gerekliliğini ortaya koymuş, kadının özgürleşme kriterlerini bu anlayışa oturtmuştur. Kadın Özgürlük Hareketi de özgün örgütlülüğünü bu anlayış ve felsefeye oturtarak yürütmüş, mücadelemiz bununla bağlantılı olarak gelişim sergilemiş ve büyümüştür. Bu felsefe temelinde ortak iradeleşmeye dayalı olarak örgütlenme ve cins birliği geliştirilmiştir. Erkeğin her tür zorbalığı, baskısı ve despotizmine maruz kalan cins olarak mücadele yürütürken, kadınlar olarak aynı kültürün, aynı dilin, duygunun, hafızanın taşıyıcısı olduğumuz kadar, aynı tecavüz kültürüne ve aynı sömürü çarkına maruz kaldığımız için de kendimizi ulus ve sınıf olarak da nitelendirerek, aynı ortak bilinç ve örgütlenmeyle de erkek sistemiyle mücadele yürütmenin

çabasını vermektedir. Kuşkusuz, egemen erkek sisteminin yaratımı olan tüm kuram, kurum, kuruluş ve her tür yapılanmadan kopuş, onunla her türden boşanma gerçekleşmeden, doğru ve sağlam temellere dayalı bir özgürlük mücadelesi yürütmek mümkün değildir. Egemen erkek yaratımı olan cinsiyetçi toplumdan ve onun zihniyetinden boşanmadan, erkek sisteminden ideolojik ve felsefik olarak kopmadan sonsuz bir boşanmanın gerçekleşmeyeceği, özgür bir kadın kişiliği ve kimliğine ulaşamayacağı da çok net bir gerçekliktir. Erkek dünyası ve yaratımlarından boşanmak, kadının kölelikten, geleneksellikten boşanması anlamına gelmektedir. Geleneksellikten boşanmak, karılık kültüründen boşanmak ve özgürleşmeye adım atmak demektir.

Bu çok keskin bir mücadele ve kavgayı, savaşımı yürütmek anlamına gelmektedir. Bir yandan özgürlük istemi ve arayışı, diğer taraftan geleneksel kodlamalarla egemen erkek sistemine eklemlenme bir özgürlük yürüyüşü ve duruşunu, özgürlük kazanımlarını açığa çıkartamayacağı gibi özgürlük arayışını muğlaklaştırır, zayıflatır ve yine kadının kendisini erkeğin insafına bırakmasını getirir. Böylesi duruş ve eğilimler, özgürlük ilke ve amaçlarına ters düşmektir, özgürlük iddia ve amacından uzaklaşmak demektir. Bu nedenle sonsuz boşanmayı gerçekleştirebilmek için egemen erkeğin çözülmesi mahkûm edilmesi ve buna karşı güçlü, örgütlü mücadele kadar, geleneksel kadının da çözülmesi mahkûm edilmesi, kölelik kodlamalarının bilince çıkarılıp buna karşı en keskin ve radikal mücadeleyi yürütmek de gerekmektedir. Erkek egemen sistemden sonsuz boşanmanın stratejisine bunları oturtmak büyük önem taşımaktadır. Kadın beşbin yıldır erkeğin zihniyetine, aklına, karakterine, duygusuna göre şekillenmiştir. Erkeğin xwemalî olarak şekil almıştır. Erkeğin xwemalî olan bu şekillendirmeden

kadının kopması kendi doğasına dönüş için zorunludur ve kadın kendi doğasına döndükçe kimlik ve kişilik kazanacaktır. Bu nedenle kadının erkekten sonsuz boşanmayı gerçekleştirerek xwebûn olması, her alan ve her zeminde mücadelesini buna oturtması, kadının mücadele ve devriminin stratejisinin temelini oluşturmaktadır. Kopuş ve sonsuz boşanmaya dayanmayan bir mücadele anlayışı radikalliği barındıramayacak, bugüne kadar denenmiş tüm kadın özgürlük mücadele ve arayışları gibi liberal ve etkisiz kalacaktır. Bu nedenle demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma ekseninde kendisini daha da geliştirip örgütleyen Kadın Özgürlük Hareketi, sonsuz boşanma stratejisiyle mücadeleyi daha da radikalleştirmektedir. Devletçi ve iktidarcı uygarlıktan her yönüyle boşanma, köleliği bir seçenek olarak sunduğu hiçbir konuda onunla ortaklaşmama ve buluşmama, kadın dünyası ve yaşamının ifadesi olan ahlaki ve politik değerlere dayalı demokratik moderniteyi oluştururken devletçi-iktidarcı uygarlık sistemi ve yaratımlarından radikal bir kopuşla sonsuz boşanmayı gerçekleştirme temelinde mücadele stratejisi belirleme önem taşımaktadır. Bu, kadının hakikat, aşk ve özgürlük arasındaki bağı doğru kurmasının da temelini oluşturacaktır.

Sınırsız bir aşka ulaşmanın ve bir kadın devrimini gerçekleştirmenin mücadelesini verip demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma ve Kadın Kurtuluş İdeolojisi temelinde mücadelemizin yolunu çizirken, bu yolda doğru yürümek ve yolu tamamlamak için belirlediğimiz temel stratejimiz bu nedenle erkekten kopuş temelindeki sonsuz boşanmadır. Kopuş, her şeyden önce başta kadın olmak üzere tüm insanlığın kendine yabancılaşma sürecinden uzaklaşmasıdır. Kadın-erkek ilişkilerinde özel mülkiyete dayalı ve her iki cinsin özünden uzaklaşmasını yaratan koşullarının ve yaşam anlayışının

sorgulanmasıdır. Çünkü erkek egemen iktidar anlayışı, öncelikle kadını mülkleştirme anlayışını getirdiği gibi, bu mülkleştirme, diğer bir deyişle köleleştirme zamanla kendi cinsine ve doğaya karşı da bir otorite anlayışını ve hiyerarşik zihniyeti yaratmıştır. Sonsuz boşanma, her şeyden önce cinsler arasındaki özel mülkiyet mantığının ve bununla birlikte her türden hiyerarşik zihniyetin sorgulanması anlamına gelmektedir. Gerçek anlamda bir kopuş ve buna dayalı gelişen sonsuz boşanma (duyguda, düşüncede, ruhta ve fizikte), doğru ve sağlam bir insani ilişkilenmeyi de getirecektir. Öz iradesini ve öz gücünü açığa çıkarmak kadar, bağımlı ve bağımlılaştırıcı ilişkilenmeleri de ortadan kaldıracaktır. Sonsuz boşanma, egemen erkek sisteminin beşbin yıldır uyguladığı tecavüz kültüründen boşanmaktır. Kadın ve kadınla birlikte tüm insanlık beşbin yıldır düşüncede, duyguda, ruhta ve fiziki olarak bir tecavüz kültürüne maruz kalmakta, bunun uygulamalarıyla tahakküm altına alınmaktadırlar. Bu tecavüz kültürüne karşılık toplumda bu kültürden kopuşun gerçekleşmesi de, kadının sonsuz boşanma kültürünü geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. Bu, ortak bir paydada buluşulan eşitlik ve özgürlüğe dayalı yaşam anlayışını da geliştirecektir.

Rêber APO bu konuda; *"Ben sonsuz aşk değil, sonsuz boşanma diyorum. Sonsuzluk derken aslında beşbin yıllık eril iktidarla bu sonsuzluğu sınırlandırabilirim. Buna karşı kadının bu iktidardan sonsuz boşanmasını öneriyorum. Kendi siyasetlerini oluşturmak, bunun için ekonomilerini oluşturmalı. Kadın kendi ekonomisini oluşturmalı, siyaset akademileri demiştim. Kadının kendi özgürlüğünü kurmak için siyasal bilinç ve siyasal eylemlilik gerekiyor. Bunu yaratmaları gerekiyor. Kadın özgürlüğü ya da kadın erkek ilişkisi öyle romantik aşk ya da sonsuz aşk ya da cinsel özgürlükle elde edilemez. Sonsuz aşk diyeceksek, romantik,*

günümüzde yaşanan aşk ilişkilerinden söz etmiyorum. Zaten bu aşk dedikleri şey, İngiltere’de 17. 18. Yüzyılda yaratılan klasik romanlarda anlatılan bir kavram, romantik aşktan söz etmiyorum. Sonsuz aşkla yaşayacaklarsa özgürlüğü bilince çıkarmaları gerekiyor. Yoksa cinsel tutkudan da söz etmiyorum. Cinsellik olaksa bile bu sonsuz aşk temelinde yaşanması gerekiyor. Kadının önce eril iktidardan sonsuz boşanmasını söylüyorum, sonsuz özgürlük diyorum.

Bu işler birbiriyle bu kadar bağlantılı. Hepiniz kölelik tarzında, yanlış kadın, yanlış erkek olarak büyütülmüşsünüz. Evlenmiş olabilirsiniz kara sevdalı olabilirsiniz, bunların hepsini bırakın. Yani boşanın, önce duygularda boşanın, geleneklerde boşanın, düşüncede boşanın, alışkanlıklarda boşanın" perspektifleriyle yolumuzu aydınlatmaktadır.

Bu nedenle sonsuz boşanma esas itibariyle yaşam dışılığı temsil eden insanı, yani kadın ve erkeği öz benliğinden uzaklaştıran tüm iktidarcı ve devletçi yaşam anlayışlarından boşanmadır. Egemen erkek zihniyetinin yarattığı kulluk anlayışından, biat kültüründen, ben-merkeziyetçi mutlak otorite zihniyetinden arınmak anlamına gelmektedir. Bir tecavüz kültürü olan egemen erkek kültürü, her yönüyle bir zor ve despotizm kültürüdür. Başta özgür düşünce ve özgür iradenin gaspı, bunlar üzerinden geliştirilen hâkimiyet üzerinden kendisini oluşturarak yayılımını sağlamıştır. Bu egemen ve zorba kültürün yarattığı yaşam, eşitliği barındırmayan, şiddeti, işgal ve istilayı barındıran bir zihniyetle yoğrulmuştur. Bunu öncelikli olarak da kadın üzerinden gerçekleştirmiştir. Kadının köleleştirilmesi, teslim alınması, düşüncesine, iradesine, duygusuna, ruhuna, fiziğine hükmedilmesi ve erkeğin beğeni ve ölçülerine göre form kazandırılmasıyla kendisini oluşturmuş ve bunun üzerinden kurumlaştırmıştır. Kadın her açıdan ötekileştirilen bir varlık konumuna getirilmiş, erkeğin bir gölgesi,

uzantısı, malı, mülkü haline getirilmiş, en son olarak da kapitalist modernite çağında tam bir meta haline dönüştürülmüştür. Metalaştırılan bir varlık her türlü kullanıma açık bir varlıktır, bir nesnedir, her yerine ayrı bir fiyat biçilen bir eşyadır.

Bu egemen erkek kültürü erkek egemen aklın ürünü olduğu gibi, erkek aklını yüceleştiren kadın aklını ise küçümseyen, cüceleştiren bir kültürdür. Bu kültürde akıl ve düşünce erkeğe ait olduğu gibi, akıllı kadın da erkek gibi düşünen, düşüncesinde, konuşmasında, duruşunda, eyleminde erkeğin beğenilerine göre olan, erkeğin kuklası olan, Havva olmayı kabullenen kadındır. Erkeğin çürük bir kaburga kemiğinden oluşturulan Havvalaşmayı kabullenmek ise köleliği, tecavüzü, hiçliği, çirkinliği, cüceleşmeyi kabullenmek demektir. Havvalaşmadan çıkmak, egemen sisteme başkaldırmak, ona karşı savaşmak ve kendini yeniden oluşturmakla mümkündür. Egemen erkek kültürüne karşı kadın aklıyla yeniden yaşamın yaratıcısı olmak, kadın yüceleşmesini de beraberinde getirecektir.

Nitekim başkaldıran kadın olan Lilith'in lanetlenip teslim olan kadın olan Havva'nın kutsanmasıyla oluşan mevcut kadın gerçekliğinde kadının yaşamın her alanındaki hareket sahası kısıtlanmakta, erkeğin tahakkümcü zihniyeti baskı ve eşitsizliği dayatmaktadır. Boşanma esas itibarıyla, bu yaşam dışılıktan boşanmadır. Kadının gerek öz gücüne gerekse düşünce ve iradesine dayalı kimliğiyle kendini yeniden var edebilmesi, kendini tanıması ve tanımlaması açısından gerçekleştirilen bir boşanmadır. Kendisini köle, mal, mülk, meta haline getirmeye çalışan erkeğe, onun sistemine bir Medusa gücüyle karşı durması da gerekmektedir. Kendisine kötü gözle bakan, özgürlüğünü sınırlandırmak için gözlerine bakma cesaretini sergileyen erkeği taşa çeviren Medusa gibi, kadının da özgürlüğünü engelleyen ve kendisini kölece yaşam anlayışlarına çekmeye çalışan her tür

egemen düşünce, duygu ve eğilimi taş a çevirmesi, yani iş lemez, hareket edemez duruma getirebilmesi gerekir. Bunu yaparken erkeğ i de özgür insan ilke ve ölçülerine çekmesini bilmesi gerekir. Erkeğ in de kendisinde özgürlük ölçülerini geliştirmesi, egemenlikten ve köle kadınla yaşamdan sonsuz boşanmayı istemesi gerekir. Erkeğ in, insanın öz değ erlerine yeniden dönüş yapması kadar, mutlak otoritenin hizmetindeki kulluk mantığından çıkabilmesi açısından da sonsuz boşanmayı kavraması önemlidir. Bu, kadın kadar erkeğ in de kendini sorgulaması ve eş it bir yaşam paylaşımı için gerekmektedir. Kadın-erkek ilişkileri her şeyden önce, bir insan-insan ilişkisidir. Hiyerarşik ve devletçi sistemin ortaya çıkış ından bu yana insan-insan ilişkilerindeki bu doğ al denge bozulmuş , egemenlik ilişkileri hâkim kılınmış tır. Sonsuz boşanma esas itibariyle de bu egemenlik ilişki ve sisteminden boşanmadır.

Bu, aynı zamanda binlerce yıldır kendi ölçülerine, sınırlarına, çıkarlarına uymayan kadına hep "boş ol" diyen erkeğ e, bu kez kadın cephesinden "boş ol" demektir. Kadının erkeğ e "boş ol" demesi, bireysel bir kadın-erkek ilişkilerinden boşanma değ il, erkeğ in yaratımı olan tüm sistemsel oluşumlardan, kurumlaşmalarından, onun tüm düşünce yapılarından, duygu yaratımlarından, ruhsal yapılanmasından, fiziki şekillendirmesinden boşanmadır. Sonsuz boşanma kadının özgürleşmesi, özgürlüğ e adım atması, kendisinin olması, "*Ben, benim*" diyebilmesidir. Kadın devrimini gerçekleştirmenin en temel koşulu da budur. Bu anlamıyla kadın erkekten sonsuz boşanmayı sağlamadan, kendisini kendisine ait kılmadan, xwebûn olmayı başarmadan devrimi gerçekleştirmesi ve özgürlüğ e ulaşabilmesi mümkün değ ildir. Özgürlüğ ün ve devrimin, özgür yaşamın en temel koşulu erkekten sonsuz

boşanmayı gerçekleştirir. Aşka erişmek, aşkta erimek, aşkta erirken hakikate ulaşmak da ancak o zaman gerçekleşebilir.

4- Prometheuslaşmayı Göze Alan Erkeği Ortaya Çıkarmak

"Kadını biyolojik açıdan farklı bir cins olarak algılamak, toplumsal gerçeklik konusunda körlüğe yol açan temel etkenlerin başında gelmektedir. Cinsiyet farklılığı kendi başına hiçbir toplumsal sorunun nedeni olamaz. Evrende her zerredeki iklim nasıl hiçbir varlıkta sorun olarak ele alınmazsa, insan varlığındaki iklim de sorun olarak işlenemez. "Varlık neden iklimlidir?" sorusuna verilecek cevap ancak felsefi olabilir. Ontolojik çözümleme, bu soruya (sorun değil) yanıt arayabilir. Benim cevabım şudur: Varlığın iklim dışında başka türlü varoluşu sağlanamaz. İklim varoluşu mümkün kılma tarzıdır. Kadın ve erkek mevcut haliyle olmayıp eşeysiz (eşi olmayan) olsalar bile, bu iklimden kurtulamazlar. Çift cinslilik denilen şey de budur. Şaşırmamak gerekir. Fakat iklimler hep farklı oluşmaya eğilimlidir. Evrensel zekâyâ (Geist) kanıt aranacak temel de bu iklim eğiliminde aranabilir. İklimin her iki tarafı da ne iyi ne kötüdür, sadece farklıdır, farklı olmak zorundadır. İklimler aynılaşırsa varoluş gerçekleşemez. Örneğin iki kadın veya iki erkekle toplumsal varlığın üreme sorunu çözülmez. Dolayısıyla "Niçin kadın veya erkek?" sorusunun değeri yoktur veya bu soruya ille cevap aranacaksa, evren böyle oluşmak durumundadır (zorunda, eğiliminde, aklında, arzusundadır) da ondan diye felsefi bir cevap verilebilir.

Bu nedenle kadını sosyal ilişki yoğunluğu olarak incelemek sadece anlamlı değildir, aynı zamanda toplumsal kördüğümünü çözümlemek ve aşmak açısından da büyük önem taşır. Erkek egemen bakış bağımsızlık kazandığı için, kadına ilişkin körlüğü kırmak bir nevi atomu parçalamaya benzer. Bu körlüğü kırmak

büyük entelektüel çaba harcamayı ve egemen erkekliği yıkmayı gerektirir. Kadın cephesinde ise, neredeyse varoluş tarzı haline getirilen ve aslında toplumsal olarak inşa edilmiş kadını da çözmek ve o denli yıkmak gerekir. Tüm özgürlük ve eşitlik mücadelelerinin, demokratik, ahlaki, politik ve sınıfsal mücadelelerin başarı veya başarısızlıklarında yaşanan, ütopya, program ve ilkelerin hayata geçirilemeyişiyle oluşan hayal kırıklıkları, kadın ile erkek arasındaki kırılmayan egemen (iktidarlı) ilişki biçiminin izlerini taşır. Tüm eşitsizlikleri, kölelikleri, despotlukları, faşizmi ve militarizmi besleyen ilişkiler, ana kaynağını bu ilişki biçiminden alır. Eşitlik, özgürlük, demokrasi, sosyalizm gibi adı çokça geçen sözcüklere hayal kırıklığı yaratmayacak geçerlilikler yüklemek istiyorsak, kadın etrafında örülen ve toplum-doğa ilişkisi kadar eski olan ilişkiler ağını çözmek ve parçalamak zorundayız. Bunun dışında gerçek özgürlüğe, eşitliğe (farklılıklara uygun), demokrasiye ve ikiyüzlü olmayan bir ahlâka gidecek başka bir yol yoktur."

Rêber APO varlığın neden ikilimli olduğunu ve ikilim olmadan varlığın kendisini sürdüremeyeceğini yukarıda alıntıladığımız değerlendirmelerinde çok çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Doğadaki varlıkların ikilimli hallerinin varlığın oluşum, gelişim ve sürdürülebilirliğinde büyük önem taşıdığı bilinmektedir. Yine doğadaki hiçbir canlının bu ikilimi bir egemenlik ve iktidar olgusuna dönüştürmediği, iklimin insan varlığındaki gibi saptırılmadığı da bilinmektedir. Fakat yaşamın, çeşitliliğin, farklılığın, çoğalmanın temel etkeni olan iklim, uygarlık tarihi boyunca insan olgusunda büyük saptırmalara uğramıştır. Kadınlar ve erkekler olarak ikilemli halimizin neden bir köle-efendi, ezen-ezilen, yaşam-ölüm, itaat eden-itaat ettiren vs. sayacağımız onlarca farklı ikileme dönüştürüldüğünü, insanca ortak ve özgür yaşamın neden bu kadar zorlaştırıldığını anlamak da bu nedenle

zorlayıcı olmaktadır. İkilinin ikileme dönüşerek erkeğin kadın üzerindeki tahakkümü, zorbalığı, iktidarcılığı ve sömürüsüne dönüşümü, yaşamın da yaşanılır olmaktan çıkmasını getirmektedir. Bu nedenle de egemen olanı dönüştürmek, ikilemi yeniden iklimli bir yapıya kavuşturmak özgür bir yaşama ulaşmanın temel esaslarından biri olmaktadır.

Kadın Özgürlük Hareketi olarak bir kadın devriminin öncülüğünü yapmayı esas alırken, böylesi zor ama bir o kadar da önemli bir konuyu kendi mücadele stratejimizin esasları içerisine almadan, kalıcı ve güçlü bir kadın özgürlük mücadelesi ve devrimini gerçekleştiremeyeceğimiz de bir gerçektir. Nitekim hem genel olarak Özgürlük Hareketi açısından hem de Kadın Özgürlük Hareketi için özgür insanı açığa çıkarma ve bu temelde devrimi geliştirme büyük önem taşımaktadır. Rêber APO yukarıdaki paragrafta alıntıladığımız gibi devrimlerin ve mücadelelerin başarı veya başarısızlıklarının temel kıstasını; *"Tüm özgürlük ve eşitlik mücadelelerinin, demokratik, ahlaki, politik ve sınıfsal mücadelelerin başarı veya başarısızlıklarında yaşanan, ütopya, program ve ilkelerin hayata geçirilemeyişiyle oluşan hayal kırıklıkları, kadın ile erkek arasındaki kırılmayan egemen (iktidarlı) ilişki biçiminin izlerini taşır"* tespitiyle ortaya koyarken, esas olarak özgür kadın ve erkeğe, dolayısıyla özgür topluma ulaşmamızda en fazla dikkat etmemiz ve karşısında radikal bir mücadele geliştirmemiz gereken en temel hususu da belirlemektedir.

Bu nedenle Kadın Özgürlük Hareketi'nin mücadeledeki temel stratejik esaslardan biri de erkeği dönüştürme projesidir. Erkeği Dönüştürme Projesi'ni Rêber APO ilk kez 1996'da Mahir Sayın'la yaptığı röportajda dile getirdiği Erkeği Öldürme Teorisi'yle ortaya koymuştur. Ardından bu çözümlemeyi derinleştirerek Erkeği Dönüştürme Projesini geliştirmiştir. Erkeği öldürmenin esas

olarak erkekliği, egemenliği, iktidarcılığı öldürmek olduğunu, bunun başarılması halinde özgür erkek olunabileceği perspektiflerini sunmuştur. Bu anlamda varlığın ikili halinin bozunumuna neden olan ve varlığı birbirine zıt, karşıt bir ikileme dönüştüren erkek egemenliğinin öldürölüşü, yani erkeğin iktidarcılıktan vazgeçerek dönüşümü gerçekleşmeden, özgür insan ve toplum gerçekleşmeyecektir. Kadının özgürleşmesi, iradeleşmesiyle paralel olarak gelişmesi gereken en temel husus bu anlamda erkeğin de özgürleşmesidir.

Özgürlük sorununu bir tek kadının özgürleşme sorunu olarak görmek ve ele almak erkeğin içine girdiği en temel yanılgı ve hatalardan biri olmaktadır. Bu nedenle de erkeğin kendisini değişim dönüşüme yatırması, bunun için mücadele yürütmesi ve kadının özgürleşme çabalarına orantılı olarak kendisinde bu anlayışı geliştirmesi erkek cephesinden çok fazla gelişmemektedir. Hâlbuki özgürleşme sorununa doğru yaklaşım, özgürleşme sorununda kendini görme gelişmedikçe, yaşanılacak gelişmeler tek yönlü kalacak ve bu da tek başına yeterli olmayacaktır. Öncelikli olarak erkeğin, özgürlük sorununu kendi sorunu olarak da görmesini sağlamak önem taşımaktadır. Varlık ikilemli haliyle anlamlı ve yaşanılırsa, erkeğin de bu ikilemden birinin köle, ezilen, ikinci cins olarak görölmesinin doğal bir varlık oluşumuna denk gelmediğini, kölenin olduğu yerde özgür insanın olamayacağını, kadın kadar kendisinin de iktidarcılığın kölesi olduğunu kabullenmesi ve buna karşı mücadele içerisinde olması gerekir. Rêber APO erkeği öldürmek konusundaki perspektifini kendisinden yola çıkarak çok net bir şekilde şöyle ortaya koymaktadır; *"Erkeklik egemen cins, egemen sınıf, egemen devlet oluşturmıştır. Ben erkeği bu konuda çözdüm. Kendi şahsımda çözdüm. Çözmekle de kalmayıp, daha önce de söylemişim, bu*

erkeği öldürdüm. Erkeği çözmek, erkeği öldürmek ki bu egemen erkektir".

Özellikle genel olarak demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma çerçevesinde mücadele yürüten erkeğin, paradigmanın en temel ayaklarından olan kadın özgürlüğünü esas alarak toplumsal özgürlük soruna eğilmesi önem taşımaktadır. Kavranması gereken en temel hususların başında ise paradigmanın iki ayağını kabullenip bunun gereklerini yerine getirmek için çaba harcarken, üçüncü ayağını tali gören veya teoride kabullenir görünüp uygulamada ters düşen yaklaşımların esas olarak paradigmaya tam olarak girememek olduğu hususudur. Kadın özgürlüğüne, dolayısıyla erkek özgürlüğüne ve bununla bağlantılı olarak bir bütünen toplumsal özgürlüğe direnen erkeğin bu yaklaşımlarını kırmak, diğer bir deyimle erkekliği öldürmek ve bu şekilde değişim dönüşeme çekmek de kadının temel görevlerinden olmaktadır. Beşbin yıllık egemenlikli zihniyeti aşmak, efendi-köle ikileminin her ikisinin de iktidarcılığın farklı yüzleri olduğunu bilince çıkarmak, geleneksel erkekliği aşmak erkekler açısından son derece zor olmaktadır.

Hâlbuki sosyalist olmanın, demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigmanın bir uygulayıcısı ve yaygınlaştırıcısı olmak hem kadın hem de erkek açısından geleneksel kadın ve erkekliği aşmakla mümkündür. Kadın kadar erkek açısından da uygarlığın binlerce yıldır özünden, öz bilincinden kopartarak oluşturduğu erkekliği ret, erkeğin de özgürleşmesinin teminatı olmaktadır. Rêber APO; *"Büyük saygı duyulacak kadın kadar, büyük saygı duyulacak erkeği yaratmak da gerekiyor. Sınırsız kişilikler yaratmalılar"* demektedir. Kadının öncelikli olarak bu nedenle kadın kadar erkeğin de egemen erkekliğin, diğer bir deyimle uygarlığın tecavüz kültürünün bir kurbanı olduğunu erkeğe öğretmesi, kavratması görevi bulunmaktadır.

Kadinsılaştırılan, karılaştırılan toplum, kadını ve erkeğiyle bir bütündür. Bunun bir tarafında her ne kadar şişirilmiş, kendi köleliğinin bilincinde olmadan geleneksel egemenlikçi kodlamalarla özgür olduğu sanısında olan bir erkek gerçekliği mevcutsa da, erkek de en az kadın kadar köle bir konumdadır. Hatta köle olduğunun bilincinde olan ve buna göre pozisyon, mücadele vs. belirleyen kadın bu anlamda erkekten daha fazla özgürdür veya özgürlüğe yakındır. Bu konuda Rêber APO; *"Kapitalist modernitenin baştan çıkarıcı cinsiyetçi kültürüne karşı nefis savaşını sürekli ve başarıyla vermek gerekir. Erkeği teslim almak için geliştirilen strateji ve taktikler en az kadın tutsaklığı kadar bitiricidir. Unutmamak gerekir ki, kapitalist modernitede erkek bir yandan sadece biyolojik olarak abartılmış bir erkeklığe dönüştürülmüş iken, öte yandan tüm toplumsal kültürüyle kadinsılaştırılmıştır. Aşırı cinsiyetçi biyolojik erkek bir yandan kaplanlaştırılırken, diğer yandan kadınsı (kölemsi kadın) kültürlü bir kediye dönüştürülür. Modernitenin dayattığı bu erkeklik yıkılmadan sosyalist olunamaz, sosyalist toplum mücadelesi verilemez"* belirlemeleriyle beşbin yıldır farklı farklı biçimler alan ve en son modernitenin de allayıp pullayarak erkeğe sunduğu erkekliğin neyi ifade ettiğini ortaya koymaktadır.

Kuşkusuz erkeğin özgürleşme yolunda adım atmasında öncelikli olarak uygarlığın zihniyetine, onun karakter yapısına, uygulamalarına bir bütünen başkaldırması, karşı durması ve buna karşı radikal bir mücadeleyi kendisinde başlatması gerekmektedir. Kadının özgürleşme mücadelesine saygı kadar, kendisini de bu özgürlüğün bir parçası olarak görüp bu özgürlük mücadelesine yatırması gerekmektedir. Rêber APO özgür erkeklığe ulaşmak için yine erkeğe yönelik şu perspektifleri sunmaktadır:

"Özgür erkeklik, erkek egemen toplumun köleleştirdiği erkek kişiliğini aşmakla mümkündür. Toplumsal gerçekliğimizde halen geçerli olan ariflik mertebelerini kazanmak gerekir. "Erkek doğulmaz, erkek olunur" kadar, uygarlık erkeği olarak doğulur ama özgür erkek de olunur. Prometheus erkek imgesi çağımızda ancak demokratik modernitenin bilimi, felsefesi ve sanatıyla somutlaştırılabilir. Mitoloji, din, felsefe, bilim ve sanatın yaşam için olduğu, başta gelen rollerinin de özgür eşleşmeyi gerçekleştirmek, inşa etmek olduğu önemle kavranmalı, ahlakileştirilmeli ve estetikleştirilmelidir. Mevcut çağdaş evlilikler hiyerarşik hanedanlık kültürünün (Bu yaklaşık yedi bin yıllık bir kültürdür) devamı olup, devletçi toplumun temel değerlerinin üretildiği alan olarak, tecavüzün norm, namus tarzında kadın ve erkek kişiliğine azami içerilmesiyle yüklüdür. Aşkın gerçekleşmeyişi, yaygın boşanmalar ve ailenin çözülüşü, kişiliklere yüklenen iktidar ve sömürü amaçlı tecavüz kültürünün sonucu olarak anlaşılmalıdır. Özgür ve sosyalist toplum ancak tecavüz kültürüne karşı an be an felsefe, bilim, etik ve estetikle yüklenen kişiliklerce gerçekleştirilebilir. Bu temelde gerçekleştirilecek özgür eş yaşamların birey ve toplum için sürekli güzellik, doğruluk ve iyilik üreteceği açıktır."

Bu nedenle kadınlar olarak egemen erkeğin iktidarcı, tahakkümcü karakterine karşı durarak erkeğe özgürlükçülüğü dayatmak ve erkeği bunun mücadelesine çekmek, kadın özgürlük mücadelesi açısından stratejik bir husustur. Erkeği dönüştürmede elbette ki erkeğe yine biçim ve ölçü kazandıracak olan kadın olacaktır. Bu nedenle kadının, erkek karşısında kabul-ret ölçüleri oldukça net olmak durumundadır. Özgür yaşamı bozan, sekteye uğratan, muğlaklaştıran, geleneksel kadın ve erkekliği meşrulaştıran her tür yaklaşım, anlayış ve eğilime karşı kadının net ve güçlü duruşu, özgürlük bilincini kendisinde geliştirip

yükselterek mücadeleye kanallere etmesi erkeği de hizaya getirecektir. İktidarcılığı, devletçiliği tümünden ret etmeyen, buna karşı mücadele etmeyen erkekliği ret ederek, özgür erkek ölçü ve ilkelerini dayatmak önem taşımaktadır. Erkeğin kendiliğinden bu ölçü ve ilkelere gelmesi zor olsa da, kadının özgürleşme yolunda attığı her bir adım erkeğin de kendisini sorgulamasını, sosyalist ve özgürleşmenin gereği olarak kendisini gözden geçirmesini getirmektedir. Bu nedenle özgürlük mücadelesinde hem kadın hem de erkeğin köleleştirici, özgürlük ilke ve ölçülerinden uzaklaştırıcı yaklaşım ve eğilimlere karşı duyarlı olması, özgürlük iddiasının gereği olarak buna karşı durması önem taşımaktadır. Özgürlük ahlakını bozan, özgürlük ilke ve ölçülerini demokratlık, kadın dostu adı altında liberal bir çizgiye çekerek uzlaştıran, çok geleneksel yöntemlerle kadın örgütlülüğünü parçalayan, kadına saygı adı altında özgürlük sorununa hiç eğilmeyen vb. her tür yaklaşımın ne erkeği dönüştüreceğinin ne de kadını özgürleştireceğinin bilinciyle mücadele yürütmek gerekmektedir.

Erkeğin de her şeyden önce şunu kavraması önem taşımaktadır ki, gerçek anlamda devrimciliğin ve devrimi gerçekleştirmenin özü, özgür erkek olunmasından geçmektedir. Sosyalist olmak, devrimci olmak bu anlamıyla erkek için de esasta egemen erkekliği öldürmek, özgür erkeklığe ulaşmaktır. Bunu gerçekleştirmeden ne gerçek anlamıyla bir devrimcilikten ne de sosyalist bir kişilikten söz edebilmek mümkündür. Bu aynı zamanda erkeğin de kendi ilke ve ölçülerini belirlemesi anlamına gelmekte ve geleneksel kadınlığı da ret ederek özgür kadınla doğru birlikteliği sağlamak anlamına da gelmektedir.

"Kadinsız yaşam olmaz, ama mevcut kadınla da yaşam olmaz dedik. Erkeği Öldürmek kitabımda bunları ele aldım. "Ya benimsin ya toprağın" diyorlar, "Sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etme" diyorlar. İşte bu kadar korkunç bir kültür var. Kadın

çalışmaları önemlidir. Daha önce kadın yaşam merkezleri demiştim. Kadın kolektifi diyebiliriz. Kadınların ekonomi, sosyal paylaşım çalışmaları olmalıdır. Erkeklere güvenmeyin. Erkeklerin kadından anladıkları 'al birini kaç'tır. Kadın olmak müthiş bir şey. Aile yok olsun demiyorum. Erkeği Öldürmek kitabımda iyi anlaşılır. Sonsuz boşanma lafımı yanlış anlamayın. Kadınla müthiş yaşanılabilir. Bunlar yanlış değildir. Hz. Ayşe'nin "Allah'ım, beni kadın değil bir taş olarak yaratsaydın" sözü çok önemlidir. Erkek dogmatliğini yıkın. Bütün erkekler sizin çocuklarınız" perspektifiyle Rêber APO erkeği dönüştürme, erkek zihniyetini değiştirme görevinin kadına ait olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Bu temelde demokratik modernitenin inşasını kadın öncülüğünde geliştirirken, toplumun gerçek anlamıyla özüne, yani ahlaki ve politik bir topluma dönüşmesinin en temel yapıtaşlarından biri erkeğin dönüştürülmesi ile özgürleşmesi hususudur. Erkek ve kadının özgür-ortak bir yaşam çerçevesinde, bunun ilkeleri temelinde bir araya gelmesi de ancak bu esaslar temelinde olabilir. Demokratik modernite paradigması temelinde giderek kadın iradeleşmesinin gelişmesi karşısında, erkek egemenliği çok ince yöntemlerle ve liberalize eden politikalarla özgürlüğe direnmekte, aynı zamanda kadının özgürleşmesine ve bu temelde kadın devriminin gelişmesine de ket vurmaya çalışmaktadır. Özgürlük sorununu saptırarak ve liberal politikalarla sığ bir çerçeveye çekmeye çalışırken, sahte özgürlük anlayışlarıyla da kendisini sorumluluklarından muaf tutmaya çalışmaktadır. Bu şekilde de özgürlüğü salt bir kadın sorunu gibi ele alarak, kadının dönüştürme mücadelesi karşısında kendisini kof gurura dayalı bir muhafazakârlıkla gönüllü bir şekilde iktidarsal zihniyete teslim etmekte, geleneksel erkeklığe sığınarak kendisini dışında tutmaya çalışmaktadır. Bu şekilde de özgürlükçü değişime girmekte direnmektedir.

Özgür erkeklik zılamlığı (egemen erkekliği) öldürmek, camêr-camêrd (yiğit) olmayı başarabilmektir. Yiğitlik, özgür bir zihniyete, duruşa, kişiliğe ve eylemselliğe sahip olmaktır. *“Egemen erkek (zılam)toplumsal birikimi elinde toplama, eline geçirme faaliyetiyle birlikte toplumu zayıflatma, parçalama, mülkiyeti geliştirme zihniyeti ve kültürünü temsil ederken, camêr erkek ise eli açık, cömert ve toplumsaldır. Bu özellikler çok önemlidir. Camêr kavramını biraz daha incelediğimizde ca; anne anlamında, mêr-mert; yiğitlikle özdeşir. Yani burada anneden gelen bir yiğitliğe vurgu vardır. Yiğitliğin ana kadının özelliği olduğu, anaya bağlılıkla ilişkili olduğunu camêr kelimesi açık bir şekilde dile getirmektedir. Bu açıdan Camêr-Camêrd erkeğin temel özelliği anaya, toplumuna, yurduna bağlılıkla ilgilidir. Kadına değer verme, saygı duyma ve yaşam yaratan gücüne bağlılıkla ilgilidir. Camêr kelimesinden bir kez daha anlıyoruz ki; kabul edilebilir erkeklik ancak neolitik-ana kadın toplum özelliklerini taşıyan erkekliktir. Yiğitlik, mertlik ve cömertlik anaya, kadına saygının ölçütüdür.”* Burada alıntıladığımız Şehit Helin Murad arkadaşaya ait bu değerlendirmeler, Kürtçede ve Kürdistan toplumunda erkeği tanımlamada dile gelen camêr ve zılam kavramlarını öz anlamını güçlü bir şekilde ortaya koymakta ve özgür erkekliğin temel ölçütünü ana-kadın toplumuna olan bağlılık ve saygı olarak ele almaktadır. Kadının özgür bir yaşamı paylaşacağı erkek de bu anlamda camêr olan erkektir.

Kadın özgürlüğü temelinde bir kadın devrimini gerçekleştirirken, mevcut geleneksel kadınlığımıza savaş açarak ve bununla en radikal bir şekilde mücadele ederek bunu gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Mevcut kadınlığı kabul etmediğimiz gibi, mevcut erkekliği de hiçbir koşulda kabul etmeyeceğimiz açıktır. Erkeği dönüştürmeyi esas alırken ne erkeğin iktidar ortaklığına, ne onun binlerce yıllık itaat kültürüne tabi olamayacağımız en temel ilkesel

yaklaşımımız olmaktadır. Kadın devrimiyle insanlığı yeniden kendi hakikatiyle buluşturma hedefimiz, aynı zamanda toplumun eşit, özgür, ortak bir paydada yeniden buluşması anlamını taşımaktadır. Bu temelde de örgütlü, bilinçli ve iradeli bir kadın mücadelesiyle egemen erkekliği yıkmak, özgür erkekliği geliştirmek için mücadele etmek kadın özgürlük mücadelesinin stratejisi gereğidir. Toplumsal özgürlüğün kadın özgürlüğünden geçtiği gerçeğinden hareketle bir taraftan kadını özgürleştirme, kadının örgütlü sistemini geliştirme, diğer bir yandan da erkeği dönüştürme ile özgür yaşam inşa edilmiş olunacak, demokratik modernite de alternatif-kalıcı bir sistem olarak varlık bulacaktır.

5- Özgür Bir Yaşam İçin Yeniden Kadının Toplumsal Sözleşmesine İhtiyaç Vardır

Devletçi-iktidarcı uygarlığın ortaya çıkışıyla birlikte ters yüz edilen özgür toplumsallığın yeniden demokratik uygarlık kriterlerine ulaşabilmesi ve kendi dinamikleri üzerinden kurumlaşmasını sağlayabilmesi için, toplumun kadın öncülüğünde yeniden bir özgür toplumsallığı geliştirmesinin gerekliliği her geçen gün daha fazla kendini hissettirmektedir.

İnsanlık ilk toplumsal sözleşmelerini bu topraklarda gerçekleştirmiştir. Belirli ahlaki ve politik ilkeler temelinde gelişen toplumsallığın kendisi insan-insan arasındaki ilişkilerin sözleşmesidir. Toplumsallığın kendisi bu anlamıyla insanlığın ilk sözleşmesi olarak da ele alınabilir. Herkesin gönüllü bir şekilde ortaklaştığı bu ilk sözleşme, kadın öncülüğünde yine bu topraklarda gelişmiştir. Bu ilk toplumsallık özünü kadın hakikatiyle yoğurmuş ve bu temelde de ahlaki ve politik bir toplum olarak örgütlenmiştir. Kadının getirdiği ahlaki ilkeler toplumun birlikte yaşam yasalarını oluşturmuş, ortak akıl sonucunda oluşturulan plan ve projelerle de kendisini yürütmüş

ve politik bir toplum olma niteliği kazanmıştır. Herkesin sorumluluk ve inisiyatif sahibi olduğu, dayanışmacı, kolektif, tamamlayıcı ve eşitlikçi yaşam ahlakı toplumun felsefesini oluşturmuş ve böylelikle de özgür bir toplum ortaya çıkmıştır. Toplumsallığın başlangıcında kadın rengi, akıllı, duygusu ve ruhuyla, aynı zamanda bununla bağlantılı olarak doğayla iç içe ve uyum içinde oluşan maddi ve manevi kültür, insanlığın ortak kültür dünyasını da oluşturmuş, düşünceler, kültürler, duygular ortaklaştıkça yaşam daha fazla anlam bulmuştur. Toplumun doğası gereği gelişen ilişkiler bütünselliği, özgür insan ilişkilerini açığa çıkardığı gibi özgür ve demokratik toplumsal örgütlenmeleri, kurumlaşmalarını ve sistemini de geliştirmiştir.

Erkek egemenlikli ilişkiler sistemine dayalı hiyerarşik ve iktidarcı yapılanmanın açığa çıkması, uygarlık ve devletin bununla bağlantılı olarak gelişmesi, toplumun özgür doğasına dayalı bu ilk kurumlaşma biçimini alt üst etmiş, ahlaki ve politik ilkeler temelindeki gönüllü ortaklığa dayalı toplumsal ağ, yerini zorunlu ağlara bırakmıştır. Bu, toplumda zora ve baskıya dayalı yeni bir sözleşme biçiminin açığa çıkmasını beraberinde getirmiştir. Özgürlükçü toplumsal ağ, devletçi toplumsal ağa doğru evrilmiştir. Kadının toplumla özgürlük, eşitlik ve demokrasi temelinde gerçekleştirdiği sözleşme, erkek egemenliğinin topluma dayattığı ve farz ettiği devletçi-iktidarcı sözleşmelere dönüştürülmüştür. Bu alt-üst oluş, uygarlığın başlangıcından günümüz kapitalist modernite çağına kadar farklı form ve yapılanmalara kendisini büründürerek süregelmiştir. Özgür birliktenlikler ve oluşumlara dayalı ilişkilenecekler, kadının erkeğe, toplumun devlet ve iktidara, toplumun bireye veya bireyin topluma, köyün kente, ezilenin ezene vs. zorunlu ve bağımlı kılındığı sözleşmelerle bir örgütlenme ağına dönüştürülmüştür. Bundan sonraki süreçlerde her ne kadar toplum kendi doğasını

korumak için çeşitli direnişler ve arayışlar içerisinde olmuşsa da, toplumun ilk örgütlenme ağına ve bunun özgürlükçü yaşam felsefesine ulaşmayı başaramamışlardır.

Rêber APO kadının bu kaybedişini, toplumun, sosyalizmin, eşitliğin ve özgürlüğün kaybedişi olarak ele almakta ve kadının kendi toplumsallığıyla geliştirdiği sözleşmeyi ve ardından gelişen devletçi uygarlık sürecindeki kaybedişleri şu şekilde ele almaktadır:

"Kadının özgürlük tezlerini toplumsal sözleşmeye vardırmaya kadar mücadele gerekiyor. Ben buna bilimsel, siyasal perspektif getirmeye çalışıyorum... Kadın mitolojide gömülmüştür; daha sonrasında da zaten siyasette yeri yoktur. Neolitik tarih Zagroslarda, Kürdistan dağlarında doğdu. Neolitiğin doğduğu bu topraklar aslında tarım, köy ve kadın devrimidir. Bu topraklar halen bu devrimden besleniyor. Kadının kaybetmesi sosyalizmdeki toplumun, eşitliğin, özgürlüğün kaybedilmesidir. Sömürünün ve eşitsizliğin gelişmesidir.

Daha sonra Yunan tanrıları ortaya çıkar. Buna Ortadoğu'daki peygamber kültü de eklenir. Kadın yok gibi bir durum gelişir. Günümüzde yeni bir toplumsal sözleşmeye dönüştürmek gerekir. Canlı bir sorundur. Zaman zaman nasıl yaşamalı sorusunu gündeme getiriyorum... Sınıfsal ve ulusal sorunların çözümünde kadın mücadelesi temel rol oynar. Kadın sorununa dar ekonomik bakmıyorum. Duyguyu ucuz ele almıyorum. Daha çok ahlaki ve felsefik yaklaşıyorum. Ne dini yargılarla, ne de günümüz -işte Televole kültürü diyorlar- kültürüyle yaklaşmıyorum. Böyle değil, felsefi ele alıyorum. İmkân olursa bunu ortaya çıkarmaya çalışırım. Geleneksel güncel ahlaki ciddiye almıyorum. Kabul etmiyorum. Kendime göre bir anlayışım var."

Devletçi ve iktidarcı ağı günümüz kapitalist modernitesinde kendisini her yönüyle dallanıp budaklandığı, kadını ve kadınla birlikte tüm toplumu gittikçe anlam dünyasından uzaklaştırdığı ve bağımlı ilişkiler sistemini derinleştirdiği 21. yüzyılda, Kadın Özgürlük Hareketi olarak tüm bu iktidarcı ilişkiler ağı ve örgütlenmesini aşarak kadının yeni bir toplumsal sözleşmesiyle toplumu özgür doğasına döndürmeyi hedefliyoruz. Devletçi uygarlığın gelişimiyle birlikte toplumun iktidar ilişkileri ile örgütlenmesini aşabilmek, başta kadınların kendi iç örgütlenmelerinden başlayarak tüm topluma yayacağı güncellenmiş bir kadın kültürüyle özgür, demokratik ve eşit ilişkiler sistemi, kadının yeniden ele alacağı bir toplumla sözleşme ile mümkündür. Özellikle bir kadın yüzyılı olmasını hedeflediğimiz 21. yüzyıl, egemen erkek sisteminin en kurumlaşmış ve en kurnaz hali olarak kapitalist modernite sistemiyle önümüze yığıncı toplumsal sorunlar koyarken, bu sorunları aşabilmenin yegâne yolunun yine kadın akli, eli, ruhu ve duygusuyla yapılandırılmış bir toplumsallık olduğu gerçekliğiyle de yüz yüzeyiz. Kapitalist modernite kendisini en özgürlükçü toplum olarak sunarken derinliğine bir kölelik sistemiyle tüm toplumu sarmalamakta, adeta tüm toplumu gönüllü köleler ordusuna çevirmektedir. Kapitalist modernist sistem, toplumu özgürlükten yoksun, özgürlük hayalleri ve ufukları dar yığınlar çevirerek kendini süreklileştirmekte, varlığını bu şekilde büyüterek korumaktadır. Egemenli sistemin özgürlüklerle, toplumsal ahlakla bu denli oynadığı ve toplumu kötürümleştirdiği bu çağda, devletçi-iktidarcı uygarlığın tüm köleleştirici sözleşmelerine karşın Rêber APO kadının toplumsal sözleşmesiyle cevap vermesi gerektiğini belirtmektedir. *"Kendileri kadının toplumsal sözleşmesini 21. yüzyıl kadın özgürlük manifestosu niteliğinde oluşturmaları. Nasıl ki J. J Rousseau'nun Toplumsal Sözleşmesi varsa, kadının da özgür toplumsal sözleşmesi ya da kadının*

toplumsal sözleşmesi şeklinde bir kitabını oluşturmaldırlar. Bu konu sadece Kürt ve Türk kadınları için değil, bütün dünya kadınları içindir. Kadın özgür toplum sözleşmesi geniş bir çalışmanın ürünü olmalıdır. Bu, evrensel ve uluslararası bir öze sahiptir. Kadın hareketi çevre hareketi ile birleşmelidir. Çocuk ve çevre sözleşmesi BM tarafından yayınlandı. Kadın hareketi bunlarla birleşmelidir. Özellikle neolitik toplumdan itibaren dokumayı, tarımı, bitkiyi ve köleşmeyi kadın geliştirmiştir. Sınıflı toplum uygarlığının gelişimiyle bunlar kadının elinden alınmıştır. Rahip devlet anlayışından kadınlar üzerinde tanrıların egemenliği adı altında kral rahiplerin ince tahakkümü kurulmuştur. Bir tanrı-kral, kadınlardan yüz tanesini hizmetine alıyor. Öldüğü zaman canlı canlı cennete götürüyorum diye bunları toprağa gömüyor. Kadınları böyle büyük tahakküm altına alıyor.

Özgür toplum sözleşmesini yapabilirler. Beş on yıl böyle yaşayabilirler. Bir şey olmaz. Bu süre içerisinde ideolojik politik çalışmalarını yürütürler. Toplum özgürlük sözleşmesini yakalayana kadar bu devam eder. "

Toplumsal özgürlük sözleşmesini yakalamasının temel nirengi noktası, iktidarcı ve devletçi yapılanmayı aşmadır. Kadının ve toplumun köleleştirilmesinin, ahlak ve politikanın kötürümleştirilmesinin, demokratik yapının deforme edilmesinin temelinde, iktidarcı zihniyet ve kurumlaşmış yapısı olarak devletçilik gelmektedir. Bu nedenle kadının geliştireceği toplumsal sözleşmenin temel hedefi bunu aşma, özgürlükçü zihniyete dayalı özgürlükçü kurumlaşmaları geliştirmek olacaktır. Devletçi uygarlık her şeyden önce cinsiyetçi ideolojiye dayalı bir yapılanmadır. Bu yapılanma, kadının köleleştirilmesi, ikinci cins olarak görülmesi ve bunun üzerinden her türden sömürülmesi ve metalaştırılmasına dayalı olarak gelişen bir sistemdir. Cinsiyetçilikten kaynağını alan milliyetçilik, dincilik ve bilimcilik

giderek daha fazla geliştirilmekte, böylelikle iktidarcılık ve devletçilik toplumun tüm hücrelerine sızdırılarak toplum teslim alınmakta ve gönüllü kölelikler derinleştirilmektedir. Toplumun tümü bu ideolojilerle devletçiliğin pençesine alınmakta, iktidar ağı yaygınlaşmaktadır. Özellikle ulus-devletle birlikte devlet ve toplum özdeşleştirilmekte, böylelikle özünden boşaltılmaya çalışılmaktadır. Bunun açığa çıkardığı sonuç ise tam bir toplum kırımıdır.

Ahlak ve politikanın özünden boşaltılması, politikanın devletin idareciliğiyle özdeş kılınması, ahlakın yerine hukukun ikame edilmesi, iktidar ve devletin topluma daha fazla kanalize edilmesini getirmiştir. Başlangıcından itibaren erkek egemen sistemini koruma amacıyla geliştirilen hukuk yapılanmaları, iktidarların ve hâkim üst sınıfların korunmasına dayalı oluşturulurken, kadın ve toplumsallık karşıtı bir içerikle donatılmışlardır. 'Adalet (hukuk) mülkün temelidir' anlayışına dayalı olarak gelişen hukuksal yapılanmalar, erkek egemen hukukun dayandığı zihniyet yapılanmasını da çok iyi bir şekilde izah etmektedir. Mülk üst tabakanın, iktidar kesiminindir. Egemen erkek sistemi içerisinde en fazla mülkleştirilen ise kadındır. Mülkleştirilen kadın, aynı zamanda mülkleştirilen toplumdur. Böylelikle tüm toplum iktidarın, devletin mülkü olmaktadır. Bu nedenle hukuksal antlaşmalar, sözleşmeler, anayasalar, toplumsal bildirgeler vs. hepsi de yaşanan bu çıkmazı aşmaktan uzaktır. Tüm eşitlik, adalet, özgürlük arayışları ve taleplerine rağmen bu yapılanmalar ne mevcut kadının özgürlük sorununa ne de toplumsal sorunlara çözüm gücü olamamaktadırlar. Yine kadının politik alandan uzaklaştırılması ve böylelikle de politik alanın toplum üstü bir yapılanmaya dönüştürülmesi, kadının ve toplumun kendi hakkında düşünmesinin, karar almasının, iradi bir duruş sergilemesinin,

iktidar ve devlet zeminini daraltmasının önünü almıştır. Bu da kadınla birlikte toplumu da yine mülkleştiren anlayışın daha fazla derinleşmesini getirmiştir. Toplumun yeniden ahlaki ve politik niteliğine kavuşması, hukuk yerine ahlaki yapının, idarecilik yerine öz yönetim anlamına gelen politikanın kadın öncülüğünde geliştirilmesiyle mümkündür.

Yine esas olarak bir kadın alanı olan ekonomik alandan kadının atılmasıyla birlikte ekonomi tam bir erkek tekeli alanına dönüştürülmüş, özellikle kapitalist modernitede tamamıyla bir sömürü ve işgale uğramıştır. Kapitalist modernitede bir kâr ve sermaye alanı olan ekonomi, kadın toplumsallığında bir beslenme, üretim, adil ve eşit dağıtım alanıdır. Ekonomi bu hakikatinden uzaklaştırıldıkça kâr ve sermayeyle birlikte iktidar da daha fazla biriktirilmiş, toplum işsizlikle, açlıkla, yoksullukla terbiye edilerek iktidara bağımlı kılınmıştır. Toplum ekonomik sorunlardan kaynaklı ilişkilerini, ekonomik çıkarlar doğrultusunda geliştirir hale getirilmiştir. Yine bununla birlikte kapitalist modernitenin üçlü sacayağından biri olan endüstriyalizmin doğayı tahrip etmesi, ekolojik felaketlere neden olması, tekeltiliği daha fazla geliştirmesi, bununla birlikte toplumu da zehirler konuma getirmesi yaşanmaktadır. Endüstriyalizmin sonucunda köy ve tarım alanları gittikçe daraltılmakta, dev kentleşmeler köyleri yutmakta, doğal tarım yok edilerek kâr ve sermayenin hizmetinde binlerce farklı sektör geliştirilmekte, toplum doğal üretim ve yaşam alanlarından kopartılarak tam bir doğa katliamı ve toplumsal kanserleşme ortaya çıkarılmaktadır. Ekonomi ve ekolojik alandaki tüm bu sorunların aşılmasının yegane yolu kadının yeniden ekonomik alana dâhil olması, kendi esas alanı olarak görmesi, bu bilincin yaygınlaştırılması ve ekolojik-ekonomik bir ekonomiyi örgütlemesinden geçmektedir.

Diğer taraftan cinsiyetçi ideolojiyle yoğrulmuş ve erkek egemenliğinin beşbin yıllık zihniyetinin temel kurumlaşmalarından olan aile, kadının köleleştirilmesinin ve dört duvar arasına hapsedilmesinin en temel alanıdır. Devletin toplum üzerinde kurduğu hâkimiyetin prototipi ailede başlamıştır. Kadının aile içerisinde erkeğe bağımlı ve zorunlu kılınmasıyla, toplumun devlete tabi kılınması arasında sıkı bir bağ vardır. Aile bu anlamıyla devletin prototipidir ve iktidar ile devlet ideolojisinin sürekliliğini sağlayan bir kurumlaşmadır. Mülkiyet ilişkilerinin kök hücresidir aile; mülkiyetçiliğin kültür ve gelenek haline getirilmesi aile olgusuyla başlamıştır. Bu yönüyle aile, en zavallı erkeğin bile imparatorluğudur ve aynı zamanda hem kadının hem de toplumun karılaştırılmasının temel zemini. Karılama, kadının erkek karşısındaki köleliğini ne denli ifadelendiriyorsa, erkeğin devlet ve iktidar karşısındaki köleliği de o denli bir karılamaı ifade etmektedir. Bu biçimiyle aileyle biçimlenen karılık kültürü tüm topluma yaygınlaştırılarak, iktidar ve devlet karşısında karılan bir toplumsal kültür oluşturulmuştur. Devletin toplum üzerindeki tekelliliği, ailede erkeğin kadın ve çocuklar üzerindeki tekelliliğiyle mikro biçimini gerçekleştirir. Bununla birlikte kadına uygulanan cinsiyetçi uygulamalarla bağlantılı olarak nüfus sorunu da, toplumun temel bir sorunu olarak yaşanmaktadır. Hanedanlık ideolojisinin bir ürünü olan ve daha sonra devletçi gelenekte de derinleşerek günümüz kapitalist modernitesine kadar sürdürülen çok nüfuslu olmayla güç, kâr ve sermaye sahibi olma yaklaşımının sonucunda kadın bir kuluçka makinesi gibi görülmektedir. Kadın, devletçi geleneğin nüfus politikalarının sonucunda erkeğin güç kazanmasının ve otoriterleşmesinin, maddi olanaklarının çoğalmasının aracına dönüştürülmektedir. Tekeller gün be gün büyürken düşünsel ve ruhsal dünyası parçalanan kadın, fiziki anlamda da bir kırıma uğramaktadır. Üstelik nüfus sorunu

çoğaldıkça doğa da zarar görmekte, ekolojik sorunlar çoğalmaktadır. İnsanın, doğanın aleyhine çoğalması yaşanmaktadır. Tüm bu sorunlara çözümün tek yolu ise yine kadının özgür iradesine dayalı bir nüfus oranının sağlanması ve bunun kontrolünün kadına bırakılmasından geçmektedir.

Tecrübe, deneyim, kültür ve bir nevi toplumsal hafızanın aktarımı olan eğitim, esas olarak bir kadın alanı ve işidir. Devletçi uygarlığın gelişimiyle birlikte iktidarcı, erkek egemenlikçi kültürün ve hafızanın topluma empoze edilmesi üzerinden örgütlenen eğitim alanı, kadın kültürüne dayalı ahlaki ve politik hafızayı yok etme aracına dönüştürülmüştür. Cinsiyetçi, ötekileştirici ideolojilerle örgütlenen eğitim sistemleri, kadını erkeğin itaatkârı, bireyleri devletin birer uysal vatandaşı yapma ve iradesizleştirme işlevselliğine büründürülmüştür. Özgür düşünebilen, özgür üretebilen, yaratıcı, kendi toplumsal sorunlarına çözüm gücü olabilen insanlardan ziyade, devletin ve iktidarın güdümünde bir toplumsallık yaratan bir eğitim politikası yürütülmektedir. Öz bilinçten, yani ahlaki ve politik bilinçten yoksun toplum, devletçi uygarlığın her tür istismarına maruz kalmıştır. Hâlbuki binlerce yıl boyunca toplum kendi bireylerini kendisi eğitmiş, kadın öncülüğünde oluşturduğu ahlaki ve politik oluşumlarıyla özgür bir toplumsallığı açığa çıkarabilmiştir. Öz bilince dayalı ahlaki ve politik toplumun yeniden açığa çıkması, eğitim alanının yine kadının öncülüğünde örgütlenmesi ve toplumun eğitim sorununa kendisinin eğilmesinden geçmektedir.

Toplumun ilk hekimleri kadınlar olmasına rağmen erkek egemenlikli sistem kadını bu alanın da dışında bırakmış, kapitalist modernitede ise sağlık alanı tam bir kâr ve sermaye alanına dönüştürülerek, toplumu sağlık alanında da öz gücünden yoksun bırakılmıştır. Sağlık alanı devlet ve iktidar odaklarının denetiminde tutularak, toplumun kendi doğal sağlık alanlarını

oluşturması engellenmektedir. Her açıdan sağlıklı bir topluma ulaşmak için toplumun kendi sağlık kurumlarını ve uzmanlarını oluşturması önem taşımaktadır. Nitekim doğal tedavi yöntemleri bilge kadına aittir. Erkek tarafından cadılık ve 'kötü ruhla' suçlanan, kadının bilgeliğidir. Günümüzde doğal tedavi yöntemi anlamsızlaştırılmıştır. Oysa sağlıklı yaşamın yolu özgür, barışçıl toplumdan geçer. Böyle bir toplum inşasına yönelmeden sadece kimyasal ilaçlarla tedavi olunmayacağı ortadadır. Zaten kapitalist modernist sistem yapısal gerçeği (çevre yıkımı, tarımın, hayvancılığın, köy-kırsalın ölümü, devasa kentleşmeler, toplum yıkımı, endüstriyalizm, kapitalizm) toplumu hasta etmekte, yeni hastalıklar üretmektedir. Ve hastalık oranı artmıştır.

Savaşlar, ordular, militarizmle iktidar varlığını korurken, şiddetin en üst boyuta vardırılmasıyla toplum tam bir kırımdan geçirilmekte, bu şiddet ve militarist ortamdan en fazla etkilenenler yine kadınlar olmaktadır. Başlangıcından bu yana militarizm kendini kadına yönelik saldırı ve şiddet üzerinden kurumlaştırdığından, günümüzde de bu şiddet ve savaş sarmalından en çok zarar gören, mağdur olanlar yine kadınlar ve çocuklar olmaktadır. Erkekliğin kutsanması ritüeline dönüştürülen askerlik ve ordu, şiddet ve savaşın bir toplumsal gelenek haline dönüştürülmesinin aracı olmuştur. Vatan kurtaran şanlı, kahraman güçler olarak yansıtılarak bu gelenek sürdürülmüştür. Ordulaşmalar ve savaşlar, ulus-devletlerin ekonomik hâkimiyet kurmalarının temel araçları olurken, toplumlar açıklıkla terbiye etme politikalarıyla denetim altında tutulmakta, devlet hazinelerinde ise en büyük harcamalar silahlanmaya ayrılmaktadır. Hâlbuki öz yönetime dayalı özgür bir toplumsallıkta buna yer yoktur. Bu nedenle toplumun yeniden barışçıl bir öze kavuşması, savaşlardan, şiddetten, zordan, her tür iktidarcılıktan kurtulması militarist geleneği reddetmesi, bunun

yerine öz savunma anlayışının oluşturulmasına dayanmaktadır. Toplumun yeniden öz kimliğine, öz gücüne, öz iradesine kavuşması ve kapitalist modernitenin her tür saldırısına karşı direniş içerisinde olabilmesi için kendi öz savunma sistemini oluşturması gerekmektedir. Bu da öncelikli olarak kadının kendi öz savunmasını sağlayabilecek güç, irade ve bilince kavuşmasıyla gerçekleşebilecektir.

Rêber APO kadının toplumsal sözleşmesi için; *"Siz kadının toplumsal sözleşmesini geliştireceksiniz. Kadın cinayetlerinden tutalım da kadın sünneti, tecavüz ve benzeri hepsine karşı mücadele veren bir sözleşme olmalı. Derinlikli ele almalısınız"* değerlendirmelerini yapmaktadır.

Rêber APO perspektifleri ışığında tüm bu toplumsal sorunların aşılması, özgür kadına dayalı özgür bir yaşamın oluşturulmasına bağlıdır. Bu da kadının özgür yaşamı örgütlemesi ve belirlediği toplumsal yasalar çerçevesinde oluşturulacak bir sözleşmeden geçmektedir. Kadının toplumla sözleşmesi ahlaki ve politik bir topluma yeniden geri dönüşün içeriğini taşımaktadır. Bu sözleşme, özgür toplumsallıkla özgür bireyin, kadınla yeniden özgürlükçü ve gönüllü birliktelik temelindeki sözleşmesi olacaktır. Kadının toplumsal sözleşmesi, bugüne kadar egemen erkek sistemi tarafından gasp edilmiş ve kadının yaratmış olduğu tüm toplumsal değerleri yeniden topluma geri döndürmeyi hedeflemektedir. Kadının yarattığı toplumsal değerleri koruma, savunma ve süreklileştirme amacıyla oluşturulacak sözleşme, yeniden demokratik toplumun açığa çıkmasını sağlayarak, ahlaki ve politik toplumun sistemleşmiş hali olan *demokratik konfederalizmi* gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Özgür kadın ve özgür toplumu hedeflerken, aynı zamanda kadın ve toplumun iradi güç haline gelerek politik bir nitelik kazanmasını da sağlayacaktır. Kadının akli ve ruhuyla örülecek demokratik

toplumda birey ve toplum dengesi korunurken, özgünlükler gözetilerek farklılıkları esas alan eşitlik anlayışıyla toplumun politik rejimini sağlamak esas alınacaktır. Tüm renklerin, seslerin, inançların, dillerin, kültürlerin ve kimliklerin kendi farklılıklarını koruyarak katılım sağlayacağı demokratik toplum ve bunun sistemi olan demokratik konfederalizmle toplum hakikatine erişecektir. Demokratik konfederalizm, daha çok toplum daha az devlet anlayışıyla toplumsal iradenin açığa çıkartılıp güçlendirildiği, devletin toplum üzerindeki hâkimiyetinin ve baskısının azaltıldığı bir toplumsal sistemdir. Demokratik konfederalizm özünde toplumların ve halkların özgür irade ve demokratik kriterlere dayalı ortak yaşam sözleşmeleri sistemidir. Demokratik konfederalizmin geliştirilmesi ve kendi kadın konfederalizmini gerçekleştirmek için kadın da bulunduğu her yerde bu temelde özgün ve özerk örgütlenmelerini geliştirerek toplumun ve bununla birlikte kadının öz varlığını ortaya koymasını, toplumun devlet ve iktidar sözleşmelerinden kopmalarını sağlayarak özgürleşmesine olanak sağlayacaktır. Bu anlamıyla kadının toplumsal sözleşmesi hem kadının kadınlara sözleşmesi, hem de kadının toplumla yeniden sözleşmesidir. Toplumsal özelemleri gerçekleştirme aracıdır.

6- Kadının Özgür Bir Yaşama Erişmesi ve Öz Savunmanın Stratejik Rolü

"Toplumunu savunamayanın onurlu yaşam hakkı olamaz. Ama ahlak olmadan da toplumun savunması yapılamaz."

Rêber APO

Evrendeki her şey, tüm oluşlar madde ve enerjiden oluşur. Tüm varoluşlar, varlıklar da enerji ve maddenin değişim ve dönüşümü temelinde ortaya çıkar. Değişim ve dönüşüm bir zaman ve

mekâna bağılı olarak yeni bir oluşumu yani yeni bir oluşu gerçekleştirir. Oluş bu anlamda varlığın değişim dönüşümle kendini savunmasıdır. Varlığın değişim dönüşümle kendisini sürdürmesi bir savunma sistemidir. Oluş, varlığın hakikat kazanması, yani form alması ve varlığın bilince dönüşmesidir. Evrendeki her varlık kendini savunma temelinde yeni bir oluşumu gerçekleştirerek varlığını sürdürür. Rêber APO bunu; *“Evrenin oluşumunu varlık–yokluk ikilemiyle başlatabiliriz. Varlıkla yokluğun karşı karşıya gelişi yeni bir oluşumdur, hareketin kendisidir. Özde oluş, varlığın yokluğa karşı direnmesidir, savunmasıdır. Varlık yokluğu, yokluk varlığı bitirmeye çalışırken bir nevi sentez olarak oluşum halindeki evren ortaya çıkmaktadır”* şeklinde değerlendirmektedir.

Bu anlamıyla oluş, varlığın farklılaşarak kendini çoğaltması, çoğalarak kendini koruması halidir. Varlık sürekli olarak bir oluşum halindedir. Her bir oluşum, varlığın sürekli olarak kendini bir hakikate dönüştürme çabasıdır. Oluş formdur, varlık ise özdür, anlamdır. Oluş yani form değişir, fakat varlık, yani öz değişmez. Her oluş özü kendi içinde barındırır. Varlığın değişim-dönüşüm, oluşum süreçleri bir zaman ve mekâna bağlıdır. Bu anlamıyla zaman ve mekân varlığın oluşumunu ifade eder. Hiçbir varlığı zamansız ve mekânsız ele alamayız, varlık-zaman ve mekân birbirleriyle bağlantılıdır. Hakikat bunların bütünlüğüdür ve bunlar arasındaki ilişkiyi koparmak, birbirinden ayrı ele almak hakikati parçalamaktır. Her hakikat ancak varlık-zaman-mekân ilişkisinin bütünlüğü içinde ele alındığında anlaşılır olabilir. Aynı zamanda tüm varlıklar kendilerinden önceki oluşların toplamı şeklinde kendilerini var ederler ve kendilerinden önceki tüm oluşumların anlamlarını içlerinde barındırırlar. Bu, tüm evrensel varlıklar için geçerlidir. Anlama varmak, aynı zamanda varoluşu gerçek kılan bir eylemdir. Varlığı süreklileştirerek varoluşu

gerçekleştirebilmek, bunun eylemselliği içinde olmak, savunmayı gerçekleştirmek demektir.

Bu nedenle kendini savunmak evrenin bir özelliğidir ve makro evren gibi tüm mikro evrenlerde de benzer savunma mekanizmaları mevcuttur. Her bitkinin, her hayvanın bir savunma mekanizması bulunmaktadır. Yine insan dâhil her canlıda var olan bağışıklık sistemi de ekosistemin canlılara bahşettiği bir öz savunma mekanizmasıdır. Yaşamın çok zor olduğu çöllerde yetişen kaktüslerin kendini savunmak için bulunan dikenleri, ısırğan otunun can yakan ısırğanlığı, bir ağacın kendini savunmak ve uzun süreli yaşam için toprağın derinliklerine kök salması, küskün çiçeğinin ufak bir dokunuşla kendini kapatması ve bir süre açmaması, ağaçların, çiçeklerin, bitkilerin kırılmamak için esnekliği bitkiler dünyasının savunma mekanizmasıyken; kirpinin okları, arının iğnesi, akrebin zehirli kuyruğu ve daha yüzlerce örneklerle sayabileceğimiz canlılar dünyasının savunma sistemleri mevcuttur. Aşırı fare çoğalmasına karşı yılan, yılanın çoğalmasına karşı farenin varlığı da ekosistemin kendi içindeki bir savunma sistemidir. Aynı şekilde gruplar halinde hareket eden hayvanlar da savunma mekanizmalarına önemli örneklerdir. Göçmen kuşlar bunun iyi örneklerindendir. Binlerce kuş türü her sene vakti geldiği zaman üreme ve kışı geçirmek için uzun yolculuklar yaparlar. Kış aylarında havaların soğumasıyla, kuşların besin bulması zorlaştığından, Kuzey'de üreyen göçmen kuşlar, her sonbaharda Güney'e doğru göç ederler. Baharla birlikte tekrardan Güney'den Kuzeye göçe başlarlar. Bu göçler esnasında belirli bir düzen ve sistematik içerisinde, adeta bir savunma sistemi oluşturarak göçlerini gerçekleştirirler. Yine bazı balık türleri yumurtalarını bırakmak için sürüler halinde başka güvenli sulara göç eder ve yumurtayı bıraktıktan sonra tekrardan bulundukları yerlere geri

dönerler. Sürüler halinde yaşayan kara hayvanlarında da bu savunma sistemini görmek mümkündür. Hareket halindeyken öncü ve artçıları bulunan, hem hareket halinde hem de konumlandıkları yerlerde belirli bir düzene sahip ve çok güçlü sezileri olan, en ufak bir tehdit veya tehlike karşısında savunma düzenine geçen, aynı zamanda bir örgütlenme tarzları bulunmaktadır. Özellikle özgür mekânlar olan dağlarda yaşayan kadınlar olarak bunlara en fazla tanıklık etmiş olmamız da bu gözlemlerimizi daha da güçlendirmektedir. Geyiklerin ve dağ keçilerinin otlanmaya başlamadan önce bir öncülerinin etrafı keşfedip güvenli olup olmadığını kontrol etmesi, tehlike yoksa otlak alanlarını belirlemeleri ve bu esnada bir nöbetçilerini çıkarmaları, en ufak bir tehlike sinyali karşısında nöbetçinin uyarısıyla çok hızlı bir şekilde hareket ederek bulundukları yerlerden uzaklaşmaları, savunma sistemlerini örgütlü bir şekilde gerçekleştirmeleri bunun en güzel örneklerindendir.

Tüm bu örneklemeler de göstermektedir ki ekosistemin kendisinde bir savunma mekanizması bulunmaktadır. Rêber APO bizlere öz savunma perspektiflerini sunarken tüm canlılardaki, doğadaki savunma mekanizmasını gül örneğiyle ortaya koymakta, bilinç ve iradeye dayalı öz savunmanın herkes için gerekliliğini şu sözlerle dile getirmektedir: *“Ben gül teorisi diyorum. Gül üzerine düşündüm. Gül, kendini korumak için diken çıkarıyor. Bir gülün, bir bitkinin bile öz savunması vardır. Öz savunma için doğaya, tabiata bakmak bile yeterlidir. Bir gül kadar bile kendimizi öz savunmaya hakkımız yok mudur? Öz savunma kutsaldır. Hatırlıyorum küçükken bizim köyde ihtiyar bir amca vardı, diyordu ki, ‘biz kuru tahtalar gibiyiz’. Ben ‘bu nasıl olur?’ diyordum. Bir ağaç bile kayaları delerek kök vermekte, kendini yaşatabilmektedir. Bunun kadar da mı olamıyoruz? Ben tüm Kürtlerin kendi öz savunma sistemlerini kurmalarını, bu*

yöndeki tedbirlerini almalarını defalarca dile getirdim. Ben öz savunma kavramını bunun için geliştirdim. Her grubun, herkesin, kadınların, özellikle kadınların kendilerini savunmaları gerektiğinden bahsetmiştim. Kendi öz savunmalarını geliştirmeleri gerektiğini söylemiştim. Herkes bilinç ve iradeleriyle kendilerini korumalarını bilmelidirler.”

Güzellikle eşleştirilen gülün, güzelliğini koruyabilmesi için dikenlere sahip olması tam da evrensel zekânın mikro evrenlerdeki bir kanıtı gibidir. Gül güzelliğini dikenleriyle koruyabilmekte, varlığını bu savunma mekanizması sayesinde sürdürebilmektedir. Gülü bu anlamıyla güzelleştiren, farklılığını açığa çıkaran ve anlamlı kılan da bu savunma mekanizmasıdır. Evrendeki tüm oluşumların son halkası ve bileşkesi olan mikro evren olarak tabir edilen insanın da benzer bir şekilde evrensel zekânın sonucu olarak bir mekanizmaya sahip olduğu da bir gerçektir. Rêber APO bunu; *"En ilkel canlının örgütlenmesinde bile müthiş bir zekâ unsurunu yakalamaktayız. İlk özelliği olarak, bu zekânın anlık süreler dâhilinde kendini bölerek sonsuzlaşma eğilimine katıldığını görmekteyiz. Kendini ilk var kılan hiçbir canlı yok olmamıştır. Bu canlının kendini var kılan ortamda direnişi, son olarak insan türündeki zekâ potansiyeline kadar bir gelişmeye yol açmıştır. Tek bir hücrede gerçekleşen canlılık potansiyeli nasıl oldu da çeşitlenerek insan gibi müthiş zekâ sahibi bir canlıya kadar gidebildi? Sadece canlı hücre için değil, en mikro evrenler için bile kendini çoğaltma, bunun için ortamdan beslenme, bunun için de yeterince korunma esastır. Atom-altı parçacıklar yok olmayacak denli çoğalma, beslenme ve korunma sorunlarını belki de ancak bu mikro evren tarzında çözebilirler. Dayandıkları sınırlar sonsuz çoğalma, beslenme ve güvenlik sınırlarıdır. Burada evrensel zekâ konusundaki arayışımızın cevabını bir nebze de olsa yakalayabiliriz. Bu evreni kendi dışımızda saymayalım. Her*

tarafımız mikro evrenlerle sarılı ve doludur. Çoğalma, beslenme ve güvenlik arayışımız belki de bu dünyanın (mikro evrenin) yansıyan birleşik bir ifadesidir. Makro evren de belki aynı varoluştadır. Zaman ve mekânı zorlayarak, sonsuzluk sınırlarında büyüme ve kendine güvenen bir zekâ duruşunda mukarrerdir. Makro evrenin insan zekâsında yansıması da bir ihtimaldir" şeklinde değerlendirmektedir.

Evrendeki çeşitlenmenin, gelişmenin ve sürekliliğinin bir devamı olduğumuz gerçeğinden hareket ettiğimizde, kendimizi bilme arayışımız da o denli gelişmekte ve kendini bilmeyele anlamlı kılmanın bağıntısı da o denli açığa çıkmaktadır. Makro evrenin kendisini büyütme, süreklileştirmek için çoğalma, beslenme ve güvenlik arayışı mikro evrende insanın varlığında somutlaştıkça, makro evrenin mikro evrende anlamaşması da daha fazla derinleşmektedir. Evren bilenebilmek için insanı yaratmışsa, *"evrensel zekânın birikimi olarak"* insanın da bu evrensel hafızanın bilincinde kendi farkına vararak kendini tanımlaması ve örgütlenmesi oldukça anlamlıdır. Bu aynı zamanda kendini savunabilmenin de ön koşuludur. Kendini savunabilmenin temel yönlerinden biri, bu anlamda kendini bilmek, bu hafızanın bilincinde olmak ve korumaktadır.

Her canlının kendini süreklileştirme ve korumasının yöntem ve araçları farklıdır. İnsanda açığa çıkan temel yöntem ise farkındalığını anlamaştırarak toplumsallaşması ve toplumsallıkla birlikte varlığını savunması ve süreklileştirmesidir. Tüm canlıların kendini koruma arayışı ve savunma mekanizmaları, aynı zamanda varlığın özgürce kendini süreklileştirme arayışının da bir ifadesidir. Eğer *"özgürlük evrenin amacı"*ysa, sürekli olarak genişleyip büyümesinin, değişim dönüşümünün devam etmesi de anlaşılırdır. İnsanın toplumsallık arayışı ve toplumsallığıyla varlığını sürekli kılarak korumaya

alması da bu evrensel hafızanın insanda sürekliliğini devam ettirmesinin ifadesidir.

Ekosistem içinde en zayıf varlık olarak insanın toplumsal bir varlığa dönüşerek sürekliliğini, çoğalmasını sağlaması en temel öz savunma sistemidir. Bu, aynı zamanda varlığın bilinç kazanması ve bilincin yeni bir formla varlığı sürdürmesi anlamına gelmektedir. Makro evrendeki kendini özgürleştirme arayışının toplumsallıkla birlikte mikro evrende dile gelişi, varlığın bilince ulaşarak kendini hakikate kavuşturmasıdır. Toplumsallığın ilk başlangıcına baktığımız zaman bu bilincin hakikate ulaşma çabasının ve kendisini hakikatleştirmesinin ise kadın öncülüğünde geliştiğini görmekteyiz. Bu, evrensel hafızanın kadının duygu yüklü zekâsında kendisini daha güçlü yansıttığının ve bilince dönüşerek kendisini örgütlü kıldığının en anlamlı ifadesidir. Duygusal ve analitik aklın dengesini oluşturarak anlama kavuşma, kadının daha güçlü örgütlülüklerle anlam arayışını derinleştirmiş ve geliştirmiştir. Anlam, toplumsallıkla birlikte örgütlü yaşamın ifadesi olmuştur. Yüzbinlerce yıllık topluluk tarzı klan yaşamından, örgütlenmiş ve giderek kurumsallaşan toplumsal yaşama geçiş, kabile, etnisite formunun gelişmesi aynı zamanda insanın öz savunmasının en örgütlü hale kavuşmasının ifadesidir. Homojen toplumdan heterojen topluma geçiş bir çoğalma biçimidir. Varlığın sürekliliği için biyolojik çoğalma bir yere kadar anlamlı olmakla birlikte, fakat esas süreklilik anlamını toplumsal ve kültürel çoğalmada bulmaktadır. Bu tarz bir örgütlülük, aynı zamanda güçsüz bir varlık olan insanın en temel öz savunma sistemi olmaktadır.

Doğal toplumun neolitik sürece kadar olan dönemlerine baktığımızda, mağaralarda ve yüksek yerlerdeki yaşam tarzı yine bir savunma anlayışının varlığını ortaya koymaktadır. İnsanların doğa olaylarından, daha güçsüz oldukları hayvanlardan

korunmanın bir yöntemi olarak bu tür meskenleri yer edinmeleri, yaşamlarını sürdürebilmek için sulak yerleri seçmeleri bunun bir göstergesidir. Neolitik dönemde ise öz savunma bir taraftan kadın kültü ve ahlaki ilkelerin korunmasıyla, diğer taraftan ise güvenlik örgütlenmelerinin oluşturulmasıyla da gelişmektedir. Özellikle artı ürünün gelişmesi ile daha güçlü yaşam olanaklarının ortaya çıkması ve Semitik kültüre dayalı kabilelerin saldırılarının başlamasıyla birlikte köylerin etrafında hendekler, duvarlar ve savunma silahlarıyla bir savunma sistemi oluşturulması, gelişmiş bir savunma anlayışı ve örgütlülüğünün varlığını ortaya koymaktadır. Toplum ilk savunma sistemlerinin politik örgütlülüğünü bu şekilde geliştirirken, diğer taraftan ise bunun kültürel dokusunu da kadın felsefesi ve bilgeliğiyle gerçekleştirmektedir.

Kadın toplumsallığın ilk yaratıcısı, öncüsü, koruyucusu, bilgisi, örgütleyicisi olarak kendi toplumsallığını geliştirirken, yaşamda belirlediği kurallar ve ilkelerle aynı zamanda hem doğanın hem de toplumun savunuculuğunu yapmıştır. *“Gül estetikdir, dikeninin ahlakıdır”* demektedir Rêber APO. Kadın kültürünün hâkim olduğu doğal toplum yaşamını doğal ve güzel kılan, onun ahlaki yapısıdır. Doğal toplum yaşamının daha başlangıcından itibaren yemek, kan ve cinsel ilişki tabularıyla insan yaşamının ilk ahlaki kural ve ilkelerini belirleyen kadın, daha sonrasında gittikçe daha fazla normlara kavuşan ahlaki ilke ve kurallarla analığını yaptığı toplumsallığını korumuştur. Kadın öncülüğünde belirlenen ahlaki ilkeler, bu anlamıyla toplumun öz savunma sistemini oluşturmaktadır. Dahası, ahlakın kendisi bir ilke haline getirilmiştir. Özellikle analitik aklın gelişmesi, bunun kökeninin doğadaki avcılık kültüründen kaynağını alması, erkeğin doğal toplumun uzun süreleri boyunca avcılık kültürüyle uğraşması, bu temelde bir karakter edinmesinin getirdiği tehlikenin farkına

varılmasıyla birlikte ahlak, temel bir ilke olarak toplumsal yaşamda en önemli savunma mekanizmasına dönüşmüştür. Toplumun öncelikli olarak ahlaki ilkeyle korunması, ahlaki yaptırımlarla toplumun savunulması, paylaşımın, adaletin, eşitliğin, dayanışmanın, kolektivizmin, ortaklaşmanın, tamamlayıcılığın hâkim kılınarak toplumsallığı tehdit eden davranış ve eğilimlere fırsat tanınmaması bu mekanizmanın ve örgütlülüğünün gücünden ileri gelmektedir. Toplum ahlaki ilkeye dayanarak kendini savunurken, aynı zamanda politik bir eylemsellik içerisinde bulunmakta, örgütlülüğünü koruyarak toplumun politik ilkesini de güçlendirmektedir.

Özellikle neolitik devrimle birlikte ahlaki ve politik ilkenin daha güçlü uygulanması, kadın öncülüklü örgütlülüğün daha fazla derinleşmesi, bununla birlikte öz savunma bilincinin daha fazla gelişmesi gerçekleşmiştir. Kadının tanrıçalık statüsünü kazanması, örgütlü gücünden ve toplumu her yönüyle koruyup kollamasından kaynağını almaktadır. Toplum, kendisini koruyup kollayan, her konuda yaşamsal ilkeleri uygulayan kadına tanrıçalık sıfatı atfederek yüceltmekte, bununla da kendi yaşam sürekliliğinin garantisi olan toplumsallığını yüceltmektedir. Bu, aynı zamanda kadının örgütlü gücünü de ifade etmektedir. Kadın örgütlü gücüyle, ortak akıl ve dayanışmasıyla toplumsallık oluşturulmuş ve korumuştur.

Toplumun ahlaki ilkesinin aşındırılarak en temel savunma sisteminin çökertilme girişimi, erkeğin karşıt hamlesi olan ataerkil ve devletçi uygarlığın ortaya çıkışıyla başlamaktadır. Erkek kendi karşıt devrimini gerçekleştirirken, başarısının en temelde kadının toplumsal statüsünün, örgütlülüğünün ve bu örgütlülük etrafında oluşturulmuş savunma mekanizmasının çözülmesiyle gerçekleşebileceğinin bilinciyle hareket etmiş ve bu temelde kendini örgütlemiştir. Kadın ve kadının toplumsallığı üzerinde

gerçekleştirdiği operasyonlarla örgütlü gücünü kırmış, ahlaki ilkeyi aşındırarak savunmasız bırakmış ve egemenliğini hâkim kılmıştır. Doğal toplum boyunca ve özellikle de neolitik dönemde toplumda kurumlaşan kadın kültürüne yönelik saldırıyla toplumun ilk direnç noktası kırılmış, toplum ana koruyucusundan uzaklaştırılmıştır. Kadına yönelik geliştirdiği operasyonlarla kadını ev kölesi, seks aracı, karşılıksız emekçi ve her açıdan tam bir meta haline getirirken, esas olarak toplumun ahlaki ve politik yapısına yönelmiş, toplumsal inanca müdahalede bulunmuş, örgütlülüğünü parçalamış ve dağıtmıştır. Öncelikle geliştirdiği ideolojik müdahale, saldırı ve hamlelerle kadını ve toplumu teslim almaya yönelmiş, ideolojik ikna gücü yetmediği zaman ise zor ve şiddetebaşvurarak kadını ve toplumu her türlü kırımdan geçirmiştir. Bu tarihten itibaren erkek aklının kadın üzerindeki yalan, gasp, talan, zor ve şiddete dayalı uygulamaları yeni bir sistemin, "*güçlü ve kurnaz erkeğin*" dünyasını ifadelendiren uygarlık sisteminin yükselişinin tarihi olmaya başlamıştır.

Yalan, hırsızlama, gasp, zor ve şiddete dayalı erkek egemen sistemi olarak uygarlık ve devletin doğuşu, aynı zamanda toplumun tecavüze maruz kaldığı sistemin başlangıcını ifade etmektedir. Rêber APO devleti değerlendirirken; "*Devlet', kelime olarak, 'ele geçirilen bir kadınla yaşanacak gece' anlamına gelen sözcükten türemedir. Devletin kelime olarak bile tecavüz ve köleleştirilmeyle ilişkisi oldukça ilginçtir*" tespitiyle, sistemin karakterini belirlemektedir. Tecavüzün kendisi bir zor ve şiddet olayıdır; fiziksel, ruhsal, düşünsel veya mekânsal olarak herhangi bir tecavüz durumu bir gasp olayını, zor ve şiddeti ifade eder. Bu nedenle devletin ve uygarlığın doğuşu kadının özgürlükçü yaşam kültürüne karşı, tecavüz kültürüne dayalı bir yaşam anlayışı ve sisteminin geliştirilmesidir.

Erkeğin avcılık geleneğiyle edindiği tecrübeler analitik aklın hakikat yolundan sapmasıyla birlikte kadına dönmüş, av olarak kadın ve topluma yönelmiştir. Avcılık kültüründe edindiği tüm hünelerini kadını düşürmek için komplo, kurnazlık ve her tür zor yöntemiyle devreye koymuştur. Bu aşamadan itibaren artık ahlaksızlık toplumsal dokuya işletilmeye başlanmış, hücrelerine sızdırılmış, içten kemirmeye başlanmıştır. Kendisi ideolojik zor aygıtı olan devletin doğuşu aynı zamanda toplumun elinden güvenliğinin alınıp iktidar güçlerinin eline verildiği, devletli ve iktidarlı güçlerin sistemli şiddet ve zor aygıtları olan orduları vs. kurduğu dönemleri ifade etmektedir. Toplumun o döneme kadar kendi ihtiyaçları ve kararları çerçevesinde, ortak aklıyla belirlenen güvenlik politikaları ve savunma sistemi artık devletçi ve iktidarcı güçlerin denetimine girmiş, toplum tamamıyla öz savunmasız bırakılmıştır. Tecavüzcü suçunu örtbas etmek için kendisini koruyucu, savunucu, kurtarıcı ve kahraman ilan etmiştir.

Devletçi uygarlığa karşı demokratik uygarlık güçlerinin öz savunma direnişleri de bu süreçle birlikte başlamıştır. Ahlaki dokusu yıpranan, zayıflayan, güçsüz düşen toplum kendisini iktidarcı güçlerin saldırıları karşısında korumak için çeşitli savunma sistemleri ve direniş yöntemleri geliştirmiş, ahlaki ve politik özünü tüm saldırılara rağmen korumaya çalışmıştır. Bu sürecin ilk direnişleri ve başkaldırıları yine kadın tarafından gelişmiş, neolitiğin ana-tanrıçaları tarafından erkek egemen sistemine karşıt duruş sergilenmiştir. İnanna, İştar, Star, Ninhursag, Tiamat, Hepat, Anahita ve tanrıçalığın son temsilcisi olan Afrodite'ye kadar mitolojilere, farklı versiyonlarla öykülere konu olan onlarca tanrıçanın erkek tanrılara karşı savaşımları, direnen kadın kültürünün erkek kültüne karşı savaşımlarını ortaya koymaktadır. Mitolojilerde tanrıça ve tanrılar arasında binlerce yıl süren savaşlar, kadının erkek egemen sistemine karşı öz

savunma direnişlerinin ifadesidir. Sümer sistemine karşı İnanna'dan başlayarak Grek uygarlığında Afrodite'ye kadar uzanan yaklaşık 3000 yıllık süreçte gelişen direnişler bir yandan kadının halen örgütlü gücünü belirli oranda koruduğunu, erkek hegemon sistemine teslim olmayı reddettiğini ve bunun için ölümü dahi göze alarak savaştığını ortaya koymaktadır. Doğal toplumun öncüsü ve koruyucu ana-tanrıçası kendi toplumsallığını korumak için var gücüyle savaşırken, etnisitelere, inançlara da ilham vermekte ve umut yaratmaktadır. Bunu Kürt toplumunda günümüzde dahi görmek mümkündür. Bugün Kürt toplumunda halen korunma, savunma ihtiyacı duyulduğunda, bir şeyden ürküntü duyulduğunda, sabır ve teselli arandığında haykırılan, yardım çağsında bulunulan Mezopotamya topraklarının tanrıçası "Star"ın koruyuculuğunun, toplumun hafızasına nasıl yerleştiğinin de bir göstergesidir. "Ya Star tu me bistare" deyişi, öz savunmasız kalan, savunma kalkanları, mekanizmaları çökmüş toplumun devletçi iktidarcı güçlere karşı savaşan tanrıçanın varlığından aldıkları güç, duydukları güvenin belirtisidir ve çok farkında olunmasa da bu hafıza halen korunmaktadır.

Kadının tanrı-krallar karşısındaki savaşımında yenilmesinin ifadesi olan birinci ve ikinci cinsel kırılmalarla kadın zayıflatılmış, örgütlü gücü dağıtılmış ve daha sonraki süreçlerde de yaşadıkları kendisine bir kader gibi belletilmiş, bu biçimiyle de egemen erkek zihniyeti ve uygulamalarına karşı savunması adeta çökertilmiştir. Cinsiyetçi egemen erkek toplumunun baskın sistem ve ideoloji haline gelmesinin ardından bazı kadın direnişleri gelişmişse de bunlar örgütlü bir güce dönüşememiş, yalnız direnişçi, yiğit kadınlar olarak tarihe iz bırakabilmişlerdir.

Kadının en derin kölelik statüsüne alınması, tüm savunma mekanizmalarının çökertilmesi anlamına gelmektedir. Kadının özellikle ikinci cinsel kırılmadan sonra köleliği, horlanmayı,

hiçleştirilmeyi, kimliksizleştirilmeyi, mal ve mülke dönüştürülmeyi, erkeğin namusuna dönüşmeyi bir kader olarak görüp kabullenmesi, başkaldırının ve direnişin sonuç getiremeyeceğine ikna olması, savunma bilincinin zayıflatılması ve adeta dumura uğratılmasıyla bağlantılı olarak açığa çıkan durumlardır. Örgütlülüğünü ve kendisine güvenini yitiren, savunması kırılan kadın böylelikle özgürlüğünü yitirmiştir. Özgürlüğün yitimi artık erkeğin kadın üzerindeki her türlü cinsiyetçi uygulamaları geliştirmesini ve derinleştirmesini getirmiştir. "Elinin hamuruyla erkeğin işine karışmaması" gereken kadının yeri, artık erkeğin belirlediği yer ve mekândır. Dört duvar arasına sıkıştırıldı aile ve ev mekânında erkeğin karısı, kızı, kız kardeşi, annesi statüsünde her türlü hakaret, şiddet, baskı ve uygulamaya maruz kalmıştır. Toplumun ahlakı, politikası, güvenliği, ekonomisi, kültüründe kadının artık söz ve eylem hakkı bitmiş, erkek patentli bir yaşam anlayışı ve tarzı, ideoloji ve felsefe yerleşmiştir. Kadın artık tümünden öz savunmasız bir şekilde erkeğin insafındadır.

Devletçi uygarlığın tüm aşamalarında erkeğin insafında yaşayan kadın, en savunmasız dönemini ise kapitalist modernite çağında yaşamaktadır. Yaşamın devletçi iktidarcı güçlerce derinlemesine ve sınırsızca dejenere edilmesinin adı olan kapitalizmle kadın da en dejenere olmuş kimliğe büründürülmeye çalışılmakta, kadınlığa dair ne varsa pazarlık konusu yapılarak özünden boşaltılmaktadır. Liberalizmin özgürlük anlayışıyla tüm toplumda olduğu gibi kadında da özgürlük sanrsı yaratmakta, böylelikle özgürlük arayışları engellenmektedir. Özgürlük arayışı olmayanın korunma, savunma arayışı da olamaz. Bu nedenle özgürlük arayışı çarpıklaşıp zayıfladıkça, savunma refleksleri de zayıflamakta, en çaresiz konuma düşmektedir. Üstelik kendisini devletçi uygarlığın en güçlü, en özgür, en güvenli dönemlerinde

yaşıyor sanıp kapitalist modernitenin aldatıcı özgürlük sunumlarına kapılarak kendisini öz savunmasız bırakmaktadır. Tüm toplum bu durumu yaşadığı gibi bunun en aldatıcı yönünü de kadınlar yaşamaktadır. Devletçi uygarlığın önceki aşamalarında dört duvar arasında kalan kadının, kapitalist modernite döneminde iktidarcı ve kapitalist kesimlerin çıkarları gereği farklı yaşam alanlarında belirli bir katılımına izin verilmesiyle birlikte, kadında özgürleşme istemi kapitalist yaşamın ve liberalizmin sınırlarında tutularak, özgürlük arayışı sınırlandırılmıştır. Bu, kendisiyle beraber köleliğe karşı reflekslerini, tepkilerini, öfkesini ve korunma arayışını da zayıflatmış, liberalizmin sunduğu bireysel haklar ve görece kadın hakları sınırlarında tutulmuştur. Kadın hakları olarak tanımlanan, kadınların erkeklerle eşit şekilde sahip olduğu sosyoekonomik, siyasi ve yasal haklar kastedilse de, devletçi sistemin kendisi cinsiyetçilik, iktidarcılık ve egemen erkeklik üzerinden inşa edildiğinden ve bunun en kurumlaşmış, derinleşmiş, genelleşmiş, yaygınlaşmış ve zirveleşmiş hali olarak kapitalist modernitede sosyoekonomik, siyasi ve yasal hak diye ifadelendirilerek kadınlara haklarının sunulduğu düşüncesi, tam da kadının bu sisteme karşı bilinçsiz ve savunmasız kalmasının temelini oluşturmaktadır. Erkek, bir sistem ve devletçi-iktidarcı yapılanma erkeğin örgütlenmiş egemenliğinin ifadesi olduğuna göre, kadının bireysel haklar temelinde özgürlüğüne ulaşamayacağı ve öz savunmasını gerçekleştiremeyeceği de kesindir. Egemen olarak kendisine hak gördüğü oranda kadına haklarını teslim ettiğini beyan eden erkek sistemine karşı, kadının hak arayışı örgütlü olduğu oranda başarıya ulaşabilir. Bunun dışında bireysel haklar nezdinde yapılan arayışlar bir anlam taşımamaktadır. Birçok kadının özgürlük sanrısı en fazla bu konuda çıkmakta, böylelikle de en fazla metalaştığı sistem olan kapitalist modernitede

kendisini tümünden savunmasız bırakarak kuzuyu kurda teslim etmektedir.

Rêber APO *“Eğer bir gül ağacı kadar dikenleriyle güzelim güllerini savunmak için dikenlenmek gerekiyorsa bunu yapmak, anlam gücü belki de sonsuz güzellikte olan özgür insan yaşamının savunulması uğruna savaşımı bilmektir”* demektedir. Kadının da yaşamın anlam gücü olan özgürlüğe ulaşmak için en temelde kapitalist modernite ve onun tüm uygulamalarını karşı her yönden savaşımı göze alması gerekmektedir. Bu da en temelde örgütlü bir güce kavuşması, modernitenin tüm hile, kurnazlık, yanılğı ve saptırmalarına karşı bilinçli bir mücadele yürütmesini gerekli kılmaktadır.

Kürdistanlı kadınlar olarak kadının egemen erkek sistemi olan devletçi-iktidarcı uygarlığa ve onun son halkası olan kapitalist modernite karşısındaki korumasız, savunmasız durumuna karşı durabilmek için örgütlü mücadelenin bilinciyle Kadın Özgürlük Hareketi saflarında mücadele yürütürken, örgütlü mücadele ile örgütlü bir güç olmanın bilinci ve önemini Kürdistanlı kadınlar öncülüğünde tüm dünya kadınlarına taşımaya çalışıyoruz. Özellikle kapitalist modernite çağında kendisi olmaktan başka her şey kılınan günümüz insanı ve kadını kendini bilmeden, kendini savunmayı bilmeden, savunmasını devlete, iktidarcı güçlere ve erkeğe teslim ederek özgürlüğe ne denli uzak düşürüldüğünün bilincinde değildir. Kadının ve insanın hafızasında, kendini savunmanın varoluşun en temel etkeni ve özgürlüksel bir eylem olduğu bilinci parçalanmıştır. Genel olarak insanın ve öncelikli olarak da kadının öz savunmasını başkalarına bırakması ve devretmesi, kendisini yokluğa, köleliğe teslim etmesi, özgürlükten vazgeçiş anlamına gelmektedir. Öz savunmanın bir varlık sebebi ve mekanizması olduğunun bilincini kadında ve

toplumda yeniden geliştirmek, bunun örgütlülüğünü oluşturmak ise önem taşımaktadır.

Bu anlamda kadınlar olarak özgürlük saflarına akarken, parçalanmış, zayıflatılmış olan toplumsal değerlerimize yeniden kavuşmak, bunları korumak ve yeniden yaşanılır düzeye ulaştırmak için mücadele yürütüyoruz. Özellikle kapitalist modernitenin ve onun sömürgeci uygulamalarının toplumu ahlaki ve politik değerlerinden uzaklaştıran uygulamaları karşısında toplumu savunmak ve yeniden ahlaki ve politik niteliğini açığa çıkartmak için egemen erkek sistemiyle en radikal tarzda kıran kırana bir savaşını sürdürüyoruz. Rêber APO Kadın Özgürlük Hareketi'ni geliştirirken, toplumun ahlaki ve politik dokusunun yeniden kadın öncülüğünde geliştirilmesi ve savunulması temelinde, biz kadınlara tanrıça erdemlerine ulaşma perspektifini sunarken, bu aynı zamanda toplumun öz savunmasının da en çok biz kadınlara düştüğünün ifadesidir. Fakat kadının, toplumu kendi öz savunmasını yapabilecek düzeye ulaştırabilmesi için öncelikle kendi öz savunmasını geliştirmesi, bunun bilincini edinmesi ve örgütlülüğünü sağlaması gerekmektedir. Bu temelde de başlangıcından bu yana Özgürlük Hareketi içerisinde kadınların mücadelesi, öncelikli olarak her açıdan kadın öz savunmasını geliştirmek temelinde bir perspektifle gelişmiştir. Toplumunu ve kendini savunabilmek için, her şeyden önce kadının içindeki cehennemle savaşmasını bilmesi gerekir. Kapitalist modernitenin yaşamı kadın için tam bir cehenneme çevirdiğinin, en temelde de sistemin bütünlüklü olarak kadın toplumsallığının karşıtlığını temsil ettiğinin bilinciyle gelişen örgütlülük, bu anlamıyla kadının en temel öz savunma sistemini oluşturmaktadır. Kadınlar olarak özgürlük mücadelesinde örgütlülüğünün rolü ve önemini kendi deneyimlerimiz, kazanımlarımız ve yol alışlarımızdan biliyoruz.

Başından beri özgürlük mücadelesi içerisinde yer alan Kürt kadınları olarak, aynı zamanda inkâr ve imhayla, soykırımla karşı karşıya olan Kürt ve tüm Kürdistanlı halkların öz savunmasının sorumluluğuyla da yükümlüyüz. Kürt Özgürlük Mücadelesi'nin başlangıcından bu yana meşru savunma sistemi içerisinde yer alan kadınların, 1993 yılından itibaren kendi özgün-özerk ordulaşma deneyimlerini açığa çıkarmaları, 2004 yılından itibaren de bu örgütlülüğün YJA-STAR olarak kendisini daha özgün-özerk bir sisteme kavuşturması günümüzde binlerce kadının meşru ve öz savunma sistemini geliştiren ve bununla birlikte soykırım altındaki Kürt halkını ve toplumunu savunan bir örgütlülüğe dönüşmüştür. Kadının meşru savunma-öz savunma gücü olan YJA-STAR, tüm dünya kadınlarına esin kaynağı olan, başta tüm Kürdistanlı kadınlar olmak üzere tüm kadınlara kadının iradeleşmesinin, öz kimliği ve öz gücünü açığa çıkarmasının, yaşamın ve mücadelenin diğer tüm alanlarında etkin bir rol üstlenebilmenin ve kendisinden emin adımlarla yürüyüş gerçekleştirebilmesinin temelinde öz savunmasını kendisinin almasının bilincini taşımaktadır. Öz savunmamızı geliştirirken örgütlülüğün olmazsa olmazını, kadın ordulaşma deneyimimizden, örgütlü olarak direnen kadının ortaya çıkardığı güçten, elde ettiği kazanımlardan edindiğimiz tecrübelerle tüm dünya kadınlarına taşıyarak bir kadın devriminin örgütlü gücüne dönüştürmeye çalışıyoruz.

Tanrıçaların ana mekânı olan Kürdistan topraklarında, kadının yeniden öz örgütlülüğüne dayalı öz savunma sistemini gerek ideolojik, felsefik ve bunun dayandığı sistemsel yapılanma, gerekse de fiziki örgütlenmeye dayalı ordulaşma sistemiyle geliştirmesi, egemen erkek sistemine yine bu topraklarda verilen en büyük cevabı oluşturmaktadır. Kadının öz savunmasının en örgütlü ifadesi olan kadın ordulaşmasının egemen erkekliği ve

kapitalist modernite yürütücüleri olan emperyalist-sömürgeci kesimleri bu denli korkutması, esas olarak bin yıllar sonra kadının yeniden uyanışı, başkaldırışı, direnişi ve en temelde de her konuda kendisini örgütleyerek, savunmasını erkeğin ve iktidarcı güçlerin elinden almasından kaynaklanmaktadır.

Kadınların ve halkların kendi öz savunmalarını oluşturmalarının önemi yaşanan katliamlarla daha fazla anlaşılmaktadır. Kadınların ve halkın devlet dışı öz savunması olsaydı ne 2014'te ve sonrasında Şengalli kadın, çocuk dahil halkın DAİŞ tarafından katliamı, ne Boko Haram katliamları ne de Arap ve Kürt kadınlarının katliamı gelişirdi. Nihayetinde iktidarlar her zaman çıkarları gereği aciz yaklaşırlar. Hele bir de sömürge bir halksa, dünya siyasal sisteminde resmi bir statüye sahip değilse, kendi öz savunma gücünden başka sahip çıkana, savunana halkların dayanışmasının ve mücadelesinin dışında olmayacaktır. Statüsüz ve öz savunmasız halklar, her zaman egemen sömürgeci güçlerin karşı şiddet ve soykırım saldırılarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Aynı zamanda günümüzde ABD, Rusya, İngiltere gibi emperyalist güçlerin çıkar siyasetinde en erkeden kurban edilmektedirler. Rojava'da Efrîn işgaline, halkın göçertilmesine, yine Serêkanî, Grêsi ve çevresine, aslında tüm sınır boyunca Türk devletinin saldırılarına yeşil ışık yakmaları bundandır. Önce katledilmelerine yol açıp sonradan da timsah gözyaşlarıyla durumu karşılamaları, sadece kapitalist çıkar güçlerinin buz gibi vicdan ve taşlaşmış yüreklerini ortaya koymaktadır. Gerçek olan, her şey kapitalist güçlerin ve yine ulus-devletlerin çıkarları için alınıp satılabilir, kıyıma uğrayabilir olmasıdır. Kürt halkı ve diğer halklar bunu defalarca yaşamıştır. Bu nedenle Kürt kadını kendi öz savunma sistemini partileşerek, konfederal sistemini geliştirerek, ordulaşma sistemini yaygınlaştırarak ve derinleştirerek, kadın örgütlülüğünü toplumsal alandan totalim kültürel, sanatsal,

ekonomik vb. her alanda, her konuda geliştirerek "Ben benim" demekte, kendini bildiğini ve bu bilmeyi bilince dönüştürerek kendisini örgütlediğini, örgütlülükle özgürleşme yolunda ilerlediğini ortaya koymakta ve kendi görevinin bilincinde hareket etmektedir.

Önderliğin belirttiği gibi; "O halde kapitalist modernite ve dayanağı olan geleneksel uygarlıkçılığa karşı demokratik, özgür ve eşitlikçi değerleri esas alan demokratik modernite ve tarihsel dayanağı olan demokratik uygarlık yaklaşımı, paradigması sadece mümkün değil, toplumsal varlığın özgürlüğünün yaşamsal hakikatidir. Hakikat toplumsal varlığın özgürleşmesinin ifadesi demektir. Somutlaşması için gerekli olan, sosyal bilimin hakikatinde (doğru ifadesinde) bilimsel inşaya yöneliştir. Hiçbir hareket, ideoloji tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de kendi hakikatinde örgütlenip özgür yaşamın vazgeçilmezliğinde yürümedikçe başarılı olamaz. Ortadoğu toplumunun insanlık kadar eski tarihini olanca toplumsal zenginliği içinde demokratik modernitenin toplumsal değerleriyle kaynaştırarak, özellikle günümüzde zihniyetini ve iradesini taşımadığı tek bir toplumsal gözenek bırakmayan kapitalist modernite hegemonyacılığına karşı dikilmek, öz savunma yapmak ve yeniden inşalara yönelmek en kutsal görevdir."

7- Kadın Özgürlüğünde Radikal Devrimci Adım Olarak Eş Başkanlık ve Eşit Temsilîyet

Özgürlük Hareketi'nin başlangıcından itibaren kadınların özgürlük mücadelesi içerisinde yer almasına olanak sağlayan ve kadınlara aktif mücadelede öncü rol biçen Rêber APO, egemen erkek sisteminin toplumun her alanında hâkimiyetini kurumlaştırmasından bu yana yaşamın bozulan dengesinin ancak kadının da yaşamın her alanında erkekle eşit düzeyde yer

almasıyla ortadan kaldırılabileceğini temel bir özgürlük ilkesi olarak ortaya koymuştur.

PKK'nin daha grup aşamasından başlayarak kadın katılımlarına ve kadın öncülüğüne büyük değer biçmesi, Sakine Cansız gibi büyük devrimcilerin bu harekete katılmasını ve en radikal devrimci öncü duruşları açığa çıkarmasını getirmiştir. Kadınlar özgürlük mücadelesine aktıkça, özgürlük yürüyüşünde adımlarını sıklaştırıp güçlendirdikçe, özgürlüğe açılan kapılar daha fazla açılmış, yürünen yol daha da genişleyip engellerin aşılmasında daha radikal adımlar atılmıştır.

Ataerkil egemen sistemin beşbin yıllık egemenliğine başkaldırarak bir kadın devrimini gerçekleştirme iddiası, en radikal iddiadır. Çok büyük bir kararlılık ve iddia düzeyi demektir. Bu iddia düzeyine ulaşmak elbette ki Özgürlük Hareketi'nin kırk yılı aşkın mücadele sürecinde kadınların özgürlük tutkularını güçlü ortaya koymaları, gerçekleştirdikleri büyük fedakârlıklar ve en temelde de Rêber APO'nun güç ve cesaret verici persectiflerinin bir sonucu olarak gelişmiştir. Kadın devrimine giden yolda döşenen taşlar büyük bedeller sonucu döşenmiş, Rêber APO'nun kadına büyük değer biçmesi ve kadın özgürlüğünü paradigma, ideoloji ve özgürlük felsefesinin temeline oturtması, kadının yol alışında büyük mesafeler kat etmesini getirmiştir.

Özgürlük Hareketi'nin daha başlangıcından itibaren Rêber APO'nun özgürlük ve kadın yaklaşımının bir sonucu olarak, özgürlük mücadelesinde ideolojik doğrultu ve yaşam felsefesi iki cinsin özgürlüğü ve eşitliği temelinde bir gelişim sergilemiştir. Toplum özgürlüğünün cinsler arasında özgür iradeye dayalı bir eşitliğin sağlanmasıyla gerçekleştirebileceğini başından beri ortaya koymuştur. Egemen erkek zihniyeti ve onun ürünü olan

sömürgeci, baskıcı sistemin kalkması, her iki cinsin özgürlüğü temelinde eşit ve özgürlükçü, demokratik bir toplumsallığın oluşmasıyla gerçekleşebilir. Özgür toplum, özgür kadın ve erkeğe dayanır; eşitlikçi toplum her iki cinsin eşitliğinden geçer.

Kırk yılı aşkın Özgürlük Mücadelesi süresince bunun oluşturulması için çok yol kat edilmiştir. Özgürlük Hareketi içerisinde tüm dünyaya örnek olabilecek birçok gelişme açığa çıkmış ve bu gelişmeler Kürdistan toplumuna da önemli oranda yansımıştır. Kürt toplumunda kadınlar mücadelenin her biçiminde ve her alanında en önde öncü bir rol üstleniyorsa, daha otuz-kırk yıl öncesine kadar kapatılmış olduğu evinin duvarlarının ötesine geçebilme gücü, cesareti ve örgütlülüğünü bulamayan kadın, bugün her tür eylemsellikte öncülük misyonunu yerine getiriyorsa, elbette ki bu Özgürlük Mücadelesi içerisinde kadının konumu ve ulaştığı düzeyle bağlantılıdır. Tüm dünyaya örnek olabilen ve etkileyen bir gelişim açığa çıkmıştır. Her alanda örgütlü bir kadın gücü açığa çıkmaktadır ve erkeğin bugüne kadar parsellediği siyasi, ekonomik, kültürel, askeri, toplumsal, bilimsel, ideolojik vs. tüm yaşam alanlarında kadın kendi rengi, sesi, dili, akli, duygusu ve öz varlığıyla bulunmakta, bu alanlara özgür ve demokratik yaşamın özünü katmaktadır. Kadın Özgürlük Hareketi'ni geliştiren Rêber APO kadın ordulaşması, Kadın Özgürlük İdeolojisi, kadın partileşmesi, kadının toplumsal örgütlülüğünü geliştirmiş, son olarak da kadın konfederalizminin oluşturulması gerektiğini ortaya koymuştur. Tüm bu gelişmelerin bir sonucu olarak önce demokratik konfederal sistem içerisinde kadının eş başkanlık statüsünde olması ve ardında ise tüm çalışmalarda eşit temsiliyetin sağlanması gerektiğini belirtmiştir.

Tüm bu gelişmeler Kürt Özgürlük Mücadelesi'nin başından bu yana her tür direniş ve mücadele saflarında yer alan kadının verdiği büyük bedeller, kahramanlıklar ve fedakârlıklar

sonucunda ortaya çıkan gelişmelerdir. Kadının özgürlük saflarında yer alması ve tarihten imbik imbik akıtarak günümüze kadar getirdiği direnişçi ve özgürlükçü özünü yeniden ortaya çıkarması, toplumdaki kadında da özgürlük arayışlarını açığa çıkartıp güçlendirmiş, bilinç kazandırmış, örgütlülüğünü ve iradesini ortaya çıkarmış, kadın kimliğini sahiplenmesini getirmiştir. Bunlar geliştikçe kadın, özgürlük yürüyüşünün temel öncüsü ve dinamik gücü haline gelmiştir. Tam da *"kadının özgürlük düzeyi toplumun özgürlük düzeyini belirler"* tespiti ispatlarcasına kadındaki özgürlük kalkışması ve geldiği düzey, özellikle Kürt toplumunda erkekte de bir gelişimi sağlamış, zihniyetini belirli oranda değiştirmiş, Kürt toplumunda önemli gelişmelere yol açmıştır. Toplumdaki demokratikleşme arayışı ve bilinci kadının geldiği düzeyle de bağlantılıdır. Kadın mücadelesi sistemin değişmesini zorladığı kadar, erkekte de dogmatik, feodal, geleneksel yönleri önemli oranda kırmış, demokratikleşmeye zorlamıştır. Kadının eşit temsiliyet düzeyine ulaşması ve eş başkanlık sistemi, bu mücadelenin ve gelişen demokratik bilincin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Nitekim eşbaşkanlık sistemi, cinslerin eşit ve özgür temsiliyetine dayanan demokratik yönetim modelidir. Bu yönetim biçiminde eşit temsiliyet esastır ve bu eşitlik niceliksel değil, niteliksel bir eşitliktir. Biçimsel değil, özsel eşitliktir. Kadın iradesinin örgütlü bir şekilde yönetim erkinde yer alarak, kadın rengini en güçlü biçimde ifade etmesinin yoludur. Bu sistem, kadının kendi öz iradesine dayanarak tüm yönetim ve karar mekanizmalarında erkek ile eşit bir biçimde yer alması, ortak ve kolektif anlayışa dayanarak yaşamın her alanında söz, karar ve uygulama gücü haline gelmesidir.

Eşit temsiliyet, neolitik döneminin ardından kadın aleyhine bozulan dengenin yeniden sağlanması anlamına gelmektedir. Bu

nedenle çok radikal bir hamledir. Devletçi uygarlığın oluşumundan bu yana ilk kez kadınlar da erkekle eşit düzeyde ve eşit temsiliyette yaşamın her alanında yer alabilme statüsü ve hakkına sahip olmaktadır ve bu sistemi ilk olarak uygulayan da yine ilk kadın devrimi olan neolitiğin yurdu Kürdistan topraklarındaki Kürt Özgürlük Mücadelesi'dir. Eşit temsiliyet ve eş başkanlık sistemi, özgür yaşamı ve demokratik sistemi esas alanların sistemidir. Bununla esas olarak demokrasi gerçek niteliğine kavuşmaktadır. Çünkü gerçek anlamda demokrasinin temel kriteri, kadın-erkek eşitliği ve özgürlüğüdür.

Kadının demokratik konfederalizm içerisinde özgün örgütlülüğü kadar, eş başkanlık ile eşit temsiliyet sistemi ve kendi konfederal sistemini oluşturması da yine özgür ve demokratik yaşamın geliştirilmesinde büyük öneme sahiptir. Nitekim demokratik konfederalizmin kendisi, öz olarak bir kadın sistemidir. Egemen erkek sisteminin tekçi, merkeziyetçi, hegemonist yapılanmasına karşın demokratik konfederal sistem çoğulcu, çok merkezli, esnek yapısıyla tam anlamıyla bir kadın sisteminin ifadesidir. Bu nedenle bu sistem içerisinde en güçlü öncülüğü yapabilecek olan da kadındır. Hem kendi konfederal sistemini oluşturarak kadın devriminin radikal adımlarından birini atmakta hem de erkekle eşit ve özgür bir yaşam anlayışı ve felsefesi temelinde demokratik konfederalizm sistemi içerisinde eşit temsiliyet bularak, özgür toplumsallık sisteminin temellerini atmaktadır. Eşit temsiliyetle birlikte kadın hem yaşam hem de çalışmada erkekle özgür ve eşit bir düzey yakalamaktadır. Bugüne kadar dışlandığı tüm alanlara kendi rengiyle katılabilme fırsatını yakaladığı gibi, en temelde de erkeğin tasarrufundaki siyasete de rengiyle katılarak, demokrasiyi ayakları üzerine oturtmaktadır. Nitekim eş başkanlık sistemi esasında siyasetin demokratikleştirilmesidir. Kadının kendi iradesiyle gerçekleştirdiği bu katılım, toplumsal sorunlara

muhataplığını ve çözüm gücünü açığa çıkartırken, demokratik siyaseti de geliştirmektedir. Kadın ve erkek temsili üzerinden gelişen toplumun bir tarafı olarak kadının demokratik siyasete katılımı, toplumun bütünlüklü olarak doğrudan katılımını sağlayan bir öz yönetim anlayışını da açığa çıkartmaktadır. Bu anlamıyla kadının eşit temsiliyeti yakalaması, komünal ve demokratik toplum doğasını da açığa çıkartmakta, toplumu demokratikleştirdiği gibi siyaseti de toplumsallaştırmaktadır.

Kadının yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi siyasette de yer alması ve eşit temsiliyete ulaşması, kendi hakkında karar mekanizmalarını oluşturarak, erkeğin kadın üzerindeki hâkimiyetini de kırmaktadır. Bu, erkeğin tekelci ve tasarrufçu zihniyetine yönelik ciddi bir mücadeleyi doğurmaktadır. Binlerce yıldır kadına yönelik söz ve karar hakkını elinde bulunduran erkek, eşit temsiliyetle birlikte kadınla özgür ve eşit temelde yaşamayı, çalışmayı öğrenmeye zorlanmakta ve bu konuda önemli adımlar da atmaktadır. Kadın Özgürlük Hareketi'nin temel stratejik esaslarından biri olan erkeği dönüştürme projesi bu şekilde daha fazla yaşam bulduğu gibi, erkekte de dönüşüme ve demokratikleşmeye açık yönler daha fazla açığa çıkmaktadır. Kürt Özgürlük Hareketi öncülüğündeki bu değişim ve dönüşüm, toplumsal değişim ve dönüşüme yol açmakta, toplumsal cinsiyetçiliği de önemli oranda kırmaktadır. Bugün Kürt toplumunda kadının tüm mücadele ve çalışma alanlarında yer alması, başta demokratik siyaset olmak üzere her alanda kadının toplumda karşılık bulması, kabul görmesi, toplumun kadına güven ve inanç duyması toplumsal değişim ve dönüşümün ifadesidir. Toplum, yeniden komünal, demokratik, eşit, özgürlükçü kültür ve ahlakına kavuşmaktadır. Bu gelişmeler Kürt toplumunda değişim dönüşüme yol açarken, Ortadoğu ve dünya halklarını da etkilemektedir. Tüm bunlar, Kadın Özgürlük

Hareketi'nin mücadelesi ve öncülüğünün sonucu olarak açığa çıkan gelişmelerdir.

Eşit temsiliyet sisteminin gelişmesine kadar, kadınların Özgürlük Mücadelesi içerisinde tüm çalışma alanlarında yer almasına yönelik bir kota uygulaması mevcuttu. Eşit temsiliyet sisteminin uygulanmaya başlanmasından önce ise yüzde kırklık cins kotası sistemi uygulanmaktaydı. Fakat kota sistemi, tam anlamıyla eşit ve özgürlükçü bir sistemi ifade etmemektedir. Bir düzeye kadar cinsiyetçi, iktidarcı, egemen erkek zihniyeti ve uygulamasını sınırlayan, kadına kendini ifade etme ve karar mekanizmalarında yer almasını sağlayan bir sistemdir. Uzun süreli olarak kota uygulamasının geçerliliğini koruması, oluşturulan erkek egemen zihniyete dayalı toplumsal algılarla bağlantılı bir durumdur. Rêber APO her ne kadar sürekli olarak bu zihniyeti ve egemen erkek algısını kırmaya, dönüştürmeye yönelik ideolojik, felsefik ve pratik müdahalelerde bulunmuşsa da, beşbin yıllık bu zihniyeti değiştirip dönüştürmek kolay bir olgu değildir. Erkeği güç gören, özellikle siyaset ve yönetim olgusunu erkekle özdeşleştiren zihniyet bunda belirleyicidir ve değişim dönüşüme en fazla direnen olguların başında gelendir. Kota uygulamasının temel nedeni, kadın ve erkek arasındaki eşitsizliği kısmi de olsa aşmaktır. Bu nedenle kota, kadın ile erkek arasındaki güç dengesizliğini bir parça da olsa sınırlayan, kadının karar ve yönetim mekanizmalarında daha güçlü ve aktif bir temsiliyete kavuşması için zorunluluk oluşturmaktaydı. Kadının iradesini tanıma konusunda erkeği zihniyet değişimine zorlayan bir yöntem ve mücadele aracı olarak, uygulandığı süreç boyunca önemli kazanımları da açığa çıkarmıştır.

Rêber APO geniş bir perspektifle kota sisteminin aşılması gerektiğini belirtirken şunları dile getirmektedir: *"İşsiz kadınlara öncülük edin. Kadınlar güzel yaşayacak çocuklar doğursunlar.*

Mesele çocuk doğurmak değil, o çocuğu yetiştirmektir. Yüzde kırk elli kotasını bırakın. Üç ya da dört kadın bir araya gelince çözüm üretin. Erkekler kendilerini tanrısalılaştırıyor. Sizler de kadınlığınıza güvenin. Kadınlar daha çalışkanlar ve daha az yalan söylerler. Kadınların yaşamsal çekici yönleri vardır."

Bugün eşit temsiliyet düzeyine ulaşılması, verilen uzun süreli mücadelenin bir ürünüdür. Kadının özgürlük mücadelesinde geldiği düzeyi ifade etmektedir. Erkeğin dogmatikliğini, ben merkezizliğini, tekçiliğini kırarken aynı zamanda kadında güçlü bir iradeyi ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamıyla eşit temsiliyet bir yandan erkek dogmatikliğini, egemenliği kırmakta temel bir adım olurken, aynı zamanda kadın renginin siyasete yansarak ahlaki ve politik toplum inşasının gelişiminde önemli bir aşama olmaktadır. Kadın Özgürlük Hareketi'yle öz gücüne, öz güvenine kavuşan kadın, özgür iradesiyle siyasette ve yönetim mekanizmalarında yer alarak demokratik modernitenin inşasında da rolünü daha aktif bir şekilde yerine getirmektedir.

Demokratik modernitenin inşası ve demokratik ulus zihniyetinin bedenleşmesinde eşit temsiliyet büyük önem taşımaktadır. Bu aynı zamanda demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü paradigmanın daha güçlü yaşamsal kılınmasını, demokratik sosyalizmin ayakları üzerine tam oturmasını da getirecektir. Kadın bilinciyle örgütlenerek demokratik modernite inşasını gerçekleştirmek, aynı zamanda kadın eksenli bir sistemin inşasını ifade etmektedir. Eş başkanlık ve eşit temsiliyet, iktidarcı ve devletçi siyasetin aşılmasıdır; aynı zamanda demokratik modernite sisteminin siyaset tarzıdır. Bu sistem, kadının kendi emeğine sahip çıkmasının da temelidir. Erkeğin kadının emeğinden faydalanan fakat görünmez kılan yaklaşımlarını aştıracak bir sistem olarak, iktidarcı yaklaşımların önünü alacak bir mekanizmadır. Kadının ortak bir iradeyle örgütlenmesi ve eşit

temsilin tüm alanlarda yaşamsal kılınmasıyla erkeğin iktidarcı zihniyeti kırılacak, erkeği değişime daha fazla zorlayacaktır.

Eş başkanlık ve eşit temsiliyet konusunda erkeği değişim dönüşüme çekme, bu konuda zorlama ve özgürlükçü ilkeyi uygulanır kılmaya sevk etmek kadar, kadınların da bu sistem içerisinde toplumsal sorumluluklarının ve bu sistemin stratejik bir adım olduğunun bilinciyle yaklaşımları önem taşımaktadır. Kadının eş başkanlık ve eşit temsiliyet sisteminde doğru bir temsiliyeti açığa çıkarması güçlü bir ideolojik yoğunlaşma ve derinliği gerekli kılmaktadır. Bu nedenle bu sistem içerisinde yer alan her kadının güçlü bir ideolojik bilinç ile etik, estetik ve politika alanlarında derinleşmesi gerekmektedir. Kadın politik alana yönelirken, güçlü bir toplumsal modeli açığa çıkarabilmesi için etik ve estetik ilkeler temelinde güçlü bir bilinç ve duruş kazanması önem taşımaktadır. Etik ve estetik bilinç, her alanda kadın bakış açısını oturtma, kadın dilini, tarzını, yöntemini geliştirme, kadın rengiyle katılma, kendi gündemini belirleme, üretmedir. İktidarcılık, rekabet, popülerizm, bireycilik, kolektvizme gelmeme, tekçilik devletçi zihniyetin bir ürünüdür ve erkek egemenlikçi uygulamalardır. Bunları aşmak, özgür ve eşit yaşamın olmazsa olmazları olduğu gibi kadının tenezzül etmemesi gereken temel hususlardır ve doğru bir eşit temsiliyetin yakalanması, özgür kadın kadar özgür erkeğin de açığa çıkarılması bu konuda güçlü mücadele vermekle bağlantılıdır. Bu tarz yaklaşımların olması ise radikal ve güçlü bir cins mücadelesinin yürütülmesini engelleyecektir ve erkeğe benzeşmeyi, erkek egemen zihniyetiyle katılımı getirecektir. Bu bir fark yaratamayacağı gibi bir toplumsal modeli de oluşturmamayaacaktır. Sadece var olanın yeni bir kılıfa bürünmüş rengi ve sesini yansıtacaktır. Kadınca olmayacaktır, kadının

uğrunda mücadele edip bedel verdiği özgür ve eşit yaşamı inşayı getirmeyecektir.

Bu nedenle eş başkanlık sisteminin kurumsallaşması ve doğru bir eşit temsiliyetin oluşması, kadının her alanda kadın örgütlülüğünü güçlü oluşturmaları ve kadın bakış açısını geliştirmesinden geçmektedir. Kadın sisteminin oluşturulması, güçlü kadın örgütlülüğüyle mümkündür. Ortak akıl, duygu, ruh, anlayış ve mücadele gerektirir. Kadının eş başkanlık sistemi içerisinde kendi örgütlü duruşunu oluşturup koruması, kadın örgütleriyle ilişkilerini ideolojik, örgütsel, politik temellere oturarak geliştirmesi önem taşımaktadır. Bu, kadının kendi özgün örgütlülüğünü güçlü oluşturmaları ve koruması anlamına da gelmektedir. Rekabet, özgünü tali, geneli esas alan yaklaşım geleneksel kadın yaklaşımıdır ve erkeği örgüt, politika ve güç sahibi görmenin ürünüdür. Erkeğin kadına biçtiği rol ve misyonu kabullenme, erkeğe benzeşme ve özenmedir. Bu da yine erkeğin yedeğine düşmedir. Böylesi yaklaşımlar doğru bir eşit temsiliyet yaklaşımını açığa çıkarmayacağı gibi özgür kadın kimliğini ve mücadelesini de zayıflatıp muğlaklaştıran yaklaşımlar olacaktır. Geleneksel egemen erkekliği en fazla kışkırtan ve erkeksiliği canlandıran da kadının bu tür geleneksel yaklaşımları olacaktır. Bu nedenle kadının Rêber APO'nun emeğiyle geliştirdiği Kadın Özgürlük Hareketi'ni doğru sahiplenmek, eşit temsiliyet içerisinde kendi örgütlü kimliğini güçlü sahiplenmekten, cinsi bilinci, cins sevgisi ve örgütlülüğünü korumaktan geçmektedir. Böylesi rol ve misyonu üstlenen kadının, Kadın Özgürlük Hareketi'yle ilişkisi stratejiktir ve bu stratejik ilişki örgütlü kadın gücünün ifadesidir. Bu nedenle Kadın Hareketi'nin ihtiyaçlarını gözetme, genel karar mekanizmalara güçlü katılımını sağlama ve ortaklaştırma önem taşımaktadır. Çünkü eş başkanlık sistemi içerisinde yer alan kadınlar, aynı zamanda özgün kadın sisteminin de birer

üyesidirler. Kadının daha da güçlü bir konuma gelmesi ve tüm karar mekanizmaları içerisinde en güçlü tarzda yer alması, eşit temsiliyet sisteminin içerisinde yer alan her kadının kadın hareketiyle ilişkisini güçlü oluşturmaları ve özgün örgütlülüğünü korumasından geçmektedir. Aynı zamanda eş başkanlık ve eşit temsiliyet içerisinde bulunan kadınların genel sorumluluklarının yanında, kadın çalışmaları ve sorunlarına da aynı sorumluluk anlayışıyla yaklaşımları önem taşımaktadır. Toplumsal sorunların özü kadının özgürlük sorunuysa, her alandaki ve konudaki kadın sorunlarıyla ilgilenmek, çözüm gücü olmak ve kendi sorunu olarak görüp ilgilenmek de eş başkanlık ve eşit temsiliyet içerisinde yer alan kadınların da görevidir.

Rêber APO doğru bir eş başkanlık ve eşit temsiliyetin oluşturulmasına yönelik şu perspektifi sunmaktadır; *"Bundan sonra demokratik temelde seçimle oluşacak tüm kurumlarda eş başkanlık modelini uygun görüyorum. Ama doğru kadın ve doğru erkeği yetiştiriyorlar mı, doğru kadın ve doğru erkeği bulabiliyorlar mı? Doğru bir ilkedir, ama yeterliliği karşılayacak kadın ve erkek var mı? Ne erkek egemen kişilik, ne bitmiş kadın kişiliği. Eş başkanlık karı-koca başkanlığı olmayacak. Eş başkanlık, hakan-hatun ilişkisi, karı-koca başkanlığı olamaz. Tanrı-tanrıça ikilemini bu yüzden açmıştım. Kapitalizm bunu aşmaz, kapitalizmin görevi bu değil. Modern çağ bütün pislikleri örtbas etmede, kimliği ve kişiliği düşürmede, çarpıtmada, bütün eski çağlardan daha hilekar ve çarpıtmacıdır. Mevcut sosyalizm uygulamaları da bunun bir varyasyonu olarak ortaya çıktı."*

Bu perspektifler ışığında eş başkanlık ve eşit temsiliyet hususlarını doğru anlamak ve erkeği hizaya getirmek için özgün örgütlülüğünü de koruyarak misyon ve rol üstlenmek önem taşımaktadır. Rêber APO bunu tanrı-tanrıça ikilemiyle örneklemektedir. Bu örneklemeyle esas olarak dikkat çektiği

husus, eş yönetim tarzının ortaya çıkarılmasıdır. Erkeğin kendisinde hapseden, tekleştiren, kadını nesneleştiren ve pasifize eden yaklaşımların aşılabilmesi, erkek ve kadının birlikte yönetebilme bilinci, iradesi ve örgütlülüğüne kavuşabilmesini ifade etmektedir. Bu tarzda bir sistemin kalıcılığı ise tüm çalışma alanlarında örgütlendirilmesinden geçmektedir. Eş başkanlık ve eşit temsiliyet birbirini besleyen sistemlerdir, birinin güçlendirilip doğru örgütlendirilmesi diğeri de benzer şekilde güçlendirip daha sağlam temellere oturmasını getirecektir. Bin yıllardan sonra ilk kez kadın ve erkeğin eşit yöneticiliğine dayalı bu sistemi elbette ki erkeğin hemen kabullenmesi veya pratikte uygulanır olmasını hazmetmesi zor olsa da, bugüne kadar mücadeleden alınan güç ve gelinen aşamanın verdiği bilinçle bununla da doğru mücadele yürütmek önem taşımaktadır. Eş başkanlık veya eşit temsiliyet sisteminde kendini başkan kadını eş başkan, kendini esas kadını yedek veya görünürdeki bir yardımcı olarak gören erkek bakış açısı, cinsiyetçi zihniyetin bir ürünü olarak halen birçok alanda yansımaları bulmaktadır. Erkek egemenliğinin binlerce yıllık iktidar zihniyetinin ve kültürünün bir yansıması olan bu anlayış, kadının güçlü mücadelesi ve örgütlü duruşuyla aşılabılır. Buna karşı örgütlü kadın duruşuyla daha radikal bir mücadele içinde olmak, kadın sisteminin daha güçlü oturmasını da getirecektir.

Eşbaşkanlık ve eşit temsiliyet sistemi kadın hareketi açısından çok büyük bir kazanımı ifade etmektedir. Kadınların kırk yıllık mücadelesinin, direnişinin ve verdiği bedellerin bir sonucu olarak gelişmiştir. Bu sistemi başarıyla uygulamak ve demokratik bir sistem inşasına dönüştürmek de kadınların büyük mücadelesiyle olacaktır. Kadınların bu anlamda bu mücadeleye daha fazla yüklenmesi ve inşasını güçlendirmesi gerekmektedir. Kürt kadınlarının kırk yıllık mücadelelerin geldiği düzeyin

Kürdistan'dan Ortadoğu'ya ve tüm dünya kadınlarına ilham kaynağı olması ve özgürlük umudu yaratması da, kadın devriminin yine bu topraklarda filizlendiğinin göstergesi olmaktadır. Bu nedenle her açıdan mücadeleye daha fazla yüklenmek, devrimin bu topraklarda kök salarak damarlarını tüm dünyaya yaymasını sağlamak da her kadının örgütlü ve mücadeleci duruşuyla gerçekleşecektir.

D- Kadın Devriminin Siyasal Hedeflerine Ulaşmak ve Ahlaki ve Politik Topluma Yol Almak

"Dört ideoloji var: Milliyetçilik, dincilik, cinsiyetçilik ve bilimcilik. Bu dört ideoloji de tehlikelidir. Bu dört ideolojide iktidar hırsı var, dördü de iktidarı amaçlamaktadır. İktidarı ele geçirince her şeye sahip olacağını düşünürler. Milliyetçilik adına halklar birbirini boğazlıyor. Filistin-İsrail çatışması bir türlü sona ermiyor. Yine Yugoslavya ve Irak örnekleri yaşandı, yaşanıyor. Menfaatleri uğruna halkları çatıştırıyorlar. Din adına mezhep çatışmaları yaşanıyor. İşte Şia ve Sünnilerin her gün Irak'ta ve diğer yerlerde birbirlerini vahşice boğazlıyorlar. Cinsiyetçilik adına kadın zorla bağımlı hale getiriliyor. Kadına zorla sahip olmakla iktidar olunmaya çalışılıyor. Kadın iktidarın nesnesi haline getiriliyor. Cinsiyetçilik ideolojisi ile kadın tamamen tahakküm altına alınıyor. Sonuncusu olan bilimcilik de çok tehlikelidir. Bilim adına hareket ettiklerini söyleyenlerin yarattıkları tehlikeler ve sonuçlar ortadadır. Bu gidişle dünyanın yok olması için büyük sınıf savaşlarına gerek kalmayacak. Dünyada bilim adına yapılan tahribatlarla dünyanın daha ne kadar yaşayacağı da artık belli değil. On yıl sonra ne tür devasa sorunlarla karşılaşacağımızı bilim adamları bile bilmiyor."

Rêber APO

Devletçilik-Cinsiyetçilik

Özgürlüğün giderek ortadan kalkması, özgürlükten düşüş iktidar olgusunun gelişimi ve kendisini kurumsallaştırmasıyla başlar. Toplumun özgürlüksel anlayıştan uzaklaşması, kendi doğasına ters düşmesi veya özgürlük bilincinin zayıflaması, erkeğin kadınla doğal yaşam anlayışından saparak tahakkümcü yaşam anlayışını hâkim kılmaya başlamasıyla gelişir. Özünü ve doğasını kadın özü ve doğasından alan toplum, erkeğin kadın üzerinde hâkimiyet kurmasıyla birlikte kendi özü ve doğasından uzaklaşarak bozunuma uğramıştır. Kadın öz olarak özgürlüktür, doğasında özgürlükçülük vardır; doğurduğu, yarattığı, oluşturduğu, besleyip büyüttüğü, kimlik ve kişilik kazandırdığı toplum da kadın doğasından geldiği ve özünden beslendiği için ötsel olarak özgürlükçü bir doğaya sahiptir. Toplum binlerce yıl boyunca kadın doğasıyla özdeşleşerek yaşamıştır. Doğal toplum tarihi boyunca doğayla iç içe, bütünlüklü ve özdeşleşerek yaşayan kadın, duygusal ve analitik aklın uyumlu dengesiyle insanlığı toplumsallaşmanın ilk kurumsallaşmış aşaması olan neolitik döneme taşıyarak yaratıcı, üretici, eşit, adil ve özgürlükçü bir yaşam anlayışını da geliştirmiştir. Zihinsel ve pratiksel olarak daha çok avcılık kültüründen beslenen erkek ise duygusal ve analitik aklın uyumlu dengesini koruyamayıp avcı ruhunun şiddet eğilimli yönünün daha baskın çıkmasıyla toplumsallıktan saparak, kadının ve toplumun avcısı konuma gelmiştir. Hiyerarşik ve iktidarcı sistemin başlangıcını teşkil eden erkeğin toplumsallıktan bu sapışıyla birlikte erkek için artık av, kadın ve toplumdur. Kadının toplumsallığına bir avcı kurnazlığıyla yaklaşan erkek, binbir hile, entrika, yalan ve gaspla tahakkümcü egemen erkek toplumunu doğurucusu olarak kadının özgürlükçü toplumsallığını çalmış, yerine iktidarcı toplumu kurmuştur.

"'Güçlü ve kurnaz adam' kadının ev ekonomisine bir hırsız gibi girdi. Sadece talanla yetinmedi. Daha da vahimi, kadını daimi tecavüzü altında tutarak, kutsal aile ocağını kırk haramiler yatağına dönüştürdü. Ne yaptığını bilen bir hainin ruh halini hiçbir zaman terk etmedi. İlk sermaye birikimlerinin tohumları iki mekânda atıldı. Birincisi, ev ekonomisinin yakınlarından bizzat evi işgal ederek; ikincisi, devletin meşrulaşmış resmi tekeline karşı özel tekel halinde kırk haramilerin üs merkezlerinde veya yakınlarında mekân tutarak bu birikim gerçekleştirildi. 'Güçlü ve kurnaz adam', toplumun ve devletin gözetiminden çekindiği için, erkenden hileli ve maskeli haliyle mekânlar arasında gezindi. Pusuda yattı. Fırsat bulduğunda aslan kesilerek avının üzerine atladı. Bazen tilki kurnazlığıyla avını yakaladı. Bukalemun gibi her ortama göre renk almaktan geri kalmadı."

Avcı kimi zaman aslan oldu, kimi zaman tilki, ama kendi iktidar sistemini kurmak için her renge, her biçime girdi. Her türlü yol ve yöntemi denedi. Her tür düşünce, inanç ve ideolojiyi geliştirerek bunlarla zihinsel hegemonyasını kurup toplumu özünden boşaltarak, ataerkil toplumsal yapılanmayı geliştirdi. Egemen erkeğin esas saldırısı kadına ve toplumsallığına yönelik olduğu için en temelde de iktidar uygulamalarını ve kurumlaşmalarını kadın üzerinden uygulama koydu. Kadının örgütlü gücünü ifade eden toplumsallığa karşı iktidarın kendisini kurumsallaştırma ihtiyacı, devletleşmeyle cevap buldu. Devlet, erkek egemenliğinin en temel iktidar aracıdır, onun yürütücüsüdür, uygulayıcısıdır. İktidarın en örgütlü ve kurumsallaşmış hali olarak devletin doğuşu, kadın toplumsallığına karşıt olarak gelişen tecavüzcü egemen erkek toplumunun doğuşu anlamına gelmektedir. İktidarın kurumsallaşmış hali olarak devlet yapılanması kadın toplumsallığının değerleri, birikimleri, yaratımları ve mirası üzerinden kendisini konumlandırarak gelişmiştir. Bu sistemle

kadın kimliksizleştirilip erkeğin mülkü haline getirilirken, toplum da devletin mülkü haline getirilerek her türlü yaptırıma maruz bırakılmıştır. Toplum artık bir iktidar toplumuna dönüştürülerek kendi kendisinin kurdu haline getirilmeye çalışılmıştır.

Rêber APO iktidar toplumunu şu şekilde formüle etmektedir. *"İktidar = güçlü ve kurnaz adam + hiyerarşik ataerk + devlet. Bu üç esaslı kurum iktidar toplumunu ifade eder."* İktidarın bu üçlüsü, iktidar toplumunu geliştirirken esas olarak geliştirdiği, yararlandığı ve kullandığı temel ideoloji ise cinsiyetçilik olmuştur. Önderliğin koyduğu bu formülün üç bileşenine baktığımız zaman tamamıyla erkeksiliğin temsiliyetini ve varlığını görmek mümkündür. Böylesi bir temsiliyet ve varoluş kendini kimlikli kılmak, süreklileştirebilmek için elbette ki kadın karşıtı bir toplumsallık ve felsefeyi geliştirmek durumundadır. Erkeğin hegemonyasının teminatı, kadının kimliksel, iradesel, düşünsel ve sistemsal olarak ölümüdür. Bu anlamıyla iktidarcı ve devletçi toplumun doğuşuyla kadın toplumsallığı ve kimliği öldürülmeye çalışılmış, sistemin devamlılığı için kadının sadece fiziksel varlığına izin verilmiştir. Devletin ve iktidarın devamlılığı kendisini sürekli üretimsel kılmasına bağlıdır ve bu da kadının fiziksel varlığını gerektirmektedir. Bu nedenle kadın salt fiziksel bir varlığa indirgenmiş, erkek sisteminin neferlerini yetiştirecek bir varlığa dönüştürülmüştür.

İktidarın ve devletin erkek karakterli oluşu, onun ataerkil özünden kaynaklıdır. Ataerkillik, erkeksiliktir. Ataerkillik, erkeğin kadın ve toplum üzerinde egemenlik kurmasıdır. İktidarcılık ve devletçilik de bunun bir ürünü olarak gelişmiştir. Bu nedenle toplumsallığın, komünalitesinin, ahlaki-politik yapısının kadın karakterli olmasına karşın, iktidarın örgütlenmiş, kurumsallaşmış hali olan devlet karakter ve oluşum olarak erkektir. Erkeksilik ve onun kurumsallaşması olarak devlet iktidarın en temel öznesidir,

kadın ve toplum ise üzerinde bu erkeksilik ve örgütlülüğünün her türlü hakka sahip olduğu nesnedir.

Kadının nesneleştirilmesi ve bununla birlikte toplumun da nesneleştirilmesi bir zihniyet formudur. Bu zihniyet formu erkeksiliğin hâkim ideoloji haline gelmesiyle oluşmuştur. Erkeksilik iktidarcılıktır ve iktidarcılık, uygarlık ve devletin en temel ideolojik harcıdır. Bu ideolojik harç ise kendisini cinsiyetçilikle yoğurmuş, biçimlendirmiş ve yaymıştır. Devlet bu harcın bir ürünü olarak açığa çıkmıştır. Cinsiyetçi ideoloji, devletin çıkışı ve oluşumundaki en temel ideolojik harçtır. Kadının köleleştirilmesiyle ikinci cins konumuna getirilmesi, eksik, zayıf, sahipli kılınması gereken bir varlık haline indirgenmesi, nesneleştirilip erkeğin malı, mülkü, namusu kılınması, sürekli baskı sistemlerine tabi tutularak krizli bir kimliğe dönüştürülmesi cinsiyetçiliğin bir sonucu olarak gelişmiştir. Erkek egemen toplumunda kadın, toplumun köleleştirilmesi, sahipli kılınması, nesneleştirilmesi, krizli bir kimliğe büründürülmesinin prototipidir. Erkeğin kadın üzerindeki başarısı, toplumsal başarısını da getirecektir. Köleleşen, karılaştan kadın; köleleşen, karılaştan toplumu doğuracaktır. Bu, doğası gereği böyle olmak durumundadır; çünkü toplumun doğurucusu, yaratıcısı, ilk eğitmencisi ve öğreticisi kadındır. Kadın köleliği ve karılığı öğrenir ve içselleştirirse, toplumuna da öğretip içselleştirecektir. Kadın ve toplum bunu içselleştirdiği oranda erkek sistemi yaşam bulacak, kalıcılaşacak, ölümsüzleşecektir. Erkek egemenliğinin 'ölümsüzlük otu' kadın köleliğidir. Bunun gereği olarak ilk elden köleleştirilmesi gereken kadındır ve erkeğin ilk saldırısı kadın üzerinde gelişmiştir. Kadına yönelik operasyonlarını bu ruh hali ve zihniyetiyle gerçekleştirmesi de bundandır.

İktidarın güçlenmesi, kadının cinsiyetçi ideolojiyle zayıflatılmasıyla gerçekleştirilmiştir. Kadının zayıflaması

toplumun zayıflaması, güçsüzleşmesini doğurmuştur. *‘İktidar eşittir topluma karşı savaş’* formülü bu gerçeği ifade etmektedir. Topluma karşı savaş, cinsiyetçiliğin toplumsallaşmasıyla kazanılan bir savaştır. Yani artık toplumsal cinsiyetçiliğin oluşturulması ve yaygınlaştırılmasıdır. Kadının köleleştirilmesiyle tüm toplumun köleleştirilmesi, bu savaşın erkek egemenliğinin lehine sonuçlandığının bir göstergesidir. Cinsiyetçilik, iktidarcılığın tüm toplumda yaygınlaştırılması demektir. Ne kadar cinsiyetçilik o denli iktidarcılık! İktidarcılığın çoğalması özgürlüğün azalması demektir, özgürlüğün azalması kadının erkeğe mahkûm kılınmasına bağlıdır. Bu nedenle iktidarın her yerde, her alanda kendisini yaygınlaştırması gerekir.

İktidar olgusuyla şekillenen devletçi uygarlığın toplumsal anlayışı ataerkildir. Bu toplumsal anlayışta erkek merkezdir, tüm toplumsal yaşam da bu merkez etrafından şekillenmektedir. İktidarlaşan erkek, en küçüğünden en büyüğüne kadar tüm uygarlık kurumlarında başattır. Böylelikle de devlet, erkek iktidarcılığının makro örgütlülüğü, aile ise mikro örgütlülüğü olarak kurumsallaşır. Bu makro ve mikro örgütlenmeler hiyerarşik bir yapılanmayla şekillenir. Bu durum kadının hangi sınıf, ırk, ulustan olursa olsun erkeğin mülkü olmasını, metalaşmasını getirmektedir. Nesneleşmesini doğurmaktadır. Nesneleşme toplumsal yaşama katılım biçimini ve kendisine biçilen cins kimliği çerçevesindeki rolü belirlemektedir. Erkek egemenlikli toplumda kadına biçilen en temel rol, erkeğin yedeği ve gölgesi olmaktır. Evcil bir varlık olması en temel özelliği olmak durumundadır, erkeğin koruması, bakımı ve savunması altında kalması gereken zayıf cinstir. Akli erkeğin işine ermeyen salt duygusal bir varlıktır. Eşine, babasına, abisine, amcasına veya en modern haliyle işverenine itaat etmesi gereken erkeğin yarım halidir. Tüm bunlar kadının doğal özellikleri ve karakteridir, çünkü o tanrı tarafından

yaratılırken erkeği hoşnut etmesi için yaratılan yarım varlıktır. Tüm yarımliklarını ancak erkek tamamlayabilir. Erkek kadının örtüsüdür. Erkeğin özel alanı olan aile, toplumsal cinsiyetçiliğin en çok kurumlaştığı alandır. Erkeğin mahremidir, dokunulmazdır ve bununla birlikte kadının en yoğun cinsel, psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kaldığı alandır.

Rêber APO bu konuyu şöyle açıklamaktadır: *"Aile bu toplumsal bağlamda erkeğin küçük devleti olarak inşa edilmiştir. Uygarlık tarihinde aile denilen kurumun mevcut tarzıyla sürekli yetkinleşmesi, iktidar ve devlet aygıtlarına verdiği büyük güç nedeniyledir. Birincisi, erkek etrafında iktidarlaştırılan aile, devlet toplumunun hücresi kılınmaktadır. İkincisi, aile ile kadının sınırsız karşılıksız çalışması güvenceye alınmaktadır. Üçüncüsü, çocuk yetiştirip nüfus ihtiyacını karşılamaktadır. Dördüncüsü, rol modeli olarak tüm topluma kölelik ve düşkünlük yaymaktadır. Aile bu içeriğiyle aslında bir ideolojidir. Hanedanlık ideolojisinin işlevselleştiği kurumdur. Her erkek ailede kendisini bir hanlığın sahibi olarak algılar. Ailenin çok önemli bir gerçeklik olarak algılanmasının altındaki bu hanedanlık ideolojisi çok etkindir. Ailenin ne kadar çok kadın ve çocuğu olursa, erkek o kadar güvence ve onur kazanır. Aileyi mevcut haliyle bir ideolojik kurum olarak değerlendirmek de önemlidir. Kadın ve aileyi mevcut haliyle uygarlık sisteminin, iktidar ve devletin altından çekip alırsanız, düzen adına geriye çok az şey kalır. Fakat bu tarzın bedeli, kadının düşük yoğunlukta sürekli savaş hali altındaki acılı, yoksul, düşkün ve yenilgili varoluş tarzına mahkûmiyettir. Âdeta sermaye tekellerinin uygarlık tarihi boyunca toplum üzerinde sürdürdüklerine benzer paralel ikinci bir tekel zinciri de kadın dünyası üzerindeki 'erkek tekeli'dir. Hem de en eski güçlü tekeli. Kadın varoluşunu en eski sömürge âlemi olarak değerlendirmek*

daha gerçekçi sonuçlara götürür. Kadınlar için 'millet olmamış en eski sömürge halkı' demek en doğrusudur."

'Erkeğin sömürgesi olmak kadının kaderidir.' Kadın dâhil tüm topluma erkek yaratımı ve egemen zihniyetinin ürünü olan bu bakış açısı empoze edilerek bir hakikatmış gibi kabul ettirilir. Geriye kadının kendisini erkeğe kabul ettirmesi ve beğendirmesi için erkeğin sözünden çıkmamak bırakılır. Böylelikle de kadın bedeni, düşüncesi, duyguları, tüm varlığıyla erkeğin beğenisine sunulur, erkeğin sorumluluğuna verilir. Erkeğin zevk nesnesine dönüştürülür. Kadının ise tüm bunları bir kader olarak kabul edip boyun eğmesi, itaati kabullenmesi gerçekleştirilir.

Hiyerarşik ataerkil sistemin ortaya çıkmasıyla birlikte kadın köleliği tüm topluma empoze edilmiştir. Mitoloji, din, felsefe ve bilimle bu kadın köleliği kadın dâhil tüm toplumsal kesimlere benimsetilmiştir. Ataerkil hanedanlık kültürüyle başlayan kadının sadece bir soy sürdürme aracına dönüştürülmesi, sadece biyolojik bir varlığa indirgenmesi mitoloji, din, felsefe ve bilimle daha da derinleştirilmiş, tanrı kelimeleriyle, düşünür ve filozofların, dâhilerin tanrı kelamı niteliğindeki tespit ve düşünceleriyle pekiştirilmiştir.

Kapitalist moderniteye gelindiğinde kadının bu konumu daha da vahim bir hal almıştır. Kendisini başta kadın olmak üzere tüm toplumun kurtarıcısı, özgürleştiricisi olarak lanse eden kapitalist sistem özünde toplumsal cinsiyetçiliğin, egemen erkekliğin zirveleştiği sistemdir. Sahte özgürlük anlayışıyla kadının konumunu daha iyiymiş gibi göstererek kadının tamamıyla metalaştığı bir toplumsal sistem açığa çıkarmıştır. Kapitalist modernitede kadın erkeğin ve onun son sistemsel yapılanması olan kapitalizmin temel metası, hammaddesidir, esas sermayesidir. Para ve mülk tanrısallaşıp komutanlaştıkça, kadın

cinselliği esas sermaye haline gelmektedir. Dahası iktidar sisteminin dincilik, milliyetçilik, bilimcilik gibi tüm araçlarının temel hammaddesi de olmaktadır. Bu iktidar araçları da cinsiyetçilik üzerinden varlık göstermektedir.

Kapitalist modernitede sermaye üretimi ve birikiminin canavarlaşarak büyümesi, tüketimi de aynı canavarlaşma düzeyine taşımasını gerekli kılmaktadır. Bu da yine en fazla kadın bedeni üzerinden geliştirilmektedir. Kadın bedeninin her bir parçasının metalaştırılması, moda sektöründen tutalım fuhuş sektörüne, hatta gıda sektöründen ulaşım sektörüne ve bunlara dayalı fuarlara kadar kadın bedeninin sunulması, sermaye üretimi ve birikiminin en vazgeçilmez araçları olmaktadır. Kadın bedeni üretim için üretim, yenilenme için yenilenme, tüketim için tüketimdir. Tükenmeyen hammadde, sermaye ve üretim aracıdır. Daha da kötüsü toplum bununla tamamıyla bir ahlaki çöküntü içine çekilerek, ahlaksızlık ahlak, namussuzluk namus olarak sunulur. Böylelikle toplumsal değerler yozlaştırılır, ikiyüzlülük geliştirilir, erkek egemen değerler hâkim kılınır. Toplum bir taraftan ahlaksızlığa sürüklenirken, diğer taraftan ahlak bulanıklaştırılır. Ahlakın bulanıklaştırılması ve muğlaklaştırılması, özgürlük anlayışının muğlaklaşmasını da beraberinde getirir.

İktidar sisteminin cinsiyetçi ideolojisinin kurumsallaşmasıyla birlikte ekonomik alandan da atılan ve emeği görünmez kılınan kadın, kapitalist modernitede daha fazla bir sömürü sistemine tabi tutulmaktadır. Bin yıllardır dört duvar arasına kapatılan kadın, kapitalist modernitenin daha fazla işgücüne ihtiyaç duymasından kaynaklı ev hapisliğinden çıkartılmış, iktidar ve sermayenin birikimi için iş sahalarına dâhil edilmiştir. Kadının ev içi görünmeyen emeği, kapitalizmde en düşük ücretli emeğe dönüştürülerek yine en niteliksiz, değersiz emek kategorisindedir. Kadının, erkek işi olarak görülen siyaset,

askerlik, ekonomi, diplomasi vb. tüm alanlarda yer alabilmesi için ise kendi öz kimliğinden uzaklaşması, erkekleşmesi, erkek taklitçiliğine düşmesi, kendi kadın kimliğini inkâr ederek sadece biyolojik bir kimlik olarak taşınması gerekmektedir. Cinsiyetçi toplumun kadına dayattığı kendine yabancılaşma, kabul görebilmek için benzeşme ve böylelikle de kimliksizliktir. Bu, kadının sürekli olarak krizli bir kimlik olarak yaşamasını getirir.

Rêber APO bu konuyu şu şekilde değerlendirmektedir: *"Toplumsal cinsiyetçilik en az kapitalizm kadar tehlikeli bir toplumsal canavardır. Ne yazık ki, amansız ve kurnaz erkek egemenliği, bu olgunun hakikatinin açığa çıkmasını engellemek için gözü kara bir tutum içindedir. Kapitalizm kadar araştırmayı gerektirdiği halde, en karanlıkta bırakılan toplumsal alandır. Tüm iktidar ve devlet ideolojileri ilk kaynağını cinsiyetçi tutum ve davranışlardan alırlar. En derin, örtbas edilmiş ve üzerinde her türlü kölelik, baskı ve sömürünün gerçekleştiği toplumsal alan kadın köleliğidir. Tüm iktidar ve devlet biçimlerinin üzerinde denendiği, kaynak bulunduğu toplumsal nesnedir.*

Kadın köleliğinin bu özelliklerinin derin bilinciyle hareket eden kapitalizm ve ulus-devlet, kadını en geliştirilmiş sermaye ve iktidar aracı olarak kullanmaya büyük özen gösterir. Çok iyi bilmek gerekir ki, kadın köleliği olmadan hiçbir kölelik biçimi gelişme ve yaşama şansına sahip değildir. Kapitalizm ve ulus-devlet, en kurumsallaşmış egemen erkeği ifade eder. Daha açık söylemek gerekirse, kapitalizm ve ulus-devlet zorba ve sömürgeci erkek tekelciliğidir. Bu tekelciliği parçalamak belki de atomu parçalamaktan daha zordur".

Kadının erkek tekeline girmesinin mekânı öncelikli olarak Ortadoğu'dur. Bu nedenle kadının toplumsal cinsiyetçiliği Ortadoğu'da yaşama biçimi daha da derindir. Bir yandan

kapitalist uygulamaların kadına dayatılması, diğer taraftan feodal yargıların kafesine çekilmeyle kadın tam bir sıkışmışlığı yaşar. Kadının namus adı altında katledilmesi en fazla bu gerçekliğin yansımalarıdır. Kapitalizmin mekânı Avrupa'da cinsiyetçilikle kadın her yönüyle özünden boşaltılıp tam bir cinsel obje haline getirirken, uygarlığın doğuş mekânı Ortadoğu'da ise bir taraftan erkeğe sunduktan sonra namus adı altında sahiplenirken, özünde her ikisi de kadını katletmekte, kırımdan geçirmektedir. En öz ifadeyle hangi toplum, hangi ulus, hangi ülke olursa olsun cinsiyetçiliğin uygulanması biçimde değişiklikler taşısa da öz de değişmemektedir; kadın karşıtlığının ifadesi olarak zemin bulduğu her alanda kendini bedene kavuşturmaktadır. Bu anlamıyla aslında cinsiyetçilik kadın katilidir, kadın katliamıdır.

Dincilik

Ataerkilliğin hanedanlık kültürüyle başlayan ve devletçi uygarlığın kurumsallaşmasıyla tümenden organize bir hal bulan cinsiyetçilik, iktidarcı uygarlığın diğer tüm ideolojik yapılanmalarının ve araçlarının da kök hücresi konumundadır. Dincilik, milliyetçilik ve bilimcilik de bu iktidar ideolojisinden beslenerek ve feyz alarak biçimlenmiştir. Kadının yarattığı tüm yaratımların ve değerlerin, egemen erkeklik tarafından gaspıyla başlayan birinci cinsel kırılma cinsiyetçiliğin artık bir toplumsal kültüre dönüşümünü getirirken; tek tanrılı dinlerle ikinci cinsel kırılma gerçekleştirilerek toplumun manevi dünyası tamamen kadın karşıtlığı üzerinden şekillendirilir. Sümer mitolojisinde Enki'nin kaburga kemiğinden yaratılan Nintu'nun yerini tek tanrılı dinlerde Adem'in kaburgalarından yaratılan Havva almıştır. Hem de sağlam değil, hastalıklı kaburga kemiğinden yaratılan Nintu ve onun devamı olan Havva elbette ki eksik bir varlık olacaktır. Tanrı erkeği yaratırken, erkeğin can sıkıntısını gidermek için ondan kadını doğurtacaktır. Havva'nın tanrının yaşağını dinlemeyip

cennette bir yılan (şeytan) tarafından kandırılıp yasak meyveyi yemesi ve Adem'e de yedirerek suça ortak etmesi her ikisinin cennetten kovulmasının sebebidir. Bu nedenle kadın lanetlidir, çünkü tanrı sözünü değil şeytanın sözünü dinlemiştir; tanrının buyruğunu reddetmiş, yasak elmaya (bilgiyi) ulaşma cesaretini göstermiştir. Dinsel anlatımlarından anlayabildiğimiz tanrının buyruğu iki kez reddedilmiştir ve karşıt eylemsellikte bulunulmuştur. Biri şeytan, diğeri kadın tarafından. İkisi de tanrıya karşı gelme cesaretinde bulunmuş ve tanrı kelimini uygulamamıştır. Bu nedenle ikisi özdeştir. Kadın şeytanla özdeşleştiği için de erkeğin kölesi olmakla cezalandırılmış ve yaşamdaki rolü erkeğin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaya indirgenmiştir. Tek tanrılı dinlerin tümü bu ideolojik varyant üzerinden ilerler. Dinsel kanunlar ve oluşturdukları anlayışa dayalı toplumsal düzende kadınlar zayıf, kandırılabilir, tehlikeli, baştan çıkarıcıdır, bu nedenle de erkeğin denetiminde olmalıdır. Dinlerin belirlediği sınırların dışına çıkan kadın güvenilirmezdir, günahkârdır ve bu nedenle de erkek tarafından cezalandırılmayı hak etmektedir. Tanrı erkek olduğuna göre kanunları, kuralları belirleyen de o olacaktır. Kadınlar dört duvar arasına tıkatılıp hareket alanı erkeğin tekeline bırakılmıştır. Kadının örtünmeye zorlanması önce Sümerlerdeki fahişeleştirilerek musakkadimlere kapatılan kadınlara yönelik bir uygulama olarak başlamışken, dinde kadın vücudunun 'baştan çıkarıcı günahkârlığının' önlenmesi ve erkeğin mülkü olduğunun göstergesi olarak bir geleneğe dönüşmüştür. Kadının tanrıya bağlılığı ve dinsel ibadeti bile tekeline sunulan erkeğe olan sadakatine bağlı kılınmış, kutsal kitaplar ve peygamberlerin tembihleri kadının erkeğine itaati ve hoşnut etmesi yönünde olmuştur.

Esas olarak insanın kendisine yönelik sorularına cevap bulma ve kendini bilme arayışlarının bir sonucu olarak gelişen din,

kökenlerini insanlığın kendini kimlikli kılma ve ilk inanç biçimi olan totem inancından ve animist düşünceden almaktadır. Doğal toplumun inanç biçimi olan totem, klanın inanç sistemidir. Animizm ise toplumun felsefik düşüncesi olsa da daha çok inanca dayanmaktadır. Animist düşüncede tüm doğa canlıdır, herşeyin bir ruhu vardır, süreklilik ilkesi hâkimdir. Esas olarak toplumsal inançların, dinlerin ilk temelini oluşturan totemik düşüncede ise genelde dokunulması, zarar verilmesi ya da kullanılması yasaklanmış bir hayvan türü veya bitki ya da saygı duyulan herhangi bir nesne totem olabilmektedir. Bir hayvanın, bir bitkinin veya bir nesnenin yaşamsal ihtiyacı görmesi veya çözümlenmemiş, korku duyulan bir varlık olması totem olarak kabul edilmesini getirebilmektedir. Totemler dokunulmazlıkları bulunmakta, zarar görmesi durumunda klanın zarar görebileceği, afetlerin olabileceği düşünülmektedir. Doğal toplum da totem aynı zamanda klanın kimliğidir.

Doğal toplumun neolitik aşamasında tanrıça kültünün gelişimiyle mitolojik düşüncenin ilk aşamasına geçilmiştir. İlk mitolojiler kadın etrafında gelişmekte, toplumu gözetten, koruyan, öncülük eden kadın, tanrıça sıfatıyla kutsanmıştır. Tanrıçalık somut bir olgudur, toplumsallıkla bağlantılıdır, binlerce yıl avcı-toplayıcı yaşamdan tarım ve köy toplumuna geçişin kuruculuğunu ve öncülüğünü yapan kadının toplumu gözetmesi ve doğal bir otorite olarak öne çıkmasıyla bağlantılı olarak gelişmiştir. Ardından gelişen hiyerarşik ve ataerkil sistemin ortaya çıkmasıyla birlikte mitolojiler de farklılaşarak önceleri tanrıçalarla birlikte tanrıların, ardından tanrıçaların alt edilip tarihten silinerek tanrıların hâkim olduğu bir düşünce ve inanç biçimine dönüşmüştür. Tanrı olgusuna geçiş inancın siyasallaşmasının başlangıcını teşkil eder. Erkek-tanrı-devlet üçlemi etrafında şekillenen uygarlık sisteminin gelişimi erkeğin iktidarlaşması,

inancın siyasallaşması, iktidarın kurumsallaşmasını ifade etmektedir. Devletçi uygarlığın gelişimiyle kurumsallaşan erkek iktidarı, insan inancının da rotasından saparak toplumsallıktan kopması, toplum üstü bir sisteme dönüşmesi, kulluk zihniyetinin gelişmesinin başlangıcını oluşturmaktadır. Binlerce yıl boyunca insanlığın manevi dünyasını geliştirip zenginleştiren inanç sistemi, tanrıların doğuşuyla birlikte manevi dünyanın hâkimiyet altına girmesini getirmiştir. Her şey gibi insanın manevi dünyası da artık iktidar güçlerinin tekeline alınarak, üzerinden iktidar mekanizmaları geliştirilmiştir.

Somut inanç biçimi olan mitolojik düşünceden soyut inanç biçimine geçiş olan tek tanrılı dinler Hz. İbrahim'in çıkışı ve beraberinde gelişen İbrahimi dinlerle başlamıştır. Başlangıç itibariyle İbrahimsel çıkış tanrı-kral sistemine karşı bir başkaldırıyı, hiçleştirilen ve köleleştirilen insanın iradesel çıkışını ifade etmektedir. Bu nedenle başlangıç itibariyle devrimci bir öz taşımaktadır. İnsanlığın tanrı-kral sistemine karşı direnişinin bir kolunu oluşturmaktadır. Tek tanrılı dinlerin gelişimi bir yönüyle insanlığı aydınlığa çıkartma arayışı olurken, diğer taraftan ise tüm gücü tek bir merkezde toplayarak tamamıyla inancı tekelleştiren, tanrı-kul sistemini katı kurallara bağlayarak sistematikleştiren karanlık bir yüzü de ifade etmektedir. Bütün tek tanrılı dinlerin yaşadığı temel ikilem de budur. İnsan iradesinin ve düşüncesinin tanrı-krallar karşısındaki başkaldırısı doğal toplumun özünü bağrında ve hafızasında taşıyan toplumun teslim olmayan, direngen yönünü ifade ederken; sistemi tümünden değiştirme ve kökten karşıtlık yerine yumuşatan, reforme eden ve yerine daha gelişkin bir düşünce biçimiyle tanrı-kul sistemini oturtması iktidarcı ve yine inancı siyasallaştıran yönünü ifade etmektedir. Tüm tanrıların gücünün tek bir tanrının elinde ve hâkimiyetinde toplanması, esasta sistemin ve tekelleşmenin daha da

güçlenmesinin, kulluk sisteminin dinsel ifade ve inançla daha da derinleştirilmesini ifade etmektedir.

Her üç büyük dinin de bir yandan toplumun ahlaki ve politik yönünü korumaya dönük yönleri olmakla birlikte daha başlangıcından itibaren iktidar eksenli ve hedefli çıkış yapımları, devletçi uygarlığa eklemelenmelerini ve dinin siyasallaşmasını getirmektedir. Din inancı, insanın metafizik ihtiyacını karşılayan bir araç olarak doğup gelişse de, hiyerarşik devletçi yapılama içerisindeki bu orta sınıfa dayalı reformist çıkışlar toplumun metafizik ihtiyaçlarının karşılanması yanında, esas olarak toplumun iktidar odaklı yönetilme ve yönlendirilmesindeki temel araçlar olarak iktidar mekanizmalarının hizmetine girmişlerdir. Dinin kültürel ve siyasal olarak ayrışımı da temel olarak bu konuda ortaya çıkmaktadır. Alt ve üst toplumun, yani toplumun esas yapısını oluşturan dokusuyla, devletçi-iktidarcı yapısını oluşturan yönetici elit kesimin dini uygulama ve kullanma biçimleri farklılıklar göstermektedir. İktidar mekanizmaları toplumun yönetilmesinde din inancını temel bir yönetim aracı olarak kullanırken, toplum ise metafizik ihtiyaçlarını karşılama temelinde geleneksel inanç biçiminde uygular. Mutlak tanrı inancını toplumsal yaşama hâkim kılan iktidar odakları, katı kurallar, sorgulanamaz tanrı anlayışıyla dini toplumun yönetilmesinin temel aracı haline getirerek, düşünmesinin, gerçekliği görmesinin önüne geçmiştir. Nitekim bilmeye değil esas olarak inanca dayalı olarak gelişen dinsel düşünce, tanrıyı ve kurallarını sorgulamadan, temel olarak itaati tanrının kulları olarak insanlara sunan temel bir iktidar aracı olarak öne çıkar. İrade ve sorgulama olmadan mutlak itaati koşullayan her tür düşünce ve inanç biçimi iktidarcıdır, siyasal içeriklidir. Dinlerin özellikle belirli bir aşamadan sonra toplumun yönetim aracı olarak tasarlanıp bunun üzerinden örgütlenilmesi de metafizik

yönünden çok iktidar temsili olan siyasal inanç yönünün baskın çıkmasını ortaya çıkarmaktadır.

Dinsel çıkış, başlangıç itibariyle insanın tanrı-krallar karşısında, yani devletçi uygarlık karşısındaki irade beyanı ve karşıtlığını ifade etse de, iktidarcı düşüncenin dinsel düşüncede baskın olmasıyla birlikte gittikçe bu özünden uzaklaşıp siyasal yönünün baskın çıktığı görülmektedir. Bu, esas özden bir sapmayı ifade etmektedir. Bir kavim dini biçiminde şekillenen ve diğer iki büyük dinin de temelini oluşturan Yahudilikte başlangıçtan itibaren siyasal yön ve iktidarcılık daha hâkim bir seyir izlese de, devletçi uygarlığa ilk karşı koyuşu gerçekleştiren din olması itibariyle de toplumun ahlaki ve politik dokusuna yönelik de önemli bir yön olarak öne çıkmaktadır. Nitekim bu ikili karakter Yahudiliğin hem devletçi uygarlıkta hem de demokratik uygarlıkta önemli bir rol oynamasının da temelini oluşturmaktadır. Bir tarafı iktidar merkezliyen diğer tarafı da ahlaki ve politik toplum karakterlidir. *“Devletleşme ve katı dincilik, Yahudilikte de başat rol oynamıştır. Yahudi aydınlarının, insanlığın soylu özgürlük, eşitlik ve demokratik toplum mücadelesindeki konumları da küçümsenemez. Peygamberleri bir tarafa bırakalım, yeniçağda Spinoza’dan başlayan Marks, Freud, Rosa Luxemburg, Trostky, Adorno, Hannah Arendt ve Einstein’a kadar giden çok sayıda entelektüel ve devrimcinin durumu bellidir”* değerlendirmesiyle Rêber APO da bu ikili karakterine dikkat çekmektedir.

Hristiyanlık ise ezilen halk kesimlerine dayanarak toplumsal eşitliği, komünal demokratik değerleri savunduğu için 300 yıl hücre yapılanması şeklinde örgütlenmek zorunda kalmış, köleci sistemin zirvesi ve düşüşünü temsil eden Roma uygarlığı tarafından devlet dini olarak kabul edilip iktidarın başat aracı haline getirilene kadar ahlaki ve politik yönünü daha iyi koruyabilmiştir. Daha sonrasında ise hem devletçi hem de

demokratik uygarlıkçı yönler iç içe gelişerek bir seyir izlemiştir. Özellikle devlet dini haline getirildikten sonra toplumsal özelliklerinden uzaklaştırılarak, egemenlerin toplumu yönetmenin aracı haline getirilmiştir. İslamiyet'te de benzer akıbet yaşanmıştır. Başlangıcında eşitlikçi-komünal yönleri daha ağır bassa da, özellikle Hz. Muhammed'in ölümüyle birlikte iktidar İslam'ı hâkimiyetini kurmuş ve çıkış dönemindeki özünden gittikçe uzaklaşmıştır. Bu nedenle kültürel İslam'la iktidar İslam'ı arasındaki çekişme ve çatışma günümüze kadar da halen iki çizgi halinde sürmektedir. Nitekim Ortadoğu, geleneksel kültürel İslam'la iktidar İslam'ı arasında sıkışmış vaziyetteki bir İslami anlayışla günümüze kadar gelmiştir. Dolayısıyla Hz. Muhammed'in daha başlangıçta devleti temel çözüm aracı olarak görüp, İslam ideolojisini bir devlet ideolojisi olarak şekillendirmesi iktidar İslam'ının İslamiyet'e daha kolay hâkimiyet kazanmasını getirdiği gibi, İslamiyet'teki bozulma ve başlangıcındaki eşitlikçi özden uzaklaşmanın da esas nedenidir. Tüm dinlerde başlangıç itibariyle iyi niyet, komünal yaşam değerlerine olan özlem hareket noktaları olsa da, iktidar ve devlet odaklı yapılanmalar olmaları erkenden yozlaşmalarını ve amaçtan uzaklaşmalarını getirmiştir.

Günümüze gelindiğinde her üç dinin de toplum bazında geleneksel kültürel bir inanç sistemi olarak varlığını sürdürmesi devam ederken, esas olarak ağır basan yön siyasal-iktidarcı yönün kültürel inanca baskın çıkması halidir. Bu da tam olarak dincilik olarak nitelendirdiğimiz olguyu ifade etmektedir. Dinlerin başlangıçtan itibaren bir yönlerinin devletçi uygarlıkla bağlantılı olması, muhtevalarında dinciliği de barındırarak bir gelişim sağlamalarını getirmiştir. Bu nedenle de iktidar güçlerinin hâkimiyet kurmaları ile birlikte toplumsal bir baskı ve devlet yönetme araçlarına dönüşmeleri de kendisini daha hâkim kılmıştır. Dinsel inançlar toplumun değil, devletlerin inançları

haline getirilmiş, inanç devletin resmi formlarına kavuşturulmuştur. Nitekim ortaçağdaki hemen hemen tüm devletler ve imparatorluklar birer din devleti olarak örgütlenmiştir, yani dincilik ideolojisine dayalı olarak kendilerini kurumsallaştırmışlardır. Hristiyan devletlerin Yahudi diasporalarını gerçekleştirmelerinden 2. Dünya Savaşı'nda gerçekleştirilen Yahudi soykırımına, yine Hristiyanlığın Katolik Kilisesinin çağrısıyla 11. Yüzyıldan 13. Yüzyıla kadar Haçlı Seferleri adı altında Ortadoğu halklarına yönelik gerçekleştirilen katliam, işgal ve talan seferleri, mezhep savaşları adı altında Katolik ve Protestanların iktidar ve sermaye savaşları; Yahudilerin üstün din, üstün kavim inancı temelinde herkesin kendilerine hizmet etmeleri gerektiğini öngören öğretileri ve inançları ile dünya hâkimiyetini kurma politika, arayış ve girişimleri, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Arap halkları ve özellikle Filistin halkına yönelik baskı, zulüm ve katliam politikaları; İslam'ın dağılım ve yayılım sürecinde zorla ve kılıçla halkları, toplumları Müslümanlaştırmaları, İslami kesimlerin Yahudi ve Hristiyan halklarına yönelik hoşgörüsüz, dışlayıcı ve kâfir olarak nitelendiren bakış açıları, Emevi, Abbasi ve en son Osmanlı İmparatorluğu'nun halkların üzerinde bir kılıç gibi sallanmaları dinciliğin tarihsel olarak en çarpıcı örneklerindendir. Kapitalist modernitede laikliğin gelişmesiyle din ve devletin birbirinden ayrıştırıldığı iddia edilse de, taşıdığı öz itibarıyla bunun olması mümkün değildir. Çünkü tanrı olgusu ve devletin doğuşu aynı kökenden gelmez ve birbirini besleyip büyüten olgulardır. Daha Sümer rahip devlet aşamasından beri tanrı inancı ve devlet oluşumu böyle bir iç içe gelişmiştir. Daha sonraki soyut tanrı inancı olan tek tanrılı dinler de bir yönüyle bu öz üzerinden gelişim sağladıklarından tümünden ayrışmaları, bağımsız olgular olarak kurumlaşmaları mümkün değildir. Rêber APO bu konuya yönelik şu değerlendirmelerde bulunur: *“Muhtemelen rahibin*

tüm avantajı tanrı silahını kullanmaktır. İşte burada rahibin muhteşem işlevinden biri devreye giriyor: TANRI İNŞA ETME görevi. Konu çok önemlidir. Bu görevde başarılı olunmazsa, yeni kent ve toplumu, dolayısıyla bol üretim gerçekleştirilemeyecektir. Neden ilk devlet yöneticilerinin rahipler olduğunu da bu örnek gayet iyi açıklamaktadır.

...

Rahibin en önemli işlerinin başında yeni bir din ve tanrı inşası gelir. Benim yorumuma göre, Sümer rahiplerinin din icat etmelerinin özü, eski 'totem' tapınmasıyla putçuluğu aşan İbrahimî dinler arasında kopuk gibi gözükken geçiş halkasını oluşturmasıdır. Göklere düzenleyen kuvvet kavramı olarak tanrıyla toplumun kimliğini belirleyen totemik dinin bir karmaşasını oluşturmaktadır. Totemin klanı ve onun genişlemiş hali olan kabileyi belirleyen kimlik ifadesini temsil ettiği genel kabul görmüş bir yorumdur. Klanın yaşamında önem taşıyan herhangi bir nesne totem olabilir. Çoğunlukla güç ifadesi taşıyan varlıkları esas alırlar. Halen aşiret adlarında rastladığımız aslan, şahin, yılan, kurt, güneş, rüzgâr, yağmur, önemli bitki ve ağaç adları bu dönemden kalmadır. Neolitiğin devindirici gücü olan ana-kadın etrafındaki kutsallık inşası erkek rahibinkini andırır. Totemik ve göksel tanrı temsilleri, bereket-verimlilik sembolü ana-tanrıça biçiminde önem kazanır."

Nitekim tanrı ve devlet olguları kadının düşürülüşü, tanrıçalığın öldürülüşü üzerinden gelişim sağlamıştır. Yani demokratik komünal değerlerin, yaşamın inkârı ve ihlali üzerinden düşünce, inanç ve örgütlenmelerini geliştirmişlerdir. Mitolojilerden beslenerek gelişen tek tanrılı inanç sistemi olan dinlerin de bundan bağımsız bir gelişim sağlaması mümkün değildir. Öz olarak kadın karşıtlığı üzerine inşa edilen, cinsiyetçilikten türeyen

hiçbir düşünce ve inanç biçimi, hiçbir örgütlenme ve kurumsallaşma tümünden özgürlükçü bir niteliği temsil edemez, taşıyamaz. Din olgusu içerisinde gelişen dincilik de bu özle ilgilidir. Nitekim kadının esas olarak dört duvar arasına kapatılması, lanetli, günahkâr, suçlu olarak dışlanması, olgunlaşmış köleciliğe tabi tutularak tamamıyla krizli bir kimliğe dönüştürülmesi, tek tanrılı dinlerle birlikte gelişen ikinci cinsel kırılmanın ürünüdür. Bu da tek tanrılı dinlerin cinsiyetçilikten beslenerek gelen iktidarsal yönünün ifadesidir. Çok tanrılı dinlerde yine çok başat olmasa da belirli oranda ve uzun bir döneme kadar tanrıçalık statüsünü koruyan kadın, tek tanrılı dinlerle birlikte tümünden erkeğin kadını olma statüsüne indirilmiştir. Üstelik bu statü tanrının kutsal emirleri olarak gökten inmiş, karşı çıkış, küfür ve dinden çıkma olarak ifade edilmiştir. Rêber APO *“Tek tanrılı dinler tarihinde kadın etrafında ikinci büyük cinsel kırılma kültürü gelişme kaydeder. Mitolojik dönem kırılmasındaki kültür, bu sefer tanrı emri olarak kanun haline gelir. Kadına yönelik uygulamalar tanrının kutsal emrine bağlanır”* demektedir.

Dinlerin, iktidar mekanizmasının en temel ideolojik aracı olan cinsiyetçilikten feyz alıp beslenerek kendilerini kurumlaştırmaları, erkek hükümranlılığını baskın ve başat kılmaları, kadının inancının, imanının erkeğe bağlılığıyla ölçülmesi dinciliğin en temel göstergelerinden olmaktadır. Doğal toplum tarihi ve özellikle neolitik dönemde dinsel işlevlerin hepsinde yönetici ve belirleyici olan kadınların, tek tanrılı din sistemlerindeki yeri ve rolü erkeğin ölümsüzlüğünü sağlamak olarak belirlenmiştir. G.R. Taylor bu konuda şöyle demektedir; *“kadınların toplumsal konumuyla ilgili sınırlamalarda atılan ilk adım dinsel işlevleri onların tekellerinden çıkarmak olmuştur.”* Birinci cinsel kırılmayla başlayan bu süreç, tek tanrılı dinlerde tamamıyla yerli yerine oturtulmuştur.

Yahudiliğin katı erkek karakteri bunun en belirgin yönü olmaktadır. Erkekliğin, dolayısıyla iktidarcılığın kutsanması ve kurumsallaştırılması Yahudiliğin temel özelliği olarak öne çıkarken, öncül olarak diğer dinleri de etkilemiş ve önemli oranda belirlemiştir.

Tekil tanrı sistemine geçiş kadınlar açısından tüm temsillerden atılmak, adeta yok olmak anlamına gelmektedir. Çünkü tanrının yeryüzündeki temsilcileri olarak erkekler, adeta gözün görmediği, kulağın duymadığı, duyuların algılayamayacağı ama sadece inanç yoluyla ulaşılabilecek tanrının yeryüzündeki sureti olmaktadır. Tanrı yasaları ile erkek yasaları bir bütünlük içerisinde işlerlik kazanırken, yüce tanrı yüce erkeğe, evin babası erkekle toplumun babası devlet baba bir içiçelik kazanacaktır. Çok tanrılı sistemle birlikte tüm toplumsal yasalar bu üçlünün belirlediği normlar temelinde gelişmişken;bu, tekil tanrı inancında daha da derinleşip güçlenecektir. Maddi ve manevi otorite erkek-tanrı-devlet üçleminde varlık buldukça, ana-kadın-tanrıya yerine geçen erkek-tanrı-devlet üçlemi soy kütüğünün de belirleyicisi olarak topluma damgasını vuracaktır. Kutsal kitaplarda, peygamber sözlerinde kadınlara yönelik dile gelen sosyal, ekonomik, cinsel yasalar erkeğe dayalı soy kütüğünü ve bunun aile yapısını oluşturmak üzerinden gelişmektedir. İslamiyet'te bugünde uygulanan erkeklerin birçok kadının sahipliğini yapabileceği, dört kadına kadar evlenme hakkının olduğu, ama kadının bunun dışına çıkması halinde cezasının ölüm veya toplumdan aforoz, teşhir olacağı yasaların katılığı da bu soy kütüğünü oluşturmaya dayalı olarak gelişmektedir. Yani ilk ataerkilliğe dayalı hanedanlık kültürünün, bu kez Allah-peygamber kelimeleriyle yasalara bürünmüş hali olarak yeni biçimler kazanmıştır. Her üç dinin kabullendiği Yahudi peygamber Süleyman'ın 700 kadınla evliliği veya cariye olarak kendi kölesi kılması, Hz. Muhammed'in 24

kadınla evliliği, uzun bir dönem İslam halifeliğini üstelenen Osmanlı padişahlarının harem kültürü hep aynı kökenden gelmektedir.

Kadın bedeni üzerinden geliştirilen bu uygulamanın dinler tarafından bu denli sahiplenerek uygulanmasının temel bir nedeni, bağlı olunan dinin nüfusunun çoğaltılmasına dönüktür. Dincilik bu konuda da kadın bedenini korkunç bir şekilde kullanmaktadır. Ne kadar çok çocuk, o kadar çok Yahudi, Hristiyan ve Müslüman.

Hz. Musa'nın kız kardeşi Mariam ile olan çekişme ve çatışmalarıyla esas karakterini yansıtan Yahudilik tam anlamıyla bir erkek dinidir ve ikinci cinsel kırılmanın başlangıç noktasıdır. Yahudiliğin kadın bedeni üzerinden soy sürdürmeye dayalı Tevrat'ın beşinci kitabı olan Tekvin'deki perspektifinde *"Onları kutsayarak, "Verimli olun, çoğalın" (Peru Urevu) dedi, "Yeryüzünü doldurun ve denetiminize alın; denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, yeryüzünde yaşayan bütün canlılara egemen olun"* denilmektedir. Bu perspektif ile bir erkek dini olduğu kadar aynı zamanda bir kavim dini olmasından ötürü Yahudilerin soylarını çoğaltarak tüm dünyaya hâkim olmaları gerektiği, denetimlerine alarak hükmetmeleri emredilmektedir. Bu çoğalma da kadın bedeni üzerinden geliştirilecektir. Nitekim Yahudilikte evlenmemiş adam tam sayılmamaktadır, çünkü ruhu henüz tamamlanmamıştır ve yarımdır. Ruhunun tamamlanması soyunun sürdürülmesine, yani Yahudilerin kendi kavimlerine katkı sunmalarına bağlıdır.

Hristiyanlık dininde gelişen reformlardan sonra belirli değişimler olsa da, dinin dayandığı baba-oğul-kutsal ruh üçlemesinde kadına yer yoktur. Her ne kadar Hz. İsa Magdelana'yı taşlamaktan kurtararak kadına yönelik olumlu bir

yaklaşım sergiliyorsa da, annesi Meryem sadece tanrının üfürüğü sonucunda İsa'yı doğuracak bir taşıyıcı rolündedir, iradesi kalmamıştır, İsa çarmıha gerildiğinde dahi sessiz, suskun gözyaşları içerisinde çaresiz bir figürdür. Hristiyanlığın kadına biçtiği esas rol de budur. Nitekim dinin yayılmasında öncülük yapan azizler, tam anlamıyla egemen erkek karakterinin yayıcısı olmuşlardır. M.S. 5-67 yılları arasında yaşamış olan Aziz Pavlus kadına sessizliği öğütleyerek böylelikle iyi bir kul olmasını istemiş, kadının ahlaksız bir varlık olduğunu belirterek erkek için yaratıldığını söylemiştir. Değerlendirmelerinde tüm olumsuzlukların kaynağı olarak kadını göstermektedir. 13. yüzyılda yaşayan ve skolastik felsefenin kurucularından kabul edilen Aquinolu Thomas ise; *“kadınlar doğanın her bakımdan erkeğe sağladığı üstünlükle egemenlik için belirlediği efendilerinin, ebediyen boyunduruğu altında kalmak için doğar”* diyerek kadın karşıtlığını ve dindeki cinsiyetçiliği çok net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hristiyan dinindeki cinsiyetçilik, ortaçağda (üçyüz bin ile üç milyon arasında rakamlar dile gelmektedir) bilge kadınların cadılıkla suçlanarak katledilmelerine neden olmuştur.

Ümmet anlayışıyla tüm Müslümanları tek bir millet sayan İslam dini ise çok çocuklu, özellikle çok erkek çocuklu olmaya dayalı gelişen bir anlayışla gelişmiştir. Günümüzde de halen İslam toplumlarında çok çocuk sahibi olmak, özellikle erkek çocuk sahibi olmak soyun devamlılığı kadar 'kafirler' karşısında Müslüman âleminin nüfusunu çoğaltmak bakımından da önem taşımaktadır. Erkeğin dört evliliğine kadar icazet veren İslam dini, kadına tamamıyla erkeğin kölesi ve kulu olarak itaat etmesini buyururken, erkeğin kadın bedeni üzerinden sonsuz tasarrufuna da her türlü olanağı sunar. Cinsiyetçiliğin en çıplak ifadeleri ve uygulamaları Müslüman toplulukları içerisinde yansımaktadır.

Yahudilikten büyük feyz alan ve birçok kural ve disiplinini Yahudi dininden alan İslamiyet, kadın yaklaşımında da Yahudilikle paralellikler sergiler. Özellikle iktidar İslam'ının hâkimiyetini kurmasından sonra kadının tamamıyla erkeğin hizmetine, kulluğuna sunulması daha fazla gelişmiştir. Nitekim Kur'anı Kerim'deki kadınlara ilişkin; *"kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz. Çünkü kadın, eğri "kaburga kemiği"nden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri tarafı, en üst tarafıdır. Onu doğrultmaya çalışırsan kırarsın, hali üzerinde bırakırsan öyle kalır"* diyenbu çok cinsiyetçi sözleri İslam'ın kadın bakışını gayet iyi açıklamaktadır. Eğri kaburga kemiğinden yaratılan kadı ikincil bir konumdadır ve her türlü uygulamaya elbette ki müstahak olacaktır. Kadının bu ikincil konumu Kur'anı Kerim'de bir de şöyle dile gelecektir: *"Erkekler, kadınlar üzerine hâkim dururlar. Çünkü bir kere Allah birini diğerinden üstün yaratmıştır. Bir de erkekler mallarından kadınlara nafaka verirler. Onun için kadınlar itaatkârdırlar. Allah onları muhafaza buyurduğu şekliyle, onlara da (yani kocalarının yokluğu sırasında ırz ve mallarını) muhafaza ederler..."* K. Kerim, 4:34.

Özellikle dinin hâkimiyetinin en belirgin olduğu dönem olan ortaçağda kadının toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel kısıyımının yanında bir de fiziksel kısıyımının da yaygınlaştığı dönem olmaktadır. Neolitik dönemin bilge kadınlarının ardılları olan, duygusal ve analitik zekâsının gücünü birleştirerek toplum sorunlarına bir nebze de olsa çözüm arayışı içerisinde olan kadınlar cadı olarak nitelendirilmişlerdir. Her toplumun kültürü ve diline göre farklı biçimlerde dillendirilen cadılık özünde doğayla ve kendi özsel gücüyle bağını koparmayan, kadın hafızasına işlenmiş ve bin yılların birikimiyle edilmiş bilgilerin toplum hizmetinde hekimlik, simyacılık, büyücülük, kâhinlik ve farklı isimler şeklinde işletilmesidir. İngilizcede 'wicce' yani cadı

kelimesinin Latince kökenine bile baktığımızda bilge kadın anlamına gelmektedir. Yine Farsçada da ‘câdû’ aynı şekilde bilge kadın veya büyücü anlamındadır. Arapçada ise ‘cade’ olarak dile getirilmektedir ve daha çok kötü, huysuz kadın anlamında kullanılmaktadır. Türkçeye de bu dillerden geçmiştir. Kürtçede ‘pîrebok veya cazi’ yine aynı anlamlara gelmektedir. Kelime kökünün özü bilge kadınlık olsa da, erkek egemen toplum tarafından bu kavrama biçilen anlam kötü, zarar verici, denetlenemeyen güçleri olan kadın demektir. Bu nedenle de Ortaçağ karanlığında bu bilge kadınların daha fazla erkek otoritesini sarsmamalarının yolu, katledilmelerinden geçmiştir. Özellikle feodal dönem Avrupa’sında sayıları halen çeşitli biçimlerde ifade edilen binlerce kadın cadı olarak nitelendirilip katledilmiş, en vahşi uygulama ve işkencelerden geçirilmiştir. Bunun Avrupa’da bu kadar yaygın bir şekilde gelişmesinin sebebi ise Hristiyanlığın Avrupa’da yaygınlaşması ve Roma’nın bu dini resmi devlet dini olarak kabul etmesinin ardından, henüz Hristiyanlığın ulaşamadığı ücra köşelerdeki köylerde ve mekânlarda hala paganizme ve silik de olsa tanrıçalık kültüne bağlı insanların varlığı ve bunun öncülüğünü de kadınların yapıyor olmasıdır. Yani esasta cadıların var olduğu iddiasıyla gerçekleşen kıyım kilisenin, din adı altında farklı inanç sistemlerini yok etme savaşımı olmuştur. Nitekim Hristiyanlıktan önce Museviliğin kitabı Tevrat’ta da *‘Efsuncu kadınları yaşatmayacaksınız’- (çıkış: 22:18)-* emriyle genel inanışlar için bu kadınların öldürülmesi talimatı verilmiştir. Böylelikle binlerce-yüzbinlerce kadın engizisyon mahkemelerinde yargılanmış ve infaz edilmiştir. Erkek kadına bitmek bilmez öfkesi ve kinini en vahşice bir biçimde bu mahkemelerde sergilemiştir.

Katledilmeler kadınlar için bir tek cadılık adıyla değil bir de namus adı altında gerçekleştirilen infazlarla da bu dönemlerde

yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Kadının bu dönemlerdeki yeni tanımlarından biri de erkeğin namusu olmasıdır. Tamamıyla cinselliğe büründürülen namus kavramı, kadın bedeni ve varlığı üzerinde erkeğin tasarrufunun teminatı olmuştur. Erkek ‘namusu’ için namusu da dâhil olmak üzere herkesi de öldürme hak ve yetkisine sahiptir. Ve namus adı altında yürütülen bu kadın kıyımları, toplumun en meşru ve masum cinayetleri olarak zihinlere işlenmiştir. Günümüzde de halen devam eden namus adı altındaki bu kadın katliamları dünyanın hemen her yerinde farklı biçim ve oranlarda yaşanmaktadır. Asya, Avrupa, Afrika, Amerika ve dünyanın her yerinde erkeğin namusu olan kadın, o toplumun kültürel ve sosyal dokusuna göre şiddet, tehdit, işkence ve ölümle dize getirilmeye çalışılmaktadır.

Dinin karanlık yüzü olarak dinciliğin kadın karşıtlığı üzerinden kendini yapılandırarak toplumu yönetmesi ve yönlendirmesi günümüz toplumlarında da halen en geçerli bir ideolojik araç olmaktadır. Kadın karşıtlığı salt biyolojik veya varlık olarak kadının baskılanması değil, kadın yaratımı olan toplumun ve toplumsallığa dair tüm maddi ve manevi değerlerin gaspı, iktidar aracına dönüştürülmesi ve özünden uzaklaştırılmasıdır. İnanç ve din de bu manevi değerlerden birini ifade etmektedir. İnanç insana, topluma has metafizik bir olgudur. Devletlerin veya ülkelerin dini olamaz. Fakat başlangıcından bu yana iktidar kesimleri tarafından bir araç haline getirilmeleri, toplumu yönetmenin temel argümanına dönüştürülmeleri ulus-devlet sistemlerinde de devam etmektedir. Günümüz gerek ulus-devlet sistemleri gerekse de konfederasyon vb. tarzı devlet örgütlenmelerinde halen devletlerin resmi dinlerinin varlığı, din ve iktidar ilişkisi olarak dinciliğin çok belirgin bir uygulamasıdır. Kapitalist modernitenin sermaye birikimi temelindeki ekonomik alandaki sektörel oluşumlarının din, inanç olgusuyla örtülü

oluşumları da bunun örneklerindendir. Yahudilerin ekonomik alandaki hâkimiyetleri, Hristiyan pazarlarının ekonomik tekeli elinde bulundurmaları, İslam sermayesinin bu iktidar savaşında yeşil sermaye olarak kendilerini örgütlemeleri de dinciliğin toplum üzerinde nasıl bir sömürü aracı olduğunun göstergeleridir. Din kisvesi altında toplumun sömürsünü hedefleyen bu sermaye ve iktidar odakları, güçlenmek, hâkimiyet kazanmak için her tür yol ve yöntemi de denemekten çekinmemektedir. Rêber APO iktidarın bu oyunlarını şu sözlerle çok çarpıcı bir şekilde dile getirmektedir: *"Formül şudur: Para, sermaye bahane, iktidar şahane!"*

İktidarın dini kullanarak toplumu bölmesi, parçalaması ve yönetmesi, karşılaştırarak çatıştırması uygarlık tarihinin başlangıcından bu yana süregelen bir uygulamadır. Nitekim dinciliğin en temel uygulama biçimlerinden biri de parçalayıp karşılaştırarak çatıştırmaktır. Din ve mezhep farklılıkları ve çatışmaları adı altında geliştirilen iktidar savaşları, dinciliğin tehlikesini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle Ortadoğu'da İslam milliyetçiliğiyle daha fazla öne çıkartılan dincilik, toplumu tam anlamıyla bir kırımdan geçirmektedir. Emperyalist güçlerin Ortadoğu'ya müdahaleleri ve işgal politikalarının bir ürünü olarak bir taraftan 1980'lerden itibaren İlimli İslam, Yeşil Kuşak projesi geliştirilirken, diğer taraftan İlimli İslam'ın tamamıyla hâkimiyet kurması amacıyla radikal İslam'ın yükseltilmesi bir arada yürütülmektedir. Dinciliğin iki ayrı yüzü olarak ilimli ve radikal İslam Ortadoğu'yu bir katliam coğrafyasına çevirirken, emperyalist güçlerin de daha fazla müdahalelerine zemin sunarak maddi ve manevi değerlerinden boşaltmaktadır. Emperyalistlerin vur, kır, sonra da kendini kurtarıcı kıl politikalarıyla Ortadoğu ile Kürdistan toprakları ve halkları kırımdan geçirilmektedir.

Önce Hamas, Hizbullah, Taliban, ardından El-Kaide ondan türeme katliam ve tecavüz örgütleri olarak El-Nusra, DAİŞ vs. gibi örgütlerle halklar, farklı inançlar ve öncelikle de kadınlar kırımdan geçirilmiştir. El-Kaide, Taliban gibi örgütlerle Amerika'nın Afganistan ile Irak işgali ve Ortadoğu müdahalesi meşru kılınmış, DAİŞ vb. örgütlerle de Suriye, Rojava Kürdistan'ı işgale ve müdahaleye açılarak emperyalizmin Ortadoğu işgaline daha fazla zemin açılmıştır. 2002'de Türkiye'de AKP'nin oluşumu ve iktidara getirilişi de yine aynı dincilik politikasının ve Ortadoğu müdahalesinin bir sonucu olarak gelişmiştir. Nitekim Ortadoğu'daki ılımlı İslam politikasıyla 'radikal İslam' çizgisinin daha fazla gündemleşmesi ve şiddetin tırmanması da bu süreçten sonra gelişmiştir. İlimli ve radikal İslam diye sunulan vahşi silahlı paramiliter kontra güçlerdir. Bir madalyonun iki yüzüdür, bir gerçekliğin, bir iktidar oyununun iki farklı uygulanma biçimidir. Özellikle Gülen Cemaati ve AKP eliyle Kürt soykırımlarının daha fazla geliştirilmesi ve derinleştirilmesi, inkâr ve imha politikalarının çok boyutlu bir hal alması, Türkiye'nin Kürtleri katliam politikalarının Kuzey Kürdistan'ı aşip Rojava, Şengal ve Güney Kürdistan'a kadar genişlemesi, Ortadoğu'da emperyalizmin müdahalelerini dincilik politikasıyla uygulamasının sonucudur. Tüm bu katliamcı ve tecavüzcü örgütlerin, oluşumların iktidar uğruna Ortadoğu ve Kürdistan'da yarattıkları tam bir yıkımdır. Şengal'de, Rojava'da binlerce kadının kaçırılıp pazarlarda satılması, tecavüze uğraması, Müslüman olmayan kadın ve halklara yönelik tecavüz dâhil her türlü uygulama için fetvalar verilerek uygulanması, ahlaktan, toplumsallıktan, insanlıktan ne denli uzak olduklarının ve insanın manevi dünyasıyla hiçbir bağlarının olmadığına göstergesidir. Rojava Devrimi'nin başlangıcından bu yana dillerinde peygamber söylemleri, ellerinde Kur'anlarla DAİŞ ve AKP başta olmak üzere Kürtlere ve Rojava'da yaşayan halklara yönelik gerçekleştirilen

saldırılarda binlerce insan yaşamını yitirmiş, yine binlerce insan yerlerinden topraklarından sürülmüş, göç etmek zorunda kalmış, kendi toplumsallığından uzaklaştırılmıştır. Bugün halen AKP'nin devam eden Rojava işgali ve destekçileri emperyalist güçlerle DAİŞ terörizminin ortaklığının uygulamaları da dinciliğin tehlikesini, ittifaklarını ve uygulama alanlarını daha iyi bir şekilde ortaya koymaktadır.

Rêber APO bugün uygulamada olan iktidar İslam'ı hakkında şunları belirtmektedir: *"Radikal İslamcılık -El-Kaide gibi- da Amerika'nın ortaya çıkardığı bir projedir. El-Kaide'nin başına da oyun getirdiler. El-Kaide liderinin öldürülmesi ya da öldürülme süsü verilmesi, cenazesinin bulunmaması bütün bunlar aslında bu oyunun parçasıdır. Bahsettiğim gibi Yeşil Kuşak projesinin ürünü. Ladin'in öldürölüp-öldürölmediği de belli değil. Radikal İslamcılık da ılımlı İslamcılık da ikisi de ABD'nin ürettiği, ortaya attığı İslam anlayışıdır. Bugünkü iktidar da Amerika'nın 1980'lerden itibaren Türkiye'ye dayattığı ılımlı İslam anlayışının ürünüdür. 12 Eylül darbesiyle Türkiye'ye "laik ulusalcılık yerine, milliyetçi İslamcı anlayışı koy" denildi. İlimli İslam bir proje olarak Türkiye'ye dayatıldı. Bugünkü iktidarın İslam anlayışı ABD'nin, kapitalizmin İslam anlayışıdır. Bugünkü iktidarın sahip olduğu İslam anlayışı, ABD'nin, kapitalizmin ürettiği İslam anlayışıdır. 12 Eylül'den sonra ortaya çıkan İslam anlayışında ABD'ye karşı olan unsurlar, gruplar vardı. Bu nedenle Saadet'i onları tasfiye ederek, içinden bugünkü iktidarı devşirdiler.*

Bugünkü iktidar ABD kapitalizmiyle tam bir uyum içerisinde. İktidar İslamı, Saltanat İslamı anlayışını temsil etmektedir. Dinden imandan da yoksundur, din imanla da hiçbir alakaları yoktur. Bunların din anlayışı maskeli bir din anlayışıdır, şeklidir, usulidir, esasında iman yoktur. Esasında iman olmadığı için de, gerçek dini

temsil etmediği için de aslında İslamın özünün de inkârıdır, reddidir. İmanla alakaları yok, ibadetleri de sahtedir."

Radikal ve ılımlı İslam hakkında yaptığı değerlendirmelerle bağlantılı olarak AKP'yi de şu şekilde değerlendirmektedir: *"Dolayısıyla AKP'nin kuruluşunun amacı, Türkiye'nin köklü-temel sorunlarının çözümü değil, ABD ve İngiltere'nin Ortadoğu'daki bölgesel politikalarının hayata geçirilmesidir. AKP, çözümü değil, ABD'nin politikalarını yeni boyutlarla sürdürmek için kurulan bir partidir. ABD geleneksel ulusalcı milliyetçi cuntayla tarihsel bir boşanma yaşadı. Artık bu cuntanın teşhir olduğunu ve bunlarla işlerini yürütemeyeceğini anladığında, bu sonuç ortaya çıktı. 2000'li yılların başındaki ulusalcı milliyetçi cuntanın dört darbe girişimine destek vermemesinin nedeni de budur.*

Yeni İslamcı milliyetçi cunta, ulusalcı milliyetçi cuntadan daha derin, daha tehlikeli ve daha örgütlüdür. Yapılanmaları daha güçlüdür. Bu cuntanın ABD ile anlaşması daha derindir. İşte AKP bu derin İslamcı milliyetçi cuntaya dayanıyor. AKP cuntası vardır diyorum.

...

İŞİD'in hedefi bütün Ortadoğu halklarıdır. İŞİD tüm Ortadoğu'nun paralel yapısıdır."

Baş a bela bu faşist örgütlenmeler Ortadoğu coğrafyasını tam bir mezbahaya çevirmişlerdir. Toplumun maneviyatına saldıran, kadın ve erkeğe yönelik tecavüzlerle kişilik yıkımını gerçekleştiren, kırımdan geçiren saldırılarının arkasında ulus-devlet güçleri vardır. Dincilik milliyetçilik, ırkçılık sosuyla propaganda edilerek paralı birer askere, katile dönüştürölüp bir silah olarak topluma çevrilmektedir. Aynı şekilde Batı Afrika'daki Boko Haram gibi tecavüzcü ve katliamcı yapılanmalarla topluma

savaş açıldığı gibi iktidarı ele geçirip tam kurumsallaşma hedeflenmektedir.

Tüm bu uygulamaların sonucu olarak esasta toplum hakiki din inancından, metafizik ihtiyacını karşılayan inanç ve ibadet sisteminden uzaklaşmakta, böylelikle de esasta İslam kimliğiyle Ortadoğu'nun geleneksel toplumsal kültürünün direnen son kalesi düşmeye başlamaktadır. İslam'ın dışında emperyalizme geçit vermeyen tek hareket ve duruş da Kürtlerden ve Kürt Özgürlük Hareketi'nden gelmektedir. Ortadoğu'daki toplumsal kültür kalesini bırakmayan ve ısrarla savunan Kürt Özgürlük Hareketi bu nedenle tüm saldırıların hedefi olmaktadır. Tüm iktidar güçlerinin ittifakı ve ortaklığıyla son kalelerin dincilik politikalarıyla ve dinciliğin başka bir yüzü olan milliyetçilikle düşürülmeye çalışılması da bu nedenle oldukça anlamlıdır. Böylesi bir durum, Ortadoğu topraklarını her türlü işgal ve istilaya açık bırakacağı gibi, özünden daha fazla boşalmasını getirecektir. Buna karşı direnen ve savaşan ise komünal değerlerdir, Ortadoğu'nun kadim kültürüne işlemiş ahlaki ve politik dokudur.

Milliyetçilik

İktidar araçlarından en fazla kullanılan ve dinciliğin bir başka biçimi milliyetçiliktir. Milliyetçilik yüzyıllardır toplumun yönetilmesi ve yönlendirilmesinde, savaşların, şiddetin, katliamların, soykırımların uygulanmasında kullanılan en temel araçlardandır. En tehlikeli dincilik biçimi olarak kapitalist modernite çağına damga vurmuştur. Her türlü etik anlayıştan uzak bir tarzda insanların yurtseverlik duygularını çarpıtarak iktidarın hizmetine koşturmanın temel yöntemlerindendir.

Yurtseverlik, vatanına bağlılık, doğduğu veya aidiyet duygusu hissettiği topraklara anlam ve değer biçmek elbette kimsenin yadırgayamayacağı ve reddedemeyeceği bir gerçekliktir, anlamlı

ve değerlidir. Aynı zamanda Kadın Özgürlük İdeolojimizin birinci ilkesidir. Yurtseverlik, çok köklü ve derin bir anlam bütünlüğüne sahip bir olgudur. Kökenleri insanın ilk olarak kendi yaşam kaynağını bulduğu, yaşamını ikame edebilmek için üzerinde çalışıp didindiği, üretim sağladığı, besin kaynağı bulduğu, ilk barınaklarını yaptığı, kendisini güvenceye aldığı ve insanın insan olma yönünde ilk adımların atılmasına kaynaklık eden en temel yaşam kaynağı olan toprağı anlamlandırmaya dayanır. Ona olan bağlılığın birçok zaman diğer tüm bağlılıkların ve sevgilerin üzerinde tutulmasının en temel sebebi de kökeninde bu gerçekliği barındırmasındandır. Toprağı bağlılık kutsaldır, çünkü o insan yaşamının sürdürülmesinin kaynağı olagelmıştır. İnsan bir toprak parçası üzerinde üretim sağlamazsa, toprağı ekip-biçip işletmezse, o topraktan doğan birçok bitki ve maddeden yararlanmazsa, onun üzerinde kendisini dış tehlikelerden koruyacak bir barınak bulmaz veya yapmazsa insan bugün ki insan olamazdı. Bu nedenledir ki, insanın ilk kutsallık atfettiğı şeylerin başında toprak ve ondan edinilen gıda gelmektedir. Toprak umuttur, berekettir, yaşamın kaynağıdır, insanın toplumsallaşmasındaki temel faktörlerdendir. Klan-kabile tarzı yaşamla gelişen toprağı bağlılık olgusu, daha sonraki toplumsal formların tümünü de belirlemiş ve etkilemiştir. Bu toplumsal formlardan ilki etnisite oluşumlarıdır. Klan tarzı oluşumların aşılması, kabile ve aşiret formunun hâkim olması ve soy farkının belirginleşmesiyle gelişen etnisiteler, bulundukları alanlarda örgütlenerek belirli bir toprak parçası üzerinde, belirli bir aidiyeti oluşturarak gelişim sağlamışlardır. Sınıflı ve devletli toplumun gelişip ilerlemesine paralel olarak etnisite de değişime uğrayarak halk formunu oluşturmuştur. Halk kavramı aynı dili konuşan ve ortak kültüre sahip, aynı coğrafyada yaşayan, aşiret ya da geniş etnik topluluklar için kullanılmıştır. Rêber APO halkı "*devlet ve iktidar dışı kalmış topluluklar*" olarak tanımlamaktadır. Bu

anlamda etnisite doğal toplumun formu, halk ise köleci sistemin ortaya çıkmasından sonraki toplumsal form olmaktadır.

Dinsel kimlikle bağlantılı olarak gelişen bir diğer toplumsal form ise kavimleşmedir. Kavim; aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu olarak tanımlanır. Ortaçağ feodalitesi daha çok kavim üzerinden şekillenmiştir. Kabile ve aşiret kimliğini aşma, tek tanrılı dinlerin en önemli işlevlerinden biridir. Kavimsel bilinç ve kimlik, ortaçağda tek tanrılı dinlerin etkili oldukları sosyolojik bir oluşumdur. Din olgusuyla bağlantılı olarak kavimsel kimliğin temel özelliklerinden biri kültürel olarak farklı olan başka etnisiteleri de içinde barındırabilmesidir. Bu sosyolojik yapılanmanın dışında bir seyir izleyen tek kavimleşme örneği Yahudilerde görülmektedir. Musevi inancı temelinde kavimsel gelişme sağlayan Yahudilik, tek dil ve kültüre bağlı olarak gelişmiştir. Fakat Hristiyanlık ve özellikle de İslamiyet kavimsel bütünlük yaratmada önemli bir gelişim kat etmiştir. Kabile, aşiret, halk ve kavimleşme ard arda gelişen toplumsal formlardır ve bu gelişim birbirinin inkârı üzerinden değil, değişim dönüşümün yarattığı farklılığın kabulü üzerinden ortaya çıkmıştır. Millet kavramı ise hem halkı hem de devleti oluşturan toplumsal kesimleri ve aynı zamanda egemenleri de içine alan biçimde kullanılmıştır. Sosyal bilimciler halk ile ulus arasındaki toplumsal formu ya da ulus öncesi aynı dili ve kültürü konuşan toplulukları daha çok bu kavramlaştırma ile tanımlamaktadırlar. *Rêber APO; "Dinin birleştirdiği topluma zaten millet denir" demektedir.* Üst toplumu temsil eden kesimler ise ulus olgusunun gelişiminden önce kendilerini halk kavramıyla değil, daha çok millet kavramıyla tanımlamışlardır. Bu da halk kavramı ile millet kavramının ayrı olgular olarak ele alındığı göstermektedir. Diğer taraftan feodal dönem imparatorlukları, kendi sınırları içerisindeki farklı dil ve

kültürlerdeki halkları millet olarak tanımlamışlardır. Bu da göstermektedir ki, millet kavramı kapitalizm öncesi ve kapitalizmin ilk oluşum aşamalarında halk ile ulus kavramı arasında kullanılan toplumsal formu tanımlamaktadır. Aslında kapitalizmin gelişimine kadar halkların kendilerini birbirinden çok fazla ayırtırmadığı toplumsal bir yapılanma mevcuttur. Bu süreçlerde daha ulusallık gelişmemiştir. Ulusun gelişebilmesi için dilsel, kültürel, dinsel, siyasi otorite ve pazar gerekmektedir ve bununla ulus kimliği kendisini diğerlerinden ayırtırarak görünür kılabilir. Rêber APO; *"Kavim, ulusun bir nevi kimlik malzemesidir. Yakınçağla birlikte kavimlerin iki yoldan uluslaştığı, resmi uygarlığın kavim asabiyetini (şovenizmini) modern milliyetçiliğe dönüştürüp devlet, burjuvazi ve kentin yeni toplum şeklini devlet-ulusu olarak belirlemeye çalıştığı görülür. Hâkim bir etnik grup, çekirdek rolünü oynar. Ona ait kimlik tüm ulusa mal edilir. Hatta kimlikleri çok farklı kabile, aşiret, kavim ve uluslar bu etnik grubun dil ve kültürü içinde zorla eritilmeye tabi tutulur. 'Vahşi uluslaştırma' denilen yol budur. Tarihin en büyük kültür katliamı, bu resmi uygarlık yaklaşımıyla tüm uluslarda binlerce kabile, aşiret, kavim ve ulusun tüm dil ve kültürleri üzerinde yürütülmüştür. Demokratik uygarlığın tarih ve sistem yapılanması olarak en çok üzerinde durulması gereken unsurların başında bu tip kavim ve uluslar gelmektedir"* demektedir.

Klanla başlayan kimlik, tarihsel toplumsal örgütlenme içerisindeki her evrede bir kimliğe dönüşerek seyir izlemektedir. 12. yüzyıldan itibaren ise Avrupa'da ulus oluşumları şekillenmeye başlamıştır. Ortadoğu'da ise 1. Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından sonra uluslaşma olgusu ortaya çıkmıştır. Rêber APO ulusu; *"kabile bilinci + din bilinci + ortak siyasi otorite + ortak pazar"* etrafında gelişen sosyal bir olgu veya ilişkiler toplamı olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlama

çerçevesinde baktığımızda halk ilişkilerinin yoğunluk kazanması ulusu oluşturabildiği gibi, daha farklı halkların birlikte yaşaması da ulusu oluşturabilmektedir. Bu anlamda hem ulus hem de halk etnisitelerin birliğini ifade etmektedir, ikisi arasındaki fark; ulus olgusu yoğunlaşmış ilişki biçimini, halk ise daha gevşek ilişki biçimini ifade etmektedir. Devletin, toplumun doğal gelişim formlarından olan ulusu milliyetçi ideoloji temelinde örgütleyerek yeni bir uygarlık formuna kavuşturması ulus-devletleşmeyi doğurmuştur. Ulus kavramının üst toplum tarafından kullanılarak, benzer dil ve kültüre, aynı tarih ve coğrafyaya sahip toplulukların bir pazar etrafında toplanması olarak ifade edilmesi, kapitalistlerin çıkarlarının bir gereği olarak ortaya atılmış bir tanımlamadır. Bu tanımlamayı kabul etme temelinde ise her ulusa bir devlet anlayışı meşrulaştırılmış, devletsiz kalan halklar ise ulus olarak kabul edilmemiştir.

Ulus olgusunun devletçi uygarlık tarafından manipüle edilmesi ve bir iktidar formuna kavuşturularak ulus-devlet olarak örgütlenilmesi en temelde milliyetçi ideolojiyle gerçekleştirilmiştir. Rêber APO; *"Her ne kadar enternasyonalizmin tersi gibi dursa da, üst kat enternasyonalistlerinin toplumun alt katlarını afyonlamak için dört elle sarıldıkları yeni 'böl ve yönet' dininin stratejik aracı milliyetçiliktir. Pozitivizm, laiklik, kaba materyalizm ve bilimcilik gibi ideolojik araçların hem doğurduğu sorunları hem de yetersizliklerini gidermek için, kapitalist modernitenin onsuz edemeyeceği en etkili ideolojik araçtır. Her şeyden önce, ulus-devletin tek etkili dinidir. Her uygarlık çağının kendine göre etkili inançları vardır. Onlar olmadan adım atamazlar. Milliyetçilik modernitenin en etkili inanç kalıbıdır. İnşası son derece basittir: Ulusu oluşturan her faktörü inanç kutsalı haline getireceksin! Tüm okul, kışla, cami, kilise, aile ve diğer cemiyet faaliyetlerinde*

bu faktörleri namusla özdeş kılarak, en duyarsız bireyi bile heyecanlandırıp saldırgan kılacak kadar işleyeceksin! İşte o zaman en etkili dini yarattın demektir. Sanıldığıının aksine, dinler öyle ahret için, öte dünyalara inanç ve hazırlık için inşa edilmiş değildir. Siyasi program ve stratejilerdir. İbadet olarak günlük eğitim araçlarıdır.

Olanca ağırlığıyla örtünse de, din hakkındaki çözümlemeleri bu tarzda geliştirmek sosyolojinin temel işlevidir. Aksi halde sosyoloji bilimciliğin alt kolu olmaktan öteye rol oynayamaz. Kaldı ki, dinlerin kutsallıkları vardır ve çok önemlidir. Bunları açığa çıkarmak da ciddi bir görevdir. Eğer din gerçekten kutsallıklarına da ihanet edilerek (edildiği çok açık) en kaba ideolojik araç haline sokulmuşsa, o zaman yeni ve fakat bizzat vaazcılarının münafıklığa oynadığı bir konuma itilmiş demektir. Kısaca din de günümüz milliyetçiliğinin en çok başvurulan bir aracıdır: Aracın aracı" değerlendirmeleriyle milliyetçiliğin nasıl dinselleştirildiğini ve toplumun bunun üzerinden nasıl yönlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Milliyetçilik, iktidarı ele geçirmede kullanılan etkin bir ideolojik araçtır. Kapitalizmin temel ideolojilerinden olan milliyetçilik, kapitalizmin endüstriyalizm ve ulus-devlet aşamalarıyla birlikte etkin bir ideolojik silah olarak kullanılmaya başlanmış, kimi zaman dinciliğin yerine geçerek kimi zaman da özdeşleşerek en hâkim ideolojilerden biri haline gelmiştir.

Esasında her ne kadar milliyetçiliğin 19. yüzyıl Batı Avrupa'sında belirginlik kazandığı ve kiteselleştiği ve bir ideoloji olarak kendisini örgütlediği genel kabul gören bir görüş olsa da, kökenleri sınıflı toplum uygarlıklarına kadar gitmektedir. Kendini merkeze yerleştirerek ötekileştirme üzerinden geliştirilen milliyetçilik, sınıflı uygarlığın ilk başlangıcında tohumlarını

atmıştır. İlk sınıflaşmalar, ilk yabancılaştırmalar, ilk uyruklaştırmalar, 'biz'in 'ben'e dönüştüğü ilk nüveler, esasında tüm ötekileştirmelerin ve farklılıkların reddinin de temelini oluşturmaktadır. Tamamlayıcı 'öteki'likten, yabancılaştırılan, yok sayılan ve boyun eğdirilmesi gereken bir olguya dönüşen yeni 'öteki'lik aynı zamanda kendi çıkış özüne ihanet ederek yükselen sınıflı toplumun kendini kurumlaştırmasının da en temel dayanağı olmaktadır. Öncelikli olarak dışlanması ve boyun eğdirilmesi gereken bir varlık olarak ötekileştirilen kadınla başlatılan hamle, giderek toplumun tüm doğasını, kimyasını bozan bir hamleye dönüşmüştür. Bu yabancılaştırma ve ötekileştirme, aynı zamanda insanlığın, insanlaşmaya değer katan tüm oluşumların, kadının komün yaşamının; devletçi-iktidarcı toplumun kuruculuğunu üstlenen, deyim yerindeyse dönemin ideologlarınca gerçekleştirilen anlam kaybıdır. Kendisi dışındaki her şeyi anlamsızlaştıran ve yok etmeye çalışan bu zihniyet ve ideoloji, ilk hamlenin ardından yazılı tarihin tüm çağlarına ve zamanlarına kendisini yayarak, kendisinin en temel yayılma aracı olan insanın en küçük hücresine kadar nüfuz etmeye çalışarak, günümüze kadar birçok biçim ve nosyonla yaygınlık kazanmıştır ve en son milliyetçilik ideolojisiyle yaşam bulmaktadır. Bu anlamıyla milliyetçilik ilk hücrelerini, DNA'sını devletçi toplumu oluşturan cinsiyetçilikten almaktadır.

Kadının öncülüğünde ve büyük emek ve çabasıyla gerçekleşen ilk toplumsallaşmada, insanın kendinin farkına varma anlamına gelen ötekilik, bütünüleyici bir işlev görürken; yabancılaştıran ötekilik, farklı renkleri, sesleri, biçimleri ve kendisi dışında gördüğü her şeyle bağını koparan, karşılıklı bağımlılığın tek yanlı bağımlılığa dönüştüğü bir anlam kazanmaya başlamaktadır. Bu yeni anlam, aynı zamanda ırkçılıkların, kanlı savaşların, jenositlerin, hiçleştirmelerin, inkâr etmelerin, köksüzleştirmelerin

de başlangıcını teşkil etmektedir. Ötekileştirilmenin ilk adımı ve adı olan kadının konumu, diğer tüm toplumsal dokuların yeni örgüsünün de örneğini ve öncelliğini taşımaktadır. İlk ötekileştirme kadında başlatılmıştır, çünkü kadın, özgürlüğü, eşitlikçi, adaletli, bütünlüğü, anlam veren ve anlam katan dünyasıyla ayrımcılığa ve yabancılaştıran ötekiliğe karşı bir duruştur. Bu duruşun bertaraf edilmesi yeni tarihin yazılması ve birbirinin kurdu olan insanın yaratılmasının tarihini ifade etmektedir. Bu nedenledir ki günümüzde de hâlâ en fazla savaşımlardan, jenositlerden, ırkçı ve şovenist saldırılardan zarar görenler kadınlardır.

Elbette ki şu gerçekliği göz ardı etmemek gerekmektedir. Milliyetçilik ve ırkçılık akıldan ziyade duygulara hitap eden bir nevi dincilik özelliğine sahip olmalarındandır ki, bu denli çabuk alevlendirilebilen ve bir anda yaşamın en ince ayrıntısında kendisini açığa vuran, en umulmadık anda linç kültürlerini kendisiyle beraber getirebilen bir durum ortaya çıkarmaktadırlar. Çünkü egemen ideolojiler kendilerini kurumlaştırırken, ötekiliği yaygınlaştırma en temelde akıldan koparılan duygu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Toplamların, özellikle de kadının duygulu özü inkâr edilerek, esasında insanın özünde var olmayan duyguların belirli ideolojiler ve kavrayışlar aracılığıyla insanlığa empoze edilmesinin bir sonucu olarak, insan duyguları da bir egemenlik aracı haline getirilmektedir. Akıl ve duygunun karşı karşıya getirilmesinin bir sonucu olarak böylelikle egemenlik kavramları yaratılmaktadır. Faşizm geliştirilmektedir, nitekim faşizm milliyetçiliğin en ileri aşamasını ifade etmektedir. Devletleri, savaşları, sömürüyü yaratan da yine bu mantıktır.

Tarih bu anlamda ırkçılığa ve milliyetçiliğe dayanan yüzlerce savaşa, kanlı kıyımlara, diasporalara, asimilasyonlara tanıklık etmiştir ve halen de etmektedir. Özellikle son yıllarda hızla bir

artış gösteren ve esasında kimi sosyal bilimcilerce son yirmi yılda belirgin bir artış gösterdiği belirtilen milliyetçi ve ırkçı dalgaların kuşkusuz bu anlamda toplumsal gerçekliklerle paralel gittiği açıktır. Çünkü milliyetçiliğin bir ideoloji olarak belirginleşmesi ve biçim kazanması kapitalist moderniteyle birlikte başlamaktadır. Bu dönem aynı zamanda ulus-devletlerin kuruluş aşamasına da denk gelmektedir. Milliyetçiliğin kendisi de zaten esasta dil, tarih, kültür bağlarına dayandırılan ulus olgusu üzerinden devletleşmeyi ve iktidarlaşmayı amaçlayan siyasal bir hareket olmaktadır. Bu düşüncenin ana eksen, bir etnik köken ve ulus olarak tanımlanan topluluğun varlığının ve ona bağlılığın, diğer tüm varoluşlardan ve bağlılıklardan daha önemli olduğu görüşüne dayanmaktadır. Bu, milliyetçi ideolojilerin doğuşunda da büyük bir önem kazanmaktadır. Nitekim milliyetçi söylemlerin en önemli özelliği, gelenekselliği sürdürmesidir. Bu anlamda milliyetçilik, gelenek içerisinde, diğer bir anlamda tarih kesitleri içerisinde en eski köklere inerek, ortaya çıkardığı olayları simgeleştirip kahramanlaştıran ve kendi gelecek hayallerini ve tasarımlarını bu geçmiş üzerinden kurgulayan bir anlayışla biçimlenmektedir. Rêber APO'nun da belirttiği gibi, şüphesiz tarih ve gelenekten kopuk bir düşünce, tasarım veya yaşam anlayışı köksüz olur. Fakat insanlık tarihi içerisinde özgürlükçü bir gelenek var olduğu gibi, aynı zamanda tahakkümcü bir gelenek de varlığını çok daha keskin bir şekilde sürdürmüştür. Milliyetçi ve ırkçı ideolojiler de bu tahakkümcü gelenek üzerinden geliştirilmiş ve yayılım sağlamışlardır.

Bir üstünlük ideolojisi olarak milliyetçilik, ironik bir biçimde milliyetçilikten en fazla zarar gören ve soykırıma uğrayan Yahudi inancının "üstün din, üstün-seçilmiş kavim, üstün ırk" düşüncesinden kaynağını alarak gelişmiştir. Dincilikle temel bağ da buradan kaynağını almaktadır. Hitler faşizminin kırımından

geçen Yahudilerin kendi seçilmişlik ve üstünlük ideolojilerini, kendilerini korumak ve yaşam mekânı ve zemini bulmak için toplumun temel bir ideolojisine dönüştürme girişimleri her ne kadar kendilerine büyük zarar vermişse de, kapitalizmin en temel aracına dönüşerek yaygınlaşmış ve ulus-devletin oluşumundaki en etkili ideoloji olmuştur. Yahudi inancından beslenerek gelişen kapitalizmin iktidar mekanizmasının bu en etkili ideolojisi toplumları, halkları, ulusları adeta bir akıl tutulmasına sürüklemiş, her bir ulus kendini diğerine üstün, ayrıcalıklı, değerli görme eğilimine girmiştir. Ayrıcalıklı üstün millet her şeyin esas sahibi olmuş, kendisinin dışındakini ötekileştirmiş, dışlamış, küçümsemiş, horlayıp aşağılamıştır. Kendisinin dışındaki hiçbir ötekiye yaşam hakkı tanımamaya dayalı olarak hizmetine koşturmaya çalışmış, kimliksizleştirerek asimile etmeye ve silikleştirmeye çalışmış, inkâr ve imha politikalarını en üst düzeyde uygulamıştır. Tek dil, tek din, tek kültür, tek bayrak, tek kimlik, tek renk, tek vatan düşüncesiyle toplumu kırımdan geçirerek en vahşi savaflara sürükleyerek katliamlar geliştirmiştir. Tarihin en büyük savafları, en fazla insan nüfusunun katledildiği savaflar, milliyetçilik ideolojisi ve ona dayalı olarak gelişen ulus-devletçi anlayışın gelişiminden sonra gerçekleşmiştir.

İnsanlığın ortaçağ karanlığından Rönesans ve Reformasyonla çıkışı, karanlığı sorgulayan aydınlanması böylelikle milliyetçilikle tekrar geriye çekilmiş, düşüncesi ve ruhu karanlığa sürüklenmiştir. Kapitalist iktidar kesimlerinin ulus kavramından milliyetçiliği türetilmesiyle topluma özne anlayışı yüklenerek iktidarlaştırılmıştır. Toplumun değerleri üzerinden ve sömürerek beslenen iktidar mekanizmaları, topluma iktidar zihniyeti ve ideolojilerini aşılayarak iktidarın tüm imkânlarına ve bu iradeye sahipmiş algısı yaratmıştır. Bu algıyla yurtseverlik ve milliyetçilik olguları aynılaştırılarak, iktidar ideolojisi yaygınlaştırılır.

Milliyetçiliğin yurtseverlik olarak benimsetilmesiyle birlikte herkes devletleştirilip, devleti savunur hale getirilmiştir. Devleti, devletli olmayı bir lütuf, ulaşılması gereken en büyük erdem ve utku olarak zihinlere kazıtmıştır. Bu nedenle insanlar devletli olma, devlet sahibi olma uğruna sorgulamasız devlete koşturulmuştur. Devlet tarafından en çok sömürülen, ezilen, baskılanan, hiçleştirilenler dahi devleti en çok savunanlar konumuna sürüklenerek, devlet için ölüme hazır hale getirilmiştir. Milliyetçilikle ötekilik derinleştirilerek düşmanlık yaratılmıştır. Nazi Almanyası bunun yakın tarihteki çok iyi örneklerinden olduğu gibi, Türkiye'deki milliyetçilik de Kürtlerin çok yakından bildiği ve yaşadığı en güncel örneklerdendir. Kürt toplumu Türkiye halklarına yönelik uygulanan milliyetçilik politikalarıyla tam bir soykırımdan geçirilirken, "her şey vatan için, vatan sağolsun" sloganları amaçsız, olup bitenden bihaber, her gün sağılan ama sağıldığının farkına varamayan Türkiye toplumu yaratılmaktadır. Erdoğan şefliğindeki AKP'yle kadın, Kürt, Alevi, Ermeni, Rum, Yahudi, Süryani, Çerkez, Laz ne kadar etnik-kültürel ulus ve topluluklar varsa hepsi Türkçülük ideolojisiyle asimilasyona uğratılmaktadır. Buna karşı kültürel varlığını korumak, geliştirmek için özgür ve demokratik bir yaşamı ortak vatanda yaşama mücadelesi ise 'bölücülük, terörizm' yaftasıyla suçlanıp hedef gösterilmekte, 'ya sev ya terk et' sloganıyla baş düşman ilan edilerek Türkiye toplumu milliyetçilikle zehirlenmekte, tam bir faşizan toplum yaratılmak istenmektedir.

Milliyetçilik farklılıkların yok sayılması, çeşitliliğin tehlike ve tehdit olarak algılandığı bir düşünce biçimidir. Bir farklılık başka bir farklılığın yok edilmesinin, yok sayılmasının gerekçesi olabilmektedir. Farklılıklar; anlamsız, düşünmeden, algılamadan, kavramadan reddedilerek; bunun üzerinden bir baskı, öfke,

nefret, kin, şiddet sarmalına insanlar sürüklenerek hastalıklı ruh halleri ortaya çıkarılmaktadır. Kontrolsüz bir şekilde her türlü şiddet eğilimine sevk ederek, tam bir katliam kültürü geliştirilmektedir.

Milliyetçilik, sürüleştirme ideolojisidir. Etkisine aldığı ve yönlendirdiği kesimleri bir sürü gibi yönlendirerek istediği uygulamayı yaptıran, istediği sözü söyleten, istediği davranışı getiren hastalıklı bir ruh hali biçimidir. Bu sürüleştirmeye yurtseverliğin ölçütü ne denli çok milliyetçi olmakla ölçülüp özdeşleştirilmekte, milliyetçiliğin ölçütü de farklılıkların reddinin keskinliği ve buna yönelik uygulanacak şiddet oranına bağlı kılınarak toplum tam bir kısıpaca alınmaktadır. Devlet ve iktidar güçleri bu politikadan en büyük vurgunları gerçekleştirip varlıklarını güvence altında tutarken, toplumlar, halklar tamamıyla kutuplaştırılır. Kutuplaşmanın derinleştirilmesi, katliam ve tecavüz kültürünü geliştirir. Kültürel soykırım uygulanır. Bunların tümü devlet ve iktidar güçlerine boyun eğmeyi sağlamadığında ise tümünden imha politikaları devreye sokularak faşizm uygulanmaya başlanır.

Yurtseverliğin körüklenerek milliyetçiliğe evriltilmesi vatanın, bayrağın, ulusun kutsanması, iktidar mekanizmalarının gerçekliği örtmelerinin temel araçlarından. Vatan, ulus, bayrak adı altında geliştirilen milliyetçilik, özünde kapitalizmin kâr ve sermaye üretiminin ve birikiminin en temel argümanlarıdır. İktidarın ve sermayenin korunup büyütülmesi temel amaçtır. Ordular, silahlı ve gizli örgütlenmelerin tümü bunları korumak açısından oluşturulup büyütülür, çıkarlar tehlikeye girdiğinde veya bir yerde çıkar sağlanacağı düşünüldüğünde savaşa girilir. Böylelikle özne olduğu algısı oluşturulan toplum esassından çok derin bir nesneleştirilmeye tutulurken, merkeziyetçilik güçlendirilerek sağlamlaştırılır, yücelik atfedilir. Bunların dışına

çıkan herkes vatan haini ilan edilerek linçe uğratılır, vatandaşlıktan atılır, gerekirse öldürülür. Devletin geliştirdiği milliyetçiliğin dozajı arttıkça toplumda farklılığı temsil eden ve farklılığından dolayı baskıya, işkenceye, horlanmaya, dışlanmaya, katliam ve faşizme maruz kalan kesimlerde de bu kez etnik milliyetçilik gelişir. Bu da devlet milliyetçiliğinin başka bir yüzü olarak, bağlı olunduğu toplumu yeni bir iktidar mekanizmasının içine çeker. Milliyetçilik, toplumun bir arada yaşayabilme kültürünü bombalar, kutuplaştırır, birbirinin karşısına dönüştürür, tekçi ulus egemenliğine dayalı devlet iktidarının ayakta kalması için temel harç ve motor rolünü layıkıyla yerine getirir. Türk faşist diktatör Erdoğan'ın dilinden düşürmediği 'tek ulus, tek vatan, tek devlet' söylemi bir tek Türkçülüğün kabul edildiği, onun dışındaki her farklı varlığın mutlak surette ortadan kaldırılmasını salık vermenin iyi bir örneğidir.

Diğer taraftan uluslar sistemini ifade eden günümüz dünyasının, bugün bir ulus üstü sisteme dönüşmesi esasında ulus-devletçi yapılanmaların aşılma ile yüz yüze kalmasını getirmektedir. Ama bu aşılma kendisiyle beraber daha da büyük bir tehlikeyi getirmekte, ilerleme insanlığın özgürleşmesi odağında değil, özgürlüklerin, eşitlikçiliğin, toplumun köklerini ifade eden öz değerlerini yeniden açığa çıkaran istikameti tersine bir seyir izlemektedir. Ulus üstü hamleyle küresel ölçekte yeni bir egemenlik ve hükümlanlık alanı yaratılmaktadır. İktidar, milliyetçilik, ırkçılık yalnızca tek bir elden ve merkezden değil, yaşamın her alanında ve her anda yaşamsal kılınarak, an be an üretilerek yürütölmektedir.

Günümüz dünyasında bio-iktidar diye tabir edilen insan bedeni üzerine kurulan iktidarla her an yeni iktidar alanları açılmakta, bio-politikalarla insanın düşünceleri, duyguları, bedeni, bir bütönen varlığı üzerinde kurulan denetimle tüm bir toplum aynı

anda denetim altına alınmakta ve ona göre biçim kazandırılmaktadır. Milliyetçi, ırkçı yayımlar da yine bio-iktidar yöntemlerle yaşam bulmaktadır. En bariz örnekler olarak Türkiye toplumunda görülen televizyon isimlerinden tatalım marka isimlerine, reklamlardan tatalım müzik kliplerine, film gösterilerinden tatalım normal bir şölene kadar öne çıkartılan Türk vurguları ve Türklük figürleriyle toplum bir bütünen milliyetçi bir bombardıman altına tutulmakta ve özellikle duygulara hitap edecek kültürel bir norm kazandırılmaktadır.

Diğer taraftan insan bedeni üzerine kurulan iktidarın en temelde kadın bedeni aracılığıyla gerçekleştirildiği de iyi bilinmektedir. Özellikle kadın cinselliği aracılığıyla halklar üzerinde kurulan denetim esasında yine her ne kadar bu çağda bio-iktidar gibi belirli tanımlamalara ve formüllere kavuşturulsa da, esasında tarih boyunca ilk önce insanı ve daha sonraları halkları, farklı kesimleri, grup ve toplulukları egemenlik ve denetim altına almanın en temel aracı olarak kullanılmıştır. Tarih bunun sayısız örnekleriyle doludur. Ele geçirilen ve denetim altına alınan kadın bedeni, esasta ele geçirilip kontrol edilebilen bütün bir toplum olmaktadır. Çünkü toplumun doğuş ve yaşam kaynağı olan kadın denetim altına alındığı müddetçe, toplum denetim altına alınabilir. Bu nedenle insanın ve toplumun denetim altına alınmasının ilk koşulu, kadın bedeninin öncelikli olarak denetim altına alınmasıdır. Yine daha fazla sermaye ve kâr elde edebilmek için devletlerin ve iktidarların nüfus oranlarını yükseltmek amacıyla kadını doğumlara teşvik etmesi, kendi etnik varlıklarını daha da fazlalaştırma, bunun üzerinden de milliyetçiliği geliştirmenin yöntemleridir. Türk faşist diktatör Erdoğan'ın her gün medyadan kadınlara en az üç çocuk yapmalarını öğütlemesi, bunun için teşvik etmesi de milliyetçi faşizan düşüncenin kadın bedeni üzerinden kendini nasıl sürdürülebilir kıldığının açık

örneklerindendir. Belirli bir döneme kadar, uzun yıllar çalışan genç nüfusun az olduğu Almanya gibi kimi ülkelerin, sermaye ve iktidar birikimini sağlamlaştırma, ekonomisini buna göre uyarlama, kendisinin belirlediği elit bir uzman kesimin dışında başka ulustan insanların kendi ülkelerine çalışma amacıyla iltica etmelerini engelleme ve kendi Alman halkının nüfus oranını yükseltmek için daha fazla çocuk doğumu yönünde toplumu ve özellikle kadını bazı ödüllendirme yöntemleriyle teşvik etmesi de milliyetçi ve ırkçı zihniyetin bir biçimi olarak kendini göstermektedir. Bugün bio-iktidar olarak tabir edilen yeni iktidar biçiminin uyguladığı, demografyanın milliyetçi ve ırkçı zihniyetle denetim altında tutulması, farklılıkların gizli veya açık yöntemlerle yok edilmeye çalışılması bütün bir tarih boyunca sıkça görülen olaylar olmaktadır. Tüm zamanlarda ırkların, soyların sürdürülmesi kadının doğum yapma, nüfus yoğunluğunun sağlanması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle milliyetçilik için kadın bedeni ve cinsiyetçilik vazgeçilmez araçlar olmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri 18. yüzyıldan 20. yüzyılın ortalarına kadar kapitalist modernitenin Aborjinlere uygulanan yöntemleri gelmektedir. ırkçı ve milliyetçi ideolojinin canavarlaştıran hali kendisini Aborjinler gibi komünal yaşamda direnen halkları melezleştirme politikalarıyla yok etmeye çalışma, en temelde de bunun kadın bedeni üzerinden gerçekleştirilme politikalarında ortaya koymaktadır. Çünkü bu tahakkümcü zihniyet, kendisinden başka hiçbir kesimi, hiçbir etnik köken ve rengi kabul etmemektedir ve adeta insanlığı yok etmenin bir zehri gibi işletilmektedir.

Milliyetçilik ve cinsiyetçiliğin birbiriyle olan bağı en iyi şekilde egemenlerin, devletlerin ezilen halk ve uluslara karşı yürüttükleri politikalarda yansımaktadır. Milliyetçilik cinsiyetçilik üzerinden gelişim sağladığı gibi, cinsiyetçilik de milliyetçi kültürden

beslenerek kendisini güçlendirmektedir. Erkeğin kadın karşısındaki yaklaşımlarının benzerini devlet de halk üzerinde uygulamaktadır. Halk kadına benzetilerek her türlü hiçleştirme, aşağılama, mülkleştirme, istediği şekilde kullanma, iktidar çıkarlarına ters düştüğü taktirde en ağır biçimde cezalandırma uygulanmaktadır. Karlaştırılan toplum gerçekliği böyle oluşturulmaktadır.

Tüm iktidar ideolojileri gibi milliyetçilik de kaynağını kadın toplumunun düşürülmesi ve cinsiyetçiliğin devletin temel ideolojisi haline gelmesinden almaktadır. Rêber APO bu konuda şunları belirtmektedir; *"Cinsiyetçilik bir çeşit milliyetçiliktir ve en az milliyetçilik kadar tehlikelidir. Kadın iktidarın nesnesi haline getiriliyor, bir et parçası gibi sunuluyor topluma. Cinsiyetçilik ideolojisi ile kadın tamamen tahakküm altına alınıyor. Cinsel güdüler doğaldır, her insanda bulunur. Tehlikeli olan cinselliğin iktidarın objesi haline gelmesidir. Cinsellik ve iktidar arasında çok yakın bir ilişki vardır. Mevcut cinsellik bir iktidardır, şaha kalkmış erkekliktir. Hatta erkeği vahşileştiren bir hale getirmiştir. Sonuçta mevcut cinsellik ilişkisi erkek egemen topluma hizmet ediyor. Kaba, vahşileştiren, yok edici bir iktidar anlayışı ortaya çıkarmıştır. Hepsinin temelinde bu anlayış vardır. Namus cinayetleri, tecavüz kültürünün altında bu anlayış vardır ve bu anlayış değişmeden ne demokrasi ne de özgürlük sorunu çözümlenemez. Cumhuriyetin kuruluşundaki eksik kalan ayaklardan biri de budur, kadın sorunu çözülmemiş, dondurulmuştur. Saddam'ın ipe giderken bile "erkeklik öldü mü" demesi bu vahşileşmiş erkek anlayışıdır, biz bu anlayışa karşıyız. Biz hep bu anlayışı aşmak için mücadele verdik."*

Cinsiyetçi, bir diğer anlamıyla devletçi toplumun doğuşuyla birlikte artık savaş ve şiddete dayalı ideolojiler ve bunun farklı biçimlerde uygulanma biçimleri bugüne kadar hiç ödün

vermeksizin, her yeni uygarlıksal dönemde farklı biçim ve isimlerle, farklı gerekçe ve izahlarla kendisini sürdürögelmiştir. Cinsiyetçi toplumun doğuşuyla tanrılar adına girişilen savaşlar yavaş yavaş devletler, imparatorluklar, hanedanlıklar, krallıklar, dinler ve en son da milletler, uluslar, ulus-devletler adına yapılmaktadır. Her çağda, her kültürde, şiddet ve savaş her yeni uygarlıksal gelişmeye ayak uydurarak ritim tutmuştur.

Şunu çok iyi kavramak gerekir; devletçi-iktidarcı ideolojiler kendilerini hangi formasyonlara kavuştururlarsa kavuşturunsunlar, özgürlük ve eşitlik karşıtlıkları ile kadın toplumsallığı karşıtlığını ifade etmekteler. Bu nedenle toplumun eşitlik ve özgürlük ideallerini yerine getirmeleri mümkün değildir. Devletleşme öncelikli olarak dünya halklarının ortaklaşma anlayışını değil, sınırlarla birbirinden kopma ve yabancılaşma anlayışı üzerinden gelişim gösterir. Bu nedenle de ulus-devletleşmenin ideolojisi olan milliyetçiliğin de herhangi bir biçimde özgür ve eşit bir yaşamı, gerçek anlamda bir yurtseverliği içerebileceği görüşü özgürlük, eşitlik ve yurtseverlik olgularını saptırmaktır. Yurtseverlik insanlığın komünal yaşamını ifade etmektedir, milliyetçilik ise komünalizmin karşısında yer almaktadır. Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin birinci ilkesi olan yurtseverlik ilkesini toplumu milliyetçilikten arındırarak daha da geliştirmek, kadınların en temel görevlerindendir.

Bilimcilik

Kapitalist modornitenin iktidarını kurumlaştırmasının temel ideolojik araçlarından biri de bilimciliktir. Kavram olarak bilimcilik, bilimin iktidarlaşmasını ifade etmektedir. Tanım olarak ise, doğa bilimlerini toplum bilimlerine indirgeme ve onların yasalarını toplum bilimlerinde geçerli sayma eğilimi olarak nitelendirilmektedir. Bilim ise doğa, evren ve insan hakkında

yapılan, sistemli araştırma, gözlem ve deneye dayalı düşünsel etkinliklerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Olay ve olguların diyalektiğini, işleyiş yasalarını anlamaya, doğruya en yakın olarak açıklamaya, kuramlaştırmaya dönük sistemli bilgi ve düşünsel etkinlikler geliştirme bilimin temel özelliğidir. Genel tanımıyla bilim, dünyayı çevreleyen olguları doğru anlama ve izah etme bilgisi olarak tanımlanmaktadır. Günümüzün hâkim bilim anlayışı olarak pozitivizm, bilimi tanımlarken salt gözlem ve deneye dayandırarak tanımlar. Einstein bilimi, *"her türlü düzenden yoksun duyu verileri ile düzenli düşünceler arasında uygunluk sağlama çabası"* olarak tanımlarken, Bertrand Russell *"gözlem ve gözleme dayalı akıl yürütme yoluyla dünyaya ilişkin olguları birbirine bağlayan yasaları bulma çabası"* olarak tanımlamaktadır.

Rêber APO ise bilimi şöyle tanımlamaktadır: *"Yöntem olarak bilim, olguları açıklamaya yönelik bir araştırma, bir problem çözme işlemidir. Bilimsel yöntemin asal, kendine has özelliğini 'sınama-yanılma-yanılgıyı ayıklama' diyebileceğimiz araştırma sürecinde bulmaktayız. Bu süreçte ilk adım, problemi tanımak; ikinci adım, probleme çözüm olasılığı taşıyan hipotez (varsayım) oluşturmak; üçüncü adım, gözlem veya deney verilerine başvurarak hipotezin doğruluk değerini yoklamaktır. Ancak, hipotez (açıklayıcı ilke) oluşturmanın belli bir yolu ya da yöntemi olduğu kolayca söylenemez; buluş büyük ölçüde araştırmacının deneyimine, imge gücüne veya ussal (akılsal) yeteneğine dayanır. Hipotezin yoklanması ise biri 'mantıksal', diğeri 'işlemsel' diyebileceğimiz iki boyutlu yöntemsel bir uygulamaya dayanır. Mantıksal boyutta, hipotezden olgusal yoklanmaya el veren öndeyişler çıkarsanır; işlemsel boyutta ise çıkarsanan öndeyişler gözlem veya deney sonuçlarıyla karşılaştırılarak yoklanır. Sonuç olumluysa, hipotez açıklayıcı bir ilke veya kuram olarak*

benimsenir; değilse, yeni hipotez arayışına girilir. Bilimin izlediği bu yöntemle giderek daha kapsamlı, açıklama gücü daha yüksek kuramlara ulaşılmaya çalışır.”

Kapitalist modernite her ne kadar bilimi kendi çağının bir ürünü ve başyapıtı olarak sunuyorsa da, insanın toplumsal bir varlık olmaya başlamasından itibaren bilim insan yaşamında var olan bir olgudur. Bilimin ilk temelleri insanlığın toplumsallığa ilk adım atışıyla birlikte atılmıştır, bu anlamda esasında insanlığın tarihte edindiği ilk bilgi günümüz biliminin temellerini oluşturmaktadır. Ulaşılan ilk bilgi insanın toplumsal ilerleyişini, gelişimini sağlamış, toplumsal gelişme ise bilginin çoğalarak gelişmesine, ilerlemesine olanak sağlayarak ilk bilimsel yöntemlerinin gelişmesini açığa çıkarmıştır. İkisi birbiriyle bağlantılı ve birbiriyle simbiyotik bir ilişki içerisinde gelişim sağlamıştır. İlk bilgi, ilk bilim toplumun kolektif yaşamının sonucu olarak açığa çıkmıştır. İlk bilgiler, atılan ilk bilimsel adımlar insan türünün ve kolektif yaşamının devamını sağlamak ve geliştirmek amacı taşımaktadır.

İnsanın daha toplumun başlangıcından itibaren evrene, doğaya ve kendisine yönelik merakı bilgiye ulaşmasına, bu bilgiyi işleterek yaşam standartlarını yükseltecek etkinlik içerisine girmesine neden olmuştur. İnsanın evrende ve doğada olan değişimleri, olayları anlama ve doğanın gizemlerini kavrama çabası, doğanın zorlu yaşam koşulları içerisinde kendisini sürdürebilme arayışı insanı sürekli olarak daha fazlasını öğrenmeye sürüklemiş ve sorunlarını çözümüleme çabası aynı zamanda doğa ve evrenin gizemlerini de çözme çabasını getirmiştir. Yaşamın sürdürülmesi için bir tohumun, bir kökün nasıl çıkartılacağı, nasıl saklanacağı, hangi bitkinin veya bitki kökünün yenileceğinin bilgisini oluşturmak, buna ulaşmak ve nesilden nesle aktarmak ilk bilmelerin ve bilimin de temelini oluşturmaktadır. Taştan, kemikten, ağaçtan ve daha sonraları

metalden ilk araçların yapılması, bunların aşama aşama farklı biçim ve estetiğe kavuşması, keşfedilen her hangi bir şeyin hafızalara kazınması bilimin ilk taşlarının döşenmesini ifade etmektedir. Yıldızların, güneşin, ayın hareketlerini izleyerek saatlerin, günlerin, ayların, yönün, mevsimlerin belirlenmesi yine zamanla oluşan doğaya yönelik bilgi ve doğa yasalarını tanıma sonucu gelişmiştir. Günümüzde insanlar pusulayla bile yönlerini bulamazken, doğal toplum insanları rüzgârın, suyun akış yönü vb. ile yön belirlerken, günümüzün çok gelişkin insanından aslında çok daha yaratıcı ve verimli bir bilgiye sahip olmaktadır. Yaraların, hastalıkların iyileştirilmesinde kullanılan ilk bitki kökleri, otlar vs. yine tarihin ilk tıp denemelerini oluştururken, ilk tıp bilimcilerini de açığa çıkartmaktaydı. Bu ilklerin birçoğu da kadın eliyle gerçekleştirilmekte, kadının doğayı tanıyıp bilgisine ulaştıkça edindiği tecrübelerden açığa çıkmaktaydı.

Toplumun ilk bilimcileri, ilk bilgeleri de bu anlamda kadınlardı. Bilimin ilk yapımcıları genel olarak da doğal toplum insanlarıdır. İlk gök bilim, ilk tıp, ilk matematik, ilk genetik bilim (yabani bitkilerin, tohumların evcilleştirilmesi anlamında), ilk kimyacılar, ilk fizikçiler, ilk coğrafyacılar, ilk ekonomistler, ilk botanikçiler vs. hepsi doğal toplumla birlikte, özellikle de bir kadın devrimi olan neolitik devrimle birlikte başlamıştır. Nitekim Rêber APO neolitik dönemin Tel Xelef aşamasını üç büyük devrimin gerçekleştirildiği kültürel aşama olarak nitelendirmektedir; entelektüel, teknik ve bilimsel devrim. Tel Xelef kültürünün birikimleri ve gelişen ilk orijinal devrimler ardından gelişen tüm entelektüel, teknik ve bilimsel gelişmeler, kadın toplumsallığının ve devrimlerinin mirası ve birikimleri üzerinden kendisini geliştirmiş ve ilerletebilmişlerdir. Yine Rêber APO tarihte üç büyük bilimsel ve tekniksel devrimin yaşandığını belirtirken birincisi neolitik, ikincisini Sümer dönemi, üçüncüsünü ise 19. yüzyıldaki Sanayi

Devrimi olarak koymaktadır. Ne Sümerlerin ortaya çıkardığı birikimler ve gelişmeler, ne de 19. yüzyıldaki devrim, bu neolitik dönem devriminden bağımsız ve kopuk değildir. İnsanlık binlerce yıllık birikim üzerinden neolitik devrimi gerçekleştirmiş, ardından Tel Xelef kültürel aşaması ortaya çıkmıştır. Bugüne de doğal toplumun son aşaması olan Tel Xelef'ın yaratımları, birikimleri ve ortaya çıkardığı sonuçlar üzerinden gelinmiş, bilimsel gelişmeler buna dayanarak ilerleyebilmiştir.

Neolitikteki entelektüel, bilimsel ve teknik devrim elbette ki kendiliğinden, hiçbir temeli olmadan açığa çıkan gelişmeler değildir. İnsanlığın iki milyon yıllık yürüyüşünden edindiği tecrübe ve birikiminin bir forma, varoluşa evrilmesidir. Neolitik döneme gelinceye kadar insanlığın edindiği tecrübelerle yönelik tarih araştırmaları önemli veriler de sunmaktadır. Örneğin arkeolojik araştırmalarla doğal toplum insanların çeşitli gözlemler yaptıkları, mevsimleri takip ettikleri tespit edilmiştir. Bu konuda Afrika'da bulunan ve M.Ö. 35.000 ile M.Ö. 20.000 yıllarına ait çeşitli bulgular (bu tarihler üst paleolitik ve mezolitik dönemin başlangıcına tekabül etmektedir), zamanı ölçmeye dair çeşitli denemeler yaptıklarını ortaya koymaktadır. Xerapreşk (Göbeklitepe) ve bunun bir devamı niteliğinde olan İngiltere'deki Stonehenga gibi büyük tapınak tarzı yapıların belirli bilimsel ve teknolojik gelişim ve hesaplama bilgisi olmaksızın yapılamayacakları da yine belirtilen diğer önemli hususlardır. Bugün bu yapıların Pisagor kuramı olmaksızın yapılamayacağı belirtilirken, bu vb. bulgulara dayanılarak Pisagor kuramının Pisagor'dan binlerce yıl önce insanlar tarafından tespit edildiği belirtilmektedir. Mısır'da M.Ö. 4200'de 365 günlük bir takvimin oluşturulduğu, M.Ö. 3100'lerde ise sayısal olarak milyonları ifade etmek için bir sistemin kullanıldığı, Sümerlilerin ise ondalık ekli bir sayı sistemini, Babillilerin altmışlık sistemi geliştirdikleri, yine

Sümer ve ardıllarının cebir ve çeşitli sayı kuramlarını kullandıkları belirlenmiştir. Asur, Akad, Pers vb. bütün ilk çağ devletçi uygarlıklarının her birinde de yine bu tür gelişmeler açığa çıkmıştır. Yine neolitiğin tarım kültürü üzerinden tarımı daha da ileri bir aşamaya taşıyan Babilliler, hurma ağacının eşeyli ürediğini keşfederek polenlerin eril olduklarını ve polenlerin dişi bitkilere aktararak üremenin sağlanabileceğini bulmuşlardır. Daha sonraki Çin, Maya vb. uygarlıkların tümünde de hem matematiksel, hem astronomik vb. bilimsel çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Örneğin Maya uygarlığında özellikle takvimsel çalışmalar, güneş ve ay tutulmalarının hesaplanması önemli bir astronomik bilgiye ulaştıklarını, bu konuda bilimsel bir düzey kazandıklarını ortaya koymaktadır. Kimya, coğrafya, jeoloji bilimlerinde yine Çin, Mısır, Hint gibi uygarlıkların büyük gelişim sağladıkları bilinmektedir. Özellikle tıp alanında Mısır'ın ulaştığı düzey bugün bile kavranması güç bir konu olmaktadır. Geliştirilen mumyalama sistemine bugünkü bilim bile akıl erdirememektedir, yine Mısır piramitlerinin nasıl yapıldığı halen sırrını korumaktadır. Bunların tümü çok güçlü bilimsel yapıların ve gelişmelerin kanıtı olmaktadır.

Devletçi uygarlığın ortaya çıkışıyla birlikte elbette ki bilim birçok yönüyle ilk özünden uzaklaşmış, iktidarın hizmetine koşulmuştur. Doğal toplum tarihi boyunca insanlığın yararına gelişim kaydeden bilgi ve bilim, bu aşamadan sonra artık daha çok iktidar kesimlerinin tekeline girmiştir. Bilgiyi elinde bulundurmak bir güç olmuştur. İktidar tekelleri de bilgiyi, bilimi ellerinde bulundurarak esasında gücü ellerinde bulundurmuşlardır. Toplumun bilgiye ulaşması yasaklanmış, ayıplanmış, günah sayılmış, tanrıya şirk koşmayla yargılanmış ve böylelikle toplum bilimden uzak tutulmuştur. Adem-Havva hikayesindeki insanlığın cennetten kovulması, insanın bilgiye ve bilime olan merakının

cezalandırılması ve iktidarların elindeki bilgiye ulaşma arayışlarının nasıl cezalandırılacağına bir gözdağı olmaktadır. Devletçi uygarlıkla birlikte esasında insanlığın cehalet dönemi yaşanmıştır demek, doğru bir değerlendirme olacaktır. Çünkü artık bilgi ve bilim devletin, uygarlığın tekelinde bir gelişim sağlamıştır. Böylelikle de bilim ve erkek özdeşleşmiş, kadın tamamıyla bilimin dışında tutulmuştur. Cinsiyetçi ideolojiyle beslenerek bilim erkekleşmiş, diğer bir ifadeyle iktidarlaştırmıştır.

Esasında insanlığın hakikati arama yöntemlerinden olan bilim, günümüz kapitalist dünyasında ise tamamıyla amacından kopartılmış, topluma değil sermaye ve iktidarın hizmetine koşturulan bir araca dönüştürülmüştür. Bir taraftan bilim-teknige bağlı olarak açığa çıkan gelişmeler toplumsal yaşamın her alanına yansımaları bulmakta, baş döndüren bir hızla ilerlemektedir. Diğer taraftan ise insanın edindiği ilk bilgiyle bilime ulaşması ve toplumu ilerletmesi bugün tersine bir gelişmeyi açığa çıkarmakta, bu kez bilimin ulaştığı yeni bilgi düzeyleri toplumun ilerleyişini saptıran bir konuma gelmektedir. Bilgi ve teknik açıdan açığa çıkardığı gelişmeler insanlık için önemli bir seviyeye ulaşırken, iktidar mekanizmalarının doğayı ve insanı sömürme, bir tahrip etme aracına dönüşmesi bilimin doğal toplumdaki ilk amacına ve doğasına ters düşmektedir. Çünkü bilim özünde özgürlüktür, kolektiftir ve komünaldır. Bilimin başlangıcı insanın bilgiye özgürce ulaşması ve toplum yararına kullanmasıyla gelişim sağlamıştır, kolektif bilginin toplanıp bir birikime dönüşerek kullanılması sonucunda bilim oluşmuştur. Bilginin oluşması ve geliştirilmesine herkes katkı sunduğu gibi kullanılmasından da herkes faydalanmaktadır. Bu açıdan da komünaldır. Devletçi uygarlığın ortaya çıkışından sonra tekelleşen bilim bugün zirvesine ulaşmıştır. Bugünkü bilimin gelişim ve kullanım biçimi, kendisini üzerinde inşa ettiği mantık bu özünden ve içeriğinden

ne denli uzaklaştığını ortaya koymaktadır. Toplumsallığın başlangıcında insanlığın ortak çabası ve emeğiyle oluşan bilim, bugün iktidar güçlerince toplumdan daha fazla soyutlanmaktadır. Toplum üstü bir konuma çıkartılarak, toplumun dışında, topluma rağmen var olan ve gelişen bir olguymuş gibi yansıtılmaktadır. Bilim günümüzün en yüce olgusu haline getirilmektedir. Özellikle pozitif bilimler yüceltilerek insan ve toplum cüceleştirilmeye çalışılırken, özünde yüceleştirilen iktidar güçleri olmaktadır. Toplumdan soyutlanan bilimin toplumsallıktan, toplumdan bağımsız bir gelişim olduğu algısının yaratılması kapitalizmin çıkarlarını koruma, sürdürme amacıyla bilimin saptırılmasıdır. Düşünme, düşüncenin gelişimi insana ve insan toplumsallığına has bir gelişmedir. İnsan dışındaki hiçbir varlıkta düşüncenin gelişimine rastlanmamaktadır. Bu açıdan düşünce nasıl ki toplumsalsa ve insana hassa, tüm düşünsel gelişmeler de insan toplumsallığından bağımsız bir gelişime sahip değildir. Bilim de topluma rağmen gelişen bir olgu değildir. Bilimin toplumun dışında olduğu yargısının geliştirilmesi ve toplumdan kopartan yaklaşım tüm etik değerlerden uzak bir yaklaşımdır. Böylesi bir bilim anlayışı ahlak dışıdır ve bilimciliğin kendisidir.

Toplumun ahlaki ve etik değerlerden bu denli uzaklaştırılması, insan ve doğa arasında uçurumların bu denli büyümesi, doğa ve toplum üzerinde bilimin bile artık çare bulamadığı tahribatların açığa çıkması, toplumsal kanserleşmenin gün geçtikçe çoğalması bilimciliğin bir sonucudur. Kapitalist kâr ve iktidar hırsının pençesinde istenilen form ve yön verilen, hatta çoğu zaman bu hırsın pençesinin kendisi olan bilimcilik, insan ve toplumun hizmetindeki bilimle arasına çok ciddi mesafeler koymuştur.

İktidar sisteminin temel bir ideolojik yaklaşım olarak topluma hâkim kılmaya çalıştığı bilimciliğin ortaya koyduğu sonuçlara, verilere kesin ve mutlak gözle bakmak, olduğu gibi kabullenmek

bilimsellikten uzak yaklaşımları açığa çıkarmaktadır. Elbette ki bilimin bugüne kadar çıkardığı birçok gelişim ve kazanım vardır, ulaşılan çok ciddi bir bilimsel düzey de mevcuttur. Fakat açığa çıkan bu sonuçların ve ulaşılan düzeyin kime ve neye hizmet ettiği ve dayandığı temel ideolojik yapılanmanın ne olduğu önem taşımaktadır. Günümüz biliminin dayandığı temel ideolojik dayanaklar, bilimden kuşku duymayı gerektirmektedir. Nitekim bilim en temelde kuşkuyu temel alarak gelişmiştir. Doğru bir bilimsel yaklaşıma ulaşabilmek için de kâr ve iktidar temelli günümüz biliminden kuşku duymak, pozitivist bakış açısından arınmak önem taşımaktadır. Bir şeyden kuşku duymak sorgulamayı getirir, sorgulamak ise doğruya, hakikate ulaşmanın temelidir. İktidar ve kapitalist birikimin temel bir dayanağı haline gelen pozitivist bilimi ve ortaya koyduğu sonuçları sorgulamasız olduğu gibi kabullenmek, kaderci ve boyun eğmeci yaklaşmak yeni bir iktidar odağına, yeni bir tanrısallığa teslim olmak demektir.

Bilim en temelde sürekli bir araştırma, yeniye ulaşma sürecidir. Bu nedenle de hiçbir bilgi, hiçbir kuram ne mutlak ve kesin ne de son halini almış değildir. Yeni verilere ulaşmak, yeni kuramların ortaya çıkması olasılığı sürekli vardır. Bir dönemde yaşamın ihtiyaçlarına ve sorularına cevap veren bir kuramın değişen yaşam koşulları karşısında yetersiz kalması, yerine başka kuramların bulunup ortaya çıkarılması, sürekli olarak yeni bilgilere ulaşmak bilimde bitmeyen bir süreçtir. Günümüzde bilimsel yöntem olarak tabir edilen metotların kullanılmasıyla bilgiye ulaşma esas alınır. Buna göre bilimsel yöntemle bilgiye ulaşma üç aşamada ele alınmaktadır. Öncelikli aşama sorunun doğru tanımlanmasıdır. İkinci aşama tûmdengelim veya tûmevarım yöntemleriyle yapılan tanımlamanın doğrulanması, üçüncü aşama ise bütün sonuçların bir teze dönüştürülerek kendi

somut kanıtları ile birlikte rapora dönüştürülmesidir. Bu üç aşamayla birlikte bilgi elde edilmiş olur. Bu nedenle bilimsel yöntemde olay ve olguları yorumlama ve anlama öyle kendiliğinden değil, bilgi edinme, olayların özünü kavrama, bir sürü hesap ve işlem yapmayı gerektirmektedir. Bilimin mutlaklaştırılması, tanrılaştırılması da esas olarak bu noktada açığa çıkmaktadır. Bilimsel yöntem akıl, deney ve gözleme dayanmaktadır. Bir bilginin bilimsel olmasının ölçütü yöntemsel olmasıyla ortaya konulmaktadır. Bu yöntemler veya belirlenen sistemli işlemler olmadan bilgiye ulaşmanın mümkün olmadığı, gözlem ve deneye dayanmayan, ispatlanmayan bilginin geçerli olamayacağı belirtilmektedir. Salt analitik zekâyâ dayalı olarak geliştirilen, duyguların ve sezgilerin önem taşımadığı bu yöntemin hayatın bütünlüklü kavrayışını sağlamaya ne kadar yeterli olabileceği elbette ki kuşkuludur. Bilgi edinmede aklın dışındaki bedenın işlevinin hiç olmadığı, olamayacağı iddia edilmektedir. Elbette ki bunun ne kadar bilimsel bir yaklaşım olduğu kuşkuludur. Yaşam, insan, evren, doğa bir tek maddi varlık ve oluşumlardan mı ibarettir? Doğal toplum insanların ilk bilimi oluşturmalarına baktığımızda salt analitik akılla değil, duygu ve sezgilerle de, metafizikle de bilgiye ulaştıklarını, bilimi geliştirdiklerini göz önünde bulundurduğumuzda böylesi bir bilim anlayışının sakatlığını daha iyi görebilmekteyiz. Bu açıdan bugünkü bilimin bilgiye ulaşmada kullandığı yöntem madde eksenli olmasından kaynaklı, maddi olmayan gerçekliği kavramada gereken cevapları, doğru bilgiyi sağlamada ciddi problemleri ortaya çıkmaktadır.

Elbette ki bu bilimsel yöntemin eleştirisini yapan kimi bilim insanları da olmuştur. Bunlardan Avusturyalı filozof ve bilim felsefecisi Paul Feyerabend, bilimsel yöntemin genelleştirilmesi ve tek geçerli yöntem olarak mutlaklaştırılma girişimini

eleştirmekte, bunun kuramsal-felsefi olarak temellendirilemez pozitivist bir tutum olduğunu belirtmektedir. Feyerabend bilimsel yöntemin tek ve mutlak bir yöntem olarak kabul edilmesi ve dayatılmasına itiraz etmektedir.

Rêber APO da bu konuda eleştirilerini şu şekilde dile getirmektedir: *"Batı Avrupa aklı ve düşünce sisteminde 'bilimsel yöntem' temel bir rol oynar. İnsan dâhil, doğanın farkına varış olarak bilimden bahsetmiyorum. İnsanlığın ortak hazinesi olarak bilim hiçbir birey, topluluk, kurum ve ulusa mal edilemeyecek kadar anonimdir. Eğer illa bir tanrısal kutsallıktan bahsetmek gerekirse, bu anlamıyla bu unvanı bilime bahşetmek doğruya en yakın bir değerlendirme olabilir. Fakat 'bilimsel yöntem' Avrupa terminolojisinde farklı bir yere sahiptir. O, çağdaş diktatörün (her türlü totaliter ve otoriter dikta biçimleri) prototipidir; daha doğrusu, ana rahmine düşen tohumudur. Yöntem kavram olarak usul, yol, tarikat anlamına gelir. Başlangıçta etkisi olumlu olsa ve algı yeteneğine bir katkıda bulunsa da, uzun süreli bağlı kalındığında tam bir zihniyet diktatörlüğü rolü kazanır. Bilim adına yöntem konusundaki ısrar en tehlikeli diktatörlüğe götürebilir. Nitekim bilimsel yöntemin keskin savunucusu olan Almanların ulus-devletçiliğinin faşizmi doğurması bu değerlendirmemizi doğrulamaktadır."*

İnsanlık başlangıcından bu yana sürekli olarak eylemselliklerini doğru ve yerinde yapabilmek için doğru olanın ne olduğunu sorgulamış, araştırmış, bulmaya çalışmıştır. Bilim de en temelde bu gereksinimden kaynaklı olarak ortaya çıkmıştır. İnsan ihtiyaçlarını karşılayan en temel kaynak doğadır. İnsanın doğadan doğru, ölçülü yararlanabilmesi, doğal yasaların bilgisine ulaşmasını gerekli kılmıştır. Nitekim doğal toplum insanının doğadan ihtiyacı oranında yararlanabilmesi, kendi yaşamını buna göre örgütlemesi, doğaya ölçülü yaklaşımı doğa yasalarını

kavraması, onun bilgisine ulaşmakla mümkün olabilmıştır. Bunu gerçekleştiremedikleri veya sağlam, doğru bilgiye ulaşamadıkları, yani doğal yasaları çözümleyemedikleri oranda da yanlışlığa, eksikliğe düşmüşler, yaşamları tehlikeye girmiş, hatta kimi zaman yok olmayla yüz yüze kalmışlardır. Bu nedenle insanların en basit yaşam ihtiyaçlarını karşılamak için bile doğayı tanımak, onun bilgisine ulaşmaları gerekmiştir. İnsanların bilgiyi bir sonraki nesillere aktarımı, bilimin oluşumu ve gelişimi; yaşamın pratik üretimi, tecrübelerin aktarılması, yanlışların ayıklanması yoluyla daha doğru bilgilerin elde edilmesi şeklinde sürekli bir gelişim içinde olmuştur. Bilimsel gelişmeyi sağlayan da budur. Bu anlamda bilim, insanlığın en temel kazanımlarındandır. Fakat bilimin bugün kullandığı yöntemler ve esas amacından uzaklaştırılması, hakikate ulaşmada tam istenilen düzeyi ortaya çıkaramamakta, tartışmalı bir konum oluşturmaktadır.

Bilimin amacı *“genel doğruların ve temel yasaların bilgisine ulaşmak”* olarak tanımlanmaktadır. Bunlara ulaşmaya çalışılırken ahlakla bağın kurulması önem taşımaktadır. Ahlak ve etikten yoksun bir bilim anlayışıyla bilgiye veya doğruya ulaşmaya çalışmak, doğrudan sapmayı kendisiyle getirmektedir. Bilgiye ulaşma ve bununla bağlantılı olarak bilimi geliştirme insanın kendisini bilmeye, yaşadığı doğa ve evreni bilme arayışı özünde iyi, doğru, bilinçli ve güzel bir yaşamı oluşturmak için gerçekleştirilmiştir. İnsan ilk bilgiye ulaştığında, bilgiyi kullanmaya başladığında, ilk bilimi geliştirdiğinde egemenlik kurmak, iktidarsallaşmak amacıyla buna yönelmemiş, bu temelde hareket etmemiştir. Devletçi-iktidarcı güçlerin ve bunun son aşaması olan kapitalist modernitenin bilime pragmatist yaklaşımları, bir tahakküm aracına dönüştürmeleri, sermaye ve kâr aracı haline getirmeleri bilimin ahlaktan koparılışını getirmektedir. Bilim toplumsal akıl ve bilgiden, duygudan, sezgiden, ahlaktan

koparıldıkça daha soğuk bir çehreye dönüşmekte, daha pragmatist bir araç haline gelmektedir. Bunun sonucu olarak da insan, toplum ve doğa ciddi anlamda tahribatlara uğramakta, telafi edilemez sonuçlar açığa çıkmaktadır. Doğanın gittikçe erozyona uğraması, ozon tabakasının delinmesi, iklimlerin bozulması, kuzey kutbundaki buzların erimesi, küresel ısınma, canlı türlerinin gittikçe azalması ve yok olması vs. daha sayılabilecek onlarca ekolojik sorun, bilimin ahlakla bağının zayıflaması ve bir iktidar ve kâr aracına dönüşmesiyle bağlantılı olarak yaşanan sorunlardır. Günümüz bilimi, endüstriyalizmin temel egemenlik araçlarından biri haline gelmiştir. Bilim endüstriyalizmin kâr için kâr, sermaye için sermaye hırslarının en temel aracı olarak işletilmektedir.

Nesneleştirilen doğanın yanısıra nesneleştirilen insan ve toplum da aynı şekilde bir çöküntüyü yaşamaktadır. Bilimciliğin geldiği aşamayla insanın ve toplumun kendisi bir kobay haline getirilerek, üzerinde her türlü gözlem ve deneyin yapıldığı bir araca dönüştürülmektedir. Akıl ve duygu birbirinden kopartılarak araştırma ve inceleme konusu yapılmakta, özne ve nesne ayrımı geliştirilirken bu şekilde aslında insan ve varlık bütünlüğü parçalanmaktadır. Analitik aklın her şeyin üstünde tutulması ve salt akla dayalı bilgilenmenin esas alınması, duyguların nesneleştirilmesini, aklın ise özneleştirilmesini de beraberinde getirmektedir. Bilgi ve bilim tekeli elinde bulunduranlar, tanrıyı oynayarak insana ve topluma biçim vermekte, yıkıcı ve özden uzaklaştırıcı bir durum açığa çıkartmaktadırlar. Bir taraftan teknolojinin ulaştığı düzeyle topluma bilgiye ulaşma imkânı sunulurken, diğer taraftan bu bilgiyle toplumsallık zayıflatılmakta, sanal bir toplum oluşturulmaktadır. Böylelikle de insana özne olduğu hissettirilirken, diğer taraftan tam anlamıyla bir nesneleştirme geliştirilmektedir. Bu, bilimin ahlaktan kopuşunun

bir sonucu olarak gelişmektedir. Dolayısıyla bilimin en temel sorunu ahlaki ölçü, ilke ve değerlerden koparak işletilmesi, iktidarın hizmetinde bilgi ve iktidar kuramları geliştirmesidir. Bu biçimiyle bilim, bilim olmaktan çıkarılıp bilimciliğe dönüşmektedir.

Elbette ki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin özgürlüğe yol açan birçok yönleri bulunmaktadır. Eleştirilen ve bilimcilik olan değerlendirilen toplumun hafızasından gelen ve yine topluma hizmet eden, topluma daha iyi bir yaşam oluşturmak için gelişen bilim değildir. Sözünü ettiğimiz ve eleştirdiğimiz bilimin iktidarlaşması, iktidar mekanizmaları tarafından temel bir araç haline dönüştürülmesidir. Bilim geldiği aşamayla topluma, insanlığa gerçek anlamıyla hizmet etme rolünü yerine getirirse, birçok toplumsal soruna da çözüm olabilme kapasitesine ulaşmıştır. Bilim ve tekniksel gelişmelerin geldiği aşamayla yaşamdaki her türlü iş çok daha fazla kolaylaşmıştır, bu açıdan insanlığa hizmet eden yönleri bulunmaktadır. Özellikle kuantum fiziğinin gelişmesinden sonra ciddi gelişmeler açığa çıkmıştır. Yaşamı kolaylaştırıcı ulaşım araçlarından ev aletlerine, iletişim araçlarından tıbbi malzemelere kadar birçok teknik araç buna örnektir. Yaşam, yalnızca bir düğmeye basma üzerinden yürütülebilmektedir. Ama diğer taraftan da, bu tekniksel araçlar aracılığıyla toplumda korkunç bir kontrol mekanizması geliştirilmektedir. Teknikle her yere ulaşılabilmekte, her şeye el atılabilmektedir. Bu anlamda da bilim ve teknoloji birer iktidar aracı olarak kullanılmaktadır. Bilim adamları insanlığa hizmet eden bilim insanları olmanın ötesinde, egemen-iktidarcı sisteme hizmet eden, gerçekleştirilen bilimsel gelişmeleri sistemin hizmetine sokan, insanlığı da daha çok bu ağın içine çekme görevini yerine getiren bir pozisyon sergilemektedirler. Tüm bilimsel gelişmeler esasta aynı ağın içinde işletilmekte, aynı

çarkın bir dişlisi olmaktadır. Bilimsel-teknik gelişmelerin sayesinde günümüzde bilgi, her insana çok rahat ulaşabilmekte, her insan çeşitli biçimlerde bilgi sahibi olabilmektedir. Rêber APO'nun belirttiği gibi, bir çoban bile bugün bir dağ başında cep telefonu aracılığıyla bilgiye ulaşabilmektedir. Böylesi bir gelişme, insanlar için bir özgürlük alanı açmaktadır. Bu iktidar sistemi için bir tehlikeyi de kendisiyle beraber getirmedi. Özgürlüğe bir kapı aralanması, denetim altına alınmasını da gerekli kılmaktadır. Bu denetimin gerçekleştirilmesi için de birçok farklı yol ve yöntem geliştirilmektedir. Bilginin denetim altına alınmasının yöntemleri de bu anlamda çoktur. Zaten eğer ki iktidar bir tek hükmeden, bastıran bir konumda olsaydı kendisini bu kadar çok ayakta tutamazdı. Bin yıllardır iktidarın kendisini nasıl bu kadar çok ayakta tuttuğu çokça tartışılan ve sorgulanan bir konudur. Çünkü iktidar, bir tek hükmedip bastırmamakta, aynı zamanda kendisine göre bir özgürlük alanı da açmaktadır. Bunun üzerinden de kendisini güçlendirip, yürütmektedir. Bu anlamda bilginin artık topluma kazandırılması, yaygınlaştırılması da bu esas üzerindendir. Aslında bilginin topluma yaygınlaştırılmasıyla sistem kendisini güçlendirmektedir. Bir taraftan bilginin topluma daha rahat ve kolay akışıyla toplumun bilinçlenmesi ve özgürlük arayışları, alanlarının açılmasının zemini güçlenirken, diğer taraftan sistemi daha da güçlendiren bir durum açığa çıkartmaktadır. Kendisine zarar vermeyecek ve denetlenebilecek bilgi akışına izin vermekle, özgürlük sahalarını verili özgürlük sınırlarıyla tutmaktadır. Onun ötesine geçmeyi kabul görmemekte, kontrol altına almaktadır.

Bilimin, sistemin hizmetindeki denetleyici yaklaşımlarını her alanda görmek mümkündür. Tıptan psikolojiye, kimyadan sosyolojiye, biyolojiden tarihe, ekonomiye, fiziğe kadar gerek pozitif bilimler gerekse de sosyal bilimler de birçok dal sisteme

hizmet eder bir pozisyonda çalışmaktadırlar. Bunların hepsi aslında insana önemli hizmetler sunmakla birlikte, asıl hizmet alanları sistemdir, iktidar alanıdır. Bu alanların tümünde insanları, toplumu sisteme entegre etme, bu sistemin en iyi sistem olduğu, insanlar sisteme ne denli hizmet ederlerse o denli başarılı olabileceği ve özgürleşebileceği algısı yaratılmaktadır. Kapitalist modernist toplumun en iyi toplum olduğu görüşü hâkim kılınmaktadır. Nedir iyi olan toplum? Sistemin yarattığı toplumdur, verili özgürlüklerin sunulduğu ve böylelikle özne duygusu yaratılarak aslında en katı bir nesneye dönüştürülen toplumdur, insandır. Tüm alanların toplumun sorunlarına çözüm olmaktan ziyade sistemin devamlılığı, çarkın döndürülmesinin birer aracı olarak işletilmektedir. Bu çark içinde bireyin sistemden kopması sistemi zayıflatacağı için her bir bireyin sisteme, bir şekilde üretime dâhil edilmesi, böylelikle sistemi yaratma, güçlendirme, yeniden yapılandırma çalışmalarına katılımının sağlanması gerekmektedir. Bu anlamda bilim ve teknik sahalarında yaşanan gelişmeler, esasında sistemin hizmetine sunulmaktadır. Dahası sistem, kendisini üzerinden güçlendirip yürütebileceği yeni sömürü ve emek sahaları açabilmek için, tüm bu alanları devreye sokarak üretimini gerçekleştirmektedir.

Bilginin iktidarın hizmetinde kullanıldığına bir başka örnek de her alanda uzmanlaşma, yetkinleşmenin yaratılıyor olmasıdır. Her insan bir alanda uzmanlaşmakta, bir alanda yetkinleşmektedir. Bunun doğurduğu sonuç ise, iktidar aracı haline gelmesidir. Esas olarak da, iktidar da bunun üzerinden güçlenmektedir. Bilgi iktidarı yoluyla da artık yetenekli insan değil, kaliteli insan yetiştirilmektedir. İnsan da artık bir mal gibi kalitelere ayrılmaktadır. Birinci, ikinci, üçüncü kalite vs. Bunların hepsi de bilgi ve bilimsel düzey üstünlüğü üzerinden geliştirilmektedir. Uzmanlaşma gereklidir ancak bunun bir

toplumsal kategorik sınıf olarak şekillenmesi, toplum üstü olarak görülmesi, edinilen tecrübenin, ulaşılan düzeyin bireyde, bireyin hizmet verdiği kurumda iktidarlaşmaya yol açmasını önlemek önemlidir. Uzmanlık, toplum yararına ne denli eşit-adil dağılıyorsa, hizmet veriliyorsa o denli kabul görmelidir. Bunun dışında kişide oluşmuş birikime dayalı olarak az zamanda çok kâr elde etmek amacıyla kaliteli, vasıflı eleman statüsüne indirgenmesi ve devletin, iktidarın tekelinde kullanıma koyulmasına müsaade edilmesi, bilimin ve bilim insanının, kurumların mallaştırılmasıdır, tekelleştirilmesidir.

Aynı zamanda günümüz bilimimin en temel sorunlarından biri de bilimsel bilgi, yüzde yüz doğruluğu olan, kanıtlanmış bilgidir. İnsanlığın bu tanıma uymayan, diğer bilme tarz ve süreçleri ise boş ve hiçbir bilimsel değeri olmayan bilmeler olarak görülüp bir kenara atılmakta. Bilimsel bilgiyi, pratikle doğrulanmış ve deneyle ispatlanmış bilgi ile sınırlı sayma anlayışı diğer tüm bilme biçimlerini inkâr etmektedir. Bu, duygu, sezgi yoluyla öğrenme yöntemlerini ve böylelikle oluşan bilgiyi hiçe saymakta, ölçülemeyen ve doğrulanamayan, akıl yoluyla ulaşılamayan bilgiyi geçersiz saymaktadır.

Daha devletçi uygarlığın başlangıcından itibaren kadını bilim alanında yok sayan egemen erkek zihniyeti, kapitalist modernite aşamasında aynı geleneğini daha da derinleştirerek sürdürmektedir. Bu anlamıyla kapitalist modernitenin bilimi, temel bir iktidar aracı olarak yine cinsiyetçidir. Hiçleştirilen, toplumun en dip noktasına itilen, cinsel bir objeye dönüştürülen kadın, bilimcilik yöntemleriyle daha fazla bir nesne konumuna gelmekte, erkek özneleştikçe kadının bir araç haline gelmesi daha fazla derinleşmektedir. Bilimin dili erildir, bilim adamı, bilimci denildiğinde dahi bilimin egemen erkek karakteri hemen kendisini ele vermektedir. Analitik aklı salt erkeğe, duygusal

zekâyı da salt kadına mal eden, analitik aklı esas duygusal aklı tali gören, kadının duygu yüklü zekâsı kadar analitik zekâsını da bilim alanına katmayan, kadınların yaşadıkları sorunlara çözüm arayışı olmayan bilim elbette ki cinsiyetçidir. Nitekim iktidarcı olan her tür düşünce, eğilim, kuram ve yöntem cinsiyetçidir. Bilim de günümüzde iktidarın en temel araçlarından olması itibariyle cinsiyetçidir. Bunun en çarpıcı yansıması ise pozitivist bilimin kadın sorununu gündemine almaması, gündemine aldığı ise salt biyolojik ve cinsellik temelinde ele almasında kendini ele vermektedir. Bilimin kadına yönelik temel açılım alanı bedeni üzerinden iktidar kurma alanıdır, kadın bedeni üzerinden yapılan deneyler, nüfus dengelemeleri için geliştirilen yöntemler iktidar ve sermaye tekellerini güçlendirmek açısından geliştirilmektedir. Bunun dışında bilimde kadına yer yoktur.

Bilimde böylesi tehlikeli yanların ortaya çıkması, bilimin ahlak ve toplumsallık bağlamından kopararak işletildiğinin göstergesidir. Bu nedenle bilimin en temel sorunu, daha fazla ve daha doğru bilgiye ulaşmaktan çok toplumsal amaca bağlanması ve tehlikeli gelişmelere yol veren yanlarının ahlakın denetimine alınarak düzeltilmesi sorunudur. Ahlaki denetim, onu toplumsal yararlılık amacına bağlamaktır. Çünkü toplumsal bilinç kaynaklı olmayan, yine bütünsellik içermeyen parçalı bilgilenme durumu hem sorunların kaynağı ve hem de bilim çevrelerinin en temel handikabıdır. Bu sorunlar, insanın zihniyet yapısında parçalı bir zihniyet durumunu açığa çıkartmaktadır. Bilimsel yöntem adı altında olguları daha fazla parçalara ayırarak tanımlama yaklaşımı, bilgi biliminin kendisinde bir parçalanmayı getirdiği gibi bu bölünme insanın zihniyet yapısında da bütünsel bakmayı parçalamıştır. Toplumsal yaşamdaki yansıması ise parçalanmayı açığa çıkarması, bireyciliği ve toplumsal değerlerden kopuşu getirmesidir. Böylesi bir zihniyet yapısı, sadece kendini düşünen,

hiçbir sorumluluk ve bağıllık duygusu taşımayan, hiçbir değer ve ilke tanımayan bir kişilik yapılanmasını da açığa çıkarmaktadır. İnsan bu şekilde parçalanmakta, toplumsallığından kopmakta, bireyciliğin pençesine düşmekte ve en tehlikeli konuma gelmektedir.

Bilimsellik adına toplumun bu şekilde güçten düşürülmesi, bilimsel yöntemlerle toplumun ve insanın bütünlüğünün parçalanması sadece iktidara hizmet etmektedir. Bu anlamda en öncelikli sorun, bilimin iktidar tekelinden çıkarılması sorunudur. Bilimin toplumların, halkların, dolayısıyla insanlığın hizmetinde olması gerekmektedir. Bu olmadığı taktirde bilim istediği kadar gelişim kat etsin, bu toplumun hizmetine olmayacaktır, toplum karşısı bir pozisyonda olacaktır. Rêber APO pozitivist bilime yönelik eleştirilerini ve değerlendirmelerini şu şekilde dile getirmektedir:

“Kanaatime göre mevcut bilim insanları ve kurumlarının konumu, Mısır ve Mezopotamya’nın ilk krallıklarındaki rahiplerin bağımlılık konumlarından hem ahlak hem de inanç açısından daha geri ve sorumsuz gibi durmaktadır. Firavun ve Nemrut kral soylarına başkaldıran İbrahim’i dinler ve peygamberleri, ahlaken ve inanç itibariyle insanlığın gelişiminde büyük rol oynadılar. Bu rol rahip geleneğinin olumlu yönüdür. İktidarın emrindeki bilim insanlarının yaptığı ise, iktidar çılgınlarının eline sürekli imha araçları vermesi ve en son insanlığın başına atomu patlatmasıdır. Demek ki bilim-iktidar ilişkisinde vahim bir yanlışlık vardır. Bilimi bir toplum ürünü olarak, en değerli kazanım olarak değerlendirebiliriz. Ama bunca felakete yol açmasını asla izah edemeyiz. Dolayısıyla bilim insanları ve kurumlarını bu yönüyle kabul ve hatta affedemeyiz. Bu öncelikli çelişkinin izahını bulmadıkça, sosyoloji ve tüm diğer bilimleri neden sorgulamamız gerektiği anlaşılır bir husustur.

Madem bilim bu kadar gelişmişse, neden bu kadar çılgınlık? Yalnız 20. yüzyılın kanlı bilânçosunu tüm insanlık tarihiyle karşılaştırsak, kat be kat üstün olduğunu görürüz. Demek ki bilimsel yapıda da çok ciddi yetersizlikler ve yanlışlıklar vardır. Yanlışlıklar bilimin tespitlerinde olmayabilir; yönetim ve kullanım tarzında olabilir. Ama bu bilimi, bilim insanlarını ve kurumlarını sorumluluktan kurtaramaz.

Aşırı parçalara bölme hastalığı, Batı bilimciliğinin olgu bütünlüğünü yitirmek özelliğinden kaynaklanır. Bilimsel olarak gerçeğin kavranmasını önemli oranda zorlayan bu yaklaşımı kullanırken, bütünselliği gözardı etmemek çok önemlidir. Batılı çağdaş rahipler -edebiyat, felsefe, bilim, çeşitli sanat dallarında çalışanlar- bir olgunun, olay ve sürecin bütünselliğini parçalayarak incelerler. Kadavra konumuna indirgenmeden inceleme ve araştırmanın mümkün olmadığına inanırlar. Bu bana hep Sümer rahiplerinin gökteki yıldız hareketlerinden insanın kaderini çözme yöntemini hatırlatır. Birisi ne kadar bilimsel, diğeri ne kadar mitolojik olsa da, bence sonuç aynıdır. Hatta çağdaş rahiplerimizin daha aşağılık olduğu kanısındayım. Madem o kadar kılı kırk yarmayı biliyorsun, neden tüm yüzyılları kat be kat aşan 20. yüzyıl fiziki ve anlamsal imhasına doğru bir anlam vermiyorsun? Neden sonuç alıcı bir çözüm sunmuyorsun? Bütünlüğü içinde bakılmayan hiçbir olgu, olay ve süreç doğru tanımlanamaz. Sınırsız parçalara ayırarak çözümleme, gerçeği büyük oranda gözden geçirir; öğretmez, sağlıklı öğrenmeyi engeller. İnsanlığın oluşum tarzı, özünü değiştirmeden sürdürme durumundadır.

Batı kapitalist sistemi fazlasıyla parçalama ve değiştirme yöntemiyle oluşum tarzını bozmuştur. Sistemin bir kriz toplumu olması bu nedenledir. Sanat, felsefe, bilim insanın zihniyet durumunu belirler. Zihniyet veya ruhsallık parçalanamaz.

Parçalanma öldürür. Batıda insanın bu tarz öldürülmesi egemendir ve tüm dünyaya da yaydırılmaktadır. İnsan bilgeliğinin en önemli yönü bu bütünlüğü temsil etmesidir. Peygamberlik kutsallık kazanmış bilgeliktir. Kutsallıkları bütünsel yaklaşım güçlerinden gelir. Bilim, felsefe ve sanatı özümsememiş her toplumsal kurum ve temsili oluşum gerçeği tahrip eder. Sonuç olarak her tür sapıklık, bütünsel anlayışın verilmemesinden kaynaklanır. En tehlikeli cehalet; olgu, olay ve süreçlere tekli zihniyetle -daha doğrusu parçalanmış zihniyetle- bakmaktır. Çünkü gerçeği katleder. Çağın, sistemin hastalığı budur. Örneğin en çok bilimsel niteliklere göre bakış, cehaletin en sinsi bir biçimi olarak görülmelidir. Ruhsallığı olmayan, duygusal zekâsını yitirmiş bir bilimcilik-ki bilimcilik aynı zamanda kontrolsüz analitik zekâdır- her tür tehlikeye açıktır. Bir nevi söylem kanseridir.

Sorun çok bilmek değildir; bilmeye göre yaşamaktır. Bilmeyi tüm boyutlarıyla -bilim, felsefe, sanat- bütünsellik içinde toplumun zihniyet hali olarak sürdürmek, toplumsal var oluşun özüdür. Çağımızın yıktığı gerçeklik budur. Bilim bu nedenle muazzam yıkıcıdır. Örneğin nükleer yıkıcılık bu gerçeğin sembolik ifadesidir. İnsanın kendisine karşı atom bombasını gerçekleştirmek yamyamlıktan daha az vahşi bir eylem değildir.”

Bilimciliğin tehlikesini Rêber APO bu değerlendirmeleriyle ortaya koyarken, bütünlükten soyutlanarak ulaşılan ve bilimsel olarak nitelendirilen bilgi, tehlikeli bir durumu açığa çıkartmaktadır. Bu nedenle bilmelere göre yaşamak da zayıflamaktadır. Bilgiyi parçalayan yaklaşım, zihniyeti, varlığı da parçalamaktadır. Bu da bilimciliğin, bilimsel yöntem dediği uygulamasının tehlikesini ortaya koymaktadır. Descartes'le başlayan bilmeyi parçalama anlayışı, günümüzde daha da derinleşmiş halde yol almaktadır. Fransız filozof Rene Descartes kesin ve doğruluğu kanıtlanmış bilgiye ulaşmakla olguların tam

bir kesinlik içerisinde anlaşılabildiğini savunurken, bugünkü bilimci yaklaşımın da aslında temellerini atmıştır. Oysaki hiçbir bilgi, mutlak ve değişmez değildir. Bu tarz bir mutlaklık ve değişmezlik anlayışı bilimi tanrısalılaştırmaktır. Hâlbuki bilgi, doğası gereği görecelidir. Esas olarak bilimin de kesin ve değişmez bilgi yerine, sürekli gelişen ve değişen bilgi yaklaşımını esas alması, bilimin gerçek niteliğine kavuşmasını sağlayacaktır. Özne-nesne ayrımının temellerini atan Francis Bacon ve Descartes, aynı zamanda toplumsal yarılımların da derinleşmesini getirmişlerdir. Tüm toplumsal olgularda bu yarılma çok derin bir durum ortaya çıkarırken, bilim alanında ise pozitif bilimlerin özne, sosyal bilimlerin ise adeta nesne konumuna geldiği bir durum söz konusu olmuştur. Esas olarak toplumun değerlerini, sorunlarını, yapısallığını ilgilendiren konuların ve buna dayalı bilimlerin önemsizleştiği, önemli bulunduğu alanlarda ise salt iktidar tekellerinin hizmetine koşturulması temelinde olmasına özen gösterilmiş, böylelikle sosyal bilimler de ikincil plana itilmiştir. Newtoncu mekanik bilim anlayışıyla da ruhsuz, duygusuz bir şekilde doğa, insan ve evren olgularının bütünlük içerisinde ve doğru anlaşılamayacağı açıktır. Nitekim bugün kuantum bilimi ve felsefesince de bunun yanlışlıkları ortaya konulmaktadır. İnsanlığın bilimciliğin pençesinden kurtulmasına da kapı aralanmakta, umut oluşturmaktadır.

Rêber APO bilimciliğin aşılması konusunda eleştirilerini ve perspektiflerini sunarken, sosyal bilimin yeniden hak ettiği yeri bulması gerektiğini dile getirmekte ve bilimin esas olarak sosyal bilim olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu temelde de *"Sosyal bilim tüm bilimlerin ana tanrıçası olarak kabul edilmek durumundadır. Ne Birinci Doğa ile ilgili diğer bilimler (fizik, astronomi, kimya, biyoloji) ne de İkinci Doğa'yla ilgili diğer beşeri bilgiler-bilimler (edebiyat, felsefe, sanat, ekonomi vb.) asla*

öncülük misyonu taşımaz; bunlar hakikatle anlamlı bağ kuramazlar. Her iki alan ancak sosyal bilimle bağını başarıyla kurabilirse hakikatten pay alabilir" değerlendirmelerinde bulunmaktadır. Sosyal bilimin ahlaki politik toplum değerlerini her türlü özne-nesne ayrımından çıkarak, farklılaşmaların esnek ve özgür yapılarıyla buluşan bir bilim anlayışıyla gelişmesi önem taşımaktadır. Bu geliştirilirken sosyal bilimin de pozitivist bilim anlayışının zihniyetinden arınarak kendisini yeniden yapılandırması ve bu şekilde bilimciliği aşması önem taşımaktadır. Nitekim kapitalist modernite günümüz sosyal bilimlerini de bir iktidar aracına dönüştürmüştür. Buna karşı sosyal bilimcilerin belirli eleştirileri, arayışları, özeleştirileri bulunsa da, yine de bu zihniyetten tümünden bağımsız olmadıkları gerçekliği vardır. Bu nedenle bunu aşan ve tümünden "kapitalist modernitenin şerbetini" reddeden bir sosyal bilim anlayışının ve bu temelde kadın bilimi olarak jineolojinin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Sonuç olarak;

"Toplumsal gerçeklerin sıkça inşa edilmiş gerçekler olduğunun ne kadar bilincinde olursak, yıkılmaları ve yeniden inşa edilmelerinin gereğine o ölçüde daha iyi hükmedebiliriz. Yıkılmaz, değişmez toplumsal gerçeklikler yoktur. Hele hele baskıcı ve sömürgeci kurumların yıkılmaları, aşındırılmaları özgür yaşamın vazgeçilmez gereğidir. Toplumsal gerçek derken, toplumun tüm ideolojik ve maddi kurumlarını kastetmekteyiz. Dilden dine, mitolojiden bilime, ekonomiden siyasete, hukuktan sanata, ahlaktan felsefeye kadar tüm toplumsal alanlarda uygun zaman ve mekân koşullarında sürekli toplumsal gerçeklikler kurulur, yıkılır, restore edilir ve yenileri oluşturulur."

Reber APO

Şüphesiz egemen erkek toplumu tarafından inşa edilmiş gerçekleri aşmak ve bu gerçeklikleri yıkmak kadının siyasal hedeflerinin başında gelmektedir. İnşa edilmiş kadınlığı ve erkeklığı, inşa edilmiş iktidarcı toplumu aşmak kadın devriminin birincil görevidir. Bunu gerçekleştirerek demokratik moderniteyi açığa çıkarmak da her şeyden önce bir zihniyet devrimini gerektirmektedir. Öncelikli olarak da iktidarın temel araçları olan devletçilik, cinsiyetçilik, dincilik, milliyetçilik ve bilimcilik hastalıklarından kurtularak, bunun zihniyet yapılanmasından arınarak yol almak önem taşımaktadır. Bu, aynı zamanda kadın öncülüğünde insanın kendi doğal evrimine girmesi anlamına gelmektedir. İnsanlık iktidar hastalığıyla tanıştığından bu yana doğal evriminden uzaklaşmış ve adeta mutasyona uğramıştır. İnsanlığın yeniden doğayla doğal bir ilişkilene geliştirilmesi kadar, eşitlik ve özgürlüğe dayanan, toplumsallığın ve komünalitenin gücünü reddetmeyen, kadın ve erkeğin eşit, özgür ve iradeli katılımının esas alındığı, özne-nesne ayrımının olmadığı, inançların doğal yaşanması kadar her renge, her dile, her düşünceye, her etnik yapıya, her ötekiye açık bir yaşam anlayışı ve felsefesinin geliştirilmesine dayalı bir toplumsal modelini oluşturmak gerekmektedir. Kadının en temeldeki siyasal hedefi de budur.

Bu toplum modelini Rêber APO kadın eksenli veya kadın bakış açısına dayalı demokratik modernite olarak adlandırmaktadır. Devletçi uygarlığın ve kapitalizmin bu iktidar araçları sayesinde toplumun içine düştüğü ahlaki ve politik kriz durumu, aynı zamanda zirveleşen egemen erkek sisteminin de krizini de beraberinde getirmektedir. Bu da komünal değerlerin güçlü mücadelelerle hak ettiği yeri bulması olasılığını güçlenmektedir. Yürütülen mücadelelerin ideolojik formasyonu, toplumsal dokuya işleme düzeyi ve dönüştürme yeteneği gelişmelerde belirleyici

olacaktır. Toplumsal dokuya işleme ve dönüştürmeyi gerçekleştirme de elbette ki çok güçlü zihniyet savaşımları, ideolojik ve paradigmasal mücadeleyi gerekli kılmaktadır.

Devlet, iktidar, şiddet ve kölelik sisteminin temel yapı taşı cinsiyetçiliktir. Bu nedenle kadın, sistemin kendisini üzerinde kurumlaştırdığı en güçlü dayanak olduğu kadar, aynı zamanda en zayıf noktasıdır. Kadının köleleştirilmesi ve kimlik yitimine uğramasıyla oluşan egemen erkek sistemi, kaybedişini ve çözülüşünü de kadının güçlü ve örgütlü başkaldırısıyla yaşayacaktır. Özgür kadın kimliğinin yaratılmasıyla devlet ve iktidar olguları zayıflayacak ve yavaş yavaş sönebilecektir. Özgür kadın kimliğinin gelişimi, bireysel bir kimlik sorunu olmayıp, toplumsal yaşam felsefesi ve yapılanmasının kadın eksenli olmasını gerektirir. Çünkü kadın sorunu toplumsal sorunların temelidir, kaynağıdır, yaşamın tüm alanlarına dokunan bir sorundur. İktidarcı egemen sistemin toplumsal cinsiyetçi zihniyeti, bununla bağlantılı olarak gelişen devletçi, milliyetçi, dinci ve bilimci iktidar araçları, sınıflı toplum yapısı, devletten başlayarak aileye kadar inen egemenlikli kurumlaşmaları, savaş ve şiddete dayalı yapılanması, doğayı bir tahakküm alanı olarak gören bakış açısı, özgür kadın kimliğiyle aynı düzlemde yaşatılmayacak hususlardır. İkisinin iki ayrı çizgi ve varoluş biçimini oluşturmalarından kaynaklı ve karakterleri gereği birinin varlığı, diğerini geriletmek durumundadır. Bu nedenle cinsiyetçiliğin aşılması ve kadın özgürlük kimliğinin açığa çıkması özgür birey ve toplum kimliğinin açığa çıkmasındaki en temel kriteri oluşturmaktadır. Kadın özgürlük çizgisinin yaşamın her alanında başarıya ulaşması ve egemen erkek çizgisinin yenilgisinin sağlanmasının öncelikli olarak özgürlük kriterlerinin kadın kimliği ve kişilinde yükseltilmesinden geçtiğinin bilinciyle hareket etmek bu nedenle önem taşımaktadır. Küresel

demokrasi hamlesi de ancak bu şekilde sağlam temeller üzerine oturtularak geliştirilebilir.

İktidar sisteminin küreselleşme stratejinde de kadına belirli bir rol verilmektedir. İktidar sisteminin küresel emperyalizm hamlesinin günümüzdeki öncü güçleri, kadın enerjisinin sistemin sürdürülebilirliği ve yenilenebilirliği açısından sisteme kanalize edilmesi ve kullanılmasında belirli politikalar geliştirmekte, kadına verili özgürlük alanları açarak cinsiyetçi ideolojiden beslenen iktidar sisteminin gerçekliğini bu şekilde örtmekte ve kadın sorununu bireysel hak ve özgürlüklere indirgeyerek özünden uzaklaştırmaktadır. Bu, kadının özgürlük arayışlarını sınırlandırmakta, kadın özgürlük sorununu daraltan bir bakış açısını oluştırmaktadır. Elbette ki, kadının toplumsal yaşamın her alanında aktifleşmesi önemlidir. Fakat bu aktifleşme içerisinde esas nirengi noktası kadının özgür kimliğini oluşturması, erkeğin yedeğine düşmemesi ve onun iktidar sisteminin bir dışlisi olmadan kendisini yeniden oluşturabilmesidir. Kadının elbette ki bugünkü egemen erkek sistemi içerisinde belirli özgürlükler ve haklar elde etmesi uzun mücadeleler ve bedeller sonucunda ulaşılmış değerlerdir. Bunlar yadırganacak ve yadsınacak durumlar değildir. Fakat kadınların toplumsal yaşamın her alanında bulunma ve aktifleşme talepleriyle iktidar mekanizmalarının kadın enerjisinden yararlanmak için bugün bunu teşvik eden politikalarının bir yerde kesişmeleri, her iki talebin bir olduğu anlamına gelmez, ikisini birbirine yakınlılaştırmaz. Çünkü amaç ve eylemselliğin niteliği farklıdır, farklı olmak durumundadır. İktidarcı-devletçi sistem için bu kadının yeni bir metalaşma sürecidir, daha güçlü hammaddelerin oluşumudur; kadınlar için ise özgürlük arayışının güçlendiği, derinleştiği bir süreçle birlikte toplumsal değerlere kendi kimliğini yansıtmaya zeminidir. Kadının amacı bu olmak durumundadır. Çünkü bu olmadığı takdirde

kadının yine sistemin en derin köleliğini yaşaması durumu kaçınılmaz olacaktır. Kadın özgürlük arayışının güçlenerek gelişimi durumunda ise, iki anlayış-iki çizgi bir arada olamayacak ve toplumsal cinsiyetçi anlayış ile cinsiyet özgürlükçü toplum anlayışı çarpışacaktır. Bu çarpışmada paradigmasal duruş, ideolojik donanım, felsefik bakış açısı ve buna dayalı olarak örgütlü güçle karşı durmak ve mücadele yürütmek önem taşımaktadır. Kadının mücadelesi ideolojik mücadeledir, paradigmasal mücadeledir, felsefik bir mücadeledir. Bu nedenle de kadının kendisini bu konularda çok güçlü donatarak örgütlemesi ve cinsiyetçi ideoloji ve sisteme karşı bu örgütlülük temelinde mücadele yürütmesi gerekmektedir.

Cinsiyetçi ideolojinin kırılması ve Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin yaşamsallaştırılmasıyla devletçi, milliyetçi, dinci, bilimci ideolojiler ve bakış açıları da bir kırılmayı yaşayacak ve değişime zorlanacaklardır. Bu egemen ideolojilerin ve iktidar araçlarının kaynağı kadının köleleştirilmesidir. Kadın köleliğinin aşılp özgür kadın kimliğinin açığa çıkartılmasıyla, bunun mücadelesinin güçlü yürütülmesiyle halklar, uluslar birbirleriyle demokratik ulus temelinde yaşamı yaşayabilecekleri gibi komünal yaşam özellikleri de daha fazla açığa çıkacak, her ulus, her halk kendi dili ve rengiyle toplumsal mozaigi güzelleştirecek, inançlar yobazlığa ve fanatizme geçit vermeden özgürce yaşanacak, bilim kendi doğasına kavuşarak toplumun hizmetine girecektir.

Egemen erkek sisteminin yarattığı ahlaki değerlerle, inançlarla, kültürle sarmalanmış olan kadın, kendi kültürel dokusunu yeniden dokumaya başladığında, özgürlük değerleri ve inancı toplumsal hafızada da daha görünür olacaktır. Çünkü her ne kadar toplum beşbin yıldır iktidarcı kodlamaların baskısı altında şekillenmişse de, toplumsal genler beşbin yıl öncesinde yaşanmış olan her şeyi kodladığından, hafızasının en derinlikli yerlerinde

yine de kadın eksenli değerlerin, yaşamın, toplumsallığın zayıf bir biçimde varlığını koruyabilme durumu bulunmaktadır. Özellikle ana-tanrıçanın yurdu olan bu topraklarda bu toplumsal genler ve hafıza daha da çabuk gün yüzüne çıkabilmekte, kendisini yıkılmış toplumsallığının altından yeniden çıkarabilmektedir. Nitekim toplumsal genlere işlenen bu iki karşıt durum, kadının hem sürekli olarak içsel bir krizi yaşamasının sebebiyken, aynı zamanda özgürlük potansiyelinin en temel dinamiği olmasını da getirmektedir. Güçlü örgütlülükle harekete geçmesi durumunda ise çok büyük dönüşümler ve çıkışların gelişmesinin de temelidir.

Elbette ki özgürleşme sorunu, bir tek kadının özgürlük sorunu değildir. Kadın kadar erkeğin de özgürleşme sorunu vardır. Cinsiyetçiliğin aşılmasında Rêber APO'nun belirttiği gibi üçüncü bir cinsel kırılmaya ihtiyaç vardır. Bu üçüncü cinsel kırılmanın erkek aleyhine gelişmesi, erkeğin iktidarcı zihniyetten arınması ve boşanması anlamına gelmektedir. Erkeğin üçüncü cinsel kırılmayı yaşayarak iktidarcı zihniyetten kurtulması ile birlikte kadının da özgür kadın kimliğine ulaşması, özgür ve eşit yaşam alanlarının açılmasını getirecektir. İki cinsin özgürlüğü birbirine bağlı ve birbirini besleyip tamamlayacak olgulardır. Ne birinin köleliği ne de diğerinin egemenliği iktidarcı sistemi aştıramayacağı gibi, toplumsal özgürlüğü de açığa çıkaramayacaktır. Bu nedenle özgürlük sorunu karşısında kadın kadar, erkek de sorumludur. Kadının köleliği aşma iddiası kadar, erkeğin de egemenliği aşma iddiasında olması gerekmektedir. Kadının kölelikten nefret edip öfke duyduğu kadar, erkeğin de iktidarcılıktan nefret edip öfke duyması gerekir. Kadının özgürlüğe kendisini yatırdığı kadar, erkeğin de yatırması gerekmektedir. Erkeğin, üçüncü cinsel kırılmayı bir egemenlik, kişilik, karakter kaybı olarak görmemesi, bir özgürlük adımı ve özgürleşme hamlesi olarak görüp buna göre kendini örgütleyip bilinçle donatması önemlidir.

Nitekim cinsiyetçiliğin türevleri olan devletçilik, milliyetçilik, dincilik ve bilimcilik de kadın yaratımı ve üretimi ideolojiler ve araçlar değildir. Hepsi egemen erkek yaratımıdır, erkek patentlidirler. Bu nedenle cinsiyetçilikten arınmak aslında aynı zamanda devletçiliğe de karşı mücadele anlamına gelmektedir, onu ret etmektir. Milliyetçiliğe bir hastalık gözüyle bakmaktır. Dinciliği iktidarın ve egemenliğin tanrı kılığına bürünmüş hali olarak görebilmektir. Bilimciliğin yaşamın, doğanın tüketime açılması, bilginin, kadını erkeğiyle özgürlüğe değil köleliğe endeksleme, kanalize etme aracına dönüşümünün farkına varabilmektir. Özgürlük toplumsal bir gerçeklik olduğuna göre, özgürlük sorunu da toplumsal bir olgudur. Kadını ve erkeği bağlayan bir sorundur. Bu nedenle tüm bu iktidar araçlarıyla mücadele kadın kadar, erkeğin de mücadelesini gerektirmektedir. Erkeğin bunu kolayca kabul edemeyeceği de bir gerçektir, erkeği buna çekmek, gözlerinin önündeki perdeyi çıkarmak, beynine yerleştirilmiş zihniyeti görünür kılmak ve mücadeleye çekmek de kadının görevidir. Bir ana çocuğunu nasıl doğurup büyütüyor ve şekillendiriyorsa, kadının da erkeği yeniden bu şekilde doğurup büyütmesi, şekillendirmesi gerekmektedir. Elbette ki çocuğun annesine karşı olan sorumluluk ve saygısı nasıl ki olmak durumundaysa, erkeğin de bu yeniden oluşum sürecinde özgürlüğe karşı sorumlu ve kadına karşı saygılı olmayı bilmesi gerekmektedir.

Toplumsal özgürlük, tüm toplumsal kesimlerin özgürlük girişimlerini kendinden başlatması, aydınlanma, özgürlükçü anlayış temelinde örgütlenme, mücadele etme ve yaşamı yeniden yaratma çabalarını geliştirmesiyle gerçekleşebilir. Bu, her şeyden önce bir ideolojik duruştur. Egemenlikli toplum yapısına mesafeli, demokratik, barışçıl, özgürlük ve eşitlikçi toplumsal düzenleri kuran örgütlü yapılardır. Her tür toplumsal soruna

yönelik her kesimin, kendi yerelinde başlatacağı örgütlenmelerle mücadeleyi güçlendirmek önem taşımaktadır. Bunun dayanışmasını oluşturmak, ilişki ağlarını geliştirmek de mücadeleyi güçlendirecek ve iktidar sistemini değişime zorlayacaktır. Sistemin tüm yıldırma girişimlerine rağmen asla vazgeçmeden, her yerde örgütlenmek ve başka örgütlülüklerle ilişki içerisinde olmak kendi yaşam alanlarımızı kurmamızı sağlayabildiği gibi, erkek egemen sistemi hizaya getirecektir.

Unutmamak gerekir ki; iktidarcı toplum kadın toplumunun karşıt kutbunda yer alarak antitezi olarak gelişim göstermiştir. Bu anlamıyla iktidar, kadının ve toplumun yaratımı olan bütün değerlerin gaspı anlamına gelmektedir. İktidarcı toplum, kendi doğasına yabancılaşmış toplum demektir. Bir nevi kendisini doğuran annesini katleden katildir. Yarattığı üst toplumla sürekli olarak başta kadın olmak üzere toplumu katletmiş, sakat bırakmıştır. Bu nedenle esas çelişki toplum ile iktidar arasındadır. Kadın ve erkek egemenliği arasındaki çelişki de esas olarak toplum ve iktidar çelişkisidir. Bu nedenle milliyetçi, dinci, bilimci çelişkiler de bu çelişkilerin farklı yüzlerini oluşturmaktadır. Bu ideolojilere karşı kadın duyarlılığıyla her alanda ve biçimiyle mücadele yürütmek, aynı zamanda günümüz hâkim ulus-devletçilik sisteminin aşılmasını da getirecektir.

Kapitalist iktidarın en temel aracı ve ulus-devlet ideolojisi olarak kendisini örgütleyen, günümüz küresel emperyalizm hamlesiyle birlikte mikro milliyetçilik düzeyine kadar kendisini yaşamın her sahasında yeni bir tarz ve üslupla örgütleyen milliyetçiliğe karşı, gerçek yurtseverlik bilinciyle demokratik komünalizm ve bunun demokratik ulus sistemini savunmak ve inşa etmek milliyetçiliğin panzehiri olacaktır. Demokratik komünalizm bir kadın sistemidir, kadının toplumsal örgütlülük şeklidir. Devletçiliğin her türü ise egemen erkek sistemini ifade etmektedir. Bu nedenle ancak

demokratik komünalizm ve demokratik ulus sistemiyle milliyetçiliğin kurumlaşma biçimi olan ulus-devletleşme ve yeni tarzdaki milliyetçilik dalgaları kırılabilir ve gerçek anlamdaki yurtseverlik gerçekleştirilebilir. Aynı şekilde inançların ve dinsel mezheplerin devletin temel bir baskı, kutuplaştırma, çatıştırma ve araçsallaştırma politikalarına karşı, inançların kültürel yapısını koruyarak toplumun manevi değerlerinin güçlenmesine katkıda bulunmalarını sağlamak, din ve inancı demokratik bir içeriğe kavuşturmak ve iktidar tekelinden kurtarmak, dinciliğin de karşısında güçlü bir inanç dünyasını oluşturacaktır. Bu anlamda demokratik komünalizm, toplumun demokratikleşmesini esas alarak toplumun, halkların, inançların, kültürlerin vs. ortaklaşmasını, devlete dayanmayan demokratik bir örgütlenme biçimi olarak yapılanmasını ifade etmektedir. Demokratik ulus kimliğiyle birlikte demokratik tarzdaki örgütlenme modelinde bir arada yaşayan ve ulus, kültür, dil, inanç, din vb. varlıklarını sürdüren ortak bir komünal yaşamı ifade eder. Bunun dışında biri ezen diğeri ezilen tarzdaki milliyetçi, dinci anlayış ve sistemler aşılmadan savaşların, kıyımların, militarizmin son bulmasını umut etmek, dar ulusalcı, devletçi sistemlerin aşılabileceğini düşünmek bir yanılgının ötesine geçemeyecektir. Çünkü milliyetçiliğin ve dinciliğin kendisi savaşı besleyen, ortaya çıkaran ve aynı zamanda savaşların sürekliliğiyle iktidarın varlığına süreklilik kazandıran bir içeriğe sahiptir.

Bu iktidarcı ideolojilere karşı günlük olarak özgürlük, eşitlik ve adalet ilkeleri çerçevesinde kadının komünal yaşam anlayışını ve kriterlerini yaşamın her alanında yaygınlaştırmak ve güçlendirmek, çözümün en önemli yöntemi olmaktadır. Toplumun demokratik komünal temelde yeninden inşası için, bütün iktidar biçimleriyle radikal bir karşıtlık içinde olmak gerekmektedir. Toplumun bu değerlerini radikalce savunmak ve

sahiplenmek, yeniden açığa çıkarmalarını sağlamak devrimciliğin kendisi, en öncelikli görevidir. Kadının özgürlük mücadelesinin temel hedefi de bu anlamda, toplumun bu ideolojilerle zedelenen itibarının yeniden kazandırılması için ahlaki ve politik toplumun özüne uygun yol ve yöntemlerle toplumu yeniden kendi değerleriyle buluşturması, itibarını iade etmesidir.

Kadının yeniden itibarını kazanmasıyla birlikte topluma da itibarını iade etmesi için elbette ki çizdiği yolda kullandığı yöntemler de önem taşımaktadır. Bilimciliğin kadını ve toplumu bir nesneye dönüştürerek üzerinde her türlü deneyi gerçekleştirdiği, her türlü iktidarcı zihniyet ve yöntemi enjekte ettiği bilim anlayışını aşarak, kadının binlerce yıllık bilgeliğine yeniden geri dönüşü sağlayarak kendi bilimini de oluşturması gerekmektedir. Bu anlamıyla jineolojiyi geliştirip yaygınlaştırması ve toplumun her alanına yönelik kadın bilimini geliştirmesi önem taşımaktadır. Egemen erkekliğin bilim anlayışına karşı kadın biliminin özle buluşturucu ve kendini bilme, bulma ve inşasıyla toplumu esas niteliğine de kavuşturması gerekmektedir.

Kadın biliminin kadının dışlandığı her alana eğilmesi ve toplumsal sorunlara çözüm üretmesiyle birlikte, egemen erkekliğin bilgi ve bilim üzerindeki tekeli de kırılacak, bilim toplumla yeniden buluşacaktır. Bu konuda Rêber APO şunları belirtmektedir: *"İnsan eliyle inşa edilen insan eliyle yıkılabilir. Burada ne bir doğa kanunu ne de bir yazgı söz konusudur. Şebekenin, kurnaz ve güçlü adamın kanserli ve hormonlu yaşamının elleri olan tekellerin yıkılası düzenlemeleridir söz konusu olan. Bilinebildiği kadarıyla evrendeki bu en harika çiftin derin bir anlamlaşmaya ulaşmalarının gereğini hep hissettim. Kadınlı önce düşünmenin, nerede, ne zaman, ne kadar bozukluk varsa tartışma ve gidermenin önemini tüm ilişkilerin önüne koyma cesareti gösterdim. Sadece güçlü düşünen, iyi, güzel ve*

doğru karar verebilen, böylece beni aşarken kendisine hayran bırakabilen ve muhatabım olabilen kadın, şüphesiz felsefi arayışımın köşe taşlarındandır. Evrendeki yaşam akışının sırlarının bu kadınla en iyi, güzel ve doğru tarafıyla anlam bulacağına hep inandım. Ama tüm erkeklerden farklı olarak, önümdeki 'erkek ve sermaye' malıyla, doksan bin kocalı Hürmüz'le varoluş tarzımı paylaşmayı reddeden ahlâkıma da inandım. O halde feminizmden de öte 'jineoloji' (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir."

Önderliğin perspektifleri ışığında özgürlük mücadelesi yürüten ve özellikle insanlığın bir bütünen özgürleşmesini amaç edinerek yol alan bir hareketin üyeleri olarak, tüm bu iktidar uygulamalarının, yaratılan bu zihniyetlerin üzerimizde hiçbir etkisi olmadığını düşünmek veya iddia etmek gerçekçilikten uzak bir yaklaşım olacaktır. Bu sistemin içinden çıkarak veya buna karşı mücadele ederek bunlardan arındığımızı düşünmek, bizimle bir alakalarının olmadığını varsaymak, bütünlüklü düşünmemizi ve doğru bir çözümleme ve tahlil gücüyle mücadele yürütmemizi engelleyecektir. Tam aksine, olay ve olguları doğru tahlil ettiğimizde bu zihniyet ve uygulamaların üzerimizdeki etkilerini daha rahat kırmamız, buna karşı daha güçlü mücadele yürütebilmemiz mümkün olacaktır. Genel olarak bu tür yöntemlerin kullanılmasıyla oluşturulan iktidar mekanizmalarının yarattığı düşünsel ve ruhsal parçalılık, bölünmüşlük, tarih ve güncelin bağını kuramayarak süreksizliğin içinde debelenen gerçeklikle mücadele edebilmek için, çok güçlü ve çok büyük özgürlük özlemlerine sahip olmak ve hayallerini kurmak gerekmektedir. "*Tarih şimdidir*" anlayışıyla gelecek hayallerimizi kurmak ve buna göre mücadeleyi yükseltmek önem taşımaktadır. Günümüz insanının sadece ana, güncel sıkışıp kalan dünyasından, iktidar ideolojilerinin güncelle sınırlayan düşünsel

yapılanmasından kurtularak bugünümüzü ve geleceğimizi inşa etmek devrimciliğimizin de özünü ifade etmektedir. İktidarın 'yaşanılan sadece bugündür, yaşanılan sadece andır' anlayışını toplumda kırabilmek, bu temelde de kullandığı tüm iktidar araçlarını işlevsiz hale getirerek tarih, bugün ve gelecekle güçlü bağ içerisindeki kadın toplumsallığını yeniden oluşturmak en temel hedefimiz olmak durumundadır.

Bu temelde kadın bilimine de yönelmek, kadın bilimini geliştirmek önem taşımaktadır. Güçlü oluşturulacak ve geliştirilecek bir kadın bilimi, insanlığın en temel aydınlanma kaynağı olacaktır. Ayrıca tüm yetersizliklerine ve iktidar mekanizması tarafından bir araca dönüştürülmüş olmasının rağmen, bilim halen insanlığın aydınlanan yüzüdür. Kadın bilimiyle bu aydınlanan yüzün daha da aydınlığa kavuşacağı ve insanlığı köleleştiren bilgi düzenekleri ve zihniyetlerinden arınacağı da muhakkaktır. Bu anlamda geliştirilecek kadın bilimini, bilimciliğin aşılmasındaki temel özgürlük araçlarından biri olarak görmek önem taşımaktadır. Jineoloji toplumu yanıltmanın bir aracı değil, toplumu aydınlatan bir ışık kaynağı olacaktır.

E- Yaşamın Yeniden Tanımlanması Ve Felsefi Anlamanın Yaşam Tarzına Dönüştürülmesi

Mücadelemizin, direnişimizin, verdiğimiz büyük bedellerin temel amacı doğru ve özgür bir yaşamı gerçekleştirmek içindir. Gerçekleştirmeye çalıştığımız devrimin özü de yaşamın yeniden özgürkılmaktır. Devrimcilik de iyi, doğru, güzel ve özgür bir yaşamı ortaya çıkarabilmek, bunun öncülüğünü yapabilmektir. Yaşamı yeniden yaşanılır kılmaya çalışırken, binlerce kadın ve erkeğiyle özgür yaşam tutkunlarının Mem û Zînleşerek, Derwêş û Edulêleşerek kendilerini feda edip aşkın en yalın ve derin haline

ulaşmaları da bu gerçeklikle bağlantılıdır. Özgür yaşama ulaşma arayışı âşık ile maşuk ilişkisidir. Aşığın maşuka erişme çabası, aynı zamanda kendisine erişme ve aşma arayışıdır. Maşuka ulaşmaya çalışma, anlama ulaşma, anlamın anlamını çözme arayışlarının derinleşmesi ve böylelikle her bir adımda aşkın cayır cayır yakan alevlerinde kendini arındırma, paklayarak ilerleyişini sürdürmedir. Maşuka ulaşmaya çalışan âşık, esasta aşka ulaşmaya çalışır; çünkü aşk, anlamın kendisidir. Aşk, âşık ile maşukun birbirine ulaşma, kavuşma savaşımında anlamlaşır, kendisi de anlam arayışına girer. Âşık ile maşuk arayışla birlikte anlamlaştıka ve anlamla birlikte arayışlarını derinleştirdikçe, aşk da daha bir çoğalmakta, derinleşmekte ve kendi anlamını bulmaya çalışmaktadır.

Aşkın kendi anlamını bulma arayışı, en etin haliyle devrimciliğin zgr yaşam aşkında ifadeye kavuşmaktadır. Özellikle de Kürdistan'da hem devrimci hem de kadın olmak bunun anlamını daha bir çoğaltmaktadır. *"Yaşamı uğrunda ölecek kadar sevmek"* ulaşmaya çalıştığımızın aşkımızın, devrimciliğimizin temel felsefesini oluşturmaktadır. Yaşam maşukumuzu, özgürleşmesi ise aşkımızı ifade etmektedir. Aşkın oşkun enerjisiyle 'Nasıl Yaşamalı?' sorusu etrafındaki arayış, bu nedenle özgürlük felsefemizin temel ölçütüdür. Bu da kendisiyle birlikte 'yaşam nedir?' sorusunu açığa çıkartmakta ve yaşamın tanımlanmasının gerekliliğini getirmektedir. Yaşama doğmak, dünyaya gelmek ve bununla bağlantılı varlığını sürdürmek olarak tanımlamak yaşamın anlamını tam ifade etmeyeceği gibi, yaşamın kendisini daraltmak belki de bir 'sivrisineğin dünyayı yorumlaması'ndan daha sığ bir yorumlamayı getirecektir. Diğer tüm varlıklar için belki de doğmanın, salt varlığını sürdürmenin bir yaşam bir değeri vardır, anlam sadece kendi yaşadıkları an olabilir. Fakat insan hakikati açısından yaşam salt yaşadığı an değildir, geçmiş, bugün

ve geleceği de içinde barındıran, geçmişi anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmak kadar, bugüne ve geleceğe de anlam katmaya çalışan, anlamını oluşturmaya ve yaratmaya çalışan bir olgudur.

İnsan, insan olmaya başladığı andan itibaren yaşamın anlamını ve sırrını çözmeye çalışarak yürüyüşünü gerçekleştirmiştir. Yaşamın anlamını çözmeye çalışırken öncelikle kendisini bulmaya, kendi anlamını yaratmaya ve anlamına kavuşmaya çalışmıştır. Bu arayış, kendi farkına varmasını getirmiştir. Nitekim insanı diğer tüm canlılardan ayıran ve bir doğa harikası yapan husus da kendi farkına varmasıdır. Farklılığını oluşturmak ve sürdürebilmek anlamlaşmaktır. Kendisiyle birlikte doğada var olan tüm canlı ve cansız varlıklardan ayrışarak, anlamlaşarak doğaya ve yaşama anlam katmaktır. Kendisini ve çevresini anlamlandırmak, evreni anlamlandırma, tanıma arayışını getirmiştir. Nitekim evren, bu şekilde insanda anlamına kavuşmakta, amacına ulaşmaktadır. Anlamın insanda vücut bulması, insanın anlamı kendisinde çoğaltarak kendisini ve mevcudiyeti aşma arayışı, evrenin yeni bir dile kavuşması, yeni bir anlam zenginliği ve oğalımasını yaşaması demektir. Bu nedenle anlam insanı çekerek biçimlendirirken, insan da anlamı çekerek biçimlendirmekte, yön vermektedir. İnsanda dile gelen evrenin aşk kanunu böylelikle kendisini düşünceye, söze, eyleme dökmetedir.

Rêber APO bu konuyu şöyle ifade etmektedir: *"Her şeyden önce, maddenin yapıtaşları olarak atom içindeki ve atomlar arasındaki oluşumlarla canlılık arasındaki bağ en iyi insanda teşhis edilebilir. İnsanı bir anlamda düşünen canlı madde dizilişi olarak tasarlamak mümkündür. şüphesiz bu tespitte insan salt madde toplamından ibaret sayılmadığı gibi, madde de tümüyle canlılık hissi olmayan bir yapı olarak görülmemektedir. Kendine göre*

canlı hissi olan maddeyle madde toplamını aşan insan gerçeğini ilişkilendirmek, çetin bir anlam sorunudur. Metafiziğin kaynağını da bu algılamada aramak gerekir. Bu tarz bir algılamadaki yoğunlaşmamız sınırsız esneklikte olup, madde-anlam ikilemini aşabilir. Canlı ve cansız her şeyin amacı belki de bu ikilemi aşmaktır. Maddenin amacı anlamlaşmak, anlamın amacı da maddeyi aşmaktır. Aşkın en olgun soluğunu bu ikilemde bulmak mümkün olabilir. Belki de 'itme-çekme' ilkesinin kendisi, madde-anlam olarak dönüşüm geçirmiştir. "Evrenin temelinde aşk vardır" denilirken, bu ikilemler kastedilmiş olabilir. İnsanda bu aşk en güçlü temeline oturmuş gibidir."

Maddenin insanda cisimleşerek anlama kavuşması, anlamın yeni bir oluşuma geçerek akışkanlığını süreklileştirme arayışını getirir. Nitekim Rêber APO "*maddeyi yoğunlaşmış, yapısallaşmış enerji*" olarak tanımlamaktadır. Madde bu anlamda enerjinin form kazanması olmaktadır. İnsan da yoğunlaşmış enerjinin form kazanması, yeni bir oluşu gerçekleştirme halidir. Oluşum varlığın değişim dönüşümü sağlayarak sürekliliğini devam ettirmesidir. Değişim dönüşümün, yani yeni bir oluşun gerçekleşmediği durumlar ise enerjinin hapsoldüğü, yani anlamlandırma arayışının katılaştırılarak dondurulması halidir. Bu ise evrenin oluşum diyalektiğine terstir. Çünkü her varoluşun bir anlamı, her anlamın ise bir varoluş formu vardır. Anlam varlıkta gizlidir.

Enerjinin kendisini forma kavuşturması ve aldığı formdan yeniden akışkanlığını sürdürerek yeni oluşlara, anlam arayışlarına yönelmesi ise insan olgusunda en fazla kadında gerçekleşmektedir. Kadındaki enerji akışkanlığı, yaşam döngüsünün kadında dile gelişi, evrenin tüm oluşum tarihinin kadının bedeninde ve doğurganlığında yenilenmesi, esnek zekâsı bunun en güzel dile geliş biçimidir. Bu nedenle yaşam, sadece toplumsallık ve biyolojik olarak değil varlık olarak da kadın

gerçekliği üzerinden tanımlanıp tanınabilir. Tarih boyunca yaşamın tanınması, tanımlanması temelindeki anlam arayışları sürekli olarak var olmuştur. Madde-enerji ikilemini, varlık-oluş-form ilişkisini tanımak ve tanımlamak için onlarca filozof, hakikat arayışçısı çıkmış, her biri farklı anlamlar yükleyerek yaşamı, özü tanımlamaya ve anlamlandırmaya çalışmıştır. Varlığın anlam gizine ulaşmak, tümüyle kavrayabilmek ve görünür kılabilmek belki de kadın hakikatının gizine ulaşmakla mümkün olabilecektir.

Rêber APO kadının yaşamla bağıını tanımlarken çarpıcı belirlemelerde bulunmaktadır: *"Öncelikle kadını tanımlamak ve toplumsal yaşam içindeki rolünü belirlemek doğru yaşam için esastır. Bu yargıyı kadının biyolojik özellikleri ve toplumsal statüsü açısından belirtmiyoruz. Varlık olarak kadın kavramı önemlidir. Kadın tanımlandığı oranda erkeği tanımlamak da olasılık dâhiline girer. Erkekten yola çıkarak kadını ve yaşamı doğru tanımlayamayız. Kadının doğal varlığı daha merkezî bir konumdadır. Biyolojik açıdan da bu böyledir. Erkek egemen toplumun kadının statüsünü alabildiğine düşürmesi ve silikleştirmesi, kadın gerçekliğini kavramamızı engellememelidir. Yaşamın doğası daha çok kadınla bağlantılıdır. Kadının toplumsal yaşamdan alabildiğine dışlanması bu gerçeği yanlışlamaz, tersine doğrular. Erkek zorbaca ve yok edici gücüyle kadın şahsında aslında yaşama saldırmaktadır. Toplumsal egemen olarak erkeğin yaşama düşmanlığı ve yok ediciliği, yaşadığı toplumsal gerçeklikle yakından bağlantılıdır.*

Bu yargımızı evrenselleştirirken enerji-madde ikilemini esas alabiliriz. Enerji maddeye göre daha esastır. Maddenin kendisi yapısallaşmış enerjidir. Madde enerjiyi saklamanın, varlıksallaştırmanın form kazanması oluyor. Madde bu özelliğiyle enerjiyi kafeslemekte, akışkanlığını dondurmaktadır. Her madde formunun enerji payı farklıdır. Zaten bu enerji farklılığı maddi

formların, yapıların farklılığını belirlemektedir. Kadın maddesindeki, formundaki enerji ile erkek maddesindeki enerji farklıdır. Kadında taşınan enerji hem daha fazladır, hem de bu enerjinin niteliği farklıdır. Bu farklılığı doğuran kadın formudur. Toplumsal doğada erkek enerjisi iktidar aygıtlarına dönüştüğünde maddi formlar, biçimler halini alır. Biçimler tüm evrende soğumuş enerji olarak tutucudur. Toplumda egemen erkek olmak, iktidar biçimlenmesi haline gelmektir. Bu haliyle taşıdığı enerji ağırlıklı olarak form kazanmıştır. Form haline dönüşmeyen enerji azdır ve çok az kişilikte yaşanır. Kadında ise enerji ağırlıklı olarak form haline, biçimselliğe gelmez. Enerjisi akışkan halini korur. Erkek formunda, kafesinde tutuklanmazsa, yaşam enerjisi olarak akışkanlığını sürdürür. Dondurulmamış kadındaki güzellik, şiirsellik, anlam potansiyeli, ağır basan bu enerji haliyle yakından bağlantılıdır. Bu gerçekliği kavramak için canlı yaşamı daha derinliğine kavramak gerekir.

İnsan yaşamına kadar varan bir yaşamın evrimi kısmen tanımlanabilir veya tanımlanmalıdır. Öncelikle yaşamın gayesini sorgulamak gerekir. Niçin yaşıyoruz? Yaşam niçin kendisini sürdürüyor, besliyor ve koruyor? Yaşamak için beslenmek, korunmak ve üremek gerekir demek, herhalde cevap için yeterli değildir. Bundan öteye sorulacak soru niçin ürüyoruz, beslenip korunuyoruz sorusudur. Cevap 'yaşamak için' biçiminde verildiğinde bir kısır döngüye düşmüş oluruz. Kısır döngüye düşmek cevap değildir. İnsana kadar bir enerji biçimi olarak evrimleşen ve gelişen zihniyet seviyeleri, anlama olgusunun cevap için bazı ipuçları verebileceğini gösteriyor. Evrenin insana kadarki evrimi hep gelişen bir anlam gücünü ortaya koyuyor. Evrendeki gizli veya potansiyel gerçeklik sanki hep açığa çıkmak, anlamak ve anlaşılır olmak gibi bir sonuca varmak istiyor. Anlama ve anlaşılma ihtiyacı evrimin temel dürtüsüdür. Bu noktadan sonra

sorulması gereken soru, anlamının ve anlaşılır olmanın kendisine ilişkin olmalıdır. Anlamak, anlaşılır kılınmak istenen şey nedir? Kutsal Kitap'ta yer alan "Allah der ki, ben bir sır idim, bilinmek için evreni yarattım" hükmü sorumuza belki bir yanıt olabilir ama yeterli değildir. Bilinmek ihtiyacı anlamı tam olarak tanıtlamaya yetmez. Fakat yaşamdaki sırrı kısmen ifşa eder gibidir."

Evrenin anlam arayışının belki de en somut ifadesi kadın varlığında dile gelmektedir. Sırrın bilinmek için forma kavuşma hali, belki de kadının kendisidir. Yaşamın sırrına erişmek ve tam anlamıyla şifrelerini çözmek, insanlığın kendi farkına varması ve anlam arayışının başlamasından bu yana süregelmektedir. Evrenin bilinmezlikleri ve yaşamın sırlarının son olarak kuantum felsefesiyle de anlaşılma çabaları ve arayışları devam etmektedir. Fakat kadının evrenin sırlarını kendisinde en fazla barındıran varlık olduğu gerçekliği de bir o kadar hakikattir.

İktidarcı ve cinsiyetçi toplumun varlığın özünü erkekle ifadelendirmesi ve tanımlamasına rağmen, erkeğin değil kadının yaşamın merkezi olduğu bilimce de kanıtlanmaktadır. Erkekteki donmuş, kalıplaşmış enerjinin aksine kadında forma kavuşan enerji donmayan, sürekli olarak bir değişim dönüşüm içerisinde bulunan, yani sürekli olarak bir anlam arayışında olan enerjidir. Anlam arayışı özgürlük arayışıdır, hapsolmayan, sürekli olarak yeni oluşlara, yeni anlamsallıklara açık ve akışkan olan enerjidir. Kadının biyolojik olarak form kazanması nasıl ki sürekli olarak bir değişim dönüşüm, yenilenme içerisinde sürekliliği ifade ediyorsa, toplumsal olarak da binlerce yıl önce form kazanmış olması da özünde böylesi bir özellik taşımaktadır. Kadının toplumsal form kazanmış hali erkek egemen sistemin ortaya çıkışından önce en akışkan, özgürlükçü, muhafazakâr olmayan ve sürekli olarak yeni anlamlar yaratarak yeni arayışlar ortaya çıkaran bir varoluş biçimidir. Egemen erkek sistemi tarafından dondurulmaya

çalışılması, kafeslenmesi, barajlanması bir düzeye kadar bu akışkanlığı etkiliyorsa da, öz varlığını koruyarak kendisini sürdürmektedir.

Nitekim enerjinin akışkanlığı süreklidir, enerjinin kafeslendiği, barajlandığı durumlarda enerji bir şekilde çıkış yolunu bulmakta, bazen büyük patlamalara neden olabilmektedir. Bu genel olarak böyle olduğu gibi toplum açısından da böyledir. Toplum yaşamındaki her oluş da enerjinin akışkanlığının ifadesidir ve bu akışın merkezi kadındır. Kadının, egemen erkeklik tarafından sıkıştırılmış enerjisine rağmen yaşamın akışkanlığını sağlaması, yeni oluşları açığa çıkarması, hapsedilemeyen bir şekilde patlama yaparak akışkanlığını sürdüren özülle bağlantılıdır. Yaşamın merkezi olması da, kadındaki bu enerjinin niteliği ve yoğunluğuyla bağlantılıdır. İktidarcı sistemin kafesleyen yönüne rağmen insan gerçekliği içerisinde varlık olarak kadın kalıplaşmayandır, egemen sistemin tüm kalıplaştırmalarına rağmen yine de erkeğe göre daha akışkan olandır, muhafazakârlaşmayandır. Özgürlüğe daha yakın olmasındaki temel sır da budur.

Yaşamın ve anlamın sırrını çözmek, bilgisine ulaşmak için felsefe başlangıcından bu yana sürekli olarak bir arayış içerisinde olmuş ve belirli cevaplara da ulaşmıştır. Nitekim felsefenin temel özelliği de sürekli sorular sorması, varlığın özünün ne olduğunu ortaya çıkararak anlamın derinliğine ulaşma çabasıdır. Soru sorma felsefede bitmeyen bir yöntemdir. Fakat felsefenin belki de tıkanıdığı ve yaşamın anlamına esas olarak erişemediği husus, kadının varlığına yönelik sorularının az olması veya iktidarcı-cinsiyetçi zihniyetten arınarak sorularını yöneltmemesidir. Kadındaki evrenin oluşum diline yönelmemesi, bunun sırlarını çözmeye çalışmaması kısırdöngüye girmesinin bir nedenidir. Erkeğin öznelleştirilerek yaşamın merkezi olarak ele

alınması,yaşamın kaynağına ulaşmasını da engellemiştir. Bu egemen bakış açısı, kadındaki enerjinin ve yaşam kaynağının görünmez kılınarak, yaşamın kaynağını çarpıtmaktır. Bu, felsefenin idealizm-materyalizm ikilemine benzemektedir. Hâlbuki madde-enerji ikilemine baktığımız zaman, maddenin form kazanması ve yaşadığı değişimler, hem taşıdığı enerji miktarı hem de hem de maruz kaldığı enerji ortamına göre değişmektedir. Bu şu anlama gelmektedir; bir maddeyi enerjisini arttırarak görünmez kılmak yani enerjiye dönüştürmek mümkünken, aynı zamanda enerji yoğunluğunu azaltarak görünür kılmak yani maddeye dönüştürmek de mümkündür. Egemen erkek sisteminin yaptığı bunun çarpıtılmış hali olmaktadır. Kadındaki enerji miktarını azaltarak, akışını engelleyerek hapsetmeye çalışarak maddeleştirmek, yani kalıplaştırmak suretiyle görünmez bir görüne döndürmek; erkekteki enerji miktarını ve koşullarını ise çoğaltarak akışkan kılmaya çalışmak, öz olarak tarif etmek ve görüneni görünmez kılmaktır. Nitekim Rêber APO kadını enerji, erkeği ise madde olarak tanımlamaktadır. Esasta da madde, enerjinin değişimi sonucu form kazanmasıdır. Aynı zamanda madde, enerjinin kendini gerçekleştirerek anlamlaşması ve yapısallaşmasıdır. Bu anlamıyla madde enerjiden doğmaktadır. Cinsiyetçi-iktidarıcı sistemin kadını madde, erkeği enerji olarak tarif etmesi ise var olan kadın hakikatinin saptırılarak, yerine dıştan müdahaleyle oluşturulmuş bir gerçekliği koymaktır. Sadece kadının biyolojik olarak bile erkeği de kapsadığı göz önüne alınırsa, kadının yaşamın merkezi olduğu konusu oldukça açıktır.

Enerjinin ve yaşamın doğru tanımlanmaması bugün toplumda her geçen gün daha fazla anlam kaybına, derinleşen manevi çöküntülere, derinleşen yozlaşmalara neden olmaktadır. Hâlbuki yaşamın kaynağı enerjinin kendisidir, maddeyi harekete geçiren,

maddeler arasında etkileşim ve iletişim yaratarak form kazandıran enerjidir. Tüm evrende olduğu gibi nasıl ki esas olarak hareketi sağlayan, değişim dönüşümü gerçekleştiren ve forma dönüştüren enerjiyse, insan gerçekliği ve toplumsallığı açısından da kadın varlığı böylesi bir anlam ifade etmektedir. Kadın yaşamın kaynağıdır; erkekliğin tüm rahatsızlıklarına, tepkilerine, kabullenmemelerine ve görmezden gelmelerine rağmen hakikat olan kadının hem biyolojik hem de toplumsal olarak yaşamın kaynağı olduğu gerçekliğidir. Egemen erkeğin kurgulanmış yaşam anlayışının ve felsefesinin aksine, özgürlük arayışı olanların yaşam felsefelerini buna oturarak form kazandırmaları, yanlış kurgulanmış yaşam felsefelerinden arınmanın da temelidir. Kürdistan toplumu olarak kendi yaşam gerçekliğimize baktığımızda ise, kadının yaşamla özdeşliğinin esasta Kürt felsefesinde çok derin bir yere sahip olduğunu görmek de oldukça mümkündür. Hiçbir dilde kadın ve yaşam, yine hiçbir dilde tanrı-tanrıça ve kadın aynı anlama gelmemektedir. Jin û jiyan ya da jîn veya jin kelimeleri kadın ve yaşamın özdeşliğini en derinden dile getiren sözcükler, isimlendirmelerdir. Hiçbir dil kadının yaşamla bağını bu denli yalın, açık ve derin bir anlamla dile getirmemektedir. Yine xweda (xwedavend) kelimesinin hem doğuran, yaratan, kendinden veren anlamlarında tanrısallığı ifade etmek için hem de dünyaya gelmek, doğmak anlamlarında kullanılması, kadının ve yaşamın birbiriyle olan bağını ve yaşamın kutsanmasının ifadesini olan en belirgin tanımlamalardır. Bu da göstermektedir ki, Kürt dilinde ve toplumsallığında yaşamın kaynağı ve özü kadınla bütünleştirilerek anlaşılmakta, yaşam kadında, kadın ise yaşamda dile getirilmektedir. Tarih boyunca binlerce filozof, düşünür, bilim insanının yaşamın kaynağını bulmaya çalışmasında dile gelmeyen ve çözümlenemeyen hakikat, yaşamın anlam ve form kazandığı Kürdistan coğrafyasında ve bu coğrafyada şekillenen Kürt

toplumsallığında en yalın haliyle ifadeye kavuşmaktadır. Bunun elbette ki toplumsal hafızanın kendisinin öz kaynağını bildiği, bulduğu, anlamını çözdüğü ve görünür kıldığı gerçekliğiyle de bağı bulunmaktadır. Kadının tanrıça olarak kutsandığı toplumsal yaşamın başlangıcındaki özün sözcüklerde, kavramlarda anlamsallaşarak günümüze kadar süregelmesinin ifadesi olmaktadır.

Kürt toplumsallığındaki kadın ve yaşamın aynı hakikati ifadelendirmesi, esasında egemen erkeğin kurgusal aklının ürünü olan yaşamın kabullenilmemesi ve yaşama doğru akma arayışını da ortaya koymaktadır. Theodor W. Adorno "*Yanlış hayat, doğru yaşanmaz*" demektedir. Yanlış olan hayatın ne olduğu tespit edilmediği müddetçe, doğru hayatın nasıl olacağının da kestirilemeyeceği bir gerçekliktir. Doğru olan eğer yaşamın kadında forma kavuşması ve kadının yaşama form kazandırması ise, o halde yanlışın karşısında durmak da kadının tüm yönleriyle yaşamla olan bağına görünür kılmak ve savunmak olmaktadır. Yanlış hayat, yalanlarla, hilelerle, simülasyonlarla perdelenen hakikattir. Yaşamın katledilişidir. Yaşam adına yaşama ihanettir. İktidarın özgürlük ve güç olarak sunulması, özgürlüğün devletleşmeyle eş tutulmasıdır. Egemen erkek sisteminin yaşamak, kendisini sürdürmek, hegemonyasını ölümsüzleştirmek için kadın hakikatini katledişi, yok etmeye çalışması, yok sayması ve çarpıtması yanlış hayatın başlangıcını teşkil etmektedir. Yaşamın özgürce yaşanmasının kadın varlığı ve kimliğinde ihanete uğraması, doğrudan saparak yanlış doğru kılması, anlamın yitimi ve ölümün kendini yaşama hâkim kılması demektir. Hâlbuki yaşam olmazsa ölümün, ölüm olmazsa yaşamın anlamı kalmamaktadır. Kürt toplumu nasıl ki kadın konusunda kadını yaşamla özdeşleştirmişse, erkeği de Kürt dilinde ölüme yakın bir sözcükle özdeşleştirerek aslında yaşam-ölüm ikilemini kadın ve

erkek gerçekte ifadeye kavuşturmuştur. Erkek anlamındaki mîr ve ölüm anlamındaki mir, birbirine çok yakın iki sözcük olup Kürt toplumsal gerçeğinin hakikatin bilincinde olduğunu göstermektedir. Rêber APO yaşam-ölüm ikilemi için *"evrenin sırrını bu ikilemin çözümünde bulmamız yegâne amaç gibi gözükmektedir "* demektedir. Toplumsal olarak ise bu ikilemin sırrını çözmek, yanlış hayattan çıkmanın ve yaşamı doğru yaşamaya doğru atılabilecek ilk adımı oluşturacaktır. Diğer bir anlamda varlığın, toplumsallığın kendisini tek bir yönle yani erkekle ifadelendirip hâkim kılmasının yanlışlığına karşı durmak, ikilemi aşip ikilimi oluşturacak anlama yeniden kavuşmak olacaktır ki, bu da kendini yaşama ihanet durumundan çıkarmaktır.

Hayatın yanlış olan yönünü tanımlarken, doğru yaşam tanımına ulaşmak, özgür yaşama doğru atılacak ilk adımı oluşturacaktır. Doğru olan özgür olandır, eşit olandır, adil olandır. Doğru olan toplumun kendi doğasına göre yaşamasıdır. Toplumun doğası, kadın doğasıdır; yani değişime dönüşüme açık olandır, özgürlük arayışında olandır, kalıplaşmayan, katılaşmayandır. Dinamik olandır, tamamlayıcı ve bütünleyici olandır. Doğanın ve evrenin özünde özgürlük vardır. İnsan da bunların bir parçası olduğuna göre insanın da özünde özgürlük bulunmaktadır. Kadının yaşamla özdeşliği gibi özgürlük kavramı ve özgürlük sorununun da kadınla özdeşleşmesi de, hem kadının özgürlüğe daha yakın olan özüyle hem de toplumsal özgürlüğün kadın kimliğinde kıyım uğramasından kaynağını almaktadır. Toplumsal hafıza, en derin bilgi ve anlam yüklü olan hafızadır. Toplumsal hafızada kadınların özgürlüğünün toplumun özgürlüğü olduğu bilinci vardır, bu doğrunun farkındadır. Bir yanlışın olduğunu bilmektedir, fakat binlerce yıllık iktidar sisteminin beyin yıkama, zihin çarpıtma yöntemleri tam olarak yanlışın ne olduğunu çözebilmesini

engellemektedir. Tüm toplum özgür yaşam isteğindedir, özgür yaşam herkesin arzusu, isteği, talebi, hayali ve umududur. Fakat nereden başlanacağı ve doğruya tam olarak nasıl ulaşılabileceği konusunda bir sıkışmışlığı yaşamaktadır. Bu, özgürlüğün ve özgürlük ilkelerinin çarpıtılmasıyla bağlantılıdır. Kölelik felsefesinin özgürlük felsefesinin yerine geçirilmesi ve bunun özgürlük olarak sunulmasıyla bağlantılıdır. Bu nedenle özgürlüğü istemekle ona göre yaşamak arasında bir uçurum yaratılmıştır.

Binlerce yıllık iktidarın birikiminden oluşan kapitalist modernite yaşamında bu uçurum daha da derinleşmiştir. Kapitalist modernitede toplum, özgürlük ilkeleri ve onun felsefesinden yoksun bir yaşamın doğru bir yaşam olduğu yalanıyla yaşamaya mahkûm edilmekte, insanların kurgulanmış yaşamın birer kurgusal karakteri olmanın ötesinde bir yaşam duruşu ve kişiliğini geliştirmesi engellenmektedir. Bu, insanın insanlıktan çıkması, anlam kaybıdır. Anlamın bittiği yerde kölelik bir yaşam felsefesine dönüşmektedir. Böylelikle de gönüllü kölelik durumu açığa çıkartılmakta, toplum gönüllü olarak köleliğe yatmaktadır. Özgür yaşamla bağı kopmuş, özgür yaşam arayışı modernitenin aldatıcı sınırlarında gezinen bir toplumsal gerçeklik yaratılarak, hastalıklı bir toplumsallık yaratılmaktadır. Bu gönüllü köleliğin en temel hammaddeyi yine kadın olmakta, özgür yaşam arayışı kapitalizmin çıkarlarıyla ortaklaştırılmaktadır. Böylelikle kadın, doğru, iyi ve güzel olandan uzaklaştırılarak yanlışla saptırılmakta, kendisi olmaktan çıkartılarak tam bir metaya dönüştürülmektedir. Toplum ve kadın böylelikle kendisine ihanet eden konuma getirilmektedir. Kadının ve kadınla birlikte toplumun neden, niçin, nasıl soruları azaldıkça, iktidar da kendisini bir o kadar örtülü kılabilmekte, özgür insan kimliği ortadan kalkmaktadır. Soru sormaktan, doğruyu aramaktan

uzaklaştırılan toplum, derin bir teslimiyetin içine çekilmekte, kapitalizmin yaşam felsefesiyle yaşamayı kabullenmektedir.

Bu kölelik durumundan çıkmak için *"nasıl yaşamalı, ne yapmalı, nereden başlamalı?"* İyi düşünüp, doğru söyleyip, güzel yapmak için sormak, sorgulamak, kuşkulananmak ve yanlış bulduğuna karşı durarak alternatifini aramak, yaratmaya ve oluşturmaya çalışmak nasıl yaşamalıya, ne yapmalıya, nereden başlamalıya verilecek cevapların başlangıç adımıdır. Öz olarak özgür düşünceli kadın iyi konuşan, doğru söyleyen, güzel yapandır. Yani özgürlükçü düşünen, konuşan ve özgürlük ilkelerine göre kendisini eylemsel kılandır. İktidarcı sistemin zihnine, diline, eline yerleştirdiği özellikler kendisine ait değildir, üzerinde eğreti durmasının sebebi de egemen erkeklik tarafından kendisine eklemlenmiş olmasıdır. O halde kadının ve herkesin sistemin yaşam olarak sunduğu yaşam dışılığı sorgulaması, yeniden insan olmaya doğru atılacak ilk adımdır. Kölelik insanın insanlıktan çıkmasıysa eğer, ona karşı durmak da yeniden insan olmaya doğru yürüyüşün başlangıcı olacaktır. Bu anlamda başta kadınlar olmak üzere kim olduğumuz ve nasıl özgür yaşayacağımız sorularına anlamlı cevaplar arayarak karşı duruşu sergilemek, doğru yaşamı oluşturmanın başlangıcını oluşturmaktır.

Fikrimiz, zikrimiz, eylemimiz bir bütünlük içermiyorsa, bütünlük içerdiğinde ise özgür bir yaşamı oluşturma değerinde olamıyorsa, o halde o fikirde ve o fikre bağlı olarak söze ve eyleme dökülende yanlışlık vardır. *"Yaşamı uğrunda ölecek kadar sevmek"*, fikir, zikir, eylem birliğini gerektirir. Uğrunda ölümün göze alındığı yaşam, herhangi bir yaşam anlayışı değil, özgür yaşamdır. Yaşanmaya, uğrunda ölmeye değer olan özgür yaşamaktır. Yaşam eğer özgürse bir anlamı ve değeri vardır. Anlam ve değer bittiği, tükendiği yer ise özgür yaşamın tükendiği ve bittiği yerdir. Bu nedenle fikir eğer ki iktidar ve kölelik ikileminden çıkamıyorsa,

zikir ve eylemin de bundan çıkması mümkün değildir. Yani özgür olmayan düşünce, özgür bir sözü ve eylemi de ortaya çıkaramayacaktır. Kadının yaşam felsefesinin özgür yaşamı yaratmaya değer bir fikir, zikir, eylem birliğini yakalaması önem taşımaktadır. Özgür yaşam arayışının bir aşk niteliğinde olması, özgür kişilik ve kimliği de ortaya çıkaracak olandır.

Özellikle Kürdistanlı kadınlar olarak, insanın, yaşamın en anlamlı zamanlarını yaşadığı bu topraklarda bu bütünlüğü sağlayarak aşkın kanunlarını yerine getirmek, temel yaşam felsefemiz olmak durumundadır. Özgür yaşamın başladığı ve yaratıldığı bu topraklarda yaşamın katledilişini kabullenmemek, buna karşı durmak, yanlış yaşama karşı Rêber APO'nun jinerji olarak nitelendirdiği kadın enerjisiyle mücadele edip savaşmak, mücadele felsefemizin temel ilkesidir. Bu ilkeyi korumak, tüm zorluklara, acılara, geriliklere karşı amansızca mücadele etmek, yaşamın özgür yaşanmasının temel amaç olmasıyla bağlantılıdır. Yaşam olacaksa, özgür olacaktır. Yaşamak, özgür yaşamaktır. Temel yaşam felsefemiz budur. Buna göre düşünmek, buna göre konuşmak, buna göre örgütlenmek ve mücadele etmek, bu yaşamı oluşturacak olan ve yaratacak olandır. Rêber APO *“evrenin amacı neredeyse özgürlüktür diyesim geliyor”* demektedir. İnsan evrenin küçük haliyse, kadın bu küçük evrenin temel kök hücresi, oluş özüdür. Doğasındaki özgürlük de buradan gelmektedir. Evrenin amacı olan özgürlük, bir bütün evreni dolduracak kadar büyüktür. Kadındaki özgürlük arayışı ve amacı da tüm dünyayı kapsayacak, dolduracak kadar büyük olmak durumundadır. Kendinden başlayarak, özgür kadın kimliğini birey olarak kendisinde başlatarak yaratacağı özgür insan felsefesini tüm kadınlara ve dünyaya yayarak özgür yaşamı oluşturmak esas amaçtır. Özgürlüğün kıstası budur. Bunun dışındaki her tür özgürlük karşıtı düşünce-davranış biçimleri, söylemler, yaşam

kavramıyla tezatlık teşkil etmektedir. Bu anlamda yaşam tanımı, doğru yaşam tanımı özgürlükle iç içe gelişendir. Özgürlük için direnmek, doğru yaşamın özüdür; bu nedenle erkek egemenliğine, iktidarcılığa, onun düşüncede, duyguda, ruhta ve eylemde köleleştiren tüm uygulamalarına, kimliksizliğe, hiçleştirilmeye, değersizleştirilmeye karşı *"direnmek yaşamaktır"*, özgür yaşamaktır. Erkek egemen düşünceden ve onun yaşam felsefesinden arınarak, onun yarattığı zayıflıklara, alışkanlıklara yenilmemek, özgür kadın duruşunu ve bu temeldeki yaşamı açığa çıkaracak olandır. Buna göre örgütlenmek, buna göre kendini oluşturmak ve sistemleştirmek özgür yaşamın yeniden doğasına kavuşmasını da getirecektir. O zaman âşık maşukuna kavuşacak, aşk anlamına yeniden kavuşacaktır.

Nitekim Özgürlük Hareketi'nin çıkışındaki temel amaç da özgür yaşamın geliştirilmesidir. Rêber APO *"Yaşam ya özgür olacak, ya hiç olmayacak"* derken, yaşamın ve özgürlük mücadelesinin en temel ilkesini de böylelikle ortaya koymaktadır. Bu nedenle Özgürlük Hareketi daha başlangıcından itibaren özgür yaşam planı doğrultusunda örgütlenmiş, yaşama bu şekilde yön vermeye çalışmıştır. Rêber APO'nun özgür yaşam felsefesi, özgürlük mücadelesi içerisinde kadının da arayışlarını çoğaltmış ve bir tutku düzeyine taşıyabilmesini getirmiştir. Özgür yaşama tutku düzeyinde bağlı olmak demek, kadının an be an kendisini yeniden yaratması, gününbirlik, sıradan yaşamaması demektir. Rêber APO *"kadının her gün bir gelin gibi süslenip güne öyle başlaması"* gerektiğinden söz etmektedir. Yani bu aşkla, tutkuyla yaşama katılmak, yaşamı yaratmak anlamına gelmektedir; düşünsel, ruhsal, eylemsel olarak kendisini kendisine ait kılarak yaşamı planlamasından ve yaşama bu şekilde katılması demektir.

Tüm insanlık için temel bir sorun olmakla birlikte, yaşamın nasıl yaşanması gerektiği sorunu kadın için daha hayati anlama sahip

bir sorundur. Çünkü kadın yaşamın özüdür ve bu öz kadında ve kadınlarla bitirilmek istenmiştir. Doğadaki herhangi bir canlı varlık gibi yaşamaya mahkûm kılınmak, hiçbir iddiası olmadan yaşamak, özde insan olarak yaşamamaktır. Kadın kendisiyle birlikte tüm toplumu da düşüren bir meta konumundadır. Bu nedenle herkesten daha çok kadın için bu sisteme karşı özgür yaşam direnişini geliştirmek esastır. Özgür yaşam ve özgür yaşam için direnmek, savaşmak, mücadele etmek yaşanılmaya değer olandır, bunun dışındaki yaşam ise yaşama ve öze ihanettir. Yaşanılacaksa bir yaşam, özgürlük temelinde yaşanmalıdır. Özgürlük temelinde olmayacaksa, yaşam olmamalıdır.

F- Ahlak, Politika, Ekoloji, Ekonomi, Eğitim, Sağlık Alanlarını Tanımlama Ve Örgütleme Görevleri

Toplumsal yaşam bir bütündür. Bu nedenle Kadın Özgürlük Devrimi'nin başarıya ulaşması ve kadına dayalı bir sistemi inşa edebilmesi için toplumsal yaşamın her alanına yönelik örgütlenmelerinin ve yaklaşımının olması gerekir. Toplumsal yaşamın her alanında kadını görünür kılmak, erkeğin tekelleştirdiği tüm alanları yeniden eşit ve adil bir temelde örgütlemek ile kadının katılımını ve öncülüğünü gerçekleştirebilmek, devrimin başarısını, bir sisteme kavuşması ve gerçekleşebilmesi için olmazsa olmazlardandır. Kadını gerçek anlamıyla savunmak da budur. Kadın savunuculuğunu yapmak, kadının öz savunmasını gerçekleştirmek de en temelde bu şekilde gerçekleşebilir. Cinsiyetçi ve iktidarcı toplumun daha güçlü ve hızlı aşılması da buna dayalıdır. Özgürlüğün teorisini gerçekleştirmek, ideolojisini yaygınlaştırmak, bilimini kurmak kadar bunlara dayalı her alanda kadının kimliğini ve varlığını yeniden oluşturabilmek önem taşımaktadır. Kimliğin bütünlüklü kılınması da bu şekilde gerçekleşebilir.

Kadının kendisinden çalınan ve gasp edilen toplumsallığı yeniden sahiplenerek, toplumun örgütlü bir güce dönüşümünü sağlayan tüm alanlarda kendisini yeniden rengi, kimliği, kişiliği, sesi, düşüncesi, ruhu ve emeğiyle katması, binlerce yıldır sömürülen, inkâr edilen, gasp ve talan edilen emeğine de sahip çıkmasını geliştirecektir. Emeğine sahip çıkamayan, emeğini doğru örgütleyemeyen ve görünür kılamayan insan, köle insandır, güçsüz olandır. Kadının güçlenmesi, kölelikten, ilk ve son sömürge olmasından çıkması da ancak ve ancak yaşamın tüm alanlarında katılımını sağlayarak ve kendisini örgütleyerek kimlikli kılmasından geçmektedir. Bu alanlarda örgütlenmek, güçlenmektir, güçtür; yani özgür yaşamı örgütlemektir. Aynı şekilde paralelinde özgürlük güçtür ve özgürleşmek güçlenmektir. Bu nedenle kadının özgürlüğü ve gücüne yeniden kavuşması, kendisini her alanda örgütlemesinden geçmektedir.

Kadın devriminin temel amacı olan cinsiyetçi ve iktidarcı toplumun aşılması da ancak bu şekilde gerçekleşebilir. Cinsiyetçi-iktidarcı toplumun aşılarak yaşamın yeniden özgür temelde inşası, elbette ki erkek egemenliği tarafından işgal edilen tüm yaşam alanlarının erkeğin tekelinden çıkartılarak yeniden öz ve biçime kavuşturulmasını gerektirmektedir. Toplumun örgütlü yaşamının ifadesi olan ahlak (etik), politika, estetik, ekonomi, ekoloji vb. tüm alanlarına kadının yeniden müdahil olması demokratik toplumun da özüdür. Ahlaki ve politik toplumun yeniden inşasıdır. Ahlaki ve politik toplum, kadın toplumdur; kadına dayalı özgürlükçü yaşam felsefesinin yaşamsallaşmasıdır. Kadın öncülüklü özgür yaşam projesinin hayata geçirilmesi ve toplumun yeniden iktidar tekelinden çıkmasının sağlanmasıdır. Kadın özgürlüğü temelinde yaşamın yeniden örgütlenmesi ahlak, politik, ekonomi, ekoloji, estetik vs. tüm alanları kadın felsefesi ve düşüncesiyle yeniden kadınca tanımlama ve bu

alanlarda kazanımlarını kalıcılaştırmasıyla gelişecektir. Bu alanların tümünde kadının örgütlü kimliğiyle katılımı, kadın devriminin temel hedeflerindendir.

Kadının katılım sağlayamadığı ve kimliğiyle kendisini ifade edemediği, rengini katamadığı bir sistemin demokratik olamayacağı açıktır. Kadın devrimi, demokratik toplumu inşa devrimidir. Bu nedenle de kadın özgürlüğünün olmadığı bir demokrasi anlayışı, egemen erkek sisteminin demokrasi anlayışıdır. Devletin, üst tabakanın demokrasi anlayışıdır. Kadın sisteminin başka bir ismi ve tanımlaması olan demokratik modernitede ise, demokratik-özgürlükçü kriterler ve her alanda yaşamın bu kriterler temelinde örgütlendirilmesi, kadının katılımı ve örgütlülüğünün sağlanmasını öngörmektedir. Demokratik ulus yaşamı da ancak bu şekilde oluşturulabilecek ve *"ezilen ilk ulus"* olarak kadın da bu sistem içinde özgürce kendisini ifade edebilecektir.

Demokratik toplum, aynı zamanda ahlaki ve politik olan toplumdur. Ahlaki ve politik olan ise kadınca olandır. Ahlaki olan güzel olan, güzel olan ahlaki olandır; çok renkli, çok sesli, çoğulcu, uyumlu ve ahenkli olandır. Katı, durağan, mutlak, tekilleşme vs. olana karşı olandır, karşısında durandır. Rêber APO; *"Kadın olmadan yaşam olmaz. Özgürlük olmadan etik ve estetik olmaz"* diyerek yaşamın kadınla ve özgürlüğün etik ve estetikle bağını ortaya koymaktadır. Güzel ve ahlaklı olan özgür olandır, özgürlüğe kapı aralayandır. Kendisini örgütlü ve özgür kılmış kadın ise bunun temsilini en güçlü bir şekilde sergileyebilecektir. Beşbin yıldır kaldığı erkeğin gölgesinden çıkabilecektir, kendisini yeniden var edebilecektir.

Rêber APO etik-estetik ilkeler temelinde kadının ahlaki ve politik toplumdaki rolünü şöyle tanımlamaktadır: *"Kadın ayrıca ahlaki ve*

politik toplumun asal ögesi olarak özgürlük, eşitlik ve demokratikleşme ışığında yaşamın etiği ve estetiği açısından da hayati rol oynar. Etik ve estetik bilimi kadın biliminin ayrılmaz parçasıdır. Yaşamdaki ağır sorumluluğu nedeniyle kadının tüm etik ve estetik konularda hem düşünce hem uygulama gücü olarak büyük açılım ve gelişmeler sağlayacağı tartışmasızdır. Kadının yaşamla bağı erkeğe göre çok kapsamlıdır. Duygusal zekâ boyutunun gelişkinliği bununla ilgilidir. Dolayısıyla yaşamın güzelleştirilmesi olarak estetik, kadın açısından varoluşsal bir konudur. Etik (Ahlâk teorisi, estetik = güzellik teorisi) açıdan da kadının sorumluluğu daha kapsamlıdır. İnsan eğitiminin iyi ve kötü yönlerini, yaşam ve barışın önemini, savaşın kötülüğü ve dehşetini, haklılık ve adalet ölçülerini değerlendirmeye, belirleme ve kararlaştırmada kadının ahlaki ve politik toplum açısından daha gerçekçi ve sorumlu davranması doğası gereğidir. Tabii erkeğin kuklası ve gölgesi kadından bahsetmiyorum. Söz konusu olan özgür, eşit ve demokratikleşmeyi özümsemiş kadındır."

Özgürlüğün temel ölçütlerinden ve aynı zamanda Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin beşinci ilkesi olan estetik, yaşamın bilinçle, öz iradeyle yeniden örgütlendirilmesi ve her alanda özgür kadının güzellik anlayışıyla donatılması ve inşa edilmesini ifade etmektedir. Cinsiyetçi toplumun köleleştiren estetik-güzellik anlayışının yıkılarak, yerine ahlaki ve politik toplumun özgürlüğe dayalı estetik anlayışının konulması kadın devriminin temel hedeflerindendir. Bu, aynı zamanda erkeği de güzellik ilke ve ölçülerine çekmeyi getirecektir.

Kadın devriminin politik alanda da örgütlenerek siyaseti, cinsiyetçilikten kurtararak demokratik siyaseti geliştirmesi ve yaşamın politik örgütlülüğünü her alanda sağlaması, ahlaki ve politik toplumu geliştirmesinin en temel gereklerinden biridir. Politik alanda erkek egemen iktidarcı zihniyete karşı, kadının

özgürlükçü demokratik zihniyetini hâkim kılmak önem taşımaktadır. Devletçi uygarlığın başlangıcından bu yana toplumun dışına itilmiş kadının politik alanda örgütlenmesi, iktidarcı sistemin aşılmasında kilit önemdedir. Kadın devriminin sağlam temellere oturtularak ilerlemesi ve gelişmesi, kazanımlarının kalıcı olması açısından kadın özgürlüğünün politik alanda örgütlenmesi gerekmektedir. Özellikle tamamıyla kadın kimliğinden soyutlanmış politik alanda kadının yeniden katılımını sağlamak ve gerçekleştirmek, iktidarcı ve devletçi yapılarla daha güçlü mücadele zeminlerini açığa çıkaracağı gibi demokratik toplum inşasını da hızlandıracaktır. Kadının politik alanda aktifleşerek söz ve karar sahibi kılınmasıyla, iktidarcı ve devletçi siyaset anlayışının aşarak demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü toplumun kurulması temel hedef olmaktadır. Kadının özüne ve ahlaki-politik toplumun doğasına ters olan devletçi-iktidarcı yapılanmaların karşısında, kadının ve toplumun demokratik siyaset temelinde katılımını sağlayacak siyasal örgütlenmelere gitmek gerekmektedir. Kadın özgürlüğünün sağlanması, politik alan mücadelesinde kapsamlı demokratik kadın örgütlenmeleri ve etkinliğini gerektirmektedir. Bu nedenle toplumda yerinden ve demokratik yönetim sisteminin geliştirilerek öz yönetim anlayışını oluşturmak, kadın özgürlük devriminin önceliklerindendir.

Paradigmamızın temel ayaklarından olan ekolojik bilinci, yaşamı ve toplumu geliştirmek de kadın devriminin temel hedeflerindendir. Kapitalist modernitenin ekolojik yaşamı alt üst ettiği, vahşice uygulamalarla katlettiği, iktidar ve sermaye hırsına kurban ettiği doğal yaşam alanlarının korunması ve bu konuda bilicin gelişmesi için mücadele etmek kadın özgürlük mücadelesinin en temel görevlerindendir. İnsanın doğayı kendi tahakküm alanı olarak gören yaklaşımının aşılması, insan-insan ve

kadın-erkek ilişkilerinin yeniden özgür temellerde oluşturulmasıyla mümkündür. Bu anlamda ekolojik sorunların çözümü toplumsal ekolojinin gelişmesi, felsefesi ve anlayışının oturtulmasıyla paralellik içerisinde gelişecektir. Kadın Özgürlük Hareketi bu açıdan demokratik modernitenin ve küresel bir demokrasi hamlesinin geliştirilmesini ekolojik topluma dayandırmaktadır. Özellikle kapitalizmin uygulamaları sonucunda ekolojik yaşamı tehdit eden nüfus artışındaki dengesizlik, gıda kaynaklarının yetersizliği ve dengesiz dağılımı, endüstrileşme, doğal kaynakların tükenişi, bitki-hayvan türlerinin yok olması ile çevre kirliliği sorunları karşısında mücadele etmek ve alternatif çözümler üretmeyi esas almaktadır. Yaşamı her açıdan tehdit eden, devletlerin temel iktidar, güç, tehdit aracı olan nükleer ve biyolojik silahlanmalara karşı çıkmak da ekolojik yaşamın savunulmasının temelidir. Betonlaşma ve doğal yaşam alanlarını katleden kentleşme ile mimari anlayış karşısında, doğal yaşamla uyumlu, ekolojik yaşamı koruyabilecek yapılanma geliştirilmek durumundadır. Bu temelde ekolojik bilincin güçlendirilmesiyle ormanlandırma ve yeşil alanların korunması gerekmektedir. Kadın özgürlük mücadelesi bu nedenle genel ekolojik bilinçle toplumsal ekolojik bilincin iç içe ve paralel geliştirilmesini esas alarak, toplumu ve doğayı optimal bir dengede ortaklaştırma mücadelesidir.

Kadın devriminin oluşturulmasında mücadelenin yürütülmesi gereken temel alanlardan biri de ekonomi alanıdır. Bu nedenle devrimin temel hedeflerinden biri, ekonomiyi yeniden kadınlı buluşturarak özüne kavuşturmadır. Bilindiği gibi bugünün egemen erkek toplumunun aksine, insanlık tarihinin ilk ekonomistleri kadınlardır. İlk toplayıcılar, bitki ve hayvanları ilk evcilleştirenler, bunların ürünlerinden yararlananlar, ilk tarımı geliştirenler, elde eden ürünleri ilk adil paylaşımlar, her tür gıdayı

ilk olarak ortaklaştıranlar ve koruyup saklayanlar kadınlardır. Kadın kendi klanını, ailesini, toplumunu korumak ve sürdürmek için, yaşamı güzelleştirmek için ekonomiyi geliştirirken, aynı zamanda toplumda komünal yaşam kültürünü de beraberinde geliştirmiştir. Ekonomi kadının eliyle, aklıyla, bilgisi ve tecrübesiyle gelişmesine rağmen devletçi uygarlığın başlangıcıyla birlikte kadının elinden alınmış ve gasp edilmiştir. Kadın bu alandan atılmış, yabancılaştırılmıştır. Buna rağmen halen toplumda ekonomiyi esas olarak örgütleyen ve evlerde sistematığe kavuşturan kadınlardır. Nitekim ekonomi kavramının eko-nomostan ve eko-nomosun da ev kanunları anlamına geldiği bilinmektedir. Rêber APO bu konuda şunları belirtmektedir: *Bilindiği gibi, ‘eko-nomos’ kelimesinin kökeni Yunanca olup ‘aile, hane yasası’ demektir. Kadın etrafında ilk yerleşik tarımsal ailelerin doğması ve çok az da olsa başta dayanıklı gıdalar olmak üzere çeşitli gıda maddelerini saklama ve ambara koyma imkânının yakalanması sonucunda ekonomi doğmaktadır. Fakat bu birikim ticaret ve pazar için değil, aile için bir birikimdir. İnsani olan gerçek ekonomi de bu olsa gerekir. Çok yaygın bir armağan kültürüyle bu birikim göz dikilecek bir öge olmaktan çıkarılmaktadır. “Fazla mal tamah getirir” ilkesi herhalde bu dönemden kalmadır. Armağan kültürü önemli bir ekonomik biçimdir. İnsanın gelişme ritmiyle de son derece uyumludur.*

Kurban kültürünü de bu dönemden başlatmak mümkündür. Tanrı kavramının aslında artan verim karşısında toplulukların kendi kimliklerine saygı ve ilk ifade tarzının sonucu olarak geliştiğini belirtmek anlaşılır bir husustur. Verimlilik beraberinde hamdetmeyi getirir. Kaynağı topluluk tarzındaki evrime dayandığına göre, kendini kimliklendirme, yüce kılma, dua etme, tapınma ve zihinsel dünyanın artan gelişmesi olarak sunma tarımsal devrimle derinden bağlantılı kültür öğeleridir. Arkeolojik

bulgular bu görüşü çarpıcı biçimde doğrulamaktadır. Daha da somut olarak ortaya çıkan ana-tanrıça ve kutsal ana kavramları, bu gerçeği doğrulayan birer etkenidir. Kadın figürlerinin yaygınlığı bu gerçeği kanıtlayıcı etkenlerin başında gelmektedir."

Kadının ekonominin temel sahibi ve kurucusu olmasına rağmen bu alandan tamamıyla yok sayılması, eve hapsedilmesi, bununla da kalmayıp ev içi emeğinin görünmez kılınması, üstelik endüstriyalizmin güçlü bir hâkimiyet kurduğu ülkelerde seri üretimin evlere kadar girmesi ve kadınların ev işlerinin yanında endüstriyel üretime de katılmalarına rağmen bu emeklerinin de görünmezliği, ekonominin erkek işi olarak görülmesi cinsiyetçi egemen erkek toplumunun temel köleleştirme yöntemlerinden biridir. Kadına dayalı toplumsal ekonomiyi kurnazlık, yalan, gasp ve hileyle gasp ettikten sonra kendisine ait kılan egemen erkek gerçekliğine karşı yeniden kadının komünal ekonomi anlayışını geliştirmek bu nedenle önem taşımaktadır. Kadına dayalı ekonomi anlayışında doğayla uyumlu, paylaşımcı, ortaklaşmacı, kooperatifçiliği esas alan, eko-endüstriyel yaklaşıma dayalı ekonomi anlayışı geçerlidir. Kâr, sermaye birikimine dayanmayan, endüstriyalizme ve finans kapital anlayışla mücadele eden ekonomi anlayışdır.

Ana-kadın toplumunun değerleri üzerinden, kadının ekonomik alandaki katılımının emek-değer teorisinin yeniden tanımlanması gerekmektedir. Rêber APO bu temelde *"En temelde yeni bir emek-değer teorisine ihtiyaç var, yeni bir emek-değer kuramının geliştirilmesi lazım"* diyerek buna da *"analık emeği"* tanımını getirmektedir. Bu tanımlamayla bugüne kadar dar ekonomik çözümlerle sınırlı kalan tüm emek-değer kuramlarına, kadın eksenli yeni bir emek-değer kuramıyla cevap verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Toplumsal özgürlüğün ve erkek toplumunun çözülüşünün esas kaynağını oluşturacak olan kadın emeğinin

yeniden yorumlanması, bu anlamda salt ekonomik kapsamlı bir teorelin çok ötesinde, toplumun yeniden çözümlenişinin ve yapılandırılmasının kuramı olarak da ifade edilebilir. Analık emeğinin yaşamı üreten ve yaratan emek olarak değerin temeline oturtulması ve buradan yola çıkarak her alanda kadın emeğinin hak ettiği değere kavuşturulması gerekmektedir. Aynı zamanda kadın açısından alternatif ekonomiler ve bunlara denk örgütlenmeler geliştirmek gerekmektedir. Mülkiyetçiliği ve metalaşmayı aşarak paylaşım kültürüne dayalı topluluk ekonomisinin geliştirilmesi, kadının ekonomik alanda katılımının sağlanması, kendi özgün ekonomik kurumlaşma ve örgütlenmelerinin geliştirilmesi bu açıdan hem demokratik modernitenin kurulmasındaki temel ayaklardan hem de kadın devriminin mücadele araç ve hedeflerinden olmaktadır.

Bu alanların dışında da kadının eğitim, sağlık, spor, kültür, sanat, medya vb. tüm alanlarda kendisini örgütleyerek ve kurumlaşmalarını sağlayarak katılım sağlaması önem taşımaktadır. Özellikle toplumun eğitimi, sağlığı, kültürü, sanatı egemen erkeğin eline bırakılmayacak kadar önemli konulardır. Toplumun ve çocuğun ilk eğitmeni olarak kadının, bu alana güçlü ve bilinçli katılımı, başta kendisini eğitip bilinçlendirerek topluma da akıtması, toplumun yeniden ahlaki ve politik nitelik kazanmasında çok önemli bir yere sahiptir. Bu, aynı zamanda demokratik ve özgürlükçü kültürün gelişiminde de önem taşımaktadır. Tüm bu alanların hepsi birbiriyle bağlantılı olup her birisinde kadının katılımıyla daha toplumsal, komünal, eşit ve özgürlükçü yaşam gelişecektir. Bu nedenle kadının her alana sahiplenerek katılımı ve her alanı kendi alanı olarak görerek örgütlemesi, kadın devriminin sağlam temellere oturarak gelişmesini de getirecektir.

G- Kadın Devriminin Eylem Çizgisi ve Kapsamı

“Kürdistan’ da bir kadının dört duvar arasından çıkarak dağlarla buluşması, başlı başına bir devrimdir. PKK bu devrimi gerçekleştirmiştir.”

Rêber APO

PKK ile birlikte özgürlük yürüyüşüne, özgürlük mücadelesine dağlarda başlayarak bir Kadın Özgürlük Hareketi'ne, oradan da adım adım bir kadın devrimini gerçekleştirmeye doğru ilerlerken, elbette ki bu devrimin dayandığı ideolojik ve felsefik çizgi Rêber APO paradigmasına dayalı olarak gelişmektedir. Başlangıcından bu yana ahlaki ve politik bir hareket olarak gelişen özgürlük mücadelesi, 21. yüzyıl kadın devrimini gerçekleştirirken ahlaki ve politik yönünü daha da güçlendiren ve derinleştiren bir eylem çizgisiyle ilerleyecektir.

Bu temelde Kadın Özgürlük Hareketi, kadın devrimini öncelikli olarak içinden çıktığı Kürt toplumsal gerçekliğinden başlatarak, başta Ortadoğu olmak üzere tüm dünya kadınlarına taşıma hedefiyle yol almaktadır. Rêber APO’nun paradigması ve ideolojisi doğrultusunda hareket ve eylem çizgisi evrensel bir nitelik taşımaktadır. Toplumsal sorunlara cevap olma ve çözüm alternatifi sunma temelinde tüm dünya kadınlarına seslenmekte, tüm kadınların ortak bir potada birleşerek egemen erkek sistemi karşısında mücadele yürütmesini hedeflemektedir. Özellikle beşbin yıldır inşa edilen iktidarcılık, kadınlık ve erkekliğin toplumun tüm genlerine dek yansıttığı cinsiyetçilik ve buna dayalı devletçi anlayışın aşılması temelindeki mücadele çizgisini esas almaktadır. Kadın özgürlüğünün tüm özgürlüklere çıkış yaptıracak nitelikte olması, kadın mücadelesinin her yerde ve her alanda yürütülmesi ve gerçekleştirilmesini de gerekli kılmaktadır.

Bu temelde sistemin tüm verili zihniyet ve yaşam felsefelerinden köklü bir kopuşu sağlamak büyük önem taşımaktadır. İktidarcı ve devletçi sistemden köklü kopuşun arınmayı, arınmanın da erkek egemen sistemi ve anlayışını güçlü sorgulamayı ve değişimi hedeflemesi önemlidir. Bu özgür kadın, özgür insan ve toplumunda özgür topluma götürecekt en temel husustur. Özgür bir toplumu yaratma eyleminin özünde, güçlü sorgulama ve değişim yatmaktadır. Verili erkeklik ve kadınlığı, egemenlikçi ve hiyerarşik sistemi, iktidar mekanizmalarını güçlü sorgulamak, buna karşı alternatifleri oluşturarak değişim yaratmak, toplumsal uyanışın ve uyanışla birlikte toplumsal kalkışın önünü açacak en temel hususlardır. Kadın özgürlük mücadelesiyle hedeflenen, böylesi bir toplumsal düzey açığa çıkarmaktır. Zihniyet, düşünce, yaşam ve ilkede alternatif olma iddiasını oluşturma ve yaratmadır.

Özellikle kapitalist modernitenin günlük-anlık olarak yaşamın her alanına sızdığı, kadını anı anına kendisinden uzaklaştırıp daha fazla metalaştırdığı, metalaştırırken aslında yaşamdan kopardığı ve yaşamı anlamsızlaştırdığı, herkesi düşüncesi, sözü, eylemi ayrı birer varlığa dönüştürdüğü bir gerçeklik içerisinde, kadın özgürlük mücadelesinin de yaşamın her alanına sızarak, her alanda karşıt örgütlülük ve eylemsellik içerisinde bulunarak öncülük etmesi ve cevap olması gerekmektedir. Bu öncülük düşünsel, ilkesel, yaşamsal ve eylemseldir, aynı zamanda değişimde kadının öncü rolünü içermektedir. Bu anlamda gerçekleşecek öncülük ve mücadele yeniden bir anlam devrimi niteliğini taşımaktadır.

Anlamdan kopmuş, anlamsızlaşmış, kendisi olmaktan çıkarılmış, yaşamın her alanından kovulmuş ve erkek egemen zihniyetin ürünü bir kimliğe büründürölmüş kadın gerçekliğini hakikatine ulaştırmak ve hakikatinin yeniden açığa çıkması için yaşamın her alanının yeniden düzenlenmesi ve kadının kendi kimliğiyle yer

alması, devrimin temel hedefini oluşturmaktadır. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de yaşama dair her konuda kadının bilinçli kılınması, örgütlendirilmesi ve katılımının sağlanması gerekmektedir. Kadının düşüncesi, söylemi, eyleminin kendisine ait olması önem taşımaktadır. Beşbin yıldır erkek gibi düşünmeye zorlanan ve düşünen, erkek gibi konuşan, eylemiyle egemen erkek sistemine su taşıyan kadın gerçekliğinden arınmak, parçalanmış kadın kişiliğinin aşılması anlamına da gelmektedir. Kendi düşüncesi, söylemi ve davranışına güvenen, güvenle birlikte başarıya odaklanan bir kadın kişiliğine ulaşmak kadının kendi hakikatine ulaşmasını sağlayacaktır. Rêber APO bu konuda; *"Kapitalist modernitenin sırtta lanetli bir elbise gibi duran fikri, zikri ve eylemi birbirinden ayırma anlayışını mutlaka terk etmek, aşmak gerekir. Fikir-zikir-eylem birbirinden asla ayrılmayan, hakikatin hep sırtta tutulması, bütünlük içinde giyilmesi ve yaşanması gereken yücelik nişaneleridir. Üçünü bir arada nasıl yaşamalı, ne yapmalı ve nereden başlamalı sorularına verilen yanıtlar temelinde temsil edemeyen kimse hakikat savaşına çıkmamalıdır. Hakikat savaşı kapitalist modernite çarpıtmasını kabul etmez, onunla yaşayamaz"* demektedir.

Kadın devriminin temel amacı ahlaki ve politik bir toplumu yeniden açığa çıkartmak, inşa etmektir. Kadının özgür olmadığı bir toplumun ahlaki ve politik olamayacağı, beşbin yıllık iktidar şebekelerinin kurduğu sistemden iyice anlaşılmıştır. Çünkü iktidarın temelinde ahlaksızlık vardır. Ahlaki olmayan her eylem toplum dışılıktır, toplum karşıtlığıdır. Toplum dışılık ve toplum karşıtlığı ise yaşam dışılıktır. Yaşamdan kopmadır, yaşamdan soyutlama ve soyutlanmadır. Bu nedenle ahlaki eylem, toplumsal ve özgür yaşama göre hareket etmedir. Eylemin dış yüzü davranışı, iç yüzü ise düşünceyi gösterir. İçin dışa yansımaları sözdür, eylemselliktir. Düşüncenin iyiliği, doğruluğu ve güzelliği

eylemin de niteliğini belirlemektedir. Bu nedenle özgür düşünebilmek özgürlüğü hedeflemeyi, bu düşünceye dayalı olarak özgür konuşmak özgürlükçü hareket etmeyi de getirmektedir. Egemen erkek toplumunun doğuşundan bu yana kadının ne düşüncesi, ne sözü, ne eylemi özgür olamamıştır. Düşüncesi başkasına ait olanın sözü ve eylemi de başkasınıdır, kadının da düşüncesi, sözü ve eylemi erkeğe ait olmuştur.

Yaşamsal alanda da bu nedenle kadın erkeğe göre eylemsellikte bulunmuş, yaşamı kapsayıcılığı erkeğin belirlediği sınırlar ve ölçüler dâhilinde olmuştur. Hâlbuki ne yaşam ne de toplum tek bir cinsin varlığı üzerinden oluşmamaktadır. İki cinsin varlığı ve bütünlüğü üzerinden yaşam oluşmakta, toplum inşa olmaktadır. Bir cinsin varlığının dışlanması, yaşamın ve toplumun dışlanmasıdır. Kadın katılımının olmadığı veya sınırlı olduğu toplumsallık yarım; yarım olma ise tam olmama halidir. Yarımliktan kurtulmak ise kadının tam katılımıyla gerçekleşebilecektir.

Bu temelde kadının sosyal, siyasal, güvenlik, ekonomik vs. tüm alanlarda yeniden katılımı kadın devriminin temel hedefidir. Öncelikli olarak toplumsal yaşamı alt üst eden iktidar, devlet ve sermaye tekellerine karşı mücadele etmek ve bu tekellere dayalı zihniyeti aşarak belirtilen tüm alanlarda kadının yeniden katılımını sağlamak öncelik taşımaktadır. Nitekim kadın sorunun temelinde iktidar ve devlet sorunu yatmaktadır. Sosyal sorunun da, ahlaki, siyasal, güvenlik, ekonomik, kültürel vs. toplumu felç eden tüm sorunların da kaynağı budur. Bunu yaparken de her şeyden önce toplumun hafızasını çarpıtmak, yok etmek, ana-kadın toplumuna dair en ufak bir kırıntıya bile izin vermemek ve yok saymak temel yöntemler olarak kullanılmaktadır. Bunun için de bilincin çarpıtılması çalışmaları, egemen erkek sistemi tarafından yoğunca işletilmektedir. Tarihin çarpıtılması en fazla

da bu konuda açığa çıkmaktadır. Tüm insanlık tarihi bir egemen erkek tarihi gibi yansıtılmakta, tüm toplumsal değerler egemen erkek aklına ve pratiğine bağlanmaktadır. Bu nedenle kadın özgürlük mücadelesinin temel mücadele alanlarından biri tarih alanıdır. Kadının kendi tarihine sahip çıkarak, araştırarak, gün yüzüne çıkararak ve şimdiyle bağını kurarak yeniden yaşanılır kılması gerekmektedir. Bu konuda yanlış tarih anlayışının düzeltilmesi, kadın tarihin insanlığın toplumsallaşma tarihi olduğu gerçekliğinin açığa çıkarılması kadar, evrensel tarihle bağının kurulması doğru bir tarih anlayışının oluşturulmasını sağlayacaktır. Kadın tarihi evrenseldir; toplumun, kültürün, tarım ve ziraatın yapıcısı ana-kadındır. Mezopotamya, Altın Üçgen'de açığa çıkan ve tüm dünyaya yayılan genel kültürün ve tarihin yapıcısı kadındır. Bu nedenle kadının öncelikli olarak doğru tarih bilincini kendisinde yaratarak, tüm toplumu da bu temelde aydınlatan bir arayış içerisinde olması önemlidir. Kadının kendi tarihini bilmesi, kendini bilmesidir, tanınmasıdır; kendini bilip tanımak zihniyette de değişimi getireceği gibi bunun söze, eyleme yansması da bilince dayalı olacaktır. Kadın Özgürlük Hareketi olarak dağlarda ve dağ yamaçlarında mücadeleye başlamamızın anlamı bu nedenle dar bir mücadele anlayışının çok ötesindedir. Tarihle bağı vardır, kadının tarihteki rol döngüsü devam etmektedir. Binlerce yıl önce kadın bu dağlarda ve dağ yamaçlarında insanlığın ilk devrimini gerçekleştirerek nasıl ki tarih yazmış ve yaratmışlarsa, bugün de bu dağlardan başlayarak gerçekleştirdiğimiz mücadelemiz hem bu tarihi gün yüzüne çıkarıp güncelleştirme hem de kadın için yeni bir tarih yazma anlamına gelmektedir. Bu, iktidarcı-devletçi toplumun dışında kalan tüm kesimleri kapsayan, hepsini bir potada birleştirerek mücadele yürütmek anlamına da gelmektedir. Rêber APO buna aynı zamanda kapitalist olmayan toplum da demektedir. Kapitalist olmayan toplumun tarihselleştirilmesi,

sistemleştirilmesi gereğinden söz etmektedir. Bu konuda *"Kapitalist olmayan toplum hangi toplumdur? Başta tarihsel tarım-köy toplumdur; evlere kapatılmış kadın toplumdur; şehrin yoksul, emeğiyle geçinen zanaatkâr ve işsiz (ianeyle geçinen) kesimidir. Gerçeklik böyle ortaya konulunca, beşbin yıllık uygarlığı ve en sistematik dönemi olan son dört yüz yıllık kapitalist dünya sistemini daha iyi çözümlemek imkân dâhilinde olacaktır. Tüm tarih boyunca sermaye ve iktidar olarak örgütlenen şebeke (aristokrasi, efendi, burjuvazi vb.), hiçbir zaman toplam nüfusun tahminen yüzde onunun üstüne çıkmamıştır. Dolayısıyla toplumsal doğanın ana gövdesi her zaman yüzde doksanın üstündedir"* demektedir. Kadın devriminin önceliği de bu yüzde doksanın üstünde olan toplumu açığa çıkararak, örgütleyerek insanlığı yeniden kendi özüyle buluşturmadır.

Tarihin doğru ele alınıp ayakları üzerine oturtulması toplumun ahlak ve politik sorununu da düzeltecektir. Nitekim Rêber APO ahlak ve politikayı tarihin kendisi olarak da ele almaktadır. Çünkü toplum özünde ahlaki ve politik bir olgudur. Günümüzde yaşanan ise toplumun ahlak ve politika yapısının tahrip edilmesi, yok edilmesidir. Bu kendisiyle birlikte toplum kırımını ortaya çıkarmaktadır. Toplum bu şekilde güçsüz ve savunmasız bırakılmaktadır. Hâlbuki ahlak ve politika olmadan toplum varlığını sürdüremez. Çünkü ahlak, toplumun varlık kuralları ve uygulama gücüdür, kolektif vicdanı ve bilincidir. Politika ise toplumun maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamanın yol ve yöntemlerini bulmaktır. İktidar ve devlet güçleri ise hukuk ve idareyle ahlak ve politikayı işlevsizleştirmekte, yerine bunları ikame etmektedir. Bu da toplumu zayıflatmakta, güçsüz düşürmekte ve böylelikle toplumun savunma sistemlerini çökertmektedir. Kapitalist modernitenin ulus-devlet aşamasında

bu daha da güçlenerek devam etmektedir ve toplum daha fazla bu iktidar mekanizmalarının içine çekilerek güçsüzleştirilmektedir. Devlet ve iktidarın birer kılıfı olan hukuk ve idarecilik esasta toplum karşısı sistemin yönetim anlayışı ve ilkelerini oluşturmaktadır. Hâlbuki Rêber APO'nun kapitalist olmayan toplum olarak nitelendirdiği ve özünde kadın toplumunu ifade eden toplumun doğası ahlaki ve politiktir. Kadın devriminin ve devrimcilerinin esas görevi de bu doğayı açığa çıkartmak, yeniden güçlendirmek, örtülenmiş bilincini yeniden açmak ve eylemsel kılmaktır.

Bunların tümü zihniyetin iktidar ve devlet zihniyetinden azad edilmesi demektir. Çünkü kölelik, iktidarcılık, devletçilik öncelikli olarak zihniyette inşa edilmektedir. Egemen erkek sisteminin kadın ve toplum kırım politikalarında köleliğin en katmerlisi, denetimin en güçlüsü zihniyet üzerinde kurulanıdır. İktidar ve devlet birer zor aygıtı oldukları kadar, baskı ve sömürüyü bir tek zor araçlarıyla değil, öncelikli olarak zihinsel işgalle gerçekleştirmektedir. Zihniyetin işgale ve sömürüye açık hale getirilmesi sağlanarak sömürü kabul ettirilmekte ve içselleştirilmektedir. Bu kabul edildikten sonra ise her türlü uygulamaya açık hale gelmektedir, dahası fikir, zikir ve eylemin birbirinden kopması ve ayrı yollarda seyretmesi de bundan kaynağını almaktadır. Zihniyet kendi öz değerlerinden kopartıldıktan sonra hâkimiyet altına alınması ve yönlendirilmesi daha da kolaylaşmaktadır. Kadına ve öz değeri olan topluma yapılan da bu olmaktadır. Kadın kırımı ve toplum kırım bu şekilde uygulamaya konulmaktadır. Çünkü hem kadın açısından hem de toplum açısından kendisine ait olanı görememe, bunu görmekten alıkonulma ve bunları düşünememe durumuna getirilme, sonrasında ise tamamıyla egemen erkeklik ve iktidar hizmetinde düşünmeye ve hareket etmeye sevk edilme, kırımın öncelikli

olarak zihniyette gerçekleşmesini ifade etmektedir. Kadının kendi hakikatinden uzaklaşması ve erkeğın aklı ve diliyle kendisini ifade edip tanımlaması, buna göre hareket etmesi zihinsel işgalin bir sonucudur. Bu nedenle kadının bu zihniyetle mücadele etmeden, bu zihniyetten tümenden kopup özgürleşmeden, tüm yaşam alanlarında erkeğın gölgesinden çıkması ve kurtulması mümkün değildir. Bu nedenle öncelikli olan düşünsel özgürlüktür, kadınca düşünmedir, kadınca konuşmadır. Bunun için kadın bilincinin gelişimi önem taşımaktadır. Kadının kendi kimlik tanımlamasını erkek egemen sistemden bağımsız bir şekilde gerçekleştirmesi ve bunu eylemsel kılması gerekmektedir. Nitekim Rêber APO özgürlüğün birinci şartını düşünce özgürlüğü olarak koymaktadır. Öz düşünce gücünü toplumun beyni, ahlak ve politikayı ise organları olarak tanımlamaktadır. O halde kadının öncelikle öz düşünce gücüne ulaşması gerekmektedir, öz düşünce gücüyle yaşamın diğeri tüm alanlarına yönelmek durumundadır. Bu bir vücudun işlevine benzemektedir; beynin işlevinin sağlam olması durumunda diğeri organlar da sağlam bir şekilde işleyecektir.

Zihniyet değışim dönüşümünün en temel yolu ise eğitim ve bilinçlenme hususudur. Nitekim toplumun ilk öğreticisi ve eğitmeni kadındır. Bir çocuğı doğurduğu andan itibaren öğretip eğiterek, bilinç ve zihniyet kazandırarak yetiştirir, topluma kazandırır. Bu nedenle eğitim çalışması, en temelde bir kadın çalışmasıdır. İktidar ve devlet güçlerinin tekeline bırakılan eğitim alanı kadın ve toplum karşıtı, kadın ve toplum düşmanı bireyler yetiştirirken kendi güç tekellerini çoğaltmakta, iktidar ağlarını genişletmektedirler. Eğitim toplumsal bir olaydır, iktidar ve devletin elinde bir ideolojik zor aracına dönüştürölerek toplum manipüle edilmektedir. Özellikle ulus-devlet sisteminde cinsiyetçilik, milliyetçilik, dincilik ve bilimcilik en fazla eğitim kurumlarında geliştirilmekte ve yaygınlaştırılmaktadır. Eğitim,

iktidar mekanizmasının elindeki en büyük ideolojik araç konumundadır. Kadının eğitim alanına yeniden yönelmesi ve eğitim alanını kendi esas alanlarından biri olarak görmesi, iktidar ve devletin elinden en büyük ideolojik aracını almak demektir. Eğitimden, bilinçten, bilimden yoksun bırakılan kadınların eğitilmesi kadar, çocukların ve gençlerin eğitimini de kadın öncülüğünde toplumun üstlenmesi gerekmektedir. Özgür insan, özgür düşünceyle gerçekleşebilir. Özgür düşünce ise eğitim ve bilinçten geçmektedir. Özgür insan aynı zamanda ahlaki ve politik kişiliktir. Ahlaki ve politik kişilik ise toplumun kendi öz eğitimiyle gerçekleşebilecek bir husustur. Bu nedenle zihinsel ve kültürel soykırımdan kurtulmanın ve özgürlük kültürünün yaygınlaşması için kadının eylem alanlarının başında eğitim alanı gelmektedir.

Tarihin ilk bilgeleri, hekimleri kadınlardır. Günümüzde kocakarı ilaçları denilen doğal, bitkisel ilaçlar ve tedavi yöntemleri, esasında ana-kadın toplumunun binlerce yıl toplumun sağlığıyla ilgilenmesinin sonucu açığa çıkan birikimlerin bir sonucudur. Bu nedenle sağlık alanı da kadının en fazla ilgilenmesi ve egemen erkek sistemine bırakmaması gereken bir alan olmaktadır. Eğitim gibi sağlık da toplumsal bir olgudur. Sağlık alanının devletin, sermaye ve iktidar tekellerinin eline bırakılması kurdu kuzunun başında doktor, refakatçi yapmaya benzemektedir. Günümüzde kapitalist sistemin en fazla bir kâr, sermaye aracına dönüştürdüğü, sömürü sisteminin en fazla işlediği ve bir sektöre dönüştürüldüğü alanlardan birini oluşturmaktadır. Toplumun sağlığını bozan, sağlıkla oynayan sistemin bu kez kendisini kurtarıcı ilan ederek geliştirdiği bilimcilik ve ona dayalı teknikle toplumu sağlığına kavuşturacağını düşünmek safça bir yaklaşım olmaktadır. Çünkü tıp da mevcut durumda endüstriyalizmin en temel sektörlerinden, kâr ve sermayenin biriktirildiği alan haline getirilmiştir. Örneğin; ilaç sektörleriyle toplum bir deneğe

dönüştürüldüğü gibi, farklı sektörler arasındaki rekabette de yine aynı şekilde sağlık alanı kullanılarak bir taşla iki kuş vurulmaktadır. Bilinçli ve sistemli bir şekilde hastalıklar, virüsler, salgınlar yaratılıp dağıtılmaktadır. Bir taraftan rakibin ürününün satımı engellenip yüksek alım-satımlarla kendi kâr oranlarını yükseltirken, diğer taraftan toplumda korku oluşturularak insanların hastalıklardan, salgınlardan ve virüslerden korunmak için yönelecekleri ilaçlar üretilmektedir. Aynı zamanda kadın bedenini ve sağlığını, özellikle de iktidarcı ve pozitivizmin etkilerinden arınmış düşünceyle en iyi anlayabilecek yine kadındır. Bu nedenle başta kadın sağlığı olmak üzere kadının sağlık alanında kendisini eğitmesi, donatması ve örgütlemesi önem taşımaktadır. Sağlık alanı açısından belirtilebilecek birçok husus olmakla birlikte özcesi, kadının yeniden sağlık alanına dönüş yapması, alternatif ve doğal tıp yöntemlerini geliştirmesi, pozitif bilimcilik anlayışından arındırılmış bilimsel yöntemlerle tıp alanını geliştirmesi, kadın ve toplum sağlığını erkeğe ve onun egemenlikli sistemine bırakmaması gerekmektedir.

Tüm bunlarla bağlantılı olarak nüfus dengelenmesi ve demografi sorunları da öncelikle bir zihniyet sorunudur; eğitim ve sağlık alanıyla da bağlantısı bulunmaktadır. Dünyada giderek çoğalan nüfus oranı dünyayı tehdit eder duruma gelmekte, toplumsal ekolojinin bozulmasını daha fazla getirdiği gibi ekolojik sorunların daha fazla yaygınlaşmasını da getirmektedir. Nüfusun çoğalması, nüfus dengesizliği en fazla kadın bedeni ve aile kurumu üzerinden gelişmektedir. Erkek egemenliğinin hanedanlık kültürünün bir sonucu olarak önceleri çok çocuklu olma bir güç ve sermaye aracıyken, günümüzde bu politika devletlerin ve iktidarların daha fazla kâr ve sermaye elde etmek için kullandıkları bir yöntem olmaktadır. Bir taraftan nüfus patlamaları yaşanırken diğer taraftan nüfus planlamalarıyla dengelenmeye çalışılmakta, sonuç

itibariyle her bir devletin ve iktidarın ihtiyacına göre biçim verilmektedir. Olan ise kadına, topluma ve doğaya olmaktadır. Dünya aşırı nüfus yoğunluğunu ve açığa çıkardığı sorunları kaldıramayacak duruma gelmiştir. Kadının zorla veya gönüllüce çok çocuk sahibi olması, çocuk doğurmaya teşvik edilmesi iktidarın güç birikimlerinin temel yöntemlerinden olmaktadır. Hâlbuki kadın bundan çok büyük zararlar gördüğü gibi, nüfusun çoğalması da eğitim, ekonomi, ekoloji vb. alanlarda da ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle kadının demografya sorununa yönelmesi de önemli bir konu olarak kadın devriminin önünde durmaktadır.

Ailenin demokratikleştirilmesi, kadının sosyal alan konusunda önündeki en temel sorunlardan birisi olmaktadır. Devletin prototipi ve mikro hali olan aile, beşbin yıldır tamamıyla erkek egemen zihniyetiyle, kültürüyle, davranışıyla örölmüş bir kurumdur. Erkeğin kadın üzerinde iktidarını en fazla kurumsallaştırdığı, egosunu en fazla konuşturduğu alandır. Kadın köleliğinin başlangıç noktası ve köleliğin her gün yeniden yeniden üretilip palazlandırıldığı, derinleştirildiği, kök saldıgı yerdir. Kadının cehennemidir, hapisliğidir. Cinsiyetçiliğin kendisini ideolojik olarak en fazla geliştirdiği ve dalga dalga yaydığı alandır. Köle kadın ve erkeğin yaratıldığı mekanizmadır. Kendini demokrat, kadın dostu, devrimci, aydın gören erkeklerin en büyük despot, zulümkar, egemen kesildiği alan yine ailedir. Kadının hiçleştirildiği, kaderine terk edildiği, yaşananların kader olarak kendisine kabul ettirilip içselleştirildiği; emeğinin en fazla sömürölüp hor göröldüğü, yok sayıldığı; varlığının her açıdan erkeğin hizmetine koşturulduğu, ev kölesine, cinsel obje ve çocuk doğurma makinesine dönüştüröldüğü kurum ailedir. Aynı şekilde kadının en fazla kandırıldığı, yağmurdan kaçarken doluya tutulduğu, celladına koştığı, özgürlük ve gelecek hayallerinin

kısırlaştırılıp küçültüldüğü, erkeklerle baş edebilmek için geleneksel her türlü kodlamayı kabul edip uyguladığı kurumdur. Devletin kendisini üzerinden kurumlaştırdığı, iktidarın kendisini her gün üretilip yenilediği alan olması itibariyle de kadının canına okunan alandır. Bu nedenle kadın devriminin önceliklerinin başında aynı zamanda ailenin demokratikleştirilmesi gelmektedir. Kadın ve erkek eşitliğinin sağlandığı, özgür eş yaşam anlayışının geliştirildiği, kadının söz ve karara ortak olduğu, kendisi hakkındaki kararlarda söz ve karar sahibi olduğu bir aile yapılanmasının geliştirilmesi hayati önemdedir. Böylesi bir aile yapılanmasının geliştirilmesi elbette ki erkeğin de değiştirilip dönüştürülmesi, cinsiyetçi zihniyetten arındırılması, erkeğin de kendisini buna yatıracak bilince kavuşturulması gerekmektedir. Aileyi devletin bir aracı olmaktan çıkarıp toplumsal bir kurum haline getirmek, devleti üreten değil, ahlaki ve politik toplumu üreten bir konuma ulaştırmak gerekmektedir. Bu nedenle kadın özgürlük mücadelesinin en amansız mücadele yürütmesi gereken kurumların başında gelmektedir.

Nitekim tüm eşitsizlik, kölelik, despotluk, faşizm ve militarizmi besleyen ilişkiler, ana kaynağını cinsiyetçilikten almaktadır. Bütün baskı sistemlerinin kökeni, kadın köleliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz ekoloji, ekonomi vb. alanlarda da kadınların katılımının sağlanması, kendi sistemini oluşturması önem taşımaktadır. Tüm bunları yaparken aynı zamanda kadına şiddet ve zor uygulanan her yerde kadının öz savunmasını gerçekleştirmek, kadını kendi öz savunmasını yapar konuma getirmek de bir o kadar önemlidir. Bunların tümü bütünlüklü bir biçimde ele alındığı zaman kadın devriminin niteliği, eylem çizgisi ve kapsadığı alan da daha iyi açığa çıkmaktadır. Özcesi yaşam damarlarının attığı her yerde kadın olmak durumundadır; kendini örgütlemek ve eylemsel kılmak da

bir o kadar hayatidir. Tüm bunların sağlanması ve yaşamsallaştırılması toplumun demokratik ilkeler ve ölçüler temelinde yaşamasını getirecektir.

H- Kadın Devriminin Merkez Mekânı Olarak Ortadoğu Kadın Devrimi Ve Dinamikleri

"15 bin yıl analık yap, insanlık için gerekli olan her şeyi yarat, sonra en çaresiz bir kul durumuna düş! İlk tanrıçaların doğduğu memleket ol, insanlık için gerekli her şeyi hem yarat ve doğurt, hem de sonra bir bez parçası gibi kullanılıp bir köşeye atıl! Tüm tanrıları ve büyüklükleri yarat, sonra hepsinin en çaresiz kulu ol! Tüm insanlığı doyurmanın zanaatlarını yarat, sonra aç kal! Her tarafı barınaklı kıl, sonra barınacak yurdun olmasın! Herkesi aydınlatan bir mum ol, sonra karanlıktan kurtulma! Herkese ses ol, müziği ve şiiri yarat; sonra dilsizlere, sağırlara dön! Herkes için bilimi, saygıyı ve tekniği yarat, sonra en cahili ve çaresizi kal! Herkese sarayı, hanı yarat, sonra yerleşecek bir avuç yere muhtaç ol! Ortadoğu uygarlığı işte bu büyük ve çok dramatik çelişkinin adıdır. Aşklarının neden yakıp kül ettiği bu çelişkilerde gizlidir. Bu kadar değerle büyü, sonra küçüleş! Bunu ancak yanma temizler. İlk tanrı-tanrıça kavuşmasını yarat, sonra en aşağılık dilenci durumuna düşmüş kadın ve erkeği ol! Bunu ancak yanma, yakılma temizler.

Ortadoğu halkları çok ağlarlar. Bu kadar değer yarattıktan sonra kaybet: Tabii ki, çok ağlanacaktır. Ortadoğu özellikle son bin yıldır ölüm sessizliğine ağılamaktadır. Ezanlar, türküler, şarkılar, sazlar hüznü dolu ve ölüme çağırılıdır. Bunların hiçbirisi tesadüf değildir; olup biteni dile getiriyorlar. Tersiyapılıydı, anlamsız bilinirdi. Dünyada olup bitenlerin neden Ortadoğu'yu pek etkilemediği şimdi daha iyi anlaşılmaktadır. Temeli ve mezarları bu kadar büyük ve derin olanlar, başkalarını

anlamazlar. Onlar içmeden daimi sarhoşturlar veya doğarken ölmüş gibidirler. Geçmiş bu kadar ezici ve affedilmezdir. Neden affedilmediği bellidir. Bu uygarlık böyle yerde bırakılamaz. Bırakanlar en büyük ihanet içindedirler. Bu kadar ihanet içinde olanlar affedilemez. Uygarlık ihaneti büyüktür ve hainleri çoktur. Onun için intikam hareketleri de büyük ve çoktur. Ama bu neyi kurtarır ki? Öl ve öldür yaklaşımı, mezarlıkları büyütmekten başka neye yarar ki? Ortadoğu'da din kavgaları, namus ve aile kavgaları, mal ve mülk kavgaları gibi incir çekirdeği kabilinden gerekçelerle oluk oluk kan akıtılır. Ama bunlar bahanedir. Tüm bu kan akıtmaların temelinde büyük kaybedişler, ihanetler yatmaktadır. İntikam geleneği basit değildir. Böylesine bir geçmişe uzanır ve temelini bulur. Töre cinayetleri çok işlenir ve temeli yine bu lanetli tarihtir. Tüm uygarlık değerlerine el konulup ırzına geçilmiştir. Bu gerçek birçok şeyde yapıldığı gibi kızda ve kadında sembol anlamına büründürülür. Sembolle bir şey olursa, büyük kutsallık kirlenmiş sayılmaktadır. O nedenle cezası en ağır ve kabul edilemeyecek tarzdadır. Trajedi kaynağını buradan, bu tarihten alıyor.

Ortadoğu mezar içinde mezar, düğüm içinde düğümdür. Dünya değişir, o değişmez. O kendisi gibi kalmak zorundadır. O meşe ağacıdır, kökü hep kalınlaşır. Budayıp durursunuz, yine kendisi kalır. Yeşillenmesinden de hiç umut kesilmez. Ortadoğu umudun diyarıdır. Ortadoğu'nun elinde yalnız umut kalmıştır. Gelenek ezici ve affedilmez iken, umut hep meşe kökünün tekrar yeşermesini bekler. Yaşam kala kala koca bir umut halinde kalmıştır. Gelenekten kopmama, gücünden ileri gelmektedir. Fakat kendini yeniden üretememesi, çürümeyi geliştirmektedir. Dünyanın bütün bölgeleri gelişme trendlerini belirlerken Ortadoğu'nun yine kendine özgü kalabilmesi, geçmiş uygarlığın derin izlerinin halen etkili olmasındandır. Bu durum, çağdaş

gelişmeleri başarıyla özümseyememesinin de nedenidir. Geçmiş uygarlığın silinmez izleriyle çağdaş uygarlık çatışmaya girmektedir. Daha doğrusu, yeni sentezin oluşum gereğini ortaya koymaktadır. Hindistan için, Afrika veya Latin Amerika için yeni sentezden ziyade, içine girdikleri kapitalist varyantlar temelinde ilerlemeleri söz konusudur. Bunlar için direnmeden ziyade özümseme süreci geçerlidir. Dünyanın diğer bölgeleri için de durum benzerdir. Çatışmayı ve yeni sentezi gerektirecek güçlü bir kültür zemini yoktur. Varsa da ya erimekte ya da gelen hâkim kültür tarafından kolayca dönüştürülmektedir. Ortadoğu'da ne erime ne de dönüşme kolay yaşanabiliyor. Burada da kültürel geleneğin gücü ve kolay erime ve dönüşümden öteye yeniyi yaratmadaki potansiyeli önem taşımaktadır."

Rêber APO

"Bunu ancak yanma, yakılma temizler." Rêber APO'nun Ortadoğu değerlendirmelerinde geçen bu cümlelerin derin ve sosyolojik anlamı insanı tepeden tırnağa titretmektedir. Yanması ve yakılması gereken nedir? Ancak yanma ve yakılmayla temizlenecek olan nedir? Nasıl, ne tür bir yanma ve yakılma?

Kutsallığı ve laneti beraberinde taşıyan, ikisinin çok derin ve çetin savaşımının, çarpışmasının yaşandığı kadim Ortadoğu topraklarını bu denli önemli ve düğüme çeviren gerçeklik iyi kavranıp bilince çıkartılmadığı müddetçe, bu topraklarda yeniyi yaratma potansiyelini de açığa çıkartmak oldukça güçtür. Kendi evlatları tarafından unutilan ve ihanete uğrayan kadim Ortadoğu tüm geleneklerin, kültürlerin, ilklerin yaşandığı topraklardır. Köklü kültürlerin, halkların, uygarlıkların doğduğu, geliştiği ve bu coğrafyadan dünyaya yayıldığı alandır. İnsanlığın evrensel tarihinin kök hücresidir.

Ortadoğu insanlığın ilk kültürleşmeyi sağladığı alandır. İnsanlığın toplumsal yaşamı, komünaliteyi yarattığı, kendisini bildiği, bulduğu, akıl ve duygu gücünü kullanarak kendi farkını en radikal biçimde açığa çıkarttığı insanlığın yurduudur. Toplumsal aklın birikim sağlayarak toplumsal hafızaya dönüştüğü yerdir. Toplumsal hafızanın merkezi olduğu kadar bu hafızanın tüm insanlığa yayıldığı ana damardır. İlk düşüncelerin, ilk kültlerin oluştuğu, geliştiği topraklardır. İlk devrimlerin mekânıdır. Neolitiğin çıkış yurduudur. İlk zihniyet devriminin, ilk entelektüel, bilimsel ve teknik devriminin merkezidir. Maddi ve manevi kültürlerin doğuş ve birikim yeridir. Bin yıllarca insanlığı maddi ve manevi olarak doyuran, besleyen ve ileriye taşıran alandır. Bu nedenle de binlerce yıl dünyanın merkezi olmayı başarmıştır, taklit değil orijinaldir, tarihidir; aynı zamanda tarihi olduğu kadar günceldir. Merkezi konumda olması coğrafi yapısından çok, tarihi ve kültürel değerleriyle bağlantılıdır.

İlk tanrıçaların mekânı, ilk ana-kadın toplumunun geliştiği sahadır. Bu anlamıyla toplumsallığın karakter kazandığı topraklardır. *"Herkesi aydınlatan mum olması"* ilk kadın devrimi olan neolitiğin bu topraklarda gerçekleşmesindendir. Neolitik devrimle insanlığın geleceğinin ve gelişiminin karanlıktan çıkarılıp aydınlığa ulaşması bu toprakların kutsallığının nedenidir. Kutsal olan toplumun yaşaması, yaşayabilme umududur. Bu umut bu topraklarda yeşermiştir, gelişmiş, büyümüş ve serpilmiştir. Bu topraklardan tüm dünyaya yayılmıştır. Bu umudu yeşerten ise kadın olmuştur. Kadın akli ve duygusuyla, ruhuyla insanlığın maddi ve manevi dünyası şekillendirilmiş, biçim kazandırılmış, ahlaki ve politik toplum kurumsallaştırılmıştır. Kadın toplumu bu şekilde kutsadıkça toplum da kadını kutsamıştır; kutsama tanrıçalık sıfatıyla kadın öncülüğünde somutlaştırılmış ve bu şekilde yüceltilen kadınla toplum kendisini yüceltmıştır.

İlk devrimlerin, ilk yaratımların anası kendi çocuğu tarafından ihanete uğradıkça toplumun üzerindeki aydınlık sönmüş, bu topraklara karanlık çökmüştür. Karanlık, lanetin başlangıcıdır. Bu topraklarda artık kutsalın yanında bir de lanet peydahlanmıştır. İlk ihanetle birlikte ilk kaybedişlerde başlamıştır. Kaybedilen, insanlığın onuru, özgürlüğü, eşitliği, ahlaki ve politik yapısıdır. Bu nedenle kutsalın ve lanetin, aydınlık ve karanlığın savaşımı bin yıllardır süregelmiştir. Karanlığın ve lanetin kökeni ihanettir; insanlığın kendi soy değerine, kendini besleyip büyüten, koruyan, savunan, maddi ve manevi her anlamda yaratan doğurucusuna sırt çevirmesi ve yok saymasıyla ortaya çıkmıştır. Bu karanlık ve lanet, erkeğin kadına ihanetiyle başlamıştır. Kendi yaratıcısına sırt çeviren toplum, artık karanlığa mahkûm kalmıştır. Erkek egemenliğinin gelişmesiyle kadın emeğinin ve yaratımlarının gaspı, talanı ve sömürüye tabi tutulmasıyla toplumsal kölelik başlamıştır. İlk toplumsal devrimin kadın öncülüğünde bu topraklarda açığa çıkması gibi bu kez de bu toprakların erkeği öncülüğünde ilk kölelik, ilk iktidar sistemleri, ilk devletleşmeler, ilk sınıflaşmalar açığa çıkmıştır. Bundan sonrasında ise bu topraklar sürekli olarak bir şiddet, savaş ve direniş sahası olmuştur. Karanlığa karşı aydınlığın savaşımı mitolojilerin, efsanelerin, felsefelerin, dinlerin, tasavvufun, masal ve öykülerin konusu olmuştur. Kadına ihanetin başladığı günden bu güne bir direniş kültürü hep var olmuş ve bugüne kadar hiç durmamıştır. Toplum kaybettiği özgürlüğünü aramaya devam etmiştir; gasp edilen, çarpıtılan ve zayıflatılan ahlaki ve politik yapısına sahip çıkma arayışını hiç durdurmamıştır.

Kadına yönelik yaşadığı ihanete rağmen erkek patentli Ortadoğu merkezli uygarlık, binlerce yıl yine tüm dünyayı, insanlığı maddi ve manevi olarak beslemeye devam etmiştir. Neolitik dönemdeki evrensel karakterini devletçi uygarlık sürecinde de devam

ettirmiştir. Kadın toplumsallığından açığa çıkan ve yaşamsallaşan özgürlük felsefesi ve ideolojilerin bu topraklarda çıkması gibi, bu kez egemen erkek damgalı iktidarcı ideolojiler de yine bu topraklarda çıkarak tüm dünyaya yayılmıştır. Kapitalist modernitenin Avrupa merkezli çıkışına kadar bu merkezi konumunu sürdürmüştür. Kendisine analık yapan kadın gibi bu kez de kendisi Avrupa uygarlığına analık yapmıştır; ana-kadın için çizdiği ve belirlediği kaderi bu kez kendisi yaşamış, doğurduğu, beslediği ve büyüttüğü Avrupa uygarlığı tarafından bu kez kendisi ihanete uğramış, hor görülmüş, sömürülmüş ve inkâr edilmiştir. İhanet ihanetle karşılık bulmuş, döngü kendisini tekrarlamıştır. Bu nedenle kadın ve Ortadoğu'nun kaderi birdir, Ortadoğu'nun kaderi kadının kaderiyle örülmüştür. Egemen erkek-tanrılarının yazdığı kaderi değiştirmek ise yine bu topraklardaki kadının ve toplumun elindedir.

Kadın bu topraklarda bir kez, insanlığın kendi kaderini yaratmasını ve yazmasını başarmasını sağlamıştır. Egemenler tarafından yazılan ve bu toprakların bugün yaşadığı kader ise ezel olmadığı gibi ebet de değildir. Yaklaşık olarak on bin yıl bu topraklarda insanlık özgür ve eşit yaşamıştır, kadın öncülükli bir toplum olarak kurumsallaşmayı gerçekleştirmiştir. Kadının form kazandırmasıyla kendisini bulmuş, ilk zihniyet devrimini gerçekleştirmiştir. Toplum bununla özgür temellerde gelişmiş, özgür iradesiyle gelişim sağlamış, ahlaki ve politik toplumsallıkta hakikatini bulmuştur. Egemenlik, kadın köleliği ve bununla bağlantılı olarak gelişen toplumsal kölelik insanlığın ve toplumun doğası değildir; toplumun doğasının bozulmasıdır, yani kader değildir. Rêber APO *"insan eliyle yaratılan, insan eliyle bozulabilir"* demektedir. Ortadoğu'nun bugünkü kaderi egemen erkeklik tarafından yazılmıştır, bu kaderi bozmak ve insanlığın

kendi kaderini yazmasını yeniden sağlamak ise yine öz savunucusuna, koruyucusu olan kadına düşmektedir.

Kendi kadim kültüründe direnen ve değişimde muhafazakâr olan Ortadoğu toplumunda, değişim ve dönüşümü yaratma potansiyelinin en güçlü olduğu kesim yine kadındır. Çünkü her ne kadar kadın köleliğinin kök hücreleri de bu topraklarda oluşmuşsa, ama aynı şekilde ilk kadın direnişlerinin, başkaldırılarının ortaya çıktığı ve egemen erkeklığe karşı ilk savaşımın yaşandığı yerde yine bu topraklardır. Devletçi uygarlığın açığa çıkışından itibaren özgürlük ve tahakküm geleneğinin çarpışması, savaşımı, ikisi arasındaki keskin mücadele en başta kadınlar tarafından başlatılmıştır. Mitolojilerde dile gelen İnanna, Tiamat, İştar, İsis, Kibele, Ninhursag, Anahita, Star ve daha sayılabilecek onlarca tanrıçayla başlayan erkek hâkimiyetine karşı olan kavga ve savaş, daha sonraları farklı biçimlerde sürdürülmüş Zennubya, Kleopatra, Belkıs, Pûrandox, Artmis, Zerbanû, Mariam, Hz. Hatice, Hz. Ayşe, Kürt toplumsal gerçekliğinde Hürremiye Hareketi'nin önderi Hürrem, Xatu Şanaz, Xatuna Zadîne, Xatuna Fexra, Guhar Xanim, Qedem Xêr, Rindexan, Besê, Zarife, Leyla Qasim vb. kadınlarla devam etmiştir. 20. ve 21. yüzyılda ise birçok farklı direniş hareketi içerisinde yer alan kadın öncüler açığa çıktığı gibi, kadın özgürlük bilincinin daha da güçlenmesiyle kadın örgütlülükleri gelişmiş ve toplumda belirli etkiye de bulunmuşlardır. Arap toplumları içerisinde çıkan Wefa İdris, Delal Magribi, Huda Şarawî, Sena Heydali, Duriye Şewiq, Leyla Xalit; Fars toplumu içerisinde Muhterem Eskenderî, Mestûrê Efşar, Şehnaz Reştîye vb. birçok kadın; yine Kürt Kadın Özgürlük Hareketi içerisinde Sakine Cansız, Besê Anuş, Berivan (Binevş Agal), Zeynep Kınacı, Gülnaz Karataş, Sema Yüce ve onlarca yiğit-kahraman kadın kişilikleri, bu tarihsel gerçeklikle bağlantılı olarak özgürlük geleneği ve hakikat arayışının sürdüğünün ifadesi olarak

insanlık tarihine damga vurmuş kadınlardır. Bunlar, Ortadoğu'nun halen aydınlık olan yüzünün dışavurumları, aydınlık ve karanlığın devam eden savaşımında insanlığa aydınlığın haberini veren elçileridirler. Kürt Kadın Özgürlük Hareketi de bu toprakların bu kadim geleneğinden beslenerek, bunlardan güç ve ilham alarak gelişmiştir. Bugün köklerine bu denli sahip çıkması, kendi kökleri üzerinde büyümeyi esas alarak, orijinalliğini koruyarak ve orijinal olana dayanarak yeni bir devrimi gerçekleştirmeye çalışması da bu gerçeklikten ve Ortadoğu'nun güçlü kadın özgürlük mirasından kaynağını almaktadır. Tüm bunlar, kadının Ortadoğu'daki tarihsel konumu ve rolüyle bağlantılı olarak açığa çıkan durumlardır.

Toplumun özgürleşmesi ve yeniden ahlaki ve politik bir dokuya kavuşmasında kadının bilinçlenmesi, örgütlenmesi ve direniş gücüne ulaşması önem taşımaktadır. Ortadoğu kadını bu potansiyele sahiptir, köklerinde, toplumsal hafızasında bu vardır. Bu hafızanın yeniden güncellenmesi, potansiyelin açığa çıkartılması, eylemsel kılınması gerekmektedir ve bu örgütlü kılınmasıyla bağlantılıdır. Örgütlü kılabilmek ise öncülüğün geliştirilmesine bağlıdır. Güçlü bir öncülükle Ortadoğu toplumundaki yeniyi ortaya çıkarma ve kadim özgürlük kültürünü güncelleme potansiyelini açığa çıkarılabilecektir. Yeniyi gerçekleştirmek, kadim özgürlük kültürünü yeniden ortaya çıkarmak, eskinin yanmasını, yakılmasını gerektirir.

Bu topraklarda yanması ve yakılması gereken köleliktir, egemen erkekliktir ve cinsiyetçiliktir. Arınma, paklanmayı sağlayacak olan da budur. Bu yanma ve yakılma kadını yeniden özgür kadın kimliği ve kişiliğine ulaştırabilecek; özgür erkeği açığa çıkaracak bir yanmadır. Bu yanma Mithra'nın ateşinde kutsanma, Zerdüşt'ün ateşgeheplerinde arınma, Ahura Mazda'nın ışığında yeniden aydınlığa kavuşmadır. Ortadoğu toplumlarında egemen

erkekliğin kendilerine reva gördükleri kaderi kabullenmeyen kadınların öfkesi, sıkışmışlığı ve çözüm getiremediklerinde yaşadıkları çaresizlik çoğu zaman kadınların kendilerini yakmalarıyla sonuçlanmaktadır. Hâlbuki yanması ve yakılması gereken kadın değil, egemen erkekliktir. İhanettir, inkârdır, sömürü ve gasptır.

Kürt Kadın Özgürlük Hareketi, Ortadoğu topraklarında yeni bir kadın devrimini gerçekleştirme öncülüğünü üstlenme iddiasıyla yol almaktadır. Bu kadim toprakların, kadim kültürüyle örülmüş dokusuyla yanması ve yakılması gerekenin ne olduğunu çok iyi bir şekilde bilince çıkararak ve bunu kadın ile topluma doğru taşıyarak, bir kadın devrimini yeniden gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu topraklarda bunun hammaddesi, özü ve birikimi bulunmaktadır. Derin bir tarihsel ve toplumsal birikime sahiptir. Kadının güncellemek istediği komünal yaşamın kaynağı burasıdır, komünalitesini her şeye rağmen en fazla koruyan da yine bu topraklardır. Ahlaki ve politik dokunun yine en güçlü olduğu yer Ortadoğu'dur. Zayıflamış, güçsüz düşmüş olmasına rağmen halen de ana damarını korumaktadır, yaşam halen bu ana damardan akmaktadır. Kadının halen tüm kölelik statüsüne rağmen kapitalizmin çirkinleştiren yüzünden en uzak kaldığı ve kendisini sakınabildiği, kapitalizmin çirkefliklerine en az bulaştığı yer yine bu alandır. Saf, temiz, içten, mert ve yiğit özelliklerini en fazla koruduğu yer yine Ortadoğu sahasıdır. Yeniden tanrıçalık özelliklerini açığa çıkarabileceği ve erkek zihniyetinden en fazla bağımsız öncülük yapabileceği yer de yine bu topraklardır. Bu nedenle yeni bir kadın devriminin ve yeniyi geliştirme potansiyelinin merkez mekânı yine Ortadoğu'dur.

2. BÖLÜM:

KADIN DEVRİMİNİN BAŞARISINDA ÖNCÜLÜĞÜN ÖNEMİ

"Ortadoğu'nun kördüğümünün çözülmesini kadın özgürlüğü sağlayacaktır. Benim beşbin yıllık bir formülüm vardı. Neolitikten tanrıça kültürünü gündemleştiriyoruz. Buna cinsiyet devrimi diyorum, kadının büyük özgürlük hareketini yaşamsallaştırsınlar. Kadınlar sağlam dursunlar, hiçbir endişeleri olmasın, sonuna kadar kendilerine güvensinler. Ortadoğu'yu bu çözecek."

Rêber APO

Son beş yüz yıllık insanlık tarihi hariç, Ortadoğu binlerce yıl insanlığa öncülük etmiştir. Ortadoğu coğrafyasıyla, yaratımlarıyla, değerleriyle, kültürüyle, ideolojileriyle, fikir, inanç ve akımlarıyla, siyasetiyle bölgesel olarak dünyada farklı bir konuma sahiptir. Hem ilk komünalitenin yaşam bulduğu ve gerçekleştiği mekân hem de hiyerarşik-devletçi uygarlığın ortaya çıkıp kök saldığı

coğrafya olması itibariyle tüm ilklerin sahibi ve başlangıcıdır. Bu nedenle de tüm dünyanın sürekli ilgi odağı, göz diktiği bir yer olmuştur. Merkez rolünü oynarken de, bu rolü Avrupa'ya kaptırdıktan sonra da farklılığını, orjinalitesini, konumunu korumuştur. Tarihsel olarak da güncel olarak da öneminden bir şey yitirmemiştir. Konumunun farklılığı, yer altı ve yer üstü zenginlik kaynakları, kültürel zenginliği, her üç dinin merkez mekânı olması, tarihsel ve coğrafik öneminden kaynaklı uygarlık tarihi boyunca sürekli olarak saldırıların, işgallerin, talan ve iktidar savaşlarının hedefi ve yeri olmuştur. Bu nedenle şiddet, savaş ve çatışma Ortadoğu'da bitmeyen bir döngüye dönüşmüştür. Kadın toplumsallığının alt edilip yerine egemen erkek toplumunun temsilini oluşturan devletçi uygarlığa geçişle birlikte, bunalım ve kaostan hiçbir zaman çıkamamıştır. Kadının, özgür yaşamak isteyen ve zorla köleleştirilen halkların, etnisitelerin adeta lanetini üzerine almış, bu lanetten dolayı da bir türlü kendi kaderini kendisi çizemez duruma gelmiş, sürekli olarak farklı farklı güçlerin egemenlik savaşlarının mekânı haline gelmiştir. Günümüzde de emperyalizmin dünyayı yeni paylaşım ve dizayn etme plan ve savaşlarının coğrafyası olmaya devam etmektedir.

İnsanlığın bir zamanlar ki umut diyarı, yaşamın kaynağı olan Ortadoğu bin yıllardır bunalım ve kaos durumundan çıkamamaktadır. Ortadoğu'da yaşanan tam bir trajedidir, coğrafyası tam bir bunalım ve kaos coğrafyasıdır. Ortadoğu kaosu sadece güncelle bağlantılı olmayan, kadın toplumsallığının alt edilip iktidar sistemlerinin bu topraklarda kurulmasından bu yana tarihsel bir çıkmaza sürüklenen bir kaostur. Bu çıkmazdan tek çıkış yolu ise toplumun yeniden kadın felsefesi, bakış açısı, toplumsallığına dayalı yeni bir çıkış yapmasından geçmektedir. Ortadoğu trajedisinin derin ve köklü olması, günceldeki

sorunların büyüklüğü, her tür gücün, düşünce ve akımın kendince sunduğu çözüm olasılıkları ve tezlerini boşa çıkarmaktadır. Çünkü sorun, iktidar mekanizmaları ve sorunun esas kökenine inilmeden çözülemeyecek kadar yaşamsaldır. Sorun, kadın toplumsallığıyla egemen erkek toplumsallığının çelişki, çatışma ve karşılıklı mücadelesinden kaynaklanmaktadır. Sorunun esas özü budur; bu nedenle de Ortadoğu dünyanın başka hiçbir yerindeki ne coğrafyaya, ne bölgeye ne de topluma benzemektedir. Sorunun kaynağı ve çözüm yeri bu topraklarda gizlidir. Sorunu doğru teşhis edip tedavisini de buna göre uygulamak önemlidir. Dünyanın başka yerlerindeki başka güçlerin, halkların, toplumların ve kadınların Ortadoğu toplumunu ne kültürel, ne düşünsel ne de yapısal olarak anlayıp çözümleyebilmeleri, öncülük yapabilmeleri ve kaostan çıkarabilme kapasite, güç ve birikimleri bulunmamaktadır; varsa bile Ortadoğu'yla uyumsuzluk içerisindedir ve Ortadoğu'yu kavrayabilecek düzeyde değildir. Ortadoğu sorunlarını ancak Ortadoğulular çözebilme gücünde olabilir. Ortadoğu'nun temel sorunu ve tüm sorunlarının kaynağı da kadının özgürlüğünü yitirmesi ve bu yitirişle toplumun da özgürlük yitimine uğramasıdır. Bu yitimden sonra artık her türlü sömürü ve işgal saldırı, plan ve projesi devreye girmiştir. Hem tarihsel hem de güncel olarak gerek Ortadoğulu gerekse de Ortadoğu'ya göz diken yabancı egemen güçler olsun, bu kadim coğrafyada yaşanan sorunları çözememekte ve çözebilme gücünü de ortaya çıkaramamaktadırlar. Çünkü çözüm olarak sunulan tüm projeler, olasılıklar vs. yeni bir iktidar toplumsallığını yaratmanın ötesinde bir içerik taşımamaktadır. Her yeni bir iktidar toplumsallığını yaratma girişimi ve yapısallaştırılması, bunalım ve kaosun daha da fazla derinleşmesi, çatışma, çekişme, kan ve şiddetin çoğalması anlamına gelmektedir.

Ortadoğu'da kadın özgürlük felsefesine dayalı olarak geliştirilmek istenen demokratik modernite çözümünün dışında, toplumsal ve siyasal olarak açığa çıkan tüm oluşumların dile getirdikleri ve uygulamaya çalıştıkları ama içinde büyük yanlış ve sapmaların olduğu görüş ve yaklaşımlar sorunludur. En modernist, gelişkin, akılcı olarak sundukları toplumsal modeller, kültürler, yaşam anlayışı ve felsefeler son yüzyılda da iyice açığa çıktığı gibi sorunların çözümüne değil, daha fazla derinleştirilmesi, çıkmazın büyümesine neden olmuştur. Ortadoğu'daki kaosu derinleşmesi, dünyadaki kaosu da derinleşmesini getirmekte ve kriz iyice yapılaşmaktadır. Çünkü Ortadoğu'nun sorunları bir tek Ortadoğu sorunları değildir. İnsanlığın, kültürlerin, inançların ve uygarlıkların doğuş, gelişim ve yayılım merkez mekânı olarak Ortadoğu'da yaşanan her şey tüm dünyayı etkilemektedir. Olumlu ve olumsuz olarak geçmişten bugüne dünyayı en fazla etkileyen bölge konumundadır. Ortadoğu'nun kaderi insanlığın kaderidir; bu nedenle de sorunlarına çözüm arayışlarına yönelirken Ortadoğu'nun kendisini sadece Ortadoğu olarak değil, dünyanın ve insanlığın merkez bölgesi olarak ele alıp değerlendirmesi gerekir. Birçok kesim Avrupa'yı dünyanın beyni ve Ortadoğu'yu ise dünyanın kalbi olarak tanımlamaktadır. Hâlbuki dünyanın beyni de kalbi de burasıdır, ilk düşünceler, ilk inançlar, ilk icatlar, ilk hesaplamalar, ilk toplumsallık, ilk bilim ve teknik vs. buralarda çıkmıştır. Beyin de esas işlevini burada kazanmıştır, kalp de esas burada atmıştır, kan buradan tüm organlara pompalanmıştır. Bugün bazı eksiklikleri, yetersizlikleri, her organın kendi işlevini tam yerine getirememesi durumu varsa bile bu gerçeklik değişmemektedir ve yeni başlangıçların yeri de burasıdır.

Ortadoğulu kadınlar olarak da soruna bu temelde yaklaşmak ve çözüm arayışları ve alternatiflerini oluştururken bu çerçeveden

bakmak önem taşımaktadır. Kürt Kadın Özgürlük Hareketi olarak Ortadoğu'da binlerce yıl önce olduğu gibi, yeniden bir kadın devriminin öncülüğünü yapmayı hedefliyoruz. Neolitik toplumun başlangıcında nasıl ki insanlığa bu topraklarda öncülük yaparak özgür ve eşit bir yaşam imkânı sunduysak, bugün de yine aynı öze dayalı olarak hem Ortadoğu'yu kendi özünü buluşturma hem de tüm insanlığı yaşanan yapısal krizden kurtarmaya yönelik büyük bir iddiayla yol alıyoruz. Dolayısıyla Ortadoğu sorununu, her şeyden önce bir kadın özgürlük sorunu olarak ele almak en doğru çıkışın yapılacağı noktayı oluşturmaktadır. Bu, bu kadim toprakların kadim insanların, kültürlerinin köklü geçmişine en çok yakışan ve büyüklükler yaratacak bir yöntem de olacaktır. Ortadoğu, kadının kaybedişiyle kaybetmiştir; kazanacağı yer ve nokta da kadının özgürleşmesidir.

Kaybedilen yerden yeniden kazanmaya çalışmak, başarıya ve kalıcı huzura götürecek temel yoldur. Bu yola çıkmak, bu yolda yürüyüşü gerçekleştirmek ve yola çıkma cesaretini göstermek ise öncüye ihtiyaç duymaktadır. Kadın Özgürlük Hareketi olarak bu öncülüğü yapmaya cesaret gösterdiğimiz gibi, bu yolda yürümeyi de önemli oranda başarmış bulunmaktayız. Bundan sonrası ise bu yürüyüşün kollarını çoğaltmak, genişletmek, yol güzergâhlarını renklendirmek ve tüm yolların kesişeceği bir kadın sistemini oluşturmak önem taşımaktadır. Ortadoğu'nun kaostan çıkışı bir kadın devrimiyle gerçekleşecektir, yeniden eski görkemine kavuşturacak olan da bu olacaktır.

A- Ortadoğu Kadın Devriminde Kürt Kadın Hareketinin Rolü ve Deneyimler

Emperyalist güçlerin 1. Dünya Paylaşım Savaşı'nın sonucunda Ortadoğu'nun cetvelle çizilmesinin ve paylaşılmasının ardından dört parçaya bölünen Kürdistan yaklaşık olarak iki yüzyıldır

sürekli olarak bir savaş, şiddet, zulüm mekânı olmuş, bununla birlikte Kürtlerin direniş ve özgürlük arayışları da hep süregelmiştir. Mahkûmu kılındıkları bölgedeki egemen ulus-devletler, Kürtlere yönelik inkâr ve imha politikalarıyla Kürdistan'ı tam bir savaş ve şiddet alanına çevirmiş, imha ve inkâr politikalarından bir an olsun vazgeçmemişlerdir. Emperyalist kapitalist modernite güçleri, ulus-devlet sistemine sıkı sıkı sarılarak hem bölgenin mozağine ters hem de inkârına sebep olan politikalar yürütmüşlerdir. Bu politikalarla bölgedeki birçok halk, inanç grupları baskı, şiddet, zora maruz kalmış, bunlardan en fazla etkilenen halklardan biri de Kürt halkı olmuştur. Statükocu egemen devletlerin toplum kırım politikalarına en fazla başkaldıran, direniş içerisinde olan ve sürekli olarak özgürlük taleplerini yükseltenler de yine Kürtler olmuştur. Türkiye, İran, Suriye, Irak olarak her dört ülkenin de kültürel soykırım politikalarının yanında zaman zaman fiziki soykırım politikaları da devreye konulmuş, Kürtleri 'ehlileştirmek' için iktidar sistemlerinin tarih boyunca uyguladığı ve modernleşmiş haliyle de farklı formlara kavuşturulmuş her tür asimilasyon, katliam, soykırım, işkence, zorunlu göç uygulamaları devreye konulmuştur.

Devletçi uygarlık tarihi boyunca sürekli olarak bir direniş ve başkaldırı içerisinde bulunan Kürtler, ulus-devlet sistemleri geliştikten ve Kürdistan dört parçaya bölündükten sonra gelişen inkâr ve imha politikalarına karşı bir direniş ve mücadele içerisinde olmuşlardır. Egemen ulus-devletlerin kültürel, siyasi ve fiziki soykırım politikalarına karşı mücadeleler yürütülmüş, en son gelişen Kürt Özgürlük Hareketi'yle bu inkâr ve imha siyasetine en radikal biçimiyle cevap verilerek direniş yükseltilmiştir. Tarih boyunca olduğu gibi Kürt Özgürlük Hareketi içerisinde de kadınlar mücadelenin en ön saflarında sürekli olarak yer almış, öncülük

rolü ve misyonunu üstlenmiş ve Kürt Kadın Özgürlük Hareketi'nin gelişimiyle Kürdistan'da önemli bir değişim ve dönüşümü açığa çıkartmış, güçlü bir birikim ortaya çıkararak güçlü deneyimleri oluşturabilmiştir.

1- Kuzey Kürdistan'da Kadın Mücadelesi

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından gerçekleştirilen Lozan Antlaşması'yla dört parçaya bölünen Kürdistan'ın Türk devletine pay edilen parçasını oluşturan Kuzey Kürdistan, hem inkâr ve imha politikalarının en yoğun uygulandığı hem de büyük direnişlerin ve başkaldırıların gerçekleştiği bir alan olmaktadır.

Özellikle Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde açığa çıkan halklara yönelik yanlış uygulamalara karşı Kürtlerin başkaldırıları ve isyanları gelişmişse de, 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda Kürtler Kürdistan ve Anadolu topraklarını savunma bilinciyle savaşa katılmış, cumhuriyetin kuruluşunda önemli bir rol oynamışlardır. Özellikle cumhuriyetin kuruluşunda rol oynayan ve asli bir öge olan Kürtlerin, sistemin oluşumundan sonra inkâr ve imha siyasetine maruz kalması, onlarca isyanın gerçekleşmesine neden olmuş, Kuzey Kürdistan boydan boya isyan alanına dönmüş, isyanlarda kadınlar da çok ciddi rol oynamış, Besê, Zarife, Rindexan vb. birçok Kürt kadını direnen Kürt kadın gerçekliğinin sembollerine dönüşmüşlerdir. Bu isyanlarda Kürtler katliamlara maruz kalmış ve ardından gelişen süreçte de kültürel soykırıma tabi tutulmuşlardır. Kürtlere yönelik inkâr ve imha siyaseti isyanların bastırılmasından sonra temel bir strateji olarak uygulamaya konulmuş, asimilasyon ve kültürel soykırım temel bir politika olarak uygulanmıştır.

İsyanların bastırılmasından sonra toplum adeta sindirilmiş, Kürtlük bilinci yok edilmeye çalışılmış, zorunlu iskân vb. uygulamalara maruz bırakılmıştır. Kürtlerin kimliği, dili, kültürü,

varlığı yasaklı kılınmış, kimliğini, dilini, kültürünü, varlığını sorgulayan, bunu korumaya çalışan veya en ufak bir girişimde bulunan herkes işkencelerden, tutuklamalardan, sürgünlerden, katliamlardan geçirilmiş, Kürtlük susturulmuştur. Kürt Özgürlük Hareketi PKK'nin çıkışına kadar da artık Kuzey Kürdistan tam bir mezar sessizliğine bürünmüştür.

PKK'nin çıkışıyla birlikte mezara gömüldüğü düşünülen Kürtlük yeniden dirilmiş, Kuzey Kürdistan'dan başlayan yeni özgürlük mücadelesi dalga dalga yayılarak tüm Kürdistan'ı sarmıştır. Yok olmayla yüz yüze kalan halkın yeni bir umut olarak doğan PKK'nin çıkışını ve direnişini sahiplenmesi, katılımı, anlam gücünü kavraması çok güçlü gelişmiş, kadın-erkek, genç-yaşlı, çocuğuna kadar herkesi etkilemiştir.

PKK'nin ilk grup aşamasından itibaren kadın katılımları gelişmiş, daha ilk aşamada Sakine Cansız gibi büyük devrimci kadınlar yer almışlardır. Kürt Özgürlük Hareketi'nden önce Kuzey Kürdistan açısından kadının konumu yaşanan bölgelere ve yürütülen politikalara göre farklılıklar göstermiş, fakat öz itibarıyla ezilen halk gerçekliğinin içerisinde en fazla ezilen insan ve cins gerçekliğini de yine kadınlar yaşamıştır. Bu anlamda PKK'nin çıkışından önce bir taraftan Kuzey Kürdistan'ın bazı bölgelerinde Türk devlet sisteminin asimilasyon politikalarıyla kendi ulusal gerçekliğinden, değerlerinden kopan bir konuma düşürülmüş, kapitalist modernitenin çarpık şekillenmesine maruz kalmış bir kadın gerçekliği; diğer taraftan bazı bölgelerinde de ulusal özelliklerin daha fazla korunduğu ama bununla birlikte feodal, aşiret özelliklerinin hâkim olduğu, geri gelenek ve yaptırımların baskısı altında yaşamaya mahkûm edilmiş bir kadın gerçekliği bulunmaktadır. Her ne kadar tarihsel ve toplumsal olarak Kürt kadınının özgürlük arayışı ve istemi sürekli olarak var olmuşsa da, bunun nasıline yönelik cevabını ancak PKK'nin çıkışıyla

bulmuştur. Bu nedenle de Kürt Özgürlük Hareketi'nin çıkışıyla birlikte kadınların özgürlük mücadelesine yoğun bir ilgisi, katılımı ve desteği gelişmiştir.

Bu açıdan Özgürlük Hareketi'ne ilk kadın katılımların gerçekleştiği parçayı oluştururken, yine gerilla mücadelesinin başlamasıyla birlikte gerillaya ilk kadın katılımlar da yine Kuzey Kürdistan'dan olmuştur. Kadının özgürlük yürüyüşüne, özgürlük kalkışına cesaret etmesi, buna akın akın katılması, Kürdistan toplumunda da ciddi değişim ve dönüşümleri açığa çıkartmış, dört duvar arasına kapatılan, gerek sistemin verili özgürlük alanlarına mahkûm kılınmış kadınlığa gerekse de feodal sistemin geri geleneksel kadın profillerine büyük darbeler vurulmuştur. Kadın, mücadelenin ve özgürlük yürüyüşünün aktif bir öznesi ve öncüsü olabilmeyi başarmış; mücadeleye aktıkça erkekteki kadına yönelik geri-geleneksel bakış açısını belirli oranda kırmıştır.

Kadının Kürt Özgürlük Hareketi'ne katılımı toplumdaki kadını da önemli oranda etkilemiş, 1990'lı yıllarla birlikte Kuzey Kürdistan'da gelişen serhildanlar sürecinde kadın en aktif katılım sergileyen ve öncülük eden kesim olmuştur. Bedenlerini ateşe vererek fedai eylem gerçekleştiren Rahşan Demirel, Zekiye Alkan, Berivan ve Ronahi şahsında sembolleşen serhildanlardaki kadın direnişi ve özgürlük ateşini gürleştirmeleri, Kürdistan'ın geneline yayılan ve dalga dalga büyüyen bir özgürlük ateşine dönüşmüştür. Bu serhildanlarda özgürlük ısrarı ve yürüyüşünden bir adım geri atmayan onlarca kadın katledilmiş, birçok kadın işkencelerden geçirilmiş, tutuklanmış, zindanlara atılmıştır. Fakat buna rağmen özgürlük nehrine akış engellenememiştir.

Kuzey Kürdistan'da serhildanların yoğunca yaşandığı süreçlerde Kürt Özgürlük Hareketi içerisinde 1993 yılında özgün kadın

ordulaşmasının gelişmesi, kadının kendi özgün örgütlenmesini daha da güçlü bir işleyişe ve sisteme kavuşturması, toplumsal alanda ayağa kalkan ve özgürlük çağrısına uyan binlerce kadına da büyük bir cevap olmuştur. Rêber APO Kürt Özgürlük Hareketi içerisinde kadın ordulaşmasının gelişmesine paralel olarak serhildanlarda kadının oynadığı rol ve öncülüğu “*siyasi ordulaşma*” olarak ifadelendirmiştir. Dağlarda kadının özgürlük ordulaşması, toplumsal alanda kadının siyasi ordulaşmasını, yani politik bir güç olarak örgütlenip gelişmesini de getirmiştir.

Genel olarak halkın ve özelde kadınların özgürlük arayışı ve kalkışlarından büyük korku duyan Türk devleti bu süreçlerde 90’lı yıllarda ‘faili meçhulleri!’ devreye koymuş, kadınlar dahil birçok Kürt insanı bu katliam politikasıyla öldürölmüş, ortadan yok edilmiştir. Devletin bu imha politikasına karşı yine en fazla karşı duranlar, hesap soranlar, halen de sormaya devam edenler, ‘Cumartesi Anneleri’ gibi örgütlölüklerle asla pes etmeyeceklerini ortaya koyanlar yine kadınlar olmuştur.

90’lı yıllarla birlikte kadının siyasal alana girişi, Kuzey’de gelişen siyasal parti içerisinde aktif yer alması, siyasi alanda da kadının aktif bir özne haline getirmesini sağlamış, kadının kendi rengiyle siyasete katılmasını getirmiştir. Kadının siyasal alandaki aktif katılımı siyasi partiden turalım belediye çalışmalarına, halk meclislerden komünlerine her alanda gelişmiş, giderek genel olarak siyasal alanda yer aldığı kadar kendi özgün-özerk örgütlenmelerini de oluşturmuş ve önemli bir düzey açığa çıkartmıştır. Kadının siyasete katılımı, demokratik siyasetin gelişmesinde de temel bir etken olmuş, demokratik-toplumcu siyasetin gelişmesinde kadının duruşu ve katılımı belirleyici olmuştur. Bu, kadının yer almadığı bir siyasi hareketin ve örgütlenmenin demokratik ve toplumsal olamayacağı bilincini toplumda geliştirmiş, siyasal alanda kadına olan güveni daha fazla

geliştirmiştir. Son olarak eş başkanlık ve eşit temsiliyet sistemiyle siyasi alanda yeni bir model geliştirilmiş, demokratik siyasetin kriterleri ve yönü bu şekilde belirlenmiştir. Kadının tüm çalışma sahalarında eşit temsiliyet ve eş başkanlık sistemiyle yer alması, tüm dünyaya da model oluşturabilen bir içeriğe kavuşmuştur.

Kadının özgün örgütlülüğü kadının cins bilinci edinmesinde önemli bir rol oynamıştır. Hem Kürt kadınları hem Türk kadınları hem de Türkiyeli diğer kadınlar içerisinde önemli bir etki düzeyi açığa çıkartmıştır. Kadının özgün örgütlülüğü, özgün kurumlaşması, eşit temsiliyet ve eş başkanlık sisteminin uygulanmasının etkileri Türkiye toplumuna da yansımaları bulmuş, kadının arayışlarını daha fazla güçlendirmiştir. Kadının tüm bunları geliştirirken büyük özverilerde bulunması, her türlü zorluğu göğüsleyerek karşı durması, her türlü bedeli vermeye hazır olması ve gerektiğinde de en ağır bedelleri vermesi kadının özgürlük iddiasının ne denli güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm toplumsal eylemselliklerde, gelişen tüm serhildanlarda kadının hep en önde olması, kesintisiz bir şekilde yıllardır mücadelesini yürütmesi özgürlük yürüyüşündeki kararlılığının göstergesi olmaktadır.

Elbette ki buna yönelik düşmanın da aralıksız olarak saldırı ve yönelimleri gelişmekte, kesintisizleşen kadın özgürlük mücadelesine yönelik düşmanın da saldırı, yıldırma politikaları ve yönelimleri de kesintisizleşmektedir. Kadını özgürlük yürüyüşünden geriye çekmek, özgürlük iddiasından düşürmek, özgürlük ilkelerinden ve taleplerinden uzaklaştırmak için her tür kirli politikayı devreye koymakta, işkence, tutuklama, tecavüz, taciz, ajanlaştırmaya çalışma, katletme vb. her tür en çirkin uygulamalarla kadınlar pasifize edilmeye, geriye çekmeye çalışılmaktadır. Direnen, direnişte ısrar eden, Kürt kadın gerilladan güç ve ilham alarak direnişi ve mücadeleyi yükseltme

kararlılığında olan kadına yönelik her tür uygulama devreye konulmaktadır. Fakat buna rağmen Kuzey Kürdistan'daki kadının özgürlükteki ısrarı ve bu konudaki yürüyüşü her geçen gün giderek daha fazla büyümekte, gelişmekte ve ilerlemektedir. Bu biçimiyle tüm kadınlara da ilham kaynağı olmaktadır.

2- Rojava Deneyimi

Parçalanmış ve aralarında çizilmiş-çekilmiş sınırlarla birbirine yabancılaştırılmış Kürdistan'ın en küçük parçasını oluşturan Rojava Kürdistan, Suriye devletinin ulus-devlet sistemine dahil edilmiş Kürdistan parçasını oluşturmaktadır. Ulus-devletlerin Kürtleri yok etmeye dönük politikaları paralel bir seyir izlemiştir. Rojava Kürdistan da Baasçı rejimle yönetilen Suriye devletinin inkâr politikalarından nasibini almışlardır. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra Kürdistan'ın güneybatı bölgesi Suriye devletinin hâkimiyetine verilmiş ve diğer üç parçada olduğu gibi burada da Kürtlerin varlığı inkâr ve imhaya tabi tutulmuştur. PKK'nin çıkışı ve Ortadoğu'ya açılımının ardından Rojava Kürdistan'ında bulunan Kürtlerin de özgürlük mücadelesine yoğun ve aktif katılımları gerçekleşmiştir. Rêber APO'nun 20 yıl Ortadoğu sahasında kalması ve birebir Rojava Kürdistanı'yla ilgilenmesi, büyük emek ve çaba harcaması bu parçadaki Kürt toplumunda ciddi değişim dönüşümleri açığa çıkarttığı gibi, özgürlük arayışlarını da Rêber APO'nun ideolojik ve felsefik çizgisi temelinde geliştirmiştir. Rêber APO'nun özgürlük ilke ve ölçülerinden en fazla etkilenenler kadınlar olmuş ve özgürlük mücadelesine katılarak Rêber APO'nun etrafında çember olmayı esas almışlardır.

2012'de Rojava'da gelişen devrimsel süreç, Rêber APO'nun bu emek ve çabalarının, toplumu özgürlük bilinci ve ilkeleri temelinde eğitmesi, bilinçlendirmesi ve hazırlaması sonucunda

açığa çıkmış bir birikimin ürünüdür. Rêber APO paradigması ve ideolojisi temelinde gerçekleştirilen devrim, bu temelde halen de devam eden demokratik ulus inşasının Kürdistan ve Ortadoğu toplumları açısından ilk olarak sisteme kavuşturulduğu ve uygulandığı bir alan olmaktadır. Rêber APO'nun Kürt baharı olarak değerlendirdiği ve esasında Ortadoğu halkalarının kapitalist modernitenin tüm toplumsal değerlerini işgal hareketine karşı bir başkaldırıyı ifade eden devrim süreci, halen devam eden ve gittikçe derinleşen bir durumu ifade etmektedir. Kuşkusuz bu devrimsel süreç içerisinde en çarpıcı olanı ve diğer toplumsal devrimlere örnek teşkil eden yönü, kadının büyük bir toplumsal değişimi yaşayarak toplumsal katılımı gerçekleştirmesi, gerçek anlamıyla devrimin öncülüğü ve sembolü haline gelmiş olmasıdır. Kuzey Kürdistan-Türkiye'de başlayan ve Kürdistan'ın geneline yayılan kadın devrimi ve Kürt Özgürlük Mücadelesi Rojava-Suriye'nin sıcak savaş bölgesine dönüşmesiyle beraber yeni bir sıçrama yaşamıştır. Ortadoğu'ya açılım, kökleşme ve Ortadoğu haklarıyla birlikte yeni bir toplumsal sistemi inşa ve birlikte savunma dönemi kadın öncülüğünde yürütülmüştür. Rojava'da ve mücadelenin yayıldığı çevre bölgede bir kadın devrimi yaşanmaktadır. Şimdiden ulaşılan düzey, başlıbaşına incelenmeyi gerektiren bir düzeydedir.

Rêber APO'nun demokratik ulus ve demokratik özerklik perspektifleri doğrultusunda kendilerini örgütleyen ve Ortadoğu devrimine kendi rengi, talepleri ve yeni demokratik sistemsel yapılarıyla katılım sağlayan Rojava Kürdistan'ı halkı, esas itibarıyla Ortadoğu halkalarının ancak ve ancak kendi toplumsal doğalarıyla, buna dayalı özgün örgütlenmeleriyle ve kapitalist modernitenin sacayaklarının reddiyle ve en önemlisi de kadın özgürlük ilkesini yaşamsal kılmayla Ortadoğu'da başlayan devrim sürecinin başarıya ulaşabileceğinin mesajını, tüm Ortadoğu ve dünya

halklarına vermekte ve bu konuda Ortadoğu halkları için bir model de oluşturmaktadır.

Ortadoğu'da özgürlüğe ve demokrasiye susamış ve binlerce yıldır mutlak inanç ve dogmaların, despotik yapıların baskısı ve zulmü altında ezilen ve inim inim inleyen halkların yeniden demokratik doğuşunu ifade eden bu devrimsel süreç, elbette kadının ve toplumun özgürlük ve demokrasi mücadelesinde büyük bir adımı ifade etmektedir. Bu başkaldırı ve özgürlüksen hareketi kapitalist modernitenin zihniyet kuşatmalarından ve politik örgüsünden tamamıyla arındırmayı başarabilmek önem taşımaktadır. Ne bin yılların Ortadoğu'yu kördüğümüne çeviren ve yerinde çakılı kalmasını getiren zihniyet yapılarıyla, ne de kapitalist modernitenin insanlığı kandıran sahte özgürlük ve demokrasi söylem ve yapılanmalarıyla halkların devrimini başarıya ulaştırabilmek mümkündür. Başarı için, devrimin niteliği özüne bağlı kalmak durumundadır. Bu öz de toplumun doğasında var olan; biçimi, rengi, söylemi her ne olursa olsun tüm egemenlikli sistemler tarafından saldırıya uğrayan, özünden boşaltılmaya, dumura uğratılmaya çalışılmasına rağmen yine de toplumsal hafızada yer edinen ve silinemeyen, egemenlikli sistemlere karşı esas olarak sürekli bir direnişi sağlayan özdür. Bu öz, köklerini insanlığın binlerce yıl önceki ilk doğuşunda bu topraklara salmış olan muhtevasında aramak gerekir. Bu muhtevada ahlaki ve politik toplum özellikleri gizlidir; bunlar, toplumun demokratik komünalite özellikleridir ve tüm kölecil sistemlere karşı direnen de bu özgürlüksen özelliklerdir. Bu öz, kadın özgürlüğü, öncülüğü ile örgütlülüğünün eylemsel kılınmasına dayanmaktadır ve kadınların yeniden tanrıça edasıyla kalkışlarında, yürüyüşlerinde, öncülüklerinde gizlidir. Ahlaki ve politik toplumun özü, kadının bu duruşu ve katılımında ortaya çıkmaktadır. Nihayetinde kölecil sistemlerin en son aşaması ve en

kapsamlısı olan kapitalist modernitenin Ortadoğu'da tüm çabalarına ve hamle üzerine hamle geliştirme çabalarına rağmen, tam bir başarıya ulaşamamasının temelinde yatan gerçeklik de bu özle bağlantılıdır. İşte tam da bu noktada Rojava Kürdistan'ındaki kadın özgürlük hareketinin ve mücadelesinin önemi ve öncülüğü de belirginlik kazanmaktadır.

İnsanlığı ve toplumları kendi öz kimliğinden ve varlığından uzaklaştıran ve kendisine yabancılaştıran egemenlikli sistemlerle tarihin hiçbir döneminde tam anlamıyla bütünleşmeyen, bu konuda 'ehlileştirilemeyen' başta Kürt kadını olmak üzere tüm Kürdistan halkı, egemen sistem çarkının bir dişlisi, yürütücüsü ve neferi olmayacağını gerçekleştirdiği alternatif sistem, görkemli ve destansı direnişle bir kez daha Rojava'daki devrim süreciyle ortaya koymuştur. Ortadoğu'daki kaostan çıkış arayışlarına kendi cevabını en radikal tarzda sistemini oluşturarak, her kesimin de örnek alması gerektiği şekilde kendi öz kimliği ve alternatif demokratik yapılanmasıyla katılım sağlamaktadır. Nitekim Rêber APO, Kürdistanlı kadınların Ortadoğu'daki kadınlara esin kaynağı olması gerektiğini belirtirken, aynı zamanda Ortadoğu'daki özgürlük arayışlarının da Kürdistan Özgürlük Hareketi'nden esinlendiğini ve Özgürlük Hareketimizin Ortadoğu halklarının demokratik taleplerinin gelişmesinde öncülük ettiği belirlemelerinde bulunmuştur. Rojava deneyimi de bu öncülüğün toplumsal inşasının ifadesini oluşturmakta ve demokratik bir sistemin 'nasıl'ını ortaya koymaktadır.

Baskıcı sistemler çözülmeye yüz yüze ve Rojava Kürdistan'ındaki halklar kendi yeni demokratik, özgürlükçü sistemlerini oluşturma çabası verirken, Ortadoğu toplumlarının 'nasıl yaşamalı?' sorularına en çarpıcı cevap kuşkusuz bu süreç içerisinde kadın cephesinden ve Rojava Kürdistan'ından gelmektedir. Özellikle Suriye'deki Baas Rejimi'nin yıllardır her

anlamda kuşattığı ve nesneleştirdiği, vatandaş statüsünde dahi kabul etmeyip kendi toprağında, yurdunda 'ecnebi' (yabancı) muamelesine maruz bıraktığı, Araplaştırma politikasıyla kimliksizleştirmeye çalıştığı, çok derin ve ince yöntemlerle asimilasyona, kültürel soykırıma uğrattığı Kürdistan halkı bugünkü başkaldırısıyla yeniden kendi öz kimliğine kavuşmaktadır. Kendi topraklarında nesne konumunu aşip özne konumuna gelirken, aynı topraklarda yaşayan diğer halklarla aynı çatı altında, ama her birinin kendi rengi, sesi, varlığı ve iradesiyle katılım sağlayabileceği ortak bir geleceği yeniden yaratma mücadelesi yürütölmektedir. Kapitalist modernitenin ulus-devlet modeli ve politikaları Kürt topraklarında aşılmaya başlanıp demokratik ulus bilinci geliştikçe; bu, bölge halkları için de bir umuda ve diğer kesimlerin de yüzünü döndüğü bir sisteme dönüşmektedir. Elbette bu yeni örgütlölük içerisinde en önemli boyutlardan biri, devrimin kadın renginin belirgin bir şekilde öne çıkması olmaktadır.

Ortadoğu'daki tüm alanlarda baskıcı ve totaliter yönetimlerden kurtuluşun umut ve beklentisini belki de genel halklardan daha çok kadınlar taşımaktadır. 2010 yılı Aralık ayında Ortadoğu toplumlarında gelişen halk hareketlilikleri toplumda önemli bir umut ve beklenti yaratmışsa da, fakat çok uzun bir zaman geçmeden devrilen rejimlerin yerini alan yeni oluşumların hiç de kadınların bu beklentilerine cevap olacak nitelikte olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ortadoğu'da birçok kesimin Arap baharı olarak nitelendirdiği toplumun özgürlük talepleri istenilen cevaplara ulaşamamış ve eskinin yeni versiyonları yerini almıştır. Bu da toplumsal olarak ciddi değişimlere olanak sağlamadığı gibi, kriz ve kaosun daha da derinleşmesine neden olmuştur. Bu halk ayaklanmalarının ardından çok kısa sürede erkek egemenlikli zihniyetin rengi kendini açığa vurarak, kadına biçilen rol ve

misyon yine bin yılların kölelik statüsü olarak ortaya konulmuştur. Rojava Devrim'inde ise devrime rengini veren, öncülük eden; katı kurallara, geri geleneksel yapılara ve İslami geleneğin etkisiyle sıkı şeriat kurallarıyla örülmüş toplumsal dokuyu yırtarak, onun örülmüş bentlerini yıkarak devrim içinde devrim yapanlar esas olarak kadınlar olmuştur. Rojava devriminde kadınlar devrim içerisinde sürüklenen veya pasif katılımcı değil, belirleyen, devrimi yürüten, sürükleyen öncü güç konumundadır. Bu anlamıyla Rojava Devrimi her şeyden önce bir kadın devrimidir.

Demokratik modernite ve demokratik ulusun inşasında ve uluslararası kamuoyuna taşırılmasında kadınların öncülüğü belirgin bir şekilde göze çarpmaktadır. Siyasal alandan sosyal alana, diplomasiden ekonomik alana, kültürel alandan medyaya, hukuk alanından eğitim alanına, toplumsal asayişten öz savunma sistemine, en radikal direniş cephelerine kadar her alanda kadınlar, kadın kimlikleri, duruşları, kadın bilinci ve örgütlülüğüyle yer almaktadırlar. Kadınların bu tarz örgütlülükleri tüm dünyaya örnek teşkil edebilecek bir düzeye ulaştığı gibi, toplumun erkek egemenlikli ve kadını her anlamda “ikincil, üçüncül” statüde ele alan bakış açılarına da darbe vurmaktadır. Hem genel toplumsal örgütlenmeler hem de kendi özgün örgütlülükleriyle kadınlar mahalle, köy, kent, bölge komün ve meclislerinde aktif bir şekilde yer alarak hem demokratik ulus inşasının en aktif sistemsel kurucuları olmakta hem de kadın renginin her yerde belirgin bir şekilde açığa çıkmasını sağlamaktadırlar. Özgün kadın meclisleriyle toplumsal sorunlara kadınca eğilmekte, cinsler arası sorunlarından doğa ve çevre sorunlarına, çocuk eğitimi ve sorunlarından ulusal sorunlara, ekonomik sorunlardan kolektif yaşam sorunlarının çözümüne kadar bir örgütlenme geliştirmekte, bu çerçevede bilinçlenme yaşanmaktadır. Nitekim toplumun en

temel sorunu bilinçlenme ve eğitim sorunu olduğu ve en eğitimsiz kesimi de kadınlar oluşturduğu için kadın eğitimleri de büyük önem taşımaktadır. Bu temelde oluşturulan kadın akademileri, kadın merkezleri ve yine mahalle, köy bünyelerinde geliştirilen eğitimlerle kadının bilinçlenmesi ve toplumsal yaşama bilinçli bir düzeyde katılımı sağlanmaya çalışılmaktadır. Nihayetinde en büyük devrim, insanın zihinsel devrimini teşkil eder. İnsanlar öncelikle zihinsel olarak fethedilir, diğer tüm fetih biçimleri zihinsel fethin geliştirilmesinden sonra gerçekleştirilir. Tüm toplumlarda ve tüm egemenlikli sistemler açısından da bu zihinsel fetih, en fazla kadınlar üzerinden geliştirilmiştir. Çünkü toplumun esas devindirici gücü kadındır; bu anlamda ilk eğitmen, ilk öncü, ilk öğretici kadındır. Kadın zihni ve bedeni üzerinde geliştirilen fetih, tüm toplumun fethini de beraberinde getirmektedir. Kadın zihinsel ve ruhsal olarak teslim alındıktan sonra tüm toplum teslim alınabilmektedir. Bu nedenle de öncelikle kadının zihinsel ve ruhsal özgürlüğünün yeniden sağlanması büyük önem taşımaktadır. Despotik rejimlere karşı direnişi en öncelikli kadın cephesinden geliştirmek ve fetih hareketini zihinsel dönüşümle geri püskürtmek özgürlüğün temel koşuludur. Bu tüm kadınlar ve tüm toplumlar için geçerli olduğu gibi Rojava Kürdistan'ı kadını açısından da böyledir. Özellikle binlerce yıllık kadın kördüğümünü açmak, aşmak, katı şeriat kurallarıyla örülmüş zihniyet yapılarını değiştirmek, 'saçı uzun, akıllı kısa' kadını örgütlenmeye ikna etmek, 'kadını elinin hamuruyla' büyük işlere düşünmeye çekmek ve sevk etmek kutsal bir çalışma olduğu gibi, devrimin en temel esasını da oluşturmaktadır. Diğer taraftan kapitalist modernitenin sahte özgürlük anlayışıyla kandırılan ve kendisine ait olmayan bir kılıfın üzerine giydirilmeye çalışılmasıyla ucubeleştirilmeye çalışılan toplum ve kadın gerçekliğinin, gerçek özgürlüğün ve hakikatin kapılarını aralama savaşımı da kutsalların en kutsalını

oluşturmaktadır. Tüm bu hakikate ulaşma mücadelesinin öncülüğünü de en öncelikli olarak kadınlar yapmaktadır.

Sürekli olarak erkeğin koruması ve gözetmesi altında olan, 'koruyucu kanatları!' altına sığınan kadının kendi öz savunmasını kendisinin yapmaya başlaması da, esas öz savunmasının da erkek egemenlikli sistemin tüm kurum, oluşum ve yapılanmalarına karşı olması gerektiği bilincine ulaşması da diğer bir boyutu ifade etmektedir. Asayiş çalışmalarında ve sivil kadın savunma birliklerinde genç kadınlar kadar devrimde bedeller vermiş analara kadar birçok kadının yer alması, kadının ulaştığı özgürlük bilinci ve duruşunu da ortaya koymaktadır. Yine devrimin daha başlangıcından itibaren önce sivil savunma birlikleri içerisinde yer alan, daha sonra YPG bünyesinde örgütlenen ve en son da YPJ olarak öz savunma gücü olarak kendi özgün özerk örgütlenmelerini oluşturan kadınlar, özellikle Daiş, El-Nusra, Türk devleti vb. en vahşi erkek yapılanmasını oluşturan terör örgütlerine karşı gerçekleştirdikleri direnişle hem Kürdistanlı ve Ortadoğulu kadınların büyük direniş ve egemen erkek sistemine karşı olan öfkelerinin ifadesi olmuş hem de devrimin esas özgürlük yüzü olmuşlardır. Tüm dünyanın gıpta, merak, ilgi ve hayranlıkla takip ettiği, kahramanlık, fedakârlık ve cesaretleriyle köleci sisteme meydan okuyan kadınlar, devrimin esas dili ve eylemi olmayı başarmışlardır. Kadınlar bin yılların baskısıyla kapatıldıkları hapishanelerinden çıkartıldıklarında, nasıl bir güç ve potansiyele sahip olduklarını en fazla bu devrimle ortaya koymuşlardır. Kürt Özgürlük Hareketi'nin birikimi, bilinci ve tecrübesinden güç alan, Rêber APO felsefesi, ideolojisi ve paradigmasıyla yoğrulan bu devrim, halen de en güçlü biçimiyle kadın katılımıyla yol almaktadır. Çarpışılan ve savaşılan yalnızca Kürt gerçekliğini reddeden, inkâr ve imha siyasetini yürüten güçler değil, aynı zamanda kadını hiçleştiren, nesneleştiren, dört

duvar arasına tıkayan, kadını işe yaramaz ve bir an önce ‘başının bağlanması’ gerektiğini düşünen zihniyet yapılanmaları da olmaktadır. Bu anlamda kadının kalkışı çok görkemli olmakta ve kadın esas kimliğine kavuşmaktadır. Tüm kitlesel eylemlere katılımların %70’ini kadınlar oluşturmakta, eylemsellikler kadın öncülüğünde gelişmektedir. Kadınların güçlü katılımı erkeklerdeki pasifizmi, geçmiş baskılardan kaynaklı rejim karşısındaki ürkekliği de kırmakta, erkekleri de daha çok devrime çekmektedir.

Kadın siyaseti, güvenliği, toplumsal sorunların çözümünü, eğitimi, eylemselliği erkeğin tekelinden çıkarmakta, tüm bölge halkları için asıl devrimin kadın devrimiyle gerçekleşebileceğini göstermektedir. Kadınlarla birlikte toplum da yeni bir öz kimliğe kavuşmakta, varlığını her alanda ortaya koymakta ve özgürlükte ısrarını sergilemektedir. Rêber APO; *“Ortadoğu mezar içinde mezar, düğüm içinde düğümdür”* belirlemelerinde bulunmaktadır. Kadının bu kalkışıyla mezardaki ölü yeniden dirilmekte, binlerce yıllık düğüm yavaş yavaş çözülmekte ve toplum kendisine giydirilen tek renkten sıyrılarak yaşamın tüm renklerine yeniden kavuşmaktadır. Tek rengin yaşama hâkim olamayacağı bilinci gün geçtikçe çoğalmakta ve kadın renginin olmadığı bir toplumsal insanın yine karşısına benzeşeceğinin bilinci gelişmektedir. Elbette bunda Rêber APO'nun bu alanda yıllarca harcadığı emek ve çaba da büyük bir temel oluşturmaktadır. Yine bu devrimsel sürecin öncüleri konumundaki binlerce şehit yoldaşın özlemleri, hayalleri ve uğrunda kendilerini feda ettikleri özgürlük tutkuları da bu yeniden doğuşun esas temel taşları olmaktadır.

Rojava deneyiminin önemli bir boyutu da farklı halk ve uluslardan birçok kadının da bu devrime aktif katılımının gerçekleştirilmesi ve demokratik ulus zihniyetine dayalı kadın ortaklaşması ve örgütlülüğünün sağlanmasıdır. Arap kadınlarının

devrime yoğun katılımı, Ortadoğu toplumsal gerçekliği açısından gerçek anlamıyla devrim niteliğinde bir gelişmenin ifadesidir. Suriye ve Rojava Kürdistan'ında yaşayan Arap kadınlarının yanı sıra Süryani, Asuri, Ermeni, Türkmen kadınlarının da her tür çalışma alanına katılımı, aktif bir eylemsellik içerisinde olmasını sağlayan DAIŞ'e karşı verilen başarılı mücadeledir. YPJ somutunda kadın silahlı savunma örgütünün DAIŞ ve işgalci Türk ordu güçlerine karşı elde ettiği başarı, Kürt kadınına güven duymalarını sağlamıştır. Oluşan bu güvenle birlikte peşisıra kadın öz savunma güçlerine katılımlar gerçekleşmiş ve siyasi, toplumsal, ekonomik, kültürel tüm toplumsal mücadele alanlarında bizzat kendilerinin yönettiği, örgütlendiği bir düzey kazanmışlardır. Rojava Kürt Kadın Hareketi, öncülük ettiği kadın devriminde özgürlük umudunun taşıyıcısı olmuştur. Diğer taraftan Kürdistanlı kadınların bu devrime olan yoğun katılımları, savaştaki başarıları, cesaret ve kahramanlıkları, mücadele azim ve güçleri, öncülük düzeyleri dünya kadınlarını da etkilemiş ve dünyanın dört bir yanından kadın katılımlarının da gelişmesini sağlamıştır. Bu anlamıyla Rojava Devrimi aynı zamanda enternasyonal bir kadın devrimi olduğu gibi evrensel bir niteliğe de sahiptir.

Özellikle Rojava Devrimi'ne yönelik El-Nusra, DAIŞ gibi terörist-paramiliter, kontra güçlerin ve bunları açıktan besleyen, kollayan, Özgür Suriye Ordusu adı altında kullanan faşist Erdoğan yönetimindeki Türk devletinin Rojava-Suriye'ye işgal saldırılarının altında yatan temel gerçek, alternatif halklar sisteminin önüne geçmektir. Kürt halkının bölge halkıyla birlikte özgür yaşama şansına kavuşmasını önlemek ve kadın özgürlükçü toplumsal yaşamı ortadan kaldırmaktır. Rojava Devrimi'nin evrensel bir nitelik kazanması, tüm dünya halklarının ve kadınlarının Rojava'ya yüzlerini dönmeleri insanlığın özgürlük umutlarına

cevap olma niteliğiyle bağlantılıdır. Rojava Devrimi kendi özünü ve direnişin en zirveleşmiş yüzünü Kobani direniş gerçekliğinde ortaya koymuştur. Kobani’de gerçekleşen bir insanlık direnişi olmuş, burada zulme, işgale, faşizme direnen sadece Kürt halkı değil tüm insanlık olmuştur. Bu anlamıyla Kobani direnişiyle birlikte Rojava tüm insanlığın ortak atan kalbi olmuş, tüm dünya halkları ortak bir cephe olarak faşizme karşı duruş sergilemiştir. 2. Dünya Savaşı’nda Hitler faşizmine karşı gerçekleşen Stalingrad direnişiyle eşdeğer bir direniş sergilenmiş, 71-72 yıl sonra Stalingrad ruhu Kobani’de yeniden dirilmiştir. Kobani’de direnen kadın toplumsallığı, öncülüğü, yaşam felsefesi ve kültürü olmuştur. Bu nedenle de Kobani direnişindeki kadın direnişçiliği Arin Mirkan şahsında sembolleşmiş, direnen insanlığın bu topraklarda yine ortak bir ruh ve yürekle ayağa kalkışı olmuştur.

Kobani’de sembolleşen ve günümüzde halen süren Rojava direnişi, demokratik modernitenin kapitalist moderniteye karşı tüm yönleriyle direnmesidir. Bu direniş, kadın toplumsallığının egemen erkek sistemine, kültürüne karşı çıkışıdır. Bu direniş, faşizme karşı demokratik sosyalizmin, demokratik ulusun, ahlaki ve politik toplumun direnişidir. Yerelden evrensele yayılan, tüm insanlığın ortak yurdu olan dünyayı cinsiyetçiliğe, milliyetçiliğe, dinciliğe, faşizme karşı savunmanın mücadelesi ve savaşımı olmuştur. Bu anlamıyla Rojava Devrimi salt bir Kürt devrimi ve Ortadoğu devrimi olmayı aşmış, tüm ezilen insanlığa mal olmuş bir devrimi ifade eder.

Rojava Devrimi, savaşarak, direnerek, teslim olmayarak, kendi cins ve ulusal kimliklerini koruyarak, kendilerini yeniden var ederek öncülük eden ‘dünyanın en güzel kadınlarının, dünyanın en çirkin erkeklerine’ karşı savaşımı ve baş eğmemesini ifade etmektedir. Dünyanın dört bir yanından özgürlük arayışı ve mücadelesinde olan kadınların yüzlerini bu devrime dönmeleri,

bu devrime katılmaları da bu gerçeklikle bağlantılıdır. Egemen erkeğin çirkinleştiren her türlü yönelimine karşı özgürlük arayışında olan kadının tek bir yürek ve tek bir bedende birleşerek güzelliği korumaya çalışması da bu gerçeklikte gizlidir.

Özgürlük arayışı ve mücadelesinde farklı düşünce, ideoloji ve felsefeye dayalı olsa dahi faşizme karşı tek bir cephede birleşen kadının ve insanlığın ortaklaşmasını ortaya çıkaran, devrimin dayandığı öze bağlantılıdır. Bu öz, demokratik ulus ve demokratik modernite modelinde ifade bulan yeniden yaşamsallaştırılmaya çalışılan kadın sistemidir.

Bir bütünen Rojava Devrimi insanlığa umut olmuş bir devrim niteliğini açığa çıkarmıştır. İnsanlığa bu denli mal olması taşıdığı öze, niteliğiyle bağlantılıdır. Dünyanın dört bir yanından kadınların, devrimci ve sistem karşıtı akımların, eğilimlerin arayışlarını, ifadelerini bu devrimde bulması, devrimin dayandığı paradigma ve ideolojik temelle bağlantılıdır. Demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma temelindeki devrimsel gelişim, bu paradigmanın yaşamsallaşma zeminini açığa çıkararak, yeni bir yaşamın mümkün olabileceğini ortaya koymuştur. Rojava Devrimi'nde kadının yoğun katılımı, direniş cephelerinin en önünde yer alarak büyük kahramanlık örnekleri sergilemesi cinsiyetçi toplum ve bakış açısına en büyük darbeyi vururken, tüm kadınlara da aydınlığın kapılarını açmanın umudunu sergilemiştir. Kürt Özgürlük Hareketi'nden beslenip kaynağını buradan alan ideolojik ve felsefik yaklaşımla kadının erkeklerle birlikte tüm alanlarda yer alması, savaş cephelerinde bulunması cinsiyetçiliğe en büyük darbeyi vururken, demokratik ulus temelinde yapılanmayla da milliyetçi, dinci, ulus-devletçi yapılanmalara en anlamlı cevap verilmiştir. Rojava Devrim deneyiminin tüm dünyaya esin kaynağı olmasının temelinde bu yatmaktadır.

Demokratik modernite ekseninde geliştirilen Rojava Kürdistan'ındaki demokratik devrim, demokratik ulus ve demokratik özerklik inşalarının temeline kadın devrimini alarak yürüyüşünü gerçekleştirmektedir. Toplumun krizlerini aşabilmesi ve gerçek bir demokrasi ve özgürlük hamlesi geliştirebilmesi ancak ve ancak kadının "krizli kimlik" halini aşarak, toplumun tüm yaşam alanlarına aktif katılımıyla gerçekleşebilir. Gerçek devrim de bu anlamıyla kadın devrimi olmaktadır. Bu anlamıyla Rojava Devrimi esas olarak bir kadın devrimidir. Ortadoğu'daki kadın baharlaşmasının başlangıcıdır.

3- Güney Kürdistan'da Kadın

Kürdistan'da katliamlarla, baskılarla, işkencelerle en fazla karşılaşan ve buna karşılık isyanların, başkaldırıların da tarih içerisinde sürekli olarak geliştiği parçalardan biri Güney Kürdistan'dır. Büyük Kürt isyanlarının ilk olarak geliştiği ve en fazla yaygınlık kazandığı bir alandır. Tüm isyanlar sürecinde kadınlar da yer almış, büyük kahramanlıklar ve direnişler sergilemişlerdir. Şemsê Xanım, Fasla Xatun, Adile Xanım, Leyla Qasim gibi daha sayılabilecek onlarca kadın bu direnişler içerisinde yer almış, öncülük etmiş ve Leyla Qasim gibi canlarıyla da bedel ödemişlerdir. 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra İngiliz hâkimiyetinde yürütülen ve ardından 1958'de bir cumhuriyet rejimine geçen Irak devleti sınırlarına dahil edilen Güney Kürdistan parçası daha Osmanlılar döneminde başlayan isyanlarını ve özgürlük arayışlarını Irak devleti kurulduktan sonra da devam ettirmiştir. 1968'de Baasçı rejimin iktidarı ele geçirmesinin ardından Kürtlere uygulanan soykırım politikaları daha da fazla yoğunlaşmış ve birçok katliama neden olmuştur. Baasçılık, Arap milliyetçiliği ve Arap sosyalizminin bir karışımı olan siyasiideolojidir. Bu ideolojiye göre yapılanan devletler de bünyelerindeki diğer hakları, kültürleri, dilleri vs. yok sayan veya

eritmeye, sindirmeye çalışan bir politika izlemişlerdir. Suriye'deki Baas rejimi daha yumuşak ve kültürel soykırım politikalarıyla Kürtleri imhayı esas alırken, Irak Baas'ı özellikle Saddam'ın iktidara geçmesinin ardından daha sert ve görünür yöntemler kullanarak bunu gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Türkiye'de Kuzey Kürdistan'daki Kürtlere Türkleştirme politikası uygulanırken, Suriye ve Irak'ta da yoğun bir Araplaştırma politikası devreye konulmuştur. Baas Rejimi'nin Araplaştırma politikalarına karşı halktan yoğun bir tepki gelişmiş, özellikle kadının direnişi dil ve kültürün korunmasını, Kürt toplumsallığının çok fazla dağılmamasını ve bugüne kadar gelmesini sağlamıştır. Halkın bu direnişine ve başkaldırlara karşılık Irak devleti katliam politikalarını en vahşi biçimde devreye koymuştur. Birçok enfal yapılmış, açıktan yapılan katliamlar, kimyasal silahların kullanımından tutulim her tür insanlık dışı uygulama geliştirilmiştir. Tüm bunlarla birlikte baskı, sürgün, zorunlu göçler devreye konulmuş, bunlardan en fazla etkilenenler de yine kadınlar olmuştur. Katledilme, baskı ve zulme maruz kalmanın ardından yaşananların yükünü kaldırmak ve taşımak da daha fazla kadına düşmüştür.

1992'de federe bir Kürt devleti kurulmuş, fakat resmi olarak kabulü 2005 yılında gerçekleşmiştir. Bu aşamadan itibaren Kürtler bölgesel hükümet düzeyinde bir yönetime kavuşmuşlarsa da, ABD, İsrail, Türkiye vb. devletlerin politikalarından ve güdümünden çok bağımsız bir duruş sergileyememişlerdir. KDP (Kürdistan Demokrat Partisi) ve YNK'nin (Kürdistan Yurtseverler Birliği) dar aşiret politikalarını, ilkel milliyetçi çizgiyi ve dış güçlere endeksli işbirlikçi yapılanmayı aşamamaları, ulusal birlik ve çıkardan ziyade aşiret çıkarlarını gözetken tutumları direniş kültürü ve geleneğine de ciddi zararlar vermiştir. Elbette ki bu, toplumsal dokuda da büyük zararlara yol açmıştır.

Güney Kürdistan’da feodal aşiret yapısının güçlü olması ve İslami geleneğin hâkim olması kadının baskılanması ve geleneksel ölçülerin kadın üzerinden uygulanmasını daha fazla getirmektedir. Kadının Kürt kültürü, geleneği ve dilini koruması, sürekli canlı tutmasıyla güçlü bir direniş kültürünün taşıyıcısı olmasının yanısıra, aşiretçiliğin hâkim olması ve bununla bağlantılı ulusallıktan ziyade bölgesel-yerel (parça düzeyinde) düzeyde arayışların sınırlandırılması, kadının özgürlük arayışlarını da önemli oranda belirlemiş, buna göre şekillendirmiştir. Dahası kadın en geri uygulamalara tabi tutulmakta, bunlarla sindirilmekte, özgürlük arayışları küçültülmekte, egemen erkek sisteminin sınırları dahilinde arayışlara yöneltilmektedir. Aynı zamanda özellikle 2003’teki ABD müdahalesi ve ardından bölgeye emperyalist güçlerin hızla girişi, kapitalist modernist yaşam anlayışının hâkim hale getirilmeye çalışılması çarpık bir sosyal yaşam anlayışını geliştirmiş, kültürel dokuda da zedelemeler yaratmıştır. Kapitalizmin uygulamalarından yine en fazla zarar görenler kadınlar, bir taraftan feodal aşiret yapılanmasının uygulamaları diğer taraftan kapitalist modernite uygulamalarına maruz kalarak her ikisinin arasında bir sıkışmışlığı yaşamaktadır.

Siyasal alanda kadının yerinin olmayışı, sosyal ve kültürel alana egemen erkek zihniyetinin belirlediği sınırlar çerçevesinde dahil olması kadını dar sınırlara hapsedmekte, çarpık bir şekillenmeyi açığa çıkarmaktadır. Kadının öğrenim ve bilinçlenme düzeyinin sınırlılığı, var olan mevcut sisteme karşı başkaldırısını da sınırlandırmakta, daraltmaktadır. Yaşadıklarını dile getirememek, ifade edememek kadını tam anlamıyla bir hapis yaşamına mahkûm etmektedir.

Nitekim Güney Kürdistan’da gelişen ulusal mücadeleler kadının konumunda bir değişim yaratamamış, bunu düzeltmeye ve

değiştirmeye yönelik bir amaç da taşımamıştır. KDP'nin kadın politikası tam bir fedoal aşiret politikasıdır, kadının siyasette yeri olmadığı gibi yaşamdaki yeri de erkeğin sınırları dahilindedir. YNK'nin yaklaşımı da bunu çok aşan bir düzeyde değildir. Kadının siyasal alandaki katılımına belirli bir oranda müsaade edilirken, öncülük yapabilecek potansiyeli açığa çıkarmasına izin verilmemektedir. Bu, son süreçte YNK'nin Kürt Özgürlük Hareketi'nden esinlenerek geliştirmek istediği eş başkanlık sistemini kadın-erkek temsiller üzerinden değil, iki erkekle yürütme kararı almasında da görülmektedir. Kadının erkekle eşit düzeyde temsiliyetini kabul etmemek, kadına olan bakış açılarını oldukça net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tüm bunlara karşın Güney Kürdistan'da yine de kadının belirli bir arayışı vardır. Fakat bu arayışı tam olarak örgütleyememe, örgütlü bir güce dönüştürememe ve doğru kanalize etme sorunu bulunmaktadır. Güney Kürdistan'daki Kürt kültürel dokunun korunmasında, bugüne kadar getirilmesinde ve komünal yaşam anlayışının toplumsal dokuda halen çok canlı olmasında büyük rolü olan kadının özgürlük bilincine kavuşması ve bu bilinci örgütlü bir güce dönüştürmesinde toplumun genelini değiştirme ve dönüştürme gücüne sahip olacağı da açıktır. Nitekim Kürt Özgürlük Hareketi'nin gelişiminin ardından bir ilgi gelişmiş ve 90'lı yıllarla birlikte bu parçadan da Özgürlük Hareketi'ne katılımlar gerçekleşmiştir. Özgürlük arayışının sonucunda Kürt Özgürlük Hareketi'ne katılan Şehit Viyan Soran arkadaş bunun en çarpıcı örneğidir. Kadının özgürlük bilincine ulaşmasıyla yakalayacağı öncülük düzeyini ortaya koymaktadır. Bu nedenle kadının arayışlarının gelişmemesi için Güney Kürdistan'da KDP ve YNK gerçekliğinde ifade bulan ilkel milliyetçi çizgi, cinsiyetçi uygulamaları öne çıkartmakta ve derinleştirmektedir. Fakat buna rağmen burada gelişen kadın örgütlülüğüyle birlikte önemli bir

gelişme açığa çıkmıştır. Güney’de toplumsal gerçekliği değiştirecek olan da kadının rolü ve durumudur. Mevcut feodal, geri, ilkel milliyetçi erkeği, mevcut siyaseti değiştirecek olanın kadın bilinci ve mücadelesi olacağı açıktır. Bu anlamıyla Güney’de gelişecek bir devrimin gerçek anlamıyla bir kadın devrimi olacağı muhakkaktır, toplumun zihinsel ve sistemsal yapısında değişim yaratacak olan da budur.

4- Doğu Kürdistan’da Kadının Durumu

Mevcut durumda teokratik yönetim biçimiyle yönetilen İran devlet sınırlarına dahil edilen Doğu Kürdistan, dört parça içerisinde genel olarak Kürdistan’dan 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşmasıyla ilk olarak koparılan parçayı oluşturmaktadır. 380 yılı aşkın bir zamandır Kürdistan’ın genelinden koparılan Doğu Kürdistan, hem çok güçlü kültürel dokuya, Kürt toplumsal hafızasına, bilincine ve birikimine sahip parçayı da oluşturmaktadır. Birçok isyana, başkaldırıya, direnişe sahiplik etmiş bir parçadır. Hem imparatorluk sürecinde hem de ulus-devlet sisteminin gelişmesinden sonra da bu isyanlar devam etmiştir. Bu isyanlarda kadınlar yer almış, rol oynamış, büyük bedeller vermiş, Xatuna Zadinê, Guhar Xanim, Keça Nexedeyî gibi birçok Kürt kadını direnişin, baş eğmemenin, teslim olmaktansa kendini feda etmenin büyük temsilcileri olmayı başarmışlardır. Doğu Kürdistan’da en son gerçekleştirilen isyanın sonucunda 1946’da Mahabad Cumhuriyeti deneyimi yaşanmış, kadınlar Mahabad Cumhuriyeti’nin kuruluşunda büyük rol oynamış, direnişler sergilemiş ve güçlü bir öncülük düzeyi açığa çıkarmışlardır. Fakat aynı yıl içerisinde bu deneyim İran devleti tarafından kanlı bir şekilde ortadan kaldırılmış, Kürtlerin inkâr ve imhasına dayalı geleneksel ulus-devlet politikaları daha sert bir şekilde yürürlüğe konulmuştur.

1979'da İran'ın İslam ideolojine dayalı yönetim biçimine geçmesiyle birlikte toplumu tek tipleştirme yöntemleri daha fazla uygulanmış, toplum denetim altında tutulmaya başlanmıştır. Nüfus oranı olarak Kuzey Kürdistan'dan sonra en fazla Kürt nüfusunun yaşadığı parça olmasına rağmen, İran'da Kürtlerin etnik ve kültürel kimlikleri yok sayılmakta, dışlanmakta ve üçüncü sınıf vatandaş muamelesine tabi tutulmaktadır. Şahlık rejimi dönemindeki Kürtlere yönelik ulusal inkâr yöntemi, teokratik yönetim döneminde tek renkli, tek sesli bir topluma daha fazla dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Tüm bunlar içerisinde kadınlar en fazla ezilen, hor görülen, baskılanan, hiçleştirilen bir konumu yaşamaktadırlar. Erkeğin tahakkümünün İslami örtüyle ve kanunlarla iyice perçinlenmesi durumu bulunmaktadır. Dinsel ve toplumsal geleneklerin baskısı aynı zamanda yozlaşmaları, çarpık yaşam anlayışlarını da geliştirmektedir.

Aynı zamanda Doğu Kürdistan'ın kendi içindeki kültürel farklılıkları kadının durumunda da farklılıkları açığa çıkarabilmektedir. Soran bölgesindeki kadınlar görece dışa daha açık olmalarından kaynaklı belirli düzeyde bir öğrenim imkânı bulmakta, fakat Farslaştırma politikasının sonucunda kadınlar büyük çoğunlukla bu imkânları çok doğru kullanamamakta, kendi özsel kimliklerinden, yurtseverlik ölçülerinden uzaklaşmayı yaşamakta, doğru bir cins bilincine sahip olmayı sağlayamamaktadırlar. Kurmanc kesimdeki kadınlar ise toplumun aktif bir kesimidir ve üretimde belirgin bir yeri bulunmaktadır, fakat buna rağmen daha çok içe kapanıktır. Okuma yazma oranı bu alanda oldukça düşüktür, feodal değer yargıları, tabular ve geleneklerin ağır etkisiyle kadın bir sıkışmışlığı yaşamaktadır. Behdini kadınlar ise durumu en ağır olan kesimi oluşturmaktadır. Sınır kültürünün etkisi yaşanmakla birlikte aynı zamanda bu alanda kültürel bir dejenerasyon da görülmektedir. Ticaretin

hâkim olması, kadının da daha fazla metalaştırılmasını getirmiş ağır bir sömürüye maruz bırakmıştır.

İran sistemi içerisinde genel olarak kadınlar bir baskı sistemi içerisinde bulunuyorsa da, Fars kadının politik alanda yer alma, öğrenim, meslek sahibi olma vb. gibi haklarından yararlanma Kürt kadınları açısından ne kendi kimlikleriyle geçerli olmakta ne de birçok kadın bu haklardan yararlanabilmektedir.

Fakat her şeye rağmen bu parçada da Kürt kültürünün ve kimliğinin yaşatılması, korunması, günümüze kadar taşırılması ve uygulanmasında kadınlar öncülük etmişlerdir. Mahabad Cumhuriyeti'nden sonra içine kapanan, KDP ve YNK etkisinde kalan bu parça özellikle Kürt Özgürlük Hareketi'nin gelişiminin ardından özgürlük arayışlarında yeniden bir canlanma yaşamış, 90'lı yıllarla birlikte bu parçadan da katılımlar gelişmeye başlamıştır. Özellikle 1999 yılında uluslararası komployla birlikte Rêber APO'nun esaretinin ardından Özgürlük Hareketi'ne çok yoğun katılımlar gerçekleşmiş, bu katılımlarda kadınların akın akın özgürlük ve direniş yürüyüşüne katılması, var olan özün arayışlarına cevap bulduğu zaman nasıl bir potansiyele sahip olduğunu da ortaya koymuştur. Kürt ulusal ve direniş kültürünü çok güçlü sahiplenmenin yaşandığı bu parça ve bu parçanın kadınları, bu özü ve kültürü Kürt Özgürlük Hareketi ve Kürt Kadın Özgürlük Hareketi'nde buldukları için buna akmış, güçlü bir cevap oluşturmuşlardır.

Tüm bunlar Doğu Kürdistan toplumundaki kadını da etkilemekte, özgürlük arayışlarını güçlendirmektedir. Bu anlamıyla belirli bir kadın örgütlülüğü de açığa çıkmaktadır. İran devlet sisteminin baskılarından kaynaklı çok güçlü eylemsellikler ve örgütlenme ağlarını ortaya koyamamasalar da en küçük bir kıvılcımda özgürlük ateşine dönüşebilecek bir potansiyeli de

taşımaktadır. Elbette ki bu, neolitik toplumun çok güçlü iz bıraktığı topraklar olmasıyla da bağlantılı olmaktadır.

B- Kadın Partileşmesinin Dönem Görevleri

İlk çeyreğinin büyük çoğunluğu geride bıraktığımız 21. yüzyılın, kadın özgürlük mücadelesi açısından en radikal vetarihi adım olan Kadın Kurtuluş İdeolojisi (8 Mart 1998) ve PAJK (Partiye Azad Jinen Kurdistan) adıyla kadın partileşmesi yüzyıla kadınların hazırlıklı girmesini sağlamıştır. Rêber APO'nun *"En temel özgürlük projem"* olarak tanımladığı kadın partileşmesinin gelişiminin her adımında ilgilenmesi kadın özgürlük mücadelemizde elde edilen kazanımların ve bugün gelinen düzeyin yakalanmasını getirmiştir. Önce PJKK, ardından PJA ve en son PAJK olarak örgütlenen kadın partileşmesinin Kürdistan'dan Ortadoğu'ya ve tüm dünya kadınlarına açılım sağlaması büyük bir anlam ve değere sahiptir. Tüm ilklerin yaşandığı bu topraklarda yine bir ilkin yaşanması ve tüm dünya kadınlarına yine buradan öncülük etme iddiasının gelişmesi, bu toprakların tarihsel karakteriyle de bağlantılıdır. Tarih ve güncelin bağını kurarak örgütlenen Kürt kadının bu topraklarda yeniden öncülük misyonunu üstlenmesi, tarihsel olarak kadının bu topraklardaki güçlü kökleri, mirası ve dayanakları kadar egemen erkeklerle ilk savaşımın, ilk kavganın ve mücadelenin yine burada başlamasıyla bağlantılıdır.

Bu anlamda Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi PAJK; tarih, şimdi ve geleceğin bağını kurarak yine bu topraklarda beşbin yıllık ataerkil uygarlıkla mücadele etme, ana-kadın değerleri temelinde yeniden özgür kadın kimliği ve kişiliği ile toplumsallığını oluşturma esasına dayalı olarak mücadele etme amacıyla örgütlenmiştir. Bu mücadelenin yürütülmesinde demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma ekseninde demokratik sosyalizm esasına dayanan Kadın Özgürlük İdeolojisi

temelinde,devletçi uygarlığa ve tüm iktidar mekanizmalarına karşı mücadele yürütmek temel ilkedir. Kadınların yeniden özgür bir gelecek ve yaşam için, sınıflı-devletli uygarlığın son aşaması olan kapitalist moderniteye ve onun her üç sacayağına karşı koyuşlarını, ret edişlerini bilinçli, örgütlü ve ideolojik ilkelere dayalı olarak geliştirebilmeleri önem taşımaktadır. Kadın partileşmesinin her şeyden önce kadınlarda bu bilinci, örgütlülüğü ve ideolojik ilkelere dayalı eylemselliği geliştirme görevi ve rolü bulunmaktadır. 21. yüzyıl gerçekliğinde kadının özgürlük sorunu her zamankinden daha fazla kendini hissettirirken, aynı zamanda doğayı, tüm insanlığı, bir bütünen yaşamı tehdit eden kapitalist modernitenin aşılma sorunları da çok yakıcı bir şekilde öne çıkmaktadır. Kadın partileşmesi bu açıdan yaşamın, doğa ve insan ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi ile yeni bir toplumsallığın açığa çıkartılmasının temeline kadın özgürlüğünü koymaktadır. Kadın özgürlüğü, her tür özgürlük sorununun olmazsa olmazıdır.

Dolayısıyla kadın özgürlük sorunu çözülmeden; ne toplumsal kölelik durumu aşılabılır, ne halkların-ulusların varlıklarını özgürce devam ettirmeleri ve demokratik ulusa dayalı uluslaşmayı gerçekleştirmeleri mümkün olabilir, ne birinci doğadaki ne de ikinci doğadaki ekolojik sorunlar çözülebilir, ne demokrasi devletçi iktidarcı sistemlerin bir idare aracından çıkartılıp gerçek özüne kavuşabilir, ne de hiçbir inancın, dinin, kültürün özgünlüklerini koruyarak özgürce kendilerini ifade etmeleri yaşanabilir. Özcesi; kadın özgürlüğü sağlanmadan ahlaki ve politik toplumun yeniden yaşamsallaşması ve ilkesel bir yaşam tarzına dönüşmesi mümkün olmayacaktır. Çünkü özgürlükler sorunundaki en temel sorun, kadın özgürlük sorunudur. Diğer bütün sorunlar, bu sorunun etrafında oluşmuş ve kadın özgürlük sorununa düğümlenmiştir. Kördüğümüne dönüşen tüm sorunların

kökeni kadın köleliğinde yatmaktadır. Bu nedenle kadın partileşmesi olarak PAJK'ın bu kördüğümü köklü çözme görevi bulunmaktadır. Tarihsel, toplumsal ve ekolojik sorunlar kadın özgürlük sorununun çözümüne bağlıdır. Bunun için de mücadele perspektifini Kadın Özgürlük İdeolojisi'nden alarak bu perspektif doğrultusunda politik ve eylem hattını belirleyerek radikal mücadele yürütmesi önem taşımaktadır.

Nasıl ki PKK'nin çıkışından önce egemen-sömürgeci devletlerin baskı ve zulüm politikalarının sonucunda Kürdistan'da yaprak bile kımıldamıyorsa ve PKK'nin çıkışıyla birlikte özgürlük rüzgârları ve fırtınaları Kürdistan ve Ortadoğu'da en güçlü biçimde esmişse, Kürdistan'da kadın partileşmesinin gelişmesi de kadınlar açısından böylesi bir anlama sahiptir. Özellikle 21. yüzyıl gerçekliğinde kapitalist modernitenin her şeyi anlamsızlaştırdığı ve gereksiz kıldığı bir zamanda, bunun gerekliliği, güçlendirilmesi ve öncülüğünün daha da ileriye taşırılması her zamankinden daha fazla kendisini gerekli kılmaktadır.

Nitekim PKK'nin başlangıcından bu yana Kürdistan toplumunda çok ciddi değişim dönüşümler açığa çıkmış, PKK'nin ahlak ve felsefesiyle aydınlanıp bilinçlenen Kürt toplumu ile kadınında ciddi bir özgürlüksenel duruş ve arayış gelişmiştir. Kadın Özgürlük Hareketi'nin gelişimi ve ardından Kadın Özgürlük İdeolojisi'ne dayalı kadın partileşmesinin gerçekleşmesiyle de kadın gerçekliğinde ciddi bir öncülük potansiyeli açığa çıkmış, Kürt toplumsallığında çok ciddi etkide bulunarak kadının yaşamın her alanında etkin rol ve misyon üstlenmesine neden olmuştur. Kadın Özgürlük İdeolojisi temelinde kadını ve toplumu özgürlük mücadelesi ve direnişine çeken kadın partisi, kadınlarda ve toplumda nasıl yaşayacaklarının, nasıl yaşamaları gerektiğinin ideolojik, felsefik ve politik bilincini geliştirerek örgütlenmesini sağlamaktadır. Nitekim Rêber APO Kadın Özgürlük İdeolojisini

sadece bir cins ideolojisi değil, sosyal bir ideoloji olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla PAJK da Kadın Özgürlük İdeolojisi temelinde örgütlenip bu ideolojiyi yaşamsallaştırmaya çalışan bir parti olarak, salt bir kadın partisi değil, tüm toplumu kapsayan bir partileşme anlayışına sahiptir. Zaten kadının kendisi toplumsallığın özü, kök hücresi ve öncüsü demektir. Bu nedenle Rêber APO kadın ideolojisini geliştirirken, bu öze ve içeriğe dayalı olarak geliştirmiştir. Bu ideolojiye dayalı olarak gelişen partileşmenin politik ve eylemsel çizgisini buna göre gerçekleştirmesi doğası gereğidir.

Sosyal bir ideolojiye dayalı bir partileşme olarak mevcut verili erkek egemen düzenin hiçbir düşünce biçimini, eylemsel çizgisini, uygulamalarını ve sistemsel yapılanmasını kabul etmemek önem taşımaktadır. Kadını, kadınla birlikte toplumu ahlaki ve politik topluma ulaştıracak olan da bu verili düzenin radikal ve keskin bir tarzda reddi, bunun karşısında alternatif yaşam anlayışı ve felsefini oluşturmaktır. Bu nedenle de kadın köleliği üzerinden inşa edilen ve geliştirilen iktidarcı-devletçi uygarlığın reddi, bunun egemen erkek aklının bir ürünü olduğu ve bunun kadın aleyhine inşa edildiğı gerçekliğinin bilinciyle mücadele ederken, bu sistemin en son halkası olan ve kadının kimliksizleştirilmesinin doruğunu temsil eden kapitalist modernitenin, tüm yönleriyle bir kadın düşmanı ve katili olduğunun sürekli olarak akılda tutularak mücadele çizgisinin yükseltilmesi gerekmektedir. Kadın düşmanı ve katili bu sistemin saldırı çıtası ne denli yüksekse, kadın özgürlük mücadelesinin örgütlülük, direniş, mücadele ve eylemsellik çıtasının da daha fazla yükseltilmesi gerekmektedir. Erkek egemenlikli akılla geliştirilen sistem, kadını başlangıcından bu yana tecavüz kültürü altında tutarak, kırımdan geçirerek, yalan ve sahte özgürlük anlayışlarına dayalı bir yaşam içerisine çekerek, kadında sürekli olarak varlıksal sorunlara yol

açmaktadır. Varlıksal sorun, bir kimlik sorunudur, bir kişilik kazanma, bir kimlikli kişilik kazanma sorundur. Böylesi bir durum kadın açısından bu yaşamın en keskin tarzda reddinin temel gerekçesidir. "Suyu uyur, düşman uyumaz" diye bir deyim bulunmaktadır; kadın düşmanı bu sistem de her an kadına ve onun toplumuna karşı pusuda bekleyen, tuzağa düşürmek için binbir hile ve yalanla her tür yola başvuran bir akılla yürümektedir. Uyumayan, sürekli hareket halinde olan düşmana karşı uyanık ve tetikte olmak, onu boşa çıkaracak eylemsellik içerisinde olmak ve boşluğa düşürmek gerekmektedir. Bu da ancak ve ancak ideolojik, felsefik bilinç ve bunun yaşamsallaştırılmasıyla gerçekleşebilecek bir durumdur. Yaşamın her alanına, her köşesine, her kuytusuna, her yarığına yerleşen egemen erkek akli ve sisteminin karşısında, Kadın Özgürlük İdeolojisi ve onun örgütlü gücüyle karşı durmak ve aynı şekilde her yere alternatif bir şekilde yerleşmek önem taşımaktadır. Radikal mücadeleyi, radikal duruşu, radikal örgütlülüğü açığa çıkaracak olan da böylesi bir örgütlülük ve eylemsellik çizgisi olacaktır.

Nitekim bu sistemi sadece ret etmek aşmak için yetmemektedir. Ret edip tutum almak kadar, sistemi doğru çözümlemek, konumlandığı tüm alanları iyi tespit etmek ve buna göre sorunu çözmeye çalışmak sonuç almayı getirecektir. Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin beş ilkesi olan yurtseverlik, özgür düşünce-özgür irade, örgütlülük, mücadele ve estetik-güzellik ilkeleri de verili egemen erkek sisteminin reddi kadar alternatif ideoloji ve bu ideolojiye dayalı özgür yaşam ahlakını ortaya koymaktadır. Bu ilkeler temelinde gerçekleşen partileşme gerçeği buna göre örgütlenmekten geçmektedir.

Varlık ve oluş eğer bilinçten, aynı zamanda zaman ve mekândan kopuk gelişmiyor ve gerçekleşmiyorsa, o halde kadın

özgürlüğünün de varlıksal ve yeni bir oluşu gerçekleştirme sorununu bilinçten, zaman ve mekândan kopuk ele alarak çözümleyebilmesi mümkün değildir. 21.yüzyıl kadın özgürlük sorunun her zamankinden daha fazla kendisini hissettirdiği, toplumsal sorunların gün geçtikçe büyüyüp kangrene dönüştüğü ve buna karşı kadının ve toplumun özgürlüğe, onun için direniş ile mücadeleye her dönemden daha fazla hazır olduğu zamandır. Bununla birlikte Kadın Özgürlük İdeolojisi ve partileşmesinin geliştiği ve oluştuğu mekân da yine ana-kadının ilk toplumsallığı örgütlediği, ilk özgürlük felsefesi ve yaşamını geliştirdiği mekân olan Kürdistan topraklarıdır. Rêber APO "*tarih zamansız olmaz*" demektedir. Binlerce yıl önce kadın bu topraklarda tarih yazdığı gibi yine aynı şekilde bu topraklarda tarih yazmaya devam edecektir. Tarih, döngüsel ve çevrimsel hattını çizerek ilerlemekte, kadının özgürlük döngüsü yine bu topraklarda anlamına kavuşacaktır. Bu yurt, kadının öz yurdu; kadın kimliğinin tanrıçalık sıfatına kavuştuğu, özgür kadın duruşun en görkemli yaşandığı topraklardır. Bu topraklarda kadın yeniden özgür yaşam tohumlarını ekmıştır. Zaman ve mekân kadından yanadır. Kürt kadının bu topraklar uğruna mücadelesi, bedel vermesi, fedakârlığı, bu topraklara olan sonsuz bağlılığı ve sevgisi bu özle bağlantılıdır. Kadının bu topraklara olan sevgisiyle akacak olan özgürlük nehri Ortadoğu'yu da yeniden kuraklıktan, susuzluktan kurtaracak niteliktedir.

Kadının varlıksal, yani ontolojik sorununu çözmesi ve bu öz üzerinden yeni bir oluşu, yani köle kadın kimliğinden yeniden özgür kadın kimliğine geçişi gerçekleştirebilmesi de ancak bilinç ve iradeyle gerçekleşebilecek olgulardır. Varlık kendisini bilinçli kılabilirdiği oranda hakikate dönüşebilecektir. Kadın varlığının en fazla saptırıldığı ve hakikatinden uzaklaştırdığı husus ise bilinç yönüdür. Bilinci bulanıklaştırılmış, düşüncesi erkek egemen akıl

tarafından tutsak alınmış kadın, köleliğin ilk halkasına zincirlenerek iradesi, eylemselliği, yürüyüşü, gülüşü, konuşması kendisinden çalınarak erkeğin tasarrufuna verilmiştir. Kadın partileşmesinin bu nedenle Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin yaşamsallaştırma temelindeki temel ilkelerinden biri de kadını özgür düşünceye sevk etme, özgür düşünmeye çekme, düşüncenin özgürleşmesiyle özgür iradeyi açığa çıkararak özgür kadın kişiliğini oluşturmaktır. Varlık ancak bu şekilde bütünlüklü olabilir. Parçalanmış, kendisinden çıkmış kadın varlığının kendisi olma sorunu tüm yaşamı etkileyen sorundur. Toplumsal sorunların aşılmasının ve özgürlüğünün sağlanmasının en temel ilkesi de budur. Yine aynı şekilde bununla bağlantılı olarak özgür düşünce ve özgür iradenin kendisini örgütleyerek mücadeleye geçmesi yaşamın güzelleşmesinin, estetiğe kavuşmasının temeldir. Hepsi iç içe geçen birbiriyle bağlantılı yaşam ilkeleridir.

Partileşme, bu topraklar üzerinde özgür düşünce ve özgür iradenin geliştirilip güçlendirilmesi için örgütlenen, bu örgütlenmenin yaygınlaşması, güçlenmesi ve başta Ortadoğu olmak üzere tüm dünyaya yayılması için mücadele yürütüp yükselten ve tüm bunların ortaya çıkardığı sonuçlarla kadının yeniden güzelliğine kavuşmasını sağlamanın temel aracı olmaktadır.

Bu temelde kadın eksenli bir yaşamı geliştirmek kadın partileşmesinin temel görevidir. Kadın Özgürlük Hareketi'nin birinci görevi toplumsal devrime ideolojik öncülük yapmaktır. İdeolojik ve zihinsel öncülükle kadın eksenli bir sistemi geliştirme sorumluluğuyla yükümlüdür. Kadın eksenli bir sistemi geliştirmek kendiliğinden, oluruna bırakılarak gelişecek bir sistem değildir. Erkek egemen sistemden bahsediyorsak, bu sistemi hem değişime uğratmak hem de kadına özgür alanlar oluşturmak her anı mücadeleyle karşılamayı, direnişi yaymayı ve örgütlemeyi

gerektirir. Başta zihniyet alanında kazanmak gerekir. Aksi halde devrimsel zamanda kadının geleceğini erkeğin insafına terk etmiş oluruz. Kadın partileşmesi öncülüğünde kadın eksenli bir yaşamı, sistemi geliştirmek tarihsel bir sorumluluktur. Çok sağlam bir bilinç, düşünce, iradeye dayalı olarak örgütlenmek, emek harcamak, mücadele yürütmek demektir. Yeniden kadınların tüm yeteneklerini ayaklandırması ve öz gücünü başta öz savunmaya hayati görerek örgütlenme ve eyleme geçmesi, politik alanda kazanması demektir. Kadın ve toplum, en fazla bu öz güçten ve öz gücü oluşturan bu belirttiğimiz özelliklerden mahrum bırakılmışlardır. Bu nedenle ayrışma noktaları çok keskindir, mücadelenin de buna göre keskin olması, anlık olarak keskinliğini bilemesi gerekmektedir.

Nihayetinde böylesi bir örgütlülük ve bu örgütlülüğe dayalı mücadele, yaşama yeniden sahip çıkma anlamına gelmektedir. Yaşama yeniden sahip çıkma güzele, doğruya, iyiye, ahlaklı olana sahip çıkma demektir. Köleliğin çirkinleştiren, doğrudan saptıran, yanılsa sürükleyen, ahlaktan koparan özelliklerine savaş açmaktır. Geleneksel kadın özelliklerine meydan okumaktır. Bunun için geleneksel kadın özelliklerini çözümleyip değiştirmek, aşmak gerekir. Partileşme iddiasında olan her bir kadının, kadronun öncelikli yapması gereken de bu olmaktadır. Tek başına gelenekselliği eleştirmek, kötülüğünü dillendirmek, çözümlemek aşmayı, arınmayı getirmemekte. İktidarcılığı, hiyerarşik-devletçi zihniyeti, parçalılığı, ötekileştiren, cepheleştiren, tahakkümcü üslup, tarz ve davranışı sergileyen, ben merkeziyetçiliği dayatan, kolektivizme gelmeyen kadın; erkek egemenlikli zihniyeti, kültürü iliklerine kadar yaşayan kadındır. Aynı şekilde çaresiz, güçsüz, beklentili, boyun eğmeci, irade olamayan, gözünü yüceliklerde değil küçüklüklere diken vs. kadın da aynı şekilde erkeğin gölgesinden çıkamayan, saç telinden ayak topuğuna

kadar köleliği yaşayan kadındır. Yaşamın güzeli, kadının güzeliyle ortaya çıkacak olan yaşamdır. Güzel kadın ise kendini bu kölelik özelliklerinden arındıracak olan kadındır. Yaşam ve kadın bir bütündür, kadının çirkinliği yaşamın, yaşamın çirkinliği kadının çirkinliğidir. Çirkin olan ise özde kölece olandır, köleliği kabullenmek ve yaşamaktır. Yaşamın güzelleşmesi özgürlük ilkesinin yaşamsal kılınmasıyla bağlantılıdır. Bu da erkek egemenliğinin her türlü kısılcından arınmak, kurtulmak demektir. Düşünsel, duygusal, ruhsal, iradesel, örgütsel ve eylemsel olarak kendisi olabilen kadın, güzel olan kadındır; yaşamı güzelleştirecek olan kadındır. Önemli olan bunu sağlayabilmek, bunu sağlayabilmenin cesaretini gösterebilmektir. Cesaret bulaşıcıdır denilir; kadın bu topraklarda bir kez daha yeniden düşünmeye, iradeleşmeye, örgütlenmeye ve kendisini eylemsel kılmaya cesaret etmiştir. Bu cesareti yaygınlaştırmak, başka bölgelere, alanlara, ülkelere, toplumlara, haklara, uluslara bulaştırmak gerekmektedir. Kadın partileşmesi böylesi bir cesaretin adıdır, bu cesareti her yere ulaştırmaya çalışmaktadır.

Bunu gerçekleştirebildiği oranda egemen erkekliğin ölümü, özgür kadınlığın doğuşu gerçekleşebilir. Kadın eksenli bir sistemi oluşturma da ancak bu şekilde gelişebilir. Ahlaki ve politik toplumun sistemleşip kurumlaşması nasıl ki ilk olarak bu topraklarda boy vermişse, özgürlük sorunu da ilk kez bu topraklarda, Ortadoğu topraklarında boy vermiştir. Ortadoğu'nun kalbi olan Kürdistan'dan yeniden ahlaki ve politik toplumun boy vermesini gerçekleştirmeye çalışmak da tarihi rol ve misyona denk bir çıkıştır. Herkesin gözü bu topraklardaki kadınlardadır, Ortadoğulu kadınlar Kürdistanlı kadınlara bakarak özgürlük umutlarını yeniden yeşertmektedirler. Dünya kadınları Kürt kadınından ilham almaktadır. Bu, örgütlenmenin gücünü ortaya koyduğu gibi, verilen büyük bedellerin, fedakârlıkların,

kahramanlıkların da bir sonucudur. Demekki, önemli oranda bir öncülük durumu açığa çıkmıştır. Fakat bu öncülüğü ideolojik ve paradigmasal öncülüğe dönüştürebilmek, bunun gücünü ve örgütlülüğünü açığa çıkarabilmek önem taşımaktadır. Özgürlük savaşçısı kadını salt silahlı mücadele rolüyle tanınmasıyla yetinmeyerek, düşünsel, felsefik, paradigmasal, bilimsel, örgütsel ve yaşam sistemini oluşturan kadın rolüyle de tanıtmak ve yaygınlaştırmak gerekmektedir. Elbette Kadın Özgürlük Hareketi olarak bugüne gelişimizde kadının savaş sahasında yer alması, büyük direnişler, kahramanlıklar sergilemesi, büyük bedeller ödemesi ve keskin bir mücadele yürütmesi stratejik bir görevdir. Bugünlere kadar gelebilmişsek, Kadın Kurtuluş İdeolojisi gibi bir ideolojiye sahipsek, kendi kadın partimizle yol alabiliyorsak, kendi kadın sistemimizi, konfederal sistemimizi oluşturmaya çalışıyorsak bunu özgürlük savaşında silahlı öz savunma direnişine komuta eden Şehit Azimelerin, Şehit Beritanların, Şehit Zılanların, Şehit Semaların, Şehit Sakine Cansızların ve daha binlerce kadın şehidimize borçluyuz. Kadın kendi kimliğini, öz gücünü, öz iradesini, öz düşüncesini, öz kişiliğini savaşarak, savaşta kendini bileyerek edinmiştir. Bedel ödeyerek, fedakârlık yaparak kadına dair yaşamı ve örgütlülüğü oluşturmuştur. Bugün binlerce şehidimizin emekleri, çabaları, ortaya çıkardıkları sonuçlar üzerinden mücadelemizi sürdürüyoruz. Onlara minnet borcumuzu ancak ve ancak hayalini kurdukları, özlemini duydukları büyük yaşama ulaşarak, özgür yaşamı inşa ederek bir nebze olsun ödeyebiliriz. Bu nedenle kapitalizmin her şeyi özünden boşaltarak bir kâr, vitrin malzemesi haline dönüştürmesi politikasına karşın kendi öz savunma örgütlülüğümüzü koruyup geliştirirken, güçlendirirken, daha da büyütüp daha donanımlı kılarken, aynı zamanda kapitalizmin bu görkemli kadın direnişleri ve örgütlülüğünü özünden uzaklaştırarak yansıtmamasına karşı da mücadele yürütmek önem taşımaktadır. Bu direniş gücünün

dayandığı ideoloji ve partileşme ölçülerini dünyaya tanıtmak, özellikle Kadın Özgürlük İdeolojisi'ni yaygınlaştırmak kapitalist modernitenin her türlü kirli oyununa ve kadın kırım politikalarına en güçlü cevabı oluşturmak anlamına da gelecektir. Kadının öz savunmasını gerçekleştirmek de esas olarak bu şekilde gerçekleşebilecektir.

En büyük öz savunma kadının ideolojik olarak donanması, kendisini iradeli kılması ve örgütlü bir güce ulaşarak mücadele yürütebilmesidir. Partileşme, demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü paradigma temelinde örgütlenip Kadın Özgürlük İdeolojisi'ni yaşamsallaştırma kadının en büyük öz savunma gücüdür. Partileşmenin, yani kadının ideolojik ilkeler temelinde kendisini donatıp örgütlemesinin her alanda yaygınlaştırılıp yaşamsallaştırılmasıyla, kadın özgürlüğü garantiye alınabilecektir. Ortadoğu ve dünyaya güçlü bir örnek teşkil ederek öncülüğü geliştirebilmek ancak bu şekilde açığa çıkabilecektir. Kadın konfederalizmini geliştirme görevi de yine kadın partileşmesinin görevidir. Bunun sistemini oluşturmak, kadını her yerde örgütlü ve bilinçli kılınmasını sağlamak, her tür yaşam alanında kadının aktifleşmesini sağlamak, özgürlük bilincini, eylemini ve yaşamını geliştirmek temel sorumluluğudur. Dört parçadaki kadının ortak örgütlülüğünü sağlayacak bilinç, birikim ve zihniyet oluşturmak, ortak mücadele gücünü ve örgütlülüğünü, eylem çizgisini oluşturmak, demokratik ulus-demokratik modernitenin inşasına yöneltmek gerekmektedir. Kadının yürüttüğü siyaset, Kadın Özgürlük İdeolojisi'ne dayanmak durumundadır; bu nedenle politik alanın doğru örgütlenmesi kadın bakışı, kadın düşüncesi, kadın diliyle siyaset yapması, güçlü ideolojik bilinç ve ideolojik öncülükle mümkündür. İdeoloji ve politikanın birbiriyle olan bağının doğru kavranması ve kadın siyasetinin doğru yürütülmesini de getirecektir. Bu ekonomi, kültür, toplumsal,

askeri ve diğ er tüm alanlar açısından da böyledir. Her birisinin ideolojik dayanaklarının g   l  olması, ideolojik bilincin, yetkinliğ n, öncülüğün g   l  olması, kadın özüyle bu alanların örgütlenmesini getirecektir. Nitekim partileşme, Kadın  zg rl k  deolojisi'ni her yerde yaygınlaştırmak, her yerde bu ideolojiye dayalı yaşam anlayışı ve felsefesini geliştirmek demektir. Kadın eksenli yaşamı kurmak demektir. Kurmak için öncülük etmek demektir. Bu nedenle de kadın partileşmesinin öncülüğü dar bir alanla sınırlı değildir; ideolojik öncülük en temel  nc l kt r, düşünsel, paradigmasal, felsefik  nc l kt r. Toplumsal yaşam da bu temeller üzerinden şekil bulmaktadır. Kadın partileşmesinin görevi de ideolojik öncülükle toplumsal yaşama kadın özgürlük bilinciyleşekil vermek, egemen erkeklik tarafından bozulan tüm yönlerini atıp yeniden form kazandırmaktır.

Bu anlamda partileşmek, Kadın  zg rl k  deolojisi'nin yaşamsallaşmasını zihniyete, ahlaka, felsefeye, estetiğ e dolayısıyla kimlik ve kişiliğ e dönüşmesini sağlamaktır. Diğ er bir anlamda partileşmek, amaca göre yaşama, düşünme, yapma ve söylemedir. Fikir, zikir, eylem birliğ ini yakalamadır. Özgür fikri  zg r zikre dönüştürme, eylemi özgürlük eylemine dönüştürmedir. İnsanlığın  zg rl k eğilimine bağlı kalınarak bunu bir öz yaşam tarzı haline getirmedir. Kadının  zg r kimlik ve kişiliğ ini tüm topluma yayarak, bunun davranışını, sevgisini, eylemini geliştirme, estetiğ e kavuşmadır. Yaşamın özgürce yeniden inşası da ancak bu şekilde gerçekleşebilir. Kadın  zg rl k  deolojisi bu şekilde yaşamsallaşıp bir tek Kürt kadınlarına değil, tüm dünya kadınlarına hitap edecek bir ideoloji haline gelebilir.

C-  nc  Militan Kadrolaşmanın  nemi ve Devrimsel Rolü

"Nasıl yaşamalı, ne yapmalı ve nereden başlamalı sorularına verilecek ilk ortak cevap, sistemin içinden sisteme karşıtlık

temelinde başlamalıdır. Fakat sistemin içinden sisteme karşıtlık, eski bilgiler düzeyinde her an ölüm pahasına hakikat savaşçılığı yapmayı gerektirir: Nasıl yaşamalı sorusunun yanıtı nereden başlamalı sorusunun yanıtı ile iç içe olacak şekilde, modernitenin bir zırh misali giydirdiği modernist yaşamı, üzerindeki deli gömleğini çıkarıp atıyormuş gibi terk edecek, nefret ederek bu yaşamdan vazgeçeceksin. Gerektiğinde her an adeta kusarak mideni, beynini ve bedenini içindeki bu yaşamdan arındıracaksın. Modernist yaşam kendini sana dünya güzeli gibi sunsa bile, içindekini kusarak kendisine yanıt vereceksin. Diğer iki sorunun yanıtı ile iç içe, ne yapmalı sorusuna sisteme karşı hep eylemlilik biçiminde bir karşılıkla yanıt vereceksin. Ne yapmalı sorusunun yanıtı bilinçli ve örgütlü pratiktir.

Demokratik modernite sistemi açısından her üç sorunun yanıtı, bu sistemin unsurlarıyla ideolojik ve eylemsel buluşmayı ifade eder. Eskiden öncülük misyonu biçilen parti kavramı, demokratik modernitenin kuramsal ve eylemsel öncülüğü olarak etkinleştirilmiştir. Sistemin üç temel ayağı olan ekonomik, ekolojik ve demokratik toplumun (kentsel, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus-ötesi demokratik konfederalist yönetim) zihinsel ve iradesel ihtiyacını karşılamak, yeni öncülüğün temel misyonudur. Bunun için yeterli sayıda ve nitelikte akademik yapının inşası gereklidir. Sadece modernitenin akademik dünyasını eleştirmekle yetinmeyen, bununla birlikte alternatifini de geliştiren yeni akademik birimler, içeriklerine göre çeşitli adlarla inşa edilebilir. Ekonomi-teknik, ekoloji-tarım, demokratik siyaset, güvenlik-savunma, kadın-özgürlük, kültür-kimlik, tarih-dil, bilim-felsefe, din-sanat başta olmak üzere, önem ve ihtiyaçlara göre toplumun her alanına ilişkin akademik birimler inşa etmek temel görevdir. Güçlü bir akademik kadro olmadan, demokratik modernite unsurları inşa edilemez. Demokratik modernite unsurları

olmaksızın akademik kadro nasıl anlam ifade etmezse, akademik kadrolar olmaksızın da demokratik modernite unsurları anlam ifade etmez ve başarılı olamaz. İç içe bütünsellik anlam ve başarı için şarttır.

Kapitalist modernitenin sırtta lanetli bir elbise gibi duran fikri, zikri ve eylemi birbirinden ayırma anlayışını mutlaka terk etmek, aşmak gerekir. Fikir-zikir-eylem birbirinden asla ayrılmayan, hakikatin hep sırtta tutulması, bütünlük içinde giyilmesi ve yaşanması gereken yücelik nişaneleridir. Üçünü bir arada nasıl yaşamalı, ne yapmalı ve nereden başlamalı sorularına verilen yanıtlar temelinde temsil edemeyen kimse hakikat savaşına çıkmamalıdır. Hakikat savaşı kapitalist modernite çarpıtmasını kabul etmez, onunla yaşayamaz. Özcesi, akademik kadro beyindir, örgüttür ve bedende (toplumda) kılcal damarlarla yayılandır. Gerçek bütündür. Hakikat ifade edilen bütünsel gerçektir. Kadro örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikattir."

Rêber APO

Bir fikrin yayılmasında, devrimlerin başarısında hatta en ucube örgütlenme olan ulus-devlet yapılanmalarının bile ayakta kalmasında belirleyici olan kadrolaşma niteliği ve niceliğidir. Demokratik uygarlık tarihi boyunca kadro örgütlenmesi temel bir sorunu teşkil etmektedir. Amaca göre bütünlüğü yakalayabilen ve kendisini örgütlü ve eylemli kılabilen şahsiyetler tarihe damga vurmuş ve devletçi uygarlık sistemini zayıflatıp kısmi de olsa geriletmış ve hakikat öncülüğü vasfına erişebilmişlerdir.

Demokratik uygarlık güçlerinin en temel direniş ve demokratik modernitenin esas inşa gücü, öncü misyon ve göreviyle yükümlü olan kadın açısından bu hakikat öncülüğü misyonunu daha güçlü yerine getirme ve layıkıyla yerine getirme hayati bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Kadınlar olarak bütünsel gerçekliğe

ulařabilmek, dűřűnsel űncűlűk kadar bunun űrgűtlű gűcűnű oluřturabilmek ve bu gűcű űzgűrlűk műcadelesi kanallarına doęru akıtabilmekten geçmektedir. Bunu yapabilmek fikir, zikir, eylem birlięine ulařmak demektir. Bűylesi bir űncűlűk dűzeyine ulařmak, hakikat devrimcilięine eriřmek, bunu kendisinde gerçekleřtirmek, ilk devrimi kendisinde yapmak anlamına gelmektedir. Kadın devrimini gerçekleřtirmek, bu devrimde yer almaya, gerçekleřtirmeye ve yařamsal kılmaya bař koyanların dűřűnsel, zikirsell ve eylemsel bűtűnlűęű saęlanmasıdan geçmektedir. Bir hakikat devrimi olan kadın devrimini gerçekleřtirmek bűylesi bir űncűlűk dűzeyini, kadro ve militan gerçeklięini gerekli kılmaktadır.

Bűylesi bir űncűlűk dűzeyine ulařmak, onu oluřturmak tarihsel olduęu kadar gűncel bir gűrev olarak da űnem tařıtmaktadır. Tarihsel ve gűncel gűrevlerimize sahip çıkmak, devrimin űnűműze koyduęu gűrevleri yerine getirme arayıřlarımızı gűlendirmek, derinleřtirmek ve kapsamlılařtırmakla baęlantılıdır. Nitekim partileřmek, bűylesi bir űncűlűk dűzeyine ulařmak demektir. Kadın partisinin ve onun kadrosunun rol ve misyonu esas olarak budur. Kadın devrimini gerçekleřtirmede űncűlűk rolűnű oynamak, űncű kiřilięi ve duruřu açıęa çıkartmak tarihe damgasını vuracak geliřmeleri, toplumsal deęiřim dűnűřűmleri, tarihin akıřını deęiřtirecek niteliksel sıçramaları açıęa çıkartabileceęi gibi, kadının "nasıl yařamalı, ne yapmalı ve nereden bařlamalı" sorularına gereken doęru cevapları da verebilecektir. Bu aynı zamanda toplum kırımının kendisi olan kadın kırımını meřrulařtıran, bununla da toplumsal ahlak ve vicdanı yıkmayı hedefleyen tűm saldırılara da gereken cevabı açıęa çıkarmaktadır.

űzgűrlűk bilinci ve ahlakına eriřmenin, bu bilinç ve ahlakın temsilini yapabilmenin temel űlűtű zihnimizi ve vicdanımızı ne

kadar kendimize ait kılmamızla bağlantılıdır. Şehit Sakine Cansız arkadaşın da dediği gibi *“devrimci ölçüler, ilkelilik, irade güçlülüğünün olduğu olacağı bir ortamda ancak zorlama olmaz, iradeye saygı duyulur ve birlikte çalışma, mücadele etme esasları aranır, onların yaratılmasına, bir araya getirilmesine özen gösterilir ve bu yoldaşlığı geliştirir, eşit, özgür bir çalışma imkanı sağlar.”* Bu nedenle Rêber APO paradigması ve ideolojisi temelinde oluşturulacak yeni özgür toplumsallığı oluşturmaya, kadın partisi ve kadroları olarak iman edercesine kilitlenmek büyük önem taşımaktadır. Böylesi bir kadro ve militan gerçekliği, mürşidine erişmeye ve çizgisini takip eden insan-ı kamile ulaşmaktır. Bunun anlamı *“nasıl yaşamalı, ne yapmalı ve nereden başlamalı”* soruları temelinde sorgulayan, düşünen, üreten, yaratan, tarihten bugüne var olan tüm özgürlük mirasına sahip çıkan, özgürlükçü topluma ait olmayanları tespit edip ayıklayarak dışına atarken özgür yaşam felsefesini yaymayı, yaygınlaştırmayı ve tüm topluma taşıyabilmeyi bilmektir. Diğer bir ifadeyle havarileşmektir, havariliğin kendisi de zaten öncü kadro olmaktır, öncü kadrolukta kararlaşmaktır. Ahlaki ve politik toplumu oluşturma ile özgür yaşamda ısrar iddiası ancak böyle bir kararlaşma ve pratikleşme ile anlam kazanabilir. Özgürlük merkezli olmayan her tür yaklaşım, düşünce tarzı, arayış ve pratiğin sonu iktidar toplumunun ve kapitalist modernitenin dehlizlerinde kaybolmaktan öte bir sonuç vermeyecektir.

Özellikle kapitalist modernite çağında toplumsal öncülüğün zayıflatıldığı, anlamsızlaştırıldığı, bireyciliğin-bencililiğin geliştirildiği böylesi bir dönemde sistemi aşma, sisteme alternatif yaşam modeli oluşturmada öncülüğün gelişmesi ve yetkinleşmesi büyük önem taşımaktadır. İdeolojilerin zamanının bittiğini iddia ederek kapitalist modernitenin kendi ideolojilerini hâkim kılması ve bu ideolojilerin öncülerini rol model olarak sunması,

demokratik ve özgürlükçü toplum öncülüğünün muğlaklaştırılması, sistem içine çekilerek pasifize etmesi, doğru bir öncülük felsefesinin geliştirilmesinin aciliyetini daha fazla ortaya koymaktadır. Toplumun parçalara ayrıştırıldığı, bireyciliğin ve bireyci yaşam heveslerinin depreştirildiği, özgürlükçü toplumsal öncülüğün anlamsızlaştırılarak muğlaklaştırıldığı böylesi bir çağda, böylesi bir öncülüğün önemi daha fazla öne çıkmaktadır.

Kapitalist modernitenin karşısında en temel alternatif olan demokratik modernite ve demokratik ulus inşası öncüsüz gelişebilecek bir sistem değildir. Özellikle kapitalizmin var gücüyle karşı saldırıda bulunduğu, kendisi için en büyük tehdit olarak gördüğü, boşa çıkartmak için her türlü yol, yöntem ve dejenere etme yaklaşımlarını sergilediği göz önünde bulundurulduğunda, bu sistemi başarıya ulaştırmak, temel yaşam felsefesi ve modeline dönüştürmek oluruna bırakılacak bir durum değildir. Egemen sistem kendisini kurumlaştırıp yaygınlaştırırken her alanda ve her konuda uzmanlaşma, öncülüklerle bunu gerçekleştirmektedir. Yetkin kadrolarını, ideolojik öncülüklerini oluşturarak sistemini yaygınlaştırmaktadır. Buna karşı alternatif bir sistem modeli olan demokratik modernitenin geliştirilmesi de en karşıt cepheden kendi uzman kadrolaşmasını, yetkin öncülüklerini geliştirerek bunu gerçekleştirmek durumundadır. Kapitalist moderniteyi aşma, onun saldırılarını bertaraf etme bu şekilde başarıya ulaşabilir. Özellikle bin yılların devletçi-iktidarcı zihniyetinin toplumu esir alması, kendisini hakim kılması ve alternatif düşündürmeyecek düzeyde kendisinden önceki toplum doğasını hafızalarda muğlaklaştırıp, silikleştirmesi göz önünde bulundurulduğunda, bu karşı mücadele çok ciddi bir entelektüel, ahlaki ve politik öncülük ve yetkinlik gerektirmektedir.

Bu anlamıyla sisteme alternatif kendi toplumsallığını oluşturma, kendi toplumsallığıyla yürüme, kendi toplumsallığının yürüyüş kanallarını, yollarını açma devrimci bir kadro olmanın temel ölçütü olmaktadır. Nitekim Rêber APO PKK'nin kuruluşunu kendi toplumsallığını oluşturma olarak tanımlarken, yeni bir kimlik kazanmanın ve devrimciliğin özünü de ortaya koymaktadır. Kadınlar açısından da partileşmek yeni kadın toplumsallığını oluşturmaktır ve bunun kadro-militan gücü olmak da bu toplumsallığı yaygınlaştırmak, kalıcı toplumsal bir sisteme dönüştürmek, bir yaşam modeli haline getirmek ve özgür yaşam felsefesini tüm kadınlara taşıyabilmektir. Kadında var olan özgürlükçü, demokratik, ahlaki ve politik özü yeniden açığa çıkararak yaşamsal kılabilmek, kadın toplumsallığını geliştirmenin de öncülüğünü yapmak anlamına gelmektedir.

Toplum çokluğa, çoğulculuğa dayanan bir olgudur. Tekçilik toplumun özüne, oluşumuna aykırıdır, terstir. Böylesi bir anlayış ve sistemin insanlığa, özgür yaşama ne denli zarar verdiğini ise en iyi kadınlar bilmektedir. Egemen erkek sisteminin bugüne kadarki tekçiliğe dayanan toplumsal anlayışına karşı kadının çoğulcu ve çoklu toplumsallığını açığa çıkarma maharetini sergileyebilmek, doğru öncülüğün de ölçütüdür. Bu nedenle öncülük, özgür yaşam arayışının derinliğini sağlamak kadar farklı seslerin, farklı renklerin, farklı düşüncelerin ortak bir zihniyet etrafında buluşmasını sağlamayı başarabilmek anlamına da gelmektedir. Yenilenmeye açık, ama aynı zamanda kendi özgürlükçü duruşuyla katılım sağlamayı esas olan bir toplumsallığı geliştirebilmek önem taşımaktadır. Özü yakalayabilmek, özle bütünleşmek ve onun bir militanı olabilmek gerekmektedir. Öz, özgür yaşam arayışdır. Bu arayışın süreklilik kazanması ve bunun için kendini tümünden buna yatırma, adama esastır. Arayışın sürekliliği özgürlük tanımının ve bu doğrultuda mücadelenin kapsam kazanarak gelişmesi

demektir. Kadındaki özgürlük eğilimini ifadeye kavuşturmak, kapitalist modernite karşısında kendi yolunu çizerek ilerlemesini sağlamak, arayışın doğru sonuçlara ulaşmasını getirecektir. Bu temelde öncü kadro ve militan gerçekliğine ulaşmak, Rêber APO paradigması, ideolojisi ve felsefesi temelinde kendisini örgütlemekten geçmektedir. Rêber APO çizgisine bağlılık esas olarak da budur. Bu çizgiye bağlılık öze bağlılıktır, öze bağlılık özgürlük çizgisine, özgür yaşam tutkusuna bağlılıktır. Bu öz iktidarla çelişen, her tür iktidar anlayışından uzak bir yaşam arayışı ve perspektifine sahip olan özdür. Buna göre düşünmek, buna göre konuşmak ve yaşamaktır. Fikir, zikir eylem birliği de bunu kendisinde gerçekleştirebilmek, kendisinde somutlaştırmak, kendisini aşmak ve kendi özülle buluşmak, yani kendine varmaktır.

Kadın köleliği ve kırımının temelinde hiyerarşik iktidarcı zihniyet ve uygulamaları varsa, o halde öncünün en öncelikli olarak kendisini bu düşünce sistemi ve uygulamalarından arındırması, kurtarması gerekmektedir. İktidar karşıtlığı anlamındaki her şey kadını ifade etmektedir, kadınca yaşama ait olandır. İktidar karşıtlığı kadın eksenli yaşamdır; özgürlük felsefesine göre yaşamaktır. İktidarsal yaşamı radikal ret, kadın özgürlükçü yaşama ilerleyiştir. Bu, iktidar sistemini, onun son toplumsal modeli olan kapitalist moderniteyi kusmak, atmak demektir. Kapitalist moderniteyi kusmak demek, hakikat yoluna girmenin, o yolda yürümeye başlamanın kararlılığını açığa çıkartmaktır. Hakikat yolu ise özgür kadın, özgür toplumsallık olarak ifadelendirdiğimiz ahlaki ve politik topluma götüren yoldur. Bu yolda yürürken kapitalist modernitenin yaşam tarzına, sunduklarına yan gözle bile bakmak, hakikat dışılığı götürür. PKK ilk çıkışından itibaren halkçı, sosyalist kadro-militan özellikleriyle toplumda etki yapmış, milyonları bu duruşla

ardından sürükleyebilmiştir. PKK kadro-militanları için özü, sözü, eylemi bir olanlar denilmektedir. PAJK da bu öz üzerinden, bu felsefe üzerinden oluşmuş ve gelişmiş bir partidir. Kadro ve militan yapısı da aynı özle yoğrulmuştur, kaynak birdir ve bu kaynak Rêber APO'dur. Rêber APO paradigması ve ideolojisi temelinde özgür yaşam felsefesini geliştiren ve yaşatanlar, bu hakikat yolunun yolcuları olmayı başaranlardır.

Yine Sakine Cansız arkadaş büyük özgürlük kavgamızı şu şekilde tanımlamaktadır: *“Apocu kavganın özelliği, özgünlüğü burada anlam kazanıyor. Çünkü hiçbir savaş kendi içinde bu kadar zenginliği barındırmamıştır. Hiçbir devrim, kendi içinde tek tek insanda bu kadar uzun süreli, sancılı ama başarılı devrimler gerçekleştirmemiştir. İşte zaferin garantisi buradadır. Sosyalizmin insanlaştırılması, her canlı hücrede somutlaştırılması çabası, emeği ve sabrı bu yüce kavgada billurlaşmaktadır. Bu nedenle KAVGAMIZ yaman, çekici ve birleştiricidir. Ben bu kavgaya aşışım. Duygularımın, sevgilerimin, özlemlerimin, hayallerimin hep buna aktığını sanarak yürüdüm. Bundan böyle akmayan yanlarımla devrimci kavgam beni Apocu kavga güzelliğinde daha coşkulu yürütecektir. Yüreğimi, bilincimi ve bütün gücümü zafer kavgasına salıyorum...”*

Hepimizin ardılı olduğumuz Şehit Sakine Cansız arkadaşın da belirttiği gibi yaman, birleştirici ve çekici olan bu kavga yüreğin, bilincin, devrime kendini adayan her bir devrimcinin bütün gücünü bunu gerçekleştirmeye yönelerek devrimci özü açığa çıkarmasıyla fikir, zikir ve eylem birleşebilir, gerçek anlamda zafere götürecek öncülük düzeyi açığa çıkabilir. Devrime götürecek yolda güçlü yürümek de bu şekilde gerçekleşebilir.

Tarihten bugüne gelişen birçok demokratik uygarlık gücünün, sistem karşıtı hareketlerin eleştirisini yaparken bunların

amaçlarının, istemlerinin iyi olduğunu, çok güçlü direniş sergilediklerini, fakat seçtikleri yol ve yöntemlerin kendilerini yine devletçi uygarlığa bağladıklarını, ya karşıtlarına benzeştiklerini ya da mezhepleştiklerini bilmekteyiz. İktidar zihniyeti ile onun yol ve yöntemlerini kullanarak mücadele etmek, kadro ve militanın buna göre kendisini örgütleyerek öncülük yapmaya çalışması, esas kaybediş noktalarını oluşturur. Düşünce, söz ve eylemin birbirinden koptuğu husus budur. Söylemde özgürlükçü fakat düşüncenin özünde ve onu oluşturan eylemde iktidarcı, devletçi vs. olmanın niyet ne kadar temiz olursa olsun götürdüğü yer, yine aynı iktidarcı sisteme eklemlemek olacaktır. Kadın devrimini gerçekleştirme iddiasında olan bir devrimcinin en fazla üzerinde durması gereken temel hususlardan biri bu olmaktadır. Erkek egemen sistemini tümünden kusmadan, onun kişilikte oluşturduğu parçalanmayı, düşünce ve ruhta geliştirdiği köleliği, iktidarcılığı, gelenekselliği vb. aşmadan, gerçek anlamıyla bir kadın devrimi öncüsü olmak mümkün değildir.

Kadınca yaşam kolektif, komünal yaşamdır. Birbirini tamamlama, bütünleme, eşit ve özgür yaşamdır. Rekabet değil, birbirini tamamlamaya dayalıdır. Öncülükte öne geçme, en radikal eylemi gerçekleştirme, egemen erkeklığe karşı en karşıt cepheden mücadele etmeyi başarabilme, bu konuda tüm kadınları da buna çekme devrimcilik iddiası gereğidir. Sürüklenen değil, sürükleyen olabilmektir. Öncülük duyguda, düşüncede, ruhta, davranışta, eylemde kendisini en iyi örgütleyebildir. Aynı zamanda yeni öncülükleri de yaratabilmek, açığa çıkarabilmedir; yani örgütleyebilmek, örgütleyici güç olabilmek, örgütlü güçle hareket edebilme yeteneğini sergileyebilmedir. Kadın kadroluğu ve militanlığı böylesi bir öze dayanmaktadır. Öncülüğü bir egemenlik aracı olarak görme ve bunu bir tekele

dönüştürme egemen erkek özellikleridir. Aktifleşmemek, öncülüğe gelememek, öncülükten kaçınmak yine kölelik özellikleridir. Pasiflik, nesne olmayı kabullenmektir. Tüm bunlar ise özgürlük bilinci ve ahlakına tam girememeyi ifade etmektedir. Rêber APO; *"Özgürlük yönetme olayıdır ve özgürlük kendini yönetmeyle başlar"* demektedir. Kendini yönetmek kendini bilinçli, iradeli, örgütlü ve mücadeleci kılmaktır. Yaşamı güzelleştirmeye çalışırken, önce kendini düşüncede, duyguda, ruhta, eylemde güzelleştirmektir. Bu anlamda kendini yönetemeyenler, bir topluma öncülük edemezler; hele hele yeni bir özgür yaşamı inşa etme söz konusuysa bunu hiç gerçekleştiremezler. Kendini yönetme kendini bilmedir, kendini, öz gücünü tanıma ve açığa çıkarma, öz güvene sahip olma ve bunu geliştirme, özgürlük militanlığı ve kadroluğunda kendine misyon biçmedir. Öncülük kadroluktur, militanlıktır; çoğu zaman içine düşülen temel hatalardan biri öncülüğü salt yöneticilik veya komutanlık olarak algılamaktır. Öncülük bunu da kapsayan, ama öncelikli olarak özgür yaşamı inşa etme bilinci, kararlılığı ve eylemine sahip olmaktır. Ortak, komünal yaşam ve mücadele anlayışıyla herkesin katılımını sağlamayı gerçekleştirmektir. Ortaklaşma ve paylaşmayı sağlayabilme, sorumlucu yaklaşım, sorunlara çözüm gücü olmayı başarabilmektir. Bunu başaramayan bir kadro kendi kendini yönetememektedir demektir. İnşa etmeye çalıştığımız toplumsal model olan demokratik modernite ve bunun somutlaşmış hali olarak demokratik ulus, toplumun kendi kendisini yönetmesi ilkesine dayanmaktadır. Böylesi bir sistem inşasının öncülüğünü yapmak, bu nedenle öncelikli olarak kendini yönetmekten geçmektedir. Sorunlara çözüm gücü bulamayıp sürekli olarak havale eden, sorumluluk almayan bir kadro ve militanın öncülüğü zayıftır, doğru öncülük yapamadığı anlamına gelmektedir. Sürekli olarak yönetilmeye alışmak, bir sürü mantalitesidir; ahlaki ve politik

toplum ilkesine terstir. Çözüm gücü olamamak politik duruş kazanamamaktır, politik duruş kazanamamak kendi kendini yönetememektir. Ortaklaşmama, kolektiviteye gelememe, sürekli olarak ya yönetilmeye veya yönetmeye alışma devletçi zihniyet ve anlayıştan kopamamadır; özgürlük bilinci ve ahlakına girememedir. Kendini yönetebilme gücü ve becerisini gösterebilme kadar başkalarının, toplumun da kendisini yönetmesini sağlama, bu gücü ve potansiyeli açığa çıkarma önem taşımaktadır. Rêber APO bu konuda şu tespitlerde bulunmaktadır: *“PKK’de örgütsel bakımdan nicel kadro sıkıntısı olmamakla birlikte, bütün dönemlerde esas sorun kolektivist olamamaktan kaynaklanmıştır. Ne bireysel roller oynanmakta ne de kolektivizmin gücü yeterince gerçekleştirilebilmektedir. Bireysel rolleri oynamama kadar, kolektivizme girmekten kaçınma da sıkça yaşanan zaaflardır. Bu nedenle de bireyler ve örgütlenmeler muazzam güç kaybına uğramaktadır. Örgütlü kadro olabilme, bireysel rolün örgütlenmeden, örgütlenmenin de inisiyatifli kadrolardan geçtiği sorunu gündemdeki yerini korumaktadır.”*

Bu değerlendirmelerde de anlaşıldığı gibi, bireysel rol ve inisiyatifin gelişimi kadar, kolektivitenin gücünü de kavrayan ve bununla ortaklaşa hareket eden kadro ve militan başarı getirebilecektir. Özgür yaşam militanlığı ve kadroluğu en değerli olandır; bunu başarabilmek, bunun bir adanmışı olabilmek doğru ve güzel yaşamın en anlamlı ifadesidir. Bu konuda mücadele tarihimiz bunun örnekleriyle doludur. Rêber APO'nun "tanrıça, komutanımız" olarak tanımladığı Şehit Zilan-Zeynep Kınacı arkadaş kadın özgürlük çizgimiz olarak belirlenmiştir. Özgür yaşama olan bağlılığı ve tutkusu, bunun düşüncesi ve ruhuna sahip olmayı eylemselliğiyle bütünleştirerek öncülüğün nasıl bir anlam ifade ettiğini en iyi şekilde ortaya koymuştur. İnisiyatif ve

özgürlük yolunda her bir kadronun rolünün bilincinde olduğu kadar, örgütlülüğün ve çizgi koruyuculuğunun nasıl olması gerektiğinin de en anlamlı cevabı olmuştur. Bu anlamda kadro ve militan, aynı zamanda özgürlük çizgisi koruyucusudur. Bilinçli olandır, takip edilecek olandır.

Bilinçli ve örgütlü öncünün anlamı ve önemini bir Çin atasözü çok güzel bir şekilde ifade etmektedir. Bu atasözü bunu şu şekilde dile getirmektedir:

"O ki, bilmiyor ama biliyor bilmediğini / Çocuktur onu eğitin, yetiştirin / O ki, bilmiyor ama bilmiyor bilmediğini / Cahildir ondan uzakça durun / O ki, biliyor ama bilmiyor bildiğini / Belki uykudadır onu uyandırın / O ki, biliyor ama biliyor bildiğini / Bilge kişidir onu izleyin."

Bildiğini bilen kişi öncü olan kişidir denilmektedir bu atasözde. Bildiğini bilmek bilinçli olmaktır, bilinçle hareket etmek, bilinçli yaşamaktır. Çetin, zorlu, keskin ve her konuda en radikal tutum almayı gerektiren özgürlük mücadelesi öncüsü olmak, bilinçle yoğrulma işidir. Doğru bir özgürlük bilinci ve ahlakına sahip olabilenler ancak takip edilebilecek olanlardır. Nitekim hepimizin Rêber APO'yu takip etmemizin ve milyonların ardılı olmasının altında yatan gerçeklik de bu olmaktadır. Önderliğin Kürt halk gerçekliği ve kadın özgürlük mücadelesine yaptığı öncülük, bilmenin, tanımanın, çözüp alternatif sunabilmenin bilinciyle gerçekleşmiştir. Bu nedenle de Rêber APO Özgürlük Hareketi tarihi boyunca bu tür öncülükleri ortaya çıkartma mücadelesi yürütmüştür.

Rêber APO Ortadoğu'da üç destansı çalışma gerçekleştirdiğini belirtmekte; bunlardan birincisinin savaşılan halk gerçekliği, ikincisinin özgürlük militanının yaratılması, üçüncüsünü ise kadın özgürlük mücadelesinin geliştirilmesi olarak tanımlamaktadır.

Destansı çalışmalarından biri olarak değerlendirdiği özgürlük militanlığına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmaktadır: *"İkinci gerçekleştirdiğim anlamlı çalışmam, özgürlük militanının yaratılmasıdır. Savaşan halk, savaşan militanı gerektirir. Türkiye koşullarında militanlaşma kısır ve dogmatikti. PKK adına ancak sınırlı dşnebiyen ve birkaç atımlık barut kadar eylemcilik yapabilen bir militanlaşma vardı. Bununla halk savaşının yürütülmesi mümkün olamazdı. İdeolojik gücü, sabır, cesaret ve ustalığı sonunda ancak büyük çabalar kazandırabilirdi. zgrlk militanını yaratmak, zamanımın ve abalarımın en büyük kısmını almıştır. Bu, adeta kurumuş bir daldan bir fidan yetiştirmek gibi mucizevi bir yaklaşım gerektirmiştir. Binlerce yılın gericiliği ile beslenen, anlamlı ve kesinlik arz eden hiçbir duygu ve düşünce gücünden payını alamamış, kendine karşı savaşımın kr ve hain savaşcısı olmuş bireylerden halk özgürlük militanlarını yaratmak, gerçekten en zor olan ve yetenek gerektiren bir çalışmaydı. Ardı sıra yüzlerce eğitim devresi, on binlerce diyalog ve özel konuşmayla özgürlük militanına ulaşmak istedim. Bunun için nefes nefese kaldım. Yürürken ve yemek yerken bile, gözüm ve dilim onun için çalışıyordu.*

Grevimin zor olduğunu, bunun en onurlu iş olduğunu ve ölümün onun için tüy kadar hafif geldiğini de biliyordum. Fakat lanetli tarihi aşıp özgürlük tarihine katkı sağlayabilmenin büyük değeriyle, hiç olmazsa birkaç yılını bu mücadeleye doğru vermesi için tüm gücümle bu militana yüklendim. Tarihte hiçbir filozof, peygamber, asker veya siyasetçinin yapamadığı kadar özverili, nitelik ve niceliği olan militan çalışması yaptım. Ama özellikle i eteciliğin bilinçliliğe kadar varan bir tutumla bu halkın yüreği olan gençlerini ve benim en büyük emek yoğunlaşmış varlıklarımı acımasızca harcaması ve adeta yemesi, hep en büyük üzüntü ve

öfke kaynağım olmuştur. Yaratma eylemime bu tür ihanet ve komploculuğun dayatılması anlaşılır ve katlanılır gibi değildir.

Ama militanın kendisi de bundan sorumluydu. Onun kendisine hiç mi saygısı yoktu? Bu kadar emekleri görmüyor muydu? Ana ve babasının en sevimli ve umut bağlanılan kuzusu veya aslan gibi evladı olduğunu anlamıyor muydu? Benim en vicdansızları bile etkileyecek çabalarım ne kadar sahip çıkabilecek, bunun için verdiği büyük sözlerle pratikte ne zaman anlam biçebilecekti? En başta da uzun süreli varlığını ve gelişmesini nasıl sağlayacaktı? Militan, özgürlük savaşçısı tüm bu sorulara cevap vermek durumundaydı. Soysuz ve sahte komutanların aleti olmaktan çıkaracak, yüzlerce belgeyle aydınlatılan perspektiflere pratik güç kazandıracak gerçekliğin onu temsil etmesi gerekirdi. Militan adayına çok şey verdiğime inanırdım. Verdiklerimin karşılığı ucuz, yerinde olmayan ölüm ve öldürmeler oldu. Nasıl ve nerede, nasıl yaşamak ve yaşatmak gerektiğini bir türlü temel görev edinemedi. Çok militan yetiştirdim. O da çok savaştı, sınırsız cesaret ve fedakârlık gösterdi; ama ustalaşamadı, kendi sistemini yaratmaya hiç yanaşmadı. Kolay ve ucuz yaşam ve ölüm alışkanlıklarından kurtulamadı, ordulaşamadı, komutanlaşamadı. Ortaya çıkan değerleri ve kahramanlıklarını inkâr etmiyorum. Ama bir iç çeteciliğe ve ilkel milliyetçiliğe karşı, zamanında ve başarıyla tavır geliştirip sonuca gidememesi bile, büyük noksanlığını göstermeye yeterlidir.

Kendime hep şunu sorarım: Acaba baştan böyle olacaklarını bilseydim, savaşmalarına izin verir miydim? En azından sorumlulukları kendi açımdan kabul edebilir miydim? Fakat bu büyük üzüntülerime rağmen, yine de özgürlük militanının yaratılması destansı bir çalışmadır. Buna layık olunamadı. Çarçur edildi. Haince ve sorumsuzca kullanıldı. Ama yine de tarihte layık olduğu yeri tuttuğuna inanıyorum. Binlerce şehidin anısı özgür

yaşamı mutlaka yaratacak, özgür Kürt halkını gerçekleştirecektir. Geride kalanların meşru savunma düzeyinde, tüm eksikliklerini gidermenin yanı sıra, onurlu bir barış ve kardeş halklarımızın özgür birliği için gerekli nicel ve nitel gücü yakalayacaklarına ve başarının garantisi olacaklarına dair inancımı ve umudumu belirtmek durumundayım."

Rêber APO'nun militan gerçekliğe yönelik bu tespitleri ve eleştirileri, sunduğu perspektifler nasıl bir militan düzeye ulaşmamız gerektiğini belirtmektedir. Kapitalist modernitenin güçten düşürdüğü, özünden uzaklaştırdığı gerçekliğinin aşılması ile doğru bir militan duruşa ulaşabilmek için nasıl yaşamamız gerektiği çok çarpıcı bir şekilde değerlendirilmektedir. Bu anlamda kurumuş daldan fidana dönüşmek, kendini özgürlük bilinci ve felsefesiyle, ahlakıyla donatmaktan geçmektedir. Lanetli tarihi aşip özgürlük tarihini yaratmak, direnen halk gerçekliğine cevap olup bu halka öncülük yapmak kendini tepeden tırnağa bilinçle, iradeyle, özgürlük kültürü ve ahlakıyla, örgütlülüğüyle donatmak ve bu temelde mücadele yürütmekten geçmektedir. Aynı zamanda kadın özgürlüğü ve tüm özgürlük değerlerine dönük her tür saldırıya karşı radikal duruş, buna karşı mücadele etme ve boşa çıkarma, zamanında ve yerinde tespit edip müdahale etme, bunu kendisinin temel görevi olarak belleme önem taşımaktadır. Üç destansı çalışmadan biri militanlık, biri kadın özgürlüğü olduğuna ve her ikisinin görevi de savaştan, yani direnen, mücadele eden ve bunula birlikte kendi özgür yaşamını inşa eden halk gerçekliğini ortaya çıkarmak, buna öncülük etmek olduğuna göre, Önderliğin bu destansı çalışmalarını başarıya taşımak, yaşamsal kılmak ve özgür geleceği inşa etmek de en fazla kadına düşmektedir. Şu çok açıktır ki; özgür kadın militanlığı, özgür kadın ve özgür toplum gerçekliğinin temel öncüsüdür, temel öncüsü olmak durumundadır.

Rêber APO tek bir insanın dahi örgütsüz kalmaması gerektiğini belirtmektedir. Özellikle inşa etmeye çalıştığımız demokratik ulus ve demokratik konfederalizm çerçevesinde kendi kadın konfederalizmimizi oluşturması önem taşımaktadır. Kadının örgütlü oluşu ve buna dayalı duruş, özündeki potansiyel gücü açığa çıkaracak olandır. Kadının bugüne kadarki temel kaybediş noktalarından biri örgütlü olamayışdır; erkeğin kurumlaşmış örgütlülüğüne karşı kadının her alanda örgütlenmesi ve örgütlendirilmesi bu anlamda öncünün temel görevidir. Kadro ve militanlığın görevi esas olarak özgürlük mücadelesi verirken tüm kadınları mücadeleye çekebilecek örgütlülüğü oluşturmak, kadının örgütlü gücünü açığa çıkarabilmektir. Bu, tüm kadınların özgür yaşam hakkında düşünme, konuşma, karar alma, aldıkları kararları uygulama ve böylelikle özgür yaşamı inşa da sorumluluk almasını sağlama anlamına gelmektedir. Öncünün görevi herkes adına düşünmek, konuşmak, karar almak, uygulamak ve tüm sorumlulukları kendisinde merkezileştirmek, tekleştirmek değil; kadınları bu bilinç ve örgütlülük düzeyine çekebilmek, bunu geliştirebilmektir. Kadınların yeniden özne konuma gelebilmesini sağlamaktır. Özellikle de Ortadoğu gibi bir coğrafyada bin yılların kölelik zihniyetiyle nesnenin nesnesi konuma gelmiş kadını böylesi bir bilinç ve örgütlenme düzeyine çekmek, bunu geliştirmek bu kez Kadın Özgürlük Hareketi için destansı çalışmayı doğuracak ve kadın devriminin gerçekleşmesini sağlayacaktır. Kadro ve militanın temel görevi de bu destansı çalışmayı gerçekleştirmektir.

Kadın özgürlük mücadelesinin en temel gerçekliği, bu mücadelenin kadınlar tarafından kadınlar için yürütüldüğü gerçeğidir. Kadın devrimciliğinin özü de budur. Devrimcilik, ideolojik, politik, askeri mücadelede örgütlü olmaktır. Kadro-militanlık bu mücadeleye örgütlü olarak katılmaktır. Özgürlük

mücadelesinin, kadın devriminin başarısını belirleyecek olan kadro ve militanın örgütlülüğü ve başarısından geçmektedir. Ortadoğu'da kadın özgürlük mücadelesini yükseltirken ve Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi öncülüklü kadın devrimini gerçekleştirirken, kadro ve militanın bu gerçeğin bilincinde olarak hareket etmesi çok büyük önem taşımaktadır. Örgütsel olarak, örgütlenmede yaşanılacak yetersizlikler, sorunlar mücadelenin ve devrimin geleceğini de belirleyecek olmalıdır.

Bu nedenle iradeli, öze bağlı hareket etmek kadar dogmatizme düşmeyen, kalıpcılığa düşmemek kadar liberalizmle de arasına keskin mesafe koyarak ret ediş önem taşımaktadır. Doğru militan ve kadroluğun temelinde ne dogmaların esiri olmak ne de liberalizmin her şeyin normalleştiren, muğlaklaştıran, özgürlük ölçü ve ilkelerinden uzaklaştıran, özgürlüğü dejenere eden tutum ve davranışlara girmemek, bunun zihniyetiyle mücadele yatmaktadır. Birbirinin zıttı gibi görünseler de her ikisi de bir madalyonun iki yüzüdür; ikisi de devletçi-iktidarcı zihniyetin farklı biçimleridir. Her ikisinin de kendilerine açtıkları egemenlik alanları bulunmaktadır. Özellikle içinde bulunduğumuz çağ gerçekliğinde farklı farklı putçuluklar dogmatizmin birer yüzü olurken, liberalizm de çağın temel hastalığı olarak her yere, her insana bulaşarak güçten düşürmektedir. Özgürlük bilinci ve ahlakından uzaklaşmada en fazla bu iki zihniyet yapılanması etkili olmaktadır. Her ikisi de iktidara ve devlete koşmanın, onlara bağlanmanın farklı araçları ve yöntemleri olmaktadır.

Özellikle geri-geleneksel zihniyet yapılanmasından kopamama iktidar araçlarına esnek ve liberal yaklaşımlar özgür toplumsallığa giden iradeli duruşların açığa çıkmasını engellemektedir. Kadını geri-geleneksel ölçülere mahkûm eden iktidarcı sistemin etkisinden çıkamamak, kadro ve militanın özgürlük duruşunu zayıflatmakta, doğru öncülük etmesinin önünde engel

olmaktadır. Nitekim kendisini aşamayanın bir şekilde aşılacağı bir gerçektir. Kadın açısından da bunu aşamama, egemen sistemin bir şekilde yeniden onu aşması ve farklı iktidar araçlarının birer kölesi haline yeniden gelmesi, mahkûm olması anlamına gelmektedir. Bu, özgür yaşam anlayışı ve felsefesine tam girememeyle bağlantılıdır. Hâlbuki özgürlüğü en fazla elinden alınan kadındır, hiyerarşi, sınıflaşma, kastlaşma, devletleşme kadın köleliği üzerinden gelişmiştir. Buna karşı en fazla durması gereken kadındır ve kadın devriminin kadro ve militanı da buna karşı en keskin ve radikal mücadele yürütmesi gerekendir. Hiyerarşi, sınıflaşma, kastlaşma, devletçilik iktidarın farklı yüzleri olarak en fazla kadın düşmanıdır. Bu zihniyet ve yaklaşımlara girme, bu tür duruşlara tenezzül etme ve uygulama, özgürlük anlayışından yoksunlukla bağlantılıdır. Özgürlüğü yanlış bilme ve özgürlük arayışındaki sapmayı göstermektedir; kadını çirkinleştirecek olan da bu tür yaklaşımlardır. Bu, iktidarcılığı güç ve özgürlük olarak görmedir. Aynı zamanda toplumsal özgürlük arayışından yoksunluktur; örgütlü gücün, devrimci mücadeleyle verilen büyük bedellerin, emeklerin ortaya çıkardığı imkân ve olanaklar üzerinde kendisini yaşatmak ve özden uzaklaşma, kopmadır.

Kadın devriminin kadro ve militanlarının demokratik bilince sahip olmaları önem taşımaktadır. Demokratik bilince sahip olmak, ahlaki ve politik bilinç kazanmaktır. Bu da özgürlük bilincine ulaşmaktır. Demokratik bilinç, iktidarcılık karşıtı olan bilinçtir; kendi yaşam anlayışından inşa etmek istenilen özgür toplum modeline kadar yaşamın her alanına demokratik bilinçle katılım önem taşımaktadır. Demokrasiyi çarpıtan, öz disiplin, öz düşünce ve örgütlükten kopartan yaklaşımlar iktidarcılığın farklı biçimlerde kendisini yaşam tarzı haline getirmesidir. Bunun en belirgin özelliği bireycilik olarak açığa çıkmaktadır. Birey olma,

özgür birey kimliği kazanma bir özgürlük ölçütüdür. Bireycilik ise toplumsallıktan, komünaliteden kopmadır, buna ters düşmez; egemen sistem zihniyetine girmez. Liberalizmin toplumdan kopartan insan gerçekliğine düşmez. Hâlbuki karşısında en fazla mücadele ettiğimiz ve yanlışlığını ortaya koyduğumuz husus, toplumsallığın paramparça edilmesi, dağıtılmasıdır. Bir taraftan buna karşı mücadele etmek, bunun iddiasını koymak, diğer taraftan ise bireyci, liberal yaklaşımlara düşmek birbiriyle çelişkili iki durumdur. Bireyciliğin olduğu yerde toplumculuk yoktur, toplumculuğun olduğu yerde bireyciliğe zemin kalmamaktadır. Bireycilik yaşıyorsa eğer, kadro ve militanın böylesi anlayışları bulunuyorsa, bu toplumculuğun zayıflığının göstergesidir. O halde bu tam anlamıyla örgütlü bilinç, duruş ve gücünü açığa çıkartmamak demektir. Hâlbuki kadın devrimi kadın eksenli yeni bir toplumsallığı oluşturma devrimidir. Kadro ve militanın, daha özlü bir ifadeyle öncünün buna karşı mücadele yürütmesi, özgür kadın kimliğine ulaşması, başta bunu kendisinde yaratması anlamına gelmektedir.

Bu konuda sorun varsa, bu kadın özgürlük mücadelesine yanılgılı yaklaşımından kaynağını almaktadır. Kadın özgürlük mücadelesini, partileşmesini, kadrolaşması ve militanlaşmasını tali görme, cins mücadelesini sürekli ve doğru yürütememe, iktidarcılığı aşamama, cins sömürsünün tarihsel olarak ifade ettiği anlamı bilince çıkaramamayla bağlantılıdır. Hâlbuki bu tür anlayış, yetersizlik ve sorunlar kadın özgürlük mücadelesini geriye çektiği gibi, ahlaki ve politik toplumun yeniden inşasında kadın devriminin rolünün de bilincinde olmamayı ifade etmektedir. Demokratik sosyalizm zihniyetine tam girememektir, kadın özgürlüğü olmadan demokratik sosyalizmin gerçekleştirilemeyeceğinin bilincinin zayıflığından ileri

gelmektedir. Hâlbuki komünal yaşam, demokratik sosyalizm tam da kadın toplumsallığını ifade etmektedir.

Bu nedenle doğru bir kadro militan gerçekliği açığa çıkartmak, kadın devriminin başarısı açısından hayati bir konudur. Devrimin başarısı, öncünün bilinçli ve iradeli katılımı ile açığa çıkaracağı başarılarla bağlıdır. Kadro ve militanın doğru katılımı, toplumsal mücadelede de kadın katılımlarını aktifleştirip çoğul kılacağı gibi, cinsiyetçi-geri geleneksel toplum yapısının çözülmesini de mümkün kılacak ve özgür yaşam arayışının toplumsallaşmasını daha da arttıracaktır. Nitekim kadın devrimi hem bir zihniyet, vicdan, irade devrimidir hem de sosyal bir devrimdir. Kürdistan'dan başlayarak böylesi bir devrimin öncülüğünü yapmak, bunu Ortadoğu'ya taşımak ve böylece dalga dalga tüm dünya kadınlarını kapsayacak bir niteliğe kavuşturmak; kadro ve militanın görevidir. Bu aynı zamanda özde bir kadın kültürü olan Ortadoğu kültürünü yeniden açığa çıkartmak ve Ortadoğu'yu kadın öncülüğünde yeniden öncü konumuna getirmektir. Bu bir hakikat savaşıdır; hakikat savaşımında yer alanların da hakikat yolunun doğru bir yolcusu olabilmeleri, kendilerini bu hakikatte tümünden eritebilmeleriyle mümkündür.

"Hakikat savaşı yaşamın her anında tüm toplumsal alanlarda, komünalist ekonomik ve ekolojik birimlerde, demokratik kentlerde, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus-ötesi mekânlarda yürütüldükçe anlam ve başarı kazanır. Dinlerin doğuş dönemlerinin elçileri ve havarileri gibi yaşamayı bilmedikçe, hakikat peşinde koşmadıkça hakikat savaşı verilemez, verilse de başarılamaz. Ortadoğu'nun yenilenmiş kadın tanrıça bilgeliklerine, Musa, İsa ve Muhammed'lere, Saint Paul'lara, Mani'lere, Veysel Karani'lere, Hallac-ı Mansur'lara, Sühreverdi'lere, Yunus Emre'ler ve Bruno'lara ihtiyacı vardır. Hakikat devrimi eskilerin eskimeyen ama yenilenen mirasına

sahip olmadan başarılmaz. Devrimler ve devrimciler ölmez, sadece miraslarına sahip çıkarak yaşanılabilceğini kanıtlar. Ortadoğu kültürü fikri-zikri-eylemi bütünlüğünün kültürüdür ve bu yönden çok zengindir. Demokratik modernite, uygarlığın ve kapitalist modernitenin eleştirisini bu kültüre ekleyerek katkısını sunacak, tarihsel rolünü oynayacaktır.

Demokratik uygarlık bireyi, kapitalist modernitenin üç mahşeri atısına (kapitalizm, endüstriyalizm ve ulus-devletçilik) karşı sürekli fikri-zikri-fiili mücadele birlikteliği içinde yaşamak kadar, demokratik modernitenin üç kurtuluş meclisiyle (ekonomik toplum, ekolojik toplum ve demokratik toplum) birlikte sürekli fikri-zikri-fiili yaşam mücadelesi vermedikçe kendini gerçekleştiremez, hakikat önderi halinde inşa edemez. Akademiya birimi kadar toplumsal komün biriminde mücadele ve yaşam birlikteliğini sürdürmedikçe adaletin, özgürlüğün ve demokrasi dünyasının gerçekleştirci önderi (mürşidi) olamaz. Kutsal Kitapların ve tanrıça bilgelerinin eleştirisi (ancak egemen uygarlık ve modernite için araçsallaştırılmalarına karşı yapıldığında) değerlidir. Geri kalanı eskimeyen yaşam mirasımız, toplumsal kimliğimizdir. Demokratik çağın hakikat militanı bu kimliği kişiliğine kazıyan, yaşam mirasını özgürce yaşayan ve yaşatandır."

D- Ortadoğu ve Dünya Kadın Hareketleriyle İlişki-İttifak ve Ortak Örgütlenme Gerekliliği

"Devrimde ittifakları geliştirme sanatı, düşmanı en tehlikesine, dostları da en önceliklisine göre sıralamaya tabi tutma sanatıdır."

Rêber APO

Tarihin ilk ezilen cins, sınıf ve ulusu olarak tüm kadınların ortak bir mücadele çizgisinde birleşerek egemen erkek sistemine karşı

m¼cadele y¼r¼tmesi gerekliliği, 21. y¼zyıl gerçekliğinde her zamankinden daha fazla kendini hissettirmektedir. Ortak m¼cadelede kadınların birleşmesi demokratik, özg¼r bir yaşamın yaratılmasının temel gereğidir. Aynı tarihsel k¼kene, aynı k¼lt¼re, aynı d¼ş¼nce ve duygu d¼nyasına sahip olan ve biçimleri değişse de ¼zsel olarak aynı kırımlara maruz kalan kadınların birleşerek ortak bir m¼cadele perspektifine ulaşmaları, kadın devriminin gerçekleştirilmesi açısından b¼y¼k ¼nem taşımaktadır. D¼nyanın farklı farklı yerlerinde farklı ulus, sınıf, ırklara, din vs. mensup olsalar da kadınlar, egemen erkek sisteminin ortaya çıkışından bu yana s¼rekli olarak benzer şekillerde egemen erkekliğinin gazabı, hışmı, şiddeti, tahakk¼m ve kadın kırım politikalarına maruz kalmaktadırlar.

Fatmag¼l Bertay'ın da dediği gibi: *“k¼lt¼rel açıdan parçalanmış bir d¼nyada yaşadığımız doğru; ancak bu d¼nya aynı zamanda, b¼t¼n farklılıklarımıza karşın, marjinalleştirilenlerin ve ezilenlerin paylaştığı "Tek" bir d¼nya. Marjinalleştirilmiş olanların, uzun s¼redir kendilerinden esirgenen bilgiyi, kendi adlarını koyma ve yeni bir gelecek tasavvur etme hakkını geri almaya ihtiyaçları var. Gerçekten de, tek ve kuşatıcı bir Feminist Teori yeterli olmadığı gibi, doğru da değil; ancak salt yerel deneyime dayanan bir ampirisizme d¼n¼ř de öz¼m değil. Yavan siyasal çoę¼lculuk ile k¼lt¼rel g¼recilięin birleşimi, bir "aman bulaşmayalım" yaklaşımına, kadınların farklı bağlamlardaki deneyimlerinin sorgulanmaksızın kabul¼ne yol açar. Sonuçta kimse kimseyi gerçekten dinlemez ya da ciddiye almaz olur. Oysa marjinalleştirilmiş bir grup olarak kadınlar, mevcut iktidar ilişkilerini d¼n¼řt¼rmek istiyorlarsa birbirleriyle iletişim kurmak, birbirlerinin sesini duymak, birbirleri hakkında bilgi sahibi olmak ve ittifaklar oluşturmak zorundadırlar.”*

Kadın sorunu evrensel bir sorundur, mücadelenin bu açıdan evrensel olması önem taşımaktadır. Bu nedenle devrimci ittifakların geliştirilmesi, mücadelenin başarıya ulaşması, bir kadın devriminin yeniden gerçekleşebilmesi için hayati önemdedir. Bir anlamda mücadele cephelerinin birleştirilerek kadın ittifakının oluşturulması yeni enternasyonal anlamına da gelecektir. Bu enternasyonal, kadın enternasyonalizmini ifade edebileceği gibi, kadın öncülüklü yeni enternasyonal birleşimi de ifade edecektir. Nitekim 1864'teki Birinci Enternasyonal ve 1889'da kurulan İkinci Enternasyonal, sistem karşıtı güçlerin kendi aralarında çelişki, çatışma, görüş ayrılıklarından kaynaklı bölünüp etkisizleşmişlerdir. I. Enternasyonalin dağılmasında Paris Komününün başarıyı kalıcılaştıramaması ile Marksist ve anarşistler arasındaki görüş ayrılıkları ve çelişkilerin derinleşmesi etkiye bulunurken; II. Enternasyonal ise 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı yıllarında savaşı destekleyen taraflardan kaynaklı çıkan çelişki ve devrim anlayışındaki farklı görüşlerden dolayı bölünmeye uğramış ve etkisizleşmiştir. Her ne kadar daha sonra Sovyet Devrimi'nin ardından 1919'da Bolşevikler öncülüğünde Üçüncü Enternasyonal kurulmuşsa da bu da uzun süreli olamamış, yaşanan görüş ayrılıkları ve Sovyetlerin egemen politikalarından kaynaklı II. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesi kendini feshetmiştir.

Bugün kadınların enternasyonalist, yeni bir ulus üstü bir özgürlük mücadelesini başlatma ihtiyacı bulunmaktadır. Nitekim enternasyonalizm, hangi etnik kökenden olursa olsun dünya üzerindeki tüm insanların birbiri ile eşit sayılmasını öngören görüştür. Kadın sorunu ulus üstü, evrensel bir sorun olduğuna göre, çözüm arayışı ve ittifaklarının da buna göre olması gerekmektedir. Bu nedenle kadınların hangi etnik köken, dil, sınıf, dinden olurlarsa olsunlar eşit ve özgür bir yaşam anlayışını

geliştirmek için ortak bir mücadele cephesinde birleşmeleri, özgürlük sorununa çözüm bulma ve alternatifini geliştirme açısından büyük önem taşımaktadır. Kadın enternasyonalizmi diğer enternasyonaller gibi salt işçi sınıfı ve proletarya endeksli bir mücadele cephesini değil, tüm kesimleri içine alacak bir mücadele perspektifine sahip olmak durumundadır. Bu enternasyonal hareket, kadınların erkek egemen sistemi karşısındaki ittifakı anlamına gelmektedir. Kadınların ittifakı, özgürlük yanlıları ile egemenlik ve tahakküm yanlılarının cephelerinin netleşeceği ve tüm kesimleri içine alacak keskin mücadele anlayışının gelişmesini getirebilecek bir ittifaktır.

Nihayetinde beşbin yıldır dünyada iki karşıt cephe bulunmaktadır. Bir cephe devletçi uygarlık sistemi ve uygulayıcıları olurken, bunun karşısında yer alan cephede ise demokratik uygarlık güçlerini temsil eden tüm devletçi-iktidarcı sistem dışında kalan kesimler yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle tüm anti-kapitalist olan kesimlerdir. Devletçi uygarlık sisteminin başlangıcından itibaren tarihin ilk iktidar karşıtı gücü kadın olmuştur ve bugüne kadar da esas olarak bu özünü ve niteliğini korumaktadır. Bu nedenle günümüzde gittikçe bir kangrene dönüşen iktidarcı-devletçi uygarlığın en son aşaması olan kapitalist modernite karşısında tüm anti-kapitalist, anti-iktidarcı kesimleri bir potada birleştirerek mücadeleyi yükseltmek önem taşımaktadır. Anti-iktidarcılar, esas toplumu oluşturan, devlet dışı toplumsallığı ifade eden kesimlerdir. Başta kadınlar olmak üzere, tüm emekçi kesimler, gençler, işsizler, sömürge halklar, farklı inanç kesimleri ve iktidar mekanizmaları tarafından ezilmeye, sömürülmeye, dışlanmaya vs. maruz bırakılan herkesi ifade etmektedir. Bu aynı zamanda gerçek demokrasi güçlerini de oluşturan kesimlerdir.

Dünya kadınların ortak yurdudur, bu ortak yurdu binlerce yıl önce kadınlar ortak akıl, ruh ve duyguyla güzelleştirip yaşanılacak bir yer haline getirmişlerdir. İlk toplumsal kültürün gelişimi kadınlar öncülüğünde gelişmiştir, eşit ve özgür toplumsal kültürün yaygınlaştırılması yine kadın eliyle gerçekleştirilmiştir. Bugün de kadınların ortak düşünce, duygu ve ruhla yeniden dünyayı güzelleştirme, estetik kazandırma gibi bir sorumluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle yereli aşarak evrenselleşen bir kadın özgürlük mücadelesinin geliştirilmesi, tüm kadınları içine alan ve aynı zamanda toplumsal değişim dönüşümü de hedefleyen bir ittifak anlayışının oluşturulması gerekmektedir. Kadınlar özgürleştikçe toplum özgürleşecektir. Toplumsal kölelik, kadın köleliğinin genelleşmiş halidir. Toplumsal sorunlar, kadın özgürlük sorunun saçaklanmış, dallanıp budaklanmış ifadesidir. Bu nedenle tüm bu sorunlar aynı zamanda kadın sorundur. Bu sorunların çözümünde nasıl ki kadın sorununun görmezden gelinerek çözümü mümkün değilse, aynı şekilde kadın sorunu da toplumsal sorunlar ele alınıp irdelenmeden, bunlara çözüm gücü olup alternatifler oluşturulmadan tam anlamıyla bir çözüme kavuşamayacaktır.

Kürt Kadın Özgürlük Hareketi olarak temel mücadele perspektifimizi ve ilkemizi de buna oturtarak mücadele ederken, bu perspektifi yaygınlaştırmak, ortaklaştırmak ve farklı bölgelerde, ülkelerde, toplumlarda bulunan kadın hareketleriyle de ortak bir akla dayalı bir mücadele ilkesine kavuşmamız da önem taşımaktadır. Dünyada özgürlük sorununa eğilen farklı kadın hareketleri ve örgütlülükleriyle nasıl bir ilişki diyalaktığı ve mücadele anlayışını oturtmamız, nasıl bir ortak mücadele felsefesini kazanacağımız önemli bir soru olarak önümüzde durmaktadır.

Şu bir gerçektir ki, dünyadaki her kadının yaşadığı özgürlük sorunu aynı biçimde ve aynı düzlemde gelişmemektedir. Tüm kadınların egemen erkek sisteminin bir kurbanı ve mağduru olduğu gerçeği saklı kalmakla birlikte, her toplumdaki kadın kırım politikaları ve uygulamaları, yine her kadının bunu bilincinde olması ile özgürlük sorununu ele alış tarzı farklılık gösterebilmektedir. Ezilen bir halk gerçekliğine sahip olan Kürt Kadın Özgürlük Hareketi veya benzer durumdaki kadın hareketlerinin özgürlük sorununa yaklaşımı ile Ortadoğu'da halk-ulus olarak benzer sorunu yaşamayan, fakat toplumsal olarak iktidarcı sistemin uygulama ve tahakküm politikalarına maruz kalan kadınların sorunu ele alışları farklılık gösterebilmektedir. Yine aynı şekilde Ortadoğu'daki kadınlarla Avrupa, Amerika'daki veya Uzakdoğu, Afrika'daki vs. kadınların özgürlük sorununu ele alış tarzları, talepleri ve mücadele yöntemleri farklı olabilmektedir. Bu, dünyanın farklı coğrafyalarında farklı toplumlardaki sistemin uygulanma biçimleri ve kültürel dokuyla da bağlantılı bir durum olabilmektedir.

Kürt Kadın Özgürlük Hareketi bir taraftan kadın özgürlük mücadelesi yürütürken, bir taraftan da kültürel ve fiziki soykırım politikalarına maruz kalan, her tür inkâr ve imha sistemlerine tabi tutulan bir halk gerçekliği içerisinde çıkıp gelişim sergilemiştir. Bu nedenle iki yönlü bir mücadele yürütmektedir. Kadın özgürlük sorununu ülke ve Kürt toplumsal özgürlüğüyle birleştirerek yürütürken, aynı zamanda Kürt toplumsallığının da gerçek anlamıyla özgürleşebilmesinin temeline kadın özgürlüğünü koymakta, kendi toplumsallığından başlayarak bir kadın eksenli yaşam anlayışı ve toplumsallığını geliştirmeye çalışmaktadır. Dünyanın başka bir bölgesinde özgürlük mücadelesi veren bir kadına kültürel soykırımdan söz etmek belki de çok anlamlı gelmemektedir; çünkü kendi toplumsallığında yaşanan

sorun,cins ayrımcılığı temelinde açığa çıkan eşitlikçi olmayan yaklaşımlar veya kadına yönelik şiddet uygulamaları olmaktadır. Fakat ister cins ayrımcılığı politikaları olsun, ister şiddet uygulamaları olsun isterse de farklı şekillerdeki cinsiyetçi politikalar olsun hepsinin ortak noktası ve çıkış merkezi birdir. Hem halk hem de kadın olarak kültürel ve fiziki soykırımdan geçen, egemen erkek sisteminin her tür kirli politikalarına maruz kalan Kürdistanlı kadınlar da Ortadoğulu ve genel olarak tüm Doğulu ile tüm Batılı kadınlar, hangi yeryüzü parçasında yaşarsa yaşasın aynı zihniyet, aynı ideoloji ve felsefenin ürünü olan kadın kırım politikalarına maruz kalmaktadırlar. Kadınlara yönelik tüm zulmün, baskının, cins ayrımcılığını temeli cinsiyetçi zihniyet, ideoloji ve kültüredir. Tüm iktidarcı sistemler ve mekanizmalar da bu ideolojiden kaynağını almakta ve beslenmektedir. Bu ideoloji, kadın düşmanlığı üzerinden gelişen bir ideolojidir; dünyanın neresinde olursa olsun hangi etnik, sınıf, kültür vs. olursa olsun uygulamada farklılıklar gösterse de tüm kadınlar bu ideolojinin sonucu olarak ezilmekte, sömürülmekte, katledilmekte, baskı ve ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Bu nedenle bu ideoloji ve bu ideolojiden kaynaklanan egemen erkek sisteminin tüm biçimlerine karşı, tüm kadınların birleşik ortak cephesini oluşturmak önem taşımaktadır.

Bu birleşik kadın cephesini hangi temellerde, hangi ortak ilkelere yapabiliriz? Toplumsal olarak farklı kültürel yapılanma ve cinsiyetçi ideolojinin uygulama biçimlerinde farklılık arz eden farklı toplumsal dokular içerisinde yaşayan kadınlar olarak ortak aklı nasıl oluşturabiliriz? Elbette devrimci bir kadın ittifakının geliştirilebilmesi kadınların ortak tartışma, ortak karar ve ortak mücadele perspektifleriyle gerçekleşebilecek bir durumdur. Bunun için öncelikli olarak ortak bir tartışma ve görüş alış verişinde bulunma, ortak bir perspektife sahip olmaya ihtiyaç

vardır. Böylesi bir ortaklaşmaya ulaşabilmek için kadın örgütlerinin birbiriyle bir ilişki diyalaktığı yakalaması gerekmektedir. Her kadının katılabileceği, her kadına hitap edecek ve kapsayacak bir mücadele anlayışının geliştirilmesi önem taşımaktadır. Kadın, ancak ortak bir mücadele diline sahip olduğu zaman kendisini gerçek anlamıyla ifadeye kavuşturabilecek ve mücadelede gözle görünür sonuçlar elde edebilecektir.

Kadınlar olarak hepimiz ezilen cins olmanın yanı sıra ezilen ilk sınıf ve ilk ulusuz. Ortak bir sınıf ve ulus olarak mücadele yürütmek, bunun örgütlü gücünü oluşturmak ve ortak bir perspektife sahip olmamız gerekmektedir. Bu bizim demokratik temellerdeki birlikteliğimizi, ortaklığımızı, herkesin kendi etnik kökeni, kültürü, dili, inancı temelindeki ortaklığımızı da ifade edecektir. Dünyanın herhangi bir yerinde ezilen, sömürülen, baskıya, şiddete, ayrımcılığa maruz kalan bir kadın varsa, diğer kadınların, kendimizin asla özgür bir dünyada, toplumda yaşamayacağımızın bilincine sahip olmak ve bu bilinci tüm kadınlara taşıyabilmek önem taşımaktadır. Her bir kadının sorununu kendi sorunu olarak görmek, her bir kadının sorununu görünür kılmak, her bir kadının sorununa müdahil olmak ve çözüm alternatifi sunmak, kadın özgürlük sorununa köklü yaklaşımla mümkündür. O da egemen erkek sistemini köklü reddediş, karşısında radikal duruş ve kendi alternatif kadın toplumsallığını geliştirmek anlamına gelmektedir. Bu kolay bir mücadele değildir; tüm kadınların ortaklaşmasıyla gerçekleşebilecek bir mücadeledir. Bu nedenle kadın ittifakının gelişmesi temel bir husus olmaktadır. Bunun ortak tartışma zeminlerini yakalamak, oluşturmak, ortak tartışma zeminlerinde ortak kararlara ve eylemsellik anlayışına ulaşmak önem taşımaktadır. Her bir kadının, her bir kadın örgütlülüğünün bu

ittifaka ve ortak akla katacakları vardır. Farklı düşünceler, farklı renkler zenginliği oluşturacaktır; farklılıkların birliğiyle ittifaklara yönelmek gerekmektedir.

Nitekim tarihe baktığımız zaman da toplumsallaşmanın başlangıcından itibaren farklı topluluklar, toplumlar birbirleriyle ilişki ve paylaşım temelinde varlıklarını sürdürmüşlerdir. Hiyerarşik-devletçi uygarlık sisteminin gelişiminin ardından da demokratik uygarlık güçlerinin birbirleriyle diyalog, ittifak ve ortaklaşmaları gerçekleşmiş ve ortak bir cephede egemen sisteme karşı mücadele yürütmüşlerdir. Toplumsal tarih içerisinde kadının, toplumun, doğanın köleleştirilmesinin, kırıma uğratılmasının ve sömürülmesinin tarihi olan sınıflı-devletçi uygarlık güçlerine karşı toplumun ittifaklar kurarak çoğu zaman bu güçleri alt ettikleri, bertaraf ettikleri veya en despotik devletleri, uygarlıkları ortadan kaldırabildikleri görülmektedir. Tarihin ilk emperyalist gücü olan Asur İmparatorluğu'nun, zulüm ve vahşette zirveleşmiş Roma İmparatorluğu'nun yıkılışları buna örneklerdir. Bu egemen erkek karakterli despotik güçlere karşı savaşıyan ve alt edenler, kadın toplumsallığının özünü taşıyan ve bu sistemi kabullenmeyen kesimler olmuşlardır. Yine yüzyıllar boyunca egemen ve despotik sisteme karşı ezilen kesimlerin ittifakları gerçekleşmiştir. Etnik kimlikler, ezilen sınıflar, halklar ve kadınlar dostluk ve dayanışma temelindeki ittifaklarını sürdürmüşler, direnişin her zaman için cephesi olmuşlardır. Bu cephe bazen kendisini daha görünür kılabilirken, bezen de daha az görünen ama sürekli olarak varlığını devam ettiren bir seyir izlemiştir. Egemen sistem karşısında ezilenlerin sürekli olarak dayanışma ve ortaklaşma arayışı, özgürlük ve direniş tarihinin çok önemli bir boyutu olmuştur. Bu arayışlar zaman zaman sınırları, coğrafyaları aşan bir düzeye de ulaşmıştır. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri tüm emekçilerin birleşmesini temsil eden

sosyalist enternasyonalin kurulmasıdır. Tüm bunlar da göstermektedir ki, tarih boyunca ezilenlerin dayanışma, paylaşım, ortak mücadele etme temelindeki arayış ve ittifakları sürekli olarak gelişmiştir.

Yine tarihte gerçekleşen birçok ittifak devletlerarasında veya farklı uygarlık güçleri arasında yeni bir iktidar sistemi, mekanizması kurma üzerinden gerçekleşmiştir. Hem ortaçağda hem de kapitalist modernite döneminde, özellikle ulus-devlet aşamasında bu tür ittifaklar oldukça gelişmiştir. İktidarcı ve devletçi zihniyetle örülü bu tür ittifakların tümü, kadınları, toplumları, bireyi, doğayı daha fazla bir egemenlik ve sömürü sistemine dâhil etme, bunun farklı formlarını oluşturma ve geliştirme üzerinden gerçekleşmektedir. En özgürlükçü görünen ve özgürlükçü söylemlere sığınan her tür iktidarsal yapılanmalar, kadın özgürlüğü karşıtlığında örgütlenen yapılanmalardır. Bu tür yapılanmaların ittifakları da özsel olarak kadın toplumsallığı ve özgürlüğü karşıtlığını ifade etmektedir. Bir toplumdaki, bir ülkede kadın ve insan kırım politikaları başka bir ülkeyi, devleti, ittifak kurdukları gücü çok fazla ilgilendirmemektedir. Çünkü sistem zaten kendisini bunun üzerinden sürdürebilmektedir. Ne zamanki ulus-devletlerarasında çelişki ve çatışmalar oluşsa, ancak o zaman kadın ve insan hakları vb. akıllara gelebilmekte, birbirini sıkıştırmada bir araç olarak kullanılmaktadır. Ataerkil sistem kadına yönelik politikalarını farklı biçimlerde uygularken, kimisi belirgin bir şiddet politikası yürütmekte, kimisi daha yumuşatılmış bir şiddet uygulamakta, kimisi ise şiddet politikalarını görünmez kılarak sürdürmektedir. Kapitalizmin mekânı olarak Batılı devletler ideolojileri gereği kadını tam anlamıyla bir meta haline dönüştürürken, liberalizm ideolojisi ve politikalarıyla da görünmez şiddet ve sahte özgürlük anlayışlarıyla kadının özgür olduğu bir toplumsal modelmiş gibi kendisini

sunarak kadını içine çekmekte, kadın mücadeleleri ve örgütlülüklerini pasifleştirerek edilgenleştirmektedir. Her ne kadar feminist hareketlerin gelişimi ve mücadeleleri önemli bir kadın mücadelesi ve örgütlülüğü açığa çıkartmışsa da, bu politikalarla kadın örgütlülüğünün kitleselleşmesini, yaygınlaşmasını ve tüm kadınlara ulaşabilmesini engellemiş, kadın mücadelesini zayıflatmıştır. Ortadoğu'da ise durum biraz daha farklıdır. Ortadoğu kadının ilk toplumsallığının, ilk özgürlükçü yaşamının, ilk tanrıçaların mekânı olduğu kadar, yine birinci ve ikinci cinsel kırılmaların yaşandığı, ilk kadın köleliklerinin yaşandığı mekân olması itibariyle de farklı bir muhteva taşımaktadır. Kadın ve toplumsal köleliğin başlangıç mekânı olarak da, kadının en fazla baskı ve şiddete maruz kaldığı alanlardan birini oluşturmaktadır. Yine Asya ve Afrika ülkelerinde de fiziki, psikolojik şiddetin her türüne rastlanabildiği gibi, kadın kırımları dünyanın her yerinde farklı tarz, inanç, ideoloji ve formlarla gerçekleştirilmektedir.

Özellikle kapitalist modernitenin kadın ve toplum üzerinde saldırılarını daha da fazlalaştırdığı ve sınır tanımadığı bu yüzyılda, tüm direniş güçlerinin bir akıl, bir yürek, bir dil, bir beden olarak hareket etmesi önem taşımaktadır. Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi olarak ilk toplumsallaşmanın ve kadınca yaşamın mekânı olan Kürdistan topraklarından başlattığımız kadın özgürlük mücadelemizi dünya kadın özgürlük mücadeleleriyle ortaklaştırma, birleştirmemiz gerektiğinin bilinciyle direnişi yükseltirken, ortak akıl ve ortak dili yakalayarak örgütlenmenin önemi de kendisini daha fazla hissettirmektedir. Clara Zetkinlerin, Rosa Luxemburgların, Olympe de Gougesların, Alexandra Kolontayların; Sakine Cansızların, Zeynep Kınacıların, Sema Yüce, Gülnaz Karataşların; yine Wefa İdris, Delal Magribi, Hüda Şarawî, Senem Heydeli, Duriye Şewiqlerin ve daha yüzlerce kadın

özgürlük direnişçisi ve öncüsünün mücadelelerini ortaklaştırmak, ortak bir akıl, ruh ve dille yükseltmek hem bu öncülere olan borcumuz hem de tüm kadınlar karşısındaki görevimiz olmaktadır. Bunu nasıl gerçekleştireceğimiz ise ortak tartışma, ortak diyalog ve ortak kararlarla ulaşacağımız hususlardır.

Yaşamı yeniden güzelleştirecek, ahlak ve vicdan kazandıracak, politik niteliğe kavuşturacak olan kadının güçlü, ortak örgütlülüğü olacaktır. Kadının her yerde özgürleşmesi, her ülkeyi, her toplumu, her ulusu, her bölgeyi güzelleştirecektir. Kapitalizmin sahte güzellik anlayışından sıyrılarak kadının güzelliğe erişmesi ise öncelikli olarak kendi ortak ruh ve düşünce birliğini sağlaması, yeniden kadın kültürünü geliştirerek yaygınlaştırmasıyla mümkündür. Bu nedenle her bir yerdeki kadın mücadelesi ve örgütlülüğünden, diğer bir bölgedeki kadın örgütlülüğü ve gruplarının da dayanışma ve iletişim-etkileşim içerisinde olması gerekmektedir. Kürdistan'daki kadının özgürlüğe yürüyüşü Ortadoğu kadınına etkilediği gibi, Ortadoğu'daki kadının özgürlük kalkışı da Kürdistanlı kadınların özgürlük yürüyüşünü daha fazla etkileyip besleyecektir. Aynı şekilde 'uyuyan dev' Ortadoğu'daki kadın özgürlük kanallarının güçlü ve örgütlü akışının sağlanması dünyadaki diğer kadın örgütlülüklerini de besleyecek, karşılıklı etkileşim ve iletişimle mücadele daha da yükseltilebilecektir. Önemli olan bunun felsefik anlayışına ulaşmak ve özgür kadın felsefesi temelinde ittifak kurabilme özverisini sergileyebilmektir.

E- Demokratik Ortadoğu Konfederal Sistemini Örgütlenme

"Demokratik konfederalizm Avrupa'nın şu an içine girdiği eğilimdir. Avrupa'da dört yüzyıl uluslar, mezhepler birbiriyle boğazlaştı. 1649 Vestfalya, yine 1851 dönemi var; ondan sonra birinci ve ikinci dünya savaşları yaşandı, yüz binler öldü. Dinler,

mezhepler savaşı oldu. Bunların hepsine yol açan milliyetçiliktir. Ama şimdi bunlar aşıyor.

...Demokratik konfederalizmin öncülüğünü Avrupa'da bugün burjuvazi yapıyor. Ben halkın demokratik konfederalizmi kavramını kullanıyorum. Devlet değil, milliyete dayanmaz, siyasi sınırları esas almıyor; hangi siyasi kültürden, hangi dinden olursa olsun hepsini kapsıyor.

Daha önce altı maddelik ilkeleri belirmiştım. Siyasi içeriği budur. Taban demokrasisi kavramını kullanmıştım. Bu kavrama uygun olarak özgür yurttaş meclislerinden yukarıya doğru gelişir. Üstte gevşek bir koordinasyon merkezi olur. Türkler, Kürtler, Araplar için de öneriyorum. Arapların yirmi iki devleti var. Bu yirmi iki devlet kendi içinde demokratik konfederalizm oluşturabilir. Ama Arapların ve Türklerin devletleri var. Devlet eğilimli düşünüyorlar, onların bu yaklaşıma gelmesi zor. Geriye bunu gerçekleştirecek sadece Kürtler kalıyor. Kürtler için demokratik konfederalizm olabilir. Barzani ve Talabani'nin federesi var. Onlar devlet hedefli oluşumlardır. Benim önerdiğim devleti hedeflemiyor. Bu nedenle kavramı, kuramı, kurumu doğru tartışın demiştim. Demokratik ulus devletçi ulustan farklıdır. Demokratik konfederalizm eşittir, demokratik ulus; demokratik ulus da eşittir halkın demokrasisi. Benim önerdiğimde devlet eksenı yoktur, gevşek bir örgütlenmedir.

Bu bizim aynı zamanda eşitlik, özgürlük ve sosyalizm anlayışımızı da dile getiriyor. Nasıl ki Avrupa konfederasyona gidiyorsa, ileride Ortadoğu Konfederalizmi olabilir. Zaten Ortadoğu tarihi konfederalizme uygundur. Bu günden yarına hemen kurulacak anlamında söylemiyorum, ama çağın gidişi o yöndedir. Milliyetçilik ideolojisi üç yüzyıl Avrupa'yı, yüzyıldır da Ortadoğu'yu kasıp kavurdu. Ortadoğu'da Yahudileri Siyonist milliyetçilik,

Arapları Baas milliyetçiliği, Türkleri de İttihat ve Terakki milliyetçiliği batırdı. Ecevit de bir dönem Türkiye, Azerbaycan, Kıbrıs federasyonu diyordu. Konfederalizm şiddete, ayrımcılığa yer vermeyen gönüllü bir çözüm modelidir. Benim çözüm tarzım, perspektifim budur. Bunun karşıtı da milliyetçi yaklaşımdır. Milliyetçilik boğazlaşmaları halkları tüketir."

Rêber APO

Bir halklar mozaiği olan Ortadoğu ve Kürdistan'da tekçi sistemler ve yapılanmalar, bu coğrafyanın karakterine uymayan bir yapılanma teşkil etmektedirler. Hem Ortadoğu hem de Kürdistan farklı ulus, kültür ve inançların yer aldığı bir coğrafyadır; bin yıllarca bu farklılıklar birbirinden beslenerek, ilişkilenerak ortak yaşamı geliştirebilmişlerdir. Bu yönleriyle demokratik konfederalizminin tarihsel ve güncel kaynaklarına fazlasıyla sahip olan bir coğrafyadır. Federasyon ve konfederasyon tarzı yapılanmalar, tarih boyunca bu topraklarda uygulanmış ve gerçekleştirilmiş bir sistem olarak hep var olagelmıştır. Bugün bile hem Kürdistan hem de Ortadoğu toplumlarına baktığımız zaman aşiret konfederasyonlarının varlıklarını halen sürdürüyor olmaları bile, bu gerçekliğin günümüzde yaşayan örnekleri olmaktadır. Farklı halkların, kültürlerin, dillerin vs. aynı coğrafyadaki ortak yaşamı doğal bir federasyon veya konfederasyon tarzı yaşamı hep açığa çıkartmıştır. Kapitalist modernitenin üçlü sacayağından biri olan ulus devlet sisteminin geliştirilmesi ve 20. yüzyılda emperyalist güçlerin karar ve müdahaleleriyle bunun Ortadoğu coğrafyasına da uygulanmasıyla birlikte, toplumsal sorunlar çığ gibi büyümüştür. Bu coğrafyanın karakteri ve oluşumuna ters düşen bu sistem, hiçbir çağda olmadığı kadar toplumsal sorunlara neden olduğu gibi, var olan sorunları da daha fazla ağırlaştırmıştır. Cinsiyetçilik, milliyetçilik, dincilik ve bilimcilik

politikalarıyla topluma yüklenildikçe yüklenilmiş, bu dört ideolojinin uygulama alanlarından en fazla zarar görenler de yine kadınlar olmuştur. İlk kadın düşüşlerin yaşandığı coğrafya olmasına rağmen, kadınların kapitalist modernite sürecinde yaşadığı trajedi tarihin hiçbir dönemiyle kıyaslanmayacak düzeye ulaşmıştır. Bir taraftan üzerine yamanmış kapitalizmin kadın ve yaşam anlayışı, diğer taraftan binlerce yıllık muhafazakâr toplumsal yapının baskı ve geleneksel dayatmaları, kadını tam bir sıkışmışlığın içerisine sürüklemiştir. Diğer taraftan, ulus-devletin tekçiliğe dayalı merkezi yönetim anlayışı ile milliyetçiliğin derinleştirilmesi, dinciliğin en yobazca halinin hortlatılarak radikal veya ılımlı İslam adı altında toplumun baskı, korku ve sindirilmesinde temel bir araç olarak kullanılması, toplumun 'dize getirilmediği' durumlarda teknolojik ve kimyasal silahların kullanımına kadar varan her tür yıldırma politikalarının izlenmesi, toplumsal sorunların gittikçe daha da ağırlaşmasına neden olmuştur. Halkları, toplumları, inanç ve kültürleri birbiriyle yaşamaz durumuna getirerek sistemin kendisini üzerinde inşa etme politikaları, en fazla bu toprakların insanlarına zarar vermiştir. Ulus-devlet sisteminin olduğu günden bu güne bu topraklarda şiddet, asimilasyon, katliam, çatışma ve savaşlar bitmemiştir. Ortadoğu halkları esas olarak kendi iradeleriyle gelişmeyen ve modernleşme adı altında kendilerine dayatılan bu sistemden kaynaklı yeteri kadar zarar görmüş, acı çekmiş ve kayıplar vermiştir. Bu toprakların insanları, bu tarz bir yönetim ve siyaset anlayışıyla yoğrulmuş bir sistemle uyuşmamaktadır. Büyük imparatorlukların bulunduğu dönemlerde dahi asla tekçi bir zihniyetle insanlar yaşamamış, halklar, diller, kültürler, inançlar vs. özgünlüklerini, özerkliklerini korumuş; ağırlıklı olarak gevşek yapılanmalar biçimindeki federasyon veya konfederasyon tarzı yaşam esas olmuştur. Bu nedenle Ortadoğu coğrafyası demokratik konfederalizmin rahatça ve en güçlü

uygulanabileceği bir coğrafyadır ve demokratik konfederal yapılanmalar Ortadoğu sorunlarının çözümü açısından en etkili yoldur.

Demokratik konfederalizm, konfederasyonun demokratik olanına, demokratik yapılanmalarına dayalı oluşturulmuş biçimleridir. Devletlerin oluşturduğu konfederasyonlardan temel farkı; demokratik yapıların bir aradalığını, ortak bir zihniyet etrafında örgütlenme sistemini teşkil etmesidir. Toplumların devlet olmadan öz yönetim sistemine kavuşmalarını ifade etmektedir. Bu sistem, toplumun her bir kesiminin kendi özgünlüklerinde kendilerini örgütleyip birleşebildikleri, kendi kararlarını aldıkları, tartışmalarını kendilerinin yaptıkları sistemdir. Rêber APO demokratik konfederalizmi tespih örneğiyle tanımlamaktadır. Buna göre üstten bir koordinasyonla birleşen farklı toplumsal yapılanmalar ve örgütlülüklerin kendilerini yönetmeleri olmaktadır. Kendi öz politikalarını geliştirebildikleri gibi, öz yönetim anlayışının temelinde tabandan tavana doğru örgütlenme esas olmalıdır. Bu anlamıyla demokratik konfederalizm, alttan-tabandan başlayan bir sistemdir ve esnek bir birlik olma özelliğine sahiptir. Esnek bir yapılanma olduğu kadar, aynı zamanda çok derin ve geniş bir örgütlenme modelidir. Konfederal sistem içerisinde bölgelerin ve yerellerin özerklikleri sonuna kadar esas alındığı gibi, bunlardan her biri aynı zamanda kendi kendine yeterliliği de esas alan bir yapılanmaya sahiptir. Bu sistemde cins, sınıf, etnik, din, mezhep, kültür, dillerin farklı, üstün alınmasından ziyade her birisi kendi özgünlüğü, özerkliği temelinde kendisini örgütleyerek katılım sağlayabilmektedir.

Böylesi bir sistemle Ortadoğu sorunlarına yönelmek ve Ortadoğu kördüğümünü çözmek büyük önem taşımaktadır. Ortadoğu'nun en köklü ve en ağır sorunlarının başında ise kadın sorunu gelmektedir. Bu coğrafyada etkili, kalıcı bir demokratik ve

özgürlükçü toplumun gelişmesi kadın özgürlüğüne bağlıdır. Sorun ancak kendi kaynağında çözüme ulaşabilir. Toplumsal hastalıkların tedavisi ancak doğru teşhis ve tedaviyle mümkün olabilir. Bu toplumun hastalıklarının, sorunlarının tedavisi de kadın özgürlük sorunu ve toplumsallığının geliştirilmesiyle sonuç verebilir. Ortadoğu toplumunun en acil olarak bir demokratik yapılanmaya ihtiyacı bulunmaktadır. Tarihin ilk demokratik sistemini ve toplumsallığını geliştiren ise yine bu topraklardaki kadınlar olmuştur. Bu nedenle kalıcı bir demokratik sistemin gelişmesini sağlayacak olan ve bu sistemin garantörü olabilecek esas güç kadındır. Kadın özgürlüğü, demokrasinin bu topraklarda kendisini gerçek anlamıyla bir sisteme kavuşturmasının da temeli olacaktır. Ortadoğu'da ahlaki ve politik toplumun kırılma noktası ve en zayıf bırakıldığı halka, kadın köleliğinin geliştirilmesidir. Gerek Ortadoğu gerekse de tüm dünyada mevcut sistemlerin temel dayanakları ve toplumun özgürlükçü dokusunu zayıflatan esas nokta, kadının metalaştırılması ve egemen erkek ideolojilerin toplumsal cinsiyetçilik üzerinden kendilerini kurumsaltırmalarıdır. Bu nedenle başta Ortadoğu olmak üzere her yerde egemen erkekliğin ürettiği ideolojilere, yarattığı cinsiyetçi kültür ve ahlaka karşı keskin bir mücadele verilmeden ne gerçek anlamıyla bir demokratikleşme sağlanabilir, ne de sosyalist-özgür bir yaşam yaratılabilir. Rêber APO; *"Kadının demokrasiye katılımı çok çok önemlidir. Demokrasi sahnesine çekilmesi önemlidir. Ortadoğu'da dini gericilik ve feodalizm büyük kaybettirdi. Demokratik Ortadoğu toplumunun gelişmesi, sosyalist demokrasisiz olmaz. Ama sosyalizm de demokrasisiz olmaz. Kim buna karşı çıkıyorsa, kendi toplumunu bir burjuva toplumu düzeyine dahi çıkaramaz. Reel sosyalizmin çözülüşünün nedeni, demokrasinin gelişmemesidir. Demokrasi taktik mesele değildir, halkın rejimidir"* demektedir. Bu nedenle toplumsal dönüşümün, demokratik konfederalizmin temelinde kadın

özgürlüğü yatmaktadır. Demokratik konfederalizm, devlet dışı toplumsallığı temsil etmesinden ötürü de tam anlamıyla bir kadın sistemidir. En fazla da kadın özgürlüğü, katılımı, örgütlülüğü ve öncülüğü temelinde gelişebilecek bir sistemdir.

İnsanlık binlerce yıl önce bu topraklarda ilk aydınlanma ve doğuşunu gerçekleştirmiştir. Doğal ve komünal yaşam ilk kez bu topraklarda, Mezopotamya'da boy vermiştir. Bu nedenle bu coğrafyanın kadınları yeniden bir kadın Rönesans'ını da gerçekleştirebilecek potansiyele sahiptir. Kadınının yeniden özgürce yaşamı, özgürce katılımı ve öncülüğü toplumu yeni bir doğuşa da götürecektir. Kadın Rönesans'ı toplumun yeniden bilincinin aydınlanması, ufkunun genişlemesi, kendiyle buluşması, öz kültürü ve ahlakına yeniden dönüşü, ezgilerin, stranların bir tek acıyı ve hüznü değil, yaşamı bütünlüklü olarak yansıtan melodilere dönüşümünü de getirecektir. Kendi Rönesans'ını gerçekleştirecek olan bu topraklar, yeniden kadının büyük yürüyüşüyle gerçek anlamıyla demokratik kriterlere de ulaşabilecektir. Rêber APO yine bu konuda şunları belirtmektedir: *"Kadın insan haklarının ve demokratikleşmenin teminatıdır. Kadın eksenli olmayan gelişmeler başaramaz. Kürt kadınında değil, Ortadoğu'da da Kadın Rönesansı diyorum. Büyük dogmalara, gericiliğe ve erkek egemenliğine dayalı kirlenmeye karşı yoğunlaşıyorum. Kadın Rönesansı ile ancak bunlar aşılabılır."*

Kürdistan'dan başlayarak Ortadoğu'da da yaygınlaştırılması ve uygulanması büyük önem taşıyan demokratik konfederalizm, radikal ve derin demokrasinin yaşamsallaşması ve uygulanması anlamına gelmektedir. Radikal ve derin demokrasi demek, tüm iktidarcı, devletçi ideoloji ve yapılanmaları keskin ret, toplumun kendi kendisini gerçek anlamıyla yönetebileceği ahlaki ve politik toplumun yeniden inşa edilmesi anlamına gelmektedir. Kadının da kendi konfederal sistemini oluşturması bu açıdan büyük önem

taşımaktadır. Demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü paradigma temelinde bir toplumsal sistem olan demokratik konfederal sistem, yaşanılır sistemdir. Kadın doğası temelindeki bir sistemsel yapılanmadır, ekolojik yaşamı gözeten, toplumsal ekolojinin yeniden düzenlenmesini sağlayacak olan sistemdir. Birinci ve ikinci doğanın yeniden barışık bir temelde ilişkilene, dayanışmasını ifade edebilecek üçüncü doğanın oluşmasını da açığa çıkaracak olan sistemdir. Doğa ve insan arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi kadar, toplumun kendi iç ilişkilenemelerinde de demokratik bir düzenlenişi getirecek olan sistemdir.

Komün-meclis sistemi, özgür kooperatifçilik ve akademiler üzerinden örgütlenmeyi esas alan demokratik konfederal yapılanma, kadının kendisini en özgürce ifade edebileceği sistemi de ifade etmektedir. Bu sistem, doğal olarak kadının eşit temsiliyet sağlaması gereken sistemdir. Kendi öz iradesi, düşüncesi ve kararlarıyla komünal yaşamın düzenlenmesi, toplumun örgütlenmesi ve demokratik içeriğe kavuşturulması en fazla kadının kendi komün ve meclis sistemlerini geliştirmesiyle gerçekleşebilecektir. Bu açıdan her mahalle, köy, kasaba ve kentte komün ve meclislerin geliştirilmesi, komünsüz tek bir kadının dahi bırakılmaması önem taşımaktadır. Bu, kadının kendi yaşamını düzenleyip organize edeceği, kendi sorunlarını kendisi çözüp ortaklaştıracığı bir yaşam anlayışını geliştirebileceği gibi, kadının en örgütlü olabileceği bir yaşam anlayışını da geliştirecektir. Nitekim beşbin yıldır Ortadoğu toplumunda kadına en fazla kaybettiren yön, örgütlü olamayı, kendi yaşam alanlarını kendisinin seçemeyişi ve sorunlarının çözümünü kendisinin koyamayışı olmaktadır. Kadının özgün örgütlülüğü kadar her tür toplumsal örgütlenme içerisinde kadının eşit temsiliyet düzeyinin geliştirilmesi kadının Ortadoğu'daki büyük kalkışının da temelini oluşturacaktır. Nitekim Rêber APO

"Ortadoğu devrimi kadın devrimi olacaktır" belirlemesinde bulunmaktadır. Ortadoğu kadın devrimi, Ortadoğu kördüğümünün de aşılmasının temelidir. Bu devrimin gerçekleşmesinin ve yaşamsal hale gelmesinin temelinde ise demokratik konfederal yapılanma ve demokratik ulus çerçevesinde kadının ve toplumun örgütlendirilmesinden geçmektedir. Bu sistem, devletsiz toplumsal sistemin geliştirilmesi olduğu kadar, aynı zamanda devletçi ve iktidarcı yapılanmalarla en güçlü mücadele mekanizmasını oluşturacak olan sistemdir.

Kadınların her konuda kendi örgütlülüklerini, komün ve meclis sistemlerini oluşturması ve ortak bir iradede buluşması, kadının güçlü mücadele duruşunu da açığa çıkaracaktır. Bu, bin yıllardır Ortadoğu toplumunda güçten düşürülen, erkeğin namusu anlayışıyla mal-mülke dönüştürülen, iradesi kırılan, düşüncesine ket vurulan, dilsiz kılınan, yaşamı adeta tek renge büründürülen kadının, yeniden kendisine ait olmasını, kendisini kendisine ait kılmasını da getirecek olandır. Sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik, öz savunma vs. tüm konularda kadının kendisini özgün ve özerk örgütleyebileceği, kendi kendisine yetebileceği bir sistemi oluşturması, erkek egemenliğinin despotizmi ve mülkleştirme anlayışından da çıkartacak olandır. Tüm bunların Kürdistan ve giderek yaygınlaşıp Ortadoğu'da temel bir yaşam modeli haline dönüştürülmesi, kadının yeniden iradesel duruş ve katılımını da sağlayacaktır. Ekonominin gerçek sahibi olmasına rağmen ekonomik alanının dışında tutulan, yok sayılan kadının kendi kooperatiflerini geliştirmesi ve yeniden hem emeğiyle buluşan hem de kendi kendisine yeterli bir ekonomi anlayışına kavuşturulması, üzerinde en fazla egemen politikaların yürütüldüğü ekonomiyi bir tekel olmaktan çıkarıp gerçek işlevine de kavuşturacaktır. Kadının ekonomik anlayışı tarihten bu yana

komünaldır. Komünal ve ekolojik ekonomi anlayışıyla geliştirilecek olan kooperatifleşmelerle de kadın yeniden ortak üretim, paylaşım, dayanışma, tamamlama temelindeki toplumsal özüyle buluşacaktır. Kendi kendisini eğitebilme, her konuda özgürlük bilinci temelinde kendisini örgütlenme, bin yılların özgürlükçü kadın hafızasından birikimlerin açığa çıkarılıp bunun zihniyet mücadelesini verme ile değişim dönüşümü sağlama, özgür toplumsallığa gidecek olan yolların temel taşlarını döşeyecektir. Bu, tüm bu alanların demokratikleşmesi, devlet ve iktidar tekelinden çıkartılması anlamına da gelecektir.

Bu açıdan kadının ve halkın demokratik sistemini oluşturması stratejik bir öneme sahiptir. Tüm bunlar geliştirilirken, kadının siyaset alanında ve tüm toplumsal örgütlenme ağlarında eşit temsiliyet düzeyine kavuşturulması, Ortadoğu'da tekçi-erkekçi zihniyetin aşılması ve kadının da yeniden özne olarak görülmesinin temelini oluşturmaktadır. Bin yılların devletçi zihniyetinin ağır şekillendirmesi altında biçim bulan toplumun yeniden özgürleştirilmesi ve demokratik yaşam anlayışına çekilmesi kolay bir olgu değildir. Çok çetin ve keskin bir mücadele gerektirmektedir. Çünkü devletçi sistemin dışında örgütlenmek demek, egemen erkekliğin dışında örgütlenmek demektir. Devletçi zihniyet ve yapılanmanın dışında siyaset yürütmek demek, egemen erkekliğin bakış ve zihniyetinin dışında siyaset yapmak demektir. Eşit temsiliyetin geliştirilmesi de bu açıdan bin yıllardır erkeğin tekeline, devletin tekçi anlayışına bağlanmış siyaset ve tüm yaşam alanlarının bu tekelleştirme ve tekçilikten çıkartılması anlamına gelmektedir. Özellikle dogmaların çok katı ve hâkim olduğu, egemen erkekliğin her an kendisini bilemediği ve kadının ikinci statüde tutulmasını ön gören din kurallarının çok güçlü uygulandığı Ortadoğu coğrafyasında, kadının yeniden erkekle eşit düzeyde her alanda yer alması, özellikle siyaset

alanında varlık bulması büyük önem taşımaktadır. Bu, toplumun yeniden ahlaki ve politik nitelik kazanması anlamına da gelmektedir. Kadının içinde yer almadığı, almayacağı hiçbir siyaset demokratik değildir, demokratik olarak yaşam bulması da mümkün değildir. Kadınsız yaşam, kadınsız siyaset anti demokratik olandır. Toplumun yeniden iradeye kavuşması ve özne konumuna gelmesinde katılımı, temsiliyeti ne kadar önemliyse; kadının da o denli büyük önem taşımaktadır. Dahası kadın iradeye kavuşmadan, kendi özgür temsilini bulmadan ve eşit düzeyde katılım sağlamadan, toplumun da bu niteliklere kavuşması gerçekleşmeyecektir.

Nitekim Ortadoğula kadınlarda bu güç ve potansiyel bulunmaktadır. Filistin, Lübnan, Mısır, Afganistan, Yemen, Tunus ve diğer Arap ülkelerindeki, yine İranlı, Türkiyeli kadınların hem kadın hareketleri içerisindeki örgütlü mücadeleleri hem de kadınların kendi ülkeleri ve topraklarındaki direniş cephelerinde, devrimci hareketler içerisinde yer almaları, çok önemli bir mücadele gücü oluşturmaları, kadının özgür ve demokratik toplumun oluşturulmasındaki potansiyelini de ortaya koymaktadır. Yine tüm dünya kadınlarına örnek oluşturacak düzeyde bir örgütlülük ve özgürlük bilincine ulaşan Kürt kadını da bu potansiyelin gücünü en iyi açığa vuran kesimi oluşturmaktadır. Kürt Kadın Özgürlük Hareketi'nin öncülüğünde Kürt kadınlarının kendi toplumsal yapılanmalarında konfederal bir sistem oluşturma arayış ve çabaları, bu konuda atılan adımlar, geliştirilen demokratik mekanizmalar, Kürdistan'ın her dört parçasında uygulanma zemini ve örgütlülüğüne kavuştukça, Kürdistan'da demokratik konfederalizm kalıcı bir sisteme dönüşecek, aynı zamanda Ortadoğu'da da uygulanma ve geliştirilme zeminini daha fazla bulacaktır. Bu açıdan Kürt kadının bunu Ortadoğu toplumuna taşıma ve Ortadoğulu kadınları da bu

sistem temelinde örgütlenme bilincine kavuşturması, tüm Ortadoğulu kadınların, halkların, kültürlerin, inançların ortak bir zihniyet ve demokratik kültür temelinde birleşerek Ortadoğu demokratik konfederalizmini geliştirmeleri, bununla birlikte Ortadoğu kadın konfederal sistemini oluşturmaları, özgürlükçü toplumu geliştirmenin temel bir görevi olmaktadır.

Demokratik konfederal sistem, Kürdistan ve Ortadoğu kadınının ortak amaç etrafında bir araya geleceği, bu ortak amaçla bilinç, güç, ruh ve eylemini birleştireceği, yerel-özgün olanın özerkliğini koruyup güçlendirdiği kadar, yereli aşıp evrensel bir mücadele anlayışına da kavuşabileceği bir yaşam alanı oluşturacaktır. Bu açıdan kadının kendi özünü, düşüncesini, gücünü, iradesini, rengini en iyi ortaya koyabileceği ve yansıtabileceği bir toplumsal model olmakla birlikte, kadının özgürlükçü toplumunun oluşacağı, kadının kendisini binlerce yıllık ölü toprağından silkeleyip yeniden ayağı kalkarak özgürlük ve demokratik öncülüğü yapabilecek sistemdir. Bunun yansımaları şimdiden bu sistemin kısmen uygulama alanı bulduğu Rojava Kürdistan ve Kuzey Suriye toplumu ile kendisini devletin baskı, zulüm ve yasaklamalarından sıyrabildiği oranda yaşamsallaştırabilen Kuzey Kürdistan ve Türkiye toplumunda yansımaktadır. Kadının ve toplumun çok renkliliğinin, çok sesliliğin, çok kültürlülüğünün ve çok dilliliğinin ortaya çıkardığı zenginliğin yaşamı ne denli demokratik ve güzel kıldığı da açıktır. Bu sistemin tüm Ortadoğu'da yaygınlaşması ve geliştirilmesi ise tam anlamıyla bir demokratik yaşam kültürünü Ortadoğu'ya hâkim kılacak, kadını yeniden hak ettiği yere taşıracaktır.

F- Kadın Öz Savunma Örgütlülüğünün Geliştirilmesi Ve Süreklileşmesinin Sağlanması

“Erkeğin insafına bırakılacak kadın, kaybetmeye mahkûmdur. Bunun için maddi imkânlar gereklidir. Başka türlü erkek ve erkek egemen toplumu çözemezler. Çözemeyince yenilmek kaçınılmazdır. Yenilmekten kurtulamayınca da özgürleşemezler”

Rêber APO

Erkeğin insafsızlığını bilerek ve çözümleyerek Kürdistan dağlarından başlattığımız Kadın Özgürlük Hareketi her şeyden önce kadın öz savunmasının en temel örgütlü halini oluşturmaktadır. Özgürlük ve direniş mekânı dağlardan başlayarak geliştirilen kadın öz savunması, adım adım gelişip ilerledikçe, örgütlenme ağlarını genişletip yaygınlaştırarak, yaşama dair her alanda kendi özgün-özerk kimliğini oluşturarak, kadının erkek egemen toplumu karşısında kendisini ifadeye kavuşturmasını sağlayıp geliştirmiştir.

Özellikle kapitalist modernite sisteminin kirli dünyasının kadını ve toplumu tamamıyla savunmasız bıraktığı, öz savunmalarını çökerttiği böylesi bir çağda; ahlaki ve politik değerlerin, kolektif yaşamın anlamsızlaştırıldığı, çözülmeye maruz kaldığı göz önünde bulundurulduğunda, kadının ve toplumun kendilerini savunmayı bilmeden bu sisteme karşı kendilerini korumaları mümkün değildir. Kapitalist modernist sistem erkek egemenliğinin insafının zirve yaptığı, hiçbir vicdani ölçeğin ve değer tanınmadığı, her şeyin bir meta haline getirilerek kâr-sermaye hesabına dâhil edildiği, bireyciliğin şahlandırılarak böylelikle toplumsallığın, örgütlü gücün dağıtıldığı bir yapılanma üzerinden kendisini geliştirmektedir. Toplumsallığından uzaklaştırılarak yalnızlaştırılan, kendi başına bırakılan kadın ve genel olarak tüm

bireyler böylelikle kapitalizmin her tür saldırısına, insafsızlığına maruz kalabilmektedir.

Egemen erkek sistemi karşısında yalnızlaştırılarak en savunmasız halde bırakılan kadınların bu durumdan kurtulması için örgütlenen Kadın Özgürlük Hareketi, kadınlar için yeni bir yaşam arayışına yönelirken, aynı zamanda yeni bir toplumsallıkla kadınların kendilerini örgütlü bir kimliğe kavuşturarak tanıma kavuşturabilecekleri bir öz savunma sistemi de oluşturmuştur. Kadının yeni toplumsallık adımları olarak dağlarda başlatılan öz savunma sistemi ve alternatif yaşam arayışları, Özgürlük Mücadelesinin 40 yıllık süreci içerisinde gelişip yaygınlaşarak köylere, şehirlere, Kürdistan'ın dört parçasına yayılan bir ilham kaynağına ve ilhamın ortaya çıkardığı örgütlülüğe dönüşmüş ve binlerce kadının kendisini ifadeye kavuşturduğu bir sisteme kavuşmuştur. Elbette ki egemen erkek sisteminin, onun şiddet ve iktidar yüklü uygulamalarının kadının bu örgütlülüğüne, alternatif sistem arayışlarına yönelik saldırı konseptleri de sürekli olarak var olmuş, çatışma ve mücadele gittikçe derinleşmiştir.

Bu saldırılara karşı kadınların görkemli ve destansı direnişleri gelişmiştir. Bir taraftan öz savunmalarını her alanda örgütlülüğe dönüştürmüş, alternatif sistemlerini oluşturmuş, diğer taraftan ise silahlı direniş cephelerinde kendi özgün-özerk sistemlerini geliştirip en ön saflarda yer alarak iktidar mekanizmalarına ve onların imha politikalarına karşı savaşmıştır. Bu direnişlerde binlerce kadın şahadete ulaşmış, bedel vermiş ve özgürlük duruşlarıyla, iddialarıyla direnişin sembolleri haline gelmişlerdir. Kadının bu direnişçi duruşu ve örgütlülüğü tüm dünya kadınlarına da ilham kaynağı olmuş, dağlarda vücut bulan direniş ruhu Kürdistan'ın dört parçasına yayılmış, kadınlar direniş cephelerinde yer alarak egemen erkeklığe nasıl cevap olunması gerektiğinin ifadesi olmuşlardır. Rojava ve Kuzey Kürdistan ile

Şengal'de özgün kadın örgütlülüklerinin sistemli bir direniş gücü haline dönüşmeleri, her alanda örgütlenen özerk öz savunma güçleri, aynı zamanda amaçlanan kadın konfederalizminin ortak öz savunma gücü olma niteliği de taşımaktadır. Bu temelde içte özerk olmakla birlikte, genelde hepsinin ortak bir sistem çerçevesinde birlik haline gelmeleri alternatif kadın sisteminin geliştirilmesinde de büyük öneme sahiptir. Kadınların bu sistem içerisinde kendilerini hem korumayı öğrenmeleri hem de başka kadınları koruma bilinç, güç ve örgütlü duruşuna kavuşmaları, kadının gerçek anlamıyla bir öz savunma gücüne ulaşmalarını da sağlayacaktır.

Kadının öz savunma sistemi, egemen erkek sisteminin şiddet ve ordulaşma zihniyetine, militarizme, işgal ve sömürgeleştirme, kültürel ve fiziki soykırım uygulamalarına karşı meşru savunma hakkını kullanma ilkesine dayanarak kendisini örgütlemektedir. Kadının ve toplumun her tür saldırıya karşı kendi güvenlik politikasını oluşturma ve varlığını koruma felsefesine dayanmaktadır. Bu anlamıyla anti-militarist bir yapılanmayı ifade etmektedir. Zorunlu meşru direniş ve öz savunma dışında şiddeti, savaşı olumlamadığı gibi, örgütlenme zihniyeti de bunun karşısında yer alarak kendisini oluşturmaktadır.

Özellikle Kürdistan gibi dört parçaya bölünmüş, yüzyıldır her tür kültürel ve fiziki soykırımdan geçirilen, binlerce yıldır da tüm egemen güçlerin bu topraklar üzerinde iktidar ve işgal savaşları yürüttüğü bu coğrafyada, bu şiddetten, savaştan, ölümlerden, göçlerden, katliamlardan en fazla zarar görenler ve etkilenenler kadınlar olmuştur. Özelde Kürdistan genelde ise Ortadoğu coğrafyası binlerce yıldır savaşların, şiddetin, devletlerin güç gösterisi ve egemenlik kapışmalarında bulunduğu mekânlar olmuşturlardır. Bu da doğal olarak bu toprakları sürekli olarak bir savaş ve direniş mekânlarına dönüştürmüş, bir taraftan

egemenlerin saldırı savaşları sürerken, diğer taraftan da halkların direniş ve savunma savaşları gelişmiştir. Günümüzde de Kürdistan ve Ortadoğu gerçekliği toplumun, kadınların kendi kendilerini savunabilecekleri bir savunma sistemine çok fazla ihtiyaç duymaktadır. Ortadoğu'yu yeniden dizayn etmeye çalışan emperyalist güçler, bölgeyi tam bir kaos ve şiddet sarmalına sürüklerken sürekli olarak yeni şiddet ve terör örgütleri oluşturmakta, bu tür yapılarla toplumları kırımlardan geçirirken kadını da sürekli olarak bir tecavüz kültürünün baskısı ve şiddeti altında tutmaktadır.

Ortadoğu'yu devlet militarizminin ve egemenlik savaşlarının yol açtığı şiddet kültüründen arındırmak, ancak kadının ve toplumun kendi öz savunmasını geliştirme bilincinin geliştirilmesi ve güvenlik konusunun iktidarcı ve devletçi güçlerin tekelinden çıkartılmasından geçmektedir. Rêber APO bu konuda; *“Olağanüstü durumların dışında normal koşullarda halkların öz savunma sorunu da göz ardı edilemez. Kriz koşullarında genel güvenlik dışında özgüvenlik daha çok önem kazanır. Devletin klasik güvenlik ölçütleri birçok yönüyle halkın güvenlik ihtiyacına cevap veremez. Devlet iktidarının oligarşik ve diktacı güçlerin eline geçmesi, sınırlı hukuk güvencesini de ortadan kaldırır. Devlet adeta parsellenir. Bir ucu devletçi odaklara bağlı çok sayıda mafya ve çete türer. Halkın üzerinde tam bir terör estirirler. Suçlarda patlama yaşanır. Hak aramada hukuki yollar yerine taşeron güçler tutulur. Hukuk adeta metalaşır. Devletin güvenlik güçlerinin kendileri güvenlik sorunu haline gelir. Kriz süreçlerindeki birçok ülkede günümüzde yaşanan bu tür güvenlik sorunları karşısında öz savunma kaçınılmaz bir gereksinim haline gelir. Öz savunma güçlerinin kurulması gerekir”* demektedir. Bu da göstermektedir ki öz savunma ne devletin ne de iktidarcı

hiçbir gücün insafına bırakılmayacak kadar hayati önem taşımaktadır.

Özellikle devletlerin güvenlik politikalarının toplumu, kadını, halkları değil, iktidarcı egemen güçleri koruma ve kollama temelinde geliştirildiği gerçekliği göz önünde bulundurulduğunda, kadın düşmanı bir yapılanmanın kadını hiçbir şekilde koruyamayacağı da açıktır. Bu nedenle kadının kendisinin ve toplumun öz savunmasını gerçekleştirebilecek bir örgütlülüğü kavuşması hem en devrimci görevlerden biri hem de alternatif sistem oluşturmasının da en temel gerekliliklerindendir. Toplumun esas yaratıcısı ve koruyucusu olarak kadının kendi öz savunma gücünü oluşturması, toplumu savunmanın temelidir. Öz savunma, kadının meşru savunma mücadelesinin öz güce dayalı örgütlülüğü ve eylemselliğidir. Bu tarz örgütlülük ve eylemsellikte yerel ve sivil gücün kendisini örgütlemesi esas ilkeyken, çok esnek, çok renkli ve her kesimi bağrında taşıyabilecek bir yapılanmaya sahip olması önem taşımaktadır. Çünkü kendini savunma hakkı sadece birilerinin değil, herkesindir. Rêber APO "*Öz savunma kendinin eylemidir*" diyerek, en yalın tanımını ortaya koymaktadır. Bu anlamıyla başta kadınlar olmak üzere, tüm toplumsal kesimlerin sorumlu olduğu bir örgütlenme ilkesidir.

Kadınlar demokratik, özgür ve eşit bir yaşamı inşa etmeye çalışıp; buna dayalı kendi alternatif sistemlerini kurma amacıyla direniş cephelerini geliştirip yaygınlaştırırken, böylesi örgütlülüklerin ortaklaşması, ortak bir ruhla bir direniş cephesi haline dönüşmeleri önem taşımaktadır. Özellikle Ortadoğu ve Kürdistan'da yıllardır süren savaşlar, devletlerin yürüttükleri kırım politikalarının ve yozlaştırmaların etkisizleştirilmesi, zayıflatılması ve bu politikalardan en fazla zarar gören kesim olan kadınların buna karşı güçlü bir duruş sergileyebilmesi, toplumun manevi

değerlerine sahip çıkmayı da beraberinde getirmektedir. Maneviyatın yeniden güçlenmesi, kadının üzerindeki ölü toprağından silkinip yeniden ayağı kalkmasıyla gerçekleşmektedir. Ortadoğu ve Kürdistan'da günümüzde var olan despotik, oligarşik rejimler ve emperyalist güçlerin bölgeyi tam bir satranç tahtasına çevirmesiyle birlikte bu iktidar ve işgal oyununda en fazla zarar görenler, maddi ve manevi zarara uğrayanlar bu toprakların insanları olmaktadır. Bu da böylesi bir örgütlülüğü ihtiyaç olmaktan da öteye, bir zorunluluk haline getirmektedir.

Toplumların, halkların birlikte yaşama sorunları yoktur. Ortadoğu toplumları, binlerce yıl iç içe ortaklaşa yaşam kültürüne sahip bir yapılanmayla örülmüştür. Sorun, devletçi uygarlık güçleri arasındadır ve kendi egemenlik savaşlarında toplumu kullanarak hâkimiyeti ele geçirme çelişki, çatışma ve savaşları yürütölmektedir. Günümüz gerçekliğinde toplum artık bunu kaldıramayacak duruma gelmiştir. Her alanda farklılıkların birliğı temelinde demokratik ortak yaşam anlayışı kendisini hissettirmektedir. Bu da şiddet ve savaş kördüğümünden çıkmak için birlikte yaşamaya dayalı birliklerin varlığını en temel ihtiyaç olarak ortaya çıkarmaktadır. Kürt Kadın Özgürlük Hareketi böylesi bir ihtiyacın bilinci ve iradesiyle Kürdistan ve Ortadoğu toplumlarında kadınların özgün-özerk öz savunma sistemlerinin oluşturulmasının ve ortak bir ruhla mücadeleyi yükseltmelerinin ilham kaynağıdır. Kürt kadınının dağılardaki meşru-öz savunma örgütlülüğünden esinlenerek, onun felsefe ve kültüründen beslenerek Kürdistan'da gelişen kadın öz savunma birlikleri ve örgütlülüğü Ortadoğulu kadınlara da taşırılmakta, giderek tüm dünya kadınlarının da böylesi bir özgün-özerk örgütlenme içerisinde kendi güvenlik sorunlarının muhatabı olmasının gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Kadınlardan başlayarak her

toplumsal kesimin kendi öz savunma güçlerini oluşturmaları, ahlaki ve politik toplumun oluşturulmasında da büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan öz savunma; bir kadın sistemi olan demokratik modernitenin öz güce dayalı savunma sistemidir.

Kürt kadınların özgün-özerk örgütlenmesi olarak dağlarda örgütlenen kadın gerilla birliği YJA-STAR, kadının meşru-öz savunma örgütlenmesini her alanda geliştirip yaygınlaştırmasının ilk ve temel örgütlenme modeli olarak gelişmiştir. Kürt Özgürlük Hareketi'nin ilk başlangıcından itibaren Kürt kadınları meşru-öz savunma örgütlenmesi içerisinde yer almış ve daha başlangıçtan itibaren büyük direniş ve kahramanlıklar sergilemişlerdir. Bu temelde uzun yıllara dayalı kadın direnişçiliği ve mücadelesinin bir sonucu olarak 1993 yılında gelişen kadın ordulaşması ile ilk özgün-özerk öz savunma sistemine kavuşan kadınlar, bunu adım adım ilerletip genişleterek çok büyük ve güçlü bir özgün-özerk kadın öz örgütlülük modeli olmayı başarmışlardır. Dört parça Kürdistan'dan başlayarak sömürgeciliğe ve egemen erkek toplumsallığa karşı mücadele yükseltirken, kadın özgürlük mücadelesini ve öz savunmasını Kürdistan'dan başlatarak Ortadoğu'ya taşımanın da öncü gücü olmuştur. Dağlarda yaşam bulan kadın savunma gücü olarak, dağlardan ovalara, şehirlere, kırlara, köylere akan bir özgürlük ırmağına dönüşmeyi başararak gerek devlet gerekse de erkek ve aile şiddeti olmak üzere kadına yönelik her tür saldırı, baskı ve katliama karşı bir öz güç örgütlülüğü geliştirmenin bilincini oluşturmuş ve bu yönlü gelişen örgütlülüklerin temeli olmuştur.

Öz örgütlülük ve öz savunmanın, kadının özgürlük mücadelesinin başarıya ulaşması ve kendi sistemini kurabilmesi için dönemsel değil, stratejik bir önemi bulunmaktadır. Öz savunma sadece savaş ve şiddet ortamından kaynaklanan, kadın devrimini gerçekleştirmek ve kadın sistemini inşa etmek için

başvurulan bir güvenlik politikası değil; aynı zamanda kadının kendi toplumsallığını oluşturmamasından sonra da bu sistemi ve kadınca yaşamı koruyabilmek için sürekli olarak sürdürülmesi ve devam ettirilmesi gereken bir mekanizmadır. Toplumun ilk ezilen cins, sınıf ve ulusu olarak kadınların en fazla önemle üzerinde durmaları ve geliştirmeleri gereken güvenlik politikasıdır. Bu açıdan tüm kadınları içine alacak ve her tür saldırıya karşı kadınların kendi güvenliklerini alabilecekleri, silahlı da olmak üzere kendilerini her türlü savunabilecekleri bir öz savunma sisteminin gelişmesi önem taşımaktadır. Egemen erkek sistemini çözdürecek, kadına yönelik şiddet ve iktidar politikalarına geri adım attıracak temel caydırıcı güç, bu anlamda kadının kendini kendisine ait kılarak, kendi kendinin eylemini geliştirmesi olacaktır.

Bunun en anlamlı örnekleri ve dağlardan ovalara, şehirlere yayılarak dalga dalga kadınların kendilerini kendilerine ait kılarak kendi eylemlerini geliştirebilmesinin coğrafyası da yine Kürdistan toplumu olmuştur. Bu anlamıyla Rojava, Şengal, Rojhilat Kürdistan'ında, Bakur Kürdistan'da örgütlenen kadın öz savunma güçleri hem fiziki hem de kültürel soykırım tehdidi altındaki toplumun ve aynı zamanda kadının öz gücüne dayalı öz savunma örgütlülükleri olmuşlardır. Elbette ki tüm bu kadın öz savunma güçlerinin zihinsel olarak beslendikleri kaynak Rêber APO paradigması ve ideolojisi olmakla birlikte, temel aldıkları model ve ilham kaynakları YJA-STAR örgütlülüğü ve mücadele çizgisi olmaktadır. İşgal, istila ve katliam altındaki Kürdistan topraklarından kadınların bu görkemli çıkışları, tarihi bir öneme sahiptir. Kadının ilk ezilen cins, sınıf ve ulus olarak köleliğe alınmasının başlangıç mekânları bu bölge topraklarıdır; toplumların, halkların, bir bütünen insanlığın kurtuluşu da ancak buradaki kadınların kalkışları, direnişe geçişleri ve kendilerini

kendilerine ait kılmalarıyla gerçekleşebilecektir. Bu nedenle kadınlar, devletçi uygarlığın bölgedeki temsilcileri olan sömürgeci ulus-devlet sistemlerine, yine sürekli olarak bölgeye müdahil olan emperyalist güçlere ve tüm ataerkil iktidarcı güçlere karşı geliştirdikleri öz savunma örgütlülükleriyle birlikte aynı zamanda tarihin ilk ezilen cins, sınıf, ulus olma gerçekliğine karşı da savaş açmış ve mücadele etmeye başlamışlardır. Bu, kadınlar açısından tarihi bir olaydır. Kadınlar bu sistemden kurtulmanın, bu sistemden boşanmanın tek geçerli yolunun bu sisteme karşı her cepheden mücadele ederek, özgürlük kanallarını genişletip yaygınlaştırarak, özgürlük bilincini derinleştirerek gerçekleştireceğinin bilinciyle hareket etmektedirler. Bu, devletçi uygarlığın aşılması ve demokratik uygarlığın görünür kılınması, kapitalist modernitenin karşısında demokratik modernitenin geliştirilmesinin de temelini oluşturmaktadır.

Özellikle son on yıla yakındır Ortadoğu coğrafyasında gittikçe derinleşen şiddet ve savaş ortamında kadına yönelik şiddet ve katliamların daha da çoğalması, kadının kendi öz savunmasını tüm alanlarda örgütlemesi gerekliliğini de ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle kadın devriminin yüzyılı olacak olan 21. yüzyıl, kadın uyanışının, bilinçlenmesinin, cinsiyetçi ve iktidarcı toplumu ret edişinin gittikçe geliştiği ve güçlendiği bir yüzyıl olurken, aynı paralelde ve hatta daha da şiddetlenerek bu büyük kadın kalkışlarının önünün alınması için kadına yönelik kırım politikalarının da derinleştiği bir yüzyıl olmaktadır. Egemen erkek sistemi, köleliğin kök hücresinin özgürleşmesi, retlerinin daha da keskinleşmesi durumunda eski gücüne sahip olamayacağını ve topluma yönelik sömürü ve iktidar politikalarını çok rahat hayata geçiremeyeceğinin bilinciyle kadına yönelik özel politikalar üretmekte, tecavüz kültürünü an be an güçlendirerek daha da yaygınlaştırmaktadır. Geliştirilmek istenen devrime karşı, egemen

erkeğin adeta yeni bir karşıt devrim hamlesi açığa çıkmaktadır. Devletlerin kadına yönelik izledikleri politikalar, geliştirdikleri literatürler, söylemler, uygulamalar ile toplumsal yaşamda erkeğin kadına yönelik baskı, şiddet ve uygulamaları tamamen bir paralellik içerisinde gelişmektedir. Bu da tüm alanlarda kadınlara yönelik gelişen uygulamaların bir politikanın ürünü olarak devreye konulduğunu göstermektedir.

Küresel emperyalizmin bölgeye müdahale ve işgal operasyonlarında da tamamıyla tecavüzcü ve en vahşi erkek karakterli terör örgütleri ve yapılanmalarıyla saldırıya geçmesi, bunun en somut örnekleri olmaktadır. Bu saldırılarla başta kadınlar olmak üzere topluma korku salmayla iradenin teslim alınması hedeflenirken, aynı zamanda sistemin tecavüzcü karakterini en zirveye çıkartıp toplumun-insanlığın dibe vurması sağlanıp teslim alınmak istenmektedir. DAİŞ, El-Nusra vb. ile AKP gibi örgütlerin üretilip toplumun ve kadınların başına bela edilerek halkların üzerine salınması durumu yaşanmaktadır. Belki de tarihin hiçbir döneminde cinsiyetçi, tecavüzcü kültür ve politikalar kendilerini bu denli aleni ve somut bir şekilde ortaya koymamışlardır. 17 yıldır bir faşizm, katliam ve egemen erkekliğin en çirkef yüzü olarak Türkiye halklarına ve kadınlarına her türlü uygulama ve şiddeti maruz gören AKP, faşizmle beslenen ve Ortadoğu'daki mevcut statükonun korunması ve devam ettirilmesine dayalı gelişen Türk devlet geleneğinin günümüzdeki en barbar ve despotik yüzünü gözler önüne sererken, yine çağın en kadın düşmanı sistemlerinden biri olma özelliğini de taşımaktadır. Özellikle İslam kılıfıyla kendisini yeniden örgütleyen bu sistem, bir taraftan Ortadoğu'daki statükonun korunması için her türlü yol ve yöntemi denerken, diğer taraftan da başta Kürt toplumu üzerinde olmak üzere tam bir toplum kırım politikası yürütmektedir. Katı ulus-devlet diktatörlüğünün Türkiye'de bu

süreçte bu denli hortlatılması, geliştirilmesi ve en vahşi yüzünü takması, yeni bir kadın eksenli yaşamın adı olacak olan demokratik modernitenin yaşamsallaşma imkân ve zeminin güçlenmesi, toplumun çoğunluğunda öz savunma bilincinin gelişmesi ile ulus-devletin Ortadoğu'da çözülüş aşamasına girme tehlikesi ve bunun yarattığı krizle bağlantılı olarak gelişmektedir. Emperyalist güçler bu sistem krizinden, bölgede oluşan boşluklardan yararlanarak yeniden bir paylaşım ve dizayn politikası yürütmekte, özellikle Lozan Antlaşmasının 100. yılına az bir zaman kala belirli sonuçlara ulaşmaya çalışmaktadırlar. Bu temelde de esas olarak devletlerarası çatışmaların değil, halkların devletlerle, türeme örgütlerle çatıştırıldığı, katliamdan geçirildiği çok çirkin politikalar geliştirilmektedir.

Yıllarca farklı farklı İslami örgütlerle Ortadoğu'da kriz ve kaos ortamı geliştirilirken, en son DAİŞ, El-Nusra ve bunların besleyicisi AKP ile tarihin en çirkin erkek yüzleri ortaya çıkarılarak tam anlamıyla bir bölgesel faşizm siyaseti güdülerken, en üst seviyede militarizm devreye konuldu. Bu, kadın ve toplum düşmanı, tecavüzcü faşizan örgütler halkları, toplumları katliamdan geçirme, talan ve gaspla maddi olarak çökertme, manevi değerlere saldırarak moral değerlerden düşürme politikalarıyla Kürdistan ve Ortadoğu'yu tam bir katliam coğrafyasına dönüştürdüler. Bu örgütlerin halklara ve direnen demokratik modernite güçlerine karşı yürüttükleri şiddet, göçertme, gasp, talan, katliam ve savaşlarla kapitalizmin kâr ve sermaye hesapları şişirilirken, toplumlar tam bir can pazarına düşürüldü. Rojava ve Başurê Kürdistan'da, Şengal'de Kürt-Ezidi halkına, Suriye ve Irak'ta, tüm Ortadoğu ülkelerinde halklara ve toplumlara saldırarak katliamdan geçirme, tecavüz etme, göçertme ve iradesizleştirip teslim alma politikaları yürütüldü. Bu savaş ve şiddet ortamında en fazla zarar görenler, tecavüze uğrayanlar,

prangalarla köle pazarlarına taşınarak satılanlar, egemen erkeğin her türlü çirkef yüzüyle karşılaşanlar kadınlar oldu.

Özellikle bir kadın sistemi olan demokratik modernite ve demokratik ulus projesinin adım adım hayata geçirilmesinin ilk ve somut adımlarının atıldığı Rojava Devrimi'nde özgür yaşam felsefesine dayalı sistemin dünya halklarına örnek teşkil edebilecek şekilde inşasının geliştirilmesi, Ortadoğu'ya yönelik politikaları boşluğa düşürdüğü gibi, devrimin bir kadın devrimi niteliğinde gelişmesi de Ortadoğu kadınlarını ciddi anlamda etkileyen bir niteliği açığa çıkarmıştır. Ortadoğu'daki halk ayaklanmalarında Arap kadınlarının kalkışı, Kürt kadının güçlü örgütlenişi ve kendini sisteme kavuşturması DAIŞ, El-Nusra ve bunların türevleri olan örgütlerin tamamıyla bir kadın karşıtlığı ve düşmanlığı üzerinden ortaya çıkarak topluma saldırmasını beraberinde getirmiştir. Bunlar çok sıradan, kendiliğinden gelişen durumlar değildir. Kadın düşmanı egemen erkek sisteminin kadın özgürlüğü ve ona dayalı bir sistemin yaşamsallaşmasının getireceği sonuçlardan duyduğu endişeden kaynaklı gelişen durumlardır. Bu erkek terörünün saldırıya geçtikleri tüm alanlarda kadınların tamamıyla evlere kapatılması, bir mal-mülk olarak alınıp satılması, Musul ve Rakka'da kadınlar için köle pazarlarının kurulması ve bu pazarlarda Ezidi, Kürt, Arap ve diğer halklardan kadınların satılması ve kadına el konulmasının helal olduğu fetvalarının verilmesi; erkek egemen sisteminin özgürleşen, özgürleşme ihtimali olabilecek kadından duyduğu korkunun en açık ifadesini ortaya koymuştur. Özellikle Rojava Kürdistan'ında öncü ve aktif bir şekilde devrimde yer alan Kürt kadınları için özel fetvaların çıkartılması, bu saldırıların egemen erkekliğin karşıt devrim saldırısı olduğunu da göstermektedir. Söz konusu olan, binlerce yıl sonra aynı topraklarda kadına dayalı

toplumsallığı engellemek ve boğmak için egemen erkekliğin yine öncelikli olarak kadın özgürlüğünü hedeflemesidir.

Özellikle Rojava Kürdistan'da kadının bu saldırılar karşısında geliştirdiği öz savunma örgütlülüğüyle gerçekleştirdiği görkemli direniş, tüm dünya kadınlarına örnek teşkil edecek bir duruşu açığa çıkartmıştır. Bu öz güce dayalı örgütlülük ve öz savunma direnişi sayesinde bölgedeki Arap, Süryani, Asuri, Ermeni vs. kadınlarına da umut ve ilham kaynağı olmuş, bu halklardan da yüzlerce kadın direniş cephelerine, direniş örgütlülüğüne katılarak kendi öz savunmalarını gerçekleştirmiştir. Kendi öz savunmalarını kendi yerellerinde örgütleme imkân ve inisiyatifine kavuşan kadınların, bin yılların Ortadoğu egemen erkek toplumunun hiçleştirdiği ve kimliksizleştirdiği duruştan çıkmaları, kendilerini kendilerine ait kılma çabaları kendi başına devrimsel bir nitelik taşımaktadır. Bu topraklarda yaşayan kadınların ortak bir ruhla egemen erkek despotizmine karşı YPJ ve QSD saflarında yer alarak öz savunmalarını geliştirmeleri, hangi halktan, hangi ulustan, hangi kültür ve inançtan, dilden olurlarsa olsunlar bir sınıf, bir ulus olduklarının bilincine de ulaştıklarını, bunun zihinsel dünyasında ortaklaştıklarını ortaya koymaktadır. Diğer taraftan YPJ öncülüğünde gelişen kadın direnişi evrensel bir nitelik kazanmış, tüm dünya halklarından kadınların, devrimci, demokratik kesimlerin katıldığı enternasyonalist bir direniş cephesine dönüşme özelliğine kavuşmuştur. Bu da yürütülen çizginin, geliştirilen öz savunma direnişinin önemi ve örgütlülüğünün gücünü ortaya koymaktadır. Dağlarda başlayan Kürt kadının öz savunma direnişi nasıl ki birçok farklı ulustan kadına da kucak açmış ve ortak bir zihniyet ve ruhla mücadeleyi gerçekleştirmişse, bu kez Rojava Devrimi'nde aynı kültürel doku ve öz kendisini ortaya koymuş, yine dünya kadınlarına hitap etmeyi başarmıştır.

Yine aynı şekilde Şengal'de DAİŞ'in vahşetine maruz kalan Ezidi kadınların ve halkının HPG ve YJA-STAR öncülüğünde özgürlüklerine kavuşmaları, DAİŞ vahşetinin durdurulması ve ardından burada kadının öz savunma sistemi olarak YJŞ örgütlülüğünün oluşturulması tarihi bir öneme sahiptir. Kürt orijinalitesini belirli oranda korumaları ve inançlarından dolayı egemen sistemler tarafından izole edilen ve dışlanan Ezidi halkının DAİŞ gibi bir vahşi örgütün insafına terk edilmesi, bu toplumun taşıdığı öze duyulan öfke ve korkuyu ortaya koyarken, aynı zamanda saldırıda en çok kadınların hedef alınması, binlerce Ezîdi kadının kaçırlması, katledilmesi ve köle pazarlarında satılması da yine bu toplumun kadınlarından duyulan korkuyu da ortaya koymaktadır. Çünkü kültür, zihniyet ve manevi dünyanın taşıyıcısı en fazla kadınlardır. Onların yok edilmesi, iradesizleştirilmeleri, teslim alınmaları durumunda bu toplumdan eser kalmayacaktır. Ezidi kadınlarına yönelik saldırının en barbarca şekilde gerçekleştirilmesi de bunun ifadesidir. Kürt gerilla güçlerinin yardımı ve öncülüğünde özgürleştirilen topraklarında kendi öz örgütlülüklerini oluşturan Ezidi halkı ve kadınları, kendi güvenliklerini ve öz savunmalarını başkalarının insafına bırakmanın tehlikesini görerek örgütlenmişlerdir.

Bakurê Kürdistan'da YPS-JîN örgütlülüğüyle kendi öz savunma sistemlerini kuran kadınlar yine aynı çizgi, aynı kaynak ve aynı kökten beslenerek varlıklarını ortaya koymuş ve Bakurê Kürdistan'da gerçekleşen öz yönetim direnişlerinde çok güçlü bir direniş sergilemişlerdir. Genç kadınlardan yetmişlik analara kadar öz savunmanın bilinci ve ruhuyla direnişe katılım sağlanmış, büyük bedeller verilmiş ve çok güçlü kadın duruşları sergilenmiştir. Bu örgütlülüğün de daha fazla güçlenmesi, genişlemesi ve yaygınlaşması büyük önem taşımaktadır. Stratejik bir örgütlenme olması itibariyle öz savunma bilincinin toplumdaki

tüm kadınlara taşırılması, sadece Kürt kadınlarında değil, Türkiyeli kadınlarda da öz savunma bilincinin geliştirilmesi, kadın özgürlük mücadelesinin geliştirilmesi ve başarıya ulaşmasında hayati öneme sahiptir.

Tüm bu öz savunma örgütlülüklerinin dönemsel kalmaması, süreklileşmesi ve yaygınlaşması, tüm Ortadoğulu kadınlara taşırılması kadın devrimini esas olarak garantiye alacak olan mekanizmadır. Kürt kadınlarının öncülüğünde başlatılan bu öz savunma sistemine diğer halklardan kadınların da katılım sağlaması önemli olduğu kadar, her ulustan ve halktan kadının kendi yerelinde, kendi toplumsal yapılanmaları içerisinde özgün-özerk öz savunma birimlerine kavuşmaları, bu temelde kendilerini erkek egemen sistemin tüm saldırı ve politikalarından korumayı sağlamalarının öz gücü ve yeterliliğinin sağlanması önemlidir. Bu gerçekleştirilebildiği taktirde kadın gerçek anlamıyla kendinin olabilecek, kendi eylemini gerçekleştirebilecektir. Kadının xwebûn olabilmesi, kendi öz savunmasını alması ve öz savunmasını her yönlü geliştirmesiyle mümkün olabilecektir. Öz savunma örgütlemesi zihinsel, ruhsal, toplumsal bir eylemdir. Sadece bir dönem için uygulanması gereken bir örgütlenme ve direniş biçimi değil, ahlaki ve politik toplum olmanın da gereğidir. Bir toplumsal formdur; kadının ve toplumun güvenlik politikasının örgütlenme biçimidir. Bu nedenle Kürdistan ve Ortadoğu'da kalıcı bir öz savunma sisteminin geliştirilmesi, özellikle kadınların bu konuda güçlü ve kalıcı bir sistemi oluşturmaları, tüm dünya kadınlarına da örnek ve ilham kaynağı olabilecektir. Kadın devriminin başarısı ve demokratik modernitenin sistemsel bir yapıya kavuşması, gelişmesi, genişlemesi ve yaygınlaşması da kadınların kalıcı örgütlülüklerinden geçmektedir.

8 Mart Kadına

*Seninle yaşamak için
Aramızda Adem ve Havvaden beri
Ekilen kara çalıkların sökülmesi
Yükseltilen duvarların kaldırılması gerek
Bunun için ilk sınıf, ilk hakim,
Yalancı ve zalim erkekliğin yenilmesi
Ve uygarlığın çaldığı ateşin
Alınması gerekir
Bunun için tüm Prometoslara bedel
Bir kavgayı göze aldım
Dünyayı karşımda buldum
Ve Prometusun memleketinde
Haince esir düşürüldüm
Ey kutsal ana ve sevda kadını*

Rêber APO

ALBÜM

